

2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

РАДА ДИРЕКТОРІВ
ЗАКЛАДІВ ФАХОВОЇ

ДЕПАРТАМЕНТ НАУКИ
І ОСВІТИ

ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ
ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ
ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ

ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ХАРКІВСЬКИЙ КОМП'ЮТЕРНО-ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ

НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

ЗБІРНИК ТЕЗ

**«РОЗВИТОК ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ
НОВОЇ РЕАЛЬНОСТІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ»**

Харків, 22 лютого 2024 р.

XXIII обласна науково - практична конференція
педагогічних працівників закладів фахової передвищої освіт
Харківської області

ХАРКІВ
KHARKIV

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ НАУКИ І ОСВІТИ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ВІЙСЬКОВОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
РАДА ДИРЕКТОРІВ ЗАКЛАДІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕД ВИЩОЇ ОСВІТИ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ХАРКІВСЬКИЙ КОМП'ЮТЕРНО-ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

XXIII ОБЛАСНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ
ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

***«РОЗВИТОК ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ
В УМОВАХ НОВОЇ РЕАЛЬНОСТІ:
ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ»***

Харків
2024

Організаційний комітет:

ДІДУХ Ірина – голова організаційного комітету, директор Відокремленого структурного підрозділу «Харківський комп'ютерно-технологічний фаховий коледж Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут», викладач вищої категорії, викладач-методист;
ІГНАТЕНКО Олександр – заступник голови організаційного комітету, заступник директора з навчальної роботи, викладач вищої категорії;
ЗАЛЕВСЬКА Анна – заступник директора з виховної роботи, викладач категорії спеціаліст;
СЕНКЕВИЧ Наталія – методист, викладач вищої категорії, викладач-методист;
КАРПУСЬ Володимир – технічний секретар, завідувач навчальної лабораторії, викладач II категорії

Редакційна група:

ТАРАСЕНКО Ірина – завідувач бібліотеки, кандидат філософських наук, доцент, викладач вищої категорії;
СУВОРОВА Наталія – голова циклової комісії, викладач вищої категорії;
КОНОНОВА Ганна – голова циклової комісії, викладач вищої категорії;
КОЛОМІЄЦЬ Павло – викладач I категорії, комп'ютерне верстання

Р 64 «Розвиток фахової передвищої освіти в умовах нової реальності: проблеми та перспективи». Матеріали XXIII обласної науково-практичної конференції педагогічних працівників закладів фахової передвищої освіти Харківської області. Харків, 22 лютого 2024 р. – Харків: ВСП ХКТФК НТУ «ХПІ», 2024. – 700 с. – Електронний ресурс. Режим доступу: <http://surl.li/qnhgs>

У збірнику матеріалів конференції автори розглядають проблеми та перспективи розвитку фахової передвищої освіти, використання навичок Soft Skills та інновації в закладах фахової передвищої освіти України (більшою мірою в Харківській області) в умовах воєнного стану.

Статті подаються в авторській редакції.

ЗМІСТ

<i>Лариса Абрамова</i>	
<i>РОБОТА ГЕОГРАФІЧНО-КРАЄЗНАВЧОГО ГУРТКА В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....</i>	<i>37</i>
<i>Наталія Азарова, Тетяна Циферова</i>	
<i>ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ІННОВАЦІЇ, ВИКЛИКИ, ПЕРСПЕКТИВИ.....</i>	<i>41</i>
<i>Віталій Алєнєнков</i>	
<i>КОМУНІКАТИВНІ КОМПЕТЕНЦІЇ У СТРУКТУРІ SOFT SKILLS У РАМКАХ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЦОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ .....</i>	<i>43</i>
<i>Ніна Алтинова</i>	
<i>ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАЦІЙНИХ НАВИЧОК «SOFT SKILLS» ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ФАХОВИХ МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ .....</i>	<i>45</i>
<i>Андрій Альошин</i>	
<i>ВІРТУАЛЬНІ ДОШКИ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНО-КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ .....</i>	<i>47</i>
<i>Валерія Анан'єва</i>	
<i>ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ SOFT SKILLS В СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ ..</i>	<i>49</i>
<i>Юлія Ананьєва</i>	
<i>ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ ПІДГОТОВКИ ІННОВАЦІЙНИХ ПРОФЕСІОНАЛІВ ЗА УМОВИ СТВОРЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ПЛАТФОРМИ ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЦОЇ ОСВІТИ .....</i>	<i>51</i>
<i>Валентина Анголенко, Наталія Печериця</i>	
<i>ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК «SOFT SKILLS» У ЗДОБУВАЧІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЦОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....</i>	<i>53</i>
<i>Світлана Аржанухіна</i>	
<i>ПОЛІХУДОЖНЯ СКЛАДОВА РОЗВИТКУ ВИКОНАВСЬКОЇ МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА.....</i>	<i>55</i>
<i>Максим Афанасьєв</i>	
<i>ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ЗДАТНОСТІ ЗАБЕЗПЕЧУВАТИ ЗАХИСТ ІНФОРМАЦІЇ У ЗДОБУВАЧІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЦОЇ ОСВІТИ ЗА СПЕЦІАЛЬНОСТЯМИ «КОМП'ЮТЕРНА ІНЖЕНЕРІЯ» ТА «ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЇ ТА РАДІОТЕХНІКА».....</i>	<i>57</i>

<i>Катерина Афанасьєва</i>	
<i>АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ КУРСОВОГО ПРОЄКТУВАННЯ В ДИСТАНЦІЙНІЙ ФОРМІ НАВЧАННЯ У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЦЬОЇ ОСВІТИ.....</i>	<i>59</i>
<i>Євген Бабенко, Ірина Гришина, Світлана Звонкова</i>	
<i>ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ З МЕТОЮ РОЗВИТКУ НАВИЧОК SOFT SKILLS У СТУДЕНТІВ ЗФПО .....</i>	<i>61</i>
<i>Анатолій Бажинів, Юлія Сідак</i>	
<i>ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ВИКЛИК СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСУ .....</i>	<i>63</i>
<i>Бган Тетяна</i>	
<i>ФОРМУВАННЯ МАТЕМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ ПРИ ВИВЧЕННІ ГЕОМЕТРІЇ.....</i>	<i>65</i>
<i>Ірина Беленченко</i>	
<i>ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ НА БАЗІ НАВЧАЛЬНОЇ ГРУПИ КОЛЕКТИВНИХ ТВОРЧИХ СПРАВ, ГОДИН СПІЛКУВАННЯ.....</i>	<i>67</i>
<i>Лідія Беленченко, Віталіна Смірнова</i>	
<i>ЗАСТОСУВАННЯ SOFT SKILLS ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ КУРСУ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ .....</i>	<i>69</i>
<i>Наталія Бембель, Юлія Іванова</i>	
<i>РОЗВИТОК НАВИЧОК SOFT SKILLS З МЕТОЮ УСПІШНОЇ АДАПТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ.....</i>	<i>71</i>
<i>Ігор Бердіков</i>	
<i>ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ЗАСВОЄННЯ МАТЕРІАЛУ ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ.....</i>	<i>74</i>
<i>Світлана Березенська</i>	
<i>ЗАСТОСУВАННЯ AGILE-МЕТОДОЛОГІЇ В ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕНІ КОМП'ЮТЕРНОЇ ПРАКТИКИ .....</i>	<i>76</i>
<i>Олена Берестова, Андрій Галушкін</i>	
<i>ЗВОРОТНІЙ ЗВ'ЯЗОК ЯК ГОЛОВНИЙ ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ОНЛАЙН-ЗАНЯТЬ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ.....</i>	<i>78</i>

<i>Вікторія Белікова, Станіслава Белікова</i>	
<i>ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS У СТУДЕНТІВ ІТ-КОЛЕДЖУ ПРИ ВИВЧЕННІ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВНИХ ДИСЦИПЛІН.....</i>	<i>79</i>
<i>Тетяна Бєлова</i>	
<i>ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ – ШЛЯХ ДО УСПІХУ.....</i>	<i>81</i>
<i>Тамара Бившева, Ірина Овчарова, Юлія Татаринцева</i>	
<i>ВПЛИВ СУЧАСНИХ ЗАСОБІВ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ НА ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ.....</i>	<i>83</i>
<i>Валентина Біленко, Ігор Кохан</i>	
<i>РОЗВИТОК І КОНКУРЕНТНОЗДАТНІСТЬ ФАХОВИХ МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ – ІННОВАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА.....</i>	<i>85</i>
<i>Олена Бобкова, Василь Липенко</i>	
<i>ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ.....</i>	<i>86</i>
<i>Олена Богач</i>	
<i>РОЛЬ ЕЛЕКТРОННИХ РЕСУРСІВ У ФОРМУВАННІ SOFT SKILLS У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ГРОШІ ТА КРЕДИТ» .....</i>	<i>88</i>
<i>Ірина Богдан, Олександр Богдан</i>	
<i>РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНИХ УМІНЬ ТА НАВИЧОК ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ НА ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ).....</i>	<i>90</i>
<i>Ірина Бойко</i>	
<i>ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДІВ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС» ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХОВИХ МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ З ПРАВА .....</i>	<i>92</i>
<i>Світлана Бондар, Людмила Чаюк</i>	
<i>НАПРАЦЮВАННЯ СТУДЕНТСЬКОЮ МОЛОДДЮ НАВИЧОК «М'ЯКОГО» СПІЛКУВАННЯ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНОГО ЦИКЛУ.....</i>	<i>94</i>
<i>Володимир Бондаренко</i>	
<i>ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК SOFT SKILLS ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ТЕХНІЧНОГО ПРОФІЛЮ .....</i>	<i>95</i>

<i>Олена Бондаренко, Юлія Столяренко</i>	
<i>ВИКОРИСТАННЯ ІНФОГРАФІКИ ПІД ЧАС ЗАСТОСУВАННЯ ПОШУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКИХ МЕТОДІВ НА ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....</i>	<i>97</i>
<i>Ольга Бондаренко, Інна Сасімова</i>	
<i>СПІВПРАЦЯ З ЗОВНІШНІМИ СТЕЙКХОЛДЕРАМИ – ЗАПОРУКА ЯКІСНОЇ СУЧАСНОЇ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ .....</i>	<i>99</i>
<i>Світлана Бондаренко</i>	
<i>КОМУНІКАЦІЇ ЗІ ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ З ВИКОРИСТАННЯМ НАВИЧОК SOFT SKILLS В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....</i>	<i>102</i>
<i>Яна Бородай</i>	
<i>МІСЦЕ ПЕДАГОГА У ФОРМУВАННІ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ.....</i>	<i>104</i>
<i>Анатолій Боюка, Ігор Усіченко</i>	
<i>СУЧАСНІ ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ».....</i>	<i>106</i>
<i>Олексій Братчиков, Ольга Братчикова, Тетяна Маркова</i>	
<i>SOFT SKILLS У ФОРМУВАННІ МАЙБУТНЬОГО СПЕЦІАЛІСТА НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА.....</i>	<i>108</i>
<i>Олена Бречко, Інна Коробських</i>	
<i>КОМУНІКАТИВНА АДАПТАЦІЯ ТА ПІДТРИМКА СТУДЕНТІВ ВПО.....</i>	<i>110</i>
<i>Ольга Буробіна</i>	
<i>ІННОВАЦІЇ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ФАХОВИХ МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ ІНОЗЕМНИМ МОВАМ.....</i>	<i>111</i>
<i>Надія Бухтєєва</i>	
<i>НЕОБХІДНІСТЬ УПРОВАДЖЕННЯ ОСВІТНІХ ІННОВАЦІЙ У СИСТЕМІ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ.....</i>	<i>113</i>
<i>Вікторія Варибрус, Наталія Туз, Світлана Борисенко</i>	
<i>АНАЛІЗ БАЛАНСУ ТЕХНІЧНИХ ТА М'ЯКИХ НАВИЧОК ДЛЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ОРІЄНТАЦІЇ ФАХІВЦІВ В ГАЛУЗІ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....</i>	<i>115</i>
<i>Тамара Варютта</i>	
<i>АСПЕКТИ ПРАВОВОГО ВИХОВАННЯ І ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ В ЗМІСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА.....</i>	<i>117</i>

<i>Оксана Василенко</i>	
<i>ЖИТТЄСТІЙКІСТЬ ВИКЛАДАЧА ЯК SOFT SKILLS.....</i>	<i>119</i>
<i>Михайло Вдовченко</i>	
<i>КВЕСТ – ЯК ОДНА З ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПІДГОТОВКИ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА.....</i>	<i>121</i>
<i>Ольга Владимірова</i>	
<i>ВПЛИВ ЗАДАЧ ПРИКЛАДНОГО ХАРАКТЕРУ З ДИСЦИПЛІНИ «ВИЩА МАТЕМАТИКА» НА ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ НАВЧАЛЬНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У СТУДЕНТІВ.....</i>	<i>123</i>
<i>Валентина Власенко</i>	
<i>ПРОЄКТ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ СИСТЕМАТИЗАЦІЇ ЗНАНЬ .....</i>	<i>125</i>
<i>Валерія Власова</i>	
<i>ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ФАРМАКОЛОГІЇ У ДОРΟΣЛИХ СТУДЕНТІВ.....</i>	<i>127</i>
<i>Лілія Волкова</i>	
<i>ВІРТУАЛЬНІ ОНЛАЙН-ДОШКИ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....</i>	<i>130</i>
<i>Віталій Вялов</i>	
<i>СУЧАСНІ МЕТОДИ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ВІЙНИ .....</i>	<i>132</i>
<i>Ксенія Гавриленко, Карина Зуб</i>	
<i>ВИКОРИСТАННЯ НАВИЧОК SOFT SKILLS ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІН ЕКОНОМІЧНОГО ЦИКЛУ В ЛИПКОВАТІВСЬКОМУ АГРАРНОМУ ФАХОВОМУ КОЛЕДЖІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ...</i>	<i>134</i>
<i>Віталій Галаган</i>	
<i>МОДЕЛЮВАННЯ ЕЛЕКТРИЧНИХ КІЛ ЗА ДОПОМОГОЮ ВІРТУАЛЬНОЇ ЛАБОРАТОРІЇ .....</i>	<i>136</i>
<i>Андрій Гараєв</i>	
<i>КРЕАТИВНІСТЬ ЯК БАЗОВА СКЛАДОВА ДЛЯ РОЗВИТКУ НАВИЧОК SOFT SKILLS.....</i>	<i>138</i>
<i>Галина Гаража, Світлана Лозовська</i>	
<i>ВПРОВАДЖЕННЯ СТАНДАРТІВ ASTM ТА DIN У НАВЧАЛЬНІ ПРОГРАМИ ПІДГОТОВКИ ФАХОВИХ МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ.....</i>	<i>139</i>

<i>Зоя Герасимова, Анастасія Середіна</i>	
<i>ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ НА ВІДДІЛЕННІ ТРАНСПОРТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....</i>	<i>141</i>
<i>Олеся Глемботцька</i>	
<i>ОСОБЛИВОСТІ ДІАГНОСТИКИ ЯКОСТІ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ ЯК ОДНІЄЇ ЗІ СКЛАДОВИХ ЕЛЕМЕНТІВ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....</i>	<i>143</i>
<i>Людмила Глотова</i>	
<i>ІННОВАЦІЇ У ВИКЛАДАННІ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ В МЕДИЧНИХ КОЛЕДЖАХ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ЗАСВОЄННЯ МЕДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ.....</i>	<i>145</i>
<i>Тетяна Глушенко, Олександр Саяпін</i>	
<i>SOFT SKILLS ЯК КЛЮЧОВИЙ ФАКТОР УСПІШНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ .....</i>	<i>147</i>
<i>Валентина Годовась</i>	
<i>КОМУНІКАЦІЇ ЗІ ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ З ВИКОРИСТАННЯМ НАВИЧОК SOFT SKILLS В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....</i>	<i>149</i>
<i>Інна Головаш, Тетяна Дорошенко, Лілія Давлетшина</i>	
<i>МЕТОД ПРОЄКТІВ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ.....</i>	<i>151</i>
<i>Олена Головіна, Ірина Іванкова, Наталія Кондратенко</i>	
<i>ФОРМУВАННЯ «SOFT SKILLS» НАВИЧОК ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....</i>	<i>153</i>
<i>Лариса Головіна</i>	
<i>ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ ПІДГОТОВКИ ФАХОВИХ МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ МЕТРОЛОГІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ .....</i>	<i>155</i>
<i>Ірина Головка, Лариса Дудник</i>	
<i>ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ В ПОБУДОВІ КОМУНІКАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ ІЗ ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ.....</i>	<i>157</i>
<i>Анатолій Головня</i>	
<i>ІННОВАЦІЇ В ПРОВЕДЕННІ ПРАКТИК В УМОВАХ НОВОЇ РЕАЛЬНОСТІ.....</i>	<i>159</i>
<i>Тетяна Гонтар</i>	
<i>ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТОК SOFT SKILLS У ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ .....</i>	<i>161</i>

<i>Наталія Гончаренко, Ірина Косміна</i>	
<i>СУЧАСНІ МЕТОДИ ТА НАВЧАЛЬНІ ТЕХНОЛОГІЇ ФУНДАМЕНТАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХОВИХ МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ З ПРАВА.....</i>	<i>163</i>
<i>Валерій Горбаньов</i>	
<i>СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ФІЛОСОФСЬКИХ ЗНАНЬ» .....</i>	<i>165</i>
<i>Катерина Горденко, Сергій Головка</i>	
<i>ПРОФЕСІЙНИЙ ТАЙМ-МЕНЕДЖМЕНТ В ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ.....</i>	<i>167</i>
<i>Ольга Гордєєва</i>	
<i>SOFT SKILLS У ПРОФЕСІЇ ЮРИСТА .....</i>	<i>169</i>
<i>Дар'я Гречко</i>	
<i>БУКТРЕЙЛЕР ЯК ОДИН ІЗ ПРИЙОМІВ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ ІНФОРМАЦІЇ НА ЗАНЯТТЯХ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....</i>	<i>171</i>
<i>Ірина Грицай</i>	
<i>ПРАКТИЧНЕ НАВЧАННЯ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХОВИХ МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ ТЕХНОЛОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ .....</i>	<i>172</i>
<i>Галина Гришко</i>	
<i>ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК SOFT SKILLS НА ЗАНЯТТЯХ З ФІЗИКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ .....</i>	<i>173</i>
<i>Наталія Громова</i>	
<i>ВПРОВАДЖЕННЯ ЕДЬЮТЕЙНМЕНТ ТЕХНОЛОГІЇ У НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ .....</i>	<i>175</i>
<i>Тетяна Громова</i>	
<i>ВАЖЛИВІСТЬ ФОРМУВАННЯ «SOFT SKILLS» МАЙБУТНІХ МАЙСТРІВ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ .....</i>	<i>177</i>
<i>Інна Гужвій, Тетяна Бондарєва</i>	
<i>ПРИНЦИПИ «SOFT SKILLS» ЯК ОСНОВА УСПІШНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ЗІ СТУДЕНТАМИ В УМОВАХ ВОЄННИХ РЕАЛІЙ .....</i>	<i>179</i>
<i>Людмила Гуленко</i>	
<i>ІННОВАЦІЙНІ ПРОБЛЕМИ У ВИКЛАДАННІ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ В ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ.....</i>	<i>182</i>

Ольга Гунько	
ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ СИСТЕМ В МАТЕМАТИЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ СУЧАСНИХ ФАХІВЦІВ	184
Дар'я Гуріна	
ОСОБЛИВОСТІ КОМУНІКАЦІЇ ЗІ ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ З ВИКОРИСТАННЯМ НАВИЧОК SOFT SKILLS В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	186
Тетяна Гуріна, Дар'я Гуріна, Володимир Сердечний	
ІНТЕГРОВАНІ ЗАНЯТТЯ ЯК СИНТЕЗ КОМПЕТЕНЦІЙ	188
Світлана Гуторова	
ВИКОРИСТАННЯ НАВИЧОК SOFT SKILLS В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	191
Таміла Дадашова	
КОМУНІКАЦІЯ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....	193
Ірина Даниленко	
ОНЛАЙН-СЕРВІСИ ДЛЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	194
Юлія Данилова	
ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ БАЗОВИХ ДИСЦИПЛІН ЮРИДИЧНОГО ПРОФІЛЮ.....	196
Маріанна Дверницька	
ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ СВІДОМОСТІ ФАХОВИХ МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ ШВЕЙНОГО ПРОФІЛЮ.....	198
Олена Дмитрів, Тетяна Спінжар	
НАВИЧКИ SOFT SKILLS ПРИ ПРОХОДЖЕННІ ПРАКТИКИ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ.....	199
Ірина Домашенко	
ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИКЛАДАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	201
Євген Дон, Алла Дон	
ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ НАВИКІВ «SOFT SKILLS» В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МОЛОДШИХ ФАХОВИХ БАКАЛАВРІВ	203
Лариса Донцова	
МАЙБУТНЄ ЗА ЦИФРОВИМ МАРКЕТИНГОМ.....	205

<i>Ольга Доценко</i>	
<i>SOFT SKILLS – НАВИЧКИ, ЩО ДОПОМАГАЮТЬ ШВИДКО ЗНАХОДИТИ СПІЛЬНУ МОВУ</i>	207
<i>Віта Дробишева</i>	
<i>НЕОБХІДНІСТЬ РОЗВИТКУ НАВИЧОК SOFT SKILLS В ОСВІТНІХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ</i>	209
<i>Олександр Дробязко, Андрій Трембач, Андрій Волошин</i>	
<i>ВИКОРИСТАННЯ ГНУЧКИХ НАВИЧОК НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 208 «АГРОІНЖЕНЕРІЯ»</i>	211
<i>Тетяна Дрокіна</i>	
<i>ІННОВАЦІЇ В ЗМІСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА</i>	213
<i>Тетяна Дука</i>	
<i>ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИКЛАДАННІ КРЕСЛЕННЯ</i>	214
<i>Тетяна Єгоркіна</i>	
<i>ДИСТАНЦІЙНЕ НАДАННЯ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ</i>	216
<i>Олена Ємельянова</i>	
<i>РОЗВИТОК ЗАКЛАДІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЦОЇ ОСВІТИ ХАРКІВСЬКОГО РЕГІОНУ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ</i>	218
<i>Аліна Єна</i>	
<i>СПРИЯННЯ ПСИХОЛОГІЧНІЙ СТІЙКОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ЧЕРЕЗ КОМУНІКАЦІЮ НА ОСНОВІ SOFT SKILLS</i>	220
<i>Оксана Єрмоленко</i>	
<i>ІННОВАЦІЙНЕ СОЦІАЛЬНЕ ПАРТНЕРСТВО ЗАКЛАДІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЦОЇ ОСВІТИ ТА БІЗНЕС-СТРУКТУР</i>	222
<i>Тетяна Жадан</i>	
<i>ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ ЯК ЧИННИК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЄВОСТІ ЗНАНЬ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ...</i>	224
<i>Наталія Живага</i>	
<i>ВИКОРИСТАННЯ ОНЛАЙН-РЕСУРСІВ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ</i>	225
<i>Іван Забіяка</i>	
<i>ПРОБЛЕМА ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ</i>	227

<i>Валентина Задорожна, Катерина Козуб</i>	
<i>ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ РОЗВИТКУ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ СТУДЕНТІВ ПРИ ЗАСТОСУВАННІ МЕТОДУ ПРОЄКТІВ.....</i>	<i>229</i>
<i>Галина Заєць, Андрій Дубина</i>	
<i>ПОЗААУДИТОРНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ОДНА З ФОРМ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ЕКОНОМІЧНИХ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ КОЛЕДЖУ.....</i>	<i>231</i>
<i>Надія Зворська</i>	
<i>КОМУНІКАТИВНА КУЛЬТУРА ЯК КОМПОНЕНТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ.....</i>	<i>233</i>
<i>Сергій Здолбніков</i>	
<i>ІННОВАЦІЇ В ЗМІСТІ ОСВІТИ ЯК ДЛЯ ВИКЛАДАЧІВ, ТАК І ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ.....</i>	<i>236</i>
<i>Олена Зерній</i>	
<i>«SOFT SKILLS» У СТУДЕНТІВ ЯК НЕОБХІДНА СКЛАДОВА СУЧАСНОЇ ОСВІТИ.....</i>	<i>237</i>
<i>Ганна Золотницька</i>	
<i>СПОСОБИ ВИКОРИСТАННЯ ПЛАТФОРМИ CANVA В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ.....</i>	<i>239</i>
<i>Наталія Зуб, Ганна Гарньє, Ольга Кофанова</i>	
<i>ІНТЕРАКТИВНІ ІНСТРУМЕНТИ, ЯКІ ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ НА ЗАНЯТТЯХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ТА ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....</i>	<i>241</i>
<i>Інна Зуєва</i>	
<i>ПОСТАНОВКА ЦІЛЕЙ ПІД ЧАС РОБОТИ З ІНОЗЕМНИМИ МОВАМИ.....</i>	<i>243</i>
<i>Олена Іваніченко, Ганна Григоренко</i>	
<i>НЕПЕРЕРВНІСТЬ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЯК ФАКТОР ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДГОТОВКИ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА.....</i>	<i>245</i>
<i>Ірина Іванова</i>	
<i>ПОЄДНАННЯ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ТА ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА.....</i>	<i>247</i>

<i>Наталія Іванова, Світлана Волобуєва</i>	
<i>ІННОВАЦІЇ В ЗМІСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА</i>	249
<i>Світлана Івах</i>	
<i>РОЗВИТОК SOFT SKILLS У ВИПУСКНИКІВ – ОДИН ІЗ ЧИННИКІВ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ</i>	251
<i>Наталія Ігнат'єва</i>	
<i>РОЗВИТОК SOFT SKILLS У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ</i>	252
<i>Ірина Ільїнова</i>	
<i>З ДОСВІДУ ЗАСТОСУВАННЯ НОВИХ ПІДХОДІВ ТА МЕТОДІВ В ДІЯЛЬНОСТІ ВІДДІЛЕННЯ «ПРАВознавство» ХАРКІВСЬКОГО АВТОМОБІЛЬНО-ДОРОЖНЬОГО ФАХОВОГО КОЛЕДЖУ</i>	254
<i>Юлія Ісаєнко, Тетяна Зарудко, Наталія Горбунова</i>	
<i>ВПРОВАДЖЕННЯ ПРИЙОМІВ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИКЛАДАННІ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ «ОРГАНІЧНА ХІМІЯ»</i>	256
<i>Ольга Ісмаїлова</i>	
<i>ІННОВАЦІЙНІ ЗМІНИ В ЗМІСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА</i>	258
<i>Лариса Істоміна, Валентина Рудчук</i>	
<i>ПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ</i>	260
<i>Лариса Йолкіна</i>	
<i>РЕАЛІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ СЬОГОДЕННЯ</i>	262
<i>Олена Йосипок</i>	
<i>ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ</i>	264
<i>Валентин Кадигроб</i>	
<i>АНАЛІЗ ТЕХНОЛОГІЙ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАВЧАННЯ У КОЛЕДЖІ</i>	265
<i>Раїса Казарова, Вікторія Кузьменко</i>	
<i>РЕАЛІЇ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ</i>	268

<i>Олена Калабухова, Тетяна Мартинець</i>	
<i>АКТУАЛЬНІСТЬ SOFT SKILLS ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ</i>	270
<i>Олена Камазіна, Сергій Камазін</i>	
<i>ІННОВАЦІЇ В ЗМІСТІ МАТЕМАТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА</i>	272
<i>Ганна Камишнікова</i>	
<i>ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ОКРЕМИХ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ</i>	274
<i>Олена Каплун</i>	
<i>ВИКОРИСТАННЯ НАВИЧОК SOFT SKILLS У ВИВЧЕННІ БІОЛОГІЇ ТА ЕКОЛОГІЇ</i>	276
<i>Ольга Карацюба</i>	
<i>ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗА ДОПОМОГОЮ ЦИФРОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ</i>	278
<i>Олена Карнаухова</i>	
<i>ПРАКТИКА ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИКЛАДАННІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ В УМОВАХ НОВОЇ РЕАЛЬНОСТІ</i>	279
<i>Віктор Карпіченков</i>	
<i>ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ</i>	281
<i>Володимир Карпусь</i>	
<i>ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ</i>	283
<i>Ірина Касай</i>	
<i>СУЧАСНІ ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ</i>	285
<i>Тетяна Кашина</i>	
<i>ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ЗАНЯТТЯХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ</i>	286

<i>Валентин Кіяшко, Надія Хорешко</i>	
<i>ВИКОРИСТАННЯ ПРАКТИЧНИХ КЕЙСІВ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХОВИХ МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ .....</i>	<i>287</i>
<i>Тетяна Клименко</i>	
<i>ФОРМУВАННЯ НЕОБХІДНИХ М'ЯКИХ НАВИЧОК У ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В СТРЕСОВИХ СИТУАЦІЯХ.....</i>	<i>289</i>
<i>Олена Клімова</i>	
<i>НАБУТТЯ SOFT SKILLS – ЗАПОРУКА УСПІШНОЇ ПІДГОТОВКИ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ .....</i>	<i>291</i>
<i>Оксана Ключ</i>	
<i>ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ФАХОВИХ МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ТРАНСПОРТНІ ТЕХНОЛОГІЇ (НА АВТОМОБІЛЬНОМУ ТРАНСПОРТІ)».....</i>	<i>293</i>
<i>Антоніна Коваленко, Ольга Коваленко</i>	
<i>РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....</i>	<i>294</i>
<i>Маргарита Ковбаса</i>	
<i>ЗАСОБИ КОМУНІКАЦІЇ ЗІ СТУДЕНТАМИ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕХНОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПРОГРАМУВАННЯ ДЛЯ ВЕРСТАТІВ З ЧПК» В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ .....</i>	<i>296</i>
<i>Олена Кожокару</i>	
<i>ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «ПРИКЛАДНА МЕХАНІКА» .....</i>	<i>298</i>
<i>Олена Козліцька</i>	
<i>ВАЖЛИВІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ВИКЛАДАЧАМИ SOFT SKILLS ПРИ РОБОТІ ЗІ ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....</i>	<i>299</i>
<i>Олена Козьякова</i>	
<i>SOFT SKILLS – УНІВЕРСАЛЬНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ОСВІТИ СЬОГОДЕННЯ.....</i>	<i>301</i>
<i>Надія Колеснікова</i>	
<i>ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ .....</i>	<i>303</i>

<i>Світлана Колосова</i>	
<i>ВИХОВАННЯ ОСНОВ КУЛЬТУРИ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ.....</i>	<i>305</i>
<i>Дмитро Комір</i>	
<i>ФОРМУВАННЯ ВОЛЬОВИХ ЯКОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ЗА ДОПОМОГОЮ ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНОЮ КУЛЬТУРОЮ І СПОРТОМ.....</i>	<i>307</i>
<i>Олена Кононенко, Михайло Смирнов</i>	
<i>ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ.....</i>	<i>308</i>
<i>Ганна Кононова, Катерина Чабак</i>	
<i>КОМУНІКАЦІЇ ЗІ ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ З ВИКОРИСТАННЯМ SOFT SKILLS У ВИГЛЯДІ ІНТЕРАКТИВНИХ ДОШОК JAMBOARD ТА CLASSROOMSCREEN.....</i>	<i>310</i>
<i>Ірина Корнєєва</i>	
<i>З ДОСВІДУ ВИКЛАДАННЯ ГЕОГРАФІЇ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....</i>	<i>312</i>
<i>Марина Корнєєнкова</i>	
<i>ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИКЛАДАННІ ЕЛЕКТРОТЕХНІКИ.....</i>	<i>314</i>
<i>Вікторія Корнієнко</i>	
<i>ДУАЛЬНА ОСВІТА ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД В ОРГАНІЗАЦІЇ ПІДГОТОВКИ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА.....</i>	<i>316</i>
<i>Ольга Корнієнко</i>	
<i>ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ ГРАФІЧНОГО ПЛАНШЕТА В УМОВАХ ONLINE ОСВІТИ.....</i>	<i>317</i>
<i>Тетяна Корнілова</i>	
<i>ФОРМУВАННЯ М'ЯКИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS) У ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ НА УРОКАХ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....</i>	<i>319</i>
<i>Альона Короткоручко</i>	
<i>КОМУНІКАЦІЇ ЗІ ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ З ВИКОРИСТАННЯМ НАВИЧОК SOFT SKILLS В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....</i>	<i>321</i>
<i>Олена Косенко</i>	
<i>ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА.....</i>	<i>322</i>

<i>Анна Косолапова</i>	
<i>СТРАТЕГІЇ АДАПТАЦІЇ В ОСВІТІ Й ЕКОНОМІЦІ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ В КОНТЕКСТІ ВОЄННОГО СЦЕНАРІЮ.....</i>	<i>324</i>
<i>Олена Костенко, Валентина Сорокіна, Анна Мануйлова</i>	
<i>ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ВИКЛИК В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ .....</i>	<i>326</i>
<i>Ігор Костромицький</i>	
<i>ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЯК ІННОВАЦІЯ В ПІДГОТОВЦІ ФАХОВИХ МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ З ГАЛУЗЕВОГО МАШИНОБУДУВАННЯ.....</i>	<i>328</i>
<i>Любов Котелевська</i>	
<i>РЕАЛІЗАЦІЯ ТЕХНОЛОГІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДІ ОСВІТИ.....</i>	<i>329</i>
<i>Наталія Котенко, Лідія Стаднік</i>	
<i>РОЗВИТОК ЕФЕКТИВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ТА СТРЕСОСТІЙКОСТІ – ІННОВАЦІЇ В ОСВІТІ, ЗУМОВЛЕНІ ЧАСОМ .....</i>	<i>331</i>
<i>Валентина Кофанова</i>	
<i>ІННОВАЦІЇ В ЗМІСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА .....</i>	<i>333</i>
<i>Світлана Кохан</i>	
<i>НАВИЧКИ РОБОТИ З ЛЮДЬМИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ..</i>	<i>334</i>
<i>Наталія Кошляк, Наталія Мордвінова</i>	
<i>ВПРОВАДЖЕННЯ КОМПЕНСАТОРНИХ ІНСТРУМЕНТІВ ДЛЯ ЗМЕНШЕННЯ ОСВІТНИХ ВТРАТ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ.....</i>	<i>336</i>
<i>Ольга Кошляк</i>	
<i>РОЗВИТОК НАВИЧОК SOFT SKILLS ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА З САДОВО-ПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА .</i>	<i>338</i>
<i>Вікторія Кравченко</i>	
<i>ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ЛАБОРАТОРНИХ РОБІТ ПРИ ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАННІ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ «ЕЛЕКТРОТЕХНІКА І ЕЛЕКТРОНІКА».....</i>	<i>340</i>
<i>Наталія Краснікова</i>	
<i>КОМУНІКАЦІЇ ЗІ ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ З ВИКОРИСТАННЯМ НАВИЧОК SOFT SKILLS В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....</i>	<i>342</i>

<i>Олена Краснікова</i>	
<i>ВИКОРИСТАННЯ НАВИЧОК SOFT SKILLS ПРИ ВИКЛАДАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ</i>	343
<i>Інна Кремененко</i>	
<i>ОСНОВНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК SOFT SKILLS У ЗДОБУВАЧІВ ПЕРЕДВИЦОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ</i> ...	345
<i>Сергій Кривошапко</i>	
<i>РОЗВИТОК КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «АВТОМАТИЧНІ ЗАСОБИ УПРАВЛІННЯ ДОРОЖНІМ РУХОМ»</i>	347
<i>Ольга Круглова</i>	
<i>ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «КОМЕРЦІЙНЕ ТОВАРОЗНАВСТВО»</i>	349
<i>Валентина Кругова</i>	
<i>МАТЕМАТИЧНА ОСВІТА УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ТА ЗАВДАННЯ</i>	351
<i>Валерія Крючкова, Наталія Сірик</i>	
<i>ФОРМУВАННЯ АКТУАЛЬНИХ ПРОФЕСІЙНИХ НАВИЧОК СТУДЕНТІВ У ВІДПОВІДНОСТІ ДО СУЧАСНИХ ПОТРЕБ РИНКУ ПРАЦІ</i>	353
<i>Юлія Кулініч, Вікторія Набока</i>	
<i>ПОРТФОЛІО, ЯК ІНСТРУМЕНТ ОЦІНЮВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЦОЇ ОСВІТИ</i>	354
<i>Алла Кульбака</i>	
<i>НЕЗАМІННІ SOFT SKILLS ДЛЯ УСПІШНОЇ КАР'ЄРИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ</i>	356
<i>Геннадій Куропатов</i>	
<i>ДИСТАНЦІЙНЕ ТЕСТУВАННЯ ЯК ФОРМА КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ</i>	358
<i>Ростислав Кухтін</i>	
<i>ЗАГАЛЬНА ФІЗИКА В ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ</i>	360
<i>Людмила Лаврентьєва</i>	
<i>ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS – ПРІОРИТЕТНЕ ЗАВДАННЯ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЦОЇ ОСВІТИ</i>	361

<i>Тетяна Лагута</i>	
<i>ВАЖЛИВІСТЬ СУЧАСНИХ ІННОВАЦІЙ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ПІДГОТОВЦІ ФАХОВИХ МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ .....</i>	<i>362</i>
<i>Ганна Ландишевська</i>	
<i>ФОРМУВАННЯ СВІТОГЛЯДУ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....</i>	<i>364</i>
<i>Тетяна Лебединець, Ірина Гуляєва, Інна Гук</i>	
<i>УПРОВАДЖЕННЯ НАВИЧОК SOFT SKILLS У СПІЛКУВАННІ ЗІ ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ МЕДИЧНОГО ФАХОВОГО КОЛЕДЖУ ХНМУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ .....</i>	<i>365</i>
<i>Тетяна Лебединець, Катерина Куренкова, Ірина Чусва</i>	
<i>КОМУНІКАТИВНІ ОСОБЛИВОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ .....</i>	<i>367</i>
<i>Вікторія Левченко</i>	
<i>АСПЕКТИ SOFT SKILLS В ПЕДАГОГІЧНІЙ КОМУНІКАЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....</i>	<i>369</i>
<i>Тамара Левченко, Андрій Безуглий, Віталій Карбан</i>	
<i>ПІДТРИМАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ШЛЯХОМ КОМУНІКАЦІЇ ТА АКТИВІЗАЦІЇ ВИХОВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ПОЗИЦІЇ.....</i>	<i>371</i>
<i>Наталія Липчану</i>	
<i>ВИКОРИСТАННЯ ОСВІТНИХ ІННОВАЦІЙНИХ ДИСТАНЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ФОРМУВАННІ «SOFT SKILLS» СТУДЕНТІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ.....</i>	<i>373</i>
<i>Олена Лисюк, Наталія Добролюбова</i>	
<i>СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ «ІННОВАЦІЇ» У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦЯ З ХОРЕОГРАФІЇ.....</i>	<i>375</i>
<i>Віктор Личманенко, Андрій Трембач, Олександр Сидоренко</i>	
<i>ЗАСТОСУВАННЯ «ЦИФРОВИХ» ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТІ .....</i>	<i>377</i>
<i>Євгенія Літвінова</i>	
<i>ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ПІД ЧАС ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ З ПІДГОТОВКИ ФАХОВИХ МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ .....</i>	<i>378</i>

<i>Валентина Лобко-Лобановська</i>	
<i>ФОРМУВАННЯ У СТУДЕНТІВ SOFT SKILLS «М'ЯКИХ НАВИЧОК» В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ .....</i>	<i>380</i>
<i>Наталія Лола</i>	
<i>ВПЛИВ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ НА РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ СТУДЕНТА.....</i>	<i>382</i>
<i>Віктор Лук'янов</i>	
<i>ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК SOFT SKILLS У СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ.....</i>	<i>383</i>
<i>Ірина Луценко</i>	
<i>ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІН ЕКОНОМІЧНОГО ЦИКЛУ В ЗАКЛАДІ ОСВІТИ ТЕХНІЧНОГО СПРЯМУВАННЯ.....</i>	<i>384</i>
<i>Надія Луценко</i>	
<i>SOFT SKILLS – АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ОСОБИСТОСТІ.....</i>	<i>386</i>
<i>Юлія Лучко</i>	
<i>ІНТЕГРАЦІЯ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ НА ЗАНЯТТЯХ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....</i>	<i>388</i>
<i>Богдан Ляшенко, Ірина Рагуліна, Анна Перегуда</i>	
<i>ПРОФЕСІЯ «БУХГАЛТЕР»: СЬОГОДЕННЯ ТА МАЙБУТНЄ.....</i>	<i>390</i>
<i>Сергій Макодзеба</i>	
<i>СУЧАСНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ТЕХНОЛОГІЇ РЕМОНТУ АВТОМОБІЛІВ» .....</i>	<i>392</i>
<i>Раїса Маліборська, Ірина Задорожна</i>	
<i>ЯК НАВЧАТИ? ЯК НАВЧИТИ? ПРОБЛЕМА КОЖНОГО ПЕДАГОГА.....</i>	<i>393</i>
<i>Інна Малік</i>	
<i>НАВИЧКИ SOFT SKILLS У НАВЧАЛЬНІЙ ДИСЦИПЛІНІ «ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ» .....</i>	<i>395</i>
<i>Вікторія Мальцева</i>	
<i>ХМАРНІ ТЕХНОЛОГІЇ В КОНТЕКСТІ ЕКОНОМІЧНОЇ ОСВІТИ .....</i>	<i>397</i>
<i>Аліна Малярова</i>	
<i>SOFT SKILLS НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ З ВИКОРИСТАННЯМ GOOGLE ФОРМ.....</i>	<i>399</i>

<i>Світлана Манжос</i>	
МЕТОДИКА SCRUM НА ЗАНЯТТЯХ ЛІТЕРАТУРИ.....	401
<i>Сергій Мартиненко</i>	
ІННОВАЦІЇ В ЗМІСТІ ДИСЦИПЛІНИ «ЕЛЕКТРООБЛАДНАННЯ АВТОМОБІЛІВ» ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА	402
<i>Тетяна Мартинова, Олена Олійник</i>	
АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ ФАХОВИХ МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ МЕДСЕСТРИНСТВА ДО СКЛАДАННЯ ЄДИНОГО ДЕРЖАВНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	403
<i>Наталія Маршала</i>	
ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ЗАСОБІВ ФІЗИКИ, ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ РОЗВИТКУ SOFT SKILLS В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....	405
<i>Олексій Махонін</i>	
КОМУНІКАЦІЯ ВИКЛАДАЧІВ ЗІ ЗДОБУВАЧАМИ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЦЦОЇ ОСВІТИ.....	407
<i>Анжела Мельник</i>	
ІННОВАЦІЇ В ЗМІСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА	409
<i>Василь Мельничук</i>	
ТЕХНОЛОГІЇ ТА МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ М'ЯКИХ НАВИЧОК НА ЗАНЯТТЯХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ.....	410
<i>Юлія Меркулова</i>	
ВАЖЛИВІСТЬ ФОРМУВАННЯ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ У ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	412
<i>Юрій Микитенко, Євгеній Шубний</i>	
ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН СПЕЦІАЛЬНОСТІ 133 «ГАЛУЗЕВЕ МАШИНОБУДУВАННЯ» В ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЦЦОЇ ОСВІТИ.....	413
<i>Юлія Минич, Олена Лабінцева</i>	
ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ОБЛІКОВО-ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН.....	415

<i>Тетяна Федорович, Олена Мироненко</i>	
<i>МОЖЛИВОСТІ КОМУНІКАЦІЇ ТА ВИКЛИКИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ ВІЙНИ.....</i>	<i>417</i>
<i>Юрій Мирошниченко</i>	
<i>ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО ПІДГОТОВКИ СПЕЦІАЛІСТІВ В ГАЛУЗІ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ.....</i>	<i>419</i>
<i>Марина Митрохіна, Наталія Полов'ян</i>	
<i>ВИКОРИСТАННЯ НАВИЧОК SOFT SKILLS ДЛЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....</i>	<i>420</i>
<i>Лариса Міщирікова, Ганна Бурлака</i>	
<i>ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ В ХАРКІВСЬКОМУ МАШИНОБУДІВНОМУ ФАХОВОМУ КОЛЕДЖІ.....</i>	<i>422</i>
<i>Олена Мовчан</i>	
<i>ЗАСТОСУВАННЯ КЕЙС-МЕТОДУ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК SOFT SKILLS ПІД ЧАС НАВЧАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....</i>	<i>424</i>
<i>Олена Монастирська, Анжеліка Манучарян</i>	
<i>ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....</i>	<i>425</i>
<i>Любов Морозко, Ольга Шахман</i>	
<i>ВЗАЄМОДІЯ ЗІ СТЕЙКХОЛДЕРАМИ – ПІДґРУНТЯ КАДРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ У ПІСЛЯВОЄННОМУ ВІДНОВЛЕННІ РЕГІОНУ.....</i>	<i>427</i>
<i>Оксана Москаленко</i>	
<i>ЗАЛУЧЕННЯ ПЕРШОКУРСНИКІВ ДО МІЖСОБИСТІСНИХ КОМУНІКАЦІЙ (НА ПРИКЛАДІ ДИСЦИПЛІНИ «ІНФОРМАТИКА»).....</i>	<i>429</i>
<i>Дмитро Мохнич, Віктор Шкребець</i>	
<i>ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ МЕТОДІВ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ ВОДІННЮ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ.....</i>	<i>431</i>
<i>Інна Невенченкова, Євгенія Ністратова</i>	
<i>РОЗВИТОК НАВИЧОК SOFT SKILLS ПІД ЧАС НАВЧАННЯ ЯК ЗАПОРУКА ЕФЕКТИВНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ФАХІВЦІВ ДЛЯ МАЙБУТНЬОЇ УСПІШНОЇ СПІВПРАЦІ.....</i>	<i>433</i>
<i>Ірина Немцова, Тетяна Немцова</i>	
<i>SOFT SKILLS: ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК У ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ.....</i>	<i>435</i>

<i>Галина Непочатова</i>	
<i>НЕОБХІДНІСТЬ ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS У КОМЕРСАНТІВ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЇХ КОНКУРЕНТОЗДАТНОСТІ НА РИНКУ ПРАЦІ.....</i>	<i>437</i>
<i>Леонід Нетецький</i>	
<i>ВПЛИВ КАРАНТИННИХ ОБМЕЖЕНЬ І ВОЄННОГО СТАНУ НА РОЛЬ ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ.....</i>	<i>439</i>
<i>Наталія Нехаєнко</i>	
<i>ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ «ЕЛЕКТРОТЕХНІКА ТА ЕЛЕКТРОНІКА».....</i>	<i>441</i>
<i>Наталія Нечитайло</i>	
<i>ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХОВИХ МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ З ЕКОНОМІКИ.....</i>	<i>443</i>
<i>Любов Нєнахова</i>	
<i>ПІДГОТОВКА ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА В ХФКТД ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ.....</i>	<i>445</i>
<i>Вікторія Новакова</i>	
<i>РЕФЛЕКСІЯ У ЦИФРОМУ ПРОСТОРІ .....</i>	<i>446</i>
<i>Віра Оболенська</i>	
<i>ТЕХНОЛОГІЯ МОДУЛЬНОГО НАВЧАННЯ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА.....</i>	<i>447</i>
<i>Ріта Овчаренко</i>	
<i>ФІЛОСОФСЬКІ РОЗДУМИ ТА ФІЗИЧНІ ПОНЯТТЯ ПРИ РОЗГЛЯДІ СВІТОГЛЯДНИХ ПРОБЛЕМ ФОРМУВАННЯ НАУКОВОЇ КАРТИНИ СВІТУ У СТУДЕНТІВ.....</i>	<i>449</i>
<i>Ніна Одуха</i>	
<i>ВИКОРИСТАННЯ SOFT SKILLS НАВИЧОК НА УРОКАХ БІОЛОГІЇ І ЕКОЛОГІЇ ПІД ЧАС ОНЛАЙН-НАВЧАННЯ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ .....</i>	<i>451</i>
<i>Валерій Олешко, Тетяна Олешко</i>	
<i>ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК ЕСТЕТИЧНОГО СПРИЙНЯТТЯ НАЦІОНАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА НА ЗАНЯТТЯХ В ЗЗСО.....</i>	<i>453</i>
<i>Світлана Ольховська</i>	
<i>ФОРМУВАННЯ «SOFT SKILLS» НА ЗАНЯТТЯХ З ХІМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН В ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ.....</i>	<i>455</i>

<i>Лілія Омельченко</i>	
<i>ФОРМУВАННЯ ГНУЧКИХ НАВИЧОК НА ЗАНЯТТЯХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ.....</i>	<i>457</i>
<i>Володимир Онищенко</i>	
<i>ОСВІТА В СТРУКТУРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ: СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ .....</i>	<i>459</i>
<i>Інна Онікієнко</i>	
<i>ВИКОРИСТАННЯ ОНЛАЙН-ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙНИ .....</i>	<i>461</i>
<i>Віра Палій, Тетяна Коломієць, Микола Макаренко</i>	
<i>ВИКОРИСТАННЯ ДОПОВНЕНОЇ РЕАЛЬНОСТІ ПРИ ВИВЧЕННІ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН .....</i>	<i>462</i>
<i>Ольга Панамарьова</i>	
<i>РОЛЬ SOFT SKILLS ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ПЕРЕДВИЩОЇ ФАХОВОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ .....</i>	<i>464</i>
<i>Олена Панова</i>	
<i>СУЧАСНА ІННОВАЦІЙНІСТЬ У ВИКЛАДАННІ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ.....</i>	<i>467</i>
<i>Світлана Пархоменко, Анатолій Фурсов</i>	
<i>ВИКОРИСТАННЯ SOFT SKILLS У РОБОТІ ЗАВДУВАЧА ВІДДІЛЕННЯ ТА ВИКЛАДАЧІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «КОМП'ЮТЕРНА ІНЖЕНЕРІЯ».....</i>	<i>469</i>
<i>Світлана Пасічник, Олена Гніда</i>	
<i>ПІДГОТОВКА ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА ЗАСОБАМИ ТЕХНОЛОГІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ....</i>	<i>471</i>
<i>Анастасія Пашечко</i>	
<i>КОМУНІКАЦІЇ ЗІ ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ З ВИКОРИСТАННЯМ НАВИЧОК SOFT SKILLS В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....</i>	<i>473</i>
<i>Наталія Пенкіна, Олексій Дмитренко</i>	
<i>РОЛЬ ФОРМУВАННЯ «SOFT SKILLS» У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ТА САМОРЕАЛІЗАЦІЇ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ .....</i>	<i>475</i>
<i>Алла Перебейнос</i>	
<i>ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В МЕДИЦИНІ» В УМОВАХ НОВОЇ РЕАЛЬНОСТІ .....</i>	<i>477</i>

<i>Анатолій Перевозник, Людмила Данилова</i>	
<i>ВІЗУАЛІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН.....</i>	<i>479</i>
<i>Світлана Переходович</i>	
<i>СТВОРЕННЯ ВІДЕОКОНТЕНТУ ЯК ДОПОМІЖНОГО ЕЛЕМЕНТА У ПРОЦЕСІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....</i>	<i>481</i>
<i>Анатолій Петров, Сергій Шептун, Ольга Шукаєва</i>	
<i>ПРАКТИЧНЕ ПРЕДСТАВЛЕННЯ ЯВИЩА ЗГИНАННЯ СТЕРЖНЯ ПІД ДІЄЮ ПОВЗДОВЖНЬОЇ СИЛИ .....</i>	<i>482</i>
<i>Ірина Петрова</i>	
<i>ВИКОРИСТАННЯ МАТЕРІАЛЬНОЇ БАЗИ ТА НАУКОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ХНУМГ ІМЕНІ О. М. БЕКЕТОВА В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ .....</i>	<i>484</i>
<i>Марина Пивоваренко</i>	
<i>ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS У МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДІ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЦОЇ ОСВІТИ.....</i>	<i>485</i>
<i>Віталій Пиріжок</i>	
<i>ПРО ОСОБЛИВОСТІ ДИСТАНЦІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ .....</i>	<i>487</i>
<i>Володимир Пірог</i>	
<i>ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД, ЯК ЗАСІБ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ .....</i>	<i>489</i>
<i>Катерина Плотнікова, Світлана Панібратцева</i>	
<i>ОРГАНІЗАЦІЯ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ З ВИКОРИСТАННЯМ ЕЛЕКТРОННИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ.....</i>	<i>490</i>
<i>Євген Погодін, Оксана Погодіна</i>	
<i>ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ В ЗМІСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА.....</i>	<i>492</i>
<i>Світлана Поленок</i>	
<i>СПРИЯННЯ У ВИХОВАННІ РОЗВИТКУ ІНІЦІАТИВ СТУДЕНТІВ У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО ВОЛОНТЕРСТВА ТА ГУМАНІТАРНОЇ ДОПОМОГИ .....</i>	<i>493</i>
<i>Олексій Поляков, Дмитро Захаров, Ігор Чигринов</i>	
<i>ФАХОВА ПЕРЕДВИЦА ОСВІТА В УМОВАХ СУЧАСНОСТІ.....</i>	<i>496</i>

<i>Галина Помагайбо</i>	
<i>SOFT SKILLS – НАВИЧКИ УСПІШНОСТІ.....</i>	<i>497</i>
<i>Юлія Понеділок</i>	
<i>ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ «АВТОМОБІЛЬНІ ПЕРЕВЕЗЕННЯ» ЯК ШЛЯХ ДО ВДОСКОНАЛЕННЯ ПІДГОТОВКИ ФАХОВИХ МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ .....</i>	<i>499</i>
<i>Лариса Прилуцька</i>	
<i>КОМУНІКАЦІЇ ЗІ ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ З ВИКОРИСТАННЯМ НАВИЧОК «SOFT SKILLS» В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....</i>	<i>500</i>
<i>Оксана Птухіна</i>	
<i>ДЕЯКІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS НА ЗАНЯТТЯХ З ІСТОРІЇ.....</i>	<i>502</i>
<i>Оксана Пугачова</i>	
<i>ВИКОРИСТАННЯ ЗАСТОСУНКУ QUIZZIZ НА ОНЛАЙН-ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ.....</i>	<i>504</i>
<i>Ганна Пустоутова, Тетяна Качура, Тетяна Абідова</i>	
<i>РОЗВИТОК НАВИЧОК SOFT SKILLS В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ЗАГАЛЬНООСВІТНИХ ПРЕДМЕТІВ У ФАХОВОМУ КОЛЕДЖІ НФаУ ЗА ДОПОМОГОЮ МЕТОДІВ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ.....</i>	<i>506</i>
<i>Ірина Рагуліна, Андрій Галушкін, Артем Комишанченко</i>	
<i>КЕЙС-ТЕХНОЛОГІЇ ВИКЛАДАННЯ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ЕКОНОМІЧНОГО ПРОФІЛЮ .....</i>	<i>508</i>
<i>Надія Ратнікова</i>	
<i>ІННОВАЦІЇ В ЗМІСТІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ ПІДГОТОВКИ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА.....</i>	<i>510</i>
<i>Тетяна Рєзнік</i>	
<i>СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА МЕТОДИ ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ДИСТАНЦІЙНО .....</i>	<i>511</i>
<i>Ігор Рисований</i>	
<i>РОЗВИТОК НАВИЧОК SOFT SKILLS В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ФІЛОСОФСЬКИХ ЗНАНЬ».....</i>	<i>513</i>
<i>Леонід Ровенський</i>	
<i>ІННОВАЦІЇ В ЗМІСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ГАЛУЗЕВЕ МАШИНОБУДУВАННЯ» .....</i>	<i>514</i>

<i>Євген Ровний, Андрій Захаров</i>	
<i>ДОСВІД ВІЗУАЛІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ. ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА (МЕНТАЛЬНА) КАРТА – НАЙЦІКАВІШИЙ ТА НАЙЕФЕКТИВНІШИЙ СПОСІБ ПОДАННЯ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ .....</i>	<i>516</i>
<i>Юлія Рогач, Олександра Кириченко</i>	
<i>ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ.....</i>	<i>518</i>
<i>Ольга Ромащенко</i>	
<i>ЕМОЦІЙНЕ ВІДНОВЛЕННЯ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ЗА ДОПОМОГОЮ РОЗВИТКУ НАВИЧОК SOFT SKILLS.....</i>	<i>520</i>
<i>Світлана Рудаченко</i>	
<i>З ДОСВІДУ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПІДХОДІВ І МЕТОДІВ В РОБОТІ ВИКЛАДАЧІВ ВІДДІЛЕННЯ «ПРАВознавство» ХАРКІВСЬКОГО АВТОМОБІЛЬНО-ДОРОЖНЬОГО ФАХОВОГО КОЛЕДЖУ .....</i>	<i>522</i>
<i>Олексій Руденко</i>	
<i>ВИКОРИСТАННЯ НАВИЧОК SOFT SKILLS ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ .....</i>	<i>523</i>
<i>Юлія Руденко</i>	
<i>ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПІДГОТОВЦІ ФАХОВИХ МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ .....</i>	<i>525</i>
<i>Тетяна Рудська</i>	
<i>КОРИСНІ РЕСУРСИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ .....</i>	<i>527</i>
<i>Ольга Русякова, Ірина Гришина, Галина Стругерян</i>	
<i>МОТИВАЦІЯ ТА ЗАЛУЧЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ДО НАВЧАННЯ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ.....</i>	<i>529</i>
<i>Сергій Рябокiнь</i>	
<i>ЗАТРЕБУВАНІ НАВИЧКИ УСПІШНОГО ФАХІВЦЯ МАЙБУТНЬОГО .....</i>	<i>531</i>
<i>Тетяна Савельєва, Світлана Голобородько</i>	
<i>АДАПТИВНІСТЬ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЯК ФОРМУВАННЯ ОДНІЄЇ З НАВИЧОК SOFT SKILLS В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ .....</i>	<i>533</i>

<i>Людмила Савченко, Ольга Шубна</i>	
<i>ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ КРЕСЛЕННЯ В ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЦЬОЇ ОСВІТИ.....</i>	<i>535</i>
<i>Олег Савченко, Олександр Мазурін, Тетяна Лугових</i>	
<i>АНАЛІЗ ВПЛИВУ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ, ВІРТУАЛЬНОЇ РЕАЛЬНОСТІ І ОНЛАЙН-РЕСУРСІВ НА ПОКРАЩЕННЯ ЯКОСТІ НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ.....</i>	<i>537</i>
<i>Світлана Салогуб, Маргарита Долматова</i>	
<i>ІННОВАЦІЙНІ ПРИЙОМИ ІНТЕРАКТИВНОЇ РОБОТИ НА ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ, ІСТОРІЇ УКРАЇНИ .....</i>	<i>538</i>
<i>Галина Сапожнікова</i>	
<i>РОЗВИТОК У СТУДЕНТІВ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ ЯК СКЛАДНИКА SOFT SKILLS НА ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....</i>	<i>540</i>
<i>Віталіна Селезньова</i>	
<i>ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ДО ЗАНЯТЬ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ .....</i>	<i>542</i>
<i>Таміла Семерня</i>	
<i>ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS СТУДЕНТІВ КОЛЕДЖУ .....</i>	<i>544</i>
<i>Ірина Сеніна</i>	
<i>ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ЯК ЕЛЕМЕНТ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК.....</i>	<i>546</i>
<i>Любов Сергієнко, Олена Шевякова</i>	
<i>ВИКОРИСТАННЯ НАВИЧОК SOFT SKILLS В ЗМІСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ .....</i>	<i>548</i>
<i>Оксана Синяєва</i>	
<i>МЕТОД ПРОЄКТІВ ЯК СКЛАДОВА ЧАСТИНА ІННОВАЦІЙНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИКЛАДАННІ ГЕОГРАФІЇ.....</i>	<i>550</i>
<i>Юлія Сирова</i>	
<i>ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ .....</i>	<i>552</i>

<i>Сергій Скофенко, Максим Сліпченко, Любов Каліберда</i>	
<i>КОМП'ЮТЕРНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ЛАБОРАТОРНОМУ ПРАКТИКУМІ З ФІЗИКИ</i>	554
<i>Микола Скрипаченко</i>	
<i>ПРОБЛЕМНЕ НАВЧАННЯ ЯК СКЛАДОВА КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ В СУЧАСНІЙ ОСВІТІ</i>	556
<i>Любов Слабінська</i>	
<i>МОВЛЕННЯ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЯК ЗАСІБ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ</i>	558
<i>Максим Сліпченко, Сергій Скофенко, Любов Каліберда</i>	
<i>ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ПРИКЛАДНОЇ МЕХАНІКИ В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД ОСВІТНІХ ПРОГРАМ</i>	560
<i>Максим Сліпченко, Інна Шашко, Олександр Костира</i>	
<i>ВАЖЛИВІСТЬ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ В ТЕХНІЧНИХ ДИСЦИПЛІНАХ НА ПРИКЛАДІ ВИКЛАДАННЯ ТЕПЛОТЕХНІКИ</i>	561
<i>Олександр Сметанкін</i>	
<i>ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ФАХОВИХ МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ</i>	563
<i>Ігор Смирнов, Леонід Ровенський</i>	
<i>ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS НАВИЧОК ЗДОБУВАЧІВ КОЛЕДЖУ</i>	564
<i>Ольга Смолянова</i>	
<i>МАЙНДМЕППІНГ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ МЕТОД ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ФІЛОСОФСЬКИХ ЗНАНЬ»</i>	567
<i>Анна Сомова, Росиця Шворак</i>	
<i>ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ПІДТРИМКА КУРСОВОГО ПРОЄКТУВАННЯ</i> .	569
<i>Ірина Сорокіна</i>	
<i>ВПЛИВ МУЗИКИ НА РОЗВИТОК І ФОРМУВАННЯ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ</i>	571
<i>Світлана Сотнікова, Валерій Роменський</i>	
<i>ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ВІРТУАЛЬНИХ ЛАБОРАТОРІЙ НА ЗАНЯТТЯХ З РАДІОТЕХНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА</i>	573

<i>Олена Степаненко</i>	
<i>НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ .....</i>	<i>574</i>
<i>Ірина Стрельнікова, Валентина Лавська, Тетяна Костяна</i>	
<i>ПРАКТИЧНИЙ ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІН, ЩО ФОРМУЮТЬ СПЕЦІАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ.....</i>	<i>579</i>
<i>Наталія Суворова</i>	
<i>НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ В ЗМІСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА.....</i>	<i>581</i>
<i>Юлія Суржик</i>	
<i>РОЗВИТОК ЕКОЛОГІЧНОЇ ГРАМОТНОСТІ СТУДЕНТІВ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ SOFT SKILLS.....</i>	<i>582</i>
<i>Євдокія Суркова, Юля Шкурко</i>	
<i>РОЗВИТОК SOFT SKILLS КОМПЕТЕНЦІЙ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНИХ ВИПУСКНИКІВ ІТ НАПРЯМІВ У КОНТЕКСТІ ЦИФРОВОГО НАВЧАННЯ .....</i>	<i>584</i>
<i>Олексій Суоров, Володимир Аксьонов, Наталія Шумило</i>	
<i>ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ МОБІЛЬНОГО ДОДАТКУ І СОЦІАЛЬНОЇ МЕРЕЖІ STRAVA ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....</i>	<i>586</i>
<i>Ірина Сухомлин</i>	
<i>ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИКЛАДАННІ ІСТОРІЇ.....</i>	<i>589</i>
<i>Оксана Сьоміна, Дмитро Коноваленко</i>	
<i>ОСНОВНІ ПІДХОДИ РОЗВИТКУ SOFT SKILLS ПРИ ПІДГОТОВЦІ МОЛОДШИХ МЕДИЧНИХ СПЕЦІАЛІСТІВ СТОМАТОЛОГІЧНОГО ПРОФІЛЮ .....</i>	<i>591</i>
<i>Олена Табачник, Інна Тетеря</i>	
<i>АКТУАЛЬНІСТЬ НАВИЧОК SOFT SKILLS НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ СУСПІЛЬНОГО РОЗВИТКУ, ЩО ХАРАКТЕРИЗУЄТЬСЯ ДИНАМІЧНИМИ ІННОВАЦІЙНИМИ ПРОЦЕСАМИ .....</i>	<i>593</i>
<i>Вікторія Танчак, Ольга Афанасьєва</i>	
<i>ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СУЧАСНОГО ПЕДАГОГА: ІНСТРУМЕНТ ПРОФЕСІЙНОГО САМОРОЗВИТКУ.....</i>	<i>595</i>

<i>Ірина Тарасенко</i>	
<i>УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА В ЗМІСТІ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «КУЛЬТУРОЛОГІЯ*»</i>	597
<i>Микола Таркан, Тетяна Коломієць, Микола Макаренко</i>	
<i>ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ПРИ ВИВЧЕННІ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН</i>	599
<i>Ольга Таряник</i>	
<i>РЕАЛІЗАЦІЯ ПОЛІТИКИ РОЗВИТКУ SOFT SKILLS В УМОВАХ ВОЕННОГО СТАНУ</i>	601
<i>Ірина Тищенко</i>	
<i>ВИКОРИСТАННЯ РІЗНИХ ВИДІВ НАВЧАННЯ В ПЕРІОД ВІЙНИ</i> ...	602
<i>Маргарита Тініна</i>	
<i>ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА СЕРВІСИ GOOGLE ПРИ ВИКЛАДАННІ ТЕХНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН</i>	603
<i>Олександр Тімар</i>	
<i>СОЦІАЛЬНІ НАВИЧКИ SOFT SKILLS ПРИ ВИКЛАДАННІ ФІЗИКИ</i>	605
<i>Андрій Ткаченко, Ірина Ткаченко</i>	
<i>ІНФОРМАТИЗАЦІЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ ПРИ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ТЕХНОЛОГІВ З ОБРОБКИ МАТЕРІАЛІВ НА ВЕРСТАТАХ І АВТОМАТИЧНИХ ЛІНІЯХ У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЦОЇ ОСВІТИ</i>	606
<i>Валентина Ткаченко, Валентина Задорожна, Катерина Козуб</i>	
<i>ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДІВ У ГУРТКОВІЙ РОБОТІ З ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН</i>	608
<i>Інна Ткаченко</i>	
<i>ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХОВИХ МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ З ЕКОНОМІКИ</i>	610
<i>Лідія Ткаченко</i>	
<i>КОМПЕТЕНТНІСНИЙ ПІДХІД У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ</i>	612
<i>Тетяна Ткаченко, Світлана Гетманенко, Світлана Панібратцева</i>	
<i>МОТИВАЦІЯ ДО НАВЧАННЯ У СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ У НАШ СКЛАДНИЙ ЧАС</i>	613

<i>Марина Товстик, Ольга Бурцева, Вікторія Мочалова</i>	
<i>РОЛЬ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА В РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО МАШИНОБУДУВАННЯ ТА ЕНЕРГЕТИЧНОЇ ІНЖЕНЕРІЇ..</i>	<i>615</i>
<i>Наталія Трофимова, Віктор Насальський</i>	
<i>ЯК ПІДГОТУВАТИ УСПІШНИХ ЛЮДЕЙ В СУЧАСНИХ УМОВАХ..</i>	<i>616</i>
<i>Каріна Туренко</i>	
<i>ВИКОРИСТАННЯ ОСОБОВО-ОРІЄНТОВАНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ ПРИ ПРОВЕДЕННІ ПРАКТИЧНИХ РОБІТ.....</i>	<i>618</i>
<i>Світлана Тютько</i>	
<i>«SOFT SKILLS» – НЕВІД’ЄМНА СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ.....</i>	<i>620</i>
<i>Тетяна Уманська, Дарія Чиранова, Тетяна Жукова</i>	
<i>НАБУТТЯ SOFT SKILLS ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ НА ВІДДІЛЕННІ «СТОМАТОЛОГІЯ» КЗОЗ«ХАРКІВСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ МЕДИЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ» ХОР, ЯК ШЛЯХ ДО УСПІШНОГО ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ І ПОДАЛЬШОГО КАР’ЄРНОГО РОСТУ ТЕХНІКА ЗУБНОГО.....</i>	<i>622</i>
<i>Вікторія Федіна</i>	
<i>ВИКОРИСТАННЯ НАВИЧОК SOFT SKILLS У СУЧАСНИХ УМОВАХ.....</i>	<i>624</i>
<i>Станіслав Федотов, Тетяна Макогон</i>	
<i>SOFT SKILLS ЯК СКЛАДНИК ПІДГОТОВКИ МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА: СВІТОВИЙ ДОСВІД ТА РЕАЛІЇ СЬОГОДЕННЯ.....</i>	<i>625</i>
<i>Ганна Филипченко, Олена Оленчук, Валентина Лігутіна</i>	
<i>ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДИК ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ АРХІТЕКТУРНОЇ ТА БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ.....</i>	<i>627</i>
<i>Ольга Фісун</i>	
<i>РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ГУМАНІТАРНИХ ПРЕДМЕТІВ.....</i>	<i>629</i>
<i>Ольга Фомічова</i>	
<i>ЗАСТОСУВАННЯ МІЖПРЕДМЕТНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ЯК ФОРМИ НАСКРІЗНОГО STEM-НАВЧАННЯ.....</i>	<i>631</i>
<i>Євгенія Хажевська</i>	
<i>ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ ЗАСОБАМИ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ.....</i>	<i>632</i>

<i>Олена Халєєва, Людмила Костіна, Ірина Поддуда</i>	
<i>ОСОБЛИВОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ.....</i>	<i>634</i>
<i>Аліна Харківська, Наталя Кравченко, Лілія Кравченко</i>	
<i>РОЛЬ ВИКЛАДАЧІВ У ФОРМУВАННІ СТІЙКОСТІ ТА АДАПТАЦІЇ ФАХОВИХ МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....</i>	<i>637</i>
<i>Юлія Харченко</i>	
<i>ВИДЕОЗАНЯТТЯ ЯК МЕТОД ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ МЕДИЧНИХ СЕСТЕР .....</i>	<i>638</i>
<i>Каріне Хачатурян</i>	
<i>ПІДГОТОВКА МОЛОДОГО СПЕЦІАЛІСТА В УМОВАХ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КОЛЕДЖУ ТЕХНІЧНОГО СПРЯМУВАННЯ .....</i>	<i>640</i>
<i>Інна Хватова</i>	
<i>ВАЖЛИВІСТЬ РОЗВИТКУ НАВИЧОК SOFT SKILLS В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ЯК ДЛЯ ВИКЛАДАЧІВ, ТАК І ДЛЯ СТУДЕНТІВ.....</i>	<i>642</i>
<i>Юрій Хіжняков</i>	
<i>ВИКОРИСТАННЯ НАВИЧОК SOFT SKILLS У ВИХОВНІЙ РОБОТІ ВИКЛАДАЧА.....</i>	<i>643</i>
<i>Ольга Хміль</i>	
<i>ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС.....</i>	<i>645</i>
<i>Ніна Холодова, Інна Баранова</i>	
<i>ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ТА НЕЙРОННОЇ МЕРЕЖІ В ГАЛУЗІ ОСВІТИ.....</i>	<i>647</i>
<i>Віктор Холопов, Ірина Шаповал</i>	
<i>СИМУЛЯЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ЯК НАПРЯМ ПІДСИЛЕННЯ ПРАКТИЧНОЇ СПРЯМОВАНОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ.....</i>	<i>649</i>
<i>Наталія Хорунжа, Ірина Романовська</i>	
<i>ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS У ЗДОБУВАЧІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЦОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....</i>	<i>651</i>
<i>Ольга Христосєва</i>	
<i>ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ «SOFT SKILLS» ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ СПЕЦІАЛЬНОСТІ ТЕПЛОЕНЕРГЕТИКА.....</i>	<i>653</i>

<i>Ірина Цибина, Людмила Правдівцева</i>	
<i>КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА SOFT SKILLS ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ .....</i>	<i>655</i>
<i>Вадим Чалий</i>	
<i>ТЕХНОЛОГІЇ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ У НАВЧАННІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ .....</i>	<i>657</i>
<i>Олександра Чеботарьова</i>	
<i>ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ .....</i>	<i>661</i>
<i>Олена Чижова</i>	
<i>ПРИЧИНИ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ ОСВІТНІХ ВТРАТ.....</i>	<i>662</i>
<i>Зоя Чинювата</i>	
<i>ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ – ВІРТУАЛЬНИЙ АСИСТЕНТ ВИКЛАДАЧА.....</i>	<i>664</i>
<i>Вікторія Чорна</i>	
<i>КУРСОВЕ ПРОЄКТУВАННЯ У ФОРМІ ВЕБ-КВЕСТУ – ЦІКАВЕ ТА КОРИСНЕ НАВЧАННЯ.....</i>	<i>666</i>
<i>Світлана Чуйкова, Людмила Власенко, Ірина Клімова</i>	
<i>КОМУНІКАЦІЇ ЗІ ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ З ВИКОРИСТАННЯМ НАВИЧОК SOFT SKILLS В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....</i>	<i>668</i>
<i>Микола Шаламов</i>	
<i>ВИКОРИСТАННЯ НАВИЧОК «SOFT SKILLS» ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХОВИХ МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ З ГАЛУЗЕВОГО МАШИНОБУДУВАННЯ.....</i>	<i>670</i>
<i>Ольга Шахман, Марина Соломка</i>	
<i>ФУНКЦІОНАЛ УНІВЕРСАЛЬНИХ ЯКОСТЕЙ В ОПИСІ ВАКАНСІЇ.....</i>	<i>671</i>
<i>Ніна Швейда</i>	
<i>ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ МАТЕМАТИКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ.....</i>	<i>673</i>
<i>Інна Шевченко</i>	
<i>ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙ ПРИ ВИВЧЕННІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ.....</i>	<i>675</i>

<i>Ніна Шевченко, Зоя Костенко</i>	
<i>ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ – ЗАПОРУКА ЯКОСТІ У ВИХОВАННІ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ».....</i>	<i>677</i>
<i>Тетяна Шевченко</i>	
<i>ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ В ЗМІСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА.....</i>	<i>679</i>
<i>Тетяна Шевченко</i>	
<i>ЗАСТОСУВАННЯ ПРАКТИКО-ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ ПРИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ НА ВІДДІЛЕННІ «ПРАВознавство».....</i>	<i>681</i>
<i>Людмила Шептухіна, Ірина Кісельова</i>	
<i>ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНІ ТЕХНОЛОГІЇ ІННОВАЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА НА ОСНОВІ ПЕДАГОГІЧНОЇ СПІВПРАЦІ.....</i>	<i>683</i>
<i>Олена Шипова</i>	
<i>ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН У КОЛЕДЖІ.....</i>	<i>685</i>
<i>Світлана Шморгун</i>	
<i>ФОРМУВАЛЬНЕ ОЦІНЮВАННЯ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ОДИН ІЗ ВИДІВ МОТИВАЦІЇ ДО НАВЧАННЯ.....</i>	<i>686</i>
<i>Наталія Шрамко</i>	
<i>ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ У ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ .....</i>	<i>688</i>
<i>Олексій Шубний, Євген Шипов</i>	
<i>СУЧАСНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВИКЛАДАЧІВ СПЕЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН СПЕЦІАЛЬНОСТІ 133 «ГАЛУЗЕВЕ МАШИНОБУДУВАННЯ».....</i>	<i>690</i>
<i>Тетяна Щербина, Віктор Шарий</i>	
<i>ПЕДАГОГІЧНІ ІННОВАЦІЇ З ДИСЦИПЛІНИ «МАТЕМАТИКА» У ФАХОВІЙ ПЕРЕДВИЩІЙ ОСВІТІ.....</i>	<i>692</i>
<i>Едуард Щиковський</i>	
<i>ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА ТА ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ В ОЦІНЦІ ФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ СТУДЕНТІВ У ЗМІСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА В ХФКТД.....</i>	<i>693</i>

<i>Олена Щірова</i>	
<i>РОЗВИТОК SOFT SKILLS СТУДЕНТІВ ПРИ ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ .....</i>	<i>694</i>
<i>Світлана Яковенко</i>	
<i>РОЗВИТОК SOFT SKILLS ЯК ВАЖЛИВИЙ КОМПОНЕНТ ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНЦІЙ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНИХ ВИПУСКНИКІВ ЕКОНОМІЧНОГО НАПРЯМУ .....</i>	<i>696</i>
<i>Лариса Якишина, Марина Карпенко, Світлана Кадигроб</i>	
<i>РОЗВИТОК ЦИФРОВОЇ ГРАМОТНОСТІ СТУДЕНТІВ З ІНФОРМАТИКИ ТА МАТЕМАТИКИ.....</i>	<i>3 697</i>
<i>Тетяна Ярошенко</i>	
<i>НАВІЩО ПОТРІБНІ НАВИЧКИ SOFT SKILLS? .....</i>	<i>699</i>

РОБОТА ГЕОГРАФІЧНО-КРАЄЗНАВЧОГО ГУРТКА В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Лариса Абрамова

ВСП «Харківський фаховий коледж харчової промисловості ДБТУ»

*Не в кількості знань полягає освіта,
а в повному розумінні й майстерному
застосуванні в житті всього того, що знаєш...*

Фрідріх Дістервег

Педагоги, вихователі, наставники, безумовно, відіграють вагомую роль у соціалізації особистості підлітка. Однак усвідомлення своєї центральної позиції в освітньому процесі доволі часто відволікає від розуміння дорослими значущості впливу на юну особистість її однолітків. В воєнних умовах дистанційного навчання підліткам не вистачає якісного неформального, соціально змістовного, позитивного, емоційно наповненого спілкування з однолітками. Через відсутність досвіду, навичок саморегуляції, гідного зразка для наслідування, тривале перебування поза межами реального колективу студенти першокурсники не мають достатньо внутрішніх особистих ресурсів для адекватної, конструктивної адаптації у сучасному соціумі. Гурткова дистанційна робота під керівництвом викладача дає можливість використання потужної інтелектуально-емоційної платформи для розвитку інтелектуальних, комунікаційних, емоційних властивостей здобувачів освіти, піднесення їх духовної культури, мотивації до самореалізації, конструктивного лідерства, самоактуалізації.

В сучасних умовах існування молодь не має можливості безпосередньо вільно та безпечно подорожувати просторами нашої країни, рідного краю (навіть окремими районами області, міста та передмістя), милуватися красотами, вивчати природу традиційними способами і прийомами, дізнаватися про різноманіття флори і фауни, ресурсні багатства, географічні, архітектурні, етнографічні особливості та екологічні проблеми своєї місцевості, таким чином духовно, морально та культурно збагачуючи свій

внутрішній світ. Тому вважаємо за доцільне організацію та залучення здобувачів освіти до роботи у форматі географічно – краєзнавчого гуртка.

Педагог допомагає вихованцям, здобувачам освіти творчо, продуктивно, змістовно та цікаво проводити дозвілля. Виконання студентами домашніх завдань, самостійної роботи, вимагає наполегливості, посидючості, відповідальності та витрат енергії, емоцій і часу. Тому керівник гуртка має за мету формально розвантажити підлітків, зацікавити у новому форматі, дати можливість пофантазувати і попрацювати творчо, при цьому доповнюючи, поглиблюючи і розширюючи знання з предмету «Географія».

Географічне краєзнавство є складовою частиною географічної науки з усіма притаманними їй методами дослідження. Воно відіграє провідну роль в осягненні учнівською та студентською молоддю взаємозв'язків між природою, населенням та господарством, пізнанні рідного краю, є запорукою вивчення та подальшого екологічно доцільного використання навколишнього середовища. Дистанційність географічно-краєзнавчої роботи має як ряд недоліків, так і ряд певних переваг, а саме:

- актуальність (період воєнного стану);
- гнучкість (можливість викладення матеріалу з урахуванням здібностей підлітків);
- інтерактивність (активне спілкування педагога зі студентами та підлітків між собою у незвичному форматі посилює мотивацію до навчання, поліпшує засвоєнню матеріалу);
- можливість одночасного використання великого обсягу навчального матеріалу будь-якою кількістю вихованців;
- мобільність та творчість (можливість планувати та розглядати теми, які є актуальними і більш цікавими для учасників гуртка в даний час).

Дистанційне навчання – це форма навчання з використанням комп'ютерних і телекомунікаційних технологій, які забезпечують інтерактивну взаємодію педагогів та вихованців на різних етапах навчання і самостійну роботу з матеріалами інформаційної мережі. До недоліків

дистанційної географічно-країзнавчої роботи можна віднести унеможливлення групових екскурсій у природу, дослідження, експедиції, походи та проведення туристичних заходів на пленері, проведення масових заходів в очному режимі, робота з масштабними натуральними географічним об'єктами та ін.

Діяльність географічно-краєзнавчого гуртка у коледжі організовано дистанційно з урахування основної академічної завантаженості студентів та відповідно до програми гуртка й плану-графіку роботи з використанням платформ zoom.us для онлайн-конференцій та Telegram – кроссплатформової системи миттєвого обміну повідомленнями з функціями обміну текстовими, голосовими та відеоповідомленнями, а також стікерами, фотографіями й файлами різних форматів. Учасниками гуртка є студенти коледжу та школярі області, які вивчають географію та краєзнавство. Серед методів та форм гурткової дистанційної роботи використовуються наступні:

1. Проектна діяльність: *«Найпростіші геологічні дослідження», «Ландшафти своєї місцевості», «Національні парки краю», «Історія та географія моєї вулиці (будинку, села)», «Екологічні показники якості річкової води», «Брендинг території коледжу» та ін.*
2. Науково-дослідницька робота, участь у конференціях, написання наукових статей: *«Захист, охорона та відновлення водних ресурсів Лівобережжя України» (обласна науково-практична конференція «Фізика-основа цифровізації суспільства та сталого інноваційного розвитку техніки і технологій»), ЛІТВІН Олександр.*
3. Лекції, доповіді, виступи керівника гуртка, учасників: *«Туристсько-краєзнавчі можливості рідного краю», «Взаємопов'язаність природи, населення і господарства. Геоecологічна ситуація у краї», «Улюблений куточок Малої Батьківщини» та ін.*
4. Віртуальні екскурсії: *відео екскурсія до Докучаївського дендропарку (авторський фільм керівника гуртка «Зелена аудиторія»), відео*

екскурсія до музею коледжу (екскурсоводи – учасники гуртка Музиченко Ангеліна та Москаленко Анна).

5. Спільний перегляд фотографій, фільмів, презентацій з подальшим обговоренням: *«Географія Харківської області», «Мінеральні ресурси Харківщини», «Харківський Дах Світу» та ін.*
6. Огляд літератури з заявленої тематики: *«Екологічний стан Слобожанщини», «Економіко-географічна характеристика Харківської області», «Харківщина туристична» та ін.*
7. Відеоуроки, майстер-класи: *«Методи проведення польових досліджень», Навчально-методичний відео посібник «Геологічні дослідження. Гірські породи та мінерали» (<https://www.youtube.com/watch?v=1nkknL8sHEI&t=339s>), «Гідрологічні дослідження», «Метеорологічні дослідження».*
8. Створення сценаріїв екскурсій з подальшим їх проведенням: *«Оглядова екскурсія музеєм коледжу», «Слобожанська традиційна хата-мазанка», «Алея пам'яті» (сучасна екскурсія віртуальною експозицією стежками війни 2022 року).*
9. Конкурси: гідрологів, метеорологів. *Всеукраїнський конкурс юних фотоаматорів «Моя Україна» в заочній формі, перемогу в обласному етапі якого отримала Серпокрил Анастасія за роботи «Краса віків» (номінація «Архітектура») та «Глиняні гори» (номінація «Пейзаж»).*
10. Екологічні ігри, вікторини: *«День метеоролога», «Наша фауна» та ін.*

Кожна особистість – здібна, талановита. Завдання керівника гуртка – якомога більше пізнати свого вихованця, забезпечити розвиток творчої особистості, здатної до саморозвитку і самовдосконалення, створити умови для її самореалізації. Вихованці гуртка через географічно-краєзнавчу діяльність набувають досвіду розв'язання проблем майбутнього самостійного життя, які вони проектують у навчанні. Знання, отримані на заняттях, сформований науковий світогляд студентів допомагають у розвитку екологічної освіти та вихованні патріотичного свідомого громадянина,

окреслюють головні правила гармонійного співіснування людини з природою, знайомлять з проблемами навколишнього середовища та шляхами їх вирішення...

УДК 796

ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ІННОВАЦІЇ, ВИКЛИКИ, ПЕРСПЕКТИВИ

Наталія Азарова, Тетяна Циферова

Харківський автомобільно-дорожній фаховий коледж

В умовах воєнного стану, коли розумова активність стає пріоритетом, питання збереження та покращення фізичного здоров'я студентів набуває надзвичайної важливості. Сучасні реалії вимагають нових підходів, і використання технологій дистанційного навчання може стати відповіддю на ці виклики.

Адекватна відповідь на обмежену рухову активність та необхідність фізичного виховання у воєнний період – використання платформ для дистанційного навчання, таких як Skype, Zoom, YouTube та Google Drive. Ці інструменти дозволяють викладачам створювати та розміщувати відео заняття, тренування та інші корисні матеріали для студентів.

Створення структурованих відео занять, які включають фізичні вправи, рубанки та елементи фітнесу, дозволяє студентам активно займатися фізичною активністю вдома. Використання онлайн тренувань, які можна виконувати в режимі реального часу, стимулює студентів до систематичних занять фізичною культурою.

Використання інтерактивних технологій дозволяє викладачам контролювати рівень фізичної активності студентів та забезпечує можливість індивідуального підходу. Онлайн платформи також дозволяють студентам обговорювати та обмінюватися ідеями щодо фізичних вправ та тренувань.

Важливо також враховувати психологічний аспект фізичної активності. Використання технік релаксації та йоги в онлайн форматі сприяє зниженню стресу та покращенню психічного стану.

Викладачі нашого коледжу взяли на себе завдання не лише забезпечити доступ до відео занять, а й створити комплекси вправ, які можна виконувати в домашніх умовах без спеціального обладнання, для розвитку фізичної активності. Відео презентації та онлайн тестування дозволяють студентам систематизувати отримані знання та визначити рівень власної фізичної підготовки.

Основним аспектом інновацій є впровадження різноманітних видів фізичної активності в онлайн форматі. Від гімнастики та легкої атлетики, до баскетболу та волейболу – кожен студент може знайти для себе відповідну фізичну діяльність, що сприяє розвитку різних аспектів їхнього фізичного здоров'я. Використання комплексів вправ із стретчингу, кардіотренувань, пілатесу, а також вправ на розвиток сили, швидкості та гнучкості під час відео занять є ключовим для досягнення максимальної ефективності заняття. Ці комплекси допомагають зберігати фізичну форму та підтримувати оптимальний рівень здоров'я студента.

Організація онлайн турнірів та інтерактивних фізкультурних заходів дозволяє студентам відчувати атмосферу спільності та змагань, навіть у віддаленому форматі. Це стимулює конкуренцію, а також зберігає енергію та мотивацію до зайнять фізичною активністю.

Забезпечення студентів комплексними онлайн-заняттями не лише сприяє фізичному здоров'ю, але і позитивно впливає на їх психологічний стан. Важливо пам'ятати, що фізична активність є важливим елементом підтримки загального благополуччя в умовах воєнного стану.

Отже, умови воєнного стану визначають необхідність швидкої адаптації та пошуку нових шляхів організації фізичного виховання. Інновації, проблеми та перспективи в цьому контексті вимагають комплексного підходу та співпраці між викладачами та студентами для забезпечення оптимальних умов для фізичного розвитку та психологічного благополуччя.

**КОМУНІКАТИВНІ КОМПЕТЕНЦІЇ У СТРУКТУРІ SOFT SKILLS
У РАМКАХ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ У ЗАКЛАДАХ
ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО
НАВЧАННЯ**

Віталій Алєєнков

***Відокремлений структурний підрозділ «Харківський фаховий коледж
інформаційних технологій Національного аерокосмічного університету
ім. М.Є. Жуковського Харківський авіаційний інститут»***

Трансформація сучасного суспільства, що виражається у зміні темпу його розвитку та глобальній цифровізації, стимулює пошук нових умов для самореалізації особистості професіонала. Розглядаючи можливі детермінанти зростання успішності професійної діяльності, слід враховувати вагомий внесок так званих «Soft Skills» («гнучких навичок») у цей процес. Описом феномена «Soft Skills», а саме його змісту та навичок, що входять до нього, його зв'язку зі здібностями особистості займалася низка дослідників. «Soft skills» є набутими навичками, які формуються як через спрямоване професійне навчання, так і через додаткову освіту, особистий досвід, участь у проєктах соціального спрямування тощо. «Soft skills» розширюють здібності суб'єкта в реалізації різноманітних професійних та особистісних завдань.

Серед найбільш затребуваних на ринку праці компонентів «Soft Skills» можна назвати такі, як: навички комунікації, лідерські здібності, здатність до критичного та креативного мислення, здатність до саморегуляції, навички роботи в команді тощо. У зв'язку з цим під час прийняття на роботу претендентів на посаду або створення моделі компетенцій певних посад роботодавці обов'язково приділяють увагу рівню розвитку «Soft Skills», необхідних у кожному конкретному випадку. Реальна ситуація на ринку праці спростовує поширену точку зору, згідно з якою успішність майбутньої професійної діяльності випускників закладів фахової передвищої освіти насамперед визначається їхньою якісною академічною освітою та професійними навичками («hard skills»). Це є причиною дедалі більшої

кількості конфліктів між вимогами роботодавців і сформованими компетентностями випускників.

На основі аналізу літератури з проблеми дослідження та відповідно до термінології складено список конкретних компетенцій, що входять до групи комунікативних:

1. Здатний працювати в команді: здатний до побудови команди; здатний до роботи в команді; здатний виявляти надійність у відносинах із членами команди;

2. Здатний грамотно будувати комунікацію, виходячи з цілей і ситуації спілкування: здатний демонструвати навички взаємодії, здатний чинити переконливий вплив, здатний до відкритості, конгруентності, спостережливості; здатний бути критичним і вимогливим; здатний виявляти навички активного слухання; здатний до самоконтролю в комунікаціях;

3. Здатний до аналізу та проектування міжособистісних, групових та організаційних комунікацій: здатний до нетворкінгу; здатний до продуктивної взаємодії, ефективних переговорів; здатний врегульовувати конфлікти; здатний демонструвати навички обслуговування клієнтів та клієнтоорієнтованість;

4. Здатний використовувати навички емоційного інтелекту в професійній діяльності: здатний розпізнавати й точно виражати свої емоції та емоції оточуючих, диференціювати істинні й хибні вирази емоцій; здатний грамотно використовувати певні емоції як основу для ухвалення рішень, для підвищення ефективності мислення й діяльності; здатний розуміти складні емоції та почуття, створювати емоції в інших людей.

Аналіз вітчизняної та зарубіжної літератури виявив високу значущість «Soft Skills» для продуктивної професійної діяльності випускників. Однак багато авторів відзначають недостатню включеність «Soft Skills» у програми фахової передвищої професійної освіти як компетенцій, що підвищують конкурентоспроможність випускників на ринку праці.

ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАЦІЙНИХ НАВИЧОК «SOFT SKILLS» ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ФАХОВИХ МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ

Ніна Алтинова

Харківський машинобудівний фаховий коледж

Формування сучасного фахового молодшого бакалавра нерозривно пов'язане зі становленням його як цілісної, гуманної, всебічно розвиненої особистості, а також його професійною підготовкою, здійснюваною у системі закладів фахової передвищої освіти.

Швидкозмінні умови розбудови фахової передвищої освіти вимагають підготовку фахівців, що є конкурентоздатними на ринку праці, мають такі навички, як швидке прийняття рішень в професійному середовищі, ефективна співпраця в команді, реалізація творчого та особистого потенціалу у виробничій діяльності, вільне налагодження комунікацій, професійна мобільність та здатність адаптуватись до швидкозмінних умов сучасного життя. Тобто можна стверджувати, що ряд таких професійних компетентностей, мають бути доповнені додатковими навичками, що допоможе випускнику коледжу стати професіоналом та компетентним фахівцем.

Забезпечити майбутню професійну успішність випускникам коледжу допоможуть універсальні «soft skills» – гнучкі або м'які навички, які складно простежити або показати, проте вони дадуть змогу бути успішними в професії та будувати кар'єру [1].

Класифікацію та визначення переліку гнучких навичок розробляли науковці у своїх дослідженнях. Так Н.Длугунович вважає, що у студентів крім професійних навичок необхідно розвивати також «soft skills», а саме особисту ефективність, управлінські та стратегічні навички [2].

До зазначених характеристик належать наступні вміння: активне слухання (здатність уважно слухати, ставлячи допоміжні запитання); вміння переконувати; вміння вести перемовини; невербальні елементи комунікації (вміння не тільки висловлювати думку розумно та стисло, але й застосовувати

жести, міміку, поставу на підтвердження слів, що робить спілкування більш виразним); презентувати та виступати публічно; storytelling (вміння розповідати); письмові навички (наприклад, вміння укласти звіти, вести бізнес-комунікацію).

Щодо «soft skills» фундаментально висловився Ілон Маск: “Загалом люди отримують задоволення від взаємодії з іншими людьми. Якщо ви працюєте над проектом, до якого залучено команду, то вміння взаємодіяти – надважливе, а спілкування з іншими – найголовніший челендж”.

Проте, набір м’яких навичок може бути універсальним для фахівців різних галузей, що здобувають освіту в закладів передвищої освіти, а саме лідерство, вміння працювати в команді, приймати рішення, налагоджувати комунікації, прагнення самореалізації в професійній діяльності, застосовуючи адаптивність для швидкої та гнучкої реакції на зміни професійних вимог при нестабільних умовах ринкової економіки нашої країни. Такий розвиток здобувачів освіти має бути поступовим, постійним і впроваджуватися в освітньому процесі в освітньому процесі на кожному етапі співпраці педагогів та студентів.

Для формування у студентів коледжу навичок «soft skills» потрібно правильно обирати інструменти, а саме: проводити відповідні семінари, тренінги, читання спеціальної літератури, що допоможе набутти впевненості та створить більше можливостей проявити лідерські якості характеру студентів, створювати умови до розкриття додаткових м’яких навичок студентів (робота в гуртках та факультативах).

Список використаних джерел:

1. Welldone/ Що таке Soft skills? В чому різниця Soft і Hard skills? 2017. URL.
2. Длугунович Н.А. Soft skills як необхідна складова підготовки фахівців, Вісник Хмельницького національного університету. 2014. 6 (219).

ВІРТУАЛЬНІ ДОШКИ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНО-КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Андрій Альошин

Харківський автотранспортний фаховий коледж

Налагодження комунікації у сучасних умовах вимагає від викладачів здійснювати пошук інструментів інтерактивного навчання, які забезпечують ефективну взаємодію між учасниками навчального процесу.

Одним із таких інструментів є віртуальна дошка (інтерактивна онлайн-дошка), що технічно представляє собою хмарне середовище для розміщення матеріалів лекційних та практичних занять, а також надає можливість побудувати комунікацію між викладачем і здобувачами освіти.

За допомогою віртуальної дошки можна візуалізувати презентаційні матеріали, інтерактивні завдання, текстові документи, а також в онлайн-режимі надавати матеріал, як на звичайній аудиторній дошці. Здобувачі освіти можуть користуватися віртуальною дошкою не тільки у синхронному режимі з викладачем, але й в будь-який час, коли це зручно. Це важливо, коли, наприклад, відсутня можливість роботи за розкладом занять через технічні проблеми або з міркувань безпеки.

На даний момент викладач може самостійно обрати та скористатися різними платформами, які допоможуть йому замінити стаціонарну аудиторну дошку та провести онлайн-заняття. Ось далеко не повний перелік відомих віртуальних дошок: Miro, Whiteboard Fox, Limnu, Scribblar, Microsoft Whiteboard, Zoom Whiteboard, Twiddla, Classroom-screen, Padlet, Google Jamboard, та інші.

Різні віртуальні дошки мають свої переваги і недоліки, але основні функції схожі: розміщення тексту, ілюстрацій; вбудовування документів, посилань; розміщення стікерів з необхідними записами; привертання уваги за допомогою інструменту «лазерна вказівка»; експорт результатів роботи у pdf-чи png-файли; можливість створювати записи та малювати за допомогою набору різноманітних інструментів; можливості для колективної роботи

аудиторії під час заняття та поза ним; можливість встановити певний час для вирішення конкретного завдання за допомогою таймера; можливість спільно коментувати текст, виділяти об'єкти; можливість ділитися з аудиторією посиланням на онлайн-дошку.

Безперечним плюсом віртуальної дошки є можливість одночасної спільної роботи на дошці кількох осіб. При цьому викладач може відстежувати дії кожного здобувача освіти під час заняття.

Під час проведення занять з використанням онлайн-дошки викладач має змогу створювати ситуації, в яких здобувачі освіти можуть взаємодіяти, ухвалювати спільні рішення та розв'язувати різноманітні задачі.

Використання віртуальних дошок в навчальному процесі сприяє розвитку навичок інтерактивного спілкування; прийняттю моральних норм поведінки і правил спільної діяльності; підвищенню пізнавальної активності; становленню активної власної позиції здобувача освіти; формуванню готовності до міжособистісної взаємодії; розвитку особистої рефлексії.

Використання онлайн-дошки робить процес навчання більш доступним, а навчальний матеріал більш легким для засвоєння, що особливо актуально при дистанційній формі проведення занять.

В цілому, віртуальна дошка для здобувача освіти є середовищем для отримання навчальних матеріалів; способом синхронного та асинхронного доступу до інформації; засобом комунікації з учасниками навчального процесу; інструментом для командної роботи; засобом особистісної та міжособистісної взаємодії; засобом розкриття творчого потенціалу здобувача освіти.

Для викладача – це середовище для зберігання навчальних матеріалів; засіб візуалізації напрацювань; інструмент для проведення інтерактивного заняття; віртуальна аудиторна кімната; засіб розкриття творчого потенціалу викладача.

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ SOFT SKILLS В СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ

Валерія Анан'єва

Харківський автомобільно-дорожній фаховий коледж

Починаючи з «ковідного» 2020 року, на всіх учасників освітнього процесу покладена нелегка задача: освітянам – забезпечити повноцінне набуття навичок і компетенцій учнями та студентами, здобувачам освіти – не втратити мотивацію та бажання отримати відповідний рівень освіти, набуті необхідні професійні навички та вміння для подальшого зростання як фахівця. З повномасштабним вторгненням на територію нашої держави країни-агресора, стало очевидним, що дистанційна форма освіти на невизначений час стає домінуючою у багатьох містах України. Отже, актуальним та гострим питанням для всіх освітян на цей час є необхідність підвищення мотивації у здобувачів освіти в отриманні професійних знань за рахунок використання сучасних підходів до онлайн навчання та розвитку у здобувачів освіти soft skills.

Потужним інструментом сьогодення, який суттєво допомагає освітянам якісно і на відповідному навчальному подавати матеріал навчальної дисципліни є використання різноманітних цифрових платформ на кшталт Google, Microsoft Teams, Zoom, навчально-ігрової платформи «Kahoot!», освітньої платформи «На урок» тощо.

Застосування таких цифрових інструментів відкриває можливості створення якісного навчального контенту у вигляді презентацій, вікторин, тестів, відео-матеріалу із записами практичних або лабораторних робіт. Якщо презентація навчального матеріалу у такий спосіб ще й доповнюється «живою» доповіддю викладача, наведенням «прикладів із життя», застосуванням тих або інших об'єктів теми заняття у побуті або у професійному середовищі, залученням здобувачів освіти до обговорення матеріалу, то вже можна говорити про створення передумов до позитивного сприйняття останніми навчальної інформації та активізації здобувача при вивченні теоретичного матеріалу і виконанні практичних завдань.

Слід також додати, що повноцінне сприйняття матеріалу дисципліни (отримання hard skills) передбачає також і розвиток особистих якостей здобувача (отримання soft skills), які необхідні для гармонійної інтеграції його у професійну діяльність, розвитку комунікативних здібностей та вміння критично та тверезо оцінювати поточні ситуації в робочому середовищі.

Наприклад, результати опанування здобувачами теми «Насичені вуглеводні. Крекінг. Октанове число та шляхи його підвищення» з дисципліни «Хімія» викладач може побачити, проводячи командні вікторини на платформі «Kahoot!». Крім результатів, власне, тестування (моніторинг набутих hard skills) є можливість оцінити комунікативні навички здобувачів освіти, їх здатність працювати у команді та вміння обговорювати питання та приходити до спільних рішень (моніторинг soft skills).

Отже, поєднуючи різні методи та інструменти дистанційного навчання, вміючи швидко пристосовуватись до критичних умов проведення занять і маючи значний запас внутрішньої мотивації, викладач здатний утримати інтерес здобувача до певних дисциплін та до обрання власного професійного шляху у вітчизняних закладах освіти навіть у такі жорсткі та нелегкі часи.

**ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ ПІДГОТОВКИ ІННОВАЦІЙНИХ
ПРОФЕСІОНАЛІВ ЗА УМОВИ СТВОРЕННЯ ОСВІТНЬОЇ
ПЛАТФОРМИ ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ**

Юлія Ананьєва

**Відокремлений структурний підрозділ «Харківський фаховий коледж
інформаційних технологій Національного аерокосмічного університету
ім. М.Є. Жуковського Харківський авіаційний інститут»**

Для розвитку інновацій у підготовці фахового молодшого бакалавра виникає потреба впровадження новаторських рішень, нових знань та підготовки інноваційних педагогів.

Створимо акцент на ідеї підготовки інноваційного педагога. Поточні та майбутні професіонали можуть освоїти новий спосіб мислення, навчання та роботи. Але реалізація цього потребує нової організаційної структури або в рамках існуючих освітніх платформ. Наприклад, у сфері інфокомунікаційних технологій є питання які виходять за межі компетенції педагога, адже освіти недостатньо для вирішення необхідних проблем, але перспективні рішення можна знайти на стику різних областей знань, наприклад, через розвиток дистанційної освіти. Нинішня освіта будується на актуальності сучасних наукових досліджень. Але об'єднати на одній освітній платформі усі наукові дослідження в рамках навчання студентів є надзвичайно трудомістким процесом. І задля зручності використання освітньої платформи треба розподіл на перший (бакалаврський) рівень, другий (магістерський) рівень та третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий) рівень. Розглянемо перший рівень. Створення нової освітньої платформи для здобувачів фахової освіти надасть можливість використовувати конкретно нові застосування на практиці, де спільне створення досліджень, експериментів та їх оцінка є фундаментальними. При підготовці фахових спеціалістів основним напрямком є сучасне мислення, теоретичне знання та практичні навички. Отже, на освітній платформі треба об'єднати підготовку інноваційних педагогів, програм для створення віртуальних лабораторних практикумів, можливостей для студентських проектів та концепції співпраці студентів,

викладачів, дослідників і практиків. Якщо зараз брати до уваги різноманіття, наприклад, віртуальних електричних лабораторій які дозволяють створювати інтерактивне моделювання та створюють ілюзію процесу, то це включає в себе широкий спектр по методичній підготовці, організації навчання, підготовку фахівців і все це покладається на освітній заклад, але якщо впровадити єдину освітню платформу з доступом для усіх навчальних закладів це суттєво поліпшить роботу з організацією учбового процесу.

Концепція співпраці та впровадження інновацій є перспективною для:

1. Підготовки педагогів, які націлені на розвиток своїх інноваційних проєктів, підвищення кваліфікації, на активну співпрацю зі студентами та представлення результатів своєї роботи над новаторськими рішеннями.
2. Залучення студентів до наукової діяльності, тим самим популяризуючи науку серед освітянської спільноти
3. Використання новаторських ідей для розвитку технічних галузей, міжгалузевих зв'язків і як результат буде обмін знаннями, співпраця між спеціалістами, об'єднання інноваційних рішень та в майбутньому міжнародної співпраці, а це може вплинути на розвиток економіки, сприяти створенню нових робочих місць та розвитку міжнародного партнерства та інше.

Головною метою створення саме освітньої платформи для здобувачів фахової освіти є розвиток потенціалу, де студенти та викладачі можуть впроваджувати свої проєкти, робити дослідження, використовувати нові інноваційні засоби навчання та роботи, знаходити партнерів з різних галузей науки та завдяки дистанційній співпраці знаходити новаторські рішення складних питань.

Запорука успіху освітньої платформи у залученні інноваційних професіоналів.

ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК «SOFT SKILLS» У ЗДОБУВАЧІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Валентина Анголенко, Наталія Печериця

Харківський педагогічний фаховий коледж Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради

Сучасні складі життєві умови, пов'язані з воєнним станом в Україні створюють нові виклики для системи освіти, зокрема й для фахової передвищої. В умовах сьогодення важливим завданням постає впровадження новітніх освітніх технологій в освітній процес та формування у здобувачів освіти навичок «soft skills», які є необхідними для успішної адаптації до мінливих умов сучасності та реалізації їхнього потенціалу в майбутній професії.

Питанням впровадження та розвитку навичок «soft skills», як важливої складової підготовки майбутніх конкурентоспроможних фахівців різних спеціальностей займалися: Н. Бородіна, О. Василенко, Н. Зінукова, Л. Іванова, К. Коваль, І. Корчак, Т. Кочубей, О. Кохан, І. Пославська, Ю. Ткачук та інші.

Аналізуючи наукові праці сучасних дослідників можемо, зазначити, що «soft skills» більшість науковців трактують як соціально-професійну характеристику сукупності знань, умінь, навичок, а також мотиваційно-ціннісних характеристик майбутнього фахівця, вміння ефективно використовувати навички тайм-менеджменту, уміло комунікувати, тобто готовності до висококваліфікованої професійної діяльності в будь-якій ситуації.

Для успішного формування навичок «soft skills» у здобувачів фахової перед вищої освіти необхідно збагачувати сучасні освітні компоненти елементами, які сприяють розвитку комунікаційних, лідерських, інноваційно-технологічних та інших компетенцій; впроваджувати інтерактивні методи, спрямовані на розвиток м'яких навичок; залучати здобувачів освіти до участі у студентських конкурсах, проектах, які вимагають співпраці, комунікації та управлінських навичок; організовувати різноманітні тренінги, семінари, круглі

столи, вебінари з розвитку м'яких навичок, таких як комунікація, робота в команді, розв'язання кейсів тощо; забезпечувати інформування щодо доступності до сучасних онлайн-платформ та ресурсів для формування навичок «soft skills»; сприяння обміну досвідом між здобувачами освіти на засадах методу «рівний-рівному», що дозволяє вчитися один в одного та вдосконалювати м'які навички; взаємодія зі стейкхолдерами для вдосконалення освітніх програм та урізноманітнення методів розвитку м'яких навичок майбутніх фахівців.

Запровадження перелічених елементів у освітній процес створює ефективну систему розвитку навичок «soft skills» серед здобувачів фахової передвищої освіти та сприяє їхній конкурентоспроможності на ринку праці та гармонійну взаємодію у командному середовищі. Процес розвитку навичок «soft skills» у здобувачів освіти в умовах воєнного стану є актуальним та значущим, оскільки формує стійкість до стресу, емоційний інтелект, адаптивність та навички ефективної комунікації. В сучасних умовах зросла потреба не лише у фахівцях, які вміло виконують професійну діяльність, а й мають гнучке мислення, комунікабельність, ефективність у співпраці, вміння працювати в команді та багато інших особистісних якостей.

Отже, розвиток навичок «soft skills» у підготовці здобувачів фахової передвищої освіти важливий в умовах викликів сучасного ринку праці та забезпечення їхнього успішного кар'єрного зростання. Такий підхід сприяє розвитку не лише професійних компетенцій, а й особистісних якостей та створює умови для вдалого вступу у світ професійної діяльності та реалізації свого потенціалу й краще справлятися з викликами воєнного часу.

**ПОЛІХУДОЖНЯ СКЛАДОВА РОЗВИТКУ ВИКОНАВСЬКОЇ
МАЙСТЕРНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА МУЗИЧНОГО
МИСТЕЦТВА**

Світлана Аржанухіна

*Харківський педагогічний фаховий коледж Комунального закладу
«Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради*

У сучасному освітньому процесі проблеми підвищення якості виконавської підготовки майбутніх учителів музичного мистецтва не перестають бути актуальними. У зв'язку з методологічною переорієнтацією змісту шкільної освіти, якісно новими пріоритетами освітньої галузі «Мистецтво» змінюються підходи до навчання фахівців мистецького профілю, йдеться про пошук механізмів відходу від монохудожньої педагогіки до альтернативних методів пізнання текстів культури, а саме: образного змісту музичних творів, завдяки комплексній взаємодії мистецтв. Одним із основних завдань викладачів ЗВО є створення умов, за яких здійснюватиметься підготовка здобувачів вищої освіти до поліхудожнього виховання учнів за умов інтеграції змісту мистецької освіти.

За поліхудожнього виховання учнів у сучасному закладі середньої освіти висуваються принципово нові вимоги до вчителя мистецьких дисциплін. Його фахова підготовка має ґрунтуватися на інтегративних технологіях, що сприятимуть формуванню в майбутніх учителів музичного мистецтва спеціальних знань, пов'язаних із уміннями встановлювати об'єктивні зв'язки між музичним твором і творами інших видів мистецтва, уміннями синтезувати поняття, віднаходити спільне та протилежне, здійснювати цілісний інтегрований ціннісно-змістовий аналіз музичного твору.

Розробка й упровадження в освітній процес інтегративної моделі виконавської підготовки майбутніх учителів мистецтва, в основу якої покладено синтез мистецтв, внутрішньо-дисциплінарна та міждисциплінарна інтеграція в усіх видах освітньої діяльності (аудиторна, позааудиторна, самостійна та професійно-практична) сприятиме органічному входженню

студентів в майбутню професію. В контексті поліхудожніх завдань викладач повинен урахувати, організувати й аналізувати весь потік художньої інформації, що стосується особистості здобувача освіти в процесі різних видів освітньої діяльності.

Тож, необхідною умовою організації роботи викладача виконавських дисциплін є запровадження комплексу принципів організації освітнього процесу. А саме: принцип поєднання аудиторної, позааудиторної, самостійної та професійно-практичної діяльності здобувачів освіти; дидактичний принцип індивідуального підходу до кожного здобувача освіти. Формування у здобувачів освіти інтегрованих знань здійснюється поступово за принципом системності та послідовності за умови збільшення обсягу різноаспектної інформації, яку він отримує під час вивчення як загальних (історія, література, культурологія тощо), так і фахових (музична література, історія мистецтв, вокал, диригування, хоровий клас, методика викладання музичного мистецтва тощо) дисциплін. Методично результативним є впорядкування музичних творів за посиленням труднощів музичного викладу, тобто при складанні індивідуальних програм слід дотримуватися принципу поступового руху від простого до складного.

Планомірне залучення здобувачів освіти до різних видів мистецтв у їх взаємодії в процесі виконавської підготовки сприятиме полікультурному, поліхудожньому вихованню майбутніх фахівців, формуванню в них таких інтегральних естетичних властивостей як поліхудожня свідомість, поліхудожні вміння й навички, спроможність до поліхудожньої діяльності, тобто йдеться безпосередньо формування поліхудожніх компетенцій.

Опанування музичних творів на підставі поліхудожнього принципу цілісного сприймання творів мистецтва, розширення мистецької компетентності здобувачів завдяки комплексному, інтегрованому підходам щодо розвитку виконавської підготовки дає можливість майбутнім фахівцям екстраполювати вироблені навички в подальшу професійно-практичну діяльність й успішно реалізовувати завдання поліхудожнього виховання учнів ЗЗСО.

**ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ЗДАТНОСТІ
ЗАБЕЗПЕЧУВАТИ ЗАХИСТ ІНФОРМАЦІЇ У ЗДОБУВАЧІВ ФАХОВОЇ
ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА СПЕЦІАЛЬНОСТЯМИ «КОМП'ЮТЕРНА
ІНЖЕНЕРІЯ» ТА «ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЇ ТА РАДІОТЕХНІКА»**

Максим Афанасьєв

**Відокремлений структурний підрозділ «Харківський фаховий коледж
інформаційних технологій Національного аерокосмічного університету
ім. М.Є. Жуковського Харківський авіаційний інститут»**

Розвиток інформатизації суспільства вимагає від освіти вирішення проблеми підготовки фахівців з комп'ютерної інженерії та телекомунікацій, які повинні вміти не тільки сприймати та оновлювати інформацію, а й обробляти та зберігати її. Особливе місце займає підготовка фахівця з інформаційних технологій до виконання важливого завдання захисту інформації, що означає вміння використовувати цілий комплекс специфічних засобів і методів: нормативно-правових, фізичних, технічних і криптографічних.

Фаховий молодший бакалавр спеціальностей «Комп'ютерна інженерія» та «Телекомунікації та радіотехніка» після закінчення навчання відповідно до фахових компетенцій повинен бути підготовлений до виконання робіт у галузі інформаційних технологій, а саме володіти здатністю застосовувати методи та засоби захисту програмного забезпечення та даних від несанкціонованого доступу в умовах супроводження та експлуатації інфокомунікаційних систем та мереж. Сьогодні існує значний дисбаланс між уміннями й навичками, які формуються у здобувачів фахової передвищої освіти, та вміннями й навичками, які потрібні на робочому місці. Значною мірою розуміння того, що освіченість працівників позитивно впливає на рівень прибутковості бізнесу, призводить до усвідомлення того, що інвестування роботодавцем у підвищення професійних компетентностей працюючих є важливою складовою розвитку бізнесу. Сучасний ринок праці вимагає від випускників закладів фахової передвищої освіти сформованих умінь розв'язувати проблеми шляхом упровадження інновацій з напрямку безпеки даних.

В результаті опрацювання наукових джерел та досліджень за даною темою та враховуючи всі чинники сформульовано педагогічні умови, які сприятимуть покращенню формування здатності забезпечувати захист інформації як професійної компетентності у здобувачів фахової передвищої освіти за спеціальностями «Комп'ютерна інженерія» та «Телекомунікації та радіотехніка». До них відносяться:

- мотивування майбутніх фахових молодших бакалаврів до опанування здатністю забезпечувати захист інформації;
- інтеграція теоретичної й практичної підготовки здобувачів фахової передвищої освіти для розвитку компетентності забезпечувати захист інформації.

У процесі підготовки фахівців й формування у них відповідального ставлення до професійної діяльності ефективним є використання сучасних освітніх технологій, зокрема: інтерактивних, інформаційних, формування творчої особистості та ін. Для проведення таких заходів у коледжі долучаються провідні фахівці ІТ галузі Харківського регіону, зокрема, співробітники провайдера інфокомунікаційних послуг ТОВ «МАКСНЕТ» та ТОВ «Інженерно-виробнича фірма «РИВАС»», Громадська спілка «Харківський кластер інформаційних технологій». Також фахівці Управління протидії кіберзлочинам в Харківській області Департаменту кіберполіції Національної поліції України постійно беруть участь у інтерактивних заходах в форматі Zoom-конференцій що до профілактики правопорушень в мережі Інтернет, протидії інформаційній війні: зокрема здобувачі фахової передвищої освіти коледжу приймають участь у проєкті «МРІЯ» Stop Russia Channel, який об'єднав кіберполіцію та волонтерів у протидії російським окупантам у медіапросторі.

Таким чином, сформульовано педагогічні умови, які пропонуються для впровадження в освітньому процесі, що орієнтовані на позитивний результат, і реалізація яких відбувається за допомогою відповідних методів та засобів.

**АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ КУРСОВОГО ПРОЄКТУВАННЯ
В ДИСТАНЦІЙНІЙ ФОРМІ НАВЧАННЯ
У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ**

Катерина Афанасьєва

***Відокремлений структурний підрозділ «Харківський фаховий коледж
інформаційних технологій Національного аерокосмічного університету
ім. М.Є. Жуковського Харківський авіаційний інститут»***

Важливим напрямом розвитку дистанційної форми навчання у закладах фахової передвищої освіти нашої держави є формування навчально-методичного забезпечення освітнього процесу, в тому числі і курсового проєктування, за допомогою якого забезпечується реалізація державних стандартів освіти України.

При організації занять з дисциплін інфокомунікаційного спрямування у дистанційній формі виникає низка проблем, пов'язаних з інтерактивною взаємодією викладача із здобувачами фахової передвищої освіти. Особливо гостро це питання стоїть під час консультацій з курсового проєктування, які вимагають для їхнього ефективного проведення взаємодії суб'єктів освітньої діяльності (викладачів і здобувачів освіти) з об'єктом (практичною реалізацією проєкту). Правильно організоване навчання за дистанційною формою передбачає формування у здобувачів освіти вміння працювати самостійно, користуватися першоджерелами, критично оцінювати ефективність застосування доступних їм засобів та ресурсів, а також якість інформації, що надається. Тим більше, специфіка дистанційного навчання накладає свій відбиток на педагогічні технології, що використовуються. Насамперед, це пов'язано з роллю викладача у навчальному процесі. Якщо раніше у традиційній формі освіти викладач посідає центральне місце як інтерпретатор знань, тепер же, в умовах інформатизації, це місце все більше і більше належить здобувачу освіти, який самостійно набуває знання з різних джерел. У цьому процесі викладач виступає як координатор, допомагаючи здобувачу фахової передвищої освіти опанувати знання та застосовувати їх на практиці. Предметом уваги викладача є вибір методів та технологій для реалізації своєї діяльності. І головну роль тут відіграють засоби активного та розвиваючого навчання.

Освіта, яку здобувають майбутні фахівці інфокомунікаційного спрямування, передбачає наявність низки специфічних умінь та навичок по використанню інфокомунікаційних мереж та технологій. Вирішення цих завдань неможливе без організації курсового проектування, яке передбачає: необхідну інформаційну підтримку запропонованої тематики проєктів; постійний контроль за ходом самостійної роботи здобувачів освіти над курсовим проєктом. Розвиток сучасних інфокомунікаційних технологій дає викладачам та здобувачам освіти ефективні інструменти – не лише традиційно персональний комп'ютер, який при використанні оптимального програмного забезпечення дозволить вирішити завдання підвищення якості курсового проєктування слухачами дистанційної форми навчання, а й можливості застосування «хмарних» технологій. Однак механічне перенесення методичних матеріалів, призначених для здобувачів освіти очної форми навчання на нові форми носіїв, не дозволяє повною мірою використовувати можливості сучасних інформаційних технологій для підвищення якості дистанційного навчання.

Для успішного вирішення таких завдань, пов'язаних з організацією курсового проєктування у здобувачів фахової передвищої освіти в рамках дистанційної форми навчання, необхідно вирішити такі проблеми: знайти шляхи та методи інтенсифікації самостійної роботи при курсовому проєктуванні; розробити необхідне методичне забезпечення, що дозволяє підтримувати документування та пересилання результатів виконання практичної частини курсового проєкту консультантам.

Педагогічна значимість поставленої проблеми, потреба здобувачів освіти в практичних рекомендаціях з курсового проєктування у фаховій передвищій освіті зумовили вибір даної теми – розроблення сучасних педагогічних технологій організації курсового проєктування, що дозволяють підвищити якість освіти та створення необхідних умов навчання у дистанційній формі.

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ З МЕТОЮ РОЗВИТКУ НАВИЧОК SOFT SKILLS У СТУДЕНТІВ ЗФПО

Євген Бабенко, Ірина Гришина, Світлана Звонкова

Харківський фаховий коледж транспортних технологій

Поєднання професійно-технічних навичок з soft skills стає все більш важливим на світовому ринку праці та в сфері освіти загалом. Роботодавці розуміють, що успішна робота в сучасному середовищі вимагає не лише фахової компетентності, а й уміння працювати в команді, адаптуватися до змін, розв'язувати проблеми та ефективно спілкуватися з колегами та клієнтами. Роботодавці в усьому світі активно шукають упевнених у собі людей, які володіють не лише технічними навичками, а й soft skills, що охоплюють навички комунікації, співпраці, лідерства, переконувannya тощо.

З огляду на це освітні заклади дедалі більше уваги звертають на розвиток у здобувачів освіти soft skills, впроваджуючи командні проєкти, тренування комунікаційних навичок, навчання ефективного спілкування та взаємодії з іншими учасниками освітнього процесу в умовах дистанційного навчання. Загалом розвиток soft skills є важливою умовою для успішного навчання та подальшої кар'єри в сучасному світі. Soft skills є соціологічним терміном, що охоплює різні особистісні характеристики та соціальні навички.

До переліку основних навичок soft skills відносять:

- уміння працювати в команді, а саме уміння слухати, сприймати спільну мету і знаходити способи для її досягнення;
- лідерські якості – здатність об'єднувати людей навколо соціально значущої мети, вміння взяти на себе відповідальність за всю команду;
- креативність – здатність знаходити нестандартні й нові рішення;
- організаторські здібності – здатність об'єднувати людей, чітко розподіляти обов'язки;
- комунікація – уміння спілкуватися відповідно до ситуації, ефективно розпочинати та завершувати розмову, підсумовувати результати;

- емоційний інтелект – уміння розпізнавати емоції інших людей і виражати свої, встановлювати емоційний контакт для спільної роботи;
- робота з інформацією – уміння збирати, аналізувати та оцінювати нову інформацію;
- системне мислення – уміння планувати, ставити поточні й кінцеві цілі та реалізовувати їх, аналізувати складні ситуації;
- мотивація – охоплює вміння мотивувати себе, розуміти чужі мотиви й наміри.

Ці навички доповнюють вузькоспеціальні знання і володіння професійними навичками, допомагаючи стати успішним фахівцем у своїй галузі.

В умовах сьогодення найбільш актуальними, педагогічними технологіями в навчальній та у позанавчальній діяльності є:

- технологія розвитку критичного мислення;
- технологія проєктної діяльності;
- здоров'язберігаюча технологія;
- ігрова технологія;
- кейс-технологія;
- технологія створення предметно-розвивального середовища;
- технологія навчання у співпраці;
- технологія дослідницької діяльності;
- інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ).

Доцільно зазначити, що ці технології здатні ефективно розвивати soft skills майбутніх фахівців упродовж періоду навчання в закладі освіти як у навчальній, так і в позанавчальній діяльності, під час очного та дистанційного навчання.

Отже, використання інноваційних методик та технологій є практичним аспектом розвитку soft skills в українських освітніх закладах. Це сприятиме підготовці фахівців, які відповідатимуть вимогам сучасного ринку праці та зможуть ефективно працювати в змінному середовищі суспільства.

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ВИКЛИК СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСУ

Анатолій Бажинів, Юлія Сідак

Харківський автомобільно-дорожній фаховий коледж

Освітній процес в нашій країні спрямований на особистість студента, тому в межах навчання основну увагу приділяють забезпеченню умов, які достатні для формування кваліфікованих фахівців, які здатні гідно себе представити на вітчизняному ринку послуг.

З розвитком інформаційного простору все частіше більш затребуваними в суспільстві є спеціалісти з високим рівнем знань та умінь. Особливо актуальним в період воєнного стану є навчання студентів поза межами закладу, дистанційно, позааудиторно, що сприяє забезпеченню вільного доступу до освітньої та професійної підготовки студентів. Це все відбувається через глобалізацію суспільства, економічні та соціальні зміни, обмеженістю людського спілкування внаслідок пандемій, а в нашій країні ще через війну. Актуальними є питання дистанційності в опануванні конкретної навчальної дисципліни.

Дистанційне навчання – це процес опанування знаннями через спілкування викладача та студента, за рахунок якісного забезпечення, яким є інформаційний простір. Як зауважує О. Корбут, «ідея дистанційного навчання полягає в тому, що взаємодія викладача й студента відбувається у віртуальному просторі: обидва вони перебувають за комп'ютерами й спілкуються за допомогою Інтернету».

Сучасні студенти набагато краще обізнані із мобільними технологіями, тому сприймають реальність по-новому, через мобільність, а тому практично для них не є проблемою користуватися різними додатками, програмами, бути учасниками онлайн конференцій та практикумів, вступати в різні діалоги й отримувати багато корисної інформації від спілкування в серверах.

Сьогодні найпродуктивнішою комунікаційною технологією є Viber, можливості якого не обмежуються лише міжособистісним спілкуванням, але й здатністю формувати групи, зберігати та передавати навчальні матеріали.

Онлайн спілкування через Zoom дозволяє охопити значно більшу кількість учасників в дистанційному просторі.

Таким чином, дистанційна освіта в Україні, особливо під час дії воєнного стану, має багато переваг, а саме: охоплює велику кількість учасників освітнього процесу; сприяє підвищенню якості здобутих знань через сучасні засоби навчання студентів; створює єдину освітню платформу для студентів та викладачів; розвиває навички самоосвіти не тільки студентів, а також викладачів; удосконалює вміння здобувачів освіти працювати в інформаційному просторі; формує навички самостійного опанування освітнього процесу.

Але, в сучасних умовах дистанційне навчання не завжди може забезпечити якісну підготовку студентів. Тому дистанційна освіта в Україні потребує й подальшого регулювання та впровадження в освітню систему нашої країни.

**ФОРМУВАННЯ МАТЕМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В ЗАКЛАДАХ
ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ
ПРИ ВИВЧЕННІ ГЕОМЕТРІЇ**

Бган Тетяна

**Харківський педагогічний фаховий коледж Комунального закладу
«Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради**

Нова українська школа – це ключова реформа Міністерства освіти і науки України. Головна мета – створити школу, в якій буде приємно навчатись і яка даватиме учням не тільки знання, як це відбувається зараз, а й вміння застосовувати їх у житті [2].

Математична компетентність – вміння бачити й застосовувати математику в реальному житті, розуміти зміст і метод математичного моделювання, вміння будувати математичну модель, досліджувати її методами математики, інтерпретувати здобуті результати, обчислювати похибки обчислень [2].

Н. Мацько у дослідженні «Реалізація змістової складової компетентнісного навчання математики» зазначає, що ключова зміна для здобувачів освіти стосується підходів до навчання та змісту освіти. Дослідниця наголошувала, що на сьогодні замість запам'ятовування фактів та визначень понять, здобувачі освіти набуватимуть компетентностей, які базуються на знаннях, досвіді, цінностях, здібностях, набутих завдяки процесу навчання.

Проаналізувавши наукові розробки вітчизняних учених щодо формування математичної компетентності у здобувачів освіти закладів загальної середньої освіти в процесі вивчення геометрії нами з'ясовано, що формування компетентностей зумовлене не тільки реалізацією відповідного оновленого змісту освіти, але й адекватних методів та технологій навчання. Продуктивне навчання забезпечує засвоєння знань та умінь, володіючи якими випускник закладу загальної середньої освіти знаходить підґрунтя для свого подальшого життя.

У процесі наукового пошуку нами виокремлено складові математичної компетентності здобувачів освіти [1; 3;4;5], які представлено в табл.1.

Таблиця 1

Складові математичної компетентності

Назва складової	Змістове наповнення
Методологічна	<ul style="list-style-type: none"> • дослідження задач • переваги та обмеженість моделювання • подолання перешкод з метою їх постійного вдосконалення
Дослідницька	<ul style="list-style-type: none"> • формування задач на основі ідеалізації, узагальненні, специфікації • побудова комп'ютерної моделі задачі • перевірка гіпотез за відомими методами власним досвідом • систематизація здобутих результатів
Процедурна	<ul style="list-style-type: none"> • алгоритм розв'язування задач • відтворення тексту задач • уміння систематизувати й розпізнавати типові задачі або зводити до відомої • використання інформаційних джерел
Логічна	<ul style="list-style-type: none"> • володіння й використання апарату дедуктивних теорій • удосконалення власних математичних уявлень • дедуктивне доведення й обґрунтування розв'язування задач • математична та логічна символіка на практиці
Технологічна	<ul style="list-style-type: none"> • використання основних типів програмного забезпечення, електронних таблиць • оцінювання похибки під час обчислення • побудова комп'ютерної моделі задачі

Таким чином, формування математичної компетентності у здобувачів освіти в закладах загальної середньої освіти при вивченні геометрії значною мірою підвищить якість освітнього процесу, слугуватиме підґрунтям для вибору майбутньої професійної діяльності (закладу вищої освіти для навчання) та сприятиме розвитку особистості здобувачів як всебічно гармонійно розвинутих особистостей здатних застосовувати дану компетентність у реальних життєвих ситуаціях.

Список використаних джерел

1. Бурда М.І. Компетентнісна орієнтація змісту шкільних підручників з математики. Проблеми сучасного підручника: зб. наук. праць [ред. кол.; наук. ред. – О. М. Топузов]. – К.: Педагогічна думка, 2014. – Вип. 14. – 866 с. – С. 78 – 85.
2. Концепція нової української школи [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainskashkola-compressed.pdf>
3. Мацько Н. Д. Реалізація змістової складової компетентнісного навчання математики [Текст] / Н. Д. Мацько //Компетентнісні засади змісту освіти в 11-річній школі: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, 28 – 29 березня 2013 року / Ред. кол.: Федоренко О. А., Єрмаков І. Г. (наук. ред.), Ратушна А. М. – К.: Оберіг 2013 – 608 с. – С.
4. Матяш О. Геометрична компетентність як складова математичної компетентності учнів. / Ольга Матяш // Математика в рідній школі. – 2016.- №3. – С. 28-32.
5. Підготовка до зовнішнього незалежного оцінювання. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://testportal.gov.ua/index.php/text/zno/>

УДК377.1

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ НА БАЗІ НАВЧАЛЬНОЇ ГРУПИ КОЛЕКТИВНИХ ТВОРЧИХ СПРАВ, ГОДИН СПІЛКУВАННЯ

Ірина Беленченко

**Харківський державний професійно-педагогічний фаховий коледж
імені В. І. Вернадського**

При підготовці фахового молодшого бакалавра в сучасному освітньому середовищі акцент все більше робиться на розвитку творчості, співпраці та соціальних навичок серед здобувачів освіти. Колективні творчі справи та години спілкування є важливими формами виховної роботи куратора при підготовці фахового молодшого бакалавра.

Колективні творчі справи допомагають студентам відкрити в собі нові таланти, розвивати креативність та нестандартне мислення. У процесі виконання колективних творчих справ студенти навчаються працювати разом, розподіляти обов'язки, домовлятися та йти на компроміси, а години спілкування допомагають студентам розвинути навички активного слухання, ведення діалогу та формують повагу до чужих думок та поглядів. Важливо розуміти, що години спілкування та організовані заходи в групі сприяють взаємодії куратора зі студентами та стимулюють взаємодію між самими студентами. Це особливо актуально для кураторів першого курсу, оскільки такі заходи сприяють об'єднанню студентів та роблять процес навчання цікавішим.

Ускладнення виховання в умовах дистанційного навчання не варто бачити як перешкоду, а скоріше як можливість використовувати творчі та інноваційні підходи для впливу на студентів, наприклад через участь студентів у суспільно-корисній діяльності. Куратор може залучати студентів до виступів на круглих столах, конференціях, до колективної розробки презентацій на виступи, або колективному складанню статей в газету. Групову, творчу роботу можна організовувати за допомогою онлайн-інструментів, таких як Twiddla, Miro, Limnu чи Ziteboard. Дані інструменти допоможуть при розробці плакатів, колажів або вітальних листівок з Днем народження чи інших визначних дат студентів групи. Однією з ефективних форм може бути проведення вікторин, флешмобів, ігор, які не лише розважають, а й сприяють комунікації між студентами. Тематикою таких заходів може бути: «Вгадай загадку», «Факти про Україну» або «Вгадай місто по фото». При організації цієї роботи можна використовувати будь-які месенджери. Також важливо створювати позитивний соціально-психологічний клімат в групі, організовуючи заходи, присвячені зняттю психологічної напруги. Це можуть бути тренінги, наприклад «Дихальні вправи», або знов прості ігри, такі як «Хрестик-нулики» у момент роботи із студентами через додаток Meet чи Zoom. Також

можна влаштувати флешмоб «Момент дня» за допомогою якого студенти зможуть поділитися найприємнішими моментами свого дня.

Національно-патріотичне виховання та години спілкування є важливою частиною роботи кожного куратора. На початку навчального року куратор формує план виховної роботи, де визначаються з формами та методами роботи зі студентами, а також тематикою годин спілкування та творчими заходами. У сучасних умовах, зумовлених особливостями навчання та характером студентського контингенту, дотримання такого плану стає викликом. Проте досвід свідчить, що і таку роботу можна успішно проводити навіть дистанційно. Тематикою годин спілкування можуть бути будь-які пам'ятні дати України. Також студентам можна провести захід з формування медіаграмотності. Креативною формою національно-патріотичного виховання може бути й флешмоб, наприклад «Місця України, які я хочу відвідати», за допомогою якого студенти зможуть обмінятися фотографіями місць України, які вони мріють відвідати.

Увесь цей комплекс заходів допоможе підтримувати позитивний взаємозв'язок між членами групи, розвиток їх творчих здібностей, та взагалі, куратор зможе своїм прикладом показати студентам та майбутнім майстрам виробничого навчання, форми та методи організації виховної роботи у групі на практиці.

УДК377.1

ЗАСТОСУВАННЯ SOFT SKILLS ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ КУРСУ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ

Лідія Беленченко, Віталіна Смірнова

***Харківський державний професійно-педагогічний фаховий коледж
імені В. І. Вернадського***

Сучасна ситуація в Україні та світі зумовлює зміни в усіх сферах професійної діяльності людини. Заклади професійної (професійно-технічної) освіти, підприємства й організації потребують сьогодні від працівників, не зважаючи на воєнний стан, не лише високого рівня професійних знань, умінь

і навичок, а й здатності взаємодіяти у професійному середовищі з метою досягнення високих професійних стандартів і постійного розвитку.

Наразі є актуальним питання застосування soft skills у комунікації зі студентами нашого коледжу, що є важливим чинником їх майбутньої професійної успішності. Викладачами циклової комісії психолого-педагогічних дисциплін та фізичного виховання проводиться відповідна робота, спрямована на формування у студентів навичок активної комунікації, медіації, конструктивного вирішення конфліктів під час дистанційного навчання.

На заняттях з психолого – педагогічних дисциплін розвиваються такі м'які соціальні навички, як інтелект, наполегливість, креативність, протидія стресам, вміння знаходити спільну мову, здатність адаптуватися до різних умов життя, праці та навчання. Всі ці навички розвиваються на практичних заняттях та в позанавчальний час. Різні форми вільного спілкування дозволяють знаходити відповіді на проблемні питання. Кожен студент має право на помилку та можливість висловити свою думку по-іншому. Робота в мінігрупах, ділові ігри дають можливість застосовувати методи командної роботи і сприяють розвитку проєктного мислення, що, в свою чергу, розвиває ефективність креативного, логічного та стратегічного мислення.

Перераховані навички розвиваються під час практичних занять з педагогіки, до яких студенти готують доповіді, що супроводжуються презентаціями. Таким чином розвиваються вміння презентувати себе та розвивати свої риторичні навички. Для розвитку соціальних навичок застосовуються вправи на розв'язування педагогічних задач та ситуацій.

Дисципліна «Організація та методика професійного навчання», яка є узагальнюючою дисципліною всього психолого-педагогічного циклу, у своєму складі має не тільки лекційний матеріал, практичну та самостійну роботу, а й особливу форму індивідуальної самостійної роботи студентів під керівництвом викладача – курсовий проєкт. Здобувачі освіти демонструють креативний та сучасний підхід до проєктування кожного етапу уроку

виробничого навчання, розробки та використання різноманітних інтерактивних вправ в онлайн-сервісах Kahoot, LearningApps, Wooclap, створення цікавих презентацій та логічної, грамотної й аргументованої доповіді. Презентації студенти розробляють не тільки у традиційному PowerPoint, а й виконують у графічному редакторі Canva. Вони демонструють вміння використовувати додаткові функції цього графічного редактора під час показу своїх презентацій. З кращими роботами можна ознайомитися на віртуальній дошці Padlet.

Під час вивчення дисципліни «Організація і методика виховної роботи» студенти обирають актуальні теми, розробляють плани-конспекти та захищають виховні проекти. Так нещодавно було проведено усний журнал «Мій рідний край, моя земля...».

На практичних заняттях з дисципліни «Психологія» проводяться тренінги з метою розвитку навичок безоціночного спілкування та конструктивного вирішення конфліктних ситуацій. Студенти навчаються бути в ролі майстра виробничого навчання при виникненні будь-якої проблемної ситуації.

Така робота викладачів циклової комісії психолого-педагогічних дисциплін сприяє формуванню м'яких навичок у студентів, спрямованих на їх майбутню професійну успішність під час дистанційного навчання у воєнний час.

УДК377.1

РОЗВИТОК НАВИЧОК SOFT SKILLS З МЕТОЮ УСПІШНОЇ АДАПТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

Наталія Бембель, Юлія Іванова

ВСП «Житлово-комунальний фаховий коледж ХНУМ імені О.М.Бекетова»

На початку кожного навчального року для будь-якого закладу фахової передвищої освіти стає питання успішної адаптації здобувачів освіти нового прийому. У зв'язку з війною в Україні та довготривалим стресом з'явилися освітні втрати, пов'язані з обмеженим доступом окремих здобувачів до

навчальних матеріалів, неможливістю бути присутніми на он-лайн заняттях, недостатніми навичками користування дистанційними освітніми платформами, нестабільними умовами організації освітнього процесу: повітряними тривогами, відключенням електроенергії, перебоями з підключенням до інтернету тощо.

Розвиток навичок *soft skills* в певній мірі дозволяє подолати проблеми комунікації під час навчання в змішаному або дистанційному форматі та скоріше завершити процес адаптації. Від того, наскільки швидко здобувачі освіти нового прийому зможуть зрозуміти та пристосуватися до вимог і норм закладу освіти, опанувати ефективні прийоми навчання та комунікації з іншими учасниками освітнього процесу, залежить їх подальший успіх в умінні розвиватися, реалізовувати свої здібності та потреби.

Серед пріоритетів української освіти в воєнний час виділяють:

- забезпечення сталості та безперервності освіти;
- створення безпечних умов для навчання та викладання;
- психологічна підтримка всіх учасників освітнього процесу;
- відновлення освітньої інфраструктури;
- продовження реформ та якісних трансформацій на всіх рівнях освіти.

В період адаптації і подальшого навчання ми приділяємо багато уваги формуванню і розвитку у здобувачів освіти комунікаційних навичок: розвитку критичного мислення, вміння активного слухання, вміння презентувати та аргументувати, працювати в команді. Так, під час он-лайн занять з фізики та астрономії широко застосовуються метод проєктів, самостійна робота, написання сенкену, есе. Здобувачі опановують віртуальні лабораторії для спостереження та проведення віртуальних фізичних процесів та експериментів PhET (<https://phet.colorado.edu/uk/>), віртуальний планетарій Stellarium (<https://stellarium-web.org>), симулятори Space Engine (<https://spaceengine.org>), WorldWide Telescope (<http://worldwidetelescope.org/webclient/>) та інші.

На заняттях з інформатики та комп'ютерної техніки постійно відбувається робота з формування медіаграмотності. Здобувачі освіти вчать аналізувати медіа ресурси, виявляти фейки, аналізувати та відбирати значущу, достовірну інформацію як для навчання, так і особистого характеру. В нагоді стають матеріали з формування медіа грамотності освітньої платформи Прометеус (<https://prometheus.org.ua/>), а саме відео та навчальні матеріали таких курсів як: «Безпека в інтернеті під час війни: практичний курс», «Інформаційна гігієна під час війни», «Інформаційна гігієна. Як розпізнати брехню в соцмережах, в інтернеті та на телебаченні».

Викладачі освітніх компонентів «Фізична культура» та «Фізичне виховання» пояснюють, що сидячий спосіб життя і низький рівень фізичної активності під час дистанційного навчання можуть мати негативний вплив не тільки на здоров'я, але й викликати додатковий стрес, поставити під загрозу психічне здоров'я підлітків та їх батьків, вплинути на якість життя в цілому. Для покращення ситуації ми пропонуємо різноманітні комплекси на різні групи м'язів для щоденного тренування. Участь в тематичних флешмобах, рекомендації та поради для правильного складання комплексів на самостійне виконання фізичних вправ розміщено як додаткові матеріали в курсах освітніх компонентів на платформі Classroom.

Таким чином, розвиток навичок *soft skills* не тільки значно прискорюють успішну адаптацію першокурсників, але й впливають на успішність в освіті та майбутній професії.

**ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ
ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ЗАСВОЄННЯ МАТЕРІАЛУ
ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ**

Ігор Бердіков

Медичний фаховий коледж

Харківського національного медичного університету

В останні роки відбуваються корінні зміни у світі. Зміни технологічного укладу суспільства, перехід на дистанційний формат освіти у зв'язку з епідемією коронавірусу, зміни в освітньому процесі, що пов'язані з введенням воєнного стану в нашій країні. Також своє певне значення вносять психологічні зміни у процесі сприйняття інформації молодим поколінням. Наприклад, зменшення якості засвоєння матеріалу, коли він поданий у вигляді великих текстових фрагментів. Саме у зв'язку з цією особливістю класичні підручники поступово «відходять у минуле». Усе це ставить перед викладачами задачу щодо розробки та впровадження нових, більш ефективних для сучасних здобувачів освіти, методів подання та доведення інформації освітніх компонент.

Особливості подання матеріалу під час лекцій та практичних занять. Під час *лекцій* намагаюся надати студентам загальний огляд теми заняття з мінімально необхідною кількістю деталей. Для цього в Zoom використовую класичні презентації PowerPoint або Prezi. *Доаудиторне завдання.* До початку практичних занять пропоную студентам ознайомитись з більш докладним матеріалом з теми, що викладений на сайті з дисципліни або в опорних конспектах й підручниках та скласти перелік запитань, що виникли під час підготовки до заняття. *Практичне заняття.* Під час практичних занять проводиться більш докладний розбір матеріалу, роз'яснення запитань, що виникли при самостійній підготовці до теми, та розбір практичних навичок.

Завдяки такому підходу на початку в здобувача освіти формується загальне уявлення з теми заняття, що в подальшому доповнюється мов гранями в діаманті достатньою кількістю деталей для більш глибокого

засвоєння матеріалу. Причому інформація автоматично структурується, що, на відміну від мозаїчної подачі, сприяє більш якісному засвоєнню теми здобувачами освіти. Використання *ментальних карт* (інтелект-карт) дозволяє більш цілісно та образно сприймати навчальний матеріал. На основі матеріалу до теми студенту пропонується скласти відповідні ментальні карти. А під час практичного заняття проводиться їх розбір з роз'ясненням моментів, що були внесені до них з помилками або взагалі відсутніми.

Сайт. Основний теоретичний матеріал з дисциплін для зручності підготовки студентів я розмістив на сайті. Для покращення сприйняття інформації, що викладена на ньому, дуже важливим є момент подання матеріалу у вигляді стислих наочних тез та схем. Також для формування цілісного сприйняття дисципліни вважаю за необхідне створення великої кількості перехресних посилань на різні розділи сайту та сторонні ресурси.

Тестування. Дисципліни, що я викладаю, входять до переліку розділів ЄДКІ – це всеукраїнський іспит у вигляді тестування, тому цей розділ складає важливу частину під час підготовки студентів. Для більш якісної підготовки цю частину необхідно органічно вплести в процес загального навчання. Підготовку я поділив на декілька етапів: попереднє ознайомлення з тестами, докладний розбір пов'язаної інформації під час практичних занять, контрольне тестування в режимі іспиту на спеціалізованих інтернет-платформах для оцінки якості засвоєння матеріалу, детальний розбір тестів, що викликали труднощі у студентів, надання можливості здобувачам освіти після завершення курсу періодично проходити тестування в тренувальному режимі. Завдяки проходженню студентами всіх етапів якість засвоєння матеріалу, що пов'язаний з тестами, буде набагато більша, ніж у разі простого заучування.

Сьогодні розвиток інформаційних технологій у світі йде семимильними кроками. Ними безумовно необхідно володіти. Але це лише способи надання матеріалу. Необхідно пам'ятати, що комплексний підхід у поданні інформації не менш сприятиме більш якісному засвоєнню матеріалу здобувачами освіти.

ЗАСТОСУВАННЯ AGILE-МЕТОДОЛОГІЇ В ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕНІ КОМП'ЮТЕРНОЇ ПРАКТИКИ

Світлана Березенська

Харківський радіотехнічний фаховий коледж

Agile є не просто методологією розробки програмного забезпечення – це методологія організації управління проєктами, яка може знайти своє застосування у будь-якій сфері, основою якої є колективна діяльність. Для здобувачів освіти за спеціальністю 123 Комп'ютерна інженерія застосування Agile-методології при проведенні комп'ютерної практики є не лише питанням організації навчальної співпраці під час виконання завдань, а й можливістю ознайомитися з професійними аспектами діяльності фахівця ІТ-галузі в професійному середовищі.

Аспекти Agile-методології, на які ми спиралися при організації та проведенні комп'ютерної практики:

- методологія дозволяє швидко реагувати на зміни у вимогах здобувачів освіти та викладачів, а також ефективно реагувати на відгуки під час практики;
- Agile сприяє зміцненню командної співпраці, забезпечуючи щоденні короткі зустрічі та регулярне планування, що сприяє ефективній взаємодії та вирішенню завдань;
- Agile дозволяє швидко адаптувати вміст та завдання практики під нові технологічні та освітні вимоги, а також здійснювати постійний моніторинг отриманих результатів.

Структура навчальної практики, побудованої за Agile-методологією:

Перша зустріч «Планування» (Sprint Planning): оголошення мети та цілей практики; визначення завдань та обсягу робіт; розподіл завдань.

Щоденні зустрічі «Спрямування» (Daily Standup): короткі звіти про виконану роботу та плани на день; виявлення проблем та шляхів їх вирішення.

«Виконання завдань» (Task Execution): активна робота над завданнями; короткі ітерації та регулярні перевірки проміжних результатів.

«Перевірка та оцінка» (Review and Evaluation): демонстрація виконаної роботи; фідбек від членів команди та викладача; оцінка досягнутого прогресу.

«Ретроспектива» (Sprint Retrospective): аналіз практики; визначення сильних та слабких сторін процесу; планування конкретних кроків для вдосконалення.

«Закриття» (Closure): підведення підсумків та висновків; визначення наступних кроків або завдань на майбутнє; завершення практики з обов'язковим аналізом процесу.

Така структура дозволяє створити гнучке та ефективне середовище для навчання, сприяє взаємодії учасників та швидкому реагуванню на зміни, що можуть виникнути під час комп'ютерної практики.

Ключову роль у візуалізації та управлінні завданнями під час проведення комп'ютерної практики є Kanban-дошка. Її місце в структурі може бути наступним:

Підготовка (Preparation): визначення колонок, які відображатимуть різні етапи виконання завдань (наприклад, «To Do», «In Progress», «Done»).

Планування (Sprint Planning): візуалізація запланованих завдань та їх розподіл між учасникам; внесення важливих деталей та визначення пріоритетів.

Спрямування (Daily Standup): оновлення стану завдань та ідентифікація блокуючих факторів та необхідних змін.

Виконання завдань (Task Execution): переміщення завдань по колонках та ідентифікація можливих труднощів.

Перевірка та оцінка (Review and Evaluation): представлення виконаних завдань та отримання зворотного зв'язку.

Ретроспектива (Sprint Retrospective): аналіз ефективності та виявлення покращень, які можна внести в процес.

Як висновок, можна зазначити, що застосування Agile-методології в організації та проведенні комп'ютерної практики – це можливість

неперервного вдосконалення, як процесу роботи над проектом, так і самого проєкту, а також гнучкість, швидкість та адаптивність у роботі здобувачів освіти та викладача.

УДК796.01

ЗВОРОТНИЙ ЗВ'ЯЗОК ЯК ГОЛОВНИЙ ФАКТОР ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ОНЛАЙН-ЗАНЯТЬ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Олена Берестова, Андрій Галушкін

ВСП «Вовчанський фаховий коледж ДБТУ»

Однією з головних проблем проведення онлайн-занять з фізичного виховання є проблема дистанційної передачі значення та цінності фізичної активності. Цінність підтримування здоров'я за допомогою фізичної активності прищеплювалася навчальним шляхом за участі здобувачів освіти з їх друзями у різних спортивних заходах, командних та ігрових видах спорту та розвитку спортивного етикету. Здобувачі освіти, які беруть участь у онлайн-заняттях з фізичного виховання, часто не можуть забезпечити собі достатньо місця для ефектної участі у фізичній активності, а також мають обмежений доступ до спортивного інвентарю та обладнання, необхідних для проведення онлайн-занять. Це також призвело до усунення акценту зі змагальної діяльності, які є основною частиною фізичного виховання, до проблем здоров'я та фізичної активності під час онлайн-навчання.

Безсумнівно, онлайн-заняття з фізичного виховання стануть більш ефективними, якщо здобувачі освіти отримають зворотний зв'язок через перегляд власних дій чи дій своїх одногрупників. На відміну від очних занять фізичним вихованням, де можливо відразу ж отримати зворотний зв'язок про свої рухові навички або успішність виконання фізичних вправ, здобувачі освіти не можуть змінювати свої дії, переглядаючи відео виконання вправ, що суттєво знижує ефективність онлайн-занять. Крім того, відсутність взаємодії між викладачем та здобувачами освіти на онлайн-курсах ускладнює передачу цінності фізичного виховання. Негайний зворотний зв'язок необхідний для мотивації студентів до навчання та зміцнення активної життєвої позиції та орієнтирів на здоровий спосіб життя.

**ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS У СТУДЕНТІВ ІТ-КОЛЕДЖУ
ПРИ ВИВЧЕННІ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВНИХ ДИСЦИПЛІН**

Вікторія Белікова, Станіслава Белікова

***Відокремлений структурний підрозділ «Харківський фаховий коледж
інформаційних технологій Національного аерокосмічного університету
ім. М.Є. Жуковського Харківський авіаційний інститут»***

На сьогодні, коли Україна перебуває не просто в умовах воєнного стану, а в умовах тяжкої і дуже виснажливої для держави війни, суттєво змінюється цивільне життя країни. І це автоматично означає, що змінюються умови навчання здобувачів фахової передвищої освіти. Але, незважаючи на виклики воєнного часу, система підготовки майбутніх фахівців в ІТ-галузі в нашому коледжі, ведеться з урахуванням основних тенденцій розвитку ІТ-ринку.

В наш час потрібною стає культура, що сприяє розвитку так званих м'яких навичок. М'які або гнучкі навички (англ. soft skills) - це комплекс неспеціалізованих, надпрофесійних навичок, які відповідають за успішну участь у робочому процесі, високу продуктивність і, на відміну від спеціалізованих навичок, не пов'язані з конкретною сферою. Це вміння, які виробляються впродовж життя людини, але формування їх покладено і на заклади фахової передвищої освіти. Аналіз наукових психолого-педагогічних досліджень та практичних доробок, моніторинг сучасних публікацій (в тому числі матеріалів World Economic Forum у Давосі та Ради коучів Forbes) з цього питання дали підставі вважати, що усталеного набору soft skills не існує. Роботодавці в різних сферах діяльності для своїх працівників виділяють різний набір і прояв soft skills. Вчені зазначають, що перелік не є універсальним, однак його можна вважати вичерпним для професійного успіху фахівця. Незважаючи на різні підходи до класифікації м'яких навичок, в їх основі лежать такі: 1) комунікативні навички (в тому числі: мовні навички, міжособистісні навички, лідерські якості та емоційний інтелект); 2) креативні навички; 3) навички самоорганізації та самоконтролю; 4) уміння працювати з

інформацією (технічна та інформаційна грамотність); 5) стійкість до стресів та відповідальність.

База цієї групи навичок, що сприяють у майбутньому конкурентоспроможності на ринку праці, має формуватися на етапі підготовки до дорослого життя – на молодших курсах закладів фахової передвищої освіти.

Так при викладанні професійно-орієнтованих дисциплін «Інформаційні технології (ІТ)» та «Теорія електричних кіл та сигналів (ТЕКС)» в коледжі, використовується комплексний підхід до формування цих навичок на підставі застосування інтерактивних методів. Зокрема, при проведенні лекційного заняття «Базові інформаційні технології» (ІТ) в режимі онлайн, використано мозковий штурм на етапі мотивації, мультимедійну презентацію при формуванні теоретичних знань, елементи тренінгу, коли студентів розбивають по парах, вони обирають завдання щодо класифікації ІТ, обговорюють в мікрогрупах можливі галузі застосування базових ІТ. В ході виконання лабораторної роботи за тією ж темою проводиться тренінг «Замовлення на розробку», де кожна з команд отримує своє завдання, метою якого виконати замовлення на певний вид ІТ-продукції (презентація, виступ на конференцію, рекламний проспект), в яких застосовувалися базові ІТ. Також за тренінговою методикою проводиться лабораторне заняття з теми «Дослідження електричних кіл постійного струму за допомогою законів Кірхгофа» з використанням віртуальної електронної лабораторії PHET COLORADO. В ході аналізу конкретних життєвих випадків, студенти працюючи в командах, досліджують характеристики електричних кіл, обговорюють отримані результати, висловлюють свою позицію усно та письмово, беруть відповідальність на себе за отримані результати. Після проведення тренінгу викладач аналізує що вдалося, що не вдалося досягти учасникам, а також причини цього.

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ – ШЛЯХ ДО УСПІХУ

Тетяна Білова

***Харківський механіко-технологічний фаховий коледж
імені О. О. Морозова***

Професійне становлення особистості фахівців є процесом складним і довготривалим. І саме сучасні педагогічні технології спрямовані на формування системи знань, умінь і навичок, розкриття творчих здібностей студентів та їх уміння постійно оновлювати свої знання та вміння.

Нові педагогічні технології – це педагогічна діяльність, що максимально реалізує в особі принципи навчання, виховання і розвитку особистості з метою забезпечення кінцевих результатів. І в основі педагогічних технологій – особистість студента. Тому в сучасних умовах викладачі змушені шукати та використовувати такі моделі освітнього процесу, які б затвердили якісно нові взаємовідносини між його учасниками. Ці моделі спрямовані на гуманізацію та активізацію навчально – пізнавальної діяльності студентів – з одного боку, з іншого – поєднуються з якісним оволодінням необхідним комплексом знань, умінь і навичок. Використання інноваційних технологій будується на таких принципах: системний підхід до навчання, індивідуалізація та диференціація навчального процесу із урахуванням рівня засвоєння знань та відповідних професійних навичок.

Сучасні методи та інноваційні технології запроваджуються в навчальний процес з метою підвищення рівня знань, інтересу до навчання, розвитку

творчої особистості. Важливим чинником організації навчального процесу є використання різних видів занять.

Одними з основних видів занять є проведення лабораторних та практичних занять, під час яких доцільно використовувати імітаційно – ігровий метод, метод експерименту, дослідження. Крім цього, при проведенні таких занять важливу роль відіграє ігрове проектування. Це свого роду заняття

професійної діяльності. Викладач моделює ситуацію, а здобувачі освіти формулюють можливі варіанти розв'язання даної проблеми. Ділові ігри, які розроблені під конкретні ситуації, вводять здобувачів освіти у сферу виробничої діяльності, цим самим дають можливість реально оцінити діюче виробництво, знаходити оптимальні рішення щодо його удосконалення. Придбані в процесі гри практичні навички дозволяють молодому спеціалісту уникнути зайвих помилок вже на початку трудової діяльності.

Але проведенню ділових ігор повинна передувати серйозна робота здобувачів освіти з поглибленням знань виробничих та технологічних процесів. Цьому сприяє використання на заняттях даних виробництва: чітка організація виробничої та переддипломної практик з виданням конкретних завдань, підбір тем курсового та дипломного проектування для потреб конкретного підприємства, організація практичних конференцій, проведення предметних тижнів, декад, зустрічей з кращими працівниками і спеціалістами виробництва. Ділову гру викладач повинен побудувати і організувати так, щоб студент зрозумів ціль і необхідність своїх дій, пройнявся відповідальністю при прийнятті тих чи інших рішень. Звичайно, такий метод вимагає великих затрат часу для підготовки, але результати того варті.

Сучасний стан вищої освіти вимагає все нових підходів до вирішення проблем формування високопрофесійного фахівця. І вирішення їх залежить від того, наскільки творчою, ініціативною, вдумливою, продуктивною і нестандартною буде взаємодія, співпраця викладача і студента. Але найголовніше завдання викладача – кінцевий результат – підвищення рівня якості знань студентів, розвиток професійних здібностей, підготовка висококваліфікованих майбутніх спеціалістів.

**ВПЛИВ СУЧАСНИХ ЗАСОБІВ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ НА
ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У МАЙБУТНІХ
ФАХІВЦІВ**

Тамара Бившева, Ірина Овчарова
Харківська гуманітарно-педагогічна академія

Юлія Татаринцева
НТУ «ХПІ

Актуальність обраної теми дослідження пов'язана зі складністю завдань, які стоїть перед сучасною освітньою системою, а також впливом стрімкого технологічного розвитку на процеси навчання та підготовку майбутніх фахівців. В умовах швидкозмінюючого суспільства, де відбуваються трансформації у всіх сферах життя, важливо розуміти, як інноваційні технології дистанційного навчання можуть впливати на формування професійних компетентностей студентів та випускників.

Зміни у вимогах до освіти, які диктуються ринком праці, ставлять перед освітніми інституціями завдання забезпечити високий рівень підготовки студентів до професійної діяльності. Інноваційні технології дистанційного навчання можуть стати ключовим інструментом у вирішенні цього завдання, дозволяючи надавати освітні послуги відповідно до актуальних вимог сучасного світу.

Технологічний прогрес, відкриває нові можливості для створення ефективних та інтерактивних навчальних середовищ. Такі технології можуть стимулювати активну участь студентів у навчальному процесі, розвивати їх критичне мислення та підвищувати рівень самостійності в здобутті знань.

Впровадження інноваційних технологій в освітній процес є ключовим чинником для підвищення якості навчання. Застосування електронного, мобільного, змішаного, перевернутого та всепроникаючого навчання створює сприятливий ґрунт для ефективного навчання та розвитку студентів [1].

Електронне навчання (e-learning) відкриває можливості для створення інтерактивних та індивідуалізованих курсів. Використання мультимедійних

матеріалів, інтерактивних завдань та відстеження прогресу дозволяють адаптувати навчання до потреб кожного студента.

Мобільне навчання (m-learning) розширює можливості доступу до навчальних ресурсів, дозволяючи студентам отримувати інформацію та здійснювати навчання в будь-якому місці та часі. Це сприяє гнучкості та мобільності в навчальному процесі.

Змішане навчання (blended learning) комбінує традиційні та віртуальні методи навчання. Це створює можливість для інтеграції викладання в аудиторії та онлайн-ресурсів, сприяючи розвитку критичного мислення та практичних навичок студентів.

Перевернуте навчання (flipped learning) передбачає вивчення теоретичного матеріалу вдома, а практичні заняття відбуваються на заняттях. Цей підхід активізує участь студентів та сприяє глибшому засвоєнню матеріалу.

Всепроникаюче навчання (ubiquitous learning) використовує варіативні пристрої та технології для навчання, створюючи постійний доступ до навчального контенту. Це дозволяє студентам вивчати матеріал в різних контекстах та обставинах, що сприяє більш глибокому розумінню.

Використання різноманітних інноваційних технологій дистанційного навчання дозволяє комплексно формувати професійні компетентності майбутніх спеціалістів. Роль інноваційних технологій у формуванні професійних компетентностей представляє собою важливий аспект сучасної освітньої парадигми.

1. Гуревич Р., Кадемія М., Уманець В. Інноваційні технології у закладах вищої освіти. *Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training Methodology Theory Experience Problems*. 51 (2018): 11-15.

РОЗВИТОК І КОНКУРЕНТОЗДАТНІСТЬ ФАХОВИХ МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ – ІННОВАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Валентина Біленко, Ігор Кохан

Харківський автомобільно-дорожній фаховий коледж

Актуальність та якість життя українського суспільства в наш час безперервно пов'язані із рівнем освіти та культури населення, їхнім світоглядом і духовним розвитком, а також здатністю отримувати та використовувати необхідну освітню інформацію. Відповідно, система освіти повинна адаптуватися до поточних вимог суспільства та виступати як сильний адаптивний ресурс у швидкозмінному трансформуючому суспільстві. Інноваційна політика фахової передвищої освіти визначає стратегічний розвиток і підвищення конкурентоздатності закладів фахової передвищої освіти, охоплюючи всі аспекти їх діяльності.

Ця політика ґрунтується на кількох ключових принципах. По-перше, вона покликана забезпечувати єдність освітнього процесу та управлінської діяльності, спрямованої на економічний, соціальний і духовний розвиток суспільства. Далі, важливим є оптимальне поєднання державного регулювання і самоврядування. Крім того, інноваційна політика визначає пріоритетні напрями досліджень, враховуючи державні та регіональні інноваційні та науково-технічні політики.

Щодо інновацій у сфері освіти, вони можуть бути класифіковані за об'єктом впливу, рівнем поширення та інноваційним потенціалом. Перше включає в себе педагогічні, соціально-психологічні та організаційно-управлінські інновації. Друге – визначається системно-методологічним та локально-технологічним рівнем. Третє – враховує радикальні, модифікаційні та комбінаторні інновації, кожен з яких спрямований на досягнення певних цілей у розвитку освіти.

Слід зазначити, що педагогічні інновації є необхідною умовою конкурентоспроможності закладів освіти. Вони можуть впливати на зміст

навчальних дисциплін, педагогічну діяльність, організаційну структуру та, навіть, міжособистісну культуру між суб'єктами освітнього процесу. Інновації також сприяють розвитку міжнародного співробітництва.

В цілому, сучасні реформи освіти вимагають постійного оновлення інноваційних підходів до професійної підготовки майбутніх фахових молодших бакалаврів. Такий підхід повинен охоплювати всі аспекти діяльності закладів фахової передвищої освіти, включаючи організаційний, змістовий та технологічний рівні, щоб забезпечити якісну підготовку майбутніх фахівців до викликів майбутнього.

УДК 377.8.018.43(043.2)

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

Олена Бобкова, Василь Липенко

Красноградський педагогічний фаховий коледж КЗ «ХГПА» ХОР

Глобальні зміни у житті суспільства впливають на спосіб життя, мислення, спілкування, визначення цінностей, прогнозування майбутнього кожної людини. Складно сьогодні передбачити необхідні особистісні якості та професійні уміння фахівців майбутнього. Підготувати здобувачів освіти до успішного професійного життя можна лише за умови сформованих умінь швидкої адаптації до змін. Пріоритетності набули гнучкі навички особистості. Формування гнучких (м'яких) навичок (soft skills) як універсальних і важливих для успішного професійного й життєвого самовизначення людини будь-якої професії стало необхідним завданням закладів фахової передвищої освіти. Педагоги змушені постійно вдосконалювати технології навчання, методи розвитку пізнавальної активності здобувачів освіти.

Багато викликів в умовах воєнного часу вирішує дистанційне навчання, популярність якого почала зростати через бум цифрової ери. Дистанційне навчання як узагальнюючий термін включає в себе поняття дистанційної форми здобуття освіти та використання технологій дистанційного навчання. Технології дистанційного навчання відкрили широкі можливості для

спілкування, навчання, саморозвитку учасників освітнього процесу. Інтерактивні презентації, опитування у реальному часі, вікторини, інтерактивні сесії запитань і відповідей сприяють залученню та активній діяльності здобувачів освіти. Сьогодні гейміфіковане навчання мотивує досягати результатів, рухатися вперед. Ігрове навчання має потужний потенціал, оскільки допомагає здобувачам освіти бачити завдання, тему, проблему як частину загальної системи. Звичне запам'ятовування концентрується на окремих фактах, а ігри змушують бачити предмети і явища у взаємозв'язках.

Актуальною у період дистанційного або змішаного навчання є можливість невимушено повернутися до перегляду матеріалу, мати свободу у виборі часу навчання. Позбавляє втомлюваності під час навчання, краще запам'ятовується складний матеріал, подрібнений на частини, урізноманітнений відео, візуальними ефектами. Формат мікронавчання ідеально поєднується з мобільним оточенням здобувачів освіти. Короткі модулі навчання звужують контент до найголовнішого, уможливають швидко, у самостійно визначений час отримати актуальну інформацію у цікавій формі. Проходження обов'язкових етапів мікронавчання (попереднє обмірковування, визначення для себе завдань; виконання завдань із зануренням у проблему; самооцінювання, рефлексія) розвивають у здобувачів освіти самостійність, уміння контролювати час, навантаження, планувати діяльність, діяти в інтерактивному ракурсі.

Щоб покращити якість дистанційного навчання, учасникам освітнього процесу.

важливо реалізувати певні стратегії: встановити чіткі канали зворотного зв'язку та підтримки; покращити контент інтерактивним вмістом, використовуючи цифрові інструменти; сприяти активній взаємодії здобувачів освіти через дошки обговорень, групові проєкти та спільну діяльність; пропонувати вичерпні та доступні онлайн-ресурси; саморозвиватись, щоб

покращити навички онлайн-викладання; оцінювати відгуки для вирішення проблем, удосконалення досвіду.

Виклики майбутнього змушують переглядати і змінювати пріоритети освіти. Навчання – постійний процес саморозвитку. Це мають розуміти педагоги і самі здобувачі освіти, щоб не зациклюватися лише на здобутті «твердих» (hard skills) навичок. Суспільству потрібен не інструмент чи машина для виконання завдань, а людина з уміннями змінюватись, усвідомлювати цінності, впливати на світ. Швидкісна комунікація, зростання сфери освітніх послуг, осучаснення технологій, конкуренція, посилення особистісного фактора життєздатності суспільства формують вимоги до успішного майбутнього людини.

УДК 378.1

РОЛЬ ЕЛЕКТРОННИХ РЕСУРСІВ У ФОРМУВАННІ SOFT SKILLS У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ГРОШІ ТА КРЕДИТ»

Олена Богач

Лозівська філія Харківського автомобільно-дорожнього фахового коледжу

Soft skills (м'які навички) – це особистісні, соціальні та комунікативні навички, які допомагають людині взаємодіяти з іншими ефективно. Ці навички не є технічними або конкретно спеціалізованими для певної професії, але вони дуже важливі для успішної роботи та міжособистісних взаємин.

Інформаційні технології (ІТ) відіграють важливу роль у формуванні soft skills під час дистанційної освіти. Soft skills охоплюють навички спілкування, співпраці, креативності, розв'язання проблем, а також уміння працювати в команді.

Використання різноманітних електронних ресурсів дозволяє студентам самостійно вивчати матеріал і розвивати самодисципліну.

Електронні ресурси відіграють важливу роль у формуванні soft skills у студентів. Soft skills стосуються різних аспектів, як-от комунікації, креативності, співпраці, розв'язання проблем, лідерства та інших, які важливі для успішного функціонування в сучасному суспільстві та на ринку праці.

Електронні ресурси при вивченні дисципліни «Гроші та кредит» можуть відігравати значну роль у формуванні soft skills. Нижче перераховано деякі аспекти цієї ролі:

1. Комунікаційні навички: онлайн-форуми та дискусійні групи. Використання форумів для обговорення тем з дисципліни «Гроші та кредит» сприяє розвитку навичок обговорення та аргументації поглядів.
2. Критичне мислення та аналітичні навички: електронні навчальні ресурси. Використання відеолекцій, інтерактивних завдань та онлайн-квізів допомагає студентам розвивати аналітичне та критичне мислення в контексті фінансових питань.
3. Робота в команді: віртуальні проєкти та завдання. Спільна робота над віртуальними проєктами (наприклад, аналіз фінансових ринків чи розробка бізнес-плану) може допомогти студентам розвивати навички роботи в команді та сприяти вирішенню спільних завдань.
4. Самостійність і самоменеджмент: електронні платформи для самонавчання. Використання онлайн-ресурсів для самостійного вивчення дозволяє студентам розвивати навички самоменеджменту та самодисципліни.
5. Професійна комунікація: віртуальні конференції та вебінари. Участь у віртуальних подіях, де студенти можуть взаємодіяти з викладачами та іншими здобувачами освіти, допомагає в розвитку професійної комунікації.
6. Технологічна грамотність: використання спеціалізованих програм та інструментів. Вивчення та використання фінансових програм, електронних таблиць, аналітичних інструментів сприяє розвитку технологічної грамотності студентів.
7. Творчість та інновації: використання кейсів і сценаріїв. Розв'язання кейсів і застосування фінансових сценаріїв може стимулювати творчість студентів та їхню здатність шукати інноваційні рішення.

Використання електронних ресурсів під час викладання дисципліни «Гроші та кредит» може зробити процес навчання для студентів більш

доступним, цікавим і сприяти розвитку не лише фахових навичок, а й soft skills, які є важливим елементом успіху в сучасному ринковому середовищі.

УДК377.1

РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНИХ УМІНЬ ТА НАВИЧОК ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ НА ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)

Ірина Богдан, Олександр Богдан

***Харківський державний професійно-педагогічний фаховий коледж
імені В. І. Вернадського***

Сучасна підготовка майбутніх педагогів, майстрів виробничого навчання, здійснення якої відбувається в Харківському державному професійно-педагогічному фаховому коледжі імені В. І. Вернадського, спрямована на формування висококваліфікованих, конкурентноспроможних фахівців, професіоналів високого гатунку, які володіють низкою якостей, серед яких одне із найважливіших місць посідає вміння ефективно комунікувати у власній професійній діяльності з учнями та колегами.

Умови воєнного стану, коли освітній процес реалізується переважно в дистанційному форматі й безпосередній контакт між його учасниками відсутній, єдино можливим каналом комунікації є відеоконференції в Zoom чи Google Meet. За таких обставин процес формування навичок ефективної комунікації викликає певні труднощі, для подолання яких ми, викладачі, повинні знайти нові засоби та прийоми з метою набуття студентами нових або поліпшення раніше набутих комунікативних умінь.

Метою цієї публікації є поширення досвіду використання інтерактивних вправ та цифрових інструментів для розвитку таких комунікативних умінь та навичок у здобувачів освіти, як навички активного слухання, переконання, публічних виступів, роботи в колективі тощо. Для розв'язання зазначеного вище завдання можливе використання таких засобів.

Перший засіб – усні вправи для підвищення загального рівня мовної культури. Студентам пропонуються завдання, де потрібно вибрати найбільш доречне слово серед низки синонімів або редагувати речення, написані із

лексичними й граматичними помилками. Такий тип вправ використовуємо протягом усього семестру незалежно від теми конкретного заняття, коли запланований навчальний матеріал уже опрацьовано й залишилося кілька вільних хвилин.

Другий засіб – інтерактивні вправи індивідуального та колективного характеру: підготовка студентами невеликих доповідей на теми, присвячені мовленнєвому етикету й діловому етикету взагалі, що дозволяє здобувачам освіти як отримати нову інформацію, так і здобути досвід публічних виступів; підготовка діалогів з різних тем; мозковий штурм, організація та проведення дискусій, присвячених проблемам професійного спілкування; розробка та захист творчих проєктів з презентаціями; ділові та рольові ігри; робота в українознавчому гуртку.

Ці форми роботи використовуються як на етапі створення необхідних комунікативних навичок, так і на етапі їх закріплення, шліфування та збагачення. Головне – відстежувати комунікацію між студентами, звертати їхню увагу на комунікативні помилки.

Третя група засобів – це використання онлайн-сервісів на різних етапах заняття: LearningApps, конструктор, що дозволяє створити інтерактивні вправи для розвитку комунікативних навичок, використовуючи шаблони «Знайти слово», «Вікторина», «Вільна текстова відповідь»; Mentimeter, сервіс для створення інтерактивних презентацій, що забезпечує інтерактивне спілкування під час заняття або на етапі рефлексії; інтерактивні дошки Miro, Jamboard та інші допомагають структурувати й організувати мозковий штурм, дискусію, ділову гру.

Отже, можемо зробити висновок, що навіть за умов дистанційного навчання, коли безпосередній контакт між учасниками освітнього процесу відсутній, за допомогою використання різних форм і методів навчання процес оволодіння студентами необхідними для подальшої професійної діяльності комунікативними навичками можна забезпечувати досить ефективно.

**ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДІВ ВИКЛАДАННЯ
ДИСЦИПЛІНИ «КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС» ПРИ ПІДГОТОВЦІ
ФАХОВИХ МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ З ПРАВА**

Ірина Бойко

Харківський автомобільно-дорожній фаховий коледж

Перехід до ринкових відносин зумовив зростаючий попит на працівників, які мають добре розвинені вміння та навички роботи з інформацією, та здатні вирішувати на своєму робочому місці різні проблемні завдання, а також вміють самостійно вчитися та підвищувати свою кваліфікацію.

Для того, щоб пристосуватися до невизначеності та постійних змін, характерних для ринкової економіки, студентам, які навчаються необхідно мати стратегічні вміння та навички, такі, як уміння самостійно вчитися, уміння вирішувати завдання проблемного характеру та вміння проводити аналітичну оцінку.

Традиційна організація викладання та навчання виходить з того, що викладач – це експерт, а студенти – пасивні отримувачі знань. Така організація освітнього процесу пригнічує стимули до ведення відкритої дискусії, необхідної для виявлення та пом'якшення відмінностей між підгрупами. У студентів немає достатньої можливості вчитися методом спроб і помилок. Залежність отримання готових знань від викладача гальмує розвиток навичок рішення проблем, пригнічує ініціативу та порушує навички самоосвіти, необхідні для вирішення різних проблем та завдань.

Одним із способів ефективного застосування теорії у реальному житті при вирішенні виникаючих проблем є вирішення навчальних ситуацій або метод ситуаційного навчання, а також навчання на прикладі розбору конкретної ситуації – case-study. Кейс – це практична ситуація, яка містить деякі проблеми. Метод case-study – інструмент, що дозволяє застосувати теоретичні знання до вирішення практичних завдань, сприяє розвитку у

студентів самостійного мислення, вміння вислуховувати та враховувати альтернативну точку зору, аргументовано висловити свою.

За допомогою цього методу студенти Харківського автомобільно-дорожнього фахового коледжу відділення «Правознавство» при вивченні дисципліни «Кримінальний процес» мають можливість проявити та вдосконалити аналітичні та оціночні навички, навчитися працювати в команді, знаходити найбільш раціональне вирішення поставленої проблеми. Якщо у студента не сформовано вміння застосувати теорію практично, тоді перша залишається незатребуваною. Поєднання теоретичного курсу з практичною діяльністю дозволяє доповнити традиційне навчання і вже на студентській лаві дати можливість ознайомитися з найбільш важливими професійними навичками та навчитися їм.

Опанування методу case-study в процесі навчання, на наш погляд, дуже важливо для студентів, оскільки закладає у них основи професійного інноваційного підходу в індивідуальній роботі з документами, що допомагає набутти досвіду вирішення проблем, а також уміння працювати в команді фахівців, взаємодіяти з представниками різних відомств та професій. Особливо важливим є те, що застосування цього методу забезпечує активне включення студента до пізнавального процесу. Готових знань від викладача він не отримує, знання здобуваються самостійно в ході спільної діяльності усієї студентської групи спільно з викладачем.

Проведення практичних занять із використанням методу кейс-стаді максимально активізує студентів, організує як індивідуальне, так та колективне осмислення проблем, з якими вони можуть зіткнутися у своїй майбутньої професійної діяльності. Таким чином у студентів розвиваються професійні компетенції, накопичується особистий професійний досвід, виробляється вміння аналізувати та оцінювати проблему, вибудовувати шляхи її ефективного рішення. Крім того, студенти вчаться аргументовано представляти та відстоювати свою позицію, вести дискусію та працювати у групі.

**НАПРАЦЮВАННЯ СТУДЕНТСЬКОЮ МОЛОДДЮ НАВИЧОК
«М'ЯКОГО» СПІЛКУВАННЯ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІН
СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНОГО ЦИКЛУ**

**Світлана Бондар, Людмила Чаюк
Липковатівський аграрний фаховий коледж**

Останні роки всі учасники освітнього процесу, як і все суспільство в цілому, опинились в умовах нової реальності, до якої ми всі не були готові. Пандемія, російська агресія, як наслідок введення і поширення дистанційного навчання-все це кардинально змінило, як освітній процес в цілому, так і вплинуло на його учасників. Тим очевиднішою постала необхідність не тільки продовжувати освітній процес, підтримувати внутрішню комунікацію між всіма його учасниками, але і освоювати і використовувати нові навички, які б давали максимальну користь і можливості здобувачам освіти не лише в освоєнні обраної ними професії, але й допомагали б їм адаптуватись до існуючої реальності, успішно взаємодіяти в соціумі.

До таких навичок, зокрема, належать так звані «м'які» або «гнучкі» навички (англ. soft skills). Це універсальні непрофесійні якості, які допомагають людям взаємодіяти між собою при роботі в команді незалежно від сфери діяльності. А отже, в певній мірі ці навички універсальні, оскільки потрібні для кожної роботи. До цих навичок включено:

- вміння спілкуватись(комунікація);
- замученість до спільної справи;
- гнучкість, адаптивність(уміння пристосуватися);
- продуктивність, ефективність;
- вміння спостерігати, слухати, аналізувати(бажання навчатися)

Погодьтеся, що перелічені пункти мають бути освоєні кожним здобувачем освіти, оскільки всі вони можуть стати безцінним багажем у житті молодої людини. І де ж, як не на уроках з дисциплін соціально-гуманітарного циклу, здобувати і напрацьовувати ці навички?

Вивчення таких дисциплін, як історія, література, філософія, українська мова та ін. безпосередньо сприяють їх освоєнню студентами. Тому у нашому коледжі викладачі циклової комісії соціально-гуманітарних дисциплін впроваджують під час занять методи, використовують форми навчання, які максимально цьому сприяють. Так, наприклад, на уроках історії використовується метод роботи у групах(командах). Перед командою ставиться завдання, кожен учасник команди при цьому виконує певну роль: спікер(головуючий), посередник, секретар, доповідач і т.д. Кожен із членів команди ознайомлений із своїми функціями, але це не обмежує можливостей всіх учасників. Неважливо, яку роль у команді має студент, важливо, що кожен із них включений у процес спілкування і має можливість проявити лідерські якості у вигляді прийняття рішень, уміння взяти на себе відповідальність, уміння сформулювати загальну мету і організувати команду(навіть тимчасово)для її досягнення.

На уроках літератури влаштовуються диспути, використовується метод проєкції (студенти виступають в ролі героїв літературного твору). Це також не тільки поживає саме заняття, але й дає молоді унікальну можливість освоювати навички soft skills.

Ці навички вчать молодь основному: вмінню взаємодіяти з іншими, а тому їх впровадження вкрай необхідне в сучасних умовах.

УДК 378.147

ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК SOFT SKILLS ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ТЕХНІЧНОГО ПРОФІЛЮ

Володимир Бондаренко

Харківський автомобільно-дорожній фаховий коледж

Розвиток соціальних або так званих «м'яких» навичок (soft skills) передбачає вироблення у студентів практичних вмінь і навичок ефективного спілкування, розвиток комунікативних якостей, правильної постановки цілей.

В навчальні плани підготовки фахових молодших бакалаврів з галузевого машинобудування (освітньо-професійна програма «Експлуатація

та ремонт підйомно-транспортних, будівельних і дорожніх машин і обладнання») включені дисципліни, які формують загальні компетентності – «Українська мова (за професійним спрямуванням)», «Англійська мова (за професійним спрямуванням)», «Історія України», «Основи філософських знань», «Основи економічної теорії», «Соціологія», «Менеджмент» тощо, які розвивають soft skills, такі як: вміння працювати в команді, володіти прийомами ефективної аргументації і комунікативними компетентностями, професійної та етичної відповідальності ухвалення технічних та інженерних рішень, критики прийнятих рішень, мистецтва управління часом та правильної постановки цілей, розуміння необхідності навчання та особистісного розвитку протягом усього життя.

Основним завданням значущості soft skills в професійній діяльності майбутніх фахівців технічного профілю є особистісна динаміка (почуття відповідальності, прагнення до досягнень, впевненість в собі, висока мотивація), область міжособистісних відносин (контактність, об'єктивна самооцінка, співчуття та співпереживання іншим людям), прагнення до успіху (самовіддача, мотивація до підтримання статусу, схильність до систематизації, ініціативність), витривалість (стійкість до критики, стійкість до невдач, позитивна емоційна установка, твердість життєвої позиції, задоволення професійною діяльністю).

Таким чином, досконале володіння профільними знаннями та навичками у сфері галузевого машинобудування є не достатнім для успішного працевлаштування. Багато підприємств бажають бачити в своєму колективі працівників, які мають розвинені soft skills, здатні додати позитивну емоційну цінність до здобутків колективу, готові навчатися, а також позитивно сприймати будь-які виклики та демонструвати готовність знаходити рішення, працюючи в колективі. Такі навички, як вміння слухати, комунікувати, співпереживати, спільно знаходити нестандартні рішення, чітко презентувати та висловлювати думки, перетворюють технічного працівника на

інтерактивного члена колективу, частину професійної спільноти та людину майбутнього.

УДК 377.1

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОГРАФІКИ ПІД ЧАС ЗАСТОСУВАННЯ ПОШУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКИХ МЕТОДІВ НА ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Олена Бондаренко, Юлія Столяренко

Фаховий коледж Національного фармацевтичного університету

Літературну компетентність розглядають як готовність і здатність працювати з різними художніми текстами: розуміти їх зміст, з'ясовувати авторську позицію й художні засоби її вираження, творити на основі прочитаного власні смисли щодо порушених проблем, висловлювати власну думку щодо прочитаного, сприймати художній твір як чинник формування життєвого досвіду та соціально-психологічного й соціокультурного становлення.

Пропонуємо будувати процес вивчення художнього твору з урахуванням наочного підходу до формування знань та вмінь, що дозволить максимально використати потенційні можливості візуального мислення. Одним із головних напрямів такого підходу є інфографіка. Інфографіка - це графічний спосіб передачі інформації й знань, що дозволяє розв'язати цілий комплекс педагогічних завдань. Інфографіка дає змогу передавати інформацію сконденсовано й водночас зрозуміліше та ефективніше за текст, подати певні відомості в такому вигляді, коли для сприйняття вистачає декількох секунд, адже графічне відтворення даних є доступнішим для розуміння суті явища, процесу тощо. Традиційно до жанрів найпростішої інфографіки зараховують таблиці, графіки, карти, кругові діаграми, логічні схеми. Більш складна інфографіка може комбінувати текстові блоки, фотографії, карти, таблиці, діаграми, навіть комікси, все, що може допомогти створити повноцінну графічну розповідь. Вона допомагає в поширенні ідей і залученні уваги.

Використання інфографіки можливе на всіх етапах вивчення художнього твору. Під час підготовки до сприймання вона сприятиме актуалізації опорних

знань, зацікавленню студентів постаттю автора та його твором. На етапі читання допоможе прослідкувати хід подій, зрозуміти значення невідомих слів, встановити в тексті причинно-наслідкові зв'язки. У процесі аналізу сприятиме глибшому проникненню в неповторний світ художнього тексту. При підведенні підсумків – виділити головне у виучуваному матеріалі. Оскільки перед сучасною школою стоїть завдання формування конкурентоспроможної, здатної до самореалізації та саморозвитку особистості, патріота України, в освітньому процесі перевага має надаватися активним методам навчання, серед яких чільне місце посідають пошуково-дослідницькі.

Використовуючи інфографіку під час вивчення художнього твору, застосовуємо частково-пошуковий метод, суть якого полягає у цілеспрямованому керівництві пізнавальною діяльністю здобувача освіти. Навчаємо виконувати окремі етапи дослідження шляхом здійснення низки пошукових дій: перший – сприйняти та проаналізувати інформаційно-пізнавальний матеріал, зокрема про зв'язок між біографією автора та його твором; усвідомити проблему; другий – сформулювати проблему (відобразити її суть – через завдання, що слід виконати, чи запитання, на яке треба дати відповідь); третій – побудувати самостійно знайдений доказ; четвертий – зробити висновки із запропонованих фактів; п'ятий – висловити своє припущення і далі скласти план його перевірки і т. ін.

Залучення студентів до пошуково-дослідної діяльності під час вивчення художнього твору за допомогою інфографіки створює сприятливі умови для розвитку самостійного мислення, власних естетичних смаків, вироблення умінь аналізувати інформацію, виокремлювати головне, прагнути до самореалізації та ініціативності. Практика засвідчила, що інфографіка дозволяє упродовж одного заняття на належному рівні проаналізувати образи декількох персонажів, а візуальне подання навчального матеріалу значно полегшує процес його засвоєння, робить його динамічним.

СПІВПРАЦЯ З ЗОВНІШНІМИ СТЕЙКХОЛДЕРАМИ – ЗАПОРУКА ЯКІСНОЇ СУЧАСНОЇ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ

Ольга Бондаренко, Інна Сасімова

ВСП «Харківський фаховий коледж харчової промисловості Державного біотехнологічного університету»

Практична підготовка здобувачів освіти разом з теоретичним навчанням і самостійною роботою є однією з важливих форм організації освітнього процесу, від якості якого залежить конкурентоздатність випускників закладу освіти на ринку праці.

Під час практики поглиблюються і закріплюються теоретичні знання з дисциплін навчального плану, студенти знайомляться з новітніми методами організації виробництва, отримують професійні навички і уміння для прийняття самостійних рішень під час роботи в реальних виробничих умовах.

Надаючи велике значення практичній підготовці майбутніх фахівців, педагогічною радою ВСП «Харківський фаховий коледж харчової промисловості ДБТУ» затверджено Положення про проведення практики здобувачів освіти, Положення про організацію практики в дистанційному режимі, Порядок організації практичного навчання під час дії правового режиму воєнного стану, Програму перспективного розвитку центру практики тощо.

Дані нормативні документи передбачають тісний зв'язок усіх видів практики з лабораторними і практичними заняттями з предметів/дисциплін природничо-математичного, загальнотехнічного та спеціального циклів.

Практична підготовка студентів коледжу зі спеціальності 142 Енергетичне машинобудування освітньо-професійної програми Монтаж і обслуговування холодильно-компресорних машин та установок розпочинається з проходження ознайомлювальної практики на 1-му курсі при вивченні предмету/дисципліни Технології/Вступ до спеціальності та продовжується під час проведення навчальної, виробничої (технологічної) та переддипломної практики. До пандемії COVID-19 та до запровадження воєнного стану, упродовж ознайомлювальної практики студенти відвідували провідні підприємства Харкова – ТОВ «ФМ Хладопром», ТОВ «Кулиничівський хлібокомбінат», ПП Новожанівський м'ясокомбінат, ТОВ «ВІК ХІТЛАЙН» тощо, у теперішній час – це віртуальні екскурсії.

Навчальна практика здійснюється у майстернях та у навчально-лабораторному центрі холодильної техніки коледжу.

Технологічна (виробнича) та переддипломна практики – на підприємствах-базах практики, в організаціях та установах будь-яких форм власності, з якими завчасно укладаються договірні відносини на її проведення за відповідною формою. Тривалість дії договорів погоджується договірними сторонами. Вона може визначатися на період конкретного виду практики або до п'яти років.

Навчально-методичне забезпечення і виконання програм практик забезпечує випускаюча циклова комісія. Загальну організацію практики та контроль за її проведенням у коледжі здійснюють керівники практики, які призначаються за наказом директора і підпорядковуються заступнику директора з навчально-виробничої роботи.

До керівництва практикою здобувачів фахової передвищої освіти залучаються досвідчені викладачі випускаючої циклової комісії.

Розподіл на практику проводиться згідно з рейтинговим списком студентів.

Бази практик в особі їх керівників разом з коледжем несуть відповідальність за організацію, якість і результати практики здобувачів фахової передвищої освіти.

Після закінчення терміну практики студенти звітують про виконання програми та індивідуального завдання.

Письмовий звіт разом зі щоденником, характеристикою тощо подається на рецензування керівнику практики від коледжу.

Звіт з практики захищається студентом з диференційованою оцінкою на комісії, призначеній за наказом директора. До складу комісії входять директор або заступники директора з навчальної/навчально-виробничої роботи, керівники практики від коледжу і, за можливості, від баз практики.

Оцінка за практику вноситься до залікової відомості та індивідуального навчального плану студента.

Між викладачами спеціальності та базами практики існує постійний зв'язок, не втрачений і під час дії воєнного стану. Це – ТОВ «ФМ Хладопром», компанія «EuroClimat-Service», ПП «Новожанівський м'ясокомбінат», ТОВ «Салтівський м'ясокомбінат», ТОВ «ВІК ХІТЛАЙН», ТМ «Перша столиця», ПрАТ «Харківська бісквітна фабрика», ПрАТ «Кондитерська фабрика «Харків'янка» та інші. Коледж

також плідно співпрацює з виробниками холодильного обладнання, такими, як компанії «Данфосс», «Бітцер», «Грюндинг», які, зі свого боку, навіть під час війни, беруть активну участь у проведенні офлайн-зустрічей, круглих столів, вебінарів у нашому закладі освіти.

Компанія «Данфосс» постійно проводить Всеукраїнські конкурси дипломних проєктів студентів, де переможці отримують грошові винагороди та гранти на закупівлю обладнання, що забезпечило нам можливість створити сучасний навчально-лабораторний центр холодильної техніки, де є холодильна камера та три автоматизовані холодильні установки, що працюють на різних холодильних агентах. Дане обладнання застосовується викладачами при проведенні лабораторних та практичних занять.

Також у майбутніх фахівців холодильної справи є можливість навчатися позааудиторно, долучаючись до гурткової роботи. Двічі на місяць відбуваються засідання гуртків «Знавці холоду» та «Холодильна майстерня» у присутності Смілика М.М., засновника та власника компанії «МС Холод», що спеціалізується на ремонті та монтажі промислових і торгівельних холодильних систем. Ця співпраця між коледжем та стейкхолдером існує вже понад 7 років. На цих заняттях у студентів є можливість застосовувати надсучасне холодильне обладнання – німецькі та американські пальники для паяння мідних труб, вакуумні насоси, заправні станції, електричні щити тощо. Компанія надає можливість безкоштовно використовувати обладнання в навчальних цілях. Також студенти створюють різноманітні ролики, де розповідають про різні етапи створення холодильних установок, які вони проєктують, про техніку безпеки при виконанні робіт, ремонт обладнання, заповнення системи холодоагентом. Іноді під час занять гуртків здійснюються онлайн-трансляції з об'єктів, де відбуваються монтажі. Також вивчається досвід інших країн у проведенні різноманітних конкурсів «Кращий за фахом», здійснюється підготовка до участі у Всеукраїнському конкурсі холодильної майстерності. Переможець представлятиме Україну на міжнародному конкурсі у Німеччині.

Завдяки плідній багаторічній співпраці коледжу з зовнішніми стейкхолдерами, студенти отримують більш якісну сучасну професійну та практичну підготовку.

Всі напрацювання викладачів і студентів з залученням стейхолдерів можна переглянути на Інстаграм-сторінці та Ютуб-каналі «Холодильна майстерня» за посиланням https://www.instagram.com/holodilna_maysterna?igsh aDN4bDMxNXQ5MzUw&utm_source=qr.

УДК 377.1

КОМУНІКАЦІЇ ЗІ ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ З ВИКОРИСТАННЯМ НАВИЧОК SOFT SKILLS В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Світлана Бондаренко

**ВСП «Житлово-комунальний фаховий коледж ХНУМГ
імені О.М.Бекетова»**

Найчастіше терміни «hard skills» і «soft skills» використовуються у зв'язку з пошуком і підготовкою персоналу для підвищення ефективності виконання покладених на нього обов'язків. Особливо актуальними дані параметри є у сферах діяльності «людина-людина», до яких належить праця викладача, лікаря, робітника сфери гостинності. Зазвичай їх перекладають, як «м'які навички». Саме за такими параметрами відомі готельні мережі здійснюють пошук на вакантні місця і відбір кандидатів.

Критерій «а hard» об'єднує технічні професійні навички: конкретні знання, які можна виміряти: сервірування столу, розрахунок за послугу. «Soft Skills» – не підлягають прямому виміру і охоплюють здатність комунікувати з людьми, – люб'язність, пошук складних рішень, стресостійкість. За даними Гарвардського університету для роботи в індустрії гостинності «тверді навички» складають лише 25 % успіху, решта – це здібності спілкуватись з клієнтами, бо сервіс оцінюється гостями на 85% їх враженнями і суб'єктивною оцінкою.

В готельно-ресторанному бізнесі нормативи задаються глобальними корпораціями, але щодо застосування іномовних термінів у державних установах, то тут виникає низка питань. 06.07.2019 року набрав чинності Закон України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», стаття 21 «Державна мова у сфері освіти» якого повністю відображає зміст статті 7 «Мова освіти» Закону України «Про освіту», якою встановлено, що

мовою освітнього процесу є державна мова. Якщо в офіційних документах використовуються іномовні терміни, то має бути, принаймні, їх тлумачення.

Переклад слів свідчить: «Soft» – майстерність, вправність. «Skills» – м'який, неясковий, приємний, лагідний, тихий. Тобто, можна скласти декілька різноманітних за змістом словосполучень: м'яка майстерність, тиха майстерність або неяскова вправність. Залежно від контексту може бути безліч перекладів, а точне використання слова може бути інтерпретоване, мабуть, лише носієм англійської мови. При тому, що українська, завдяки своєму багатству, має цілком точні й влучні власні терміни, зрозумілі всім. Проблема полягає у тому, що коли не до кінця усвідомлюється зміст терміну, то це дорівнює тому, що терміну – немає. Багато слів, які використовуються зараз – кеш, флаер, сек'юриті, бартер, стейкхолдери – є нісенітницею у прямому сенсі, оскільки той, хто їх не розуміє, відчуває себе незручно й не повноцінно та випадає з інформаційного поля, а той, хто здатний перекласти, той робить це в міру власного розуміння, і ще не достовірно, що розуміє правильно.

Повертаючись до використання «м'яких/лагідних» якостей викладачів в умовах воєнного стану, то звертає на себе увагу наступне. Зараз навчальні заклади працюють зі здобувачами освіти, які користуються освітніми послугами, тобто, здобувачі освіти є «споживачами» освітніх послуг. Останнє трактується тлумачним словником як «особа або організація, що використовує, споживає якусь продукцію». Тут чітко просліджується лише комерційний взаємозв'язок. Тому нелогічно пов'язувати здобувача з «приємною», «лагідною» «майстерністю», яка потрібна при здійсненні виховного процесу, але не комерційного.

Згадуються слова українського письменника, лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка: «Рідна мова дається народові Богом, чужа – людьми, її приносять на вістрі ворожих списів».

МІСЦЕ ПЕДАГОГА У ФОРМУВАННІ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Яна Бородай

КЗОЗ «Харківський обласний медичний фаховий коледж» ХОР

Роль педагога у системі освіти є фундаментально важливою та визначною. Педагог є ключовим фахівцем, який впливає на розвиток особистості студента. Викладач спрямовує процес навчання та формує не лише знання, а й навички та цінності здобувачів освіти. Він стимулює студентів думати самостійно, аналізувати інформацію, розв'язувати проблеми, формувати висновки та висловлювати власні думки. Вплив педагога на розвиток критичного мислення у студентів може бути значущим і визначаючим для їхнього академічного та особистісного розвитку. Тому, педагоги відіграють ключову роль у стимулюванні розвитку критичного мислення, оскільки це навичка, яка вимагає навчання, практики та настанов [1].

Критичне мислення - це процес, за допомогою якого людина активно та систематично аналізує, оцінює і робить висновки щодо інформації, ситуацій, аргументів або проблем. Воно включає у себе здатність розрізняти факти від думок, визначати суттєві аспекти та розуміти різні точки зору.

Педагоги мають величезний вплив на формування критичного мислення здобувачів освіти через свій підхід до викладання та створення мотивуючого навчального середовища. Декілька способів, якими педагог може сприяти формуванню цієї важливої навички:

- створення стимулюючого середовища: педагог може створювати у аудиторії атмосферу, де студенти відчують свободу висловлювати свої думки, ставити питання і аналізувати інформацію.

- заохочення критичного питання: педагог може заохочувати студентів задавати питання, викликати дискусію та допомагати їм розкривати різні аспекти питань чи проблем.

- використання методів активного навчання: застосування методів, таких як дебати, групова робота та проекти, стимулює студентів до критичного аналізу та сприяє виробленню власних поглядів.

- навчання критичному аналізу інформації: педагог може надавати студентам інструменти для критичного оцінювання інформації, розвивати навички розпізнавання маніпуляції та допомагати розуміти надійність джерел.

- стимулювання розвитку логічного мислення: педагог може розвивати логічні навички студентів, навчаючи їх висловлювати змістовні аргументи та робити висновки.

- підтримка розвитку самостійності: заохочення студентів до самостійної роботи та самостійного пошуку інформації сприяє розвитку їхнього критичного мислення.

- формування та обговорення різних точок зору: педагог може створювати ситуації, де студенти зіткнуться з різними точками зору, щоб розвивати їхню спроможність бачити справу з різних позицій [2].

Критичне мислення є важливою навичкою в освіті та поза нею, оскільки воно сприяє розвитку раціонального та креативного мислення, допомагає приймати обґрунтовані рішення та ефективно взаємодіяти з іншими.

Загальний внесок педагога в розвиток критичного мислення полягає в тому, що він створює умови для активної пізнавальної діяльності здобувачів освіти, надає їм інструменти для аналізу та прийняття відповідальності за власне навчання та думки.

Список використаних джерел:

1. Підкасистий, І.Ф. Педагогічні технології [Текст]: навч. посібник / І.Ф. Прокопенко, В.І. Євдокимов; за заг. ред. І.Ф. Прокопенко. – Х.:Колегіум, 2006. – 224 с.

2. Сущенко Ігор, Пометун Олена. Основи критичного мислення: методичний посібник для вчителів. - Дніпропетровськ: Ліра, 2016. - 156 с.

**СУЧАСНІ ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПРИ ВИКЛАДАННІ
ДИСЦИПЛІНИ «ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ»**

Анатолій Боюка, Ігор Усіченко

Лозівська філія Харківського автомобільно-дорожнього фахового коледжу

За останні роки все частіше фізичне виховання розглядається не лише як самостійний соціальний феномен, а і як стійка якість особистості.

Останніми роками спостерігаються зміни в освітньому процесі у закладах фахової передвищої освіти, що призводить до зменшення обсягу рухової активності студентів, а це негативно впливає на їх фізичний стан. Однак, недостатня фізична активність студентів є соціальним, а не біологічним явищем. Всі ці показники можна компенсувати регулярними заняттями фізичними вправами та оздоровчим тренінгом. Сьогодні вкрай важливо вдосконалити існуючу систему фізичного виховання та мотивувати студентів до занять фізичною культурою і спортом.

Основним завданням викладачів є вибір правильних форм і методів, спрямованих на формування у студентів свідомого ставлення до здоров'я і фізичної підготовки: заняття фізичними вправами; фізкультурно-оздоровчі заходи; позакласні спортивно-масові заходи; виконання самостійних завдань.

Вирішення цих задач можна досягти, використовуючи популярні серед молоді фітнес-технології, враховуючи стать, індивідуальні особливості і матеріально-технічні можливості.

Майстерність викладача на заняттях проявляється, насамперед, в успішному оволодінні методикою навчання і розвитку, творчому застосуванні новітніх педагогічних досягнень і передового педагогічного досвіду, раціональному управлінні пізнавальною і практичною діяльністю студентів, інтелектуальним розвитком молодого покоління.

Викладачі Лозівської філії Харківського автомобільно-дорожнього фахового коледжу впроваджують у своїй професійній діяльності комплексні заняття та фітнес-технології.

Комплексне заняття – це заняття, на якому виконується кілька тренувальних вправ. Викладачі застосовують даний вид занять під час вивчення розділу «Футбол». У підготовчих вправах використовуються елементи ходьби та бігу, загальнорозвиваючі вправи з м'ячем, біг з перешкодами, естафети, рухливі ігри, спортивні ігри та футбол.

Черлідінг – різновид спортивних танців, що поєднує елементи аеробіки, гімнастики, хореографії, танцювального шоу. На тлі великого різноманіття складних гімнастичних і танцювальних видів спорту, черлідінг виділяється своїм незвичним, специфічним змістом показових, видовищних і змагальних програм. Це новий, інноваційний вид фітнес-технологій який є перспективним засобом естетичного розвитку й морального виховання студентів. Цей вид рухової активності, є загальнодоступним, він має ефективний дієвий фактор, який підвищує мотивацію студентів до регулярних занять різними видами спорту.

Впровадження інноваційних методів під час викладання дисципліни «Фізичне виховання» дає можливість активізувати творчий потенціал студентів, їхній руховий розвиток, підвищити функціональні можливості організму та сформувані різноманітні рухові навички. Гарний фізичний розвиток сприяє якнайшвидшій успішній адаптації студентів до умов навчання у коледжі. Сьогодні важливими аспектами фізичного виховання повинні стати інноваційні підходи, спрямовані на усунення основних причин, що породжують деформоване ставлення до загальнолюдських цінностей фізичної культури, зокрема формування здорового способу життя у підростаючого покоління.

SOFT SKILLS У ФОРМУВАННІ МАЙБУТНЬОГО СПЕЦІАЛІСТА НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ СУСПІЛЬСТВА

Олексій Братчиков, Ольга Братчикова, Тетяна Маркова

ВСП «Харківський фаховий коледж харчової промисловості ДБТУ»

Сучасна освіта перебуває на порозі цифрової революції, яка переформатовує традиційні методи навчання та надає унікальні можливості для покращення якості освіти, набуття універсальних умінь та навичок на сучасному рівні підготовки високоерудованого грамотного і позитивно мислячого фахівця.

Стрімкі трансформації сучасного суспільства, цифровізація, невизначеність та воєнний стан диктують абсолютно нові стратегії поведінки для успішної особистісної та професійної реалізації. Це зумовлює необхідність формування у майбутніх спеціалістів «надпредметних» універсальних навичок. У західній літературі вони більш відомі як «гнучкі навички».

Soft skills (англ.) - це універсальні навички, що закладаються в дитинстві і які можна розвивати все життя. Наприклад, це звичка спілкування, критичного мислення, генерації ідей. Вони названі гнучкими, тому що корисні у різних професіях і допомагають людині підлаштовуватися під ситуацію з урахуванням воєнного стану країни.

Коротко розгляньмо п'ятірку основних гнучких навичок, які стали цінними у більшості організацій, підприємств, різних сфер діяльності людини.

1. Навички спілкування, або комунікації. Такі навички допомагають взаємодіяти з людьми, знаходити вихід із складної ситуації чи підлаштовуватися під зміни, показують, як людина працює в команді, чи вміє вона простою мовою пояснювати складні речі й запобігати конфліктам.

2. Вирішення нестандартних завдань. Ці вміння, розвинені на достатньому рівні, допомагають особистісному зростанню та професійному вдосконаленню представникам будь-яких спеціальностей, а саме працювати в команді, швидкочитання, вирішення конфліктів.

3. Критичне мислення - здатність на основі наявної інформації усвідомлено аналізувати її та приймати незалежне рішення. Критичне мислення в соціумі слабо розвинуте, оскільки нас учили мислити стандартно. Треба позбуватися помилкових суджень, аналізувати інформацію, підходити до ситуацій з різних боків та відстоювати свою позицію, що не ґрунтується на висновках інших людей.

4. Креативне (творче) мислення. Вміння нестандартно дивитись на звичайні речі, створювати нові ідеї, творчо підходити до вирішення буденних завдань та оригінально діяти в умовах невизначеності високо цінується в будь-якій сучасній професійній сфері, здатність породжувати незвичайні ідеї, відхилятися від традиційних схем мислення, швидко вирішувати проблемні ситуації.

5. Прийняття рішень. Майбутньому спеціалісту необхідно вміння приймати рішення. Ознакою достатнього ступеню розвитку випускника є навички з подолання труднощів, що можуть виникнути в ході здійснення різних форм діяльності, якнайшвидшого досягнення поставлених цілей та завдань у своїй навчальній та професійній діяльності, уміння швидко прораховувати різні варіанти розвитку подій.

Таким чином, в перспективі, щоб залишатися затребуваними на ринку праці, зробити перші успішні кроки в кар'єрі, недостатньо мати профільну освіту і досвід роботи в своїй сфері. Фахівцю своєї справи будуть потрібні вміння слухати, комунікувати, співпереживати, спільно знаходити нестандартні рішення, чітко презентувати та висловлювати думки, поступово і наполегливо перетворювати технічного працівника на інтерактивного члена команди, частину професійної спільноти та людину майбутнього.

ПЕРЕЛІК ІНФОРМАЦІЙНИХ ДЖЕРЕЛ

1. <https://simplex.ua/ua/articles/soft-skills>
2. <https://taslife.com.ua/blog/soft-skills>
3. <https://lemon.school/blog/shho-take-soft-skills-i-yak-yih-prokachaty>

КОМУНІКАТИВНА АДАПТАЦІЯ ТА ПІДТРИМКА СТУДЕНТІВ ВПО

Олена Бречко, Інна Коробських

Красноградський аграрно-технічний фаховий коледж

імені Ф.Я. Тимошенка

Особливої психологічної та емоційної підтримки потребують діти із числа внутрішньо переміщених осіб. Завдання класного керівника – допомогти здобувачам освіти з числа тимчасово внутрішньо переміщених осіб адаптуватися в студентівському колективі групи. В коледжі з початку навчального року навчався студент-ВПО із міста Маріуполь, яке потрапило під окупацію ще з самого початку введення військового стану в Україні. Ця дитина зазнала сильного стресу від побаченого та пережитого, тому моїм важливим завданням класного керівника, було допомогти йому пройти період адаптації в групі та коледжі.

Студент виявився відкритим та комунікабельним, він одразу потоваришував з більшістю одногрупників. Однак, найбільшою проблемою виявилась мова спілкування студента – російська. Спочатку деякі одногрупники намагались образити його через це, робили зауваження. Але в ході проведення індивідуальних бесід з даними студентами була проведена роз'яснювальна робота щодо того, як реагувати і як вести себе з одногрупником. Студентам було пояснено, що потрібно бути толерантними та терпимими по відношенню до інших, проявляти співчуття та співпереживання.

На сьогоднішній день студент старанно проявляє себе в навчанні, бере активну участь у громадському житті коледжу, відвідує гуртки по уподобанню, намагається спілкуватися українською мовою, чудово виконує гімн України і всіляко намагається висловлювати свої національно-патріотичні почуття. Має також артистичні здібності, тому з радістю погодився на пропозицію створити відеоролик-розповідь про себе, свій дім, своє місто.

Для полегшення та пришвидшення адаптації студента також постійно залучаються психолог та соціальний педагог.

Виховання свідомого громадянина-патріота України, готового до виконання конституційних обов'язків, є одним із ключових напрямів діяльності закладів освіти. Сьогодні, в умовах повномасштабної війни, яку розв'язала рф проти України, вже ні в кого не викликає сумнівів той факт, що зараз ми маємо приділити особливу увагу національно-патріотичному вихованню. Для цього є безліч можливостей як на уроках загальноосвітніх дисциплін, так і на виховних годинах або в позаурочний час.

Щодня о 9 годині ранку в нашому навчальному закладі, як і по всій Україні, проводиться загальнонаціональна хвилина мовчання за співвітчизниками, загиблими внаслідок збройної агресії російської федерації проти України.

З метою формування почуття гордості і приналежності до незламного українського народу, патріотичних почуттів, любові до Батьківщини також було проведено ряд заходів із студентами групи. А саме:

- перший урок «Ми українці: честь і слава незламним!»;
- проведено анкетування «Як ви розумієте патріотичне виховання?»;
- години спілкування: «Що таке сучасна російсько-українська війна?»;

УДК 377.1

ІННОВАЦІЇ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ФАХОВИХ МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ ІНОЗЕМНИМ МОВАМ

Ольга Буробіна

***ВСП «Житлово-комунальний фаховий коледж ХНУМГ
імені О. М. Бекетова***

У сучасному світі інноваційні технології визначають ключовий напрямок розвитку освіти, вносячи значний вклад у покращення якості навчання та підготовку студентів до викликів сучасного суспільства. Загальною метою використання інноваційних технологій в освіті є створення ефективного, доступного та стимулюючого навчального середовища, що адаптоване до потреб сучасного покоління здобувачів освіти і сприяє їхньому успішному розвитку в умовах швидких змін у сфері освіти і технологій.

Глобальна конкуренція, яка постійно зростає, висуває високі вимоги до використання новітніх методик та технологій у підготовці здобувачів освіти. Інноваційний підхід передбачає оновлення навчальних планів, впровадження передових методик, а також використання технологій для покращення процесу навчання. За сучасних умов, де мобільність працівників стає невід'ємною частиною професійного росту, випускникам необхідно володіти не лише базовим рівнем іноземної мови, але й демонструвати гнучкість у використанні сучасних методів навчання, що забезпечує їхню конкурентоспроможність на ринку праці.

Інновації у навчанні іноземним мовам визначають новий підхід, спрямований на ефективне використання онлайн-ресурсів та віртуальних платформ для поліпшення комунікативних навичок студентів. Сучасні методи включають в себе використання мобільних додатків для активного вивчення слів, застосування ігрових технологій для навчання та організацію віртуальних класів для комунікативної практики. Це сприяє не лише поглибленню знань, але й розвитку критичного мислення у здобувачів освіти.

Інноваційні методики навчання іноземних мов акцентують на самостійності студентів, дозволяючи їм вибирати навчальні матеріали, доповнювати їх додатковими ресурсами та встановлювати власні навчальні цілі. Цей підхід полегшує процес засвоєння мови та стимулює більш глибоке розуміння та використання мовних навичок здобувачами освіти.

Інноваційні технології в освіті надають можливість викладачам адаптувати освітній процес до індивідуальних потреб кожного студента. Застосування онлайн-платформ створює умови для оптимізації матеріалів і завдань, враховуючи різний рівень засвоєння та індивідуальні особливості здобувачів освіти.

Отже, інноваційні технології в освіті створюють гармонійний простір, що забезпечує глибоке засвоєння матеріалу, розвиток критичного мислення, самостійність здобувачів освіти та їх підготовку до викликів сучасного світу.

НЕОБХІДНІСТЬ УПРОВАДЖЕННЯ ОСВІТНІХ ІННОВАЦІЙ У СИСТЕМІ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Надія Бухтєєва

***ВСП «Житлово-комунальний фаховий коледж ХНУМГ
імені О.М.Бекетова»***

Важкий сучасний економічний стан України суттєво погіршує становище на ринку праці, поглиблюється дисбаланс між попитом і пропозицією. Тому вимоги до здобувачів фахової передвищої освіти у навчальних закладах значно підвищуються до рівня професійної підготовки висококваліфікованої робочої сили, адаптованої до умов сучасної економіки інноваційного типу.

Особлива увага повинна бути приділена впровадженню нових освітніх технологій. Найважливіше завдання закладу фахової передвищої освіти – формування творчої особистості фахівця, здатного до саморозвитку, самоосвіти, інноваційної діяльності. Здобувач передвищої освіти повинен стати активним творцем знань, який вміє сформулювати проблему, піддати аналізу шляхи її вирішення, знайти оптимальний результат і довести його правильність. У даний час все більш актуальним в освітньому процесі стає застосування в навчанні прийомів і методів, які формують вміння самостійно здобувати нові знання, збирати необхідну інформацію, висувати гіпотези та робити висновки.

Ідеальне втілення нових стандартів на практиці – це такий вид занять, на якому так організована діяльність здобувачів передвищої освіти, де викладач лише направляє, змушуючи мислити, висувати свої гіпотези та аргументувати їх. Інноваційний пошук нових засобів, призводить до розробки інших форм і методів навчання.

Серед ключових навичок фахівця інноваційного типу важливе значення належить soft-skills (взаємодія з людьми, уміння працювати в команді, емоційний інтелект, управлінські якості), на думку експертів майбутнє

неможливе без креативності, критичного мислення, вмінь комплексно вирішувати проблеми, аналізувати і приймати рішення.

Ідеал випускника закладу передвищої освіти сьогодні – цілісна, всебічно розвинена, здатна до навчання упродовж життя особистість, конкурентоздатний і мобільний на ринку праці фахівець, відповідальний за результати власної діяльності задля сталого розвитку суспільства громадян.

Формування сучасного фахового молодшого бакалавра нерозривно пов'язане зі становленням його як цілісної, гуманної, всебічно розвиненої особистості, а також його професійною підготовкою, здійсненою у системі закладів фахової передвищої освіти. Підвищення соціального статусу фахівця у професійній сфері, реформи освіти в країні (а саме перехід від підготовки молодших спеціалістів до фахових молодших бакалаврів), вимагають перегляду усієї системи підготовки, що має орієнтуватися на принципах саморегуляції, взаємодії й розвитку освітніх, наукових і педагогічних структур.

Доцільно зазначити, що розвиток фахівців інноваційного типу та відповідних професійних якостей вимагає цілеспрямованої державної політики щодо системної підтримки вдосконалення професійної підготовки здобувачів фахової передвищої освіти, реалізації стратегії навчальних закладів щодо власного розвитку як організацій, які навчаються, що передбачає корпоративне навчання викладачів, запровадження тренінгів, майстер-класів щодо розвитку soft-skills, підтримку проектного навчання, його відображення у навчальних планах і програмах.

Отже, інновації в освіті – це процес творення, запровадження та поширення в освітній практиці нових ідей, засобів, педагогічних та управлінських технологій, у результаті яких підвищуються показники (рівні) досягнень структурних компонентів освіти, відбувається перехід системи до якісно іншого стану.

**АНАЛІЗ БАЛАНСУ ТЕХНІЧНИХ ТА М'ЯКИХ НАВИЧОК ДЛЯ
ПРОФЕСІЙНОЇ ОРІЄНТАЦІЇ ФАХІВЦІВ В ГАЛУЗІ ХАРЧОВИХ
ТЕХНОЛОГІЙ**

**Вікторія Варибрус, Наталія Туз, Світлана Борисенко
ВСП «Харківський фаховий коледж харчової промисловості ДБТУ»**

Підготовка компетентного спеціаліста в галузі харчових технологій – це основа продовольчої безпеки як необхідної умови для життя, благополуччя й забезпечення основних прав людини. Робота таких фахівців затребувана завжди, особливо в момент відновлення економіки української держави, упровадження нових технологій.

Професія в галузі харчових технологій може бути вдалим вибором для тих, кому цікаво створювати та впливати на сферу харчових продуктів, хто готовий вивчати технічні аспекти та розвивати відповідні навички. Спеціальність "Харчові технології" вимагає розвитку різноманітних технічних та практичних навичок, а також м'яких навичок, які стають дуже корисними в цій галузі.

Виділимо кілька ключових компетенцій в частині практичної майстерності для фахівців визначеного напрямку:

- розуміння основ приготування та обробки харчових продуктів, вміння працювати з технологічним обладнанням;
- вивчення різних методів та технологій для обробки та зберігання харчових продуктів;
- забезпечення відповідності нормам санітарії та гігієни під час виробництва харчових продуктів;
- вміння експериментувати з інгредієнтами, розробляти нові рецептури та створювати інноваційні продукти;
- навички управління виробництвом, включаючи контроль якості та дотримання стандартів безпеки;
- розуміння вимог та стандартів, що регулюють виробництво та безпеку харчових продуктів;

– знання та вміння використовувати аналітичні прилади для визначення складу та якості харчових продуктів.

Викладання харчових технологій включає в себе не лише передачу технічних навичок та теоретичних знань, але й розвиток м'яких навичок, які є ключовими для успіху в цій сфері. М'які навички є важливим елементом успіху на роботі та в особистому житті, оскільки вони допомагають покращити спілкування, розвивати взаємодію та створювати позитивний робочий та особистий середовища. Акцент робиться на розвиток комунікативних навичок, критичного мислення, творчості та інших м'яких навичок, які є важливими для успіху в сучасному суспільстві.

Ось деякі приклади, де потрібно використовувати м'які навички спеціалісту в галузі харчових технологій:

- здатність ефективно спілкуватися з командою, клієнтами та іншими зацікавленими сторонами – комунікація;
- здатність вести групу або команду та приймати відповідальність за результати – лідерство;
- вміння працювати в команді та ефективно співпрацювати з іншими спеціалістами – співпраця;
- здатність думати творчо при розробці нових рецептур та покращенні виробничих процесів – творчість;
- здатність ефективно розподіляти час для досягнення завдань та виконання проектів – управління часом;
- здатність виявляти та вирішувати проблеми виробництва та якості продукції – проблемне мислення;
- дотримання високих стандартів етики та професійної відповідальності – етика праці.

Симбіоз "hand skills" та "soft skills" є особливо важливим в сучасному світі, де сприятливо оцінюються не лише технічні компетенції, але і здатність працювати в колективі, лідерські якості, креативність та адаптивність до змін. Такий підхід сприяє комплексному розвитку особистості та підготовці студентів до викликів сучасного ринку праці.

**АСПЕКТИ ПРАВОВОГО ВИХОВАННЯ І ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ
В ЗМІСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА**

Тамара Варютта

***Харківський фаховий механіко-технологічний коледж
імені О. О. Морозова***

В умовах воєнного стану особливої актуальності набуває пошук нових підходів не тільки до навчання, але і до виховання студентів, їх психолого-педагогічної підтримки, адаптуванню освітнього процесу до потреб тих хто навчається. Як під час війни, так і після її завершення одним з головних завдань освіти є підготовка право свідомих, високоосвічених фахівців здатних приймати швидкі рішення, мати активну громадянську позицію.

Однією з умов розвитку особистості майбутнього спеціаліста є висока правова культура, здатність фахівця розуміти правила співжиття і вимоги законів та відповідним чином впроваджувати це в своїй практичній діяльності. Цього потребує розвиток сучасного суспільства, але ці якості не є вродженими, вони формуються під впливом спеціальних виховних завдань, і перш за все за допомогою правового виховання студентів під час їх навчання в коледжі.

Формування правосвідомості та правової культури, підготовка молоді до життя, набуття ними навичок правомірної поведінки, пошук шляхів вирішення життєвих ситуацій відповідно до норм права, є одним з найважливіших завдань курсу „ Основи правознавства”, що особливо актуально сьогодні в умовах воєнного стану. Це пов'язане з зростанням небезпек, зі зміною звичного ритму життя, нестабільністю економіки, швидкого виникнення та зміни кризових ситуацій, загострення протиріч і інших факторів, що об'єктивно передбачають відповідний рівень правової культури у суспільстві. Складовою правової культури є рівень правосвідомості громадян та посадових осіб, ступінь засвоєння ними цінності права, правових процедур вирішення насущних задач.

Правова освіта і правове виховання сьогодні покликані формувати в процесі навчання цінності громадянського суспільства та позитивне ставлення до них, створювати умови для формування особистості громадянина України, якому притаманні усвідомлені цінності свободи, прав людини, відповідальність, готовність до компетентної участі у громадському житті.

Дисципліна «Основи правознавства» в коледжі покликана не тільки надати основні правові знання студентам, але і сформувати мотивацію та вміння, які необхідні для відповідальної участі в громадському житті; сприяти становленню активної життєвої позиції, створити умови для набуття студентами досвіду громадянської дії, демократичної поведінки та конструктивної взаємодії.

З огляду на складність курсу, щоб ці завдання реалізувати, треба максимально наближати заняття до життя, спонукаючи студентів бути не спостерігачами, а активними учасниками тих процесів і відносин, які лягли в основу викладення предмета, залучаючи їх до спільної діяльності в процесі пізнавального пошуку.

Необхідною умовою занять з правознавства є зв'язок із практичною діяльністю:

- вміння самостійно аналізувати різноманітні ситуації, перш за все у своєму життєвому середовищі, здатність самостійно приймати рішення і діяти у правовому полі;

- зорієнтованість на позитивні соціальні дії, цілеспрямованість процесу навчання на соціальні очікування студентів, виховання потреби вчитися громадськості протягом усього життя;

- виховання ідеологічної різноманітності і патріотизму.

Адже, одним із завдань, яке має бути розв'язане системою правового виховання є забезпечення функціональної правової вихованості студентів. Тому зміст виховання студентів має бути спрямований на здобуття ними знань, вмінь, досвіду правових дій, громадянських переживань, що забезпечують успішність реалізації інтересів особистості у всіх сферах життя.

ЖИТТЄСТІЙКІСТЬ ВИКЛАДАЧА ЯК SOFT SKILLS

Оксана Василенко

Харківський соціально-економічний фаховий коледж

Перед учасниками освітнього процесу в умовах воєнного стану стоїть надважливе завдання – збереження людського, інтелектуального, морального та фахового ресурсу України. Життєстійкість викладача посідає в цьому одне з важливих місць. Життєстійкість можна розглядати як soft skill (м'яку навичку), яку можна і потрібно розвивати.

Згідно S. Maddi, життєстійкість — це патерн установок, навичок, що забезпечують хоробрість, сміливість, відвагу людини, і стратегій, які мають перетворити стресогенні обставини в можливість зростання [1]. Для розвитку життєстійкості важливо звертатись до копінг-стратегій. Копінг – це усвідомлені прийоми та способи, які людина застосовує, щоб справитися зі складними, часом травматичними життєвими обставинами; зусилля індивіда, спрямовані на вирішення проблем, якщо вимоги мають величезне значення для його гарного самопочуття [2].

Потапюк Л. ділить копінг-стратегії на три рівні [2]:

- «продуктивні», спрямовані на подолання стресу, вирішення проблеми;
- «проміжні», до яких належать копінг-стратегії, орієнтовані на пошук різних форм соціальної підтримки;
- «непродуктивні», які включають різні форми негативних емоцій (неспокій, розпач, самозвинувачення, занурення у себе), ігнорування проблеми та прагнення відволіктися, відпочити.

Життєстійкість базується на основних ресурсах стійкості. Серед них виділяють:

- психологічний ресурс, який включає в себе думки та переконання людей про себе, а також розуміння власної ситуації; переживання позитивних і негативних емоцій; саморегуляцію та контроль;

– поведінковий ресурс передбачає зосередження на відповідальність індивіда за поведінку, стратегії та звички, що сприяють здоров'ю та благополуччю;

– фізичний ресурс включає фактори, які підвищують здатність людини задовольняти фізичні вимоги конкретної роботи або пов'язаних з роботою завдань, а також діяльність, пов'язану з покращенням здоров'я. Також до цього ресурсу відноситься й харчування, оскільки воно сприяє стійкості, допомагаючи підтримувати свою вагу;

– соціальний ресурс – соціальна сфера включає об'єднані ресурси, отримані від соціального світу людини, тобто використання соціальних відносин у командах, сім'ї та спільнотах, з метою подолання стресових факторів та успішного виконання завдань;

– ресурс характеру заснований на розвитку здорових і цілісних переконань і узгоджений з основною системою особистісних цінностей, яка лежить в основі моралі, групової згуртованості, поведінки та розвитку сенсу життя [2].

Отже, кожен викладач має можливість посилити власну життєстійкість, використавши продуктивні копінг-стратегії з опорою на основні ресурси стійкості.

Використані джерела:

1. Бедан В. Б. Життєстійкість як один із чинників схильності особистості до переживання самотності *Вісник ОНУ ім. І. І. Мечникова. Психологія*. 2018. Том 23. Випуск 2 (48). С. 23–32. DOI: [https://doi.org/10.18524/2304-1609.2018.2\(48\).145631](https://doi.org/10.18524/2304-1609.2018.2(48).145631)

2. Потапюк Л., Коляда В. Особистісні ресурси особистості як необхідна умова збереження психічного здоров'я в умовах війни. *Збірник матеріалів I Міжнародної наукової конференції «Соціально-гуманітарні студії: інновації, виклики та перспективи»* 2023. С. 267-271. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/267.pdf>

КВЕСТ – ЯК ОДНА З ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПІДГОТОВКИ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА

Михайло Вдовченко

Харківський автотранспортний фаховий коледж

Сучасний викладач має бути готовим постійно навчатися, бути у постійному творчому пошуку, застосовувати інноваційні технології в підготовці фахівців. Професійна компетентність викладача має бути не тільки сумою теоретичних знань та вмінням їх відтворювати у певному обсязі згідно з програмою, а ще й мотивом та засобом розвитку навичок практичних дій в сучасному інформаційному суспільстві. Використання квестів в навчальному процесі надає нам можливість різнобічно розвивати студента.

Квест – це інтелектуальна гра, яка вимагає й зацікавлює здійснювати запити в різних пошукових системах, дає змогу одержувати досить значний об'єм інформації, можливість її аналізувати й систематизувати, надає навички вирішення поставлених практичних завдань та подальшу презентацію.

Квест – це інтерактивний процес, під час якого студенти самостійно здобувають необхідні знання та розвиває їх критичне мислення.

Завдяки конструктивному підходу до навчання, студенти не лише добирають та впорядковують інформацію, отриману з інтернет-ресурсів, а й скеровують свою діяльність на поставлене перед ними завдання. Це технологія, яка дозволяє працювати в групах (від трьох до п'яти чоловік).

Структура заняття із застосуванням квесту має характерні для інших занять елементи: організаційна частина, мотивація навчальної діяльності, актуалізація опорних знань.

Викладання нового матеріалу відбувається за схемою: завдання – питання – робота з інтернет-ресурсами – повернення до питання, аналіз отриманої інформації – перехід до наступного питання. Надавши відповіді на кожне з питань, отримуємо результат, тобто вирішене завдання, яке ставилось на початку.

При підготовці та проведенні квесту важливо чітко спланувати та розподілити роль та обов'язки кожного учасника навчально процесу для досягнення максимальної ефективності.

Викладач при проведенні заняття:

- надає декілька посилань на бажані інтернет-ресурси, які акцентують напрям пошуку;

- наводить декілька зразків, які будуть орієнтиром для порівняння та зможуть показати спектр думок з проблеми;

- розробляє критерії оцінювання;

- контролює процес пошуку.

Студенти при проходженні квесту повинні:

- усвідомити відомі умови завдання;

- визначити необхідні, але невідомі відомості та відшукати їх;

- проаналізувати, обробити й обговорити виявлену інформацію в групі;

- узагальнити знайдену інформацію;

- оформити результати роботи (презентація).

Застосування квесту при проведенні занять допомагає формувати у студентів:

- стійку мотивацію та зацікавленість до навчальної діяльності;

- навички інформаційної діяльності;

- комунікативні уміння;

- здатність вирішувати ситуаційні завдання.

Впровадження квест-технології в навчання допоможе сформувати успішного фахівця, який набуде таких вмінь як:

- комплексне вирішення проблем, які виникають перед підрозділом;

- креативність та критичність мислення при плануванні та організації роботи;

- ефективна взаємодія та координація дій з іншими (вміння роботи в команді);

- формування глибоких суджень при прийнятті обґрунтованих рішень.

**ВПЛИВ ЗАДАЧ ПРИКЛАДНОГО ХАРАКТЕРУ З ДИСЦИПЛІНИ
«ВИЩА МАТЕМАТИКА» НА ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ
НАВЧАЛЬНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У СТУДЕНТІВ**

Ольга Владимірова

***Відокремлений структурний підрозділ Харківський комп'ютерно-технологічний фаховий коледж Національного технічного університету
«Харківський політехнічний інститут»***

Компетентність – динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та подальшу навчальну діяльність. Компетентісний підхід в освіті не дорівнює сумі знань, умінь, навичок і не зводиться до окремої навчальної дисципліни. Професійні знання можуть бути досягнуті шляхом вивчення, але ключові компетенції потребують практичних навичок. У математиці задачі відіграють важливу роль. Історія свідчить, що математика як наука виникла із задач і розвивається в основному для розв'язування задач.

Діапазон практичного застосування математики величезний. Хоч би яку науку ви вивчали, хоч би в якій галузі працювали, якщо ви хочете залишити який-небудь слід, то для цього скрізь необхідне знання математики.

Одним із дієвих та ефективних засобів реалізації прикладної спрямованості курсу математики є використання в навчальному процесі прикладних задач, які виникли в інших галузях, але потребують математичного розв'язання. Використання прикладних задач під час вивчення математики є важливим аспектом свідомого сприйняття навчального матеріалу студентами. Задачі практичного змісту потребують особливої уваги з боку викладача, тому що спочатку їх потрібно сформулювати мовою математики, тобто скласти математичну модель задачі. Це найбільш складна частина роботи. Для її виконання викладачу слід уважно підійти до кожної конкретної задачі: підготувати ряд евристичних запитань, що спрямують студентів до конкретного навчального матеріалу. Розв'язування задач практичного змісту

сприяє розвитку творчої самостійності, ініціативи студентів, дозволяє краще реалізувати принцип зв'язку теорії з практикою. Прикладна задача повинна відповідати таким вимогам: розв'язок задачі демонструє практичне застосування математичних ідей у різних галузях; дані та шукані величини задачі мають бути реальними, узятими з життя. Використання прикладних задач дає можливість вдало створювати проблемні ситуації на занятті.

Знання отримані при вивченні дисципліни «Вища математика» використовуються при вивченні наступних дисциплін «Теоретичні основи електротехніки», «Технічна механіка», «Основи економіки», «Гідравліка». Заняття проводяться у традиційної форми у вигляді розгляду та обговорення рішення типових задач. Задачі, які потребують об'ємних розрахунків, виконуються з застосуванням обчислювальної техніки, можливо використовуватися прикладними пакетами Excel, MATCAD, MATLAB.

Можливо запропонувати наступні запитання з деяких розділів дисципліни «Вища математика» для опанування інших дисциплін.

Тема: Джерела похибок і наближені числа. Контрольні питання.

1. Яка цифра в десяткового запису числа називається значущою, яка – вірною?
2. Як обчислити абсолютні і відносні похибки?

Тема: Властивості матриць та векторів. Контрольні питання.

1. Які існують способи завдання матриць?
2. Як виконується звернення до елементів векторів та матриць?
3. Методи вирішення систем алгебраїчних рівнянь матричним методом.
4. Чим принципово відрізняється алгоритм методу Гаусу зі зворотним ходом та без нього?
5. Як визначають матрицю прямих або повних витрат?
6. З'ясувати, чи продуктивна матриця, який запас продуктивності має матриця?

7. Що таке вектор? Що таке вектор цін?
8. Як знайти вектор валового виробництва в наступному місяці, який забезпечить виробництво кінцевої продукції?

Тема: Математичний аналіз. Методи диференціального числення функції однієї змінної. Контрольні питання.

1. Що таке числова послідовність? Який економічний зміст границі числової послідовності?
2. Що таке функція? Приклади використання функції в економічних дослідженнях?
3. Що таке похідна функції однієї змінної? У чому полягає економічний зміст похідної?
4. Що таке еластичність функції? В чому полягає геометричний зміст еластичності?
5. Які необхідні і достатні умови екстремуму функції? Яке співвідношення між середніми і граничними витратами фірми?

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ: 1. Г.М.Возняк. Взаємоз'вязок теорії з практикою в процесі вивчення математики. Київ. 1989р. 2. Алілуйко А.М. Вища математика у прикладах і задачах для економістів: навч. Посіб./

Алілуйко А. М., Дзюбановська Н.В., Лесик О.Ф., Неміш В.М., Новосад У.Я., Шинкарик М.У. – Тернопіль: ТНЕУ, 2017.

УДК 37.091.313

ПРОЄКТ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ СИСТЕМАТИЗАЦІЇ ЗНАНЬ

Валентина Власенко

Відокремлений структурний підрозділ «Харківський фаховий коледж інформаційних технологій Національного аерокосмічного університету ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»

Нові реалії ХХІ століття зумовлюють необхідність докорінного переосмислення освітньої парадигми, актуалізації змісту, технологій становлення особистості студента як суб'єкта і проєктувальника життя,

створення проектно-життєвого простору, спрямованого на розвиток конкурентоспроможної особистості, яка вмє творчо розв'язувати проблеми. Сьогодні значно змінився зміст процесу здобуття освіти: це вже не просто передача знань або інформації, а формування компетентностей, досвіду, самореалізація на основі природних даних і розвитку здібностей студента.

Одним із методів, що суттєво збагачує освітній процес у закладах фахової передвищої освіти, є метод проєктів, використання якого змінює традиційний підхід до навчання, оскільки він спрямований на розвиток критичного мислення, пізнавальних здібностей сучасної молоді, формування вмінь, самостійно знаходити шляхи розв'язання певних завдань через різноманітні форми діяльності.

Проєктна методика зорієнтована на стимулювання навчально-пізнавальної активності студентів й передбачає зміну ролі викладача з авторитарного транслятора інформації на координатора навчального процесу.

Головне завдання проєктних технологій у коледжі – забезпечити формування таких ключових компетентностей, як інформаційна, що передбачає розвиток умінь здійснювати пошукову діяльність; підприємницька, що реалізується через вміння грамотно і зрозуміло презентувати власні ідеї; соціальна, що має забезпечити вміння аргументувати власну позицію.

Робота над проєктом має ретельно плануватися викладачем й спиратися на інтереси і потреби студентів, їхні можливості, а також особисту значимість майбутньої роботи.

У практиці навчання української мови за нашими спостереженнями найбільший ефект дають такі види проєктів як: дослідницькі, творчі, інформаційні, ігрові. Вони можуть бути реалізовані в найрізноманітніших формах: доповідь, презентація, буклет, буктрейлер, альбом, колаж, адвенткалендар та представлені через сучасні цифрові інструменти Power Point, Canva, Publisher. Наприклад, студентам I-II курсів можна запропонувати такі лінгвістичні розвідки: «Труднощі при перекладі з російської мови на українську», «Орфоепічні та акцентуаційні норми», «Культура мовлення у

студентському середовищі», «Цікава етимологія», «Риторика», «Мовне сміття навколо нас» та інші. Такі дослідження потребують значних пошукових зусиль, формують навички роботи з інформацією, розвивають уміння працювати у малих групах.

Студентські проекти (схеми, словники, пам'ятки) стануть у нагоді при підготовці до НМТ, контрольних робіт, для систематизації знань за тематичними розділами. Це своєрідний трамплін перед захистом курсових та дипломних робіт.

Слід широко застосовувати проектні технології й під час вивчення дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)». Завдання таких навчальних проектів необхідно будувати максимально до життєвих ситуацій, щоб студенти могли себе випробувати в обраній професії. Зокрема, приділити більше уваги термінологічній лексиці, склавши словник, який студенти будуть використовувати під час подальшого навчання.

Отже, метод проектів вважається сьогодні одним із перспективних видів навчання, тому що він створює умови для творчої самореалізації студентів, підвищує мотивацію для отримання знань, сприяє розвитку їхніх інтелектуальних здібностей. Студенти набувають досвіду вирішення реальних проблем з огляду на майбутнє самостійне життя, які проєктують у навчанні.

УДК 377.1

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ФАРМАКОЛОГІЇ У ДОРΟΣЛИХ СТУДЕНТІВ

Валерія Власова

КЗОЗ «Харківський обласний медичний фаховий коледж» ХОР

Фармакологія є одним з найважливіших предметів у медичній освіті, оскільки вона надає студентам необхідні знання про ліки та їх вплив на організм людини. Викладання фармакології у дорослих студентів має свої особливості, які варто враховувати для досягнення максимальної ефективності навчання.

По-перше, дорослі студенти мають більше життєвого досвіду, ніж їх молодші колеги. Це може бути як перевагою, так і недоліком. З одного боку, дорослі студенти можуть швидше розуміти практичне застосування фармакології у клінічній практиці, оскільки вони мають більше знань про хвороби та симптоми, завдяки життєвому досвіду. З іншого боку, їм може бути складніше засвоїти теоретичний матеріал, оскільки вони можуть мати власні уявлення про ліки, які не завжди відповідають науковим фактам.

По-друге, дорослі студенти часто мають більше обов'язків і зобов'язань, ніж їх молодші колеги. Вони скоріш за все мають сім'ю, роботу або інші зобов'язання, що обмежують їх час для вивчення фармакології. Тому викладачам потрібно бути гнучкими і надавати можливості для самостійного навчання, наприклад, шляхом надання доступу до електронних матеріалів та записів лекцій.

По-третє, дорослі студенти можуть мати більш розвинуте критичне мислення та аналітичні навички. Вони можуть бути більш зацікавлені у глибинному розумінні механізмів дії ліків та їх фармакокінетики. Тому викладачам потрібно стимулювати дорослих студентів до активної участі у дискусіях та критичному аналізу наукових статей.

Викладання фармакології у дорослих студентів повинно бути орієнтоване на практичне застосування. При викладанні теми необхідно визначити особисту вигоду студента, тобто дати відповідь на запитання: "А який мій особистий інтерес в цій темі?". Важливо надавати приклади клінічних ситуацій, де вивчені лікарські засоби використовуються для лікування різних хвороб. Базувати закріплення матеріалу на вирішенні ситуаційних задач, відштовхуючись від конкретного стану чи діагнозу, який потрібно коригувати. Такий підхід допоможе студентам зрозуміти, як використовувати фармакологічні знання у реальному житті.

Всі ці особливості вимагають перегляду традиційних підходів до вивчення фармакології та розробки нових методів її викладання.

Особливу увагу необхідно приділяти ефективності методу, що базується на заміні лекційного курсу у «класичному» варіанті на комплекти презентацій та коротких відеороликів, доступних для самостійного вивчення, розміщених, наприклад, в Google Classroom, або на сайті. Час, що звільняється від розбору теоретичного матеріалу, використовується для групового інтерактивного обговорення тем, ключовим моментом якого є «висока емоційна та пізнавальна складова», наприклад, яскраві приклади з життєвого досвіду або з клінічної практики. При цьому і студент, і педагог – суб'єкти навчального процесу, а педагог частіше виступає лише у ролі організатора процесу навчання, лідера групи, забезпечує умови для ініціативи учнів, тобто, tutor – наставник, керівник групи студентів.

Тобто матеріал викладається, так би мовити, не з висоти свого педагогічного досвіду та безсумнівної професійної компетентності, а з позиції "давайте розбиратися разом", що сприяє залученню студента до дискусії та застосуванню наявних у нього знань, оперуючи його життєвим досвідом, а також впроваджуючи міждисциплінарні зв'язки.

Таким чином, під час дискусії виходячи з аргументів логічного ланцюжка, легше доносити матеріал дорослим студентам, особливо коли знання про застосування лікарських засобів, засновані на їх життєвому досвіді, не відповідають науковим фактам.

Отже, викладання фармакології у дорослих студентів має свої особливості, пов'язані з їх життєвим досвідом, обов'язками та інтересами. Тільки враховуючи ці особливості, викладачі можуть забезпечити ефективне навчання та покращити розуміння фармакології у дорослих студентів.

ВІРТУАЛЬНІ ОНЛАЙН-ДОШКИ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ЗАСІБ ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Лілія Волкова

***Відокремлений структурний підрозділ «Харківський фаховий коледж
інформаційних технологій Національного аерокосмічного університету
ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»***

Довготривалі карантинні обмеження, воєнні події в Україні стали справжнім випробуванням для освітян й зумовили вимушений перехід на дистанційну форму навчання. Перед викладачами постала низка питань, зокрема активізація пізнавальної діяльності студентів, підвищення рівня наочності, удосконалення цифрової компетентності.

Якісній організації занять сприяла реалізація нешаблонного, а інноваційного підходу. Так, під час віддаленого навчання ефективним виявилось не лише застосування викладачами відеоконференцій у Zoom чи Google Meet, а й використання різноманітних онлайн-інструментів.

Особливої популярності серед педагогів наразі набули віртуальні онлайн-дошки: Jamboard та Classroom Screen. Це мережеві інструменти, призначені для поєднання зображень, відео та аудіо в інтерактивний формат; вони надають широкі можливості для доступного подання навчального матеріалу, а також сприяють активній взаємодії викладача та студентів. Для онлайн-дошок характерний наступний алгоритм роботи: викладачеві завчасно необхідно зареєструватися на сайті обраних сервісів, оформити та наповнити дошку даними й організувати сумісний доступ користувачів до неї.

Jamboard – це безкоштовний інтерактивний сервіс від Google, схожий на звичайну маркерну аудиторну дошку, але на відміну від неї не має обмежень за розміром вільного місця і кількістю учасників. У режимі реального часу викладач разом зі студентами може малювати, записувати інформацію, створювати різнокольорові нотатки, завантажувати зображення, користуватися лазерною указкою, що дозволяє фіксувати увагу студентів на окремих елементах. Перевагою Jamboard є те, що усі напрацювання (студентські

роботи, ілюстрації) зберігаються на диску та експортуються у PDF чи PNG. Завдяки наявності всіх цих функцій онлайн-дошка допомагає зробити дистанційну роботу більш зручною, створює кращі можливості для засвоєння навчального матеріалу, робить заняття динамічним і наочним.

Шлях до тісної взаємодії зі студентами відкриє також дошка Classroom Screen, покликана підвищити рівень наочності та перетворити навчальне заняття на цікаву гру. Віртуальна дошка є справжнім помічником для викладача, адже має низку віджетів, серед яких:

1) «випадкове ім'я» – допомагає швидко та неупереджено вибрати зі списку того здобувача освіти, який буде відповідати;

2) «світлофор» – регулює початок-кінець роботи на занятті, вказує на виділення головного або визначає правильність-неправильність відповідей;

3) «таймер» – програмує будь-який відлік часу та допомагає студентам регулювати свій темп під час виконання тестів або контрольних робіт;

4) «медіафайли» – віджет дозволяє завантажувати медіа чотирма різними способами: вбудувати відео з YouTube, завантажити зображення, запустити веб-камеру, впровадити QR-код;

5) «режим роботи» – встановлює правила поведінки на онлайн-занятті завдяки спеціальним знакам (тиша, говоріть пошепки, запитай сусіда, працюйте разом). Цей віджет корисно застосовувати під час командної гри.

У Classroom Screen є можливість копіювати, редагувати, змінювати шрифт, розмір і колір тексту, обирати фон. Це сприяє швидкому запам'ятовуванню інформації, підвищує мотивацію студентів до навчання.

Способів використання онлайн-дошок на заняттях української мови та літератури існує досить багато: як середовище для зберігання навчального матеріалу (текстові документи, фото, відеоролики, презентації); як засіб інтерактивного, особистісно орієнтованого навчання (виконання тренувальних вправ, розв'язування завдань, обмін ідей); як віртуальна екскурсія (перегляд віртуальних музеїв письменників).

СУЧАСНІ МЕТОДИ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ВІЙНИ

Віталій Вялов

Лозівська філія Харківського автомобільно-дорожнього фахового коледжу

Національно-патріотичне виховання – це діяльність, яка спрямована на формування у студентів патріотизму та національної самоідентичності. Самоідентифікація передбачає усвідомлення своєї належності до Нації Героїв, любов до України, готовність до подвигу, до виконання патріотичного обов'язку. Метою національно-патріотичного виховання є становлення громадянина-патріота України, гуманіста, демократа, готового для виконання громадянських і конституційних обов'язків, успадкування культурних надбань українського народу, формування активної громадянської позиції, утвердження національної ідентичності на основі морально-духовних цінностей.

Проблема національно-патріотичного виховання особливо загострилася в результаті воєнних дій на території нашої держави. Війна між росією та Україною і певний негативний клімат у суспільстві стали на заваді її успішного вирішення. Це і складність одночасного вирішення Україною комплексу завдань минулого, теперішнього і майбутнього на тлі російського вторгнення, і синдрому історичних очікувань, як способу виживання.

Повномасштабна війна, яка розпочалася 24 лютого 2022 року, вже за кілька місяців разюче змінила світогляд більшості українців, однак проблема національно-патріотичного виховання не стала менш актуальною.

Успішний процес національно-патріотичного виховання не обмежується ухваленням низки законів про деідеологізацію, офіційним визнанням героями учасників національно-визвольної боротьби за свободу і незалежність України. Подвійні стандарти існуватимуть доти, доки не буде подолано мовне рабство, визнання другосортності української мови та спілкування зі співвітчизниками неадекватною мовою сусіда. Зараз українці не усвідомляють, що їхні вороги поширюють свою агресивну ідеологію через російську мову.

Головним завданням в патріотичному вихованні на сучасному етапі – є викреслення із пам'яті народу України спогадів про росію. Доводити студентам, що ми вільна та незалежна держава і мова у нас лише одна – українська. На прикладах історичного минулого пояснювати, що росія ніколи не була нам «братським» народом.

Під час національно-патріотичного виховання у філії коледжу використовуються, як традиційні методи (бесіди, диспути, семінари, творчі, ігрові, ситуаційні) так і специфічні, які ґрунтуються на діалогізації, спрямовані на самостійний пошук істини, сприяють формуванню критичного системного мислення, ініціативності, творчості («мозковий штурм», рольові, ділові, рефлексійні, організаційно-комунікаційні ігри, метод відкритої трибуни, круглий стіл, соціально-психологічні тренінги, створення проблемних ситуацій, прес-конференція). Крім того проводяться виховні заходи спрямовані на виховання патріотизму. У філії коледжу були проведені заходи до Дня захисників та захисниць України, а також Дня українського козацтва «МИ - УКРАЇНЦІ, і цим пишаємось!» – це не просто гасло, а внутрішній зміст життя кожного! Щоб зрозуміти, як працюють фейки та дезінформація на основі реальних кейсів, навчити визначати ворожі впливи та протистояти маніпуляціям, студенти взяли участь в антифейковій інтелектуальній грі «НотаЄнота». Саме завдяки таким заходам ми можемо виховати справжніх патріотів своєї держави.

В умовах війни викладачі повинні виховувати патріотизм у студентів через волонтерську діяльність. Доводити, що перемогти ворога можна не тільки на лінії фронту, а й особистим внеском Збройним Силам України, а саме: плетіння маскувальних сіток, виготовлення окопних свічок, розвантаження або завантаження гуманітарної допомоги тощо.

Отже, метою національно-патріотичного виховання в умовах воєнного стану є наближення Перемоги особистою участю в будь-яких заходах: допомога Збройним Силам України, переселенцям, відновлення зруйнованої інфраструктури.

**ВИКОРИСТАННЯ НАВИЧОК SOFT SKILLS ПРИ ВИКЛАДАННІ
ДИСЦИПЛІН ЕКОНОМІЧНОГО ЦИКЛУ В ЛИПКОВАТІВСЬКОМУ
АГРАРНОМУ ФАХОВОМУ КОЛЕДЖІ В УМОВАХ ВОЄННОГО
СТАНУ**

Ксенія Гавриленко, Карина Зуб
Липковатівський аграрний фаховий коледж

Повномасштабна війна погіршила доступ до освіти, поглибила наявні освітні нерівності, негативно вплинула на якість освітнього процесу й успішність, а також відобразилася на психоемоційному стані як здобувачів освіти так і викладачів. Основна мета трансформації системи освіти України – поставити в центр уваги здобувача освіти, його потреби і цінності.

Досягненню зазначеної мети сприятиме впровадження у навчальний процес нових підходів до викладання. Освіта має сприяти розвитку особистості і щоб люди могли діяти з більшою самостійністю, тверезим судженням, з критичним мисленням та особистою відповідальністю. Свого роду це універсальні навички, яким характерно проявлятися в діяльності. М'які навички (SOFT SKILLS) на думку багатьох учених, «це уніфіковані навички та особистісні якості, які підвищують ефективність роботи і взаємодії з іншими людьми». При викладанні дисциплін економічного циклу в Липковатівському аграрному фаховому коледжі активно застосовуються методи SOFT SKILLS, а саме: Комунікативні навички, що є необхідними для ефективної взаємодії учасників освітнього процесу: вміти гарно висловлювати свою думку, сформулювати запитання, вміння слухати й чути співрозмовника. Ця навичка активно застосовувалася та удосконалювалася під час проведення онлайн-занять, ще з часів карантину, у групових VIBER-чатах, Telegram тощо, на платформах дистанційного навчання GOOGLE MEET, ZOOM, у коментарях до виконаного завдання, де важливо було надати обґрунтування оцінки, пояснити помилку і шляхи її усунення. Тайм-менеджмент, як навичка самоконтролю – вміння вчасно та якісно виконувати домашні та індивідуальні завдання, що дає можливість керувати собою, своїм часом і своїми емоціями.

Соціальні навички – повага до думок інших, взаємоповага, толерантність, робота в команді. Усі передбачені навчальним планом види діяльності виконуються, зокрема значна кількість групових проєктів з навчальних дисциплін, ведеться робота членів студентської ради, реалізуються тематичні проєкти груп, челенджі на сторінках сайту і соціальних мереж коледжу (Facebook, Instagram), що сприяє розвитку ефективних комунікацій та дають можливість розкривати потенціал учасників освітнього процесу.

Здобувачі освіти знаходять час на саморозвиток для отримання необхідної інформації задля опанування програмного матеріалу, беруть участь у обласних науково-практичних конференціях, додаткових вебінарах, тренінгах тощо.

Базові навички, такі як медіаграмотність, вміння роботи з ПК, аналіз даних та ін. це вимога сьогодення, що дає можливість визначати вплив медіа на формування власної громадянської думки, розуміти можливості Інтернету та усвідомлювати небезпеку з його використанням, перевірка достовірності джерел інформації тощо. Емоційний інтелект здатність розпізнавати свої емоційні стани, наявність конкретних знань про своє власне почуття, самоповага, впевненість у собі та своїх здібностях, здатність боротися зі стресом.

Таким чином, незважаючи на певні проблемні питання вони зміцнювалися та стали більш впевненими в навичках та здібностях, необхідні для їхнього життя і взаємопорозуміння з іншими людьми; для колективної праці і планування з іншими загальних цілей і спільного майбутнього; для поваги плюралізму і різноманітності (наприклад, гендерна, етнічна приналежність, релігія і культура), а також для активної участі у житті суспільства. Крім того, освіта дозволяє здобути професійні навички та знання в соціальній та психологічній сферах, які дозволять їм приймати обґрунтовані рішення в різних життєвих ситуаціях, працювати у сфері трудових відносин, брати участь у місцевих і глобальних ринках праці, застосовувати технічні інструменти для задоволення основних потреб, а також поліпшити якість свого життя та життя інших людей.

МОДЕЛЮВАННЯ ЕЛЕКТРИЧНИХ КІЛ ЗА ДОПОМОГОЮ ВІРТУАЛЬНОЇ ЛАБОРАТОРІЇ

Віталій Галаган

Харківський автотранспортний фаховий коледж

Вивчення деяких дисциплін потребує практичного застосування.

В умовах дистанційного навчання немає можливості проводити експерименти. Для цього є віртуальні лабораторії.

Віртуальна лабораторія покликана допомогти здобувачам освіти коледжів у вивченні розділів дисципліни «Електротехніка і електроніка». Вона природним чином доповнює класичну схему навчання, що складається із засвоєння теоретичного матеріалу й вироблення практичних навичок експериментування у лабораторії електротехніки.

Віртуальна лабораторія (рисунок 1) є електронним конструктором, що дозволяє імітувати на екрані монітора процеси збирання електричних схем, досліджувати особливості їхньої роботи, здійснювати вимірювання електричних величин так, як це робиться в реальному експерименті.

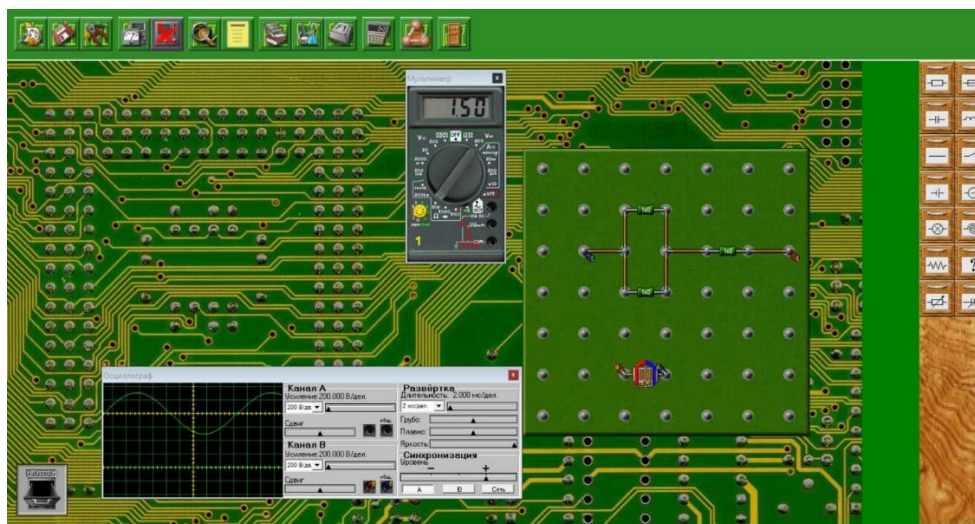

Рисунок 1 – Вид робочого вікна віртуальної лабораторії

Конструктор призначений для використання у самостійній творчій роботі студентів в рамках його можливостей і для інших задач.

Формуються ключові компетенції: дослідні, розумові, логічного мислення.

Однією з головних особливостей комплексу є максимально можлива імітація реального процесу. Для цієї мети передбачено, наприклад, таке:

- зображення деталей конструктора й вимірювальних приладів приводять не схематично, а в такому вигляді, як є «насправді»;
- за перевищення номінальної потужності електричного струму, що проходить через опір, останній «згоряє» й чорніє;
- більшість операцій і їхні результати супроводжуються звуковими ефектами.

За допомогою віртуальної лабораторії можна:

- вивчати закони постійного струму – закони Ома для ділянки кола й для повного кола;
- вивчати закони послідовного й паралельного з'єднання провідників, конденсаторів і котушок;
- ознайомитися з принципами проведення вимірювань сили струму і напруги в електронних схемах за допомогою сучасних вимірювальних приладів (мультиметр, двоканальний осцилограф), спостерігати вигляд змінного струму на окремих деталях, зсув фаз між струмом і напругою в колах змінного струму;
- досліджувати принципи побудови електричних фільтрів для кіл змінного струму.

Використання ілюстративного матеріалу, цифрових мультиметрів, та наочної демонстрації допомагатиме здобувачам освіти ліпше сприймати та засвоювати теоретичні положення.

Це робиться для того, щоб здобувач наочно бачив наслідки своїх помилок, учився розбиратися в причинах того або іншого невдалого експерименту й виробляв необхідні навички попереднього аналізу схеми.

КРЕАТИВНІСТЬ ЯК БАЗОВА СКЛАДОВА ДЛЯ РОЗВИТКУ НАВИЧОК SOFT SKILLS

Андрій Гараєв

Харківський автомобільно-дорожній фаховий коледж

Вважається, що «soft skills» – це набір особистих навичок, завдяки яким людина може успішно взаємодіяти в команді під час розв’язання будь-яких робочих питань. Навичкам неможливо навчити, їх можливо набути лише через власний досвід.

Власний досвід набувається завдяки: опануванню конструктивного спілкування (досвід обговорення практичних ситуацій); вміння слухати (робочі зустрічі з іншою або протилежною точкою зору на проблему); вміння вести переговори (узгодження вимог сторін для досягнення спільної мети). Всі ці навички можуть легко набуватися, якщо студент володіє креативним мисленням.

Тому для успішного опанування студентами навичками «soft skills», першочерговим завданням для викладача є розвиток їх креативності. Особливо складним це завдання є в умовах воєнного стану, коли викладачі вимушені спілкуватись зі студентами дистанційно.

Для розвитку навичок «soft skills» у студентів викладач повинен навчити їх слухати та доповнювати незвичайні ідеї; підтримувати та розвивати нові ідеї; цінити та поважати ідеї інших.

Максимально креативність розвивається у студента тоді, коли при постановці задачі їм не дають інструкції й зразка дій для її вирішення.

Важливо сформувати в групі атмосферу креативного розвитку, яка досягається завдяки: створенню відчуття безпеки, довіри і поваги; демонстрацій прикладів творчих рішень проблеми; демонстрацій командного формулювання різноманітних підходів вирішення завдань; спільного пошуку та вирішення завдання.

Дотримання цих порад у поєднанні з відповідною розвиваючою метою неминуче приведе до успішного опанування студентами навичок «soft skills», які є необхідною складовою становлення та розвитку сучасного фахівця.

УДК 37.02/377

ВПРОВАДЖЕННЯ СТАНДАРТІВ ASTM ТА DIN У НАВЧАЛЬНІ ПРОГРАМИ ПІДГОТОВКИ ФАХОВИХ МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ

Галина Гаража, Світлана Лозовська

Лозівська філія Харківського автомобільно-дорожнього фахового коледжу

Український народ продовжує відстоювати свою незалежність і право на свободу і життя не лише на полі бою. У цей нелегкий час освітній процес продовжується у різних формах – дистанційно або онлайн, бо ми не маємо права залишити без знань майбутнє покоління українців. Одночасно вимагає змін і зміст освіти. Підготовка фахових молодших бакалаврів повинна бути спрямована на здобуття знань і навичок, які стануть у нагоді під час відновлення нашої промисловості.

Україна ще з 2015 року поступово впроваджує європейські стандарти, як національні стандарти, зокрема, європейські стандарти. Одночасно з цим Україна скасовує конфліктні національні стандарти, зокрема міждержавні стандарти. З 01 січня 2019 року більше 90% міждержавних стандартів (ГОСТ), розроблених до 1992 року, втратили чинність в Україні. Одночасно, у зв'язку з такими масштабними змінами, Міністерство економіки і Національний орган стандартизації рекомендували всім зацікавленим сторонам, які в своїй роботі використовують ГОСТи, «знайти альтернативу використанню стандартів Радянського Союзу, які фактично є регуляторними актами вже неіснуючої держави і суперечать нововведенням, введеним в сфері технічного регулювання та міжнародним зобов'язанням України щодо реформування сфери технічної стандартизації, що передбачено Угодами СОТ та про асоціацію з ЄС».

Викладачі технічних спеціальних дисциплін розуміють, що продовження дії радянських ГОСТів неможливе, але освітні програми і навчальні посібники

ще містять дані саме цих стандартів. А на виробництвах у шаленому темпі впроваджуються нововведення, що продиктовані розширенням співробітництва з європейськими країнами та освоєнням нових технологій і випуском продукції, якої потребує наша армія.

Згідно Меморандуму про взаєморозуміння між Державним підприємством «Український науково-дослідний і навчальний центр проблем стандартизації, сертифікації та якості» та Американським товариством випробування матеріалів, Національний орган стандартизації має право розповсюджувати стандарти ASTM лише в паперовому вигляді. Положенням Закону України «Про стандартизацію» визначено, що галузеві нормативні документи застосовуються до їх заміни на технічні регламенти, національні стандарти, кодекси в Україні, але не пізніше 15 років з дня набрання чинності цим Законом.

Події останніх років довели – у нас немає так багато часу. Буремні часи диктують необхідність скорочення терміну впровадження оновлених вимог у сфері технічного регулювання. Стикаючись, на практиці, зі змінами на виробництві, студенти найбільше зацікавлені уже сьогодні отримувати знання, що орієнтовані на майбутнє, а не на вивчення застарілих нормативів. Відкритий доступ до електронної бібліотеки оновленої бази нормативних документів може посприяти якісній зміні змісту навчання з багатьох дисциплін і практичної підготовки майбутніх механіків і технологів. Спілкуючись з фахівцями виробничих підприємств, викладачі філії коледжу намагаються на заняттях знайомити студентів зі змінами нормативних документів і впроваджують їх у навчальні матеріали, курсові роботи та дипломні проекти.

У відповідності до закону України «Про стандартизацію», будь-яка зацікавлена сторона може виступити замовником розробки національного стандарту на заміну відповідному радянському. Тож хто, як не молоде покоління майбутніх фахівців України, найбільше зацікавлене у швидких і якісних змінах у сфері надання оновлених наукових даних, орієнтованих на

формування фахівців, готових активно і якісно відновлювати і будувати успішне майбутнє для себе, своїх дітей у своїй країні – вільній і незалежній.

Ми, як викладачі технічних дисциплін, зацікавлені у найшвидшій адаптації довідникової і навчальної літератури до оновленої нормативної документації не лише у переліку, але і у доступі до змісту таких стандартів.

УДК 378.018

ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ НА ВІДДІЛЕННІ ТРАНСПОРТНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Зоя Герасимова, Анастасія Середіна

Харківський автомобільно-дорожній фаховий коледж

В умовах воєнного стану, в коледжі та на відділенні транспортних технологій зокрема, активно впроваджуються сучасні інформаційно-комунікаційні освітні технології, які відповідають вимогам діджиталізації суспільства і процесу цифрової трансформації системи освіти.

В коледжі запроваджено систему MOODLE, за допомогою якої здійснюється керування навчанням, викладачі мають можливість контролювати якість знань, використовувати тестові системи, комунікувати зі студентами в онлайн режимі, організовувати роботу в дистанційному режимі для забезпечення дистанційного навчання та консультації з студентами.

Основними напрямками роботи відділення являється застосування педагогічних інновацій в умовах діджиталізації суспільства, вдосконалення інформаційно-ресурсного забезпечення освітнього процесу, використання цифрових освітніх технологій, формування компетенцій викладача, впровадження в освітній процес інноваційних досягнень педагогічної науки і практики, поширення кращого педагогічного досвіду на відділенні, підвищення педагогічної майстерності викладачів відділення. Викладачі відділення неперервно працюють над вдосконаленням електронного забезпечення навчальних дисциплін, розробкою електронних підручників, посібників, комп'ютерних презентацій, які на сьогоднішній день є необхідним

засобом навчання у становленні кваліфікованих фахових молодших бакалаврів.

Першочергово, навчально-методична робота відділення направлена на вдосконалення якості підготовки фахових молодших бакалаврів. У зв'язку з затвердженням та введенням в дію нових стандартів фахової передвищої освіти кардинально змінилися навчальні плани підготовки фахового молодшого бакалавра. За короткий час проведено колосальну роботу з розробки освітньо-професійних програм підготовки фахових молодших бакалаврів зі спеціальностей 274 «Автомобільний транспорт» (освітньо-професійна програма «Обслуговування та ремонт автомобілів і двигунів») та 275 «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)» (освітньо-професійна програма «Організація та регулювання дорожнього руху»). Також розроблені нові навчальні програми всіх циклів з урахуванням загальних, спеціальних компетентностей, очікуваних результатів навчання, які визначені в освітньо-професійних програмах.

Невід'ємною частиною методичної роботи відділення є участь викладачів відділення в педагогічних читаннях коледжу та науково-методичних семінарах, які проводяться щороку, в січні. Метою педагогічних читань є удосконалення професійної компетентності педагогічних працівників, оновлення інформаційного та методичного забезпечення освітнього процесу, впровадження нових технологій, форм і методів професійної підготовки фахівців, сприяння творчому та професійному зростанню педагогів. Метою науково-методичних семінарів - узагальнення і пропаганда передового педагогічного досвіду, використання цифрових освітніх ресурсів в освітньому процесі, вміння вирішувати педагогічні проблеми, застосовувати інноваційні технології, вміння формувати у студентів навички самостійно здобувати знання і застосовувати їх на практиці, застосування нестандартних форм занять з метою підвищення професійного рівня та якості навчання і виховання студентів поширюється у професійному середовищі.

Таким чином, організація освітнього процесу на відділенні транспортних технологій з урахуванням можливостей сучасних інформаційних технологій навчання орієнтується на формування освіченої, гармонійно розвиненої особистості, здатної до постійного оновлення здобутих знань, професійної мобільності та швидкої адаптації до змін і розвитку в усіх сферах.

УДК 378.018.43

**ОСОБЛИВОСТІ ДІАГНОСТИКИ ЯКОСТІ НАВЧАЛЬНИХ
ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ ЯК ОДНІЄЇ ЗІ СКЛАДОВИХ ЕЛЕМЕНТІВ
ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ
ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ**

Олеся Глемботцька

Харківський автомобільно-дорожній фаховий коледж

Діагностика знань і вмінь студентів, як система точного визначення рівня їх досягнень, відіграє провідну роль в його організації та є віддзеркалюванням якості надання освітніх послуг. Саме діагностика дозволяє виявляти та аналізувати колізії та прогалини в здобутих студентами знаннях, накопичувати статистичні дані – якісні та кількісні показники результатів навчання, прогнозувати динаміку розвитку освітнього процесу в умовах, що змінюються, а головне – відображати доцільність вибору викладачем форми організації роботи в синхронному чи асинхронному режимі при проведенні різних видів занять.

Однією з особливостей організації освітнього процесу в умовах синхронного та асинхронного режимів дистанційного навчання та, безперечно, додатковим навантаженням на педагога, є його робота по ознайомленню здобувачів освіти з можливостями використання інтерактивних засобів навчання та способами передачі та отримання ними навчального контенту, організація викладачем доступу студентів до відкритого інформаційного середовища, яке здатне забезпечити учасників освітнього процесу інформацією щодо поставлених перед ними цілей і завдань, способів

зворотнього зв'язку, враховуючи технологічні можливості доступних їм гаджетів, затримку у часі.

З метою впровадження компетентнісного підходу оцінювання та моніторингу результатів навчання студентів, викладачі розміщують на сайті Харківського автомобільно-дорожнього фахового коледжу, окрім теоретичного матеріалу дисципліни (лекцій, презентацій по темах), завдання, запропоновані для організації самостійної роботи студентів, підготовки до семінарських занять, методичні рекомендації щодо етапів їх виконання, перелік рекомендованої літератури та критерії оцінювання результатів рівня засвоєння навчального матеріалу студентами. Вказані навчальні матеріали адаптовані для їх застосування саме при дистанційній формі навчання в умовах воєнного стану. Так, при діагностиці знань студентів врахована можлива затримка у часі, у зв'язку з перебуванням студента за кордоном, проживання на території ведення воєнних дій або на тимчасово окупованій території. Відповідно до цього організований індивідуальний зворотній зв'язок зі студентами шляхом застосування електронної пошти, форумів, соціальних мереж, мобільного зв'язку.

Важливою складовою діагностування рівня опанування студентами професійних компетентностей є організація та проведення поточних та підсумкового видів контролів, оцінювання результатів яких прямо впливає на формування висновків про загальну підготовку студентів. Посилаючись на власний досвід, можу зазначити, що вказані види контролю в асинхронному режимі взаємодії викладача та студентів при дистанційній формі навчання доцільно проводити у вигляді валідних тестових завдань, адже вказаний метод вимірювання та оцінювання рівня сформованості умінь та навичок студентів спрямований на одночасну реалізацію декількох функцій педагогіки.

Отже, враховуючи досвід роботи викладачів коледжу з діагностики якості навчальних досягнень студентів, як одного з провідних складових елементів системи організації освітнього процесу в синхронному та асинхронному режимах, можна зробити висновок про те, що дистанційна

форма організації навчання вносить свої корективи, але спираючись на досягнення сучасної педагогіки, за допомогою можливостей, які ми маємо завдяки інформаційно-комунікаційним технологіям, рівень надання освітніх послуг Харківським автомобільно-дорожнім фаховим коледжем відповідає вимогам державних стандартів освіти, а педагогічний колектив коледжу знаходиться в постійному активному пошуку джерел нових знань, безперервно опановує сучасні педагогічні інструменти з метою подальшого їх впровадження в педагогічну діяльність.

УДК377.1

ІННОВАЦІЇ У ВИКЛАДАННІ ЛАТИНСЬКОЇ МОВИ В МЕДИЧНИХ КОЛЕДЖАХ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ЗАСВОЄННЯ МЕДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Людмила Глотова

Медичний фаховий коледж

Харківського національного медичного університету

Латинська мова в медичних коледжах є ключовим елементом у вивченні медичної термінології, в процесі сприйняття та розуміння понять, пов'язаних із здоров'ям та медициною. Інновації у викладанні цієї дисципліни важливі для підвищення рівня знань здобувачів освіти. Однією з ключових ініціатив може бути впровадження інтерактивних методів навчання. Використання сучасних технологій, таких як віртуальна реальність, мультимедійні матеріали та інтерактивні групові заняття та взаємодії між студентами, сприяє активному залученню здобувачів освіти до освітнього процесу. Слід зазначити, що колективне вивчення латинської мови допомагає у формуванні комунікативних навичок та підвищенні мотивації до вивчення дисципліни. Важливо враховувати індивідуальні особливості здобувачів освіти та створювати персоналізовані підходи до викладання. Застосування різноманітних методів, таких як групові вправи, рольові ігри та дебати, дозволяє краще закріплювати латинські терміни та робити навчання більш захопливим. Крім того, розвиток медичної термінології в сучасному світі вимагає уваги до інтердисциплінарних підходів. Співпраця з викладачами клінічних дисциплін, англійської мови

спрямована на більш ефективне вивчення та застосування медичної термінології.

Узагальнюючи основні інноваційні методи навчання, слід виділити такі:

1. Інтерактивні онлайн-ресурси. Використання платформ, таких як Anki або Quizlet, для створення віртуальних навчальних карток з латинською термінологією. Здобувачі освіти можуть вивчати нові терміни, перевіряти свої знання та взаємодіяти з іншими через функції обміном контентом.

2. Мобільні додатки для навчання. Мобільні додатки, наприклад MedTermTrainer, які пропонують користувачам інтерактивні завдання, ігри та тести для засвоєння медичної термінології. Ці додатки можуть використовувати голосовий ввід та розпізнавання для підвищення ефективності навчання.

3. Мультимедійні презентації. Розробка занять, які включають аудіо- та відеоматеріали, де демонструється вимова та застосування термінів у реальних сценаріях.

4. Інтерактивні ігри. Створення комп'ютерних чи настільних ігор, де здобувачі освіти мають можливість використовувати та впроваджувати термінологію в ситуаціях, що імітують реальний клінічний досвід.

5. Групові проекти та співпраця. Створення групових проєктів, в яких здобувачі освіти разом досліджують, аналізують та представляють латинські терміни, може розширити їх розуміння і здатність застосовувати їх у медичному контексті.

6. Міждисциплінарні підходи. Інтеграція лінгвістичних та медичних аспектів сприяє більш повному розумінню та використанню термінів.

Узагальнюючи усі ці інновації мають на меті зробити вивчення латинської мови в медичних коледжах більш ефективним та привабливим. Вони допомагають здобувачам освіти краще розуміти та застосовувати медичну термінологію, що в свою чергу, підвищує їх знання та готовність до майбутньої професійної діяльності.

Таким чином, вивчення латинської мови в медичних коледжах є необхідним етапом у формуванні мовної компетентності здобувачів освіти для подальшого вивчення медичної термінології. Це не лише сприяє розумінню професійного мовлення, а й готує фахівців до ефективної комунікації у світовому медичному співтоваристві.

УДК 37.01/.09

SOFT SKILLS ЯК КЛЮЧОВИЙ ФАКТОР УСПІШНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Тетяна Глушенко, Олександр Саяпін

ВСП «Харківський природоохоронний фаховий коледж ОДЕКУ»

В умовах воєнного стану, коли навчання і виховання стикаються із викликами та неспокоєм, формування "м'яких навичок" (soft skills) стає стратегічно важливою практикою для педагогів та здобувачів освіти. Ця взаємодія має на меті не лише підвищення академічного рівня, але й забезпечення взаєморозуміння, ефективної комунікації та співпраці в умовах нестабільності.

Дослідження провідних педагогів і психологів підтверджують, що ці навички є важливою складовою професійності майбутніх фахівців. Для початку, soft skills – це комплекс загальних, неспецифічних для конкретної професії якостей і навичок. Людина, що володіє такими навичками, ефективно виконує професійні обов'язки, будує комунікацію з командою, партнерами і клієнтами та успішно просувається по кар'єрних сходах. Сьогодні саме м'які універсальні міжпрофесійні навички (soft skills), такі як менеджмент знань та інформації, самоорганізація, ведення переговорів, уміння аналізувати та приймати ефективні рішення, розв'язувати комплексні задачі, дозволяють нам швидко адаптуватися до нових умов, а разом з профільними знаннями – набутти конкурентоздатності та затребуваності на ринку праці.

Ефективна професійна орієнтація неможлива без активної співпраці між загальною середньою освітою, системою професійно-технічної освіти, фаховою передвищою освітою (коледжами, технікумами), вищими

навчальними закладами та роботодавцями. Оскільки саме заклади освіти виступають провідниками випускників освітніх установ на шляху до вдалої інтеграції на ринку праці.

Тож, окрім традиційних навичок та знань, успіх в умовах воєнного стану та кризи визначається розвитком Soft Skills. Здатність виявляти емпатію та розуміти емоційний стан одне одного, будувати взаємне розуміння та підтримку стають ключовим умінням педагогів та здобувачів освіти в умовах постійного стресу та напруги воєнного стану.

Основою для побудови довіри та позитивних відносин в умовах обмеженої доступності ресурсів стає відкрита та чітка комунікація між педагогом та здобувачем освіти.

Особливої уваги заслуговує формування взаємного визнання педагога та здобувача освіти, розвиток гнучкості у процесі адаптації до умов воєнного стану. Взаємодія у спільних проектах, групова робота, відновлення зацікавленості здобувачів освіти в науковій діяльності, громадському житті навчального закладу не лише сприяє вирішенню академічних завдань, але й сприяє розвитку навичок командної роботи, лідерства та взаємодії.

Базовим для побудови успішного позитивного освітнього середовища сьогодні стає уміння поважати та розуміти різні культурні особливості. Культурна толерантність стає чинником, що сприяє вирішенню міжнаціональних розбіжностей та допомагає забезпечити ефективність навчання.

Також, гостро постає питання необхідності сприяння утворенню гуманістичних зв'язків між всіма учасниками освітнього процесу. Тренінги з вирішення конфліктів, забезпечення доступу до психологічної підтримки для педагогів та здобувачів освіти є важливим кроком для збереження психічного здоров'я та подолання стресових ситуацій, побудови конструктивних взаємин в освітньому середовищі.

Уміння ефективно використовувати soft skills стає важливою складовою успішної освіти в умовах воєнного стану. Освіта, зорієнтована на розвиток soft

skills, не тільки забезпечує студентам необхідні інструменти для подолання викликів сьогодення, але й сприяє формуванню міцної та відповідальної громадянської позиції.

УДК 82-8

КОМУНІКАЦІЇ ЗІ ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ З ВИКОРИСТАННЯМ НАВИЧОК SOFT SKILLS В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Валентина Годовась

ВСП «Харківський природоохоронний фаховий коледж ОДЕКУ»

Життя доводить, що в складних умовах, які постійно змінюються, найкраще орієнтується, приймає рішення, працює людина творча, гнучка, креативна, здатна до генерування і використання нового. Це людина, яка володіє певним переліком якостей, а саме: рішучістю, вмінням не зупинятися на досягнутому, сміливістю мислення, вмінням бачити за межі того, що бачать сучасники і бачили попередники.

Іде війна, і тому надзвичайно важливо гнучко підходити до організації викладання особливо таких предметів, як українська мова та літератури. Ці предмети є невід'ємним складником у формуванні менталітету народу, його національної свідомості. У зв'язку з останніми подіями, які відбуваються на території України, багато наших співвітчизників переходять на спілкування українською мовою, а отже, це означає, що мова – ідентифікатор нації й все більше українців усвідомлюють це. Тому важливість вивчення української мови та літератури стає беззаперечним фактом. Різноманітні види діяльності на заняттях української мови та літератури, формують певні м'які навички. Наприклад, виступи з повідомленнями і просто відповіді на уроках, формують здатність виступати публічно, показують, що потрібно зробити, щоб тебе слухали (комунікабельність, ввічливість, етика, позитивний настрій), формують гнучкість розуму та здатність подивитись на проблему з іншого боку.

Під час проведення онлайн-уроків я залучаю студентів до активної роботи, висловлювати свої ідеї та пропозиції, надаю можливість їм спілкуватися між собою. Також підтримую студентів у вигляді похвали.

Особливо звертаю увагу, що доцільність виконань вправ у режимі реального часу та необхідність виконання домашніх завдань студентів. Завдання передбачають читання літератури, перегляд фільмів за творами українських письменників, прослуховування аудіокниг, малювання, інші творчі заняття, що можуть допомогти зняти психічне та емоційне напруження. А як студенти люблять українські пісні! (співають пісні на слова українських поетів: М Старицький «Виклик», Б. Лепкий «Час рікою пливе», А Малишко «Пісня про рушник» і т.д. (співаю разом з студентами, я володію грою на баяні), Адже, українська пісня – це бездонна душа українського народу, це його слава. (О.Довженко). І, взагалі, пісні є виявом споконвічних прагнень до справедливості, добра і краси!

Під час онлайн-уроків проводжу консультації, інтегровані уроки, навчальні заняття-бесіди, творчі заняття.

Розвиваю творчі здібності: написання есе, творів – мініатюр, декламування віршів, – вони дають можливість на уроках як мови, так і літератури переключити увагу студентів на інший вид роботи, а також удосконалювати їхні творчі вміння й навички.

Проведення традиційних українських свят є невід'ємною частиною національно-патріотичного виховання. 21 лютого ми будемо святкувати День рідної мови в Україні. Студенти активно включилися в проведення цього свята: «Нації вмирають не від інфаркту. Спочатку їм відбирає мову» (Ліна Костенко). Студенти з великим задоволенням працюють над сценарієм свята: самостійно розподілили текст, вчать поезії, гуморески про мову, а особливо люблять створювати відеоролики і презентації.

Отже, у кожній людині природою закладений певний творчий потенціал. Виявити здібності, розвинути їх якомога повніше – таке завдання повинен ставити перед собою кожен педагог. Опанування м'яких навичок є

безумовною вимогою нашого сьогодення і тим більше майбутнього. Надзвичайно важливо навчити бачити прекрасне, тонко сприймати навколишній світ, правильно й образно висловлювати думки. Робота ця копітка, об'ємна, тож розпочинати її слід якомога раніше і проводити системно. Успішно розвиває творчі здібності учнів той словесник, який сам є творчою індивідуальністю.

УДК 37.091.39

МЕТОД ПРОЄКТІВ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ
Інна Головаш, Тетяна Дорошенко, Лілія Давлетшина
ВСП «Харківській фаховий коледж харчової промисловості ДБТУ»

Сьогодні у всі сфери життя міцно увійшли інноваційні технології. Під інноваційними технологіями розуміємо нові методики викладання, організації занять, методики оцінювання результатів навчання.

У ВСП «Харківський фаховий коледж харчової промисловості ДБТУ» відповідно до наказу МОН №570 від 01.06.2018 року «Про затвердження типової освітньої програми профільної середньої освіти закладів освіти, що здійснюють підготовку молодших спеціалістів на основі базової загальної середньої освіти», було введено нову дисципліну «Технології». Коледж ухвалив рішення про утворення та використання цього інтегрованого курсу, який відноситься до вибірково-обов'язкових предметів. У ньому були інтегровані такі дисципліни як: «Комп'ютерні технології» та «Підприємництво».

Темою курсу є використання комп'ютерних технологій в підприємстві. Студенти отримують, аналізують і знаходять відповідь на безліч запитань під час вивчення курсу «Технології».

Курс «Технології» проводять у вигляді проектного навчання. Робота над проектом у курсі «Технології» – виконання навчальних та творчих проектних завдань, на основі вільного вибору та з урахуванням інтересів здобувача освіти.

Великою перевагою проєктної діяльності в курсі технологій є вміння, які набувають студенти, а саме: планувати свою роботу, попередньо прораховуючи можливі результати; використовувати багато джерел інформації; самостійно збирати і накопичувати матеріал; аналізувати, співставляти факти, аргументувати свою думку; приймати рішення; створювати «кінцевий продукт» – матеріальний носій проєктної діяльності (доповідь, сайт, портфоліо); представляти створене перед аудиторією; оцінювати себе та інших.

Всі частини програми побудовані за принципом «від простого до складного». На початку кожної частини студенти знайомляться з провідною темою, яка потім проходить через всі завдання і навчальний проєкт. Згідно навчального плану здобувачі освіти повинні виконати всі завдання в тій послідовності, в якій вони представлені в програмі.

Перевірка наявності у виконаних роботах обов'язкових елементів проводиться на кожному занятті. Оцінювання якості роботи та діяльності здобувачів освіти в ході виконання роботи відбувається за таблицею рівнів досягнень, що відповідають рівням загальнодержавного оцінювання. Крім знань, вмінь щодо виконання кожної роботи оцінюється співпраця та презентаційні навички.

Завданнями курсу «Технології» є: формування вмінь ефективного використання комп'ютерних технологій; формування понять і базових знань з економіки, менеджменту та маркетингу.

Найскладнішим для впровадження технологій у навчальний процес виявилася організація цієї діяльності. Необхідно було організувати роботу таким чином, щоб здобувачі освіти навчалися: визначати основні і поточні (проміжні) мету і завдання; шукати шляхи їх вирішення, обираючи оптимальні; здійснювати і аргументувати вибір; передбачати наслідки вибору; діяти самостійно (без підказки); порівнювати отриманий результат з тим, що потребується; об'єктивно оцінювати процес (саму діяльність) і результат проєктування.

Дана діяльність передбачає роботу в колективі. Під час курсу здобувачі освіти працюють в парах. Під час роботи з інформаційною частиною проєкту деяким студентам складно зорієнтуватися в інформаційному просторі. Тому рекомендуємо розпочати навчання студентів із пошуку і відбору необхідних відомостей.

Проєкти є практичним втіленням отриманих знань і вмінь під час виконання роботи з розв'язанням наближених до реального життя задач. Мета виконання проєктів – організація самостійної дослідної роботи студентів під час вивчення технологій, створення умов для їх самонавчання, розвитку ініціативи, окреслення інтересів та особистих прагнень.

УДК 377.1

ФОРМУВАННЯ «SOFT SKILLS» НАВИЧОК ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Олена Головіна, Ірина Іванкова, Наталія Кондратенко
Харківський фаховий коледж транспортних технологій

Конкурентноспроможність фахівця на протязі його професійної діяльності вимагає від особистості всебічного розвитку. Велику роль поряд з професійними знаннями та навичками відіграють «soft skills» навички.

Розвиток «soft skills» навичок в освітніх закладах України сприяє використанню інноваційних методик та технологій.

З огляду на сучасні реалії, які продиктовані військовим станом, найбільш актуальним у навчальній педагогічній діяльності викладачів стало дистанційне навчання. Воно внесло корективи у форми та методи застосування наступних педагогічних технологій: здоров'язбереження, проблемне навчання, ігрове, створення предметно-розвивального середовища, інформаційно-комунікативні технології та інші. Найбільш значущими серед них, в сучасних умовах, є інформаційно-комунікативні технології. Вони не тільки забезпечують викладачів та студентів новими засобами та ресурсами, але й змінюють самі способи комунікації між викладачами та студентами.

Інформаційно-комунікативні технології – це загальний термін, що позначає різноманітні технології та ресурси, що застосовуються в умовах дистанційного навчання для передачі, обробки, збереження інформації та обміну нею, налагодження зворотного зв'язку зі студентом в процесі навчально-виховної роботи викладача.

Здійснення відбувається за допомогою комп'ютерів, комунікаційних мереж, інтернету, мультимедійних матеріалів, презентацій, відео-конференцій та інших засобів.

Інформаційно-комунікативні технології дають змогу учасникам навчального процесу створювати різні можливості для доступу до інформації, спілкування, співпраці та співтворчості. Вони сприяють розвитку цифрової грамотності, критичного мислення у студентів. Допомогають викладачам в організації проблемного, предметно-розвивального та інших видів навчання.

Інформаційно-комунікативні технології в рамках дистанційного навчання сприяють інтерактивності, індивідуалізації та адаптації до потреб студента, підвищенню його мотивації до навчання.

Кожен студент по-різному засвоює нові знання. В умовах аудиторних занять викладачу досить складно здійснювати індивідуальний підхід до кожного студента. З використанням комп'ютерних мереж та засобів онлайн-навчання викладач отримав можливість надавати нову інформацію з урахуванням індивідуальних запитів і, головне, можливостей кожного студента.

Використання на онлайн-заняттях, на різних навчальних платформах комп'ютерних тестів дозволяє викладачу за досить короткий час отримати реальну картину рівня засвоєння нових знань, а студентам отримати результати своєї роботи із зазначенням помилок. При цьому відкриваються можливості вибору складності завдання для кожного студента.

В сучасних умовах дистанційного навчання дуже важливо мати чітку систему оцінювання і добре налагоджений зворотній зв'язок, щоб здобувачі

освіти могли самостійно аналізувати свої успіхи і невдачі, тобто здійснювати рефлексію, а також удосконалювати свої комунікаційні вміння.

Використання інформаційно-комунікативних технологій сприяє інтенсифікації самостійної роботи студентів, підвищенню обсягу розглянутого матеріалу, розширенню інформаційних потоків.

Розвиток «soft skills» навичок сприяє самовдосконаленню студента, адаптивності і комунікативності його в соціумі, відповідальності за результати своєї діяльності. Поєднання цих якостей дає змогу майбутньому фахівцеві не тільки бути конкурентоспроможним на ринку праці, а й постійно прогресувати в своїй професійній діяльності.

УДК377.1

ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ ПІДГОТОВКИ ФАХОВИХ МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ МЕТРОЛОГІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Лариса Головіна

Харківський машинобудівний фаховий коледж

Фаховий молодший бакалавр – це освітньо-професійний ступінь передвищої освіти, який студент отримує переважно у фахових коледжах і саме такий рівень підготовки ми забезпечуємо студентам в стінах нашого навчального закладу, та прагнемо, щоб студенти успішно виконали всю освітньо-професійну програму, яка затверджена в коледжі для отримання всіх необхідних навичок для майбутньої трудової діяльності. Ми з колегами розуміємо, що здобуття фахової передвищої освіти в умовах воєнного стану також спрямоване на формування та розвиток кваліфікації студента, що стверджує його здатність до виконання спеціалізованих типових завдань у певній професії. У підготовці професійних метрологів ми намагаємося поєднувати теоретичне навчання з практичним навчанням на візуальних робочих місцях, бо в країні діє воєнний стан і ми перш за все піклуємося про безпеку життя наших студентів. Але завдяки навіть візуальним робочим місцям, студент має можливість проводити свою дослідницьку, ознайомчу, творчу чи іншу діяльність. І хоча ці виробничі завдання підвищеної складності,

студенти мають можливість самостійно вирішувати свої питання та напрацьовувати алгоритм дій для застосування навичок у подальшій професійній діяльності. В умовах військового стану ми прагнемо до налагодження умов спілкування з нашими студентами через он-лайн ресурси, тому працюємо над створенням комфортних умов для спілкування, як в синхронному так і асинхронному режимах. Цьогорічна практика студентів-метрологів також проводилася в дистанційному форматі. Під час практики студенти закріплювалися за підприємствами візуально та відпрацьовували гнучкі навички поведінки в сучасному суспільстві, поглиблювали знання набуті під час лекційних занять, отримуючи практичні уміння і навички щодо прийняття самостійних рішень в реальних умовах, формуючи потребу систематичного отримання нових знань та творчого їх застосування у подальшій трудовій діяльності. Сучасні роботодавці шукають саме людей, які креативно мислять та мають саме навички *soft skills*. Люди які володіють навичками *soft skills* легше працюють в команді, гармонійно спілкуються з людьми, легше реагують на різні неприємні моменти та мають професійний потенціал. Цифрові технології трансформують світ, в якому ми живемо та працюємо, бо вони торкаються багатьох різних аспектів нашого життя і саме завдяки їм ми можемо зараз надавати якісну освіту нашим здобувачам. Зараз загальні цифрові уміння та навички допомагають нам в таких сферах, як: уміння та навички роботи з потрібною інформацією, інформаційну грамотність, вміння командно співпрацювати в складних умовах незважаючи на обставини, вільно спілкуватися, створювати потрібний для навчання контент та застосовувати свої навички в розв'язанні всіх хвилюючих питань. Підготовка фахового молодшого бакалавра під час воєнного стану це виклик для всіх викладачів коледжу, але ми готові працювати задля того, щоб наші фахівці з гордістю та впевненістю могли поповнити ряди професійних спеціалістів у різних сферах діяльності та працювали над відновленням України після Перемоги.

**ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ В
ПОБУДОВІ КОМУНІКАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ ІЗ ЗДОБУВАЧАМИ
ОСВІТИ**

Ірина Головка, Лариса Дудник

*Комунальний заклад «Харківський фаховий вищий коледж мистецтв»
Харківської обласної ради*

Сьогодні важелі особистісного успіху знаходяться у постійному рухомому стані: щоб бути компетентним фахівцем, окрім якісного виконання своїх безпосередніх посадових обов'язків, важливо розвивати так звані «м'які навички» (особистісні якості, «Soft skills») – комплекс універсальних навичок, які відповідають за успішність у будь-якій сфері діяльності, яких потребує кожен професіонал незалежно від спеціальності.

Однією з таких «гнучких» навичок є критичне мислення. Його формування, розвиток та вдосконалення має цілеспрямовано відбуватися на всіх життєвих етапах особистості задля інтелектуального розвитку, успішної самореалізації та самовдосконалення. І першим кроком до формування та розвитку цієї навички є індивідуальна робота за напрямком читацької компетентності.

Термін «читання» має багатоаспектні дефініції, які обумовлені часом, суспільними обставинами, історико-культурним розвитком, а тому розуміння поняття «читацька грамотність», «читацька компетентність» також змінюється залежно від тих чи інших подій у суспільстві й культурі. В освітянському трактуванні, сутність «читацької компетентності» полягає в оволодінні здобувачами освіти сукупності знань, умінь, навичок, які, відповідно до вікових можливостей, дозволять їм самостійно орієнтуватися у колі читання та сформулюють власну систему ціннісних ставлень. У методичному аспекті, читацька компетентність інтегрує в собі когнітивний, комунікативний, ціннісний, діяльнісний та особистісно-творчий компоненти. І в цьому не останню роль відіграє бібліотека освітнього закладу реалізуючи заходи щодо

популяризації читання та релевантному інформаційному забезпеченні всіх учасників освітнього процесу.

Вченими вже визнано, що більш успішними стають ті, хто впродовж життя виявляв інтерес до читання і вважав його важливим складником свого життя. Цей висновок ще раз підтверджує універсальність уміння «когнітивного читання» в системі культурних надбань людини XXI століття, а набутий читацький життєвий досвід сьогодні слід розглядати як наступну сходинку до формування та розвитку критичного мислення.

Дослідники і практики по-різному визначають наповнення терміну «критичне мислення»: це «прийняття до уваги альтернативних поглядів на різні питання»; «навчання вмінню розмірковувати та обґрунтовувати думку». Як педагогічна інновація, «критичне мислення» – це вміння, що дозволяє людині: критично ставитися до будь-якої інформації; аналізувати, порівнювати, синтезувати, оцінювати інформацію з будь-яких джерел; ставити вірні запитання; розглядати ситуацію з різних сторін, висувати альтернативи та оцінювати їх; формулювати аргументи, робити свідомий вибір на основі власних суджень та приймати обґрунтовані самостійні рішення.

Критичне мислення не є уродженою навичкою; його цілком можливо розвинути як самостійно, так і в процесі навчання. При цьому, одним із завдань педагога є допомогти здобувачеві сформулювати власні висновки, а навчальний час має стати тим самим безпечним освітнім простором для розбудови системи власних знань, навичок і ставлень. Дієвими практико-орієнтованими формами роботи можуть бути практичні завдання за «правилом трьох джерел» або ігрові технології «Звідки ти це знаєш?», або методичний прийом «INSERT» (Інтерактивна пізнавальна система для ефективного читання та сприйняття), де кожен смисловий елемент тексту можна позначати спеціальними знаками (системою позначок), для ефективного сприйняття інформацію та її диференціювання за ступенем важливості. Подібні вправи дозволять сформувати та розвинути навички критичного мислення, які сьогодні є визначальним вектором напрямку руху пізнання та комунікації.

ІННОВАЦІЇ В ПРОВЕДЕННІ ПРАКТИК В УМОВАХ НОВОЇ РЕАЛЬНОСТІ

Анатолій Головня

Харківський машинобудівний фаховий коледж

Згідно статті 50 Закону України про фахову передвіщу освіту практична підготовка осіб, які навчаються у закладах фахової передвіщої освіти, здійснюється шляхом проходження ними практики на підприємствах. Особи, які здобувають фахову передвіщу освіту, можуть проходити практичну підготовку шляхом навчання на робочих місцях – технологів, майстрів промислових ділянок та виконання посадових обов'язків [1].

Такий вид навчання дозволяє отримати п'ятий рівень Національної кваліфікації, яка визначає здатність особи вирішувати складні спеціальні виробничі питання в окремій галузі професійної діяльності [2].

На цьому етапі здійснюється комплексне навчання студентів з організації виробництва. Технологічна та переддипломна практики, які проходять на робочих місцях за фахом: технолога, майстра виробничої дільниці, передбачає засвоєння основних норм і принципів організації виробничих процесів, закономірностей взаємодії теоретичних та практичних аспектів виробництва, а також набуття практичних навичок керівника.

Студентів залучають до вирішення невеликих професійних завдань комплексного характеру шляхом впровадження реального, за участі підприємств, проектування. За час проходження навчання, практиканти мають оволодіти технологією виготовлення зварних конструкцій, а у період проходження переддипломної практики, організацією виготовлення даної зварної конструкції, а також набути основних навичок, які необхідні для одержання профільної кваліфікації технолога, а також отримати необхідні комунікативні компетенції для комфортної поведінки в колективі.

З цією метою студенти – практиканти закріплюються за фахівцями виробничого процесу по даному напрямку, до обов'язків якого входить всебічно спрямовувати діяльність підопічного.

Але в умовах нової реальності, більшість обов'язків керівника практики від підприємств переходять до керівника практики від коледжу.

Це пов'язано зі специфікою навчання у онлайн режимі, яке проводиться за допомогою двох напрямків – конференцій зі всією групою, на платформі відео зв'язку (Zoom, Google Meet, Telegram) з використанням навчальних ресурсів (Classroom, тощо) та індивідуальні – у телефонному режимі.

Керівники практики організують інформаційні відео за темами практики, які потім трансформуються в онлайн режимі на платформі відео зв'язку, консультують в онлайн та в телефонном режимах за індивідуальними питаннями креслення металоконструкції, аспектам технології та виготовлення тощо. Студентом – практикантом збирається необхідна інформація, яка тут же обговорюється з керівниками практики. Ця інформація є навчальною та лягає в основу при формуванні ЗВІТу з проходження практики та його заліку.

Проведені практик в період 2022-2023 навчального року в умовах нової реальності показали, що можливість використання даної методики практичного навчання є доцільною, так як ця методика відповідає вимогам чинного законодавства та дозволяє студентам – практикантам оволодіти комплексом практичних знань в повному обсязі.

Список використаних джерел:

1. Про фахову передвищу освіту: Закону України від 06.06.2019 № 2745-VIII // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2019, № 30, ст.119.
2. Про освіту: Закон України від 05.09.2017 р. № 2145-VIII // Відомості Верховної Ради (ВВР). 2017.- № 38-39, С. 10-19.

ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТОК SOFT SKILLS У ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Тетяна Гонтар

Харківський механіко-технологічний коледж імені О. О. Морозова

Всі ми, викладачі та здобувачі освіти, живемо та працюємо у прифронтовому місті. Військовий стан змінив напрям проблем, які ми вирішуємо. Це і страх за життя, перебої з електропостачанням, відсутність інтернету, відсутність домашнього затишку, відсутність можливості соціалізуватись. Основне, що нас турбує, це безпека, житло, тепло та їжа. Хто зміг адаптуватись і прийняти виклик долі, той зміг правильно оцінити свої можливості й умовам для саморозвитку. А є такі, які розгубились та потребували сторонньої допомоги. Але освітній процес триває, хоч і вимагає інновацій та змін. Актуальним залишається питання розвитку універсальних навичок, які допоможуть повноцінно розвиватись та успішно навчатись. На допомогу приходять м'які навички, які разом з професійними, і є необхідними для працевлаштування та ефективної роботи. Ці навички так само треба формувати, розвивати та вдосконалювати. Здобувачі освіти першого курсу, на жаль, не мали можливості спілкування наодинці, не отримали передбачуваних знайомств в навчальних класах, але освоїли правила електронної комунікації. Багато вчених вважають, що soft skills – «це уніфіковані навички та особистісні якості, які підвищують ефективність роботи і взаємодії з іншими людьми».

До базових навичок відносимо робота з ПК, робота з інформацією, вміння планувати. Якщо студенти практично всі володіють ПК, але робота з інформацією викликає проблеми.

До комунікативних навичок відносимо підготовку презентацій, публічні виступи перед однокурсниками та викладачами. Вміння гарно висловлювати свою думку, правильно сформулювати запитання, вміння слухати. Ці навички активно застосовуються та удосконалюються під час проведення занять у режимі онлайн. Студенти активно під час презентації задають питання, висловлюють свої думки по тій чи іншій темі.

До соціальних навичок включаємо правомірну поведінку, вирішення конфліктів, робота в команді, взаємоповага.

До навичок мислення відносимо критичне мислення, можливість адаптуватись під вимоги, активне слухання, необхідність вчитись все життя. З такою швидкістю, як змінюється світ, з'являються нові знання. Якщо перестати постійно вчитися то здобувачі освіти не будуть конкурентоспроможними на ринку праці. Необхідно постійно шукати нову інформацію, бути відкритими до зворотнього зв'язку та змін. Ця навичка допоможе знаходити необхідну інформацію під час пошуку вирішення проблеми. Постійно навчаючись, здобувачі освіти розширюють кругозір, і можуть подивитись на цю проблему з боку, щоб визначити, що зробити для її вирішення в першу чергу.

До самоконтролю відносимо керування емоціями і поведінкою, емоційна стійкість та самодисципліна, можливість керувати часом (тайм- менеджмент). Здобувач освіти, який вміє вчасно та якісно організувати роботу керує собою та своїми емоціями. Вміння діяти та швидко приймати рішення в плануванні першочергових навчальних занять.

Самооцінка включає впевненість у собі, самосвідомість та сапоповагу, відчуття гордості.

В сьогодняшньому житті на формування у здобувачів освіти «м'яких навичок» (soft skills) дає можливість отримати універсальні непрофесійні якості, які допоможуть їм взаємодіяти між собою в команді вне залежності від сфери діяльності. Soft skills допомагає швидше пристосуватися до змін на ринку праці і переорієнтуватися у разі втрати актуальності сфери занятості.

**СУЧАСНІ МЕТОДИ ТА НАВЧАЛЬНІ ТЕХНОЛОГІЇ
ФУНДАМЕНТАЛЬНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХОВИХ МОЛОДШИХ
БАКАЛАВРІВ З ПРАВА**

Наталя Гончаренко, Ірина Косміна

Харківський автомобільно-дорожній фаховий коледж

Нині, в умовах стрімких змін суспільного життя, за традиційної освіти студенту непросто оволодіти новітніми науковими надбаннями людства. А в період, коли в нашій країні проходять воєнні дії, викладачам відділення «Правознавство» треба вчасно здобути і осягнути нову інформацію й, відтак, трансформувати її в зміст відповідної навчальної дисципліни, а також розробити її якісне навчально-методичне забезпечення для подальшого доступного розуміння студентами. Незважаючи на трудомістку й оперативну роботу викладачів, зміст дисциплін швидко стає застарілим, що й спричинює неодмінне відставання професійної підготовки фахівців від потреб сучасного суспільства. Вирішити зазначену комплексну проблему покликані педагогічні інновації в галузі освіти, які б сприяли навчанню майбутніх фахових бакалаврів з права самостійно та швидко адаптуватися до постійно-змінних соціальних умов на засадах творчої універсалізації загально-методологічних знань, умінь і навичок.

Потік інформації проходить через нас кожен день. Застосування нових розробок та технологій допомагає студентам самостійно працювати над вивченням фахової термінології для ділового спілкування.

Освітня технологія – це модель спільної роботи викладача й студентів з планування, організації та проведення реального процесу навчання за умови забезпечення комфортності для всіх суб'єктів освітньої діяльності. Ми, як викладачі циклу фундаментальних дисциплін відділення «Правознавство», використовуємо різні технології: традиційні педагогічні технології, які ґрунтуються на активізації та інтенсифікації діяльності студентів; педагогічні технології на основі підвищення ефективності управління та організації освітнього процесу; педагогічні технології на основі дидактичного

удосконалення та реконструювання матеріалу; окремі предметні педагогічні технології; альтернативні та вроджені педагогічні технології; педагогічні технології розвиваючого навчання та педагогічні технології авторських шкіл.

На прикладі дисципліни «Судочинство в господарських судах» ми можемо розкрити окрему технологію з вище перерахованих груп. При викладанні дисципліни «Судочинство в господарських судах» в онлайн-режимі ми застосовуємо групову педагогічну технологію, яка передбачає організацію освітнього процесу таким чином, що навчання здійснюється у процесі спілкування між студентами (взаємонавчання) у групах, а саме опис процесу досягнення планованих результатів навчання; продумана у всіх деталях модель спільної педагогічної діяльності з проєктування, організації та проведення освітнього процесу з обов'язковим забезпеченням комфортних умов для студентів і викладача; системна сукупність і порядок функціонування всіх особистісних, інструментальних і методологічних засобів, що використовуються для досягнення педагогічних цілей. Група може складатися з двох і більше студентів, може бути однорідною або різнорідною за певними ознаками, може бути постійною й мобільною.

Тобто, групові форми навчання дають змогу диференціювати та індивідуалізувати процес навчання, формують внутрішню мотивацію до активного сприйняття, засвоєння та передачі інформації, сприяють формуванню комунікативних якостей студентів, активізують розумову діяльність. Як показує практика, саме робота в групах дає найбільший ефект у засвоєнні знань.

**СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ
«ОСНОВИ ФІЛОСОФСЬКИХ ЗНАНЬ»**

Валерій Горбаньов

Фаховий коледж Національного фармацевтичного університету

В умовах сьогодення у процесі викладання дисципліни «Основи філософських знань» (ОФЗ), важливим є встановлення міждисциплінарних зв'язків. ОФЗ базуються на вивченні всесвітньої історії, історії України, громадянської освіти, соціології, культурології. Предметом вивчення є система поглядів на світ в цілому і місце в ньому людини, її здібності пізнавати світ та ставлення людини до цього світу в розумінні онтологічних, гносеологічних і соціальних проблем буття. Метою викладання ОФЗ є формування теоретичних засад духовної культури особистості, які відповідають сучасним викликам та запитам, що постають у медико-фармацевтичній практиці.

Дисципліну ОФЗ здобувачі освіти III курсу ФкНФаУ вивчають на лекційних, семінарських заняттях та під час самостійної роботи. Важливою формою роботи з дисципліни є підготовка до семінарських занять, самостійна робота. Самостійна робота лише тоді надає якісні результати, якщо здобувач освіти отримує від викладача відповідні рекомендації, консультації.

Для глибокого та якісного засвоєння навчального матеріалу, здобувачам освіти перш за все, рекомендується детально ознайомитися з робочою навчальною програмою дисципліни, переліком літератури, змістом та методичними рекомендаціями щодо підготовки до семінарських занять, питаннями до заліку, а також – критеріями оцінювання навчальних досягнень. Це допоможе на початковому етапі зорієнтуватися у новій дисципліні, зрозуміти її внутрішню логіку, послідовність розгляду тем та накреслити загальний план роботи протягом часу, відведеного на вивчення дисципліни.

Важливою частиною процесу навчання є семінарські заняття, які можуть бути як академічними так і інтерактивними. Але проведені у будь-якій формі, вони потребують попередньої самостійної роботи. У процесі підготовки до

семінарських занять необхідно дотримуватися методичних порад щодо підготовки до занять, а також використовувати різні види самостійної роботи: опрацювання матеріалів занять на платформах Moodle, Google Клас, виконання завдань робочого журналу для аудиторної та самостійної роботи, підготовка розгорнутого плану відповіді на питання, тез до виступу, конспекту навчального матеріалу (літератури, джерел), підготовка мультимедійних презентацій, схем, таблиць, проєктів.

Складовою самостійної роботи є виконання диференційованих завдань різного рівня складності й консультації, які проводяться викладачем згідно із графіком. Особливо потребують консультації здобувачам освіти, які навчаються за індивідуальним планом, або з будь-яких причин не відвідували заняття або отримали незадовільні оцінки тощо.

Таким чином сучасні підходи до викладання дисципліни ОФЗ характеризується зверненням до гуманістичних ідей: поворотом до людини, її потреб та інтересів. Професійна підготовка та виховання майбутніх фахівців фармації, вимагає формування особи, її соціалізації, духовного розвитку, самовдосконалення. Майбутні фахівці повинні: розумно, раціонально та відповідально ставитись до навколишнього світу, до власних інтересів, потреб і справ. Необхідно вміти свідомо орієнтуватися в реальності, визначати своє місце в суспільстві та світі, шукати вирішення проблем реалізації потреб та інтересів. Здатність і здібність розумно мислити не формуються автоматично, їх необхідно відпрацьовувати у процесі вивчення гуманітарних дисциплін і, в першу чергу, філософії – теоретично сформульованого світогляду, системи найзагальніших теоретичних поглядів на світ та місце людини у світі.

Істину людина має осягнути сама, осмислити шлях до неї власним розумом, наполегливою і вдумливою працею, навчитися сміливо висловлювати і захищати особисту точку зору, а це вимагає самостійних роздумів, усвідомлених, а не нав'язаних поглядів та уявлень. Засвоєння дисципліни ОФЗ допомагає здобувачу освіти стати не просто вузьким спеціалістом у певній галузі, а фахівцем, який уміє мислити і діяти самостійно.

**ПРОФЕСІЙНИЙ ТАЙМ-МЕНЕДЖМЕНТ В ОРГАНІЗАЦІЇ
ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ
ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ**

Катерина Горденко, Сергій Головка
Липковатівський аграрний фаховий коледж

Зростання досягнень в області технологій, засобів масової інформації і зв'язку, стало поштовхом для розвитку дистанційної освіти, що спонукає педагогічним працівникам все частіше працювати в онлайн-середовищі.

Перехід до дистанційного навчання, з однієї сторони, надає багато можливостей для гнучкості і самостійності, але з іншої – створює виклики щодо самодисципліни та уміння ефективно організовувати час. На допомогу сучасному педагогу приходять професійний тайм-менеджмент, який включає в себе навички та компетентності педагогічних працівників управляти часом.

Освітній процес вимагає планування часу який потрібен для підготовки та проведення занять, ефективного розподілу навчального матеріалу, встановлення часу для відповідей на питання студентів та проведення консультацій, оцінювання робіт. Тайм-менеджмент допомагає педагогам ефективно розподіляти час між різними завданнями, встановлювати пріоритети, дотримуватися графіка роботи, підтримувати структурованість освітнього процесу та забезпечувати якісні результати. Це можливо завдяки використанню інструментів тайм-менеджменту, таких як планувальники, сповіщення та трекери часу. Використання додаткових інструментів таких як Time Doctor (програма обліку робочого часу, яка ретельно стежить за вашим робочим процесом) та Матриця Ейзенхауера (яка дає можливість розподілити завдання за пріоритетністю на чотири категорії – важливі та строкові; просто важливі; просто строкові; неважливі та безстрокові) дають змогу педагогу краще планувати та розподіляти свій час

Також для організації дистанційного навчання доцільно використовувати жорстко-гнучку методику планування – це інструмент, який надає можливість витратити час на найнеобхідніше. За цією технікою під час

планування роботи доцільно розділити її на дві частини. Перша – «жорстка» – має певний час початку і не може бути перенесена на інший час (он-лайн – заняття, модульні контрольні роботи тощо). Другу частину - гнучку роботу – можна виконувати у вільний час, але варто виділити один-два пріоритети. Ефективним є використання часу між важкими завданнями для розв'язання гнучких.

Для кращої організації освітнього процесу важливо мати добре організоване робоче місце, де можна зосередитися і не відволікатися. Встановити гнучкий графік роботи, дотримуючись приблизних годин роботи і перерв, регулярні перерви допоможуть зберегти концентрацію і підтримувати енергію протягом дня. Планувати заняття та завдання заздалегідь, це дозволить ефективно здійснювати підготовку до занять та уникати стресового навантаження. Визначити, які завдання є найважливішими та встановити їм пріоритетність, щоб забезпечити виконання найважливіших справ. Необхідно звести до мінімуму відволікання, що можуть займати увагу. Використовувати інструменти та програми для планування, організації та спілкування зі студентами. А також установити чіткі межі між особистим та професійним життям, з урахуванням часу режиму навчання та роботи, а також часу для відпочинку та відновлення.

Ефективний професійний тайм-менеджмент є ключовим елементом в організації дистанційної форми навчання в закладах фахової передвищої освіти. Він допомагає здобувачам освіти і викладачам зосередитись на задачах, спланувавши свій час задля досягнення максимальної продуктивності. Ретельне планування робочого часу, установлення пріоритетів і контроль за виконанням завдань допомагає створити ефективне і збалансоване освітнє середовище. Ділова організація й дисципліна є важливими складовими успіху в освоєнні навчального матеріалу в цифровому середовищі.

SOFT SKILLS У ПРОФЕСІЇ ЮРИСТА

Ольга Гордєєва

Харківський автомобільно-дорожній фаховий коледж

Сучасний бізнес і жорстка конкурентна боротьба на ринку праці диктують юристам свої правила. Від них очікують не тільки знання законодавства, але й вміння вибудовувати ефективну комунікацію, управління проєктами та командами, власним часом та емоціями, навичок публічного виступу та переконливої аргументації, мотивування та вміння вести за собою. Всі ці навички називають англomовним терміном «soft skills». Їх розвиток актуальний для правників усієї світової спільноти.

Hard skills («жорсткі навички») – це ті навички, які можна виміряти та яким можна навчитися. У вакансіях на роботу вони звучать як професійні навички, так як пов'язані з конкретною професією, набуваються під час навчання, рівень їх володіння визначається тестуванням, іспитами тощо.

Soft skills («м'які навички») – універсальні навички, які не співвідносяться з якоюсь конкретною професією, але без них досить складно досягти успіху в будь-якій сфері професійної діяльності. Вони є універсальними для будь-якої сфери, можуть бути як вродженими, так і набутими з досвідом, а ще їх, на відміну від «hard skills» досить важко визначити.

У професії юриста важливими є обидві групи навичок. Навчання на спеціальності 081 «Право» передбачає міцну теоретичну базу, роботу зі специфічними документами, програмами та обов'язкове володіння навичками комунікації, що і виражає опанування hard skills. В той же час «м'які» навички впливають на соціальні та управлінські здібності, такі як швидкість адаптації, уміння працювати в команді, критичне мислення, емоційний інтелект тощо.

Багаторічні дослідження науковців показують, що саме «м'які» або «гнучкі» навички впливають на можливість працевлаштування, рівень заробітної плати та подальше кар'єрне зростання. На думку роботодавців, найважливішими якостями є: добросовісність, відповідальність, креативність,

готовність сприймати нове, сприйняття та розуміння почуттів та емоцій людей, уміння створювати тексти та презентації, клієнтоорієнтованість, системний аналіз, тайм-менеджмент, уміння вирішувати складні завдання, здатність робити обґрунтовані рішення та приймати раціональні рішення, уміння спілкуватися, слухати, розуміти почуте, критичне мислення.

Найважливішими soft skills для юриста є: знання основних галузей права та правових процедур; глибокі знання певної сфери юриспруденції (експерти конкретної галузі знань з права високо цінуються на сучасному ринку праці); уміння вирішувати складні завдання (жодна автоматизована система не може мати критичне мислення, враховувати багатоманітність факторів та приймати оптимальні рішення в складних ситуаціях); вміння роботи з великими об'ємами інформації (уміння відбору, перевірки та аналізу); володіння іноземною мовою; ораторське мистецтво та здібності до публічних виступів (виступи юристів завжди вимагають емоційності, вони повинні подобатися аудиторії та вміти себе гарно презентувати); навички взаємодії, уміння працювати в команді, координації діяльності різних спеціалістів та процесів (здатність приймати та узгоджувати різні точки зору, досягаючи загального результату): тайм-менеджмент (ефективне виконання конкретних завдань і проєктів; планування, постановка цілей розставлення пріоритетів, делегування завдань, уміння працювати в короткі терміни); уміння вести переговори; розвинені навички у сфері інформаційних технологій (електронне діловодство, роботи з різними програмними продуктами (офісні програми, платформи для конференції), навички роботи з українськими та закордонними довідниковими правовими системами.

Таким чином, робота в галузі права – це, як правило, не завжди робота з інформацією, а перш за все з людьми, у яких склалися певні життєві негаразди, що потребують в процесі їх вирішення співчуття, розуміння дійсних обставин проблеми та емоційної підтримки на всіх етапах її розв'язання. Саме тому розвиток soft skills при роботі в галузі права є необхідною умовою процесу росту професійності та креативності правника.

БУКТРЕЙЛЕР ЯК ОДИН ІЗ ПРИЙОМІВ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ ІНФОРМАЦІЇ НА ЗАНЯТТЯХ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Дар'я Гречко

*ВСП «Житлово-комунальний фаховий коледж ХНУМГ
імені О.М.Бекетова»*

Однією з основних компетенцій у процесі вивчення літератури є інтерпретація художнього тексту. Покоління сучасних здобувачів освіти відзначається дещо поверхневим сприйняттям інформації, так званим «кліповим мисленням» та низькою концентрацією уваги. У зв'язку з цим зацікавити учнів вивченням нового твору – справа не з легких. Допомогти може використання прийомів візуалізації, яку можна застосовувати на будь-якому етапі заняття. Одним із креативних прийомів візуалізації інформації є створення буктрейлерів.

Буктрейлер – сучасна форма реклами книги, яка поєднує літературу, інтернет-технології, зображення та звук. Кожен здобувач освіти неодноразово бачив трейлери до фільмів або серіалів. Запропонуйте студенту створити трейлер – але до художнього твору. Мета такої роботи – в цікавій формі розповісти про прочитане, повідомити, чим цей текст може бути корисний або цікавий для читача. Відеоролик не повинен бути довгим, приблизно до трьох хвилин, адже це оптимальний час, щоб зацікавити глядача. Важливо не переказати твір, а внести інтригу, повідомивши лише якісь окремі моменти із сюжету.

Буктрейлер дозволяє сформувати творчі здібності. Адже при виконанні такої роботи здобувач освіти може спробувати себе в якості сценариста, художника, звукооператора тощо. Форма виконання такого завдання може бути як індивідуальною, так і колективною. Роботи будуть різної якості, матимуть неоднаковий технічний та художній рівень виконання. Але всі створені відеореклами продемонструють бачення змісту обраної книги виконавцями через візуалізацію, допоможуть розкрити творчий потенціал учасників проєкту.

Не обов'язково обмежуватися створенням буктрейлера лише на основі творів, розглянутих на заняттях. Здобувач освіти може прорекламувати текст, прочитаний ним додатково.

Отже, при виконанні такої відеореклами твору здобувачі освіти вчать працювати з текстом, добирати та аналізувати деталі, правильно та логічно викладати власні думки, знаходити нестандартні рішення, творчо підходити до виконання завдання. Створення таких проєктів можна вважати одним із засобів популяризації книги й перспективною формою спонукання здобувачів освіти до читання. Освітній буктрейлер можна вважати інноваційною технологією, що покликана зробити заняття української літератури більш ефективними.

УДК 377.1

**ПРАКТИЧНЕ НАВЧАННЯ
ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХОВИХ МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ
ТЕХНОЛОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ**

Ірина Грицай

Харківський фаховий коледж технологій та дизайну

Згідно зі статтею 3 Закону України «Про фахову передвищу освіту» «Кожен має право на якісну та доступну фахову передвищу освіту...»

Якість результату освіти – усвідомлення професіоналізму, розпізнавання та реалізація індивідуальних здібностей та особливостей, працевлаштування, кар'єра та зарплата, оволодіння методологією самоосвіти, знання, практичні навички.

Для забезпечення цього результату велику ланку займає практичне навчання, головною ознакою якого є закріплення теоретичних знань та отримання базових навичок і вмінь зі спеціальності. Вимога часу – максимально зблизити теорію і практику. Готовність до практики, як інтегральна властивість особистості, може бути представлена як єдність трьох взаємопов'язаних компонентів: мотиваційна, професійна та емоційно-вольова готовності.

Критерієм сформованості такої готовності є особистості до професійної діяльності, здатність студента використовувати знання, навички та уміння, отримані у закладі фахової передвищої освіти, на практиці, в умовах сучасної життєдіяльності.

Завдяки практичним заняттям визначаються підприємства для проходження технологічних (виробничих) практик студентами.

При визначенні базових підприємств особлива увага звертається на запровадження сучасних інноваційних технологій виробництва: новітнє обладнання та матеріали, які застосовуються на місці проходження практики для виготовлення якісної, конкурентоспроможної продукції у відповідності до спеціальності, яка вивчається студентами, вдосконалені технологічні процеси виробництва. У наш час при виготовленні текстильної продукції (трикотаж, тканини, пряжа, швейні вироби та інше) дуже велика увага приділяється саме цим показникам.

УДК 377.1

ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК SOFT SKILLS НА ЗАНЯТТЯХ З ФІЗИКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Галина Гришко

*Красноградський аграрно-технічний фаховий коледж
імені Ф.Я.Тимошенка*

Соціально-комунікативні навички («м'які» навички, іноді «гнучкі» від англ. soft skills) – комплекс неспеціалізованих, надпрофесійних навичок, які відповідають за успішну участь у робочому процесі, високу продуктивність і, на відміну від спеціалізованих навичок, не пов'язані з конкретною сферою.

М'які навички дуже потрібні людині, щоб успішно рухатися по життю. Зараз подібні навички набувають особливого значення, оскільки сприяють успішній роботі та кар'єрному зростанні. Власне, soft skills – це особисті характеристики, завдяки яким людина може успішно взаємодіяти в команді під час розв'язання будь-яких робочих питань. Список цих навичок достатньо різний в різних джерелах.

Університет Східного Кентуккі опублікував список «десяти найкращих соціально-комунікативних навичок»: комунікабельність, ввічливість, гнучкість розуму, чесність, навички міжособистісного спілкування, позитивний настрій, професіоналізм, відповідальність, вміння працювати в команді, знання професійної етики.

Під час воєнного стану в умовах дистанційного навчання дуже важливою стає міжособистісна комунікація. Згуртувати студентів допоможе групова робота, яку часто використовують на заняттях. Варто організовувати колективні челенджі, вебквести/екскурсії, які можна проводити онлайн. Також частину стандартних домашніх завдань можна замінити на групові. Під час роботи в групах формуються і навички лідерства, і комунікабельність, і вміння працювати в команді.

Велике значення в розвитку креативності студентів відіграють практичні лабораторно-винахідницькі та експериментальні завдання. Цей процес передбачає пошук необхідної інформації, її оброблення та узагальнення, пригадування вивченої теми, застосування своїх навичок при дослідженні певного явища. Студенти фантазують і придумують щось нове та додають свої оригінальні варіанти виконання, а також набувають вмінь практичного характеру. В ході підготовки до роботи вони повинні і проаналізувати, і скласти план, і зробити висновки.. Експериментальні завдання зможуть забезпечити творчу атмосферу та самоосвіту, пробуджують пізнавальну діяльність. Тобто, крім міжособистісної комунікації формуються вміння працювати в команді, відповідальність, критичне мислення, гнучкість розуму. Важлива навичка – ведення ділової документації. Необхідність дотримуватись певного порядку оформлення теж формується під час оформлення різних видів робіт, в тому числі і практичних.

Ефективного навчання можна досягти також за допомогою комп'ютерного моделювання. Використання комп'ютерно-орієнтованих технологій під час навчання природничих дисциплін, зокрема фізики, надає можливість вивчати досліджувані явища на більш якісному рівні.

В епоху цифровізації основною навичкою з soft skills має стати вміння безперервно навчатися, бажання саморозвиватися та постійно вдосконалювати свої знання та професійні навички. Їх по праву можна назвати універсальними.

Список використаних джерел:

1. Формування креативної особистості в процесі навчання фізики. URL: <https://naurok.com.ua/formuvannya-kreativno-osobistosti-v-procesi-navchannya-fiziki-21029.html>

2. Пирожок Г.Ю. Значущість soft skills для формування особистості здобувача передвищої освіти в умовах військового стану. *Збірник наукових праць «Педагогічні науки»*. 2022. № 100, с. 28-33.

3. Бахмут Н. Розвитк SOFT SKILLS здобувачів початкової освіти в умовах інклюзії. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія «Педагогічні науки»*. 2022. № 1, с. 144–152.

УДК377.1

ВПРОВАДЖЕННЯ ЕДЬЮТЕЙНМЕНТ ТЕХНОЛОГІЇ У НАВЧАЛЬНИЙ ПРОЦЕС ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Наталія Громова

КЗ «Харківський фаховий вищий коледж мистецтв» ХОР

Кожен викладач прагне зацікавити здобувачів освіти своєю навчальною дисципліною, викликати в них інтерес до предмету, спонукати до творчого пошуку, що часто буває нелегко. Тому викладачі шукають такі технології навчання й такі форми дистанційних занять, які б передусім викликали б у майбутніх фахівців високу мотивацію до навчання. Однією з новітніх технологій є «едьютейнмент» технологія (з англ. «education» – навчання і «entertainment» – розвага), яка набула широкого розповсюдження у зарубіжній та вітчизняній педагогіці.

Едьютейнмент – це сукупність технік і дидактичних засобів навчання, суть яких полягає в тому, що знання повинні передаватися у зрозумілій,

доступній і цікавій формі, а також в умовах, наближених до комфортних. Під час дії воєнного стану такими умовами забезпечені не всі учасники навчального процесу але ті хто має стабільний інтернет-зв'язок, пристрої для навчання та роботи – відкриті до навчання, діалогу із викладачами та відкликаються на пропозиції додати у навчальний процес цікавих та нестандартних форм. Не менш важливими є Soft Skills – універсальні якості, які допомагають взаємодіяти між викладачами та здобувачами освіти. Розвиток цих якостей є запорукою успішної та продуктивної роботи.

Одним із прийомів едьютеймент технології можна навести приклад проведення математичних квестів. Під час дистанційного навчання довелось перевести цей захід в формат презентації-вікторини, де учасникам пропонується дати відповіді на запитання через гіперпосилання у слайдах. Такі вікторини створювали студенти спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» до Всесвітнього дня інформації, до Міжнародного дня математики, присвяченого числу π , продовжуємо роботу й далі.

Робота над складанням квестів сприяє розвитку логічного, образного, асоціативного мислення, уяви, проявленню нестандартного мислення і креативності, розвитку можливості самовираження. Багато ідей при проведенні перших квестів запропонували саме студенти. Вони охоче беруться за фото, відео звіти, репортажі заходів.

Також активно студенти відкликаються на пропозиції взяти участь в науково-практичних конференціях, переважно на екологічну тематику, за 2022-2023 роки отримали сім сертифікатів.

До переліку Soft Skills входить також й командна робота, яку студенти перших курсів реалізували в березні 2023 року у змаганнях по вирішенню головоломок. Захід очолювала Мала академія наук України з нагоди святкування Міжнародного дня математики.

Критичне мислення та креативність, що входить до Soft Skills дозволяють наштовхнути здобувачів освіти на заняттях з математики до

створення цікавих відеороликів, зокрема з теми «Ймовірність», спонукають знайти навколо себе многогранники, тіла обертання в предметах побуту, архітектурі та представити цей матеріал в гуглпрезентаціях, над якими спільно працюють.

Креативне навчання сприяє активному залученню здобувачів освіти до освітнього процесу, формуванню і розвитку творчої особистості. Таким чином, основна увага концентрується на розвитку творчої уяви, фантазії, творчих здібностях та інших якостях, необхідних для творчого саморозвитку та успішного навчання.

УДК377.1

ВАЖЛИВІСТЬ ФОРМУВАННЯ «SOFT SKILLS» МАЙБУТНІХ МАЙСТРІВ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ

Тетяна Громова

*Харківський державний професійно-педагогічний фаховий коледж
імені В. І. Вернадського*

Сучасна соціально-економічна ситуація та війна в нашій країні зумовили зміни в усіх сферах суспільного життя та професійної діяльності людини. Українські підприємства, організації, заклади освіти сьогодні потребують працівників з високим рівнем професійних знань, умінь і навичок, зі здатністю ефективно взаємодіяти в професійному середовищі, бути спрямованими на досягнення високих професійних стандартів, на постійний професійний розвиток. Перед фаховою передвищою освітою наразі стоїть завдання підготовки конкурентоздатних фахівців, спрямованих на професійну успішність. Складником такої успішності є наявність у фахівців «soft skills». Формування «soft skills» є важливим моментом в процесі підготовки майбутніх педагогів, майстрів виробничого навчання. Молоді спеціалісти повинні володіти не лише професійними знаннями, а й такими навичками, як вміння працювати в команді, здатність до самовдосконалення, креативність, комунікабельність, володіння ораторськими здібностями тощо.

Так що ж потрібно розвивати у студентів сьогодні? Перш за все – це вміння ефективно навчатися. Хочу зазначити, що колишня парадигма системи

освіти застаріла. Отримувати знання сьогодні можна будь-якої миті. Викладач повинен сконцентрувати свою діяльність не тільки на наданні знань студенту, а й на навчанні його моделей, способів або шляхів отримання знань. Потрібно перетворити студента з об'єкта освіти на активного учасника. Самонавчання дуже важливе саме сьогодні, в умовах війни, адже викладачі не завжди можуть знаходитися на зв'язку зі студентами, надати необхідну інформацію, проконсультувати з того чи іншого питання. Тому уміння студентів само організовуватися та самостійно знаходити необхідну інформацію сьогодні є вкрай важливими. Важливою складовою «soft skills» є критичне мислення і вміння опрацьовувати матеріал. Навколо нас сьогодні дуже багато інформації, яка не завжди правдива та корисна. Тому необхідно критично ставитися до будь-яких даних. Украв важливо вчити майбутнього фахівця сприймати протилежну точку зору, ставити під сумнів не лише нову інформацію, а й власні переконання чи відомі догми, спонукати ставити питання, аналізувати, спостерігати. Все це – критичне мислення, наявність якого створить можливість молодому спеціалісту реалізуватися в професійній діяльності. Викладачі повинні працювати також над розвитком емоційного інтелекту майбутніх фахівців, що передбачає володіння вміннями розрізняти власні емоції, визначати причини появи тієї чи іншої емоції у себе та інших, вміння приборкувати емоції, пробуджувати та спрямовувати свої та чужі почуття на досягнення цілей. Спокійний емоційний стан на заняття є надзвичайно важливим моментом. Адже майстер виробничого навчання не тільки навчає. Він – наставник, порадник, психолог, який добре розуміє, які проблеми та труднощі переживають його вихованці сьогодні.

Не менш важливим є питання щодо формування креативності майбутніх фахівців. Уміння мислити не шаблонно, знаходити нестандартні підходи до вирішення завдань, мати власний погляд на речі – це навичка, яка формується, коли для розв'язання задачі потрібно «вийти за рамки». І її, як і будь-яку іншу, потрібно розвивати у студентів. Навичка доброзичливого ставлення, відкритості та довіри точно є однією з ключових у майбутньому. Мова йде про

відкритість новому знанню, новому досвіду і людям, адже без цього неможливі інновації та креативна робота, яка має таке важливе значення в сучасному світі. Навчитися цьому можна, якщо постійно «входити в нові соціуми», наприклад, вступати в соціальних мережах у групи за своєю професійною спрямованістю. Студента на це потрібно спрямувати, націлити, допомогти у виборі відповідного контенту.

Тож, не зважаючи на всі труднощі, пов'язані з воєнним станом в нашій країні, необхідно активно впроваджувати в систему освіти такі форми і методи навчання, які сприятимуть формуванню необхідних навичок сучасного фахівця, робитимуть процес навчання більш інтенсивним, підвищуватимуть його ефективність.

УДК 377.1

ПРИНЦИПИ «SOFT SKILLS» ЯК ОСНОВА УСПІШНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ЗІ СТУДЕНТАМИ В УМОВАХ ВОЄННИХ РЕАЛІЙ.

Інна Гужвій, Тетяна Бондарєва
ВСП «Вовчанський фаховий коледж ДБТУ»

Жорсткі умови сьогодення, стають випробуванням не лише для нашого загального існування, але й для освітнього середовища. Війна поставила перед нами завдання адаптуватись та переосмислити свою майстерність, входячи у нову реальність. Це також викликає несподівані та інтенсивні труднощі у взаємодії між викладачами та студентами. На етапі становлення онлайн освіти ми відчували апатію та байдужість студентів, це було особливо важко подолати. Ситуації, коли здавалося, що наші зусилля безрезультатні, приводили до втрати мотивації. Також відсутність реальної комунікації зі студентами особисто привели до втрат енергії та віри в успіх. Освітнє середовище постало перед невідомістю. Тож стало зрозумілим, що стандартні методи викладання більше не можуть задовольняти потреби студентів в умовах зміни світу та повномасштабного вторгнення. Відкриваючи для себе нові реалії, ми розуміли, що не можна охопити всю студентську аудиторію одразу, а також не можливо змусити студента навчатись, але можна створити умови,

які будуть сприятливими для всіх, враховувати різноманітні потреби щоб забезпечити спільність. Зосереджуючись на "softskills" або «м'яких навичках», ми визнали їх ефективність в наших суворих умовах. Вони вкрай необхідні для досягнення взаєморозуміння та співпраці. Саме м'які навички виявилися найефективнішими в умовах стресу та нестабільності. Вони допомагають не тільки в побудові ефективних взаємовідносин, але й стають основою для подальшого вивчення та дослідженню технічних або наукових аспектів.

Розуміння почуттів та потреб студентів стає визначальним фактором в успішній взаємодії. Наприклад, відчуття емпатії дозволяє враховувати стрес та труднощі, з якими можуть стикатися студенти під час військових подій, створюючи ще більш підтримуюче та відкрите навчальне середовище.

Ефективна комунікація також стає необхідною в умовах, коли студенти можуть відчувати віддаленість або неможливість взаємодіяти. Тут рятують чіткі та зрозумілі інструкції, а також відкритий спосіб висловлювання ідей, що сприяють підтримці студентів та збереженню ефективності віддаленого навчання. Рівні умови для всіх здобувачів освіти. Важливо розуміти, що хоча онлайн навчання є ефективним інструментом, воно не може повністю замінити реальне навчання. У своїй педагогічній практиці я вважаю, що важливо визнавати індивідуальні можливості студентів. Тому, для тих, хто не може бути присутнім на онлайн заняттях, зниження їх результатів не припустиме. Моя мета – створити справедливий та гнучкий освітній процес, який враховує різноманітність умов та потреб студентів. Саме тому в підборі завдань для контролю знань, я надаю право вибору студенту, враховуючи принципи "softskills"це дає можливість взаєморозуміння в освітньому процесі, це є конструктивним та сприяє активному навчанню,наприклад я використовую :

- Есе або Презентація: Студент може вибрати між написанням есе на обрану тему або підготовкою презентації за ту ж тему. Це сприяє розвитку навичок письма або публічного виступу.

- Креативний Проект: Студенти можуть обирати між створенням креативного проекту, такого як відео, аудіоподкасту або ілюстративної графіки, для відображення своїх знань.
- Обрана Тема для Тесту: Надаю список тем, серед яких студенти обирають одну, яку вони хочуть вивчати більше, та складають тест з цієї обраної теми.
- Груповий Проект або Індивідуальна Робота: Студенти можуть вибрати, чи вони хочуть працювати в групі або самотійно при виконанні завдання. Це розвиває навички співпраці або самотійності.
- Аргументаційне Завдання: Студенти вибирають певну позицію зі списку аргументативних тверджень та аргументують свою точку зору в письмовій формі.
- Самостійне Дослідження: Студенти вибирають тему для самостійного дослідження та представляють результати своєї роботи в письмовій чи усній формі.

Розуміння потреб та мети студентів допомагає мені зберегти та підтримати їхню мотивацію. Враховуючи їх цілі я можу створити навчальні завдання, та підібрати навчальні матеріали які відповідають індивідуальним потребам та сприяють досягненню успіху.

Адаптація до різних рівнів знань виявилася критичною. Війна створює додаткові труднощі та стрес для студентів. Деякі з них можуть мати перервану освіту або втрати в знаннях через непередбачувані обставини. Тому, адаптація до їхнього рівня знань є важливою для забезпечення успіху студента та включення в освітній процес, а технологій адаптивного навчання можуть створювати персоналізовані маршрути для кожного студента відповідно до його поточного рівня знань, навичок та індивідуальних особливостей. Це дозволяє кожному студентові розвиватися власним темпом та зосереджувати увагу на важливих аспектах. Розуміючи, що студенти можуть мати різний освітній рівень та життєві досвід через війну, вміння ефективно пристосовувати навчальний матеріал стало для нас важливим правилом для забезпечення доступності та розуміння всіх здобувачів освіти.

ІННОВАЦІЙНІ ПРОБЛЕМИ У ВИКЛАДАННІ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ В ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Людмила Гуленко

**ВСП «Харківський фаховий коледж інформаційних технологій
Національного аерокосмічного університету ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»**

Останнім часом лунає як ніколи багато думок стосовно шкільної історії та її ролі у формуванні сучасного покоління. Існує думка, що саме завдяки шкільній історії упродовж тридцяти років ми сформували потужну армію патріотів, які свого часу вийшли на Помаранчеву революцію, захистили ідеали свободи під час Революції гідності, без вагань кинулися боронити країну від рашистської навали наприкінці лютого 2022 року. Зрозуміло, що в період активних воєнних дій, велика частина населення вимушена виїздити за кордон з метою захисту своїх дітей, своєї родини, самих себе. Чи вплинуло на їх свідомість сприйняття знань з історії України? Чи наша героїчна історія не вплинула на їхню національну свідомість, не виконала своєї місії?

Зміст інновацій передбачає покращення історичної освіти, яка є складовою для формування національної свідомості, патріотизму, самоідентифікації, почуття відданості своїй Батьківщині.

Компетентнісний підхід в організації освітнього процесу, задекларований в останні роки та нормативно затверджений в ряді документів, не здійснив революції у змісті освіти, процесі навчання і самих результатах навчання. Орієнтація на засвоєння знань залишається пріоритетом у викладанні історії. Ми пишемо про розвиток умінь, а продовжуємо контролювати знання, які необхідні для оцінювання навчального предмету, в основному у підготовці до здачі ДПА – ЗНО чи НМТ.

Історичне знання (зміст, історичний матеріал) складається з двох компонентів: фактів (події, явища, процеси) та теорії (інтерпретація, оцінка, аналіз, ставлення тощо). Факти - це об'єктивна складова історії, оскільки їм притаманні об'єктивні ознаки: час (коли?), місце (де?), суб'єкти (хто?).

Теорія була, є і залишатиметься суб'єктивною. Основне завдання теорії полягає у поясненні (тлумаченні, оцінюванні, аналізі, сприйнятті, висновках) відносно фактів, які розглядаються. На інтерпретацію фактів впливають десятки суб'єктивних чинників (політичні, ідеологічні, економічні, ментальні, соціокультурні, релігійні, наукові тощо), які надають кінцевому історичному знанню різного змісту і впливають на кінцеві результати відповідного аналізу.

Історична правда – історичний факт. Максимально повна фіксація історичних фактів, дозволяє дослідникам більш детально їх проаналізувати. Ми часто звертаємо увагу на те, що одні й ті ж самі події трактуються і оцінюються в різний спосіб. Шкільна історія як навчальний предмет і як навчальна дисципліна (фахові молодші бакалаври) – є колективним міфом, який створюється на основі мети, завдань, функцій, рівнів (шкільна та для бакалаврів) з урахуванням вікових особливостей. Тому очікувати правдивої історії і правдивого викладання, це головне завдання у сучасному історичному процесі. Практика показує, що історія стає улюбленим предметом, коли вона зрозуміла і цікава. Отже, ми повинні навчитися відбирати історичний матеріал, який би зміг зацікавити здобувачів освіти. Це є фактом. Треба змінювати конструювання навчального матеріалу, змінювати мету, завдання і принципи викладання історії. Ми сформуємо думаюче, мисляче покоління молоді тільки тоді, коли будемо вчити учнів, студентів досліджувати історію, аналізувати, співставляти, обговорювати, формувати і відстоювати власні думки. Історію варто наповнити не лише новим змістом, а закласти в іншу конструкцію, в якій буде мінімум авторського тексту і максимум історичних джерел. Тоді ми можемо розраховувати на те, що наше молоде покоління буде не тільки формувати своє індивідуальне ставлення до історичних подій, а й впливати на ці події в прагненні відродити свою незалежну демократичну державу.

ВИКОРИСТАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ СИСТЕМ В МАТЕМАТИЧНІЙ ПІДГОТОВЦІ СУЧАСНИХ ФАХІВЦІВ

Ольга Гунько

Фаховий коледж Національного фармацевтичного університету

Одним із напрямків реформування та розвитку сучасної фахової передвищої освіти є впровадження інформаційних технологій в навчальні дисципліни, що складають програму фахового молодшого бакалавра. Особливу увагу слід приділити застосуванню таких комп'ютерних систем, як Matlab, Mathcad, EXCEL, OCTAVE, і т. д.

Одним із визнаних лідерів є пакет Mathcad. Доцільність його використання у навчальній математиці зумовлена тим, що він охоплює практично всі її розділи від елементарної до вищої математики, включаючи застосування у фінансовій математиці. Він дозволяє здійснювати як числові так і символічні обчислення.

За допомогою Mathcad навчання вищої математики перетворюються на процес самостійного пізнання сутності математичних об'єктів і їх властивостей, створення і дослідження економіко-математичних моделей. Таке навчання набуває нової якості й значущості для професійної підготовки фахових молодших бакалаврів, також випускників вищих навчальних закладів, оскільки математична компетентність майбутнього фахівця є ознакою високого рівня його кваліфікації і необхідною умовою подальшого професійного зростання.

Проілюструємо переваги використання Mathcad у фінансовій математиці.

У фінансовій математиці основним математичним об'єктом є кінцева числова послідовність $a_1, a_2, \dots, a_n$, де a_k – грошові суми, а n – число періодів фінансової операції.

Для обчислення елементів послідовності використовують ітераційні процеси, в яких подальший елемент визначається одним або декількома попередніми елементами цієї послідовності. Застосовуються і зворотні

ітераційні процеси, у яких обчислення елементів числової послідовності проводиться в зворотному порядку – попередній елемент визначається одним або декількома подальшими елементами.

У Mathcad вказані ітераційні процеси можуть бути реалізовані за допомогою програмного блоку, який добре пристосований для організації циклічних обчислень.

В одних фінансових операціях зручно використовувати параметри прямих ітераційних процесів, в інших – параметри зворотних ітераційних процесів, а також враховувати взаємозв'язки між цими параметрами.

Для побудови фінансових ітераційних процесів і розрахунку їх характеристик у Mathcad є спеціальні вбудовані функції: Pv – сума внеску в даний час; Fv – сума внеску в майбутньому; $rate$ – відсоток нарахувань; $crate$ – фіксований відсоток нарахувань на період; $nper$ – число періодів; $snper$ – число складених періодів; $start$ – почало періоду; end – кінець періоду; $snper(rate, pv, Fv)$ – число складених періодів для отримання майбутнього значення внеску при заданих поточному значенні внеску і відсотку нарахувань; $crate(nper, pv, Fv)$ – фіксований відсоток нарахувань на період, необхідний для приросту внеску від сьогоднішнього значення до майбутнього значення при заданому числі складених періодів; $cumint(rate, nper, pv, start, end [type])$ – сукупний відсоток, який платиться по позиці; $cumprn(rate, nper, pv, start, end [type])$ – сукупна сума, яка платиться по позиці; $eff(rate, nper)$ – ефективна щорічна сума, яка платиться по позиці; $Fv(rate, nper, pmt [[pv], [type]])$ – майбутнє значення внеску; $Fvadj(prin, v)$ – майбутнє значення внеску при ряді складених процентних ставок; $Fvc(rate, v)$ – майбутнє значення внеску фіксованих процентних ставок.

Отже, впровадження сучасних комп'ютерних технологій в навчальний процес робить майбутнього фахівця кваліфікованим та конкурентоспроможним на ринку праці. Адаптування цих технологій створюють необхідні умови самостійного опрацювання інформації і ставить за мету творчий розвиток людини.

**ОСОБЛИВОСТІ КОМУНІКАЦІЇ ЗІ ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ З
ВИКОРИСТАННЯМ НАВИЧОК SOFT SKILLS В УМОВАХ
ВОЄННОГО СТАНУ**

Дар'я Гуріна

**ВСП «Харківський комп'ютерно-технологічний фаховий коледж
НТУ «ХПІ»**

Soft skills («м'які» або «гнучкі» навички) – це комплекс соціально-комунікативних навичок які мають неспеціалізований, надпрофесійний характер. Вони є набором якостей які формують міжособистісні відносини в суспільстві та колективі. До так званих «м'яких навичок» можна віднести вміння комунікувати, критично мислити, вміння працювати в команді, здатність до самоаналізу, креативність, емоційний інтелект, мовні навички.

Для успішної професійної діяльності наявність «м'яких навичок» не менш важлива ніж наявність функціонально-технічних так званих hard skills, наявність яких важлива для опанування конкретної професії. Цей аспект особливим чином важливий для педагогічних працівників і для викладачів зокрема. Наприклад, викладачу важливо постійно розвивати навички спілкування для подальшої успішної комунікації зі здобувачами освіти та іншими учасниками освітнього процесу.

В умовах воєнного стану наявність soft skills у викладача набуває дуже великого значення. Це обумовлено тим що всі учасники освітнього процесу перебувають в постійному емоційному напруженні, зумовленому бойовими діями, вимушеною зміною місця проживання та іншими чинниками, які спричинені діями країни-агресора. В умовах воєнного стану для педагога важлива наявність критичного мислення та емоційного інтелекту, оскільки він виконує виховні функції в навчальному закладі. На даний час особливістю освітнього процесу є той факт, що його учасники знаходяться в різних місцях географічно і в різних інформаційних середовищах. Саме тому у викладачів виникає потреба критично мислити, адже саме такий підхід забезпечує

об'єктивне та неупереджене ставлення до подій, а також до думок інших учасників освітнього процесу.

Ще один виклик для викладача в умовах воєнного стану – це планування робочого дня і проведення занять. Викладач не завжди може своєчасно провести заняття через обстріли, відсутність електрики та інших факторів які спричинені воєнними діями. Через ці ж самі причини, студент також може бути відсутнім на занятті. В таких умовах важлива постійна комунікація між викладачем та студентами: встановлення домовленостей про доступність навчальних матеріалів, строків виконання завдань та інших робочих моментів. Така комунікація сприяє розвитку ділової етики у студентів, а також та умінню працювати в колективі.

Емоційний інтелект – ще один важливий аспект, який сприяє успішній комунікації, адже важливо розуміти що всім учасникам освітнього процесу доводиться вчитися приймати нові реалії життя. Наявність емоційного інтелекту допомагає педагогам розуміти емоції та психологічні потреби студентів, реагувати на ці потреби та емоції.

Життя в період воєнного стану – це колосальний виклик для суспільства і для окремої людини в цілому. Воно вимагає ставитися з розумінням один до одного. Педагогам, як і іншим представникам соціальних професій, необхідно розвивати свій внутрішній ресурс, адже наявність soft skills – це про внутрішній ресурс.

Список використаних джерел

1. Беззугляк О.А., Черепанова М.О., Сухацька В.Ю. Забезпечення набуття здобувачів освіти медичної галузі м'яких навичок (soft skills), необхідних під час воєнного стану: Інноваційна педагогіка, Випуск 63. Том 1. 2023, 44-47 ст.
2. Психофізіологія емоцій. Психологія: веб-сайт. URL: <https://www.br.com.ua/referats/Psychology/93337.html> (дата звернення 08. 01. 2023)

ІНТЕГРОВАНІ ЗАНЯТТЯ ЯК СИНТЕЗ КОМПЕТЕНЦІЙ

Тетяна Гуріна, Дар'я Гуріна, Володимир Сердечний

ВСП «Харківський комп'ютерно-технологічний фаховий коледж

НТУ «ХПІ»

Ідея інтеграції в освіті це значний здобуток дидактики, оскільки за умови її успішного методичного впровадження реалізується мета якісної освіти. Тому інтеграція як вимога синтезування в ціле компонентів об'єктів навчання це необхідний дидактичний засіб, за допомогою якого уможлиблюється створення в здобувачів освіти цілісного уявлення про об'єкт, що вивчається, формуються необхідні компетенції.

На нашу думку, один з аспектів реформування сучасної освіти це поступовий відхід від ізольованого викладання навчальних предметів і спеціальних дисциплін, створення принципово нових навчальних програм, де освітній процес доцільно орієнтувати на інтегративний підхід.

Особливої актуальності набуває створення і проведення інтегрованих занять у вищій школі, надто для I-II рівня акредитації. Адже на етапі здобування фахової передвищої освіти студенти завершують курс загальноосвітніх предметів і переходять до вивчення дисциплін за своїм майбутнім фахом. Такий збіг у часі значно розширює потенціал інтегрованих занять, а саме:

- дозволяє актуалізувати не тільки міжпредметні та міждисциплінарні зв'язки, а й міжпредметно-міждисциплінарні;

- поповнює базис загальних і спеціалізованих знань; - сприяє успішній підготовці до ЗНО або НМТ;

- поглиблює зв'язок між загальними (ЗК) і спеціальними (СК) компетенціями;

- стимулює активність щодо розширеного пошуку актуальної інформації для написання рефератів, курсових проєктів, дипломних робіт;

- привчає до детального синтезу й аналізу здобутої інформації;

- розвиває асоціативне мислення і творчий підхід до вирішення завдань [1-12].

Однак, окрім переваг, підготовка і проведення інтегрованих занять має низку певних недоліків:

- подекуди чималі витрати часу для створення інтегрованого заняття (уроку) через необхідність кожному педагогові усвідомити міжпредметні та міждисциплінарні зв'язки із суміжним предметом (дисципліною);

- пошук зручного «вікна» в розкладі для проведення інтегрованого заняття;

- одночасне перебування декількох педагогів в аудиторії, що потребує якнайбільшої узгодженості їхніх дій.

Усі ці недоліки можна певною мірою знівелювати, проводячи ці заняття переважно в позаурочний час та попередньо закріпивши черговість блоків заняття за конкретними викладачами.

На нашу думку, найбільша доцільність інтегрованих занять можлива в таких ключових точках навчального процесу:

- наприкінці вивчення модуля;
- перед виставленням тематичної оцінки;
- під кінець семестру.

Розробляючи інтегровані заняття, слід брати до уваги ступінь кореляції між предметами та дисциплінами. Приміром, кореляція між предметами «Біологія» і «Фізична культура» доволі висока [1, 3-5, 7-9], так само як і між дисципліною «Іноземна мова (за професійним спрямуванням)» та спеціальними дисциплінами [3, 12]. Але це не означає, що за низької кореляції не можна віднайти взаємний зв'язок між предметами і дисциплінами. Як за приклад міжпредметно-міждисциплінарної взаємозалежності може слугувати розробка інтегрованого заняття «Флайборд, або політ на крилах води», в якій гармонійно поєднані чотири спеціальні дисципліни й один загальноосвітній предмет [12].

Висновки

Інтегровані заняття зокрема й інтегративний підхід взагалі потребують якнайширшого впровадження в навчальний процес. Однак при цьому їх слід використовувати тільки на тих етапах навчання, коли існує нагальна необхідність актуалізації знань та активізації пізнавальної діяльності. Інформація, знання, здобуті під час цих занять мають бути корисними та доречними. Інтегровані заняття в нашому розумінні це перехідний місток – синтез загальних і спеціальних компетенцій.

Список використаних джерел

1. Адаптація організму людини до фізичних навантажень.
URL: https://urok.osvita.ua/materials/integr_urok/74920/
2. Басейн з протитечією води для тренувань.
URL: https://urok.osvita.ua/materials/integr_urok/rozrobka-integrovanogo-zanattabasejn-z-protitecieu-vodi-dla-trenuvan/
3. Видатні особистості про спорт, здоров'я, мотивацію і не тільки...
URL: <https://urok.osvita.ua/materials/fahova-peredvysha-osvita/vidatni-osobistosti-pro-sport-zdorova-motivaciu-i-ne-tilki/>
4. ЗСЖ – збудуй своє життя.
URL: https://urok.osvita.ua/materials/integr_urok/68114/
5. Обмін речовин в організмі людини.
URL: https://urok.osvita.ua/materials/integr_urok/79508/
6. Основні закономірності гідродинаміки в спортивному плаванні.
URL: <https://urok.osvita.ua/materials/education/67328/>
7. Спорт і допінг. URL: https://urok.osvita.ua/materials/integr_urok/64683/
8. Спорт. Хімія. Здоров'я.
URL: <https://urok.osvita.ua/materials/outschool/sport-himia-zdorova/>
9. Пневматичні пристрої на службі автоспорту.
URL: <https://urok.osvita.ua/materials/outschool/pnevmatichni-pristroi-na-sluzbi-avtosportu/>
10. Пневматичні пристрої на службі спорту.
URL: <https://urok.osvita.ua/materials/fahova-peredvysha-osvita/rozrobka-integrovanogo-uroku-pnevmatichni-pristroi-na-sluzbi-sportu-z-kursiv-obemni-gidravlicni-ta-pnevmatichni-privodi-i-fizicne-vihovanna/attachment-download/32251/>
11. Фізичні якості людини.
URL: https://urok.osvita.ua/materials/integr_urok/64839/
12. Флайборд, або політ на крилах води.
URL: <https://urok.osvita.ua/materials/fahova-peredvysha-osvita/metodicka-rozrobka-pozaklasnogo-zahodu-flajbord-abo-polit-na-krilah-vodi/>

ВИКОРИСТАННЯ НАВИЧОК SOFT SKILLS В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Світлана Гуторова

Харківський фаховий коледж транспортних технологій

Війна обмежила можливість діяти, повною мірою соціалізуватися. Все перейшло в площину забезпечення базових потреб: безпека, їжа, тепло. Хто мав більш стійкі навички адаптації та гнучкості швидко зорієнтувалися, прийняли виклики, змогли правильно оцінити свої можливості й умови для самореалізації. Деякі розгубилися, потребували підтримки близьких людей та колег. Однак освітній процес триває, хоч і вимагає відповідних нововведень, конкретних змін. Актуальним залишається питання формування навичок, які є базою для повноцінного розвитку та успішної самореалізації. Свого роду це універсальні навички, яким характерно проявлятися в діяльності. Soft skills (м'які навички) перебувають на одному рівні з професійними, і є необхідними для працевлаштування та ефективної роботи. Їх так само треба формувати, розвивати та вдосконалювати. Тому викладачі стикнулися з проблемою якості освітнього процесу, з процесом управління формуванням професійних компетентностей здобувачів передвищої освіти.

Soft skills можуть формуватися протягом усього життя, і період навчання у коледжі є важливим етапом їх становлення. Перелік м'яких навичок досить великий. Під час організації навчання з тих навчальних дисциплін, що я викладаю в коледжі, намагаюсь втілити та підтримувати власним прикладом наступні Soft skills.

По-перше, це тайм-менеджмент. Вміння вчасно та якісно організувати роботу впливає на вміння керувати собою і своїми емоціями. Наслідки військової агресії постійно вносять свої корективи у «план життя людини». Навички управління часом, самоорганізації похитнулися, коли почали залежати від наявності світла та Інтернет-зв'язку. Це вміння діяти і швидко приймати рішення, планувати пріоритети навчальних завдань: що завантажити, що запланувати, щоб потім завантажилось, згідно розкладу. При

цьому тривожність і страх за життя посилюють роль навичок самомотивації, щоб подолати страх, емоції і виконати навчальні завдання. Викладачі та студенти разом мають вчитися визначати пріоритетні справи, діяти згідно з умовами, які є сьогодні.

По-друге, це когнітивна гнучкість. Здатність адаптуватись до нових або незапланованих ситуацій та подій, переходити від одного завдання до іншого, від одного способу мислення до іншого. Такі дії потребують чимало когнітивного ресурсу, а мозок та психіка повинні бути «гнучкими». Так наприклад, опинившись у критичних умовах, знайти спосіб підключення до Інтернету та передачі лекційних матеріалів та завдань, а зі сторони студентів – надіслати виконані завдання.

По-третє, це комунікативні навички. Це одна з вимог, яка необхідна для ефективної взаємодії із викладачами, однокурсниками, друзями, тобто, вміти гарно висловлювати свою думку, сформулювати запитання, вміння слухати й чути співрозмовника. Ця навичка активно застосовувалася та удосконалювалася під час проведення онлайн-занять на платформах дистанційного навчання, у коментарях до виконаного завдання, де важливо було надати обґрунтування оцінки, пояснити помилку і шляхи її усунення.

Це далеко не повний перелік.

Поєднання технічних навичок з soft skills стає все більш важливим на світовому ринку праці та в сфері освіти загалом. Освітні заклади все більше уваги звертають на розвиток в здобувачів освіти soft skills, впроваджуючи командні проекти, тренування комунікаційних навичок, навчання ефективного спілкування та взаємодії з одногрупниками та людьми загалом. Інтеграція soft skills у навчальні програми та активне впровадження методик, спрямованих на розвиток цих навичок, можуть допомогти випускникам коледжу стати більш конкурентоспроможними на ринку праці.

КОМУНІКАЦІЯ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Таміла Дадашова

***ВСП «Житлово-комунальний фаховий коледж ХНУМГ
імені О.М.Бекетова»***

Важливим фактором за якісної організації освітнього процесу є побудова спілкування викладача зі здобувачами фахової передвищої освіти. Основне завдання викладача зводиться до того, щоб зацікавити здобувача фахової передвищої освіти, допомогти стати більш допитливим, навчити отримувати інформацію, правильно нею користуватися, бути активним та самостійним в організації своєї навчальної діяльності. Безсумнівно, що цього простіше досягнути у разі постійного очного спілкування зі здобувачами фахової передвищої освіти, але в час розвинених цифрових технологій і засобів комунікації спілкування можливе і під час дистанційного освітнього процесу. Проведення консультацій у системі дистанційної освіти є одним із елементів освітнього процесу, це додаткова допомога викладача здобувачам фахової передвищої освіти у засвоєнні матеріалу з дисциплін. Це форма навчання, під час якої унаслідок педагогічного спілкування проходить усунення труднощів організаційного та навчально-змістовного характеру, що виникають у здобувачів фахової передвищої освіти. Особливу роль вона починає грати в системі освіти в умовах воєнного стану, коли час і можливості спілкування з викладачем зведені до мінімуму або обмежені за часом [1]. Тому під час проведення дистанційних занять потрібно виділяти більше часу на спільне обговорення виконання завдань, що сприятиме задоволенню потреби здобувачів фахової передвищої освіти у спілкуванні, формуванню їх самооцінки та стимулюванню внутрішньої навчальної мотивації.

Отже, освітній процес в умовах воєнного стану потребує забезпечення постійної комунікації та зворотного зв'язку всіх учасників освітнього процесу. Викладачі мають пояснювати навчальний матеріал за допомогою цифрових технологій, контролювати виконання завдань і допомагати в їх розв'язанні.

Список використаних джерел:

1. Рязанцева О.В. Уміння викладача дистанційної системи освіти, необхідні для успішної комунікативної взаємодії з учасниками навчального процесу. Науковий журнал «Молодий вчений». № 12.1 (40). 2016. С. 533.

УДК 377.1

ОНЛАЙН-СЕРВІСИ ДЛЯ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Ірина Даниленко

Харківський радіотехнічний фаховий коледж

Викладач є однією з професій, представники якої повинні одночасно змінюватись з вимогами сучасного життя, опановуючи нові знання, навички задля покращення та підвищення ефективності навчального процесу. Реалії сьогодення наголошують на важливості оволодіння педагогами цифровими інструментами. Для подання нової інформації та закріплення результатів існує безліч інтерактивних вправ, тестів та методик, які можна знайти на онлайн-платформах, які допоможуть сучасному викладачеві урізноманітнити освітній процес та мотивувати студентів до навчання.

Чим корисні ці ресурси? Використання різноманітних інтернет сервісів дозволяють поживати, оптимізувати й урізноманітнити форми та методи викладання предметів, активізувати пізнавальну діяльність студентів, розвинути їхнє мислення та зацікавити предметом, більш активніше залучати до роботи з предмету.

Одним із найпопулярніших та найзручніших сервісів є Learning apps, на якому вчитель завдяки зручному інтерфейсу має змогу створювати навчальні ігри та інтерактивні вправи. Для цього на платформі запропоновано декілька шаблонів. Сервіс містить готові анкети різного типу, які зібрані в окремі категорії. Обравши необхідне завдання, його слід відкрити, скопіювати посилання та відправити студентам. Онлайн-конструктор Learning Apps дозволяє створювати інтерактивні навчальні матеріали та цікаві завдання у вигляді тестів, кросвордів, вікторин, пазлів тощо.

Для впровадження формувального оцінювання незамінним помічником виступає платформа Quizizz, на якій представлені готові моделі завдання. Викладач також може самостійно створити тест, гру або опитувальник (quiz).

Для створення цікавих тестів з різних предметів допоможе онлайн-інструмент Quizlet, який також ефективно використовується для індивідуального навчання. Завдяки зручному інтерфейсу можна обрати тип навчання (тест, написання, заучування, картки, правопис, гравітація чи підбір) з наданого списку та завантажити для тестування відповідний матеріал.

Сервіс Kahoot! призначений для ігрової форми навчання. Він дозволяє перевіряти розуміння навчального матеріалу, проводити дискусії, голосування та анкетування. Зручний інтерфейс адаптований українською мовою. Тут можна зробити серію запитань з кількома варіантами відповідей. Формат і кількість запитань залежать від автора. Є можливість додавати відео, зображення та діаграми.

iLearn – безкоштовна гейміфікована платформа з навчальними онлайн-курсами, тестами та вебінарами. На цій платформі можна у цікавій ігровій формі готуватися до зовнішнього незалежного оцінювання (НМТ) з української мови та літератури, математики, історії України, англійської мови та біології. За перегляд онлайн-уроків та успішне складання тестів студенти отримують бали, які згодом можуть перетворитися на призи. Крім того, на iLearn є вебінари з профорієнтації.

Wordwall (з англ.стіна слів) – інтерактивний навчальний інструмент, за допомогою якого можна створювати інтерактивні вправи для навчання. Wordwall можна використовувати для створення інтерактивних вправ і матеріалів для друку. Інтерактивні вправи можна відтворювати на будь-якому веб-пристрої, наприклад, комп'ютері, планшеті, телефоні чи інтерактивній дошці. Вправи створюються за допомогою шаблонів. Ці шаблони включають знайомі класичні формати, як вікторина чи кросворд.

1. <https://myronivka-osvita.gov.ua/resursi-distancijnogo-navchannya-dlya-vчителiv-14-17-10-31-03-2020/>

2. <https://op.ua/news/osvita-v-ukraini/onlayn-servisi-nadiyni-pomichniki-u-stvorenni-vprav-ta-testiv-pid-chas-onlayn-navchannya>

3. <https://wordwall.net/ru-ru/community/conditionals-quiz>

УДК 377

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ БАЗОВИХ ДИСЦИПЛІН ЮРИДИЧНОГО ПРОФІЛЮ

Юлія Данилова

Харківський автотранспортний фаховий коледж

Нові умови в сфері соціально-економічного розвитку, модернізація освітньої системи України, активна конкуренція володіти своєю професією, орієнтуватися в суміжних областях на рівні світових стандартів і бути готовими до постійного професійного зростання, а також соціальної та професійної мобільності, спонукають до активного впровадження інноваційних технологій навчання. Особливої актуальності інноваційні технології набули під час повномасштабного вторгнення Росії та вимушеного дистанційного навчання.

Мета функціонування сучасних закладів освіти та навчальної діяльності студентів полягає в тому, щоб не обмежуватися лише накопиченням знань з конкретних дисциплін. Замість цього, основною метою є розвиток компетентності особистості як загальної здатності. Інтегрований результат навчання стає складним комплексом, який визначає здатність індивідуума, ефективно-функціонувати та адаптуватися до вимог життя.

Важливою характеристикою є здатність знаходити правильні рішення у різноманітних навчальних, життєвих та освітніх послугах, призвели до того, що інноваційні технології стали невід'ємною складовою успішної підготовки майбутніх фахівців впродовж життя фахової освіти.

Інновації впроваджуються за допомогою сучасних методів навчання, що включають такі етапи діяльності: мотивація, формування нового досвіду, його

усвідомлення через застосування та рефлексію. У наукових виданнях термін "інноваційні освітні технології" розглядається як комплекс нових методів, прийомів та способів реалізації освітніх процесів.

При вивченні основних дисциплін юридичного напрямку, таких як "Теорія держави і права", важливо сформувавши у студентів базовий понятійний апарат. Це включає розуміння основних юридичних термінів та принципів, законів розвитку юриспруденції як науки, а також закладання фундаменту для успішного вивчення обраної спеціальності в майбутньому. Це досягається через розвиток зацікавленості студентів під час навчання, відданості освоєнню необхідної літератури та навичок самостійного пошуку нової інформації.

Метод навчальних дискусій проявляє свою ефективність у вивченні складного та об'ємного матеріалу, коли група студентів розділяється на невеликі підгрупи та аналізує юридичні завдання. Основними перевагами цього методу є не лише закріплення матеріалу та вміння застосовувати знання з одного розділу в інший, але й розвиток комунікативних навичок, командного духу та самостійного мислення.

Отже, використання інноваційних освітніх технологій під час опанування базових дисциплін юридичного профілю, як свідчить практичний досвід, створює оптимальні умови для всебічного розвитку здібностей студентів та їх творчого потенціалу. Це сприятиме формуванню мислення конкуренто-спроможного працівника нового типу у сфері права, який здатний впроваджувати та використовувати нововведення в професійній діяльності, відповідаючи вимогам розвитку національної юриспруденції, заснованої на передових досягненнях світової правової науки та практики.

ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ СВІДОМОСТІ ФАХОВИХ МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ ШВЕЙНОГО ПРОФІЛЮ

Маріанна Дверницька

Харківський фаховий коледж технологій та дизайну

Як відомо, fashion-індустрія – чи не головний у світі забруднювач навколишнього середовища: барвники, відходи виробництва синтетичних волокон, пестициди. Проблеми екології вже непокоять багато років увесь світ. Британський комітет з екологічного аудиту (ЕАС) дослідив ситуацію в індустрії «швидкої моди» і висловив своє занепокоєння тим, що вона зумовлює надмірне споживання та призводить до надмірних відходів. Щороку у світі купується 56 млн тон текстилю, і до 2030 року ця цифра зросте до 93 млн тон. При цьому, щорічно 20% всього одягу потрапляє на звалище – саме такою є невтішна статистика.

Важливим напрямом удосконалення проектування одягу сьогодення є екологічний дизайн.

У зв'язку з цим світова індустрія моди активно трансформується у бік sustainable fashion – або свідому, екологічну моду. Вона базується на трьох принципах:

- reducing (дбайливе використання ресурсів);
- recycling (переробка тканин чи речей і виготовлення з них нових);
- upcycling (повторне використання готових речей).

Враховуючи економічну та екологічну ситуації в Україні під час підготовки фахових молодших бакалаврів швейного профілю, актуальним є їх навчання практиці upcycling та recycling. Техніка upcycling – це креативна переробка старих речей у модний одяг, аксесуари, предмети побуту, декору тощо. Бездумне споживання речей шкодить екології, тому ідеї апсайклінгу стали популярними та є засобом екологічного виховання молоді.

Реалізовувати ці напрями можливо різними способами: проведенням майстер-класів; розробкою студентських проєктів із використанням цих технік в процесі виготовлення колекцій одягу, а також в межах вивчення

певних тем під час викладання дисциплін, що формують спеціальні компетентності студентів. Головною метою реалізації таких навчальних проєктів здобувачів освіти є бережливість та екологічність у ставленні до природи та суспільства.

Впровадження в освітній процес даних проєктів дозволить удосконалити процес підготовки сучасних фахових молодших бакалаврів. Важливою умовою формування компетентності щодо переробки вживаних речей та опанування методикою апсайклінгу є педагогічна майстерність викладача, який спроможний надихнути на ідеї апсайклінгу здобувачів фахової освіти.

Переробка морально застарілих швейних виробів дозволить інтегрувати знання з дисциплін циклу професійної та практичної підготовки та підвищити рівень креативності майбутніх фахівців швейного профілю.

Саме під час створення таких проєктів студенти мають можливість сконструювати та створити вироби, що сприяють екологічній сталості, навчитися переробляти матеріали, які були у вжитку, у новий креативний продукт.

УДК 377.1

НАВИЧКИ SOFT SKILLS ПРИ ПРОХОДЖЕННІ ПРАКТИКИ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Олена Дмитрів, Тетяна Спінжар

*Красноградський аграрно-технічний фаховий коледж
імені Ф. Я. Тимошенка*

Міжособистісне спілкування є вкрай важливим елементом при проходженні навчальних та виробничих практик студентами закладів фахової передвищої освіти. Виходячи на пряму професійного практичного навчання, студенти готові сприймати будь яку інформацію, яка підвищить їх шанси на престижний ринок праці та в майбутньому сформує з них спеціалістів з креативним мисленням, готовим для вирішення різних професійних ситуацій. І навички гнучкого мислення, які необхідно привити студентам, тут стають вкрай необхідними. Цим навичкам, взагалі, не можливо навчити, у студентів

повинно бути бажання навчитися та набути їх на власному досвіді. Для цього потрібно постійно займатися конструктивним спілкуванням, тобто проходженням різних складних робочих ситуацій, сприйняття його через призму власного досвіду.

Необхідною рисою також стає вміння слухати. Той, хто опанує це вміння, а опанувати його можливо тільки пройшовши безліч бесід, в яких головним стане сприйняття на слух потрібної інформації, буде мати переваги у сприйнятті та аналізі інформації у віртуальному просторі свого мислення. Це дозволить швидше запам'ятовувати та фільтрувати інформацію без потреби її записати і коригувати на аркуші паперу, що значною мірою прискорить процесом прийняття потрібного рішення.

Наступним етапом у сприйнятті і використанні навичок *soft skills* буде вміння вести конструктивний діалог, тобто створення передумов проведення переговорів. Бо той, хто вміє вести переговори та домовитись про вирішення будь – якої робочої проблеми, стає безцінним спеціалістом в своїй галузі.

При проведенні навчальних і виробничих практик важливо застосовувати гнучкі навички спілкування, як між викладачем і студентом, так і студентом і потенційним роботодавцем. Практика дозволяє краще сприймати роботу в команді, розкриває у студента здатність знаходити вірні конструктивні рішення. І поєднання практики з технологіями гнучкого спілкування, дозволить навчити такого фахівці, який буде здатен швидко комунікуватися в будь – який колектив, розробити стратегію вирішення складної задачі, вислухати усі сторони, які будуть задіяні у ситуації, знайти шляхи рішення даних задач або домовитися з різних робочих питань.

І чим частіше викладачі закладів фахової передвищої освіти будуть використовувати технології і навички *soft skills* студентів при формуванні професійних компонентів навчання, тим продуктивнішим і більш професійним буде навчання. Брак нормальної атмосфери та жорстка ієрархічна лінія всередині підприємств все частіше залишається в минулому. А для того, щоб йти в ногу зі змінами, підприємствам та компаніям потрібні такі працівники,

які зможуть вчитися в непередбачуваних складних ситуаціях та адаптуватися в нових реаліях сьогодення.

Такі навички, як слухання, комунікування, співпереживання, схильність прийняття нестандартних рішень, правильна подача матеріалу та здатність висловлювати свої думки, креативні рішення зможуть створити високоякісного інтерактивного члена будь якої команди, створити ідеального працівника майбутнього. Наразі це ті пріоритети, які будуть в подальшому створювати позитивні зміни в роботі будь – якого підприємства або компанії та дозволять привести економічний стан країни в потрібне русло після завершення воєнного стану.

Тому гнучкі компетенції і навички, одержані при навчанні в коледжі разом з комунікативними навичками при проходженні навчальних і виробничих практик будуть дуже важливими у становленні фахівці нового покоління, здатного працювати як на користь собі самому, так і на благополуччя процвітаючої держави.

УДК 37.018.4

ВИКОРИСТАННЯ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИКЛАДАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Ірина Домашенко

*Відокремлений структурний підрозділ «Харківський фаховий коледж
інформаційних технологій Національного аерокосмічного університету
ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»*

Актуальність використання цифрових технологій у викладанні англійської мови полягає в тому, що сучасні інформаційно-комунікаційні технології дають можливість викладачеві навчати всіх видів комунікативної діяльності: говоріння, аудіювання, читання та письма.

З допомогою цього методу, наприклад, також можна уявити способи навчання лексиці іноземної мови з використанням різноманітних цифрових ресурсів.

Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити такі завдання:

- розкрити поняття «цифрові технології» та визначити функції інформаційно-комунікаційних технологій у освітньому процесі;
- описати та проаналізувати цифрові ресурси, що використовуються при навчанні лексики іноземної мови на формування необхідних компетенцій студентів.

Враховуючи різнобічні визначення поняття «цифрові технології», найбільш повної та системної слід вважати формулювання, дане Т. Є. Ісаєвої: «Інформаційно-комунікаційні технології у вивченні іноземних мов – це сукупність сучасних педагогічних технологій, заснованих на активному використанні у процесі дистанційного, змішаного, групового, індивідуалізованого освіти комп'ютерних та мережових засобів навчання, спрямованих на створення умов, моделюючих реальну іншомовну взаємодію для розвитку пізнавальних, навчальних та творчих здібностей які навчаються в ході різного роду комунікацій».

В умовах інформатизації освіти змінюється парадигма педагогічної науки, змінюється структура та зміст освіти. Нові методи навчання, засновані на активних, самостійних формах придбання знань та роботи з інформацією, витісняють демонстраційні методи, що широко використовуються традиційною методикою навчання, орієнтованої переважно на колективне сприйняття інформації. Паралельно це йде процес використання програмних засобів та систем навчального призначення (пакетів програмних засобів навчального призначення) на підтримку традиційних методів навчання.

Цифрові технології, незважаючи на сучасний спосіб взаємодії викладача та студентів із застосуванням технічних засобів, спрямовані на рішення традиційних педагогічних завдань, оскільки в процесі навчання іноземним мовам виконують такі основні функції, як:

- навчальна, яка полягає у поданні нового матеріалу, отриманні необхідних мовних умінь та навичок, контролю їх використання;

- виховальна, спрямована на формування особистісних якостей, цінностей, поглядів і професійних компетенцій студентів правил мовного і поведінкового етикету;
- розвиваюча, що сприяє різнобічному розвитку особистості, поліпшенню мислення та здібностей людини із застосуванням завдань творчого характеру, вирішенням комунікативних завдань різної спрямованості;
- мотивуюча, яка полягає у залученні студентів до дисципліни, що вивчається – іноземна мова завдяки використанню на заняттях наочності, повного «занурення» в іншомовне середовище, створену із застосуванням цифрових технологій;
- пізнавальна, що полягає у формуванні системи наукових поглядів та умінь застосовувати їх на практиці, чому сприяють різні комунікативні контакти студентів.

Цифрові технології вирішують основні завдання педагогіки і сприяють формуванню у всіх необхідних загальнокультурних і професійних компетенцій особистості, застосування отриманих знань, умінь та навичок на практиці.

УДК377.1

ТЕНДЕНЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗАСТОСУВАННЯ НАВИКІВ «*SOFT SKILLS*» В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МОЛОДШИХ ФАХОВИХ БАКАЛАВРІВ

Євген Дон, Алла Дон

Харківський машинобудівний фаховий коледж

Сучасне життя Українського суспільства не зважаючи на повномасштабну війну – продовжується, разом з Євроінтеграцією та формуванням нових економічних відносин і законодавчої бази. Роботодавець сьогодення вимагає від робітника не тільки конкретні знання, вміння, а також високий рівень компетентності, інтелектуальні та вольові компетенції, такі як: комунікабельність, вміння працювати в команді, креативність, пунктуальність, тайм-менеджмент, врівноваженість та бажання самонавчатись. Тому перспективним вектором в сучасних реаліях

дистанційної освіти та віртуалізації сучасного освітянського простору спеціалістами вважається [1, 2] саме напрямок розвитку у студентства «*Soft skills*» – універсальні не професійні якості, які допомагають молодим фахівцям взаємодіяти між собою та в команді незалежно від сфери їх діяльності, до яких відносять саме ряд компетенцій, які вже вимагаються сучасними роботодавцями навіть із зазначенням цієї інформації у резюме.

При цьому тенденції розвитку професійної сфери свідчать про те, що означена попередньо думка: «що успіх у професійній діяльності є залежним від рівня професіоналізму фахівця, котрий має набір певних якостей, як-от знання професійних обов'язків, дотримання інструкцій, наполегливість, відповідальність» – застаріла. У реаліях сьогодення професіонал, це фахівець і особистість, яка здатна визначати та застосовувати найефективніші способи своєї діяльності, а також динамічно змінюватись і самоудосконалюватись (навчатись протягом життя), тобто гнучко трансформуватись залежно від обставин і ситуацій сучасного виробничого середовища.

Виходячи з цього можна зробити загальні висновки, що без відповідних навичок «*Soft skills*» вже важко молодому спеціалісту досягти успіху в професійній діяльності у сучасному ринку праці. Беззаперечним є й те, що успішна професійна самореалізація пропорційно залежить саме від рівня розвитку власних «*Soft skills*» та отримання можливості їх розвитку вже під час навчання студентами. І закладання таких принципів у освітній процес з боку сучасних закладів освіти повинно бути паритетними. В свою чергу інноваційні зміни в освітній сфері за дескрипторами [3] спрямованими саме на формування та розвиток «*Soft skills*» у студентської молоді. Це завдання сучасної освіти, потребує особливої уваги.

Розвиток «*Soft skills*» в сучасності являється паралельним мотиватором кожного здобувача фахової освіти, тому що саме від нього залежить те, як особисті якості допоможуть йому вибудувати в майбутньому успішну кар'єру, зайняти гідну посаду, бути вдалим у професійному конкурентному середовищі.

Закладам освіти необхідним є безпосередньо у воєнний час та тим паче у післявоєнному відродженні, відбудові суспільства, приділяти особливу увагу розвитку у студентства «*Soft skills*», як невід’ємній частині професійної підготовки майбутнього фахівця. «*Soft skills*» можна та потрібно ефективно розвивати в закладах фахової передвищої освіти, продумано інтегруючи їх до навчальних планів і програм. Їх можна інтегрувати в певні курси, а також формувати під час занять у студентських наукових гуртках (товариствах), або наукових групах за напрямками, чи спеціальних студентських заходів.

Список використаних джерел:

- 1 Кірдан О. Формування *soft skills* здобувачів вищої освіти в освітньому процесі закладу вищої освіти. Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи, (6), стор. 152–160, 2022
- 2 Гарань Н. Трансформаційні зміни вищої освіти України в умовах війни та у післявоєнний період: завдання та виклики. Матеріали Всеукраїнської міжгалузевої науково-практичної онлайн-конференції «Україна на шляху відновлення: завдання науки і освіти в європеїзації держави» (17–19.05.2023).
- 3 Національна рамка кваліфікації. Видання офіційне МОН України.

УДК 377.1

МАЙБУТНЄ ЗА ЦИФРОВИМ МАРКЕТИНГОМ

Лариса Донцова

**ВСП «Житлово-комунальний фаховий коледж ХНУМГ
імені О.М.Бекетова»**

Ми живемо в епоху, коли Інтернет і цифрові пристрої, такі як настільні комп'ютери, ноутбуки, планшети, телефони й особливо смартфони, складають дуже важливу частину нашого повсякденного життя. Кількість людей, що мають доступ до Інтернету, зростає з кожним днем.

У сучасному світі нестримно змінюються способи дії на потенційного споживача. Одним з найбільш популярних за останні роки став Digital Marketing (цифровий маркетинг), здатний не лише збирати точну і об'єктивну інформацію про цільову аудиторію, але й просліджувати результати

просування бренду або продукту. Комплексний підхід дозволяє використовувати максимально ефективні канали просування.

Digital Marketing – це маркетинг товарів і послуг із застосуванням цифрових технологій. Він використовується на всіх етапах взаємодії із споживачами в сегментах ринку. На відміну від Інтернет-маркетингу, у цифровому маркетингу задіяні і офлайн-канали. Ефективність даного напрямку обумовлена тісною взаємодією зі споживачами та цільовою аудиторією.

Цифровий маркетинг дозволяє компаніям відстежувати й аналізувати результати своїх маркетингових кампаній у реальному часі, що дозволяє швидко коректувати стратегії і тактики компанії, швидко адаптуватися до змін в ринковому середовищі і змінювати свої стратегії відповідно до нових трендів і потреб споживачів.

Цифровий маркетолог відповідає за розвиток і підтримку значимих стосунків з клієнтами через різні онлайн-платформи. Вони використовують такі стратегії, як пошук оптимізація двигуна (SEO), контент-маркетинг, маркетинг у соціальних мережах, електронна пошта маркетинг і багато іншого для залучення потенційних клієнтів через Інтернет.

Цифровий маркетинг надає компаніям можливість ефективно просувати свої продукти або послуги, взаємодіяти з аудиторією і аналізувати результати своїх маркетингових зусиль для досягнення бізнес цілей.

Основні методичні інновації пов'язані сьогодні з застосування інтерактивних методів навчання. Інтерактивне навчання – це, насамперед, діалогове навчання, під час якого здійснюється взаємодія викладача та здобувача освіти. Завдяки інтерактивним методам ми зможемо виховувати фахового молодшого бакалавра, який зможе креативно мислити й самостійно приймати потрібне рішення.

Список використаних джерел:

1. Алексинська, А. Бастракова, Н. Харченко / Зайнятість через цифрові платформи в Україні. Проблеми та стратегічні перспективи – 2018 – с.1.

2. Гриценко С.І. Цифровий маркетинг – нова парадигма розвитку освітніх кластерів в умовах глобалізації. Вісник економічної науки України. 2016. № 1 (30). С. 29–31.

3. Рубан В.В. Цифровий маркетинг: роль та особливості використання. Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2017. Випуск 2-2 (08). С. 20–25.

УДК 377.1

SOFT SKILLS – НАВИЧКИ, ЩО ДОПОМАГАЮТЬ ШВИДКО ЗНАХОДИТИ СПІЛЬНУ МОВУ

Ольга Доценко

«Харківський автотранспортний фаховий коледж»

У сучасному суспільстві молодь слід розглядати як найважливіший стратегічний ресурс держави, за яким майбутнє, і від якого залежить розвиток найважливіших соціальних галузей.

Серед особистих якостей конкурентоспроможного фахівця на ринку праці особливе місце посідають soft skills, які вважаються одним із показників сфери освіти, що динамічно розвивається. Саме система освіти постає найважливішим інститутом соціалізації особистості, що є єдиним процесом, у якому навчання і виховання спрямовані на підготовку освічених, ерудованих, культурно і творчо мислячих фахівців.

Soft skills – це «надпрофесійні» навички, без яких кожній людині, яка хоче досягти успіху в житті, буде важко. Тому вони починають формуватися у школі та продовжують розвиватися у закладах вищої освіти, щоб забезпечити конкурентоспроможність на ринку праці та допомогти досягненню успіху у професійній діяльності.

Викладачі прагнуть забезпечити ефективність навчання, формулюючи мету заняття, виходячи з безпосередньої необхідності опанування навчального матеріалу. В результаті формування та розвиток навичок soft skills відходить на другий план. Сформулювати справжню мету заняття та ефективно

змоделювати процес на основі навичок м'якого спілкування, що розвиваються відповідно до комунікаційного поля, – непросте завдання.

Можна виокремити вісім компетенцій, які наразі недостатньо розвинені серед випускників коледжів: критичне мислення та вирішення проблем; публічне виконання; командна робота; цифрова грамотність; управління; професіоналізм і трудова етика; міжкультурна спрямованість.

Так, розглядаючи *soft skills* можна стверджувати – «це навички, які допомагають швидко знаходити спільну мову з іншими, встановлювати та підтримувати зв'язки, успішно доносити свої ідеї – бути хорошим комунікатором та лідером».

На мій погляд, зараз більшість викладачів намагаються запроваджувати дуже широкі категорії *soft skills*?, які один викладач не може осягнути.

Нині виділяються чотири основних гнучких навичок майбутнього (4К навички): креативність, комунікативність, кооперативність, критичність. Але що ж таке комунікативність? З чого вона складається? Для себе я усвідомила, що не можу просто навчати комунікативності. Я можу навчати певним речам, з яких комунікативність складається. А якщо я буду говорити про комунікативність взагалі, то це будуть судження в площині філософії, які можуть бути цікаві дослідникам та науковцям, але студентам це не дасть потрібних навичок. Для студента важливі більш конкретизовані навички, а не загальне уявлення про комунікативність. Тому ми можемо говорити про необхідність подальшої декомпозиції комунікативності на більш дрібні складові.

Якщо ми запроваджуємо вміння працювати в команді або здатність критично мислити, то ми повинні звертати велику увагу на те що саме актуально у наш воєнний час. А це неможливо зробити, якщо не усвідомлювати з чого ці навички складаються. Для того щоб розібратися що в наш час важливо зі складових критичного мислення, наприклад, треба розуміти які складові взагалі є. Якщо взяти комунікативність, то під час військового стану найбільш актуальними її складовими, на мій погляд, є

спілкування у робочих чатах, проведення телефонних переговорів, ділове листування. Це конкретні складові комунікативної компетентності, які є конкретними навичками і не містять в собі багато філософії. І, на відміну від дуже узагальненого комунікативної компетентності, цим навичкам можна навчити. Всі ці навички об'єднані тим що це комунікація без особистого контакту, з використанням цифрових технологій комунікації. Саме такий відбиток наклала війна на будь яке спілкування.

Але ці навички залишаються актуальними і після війни, бо за два роки карантину та майже два роки війни ми отримали величезний досвід цифрового спілкування і він буде використовуватися і надалі.

УДК377.1

НЕОБХІДНІСТЬ РОЗВИТКУ НАВИЧОК SOFT SKILLS В ОСВІТНІХ ЗАКЛАДАХ УКРАЇНИ

Віта Дробишева

ВСП «Харківський комп'ютерно-технологічний коледж Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут"»

Розвиток загальних навичок людини залежить від оточення, в якому вона перебуває, від ступеня здобутого професійного й особистісного досвіду, від уміння долати виклики. Військовий стан у країні змінив вектор проблем. Однак освітній процес триває, хоч і вимагає відповідних трансформацій та нововведень. Основним залишається питання формування навичок, які є базовими для гармонійного розвитку та повноцінної самореалізації в подальшому навчанні.

Свого роду це універсальні навички, яким характерно проявлятися в діяльності. Soft skills перебувають на одному рівні з професійними, і є необхідними для працевлаштування та результативної роботи. Їх так само треба формувати, розвивати та вдосконалювати. Також можна сказати про особистісний характер зазначених навичок, тому що їх наявність допомагає людині у спілкуванні, у професії тощо.

З огляду на це освітні заклади дедалі більше уваги звертають на розвиток в здобувачів освіти soft skills, впроваджуючи командні проекти, тренування

комунікаційних навичок, навчання ефективного спілкування та взаємодії з іншими учасниками освітнього процесу та людьми загалом.

Soft skills є соціологічним терміном, що охоплює різні особистісні характеристики та соціальні навички, що включають уміння працювати в команді, лідерські якості, креативність, організаторські здібності, комунікація, емоційний інтелект, робота з інформацією, системне мислення, мотивація тощо.

Стратегічно важливим є розвиток та підтримка цих навичок в навчальних програмах та педагогічних підходах. Однак розвиток soft skills в українських закладах освіти потребує використання інноваційних методик та технологій.

Інтерактивне навчання, проєктне навчання, командна робота, застосування інформаційно-комунікаційних технологій – це далеко не повний перелік інноваційних підходів, які можуть забезпечити ефективний розвиток soft skills здобувачів освіти.

Також важливо підтримувати постійне професійне навчання та розвиток викладачів. Вони повинні мати доступ до актуальної інформації, методичних матеріалів та тренінгів, щоби впроваджувати для здобувачів освіти різноманітні інноваційні підходи до навчання soft skills. Досягнення цих цілей потребує підтримки від держави, освітніх організацій та бізнес-сектору. Співпраця між усіма зацікавленими сторонами – здобувачами освіти, викладачами, роботодавцями та державою – є ключовою для успішного розвитку soft skills в освітніх закладах України.

В практиці підготовки здобувачів освіти застосовуються засоби активного впливу на підвищення якості сформованості soft skills. Тригером стали воєнні дії, екстремальні умови, загроза життю, що змусило здобувачів шукати шляхи вирішення складних питань і саме відшукувати засоби формування м'яких навичок.

Отже, використання інноваційних методик та технологій є практичним аспектом розвитку soft skills в українських освітніх закладах. Це сприятиме

підготовці фахівців, які відповідатимуть вимогам сучасного ринку праці та зможуть ефективно працювати в змінному середовищі суспільства.

УДК 377.1

ВИКОРИСТАННЯ ГНУЧКИХ НАВИЧОК НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 208 «АГРОІНЖЕНЕРІЯ»

Олександр Дробязко, Андрій Трембач, Андрій Волошин
Красноградський аграрно-технічний фаховий коледж
імені Ф. Я. Тимошенка

Застосування гнучких навичок завжди цінилося на будь якому підприємстві та в будь якій компанії. Але спеціалісти в різних галузях не народжуються спеціалістами. Будь якій особистості для продуктивного професійного зростання потрібно навчатися. І повинні бути ті, хто навчить їх базовим навичкам. Тому викладачам важливо самим вміти застосовувати ці навички та прививати їх своїм студентам – майбутні фахівцям.

Спеціальність 208 «Агроінженерія» завжди вважалася престижною та давала стійкі знання, вміння і навички студентам. Жодне сільськогосподарське підприємство району не обійшлося без спеціалістів, яких готує коледж. І все тому, що викладачі спеціальності, кваліфіковані спеціалісти, заклали високий потенціал у майбутніх фахівців, змогли в правильному руслі підготувати їх професійно і морально.

Це все відбувається тому, що викладачі коледжу, які працюють за спеціальністю 208 «Агроінженерія», почали активно використовувати гнучкі навички у студентів. Більшість часу, які раніше використовувалися на практичних роботах, стали приділяти розв'язку нестандартних ситуацій, які можуть виникнути на виробництві. Для цього викладачам довелося поспілкуватися з і спеціалістами провідних сільськогосподарських підприємств Красноградського району і визначити основні напрями розвитку ситуацій. Потім був проведений аналіз та співставлено виникаючі нестандартні ситуації з тими навальними дисциплінами, які були закладені в основу освітньо-професійної програми 208 «Агроінженерія». Викладачі стали активно використовувати розв'язання нестандартних виробничих ситуацій під

час практичних занять. Студенти мали змогу в рамках практичного заняття ознайомитися з нестандартною виробничою ситуацією, активно проаналізувати її, самим запропонувати виходи з неї. А потім проходили зустрічі з представниками виробництва, які могли оцінити правильність прийняття запропонованих рішень. У своїй більшості, ці зустрічі мали формат конференцій, на яких кожен студент мав право висловити та захистити правильність своїх рішень. Як підсумок практичних занять по навчальним дисциплінам, студентам проводили екскурсію на підприємство, де вони мали змогу вживу оцінити правильність прийнятого чого чи іншого рішення. Їм давали можливість взяти участь у проведенні або технічного обслуговування, або проведення якоїсь технологічної операції по ремонту техніки, або ж вони мали змогу взяти участь у підготовці операційно-технологічних карт. Іноді ці зустрічі студентів і виробничників проходили спокійно, іноді виникали конструктивні суперечки, та все ж в результаті, і підприємство, і студент, залишалися задоволеними. Підприємство мало змогу вибрати для себе найкращих фахівців в майбутньому, а студенти запасалися таким необхідним власним професійним досвідом, який давав йому змогу конкурувати на ринку праці.

Отже, використання у проведенні практичних занять за спеціальністю 208 «Агроінженерія» гнучких навичок студентів, дає справжній професійний поштовх у конкурентоспроможності фахівців коледжу на ринку праці, дозволяє адекватно оцінювати свої сили та в подальшому сприяє професійному зростанню сучасних фахівців.

ІННОВАЦІЇ В ЗМІСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА

Тетяна Дрокіна

*ВСП «Житлово-комунальний фаховий коледж ХНУМГ
імені О.М.Бекетова»*

У зв'язку з повномасштабним вторгненням РФ в Україну та ковідними обмеженнями в нашій країні внесені певні зміни в систему освіти – заклади освіти змушені перейти на дистанційне навчання.

Постало питання: яким чином забезпечити дистанційне навчання студентів з різних дисциплін і фізичне виховання не виняток. Але не всі розуміють необхідність такого навчання саме з фізичної культури. Працюючи дистанційно, переважна кількість викладачів зіткнулася з проблемою – як зацікавити та змотивувати студентів в необхідності щоденного виконання фізичних вправ. Тому перед викладачами фізичного виховання постала задача більш детального пояснення поняття фізичного виховання та його ролі у розвитку та становленні людини як особистості. Залучити студентів до фізичної культури в короткий термін можливо тільки за умови врахування інтересів самих студентів та особистого приклада викладача.

В моєму випадку, користуючись платформами Zoom та Classroom, пропонуються комплекси на різні групи м'язів та виховання фізичних якостей, приділяється велика увага теоретичному матеріалу: історія розвитку кожного виду спорту, біографія спортсменів, квести, кросворди, тести, презентації. В якості домашнього завдання студент отримує поради для правильного складання комплексів: набір елементів рухової дії (загальні розвиваючі вправи, стрибки, присідання, танцювальні кроки і т. п.), набір допоміжних засобів (мотузка, стілець, пляшка), з яких він складає комплекси, що розвиває творчу діяльність студента.

Тільки систематичне виконання фізичних вправ стає запорукою міцного здоров'я, покращує фізичні якості, зміцнює імунітет і формує життєрадісну працездатну особистість.

ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИКЛАДАННІ КРЕСЛЕННЯ

Тетяна Дука

***Харківський державний професійно-педагогічний фаховий коледж
імені В. І. Вернадського***

Сьогодні не можливо студентів озброїти всіма знаннями, уміннями та навичками, які будуть їм потрібні у житті або в подальшій роботі. Потрібно навчити їх здобувати знання самостійно, бути активними, творчими та винахідливими. І тому завдання викладача допомогти їм в цьому.

Для підготовки відкритого заняття бажано залучати студентів. Це дасть змогу майбутнім майстрам зрозуміти їх подальшу роботу. Вони можуть прийняти участь у створенні плану заняття, підготовці методичних посібників тощо. Це їх мотивує на подальшу навчальну діяльність, дає можливість розібратися, чим вони будуть займатися на своїй майбутній роботі, що становить їхня професія, яке її значення.

Для проведення відкритих занять, і не тільки, потрібно використовувати сучасні технології. Це потреба сучасного світу. Навіть якщо заняття проводяться в аудиторії, потрібно використовувати всі необхідні ресурси і переходити на змішане навчання. Багато цікавого можна створити для викладення нового матеріалу: наприклад, для лекції можна створити квест (Learning Apps) та ін., створення ментальних карт (ресурс – Mindmeister), робити тести (Google Forms, Kahoot). Щоб матеріал був яскравим існує багато різних ресурсів (наприклад Canva). Цікавим для всіх учасників навчання буде створення ребусів, загадок, складання пазлів та інш.

Викладання креслення потребує такої технології як інтерактивне навчання. Застосування інтерактивних технологій дає студентам можливість прямого спілкування з викладачем, розвиток особистісної рефлексії, надає змогу бути активним на занятті, розвиває навички спілкування, вчить правилам спільної діяльності, розвиває пізнавальну активність.

На заняттях з креслення потрібно більше практики і взаємодії між викладачем і студентом. Для повторення матеріалу, а також для рефлексії було розроблено тести (Google Forms), а для викладення нової інформації мною була застосована презентація, яка була створена на Google ресурсах. Це зменшує час для повторення (рефлексії), дає змогу побачити результати всієї групи, проаналізувати і запропонувати пройти тест після опрацювання заданої теми у вільний час. При демонстрації презентації задавалися проблемні питання, які вирішувалися методом мозкового штурму. Це давало змогу залучити більшу кількість студентів. З'ясувати прогалини у їх знаннях. Тільки якщо студент буде активно діяти, мислити, аналізувати свої помилки можна досягти успіху.

А щоб в аналізі помилок приймали участь студенти, була використана інтерактивна дошка Jamboard. І тоді при виконання студентами завдання на цій дошці, можна всією групою розібрати помилки і студент має змогу самостійно виправити всі помилки. Цікаво було всім! В кінці заняття за допомогою тестів розібрали помилки. Змішане навчання дає змогу повторювати матеріал ще раз, тим студентам, яких не було на занятті, ознайомитися з матеріалом. Але ніщо не замінить живого спілкування з викладачем! Це підтверджують і самі студенти.

За час, коли ми почали проводити заняття онлайн, ми багато чому навчилися у використанні комп'ютерних технологій. І я дуже вдячна нашим методистам за постійне інформування про можливості цієї технології. Допомогу в засвоєнні методики використання різних ресурсів та багато іншого. Мені дуже цікаво пізнавати можливості Інтернету при викладанні своєї дисципліни!

ДИСТАНЦІЙНЕ НАДАННЯ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ НА ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Тетяна Єгоркіна

ВСП «Житлово-комунальний фаховий коледж ХНУМГ імені О.М.Бекетова»

Педагогічна наука і практика являють собою надзвичайно важливі та відповідальні сфери людської діяльності, особливо в умовах дистанційного надання освітніх послуг. Сучасні тенденції в освіті та інформатизація суспільства вимагають відповідних змін у викладанні іноземних мов

Дистанційне навчання іноземної мови надає можливість здобувачам освіти отримувати освітні послуги зручно та ефективно, обираючи гнучкий графік занять. Електронні підручники та інтерактивні матеріали дозволяють здобувати знання іноземної мови за допомогою різноманітних ресурсів. Відсутність географічних обмежень дозволяє з усього світу обирати кращих викладачів та програми для вивчення іноземної мови. Віртуальні класи створюють можливість для індивідуального підходу до кожного здобувача освіти, враховуючи його темп навчання та потреби.

Дистанційне навчання іноземної мови є ефективним способом отримання освіти, особливо в умовах зайнятого графіку та важливості гнучкості у процесі навчання.

Зміни у системі освіти мають за мету забезпечити підготовку сучасних кваліфікованих фахівців відповідного рівня та профілю, конкурентоспроможних на ринку праці, які вільно володіють своєю професією та орієнтовані в суміжних областях діяльності, готові до ефективної роботи зі спеціальності на рівні світових стандартів, соціальної і професійної мобільності. Тому усе більше уваги приділяється вивченню нашими здобувачами освіти іноземних мов. Викладачі іноземних мов нашого коледжу використовують на своїх дистанційних заняттях інтерактивні форми навчання,

які наближають здобувачів освіти до умов реалій. Наприклад, на спеціальності «Готельно-ресторанна справа» вивчають дві мови – німецьку та англійську (за професійним спрямуванням). Для здобувачів освіти цієї спеціальності є розроблений дистанційний курс іноземної мови, який охоплює безліч ситуацій, в яких працівники повинні використовувати іноземну мову в спілкуванні з клієнтами, також підкреслює комунікативні потреби здобувачів освіти в професійному спілкуванні, приділяючи головну увагу розумінню особливості мови у сфері готельного обслуговування. Специфіка іноземної мови підібрана раціонально і забезпечує здобувачам освіти запас необхідних виразів для порозуміння з клієнтами. Практично цінним результатом користування іноземними мовами є проходження практики в готелях та ресторанах, де майбутні фахівці вчаться приймати гостей та правильно запропонувати їм номер у готелі, приймати замовлення та розуміти вимоги клієнтів. Використання інтерактивних методів в умовах дистанційного навчання дає можливість здобувачам освіти засвоїти новий матеріал, одержати достатню професійну інформацію для формування необхідних навичок і умінь. Методика інтерактивного навчання враховує принцип доступності й посиленості навчання. Хочу підкреслити, що дистанційне навчання іноземної мови стає не лише необхідністю, але і важливим етапом в розвитку освіти. Це забезпечує доступність та ефективність навчання, сприяючи глибшому розумінню та вивченню мови.

Таким чином, на сучасному етапі розвитку України і її взаємин із зарубіжними партнерами, майбутній фахівець повинен якомога раніше зрозуміти, що без знання іноземної мови неможливо вважати себе професіоналом.

РОЗВИТОК ЗАКЛАДІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ ХАРКІВСЬКОГО РЕГІОНУ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

Олена Ємельянова

Харківський фаховий коледж технологій та дизайну

У період воєнної агресії росії проти України, в умовах воєнного часу заклади фахової передвищої освіти Харківського регіону повинні вирішити такі важливі завдання:

1. Забезпечення якості освітніх послуг у сфері фахової передвищої освіти, провадження на високому рівні освітньої діяльності в режимі дистанційного навчання;

2. Застосування сучасних ефективних освітніх платформ для організації дистанційної освіти, ведення навчальної документації в електронному вигляді, забезпечення її доступності для учасників освітнього процесу;

3. Забезпечення наявності на доступності для студентів навчально-методичної літератури, підручників, збірників практичних завдань, збірників лабораторних та практичних робіт, інформаційного забезпечення дисциплін в електронному вигляді;

4. Забезпечення високого рівня практичного навчання та органічного поєднання в освітньому процесі теоретичного та практичного навчання, у тому числі, у дистанційному режимі (створення навчальних фільмів, їх застосування в освітньому процесі, організація практичного навчання на підприємствах, де створені безпечні умови роботи, а також в безпечних регіонах України); взаємодія з роботодавцями з метою організації практичного навчання та подальшого працевлаштування;

5. Підготовка фахівців зі спеціальностей, що потребує держава у воєнний та післявоєнний період;

6. Збереження здоров'я учасників освітнього процесу;

7. Збереження та, по-можливості, розвиток матеріально – технічної бази коледжу;

8. Збереження педагогічного колективу, особливо, провідної, висококваліфікованої її частини; поповнення педагогічного колективу за рахунок молодих, ініціативних педагогів, що вільно володіють сучасними освітніми технологіями;

9. Забезпечення внутрішнього контролю освітньої діяльності;

10. Створення необхідних умов для реалізації учасниками освітнього процесу їхніх здібностей і талантів; розвиток творчості студентів, організація та стимулювання студентів до участі у конкурсах фахової майстерності міжнародного, всеукраїнського, обласного рівня on-line, як шлях до підвищення рівня фахової майстерності, налагодження міжнародних зв'язків та провадження міжнародної діяльності у сфері освіти, мистецтва і культури, а також для збереження стабільного психоемоційного стану молоді людини;

11. Організація ефективної взаємодії з педагогічним колективом в on-line форматі (проведення педагогічних, методичних рад, нарад тощо);

12. Забезпечення додержання академічної доброчесності усіма учасниками освітнього процесу;

13. Створення умов у закладах освіти для навчання осіб з обмеженими можливостями (треба врахувати, що після війни буде немало молоді з обмеженими можливостями, яким треба надати комфортні умови для навчання);

14. Забезпечення додержання прав пільгового контингенту студентів;

15. Проведення системного національно-патріотичного виховання в on-line режимі, виховання громадянина, патріота; виховання у здобувачів фахової передвищої освіти патріотизму, соціальної активності, громадянської позиції та відповідальності;

16. Організація волонтерської діяльності усіх учасників освітнього процесу;

17. Формування правової та екологічної культури, моральних цінностей, здорового способу життя, здатності критично мислити та самоорганізовуватися в сучасних умовах.

СПРИЯННЯ ПСИХОЛОГІЧНІЙ СТІЙКОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ЧЕРЕЗ КОМУНІКАЦІЮ НА ОСНОВІ SOFT SKILLS

Аліна Єна

**Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради**

Сучасне освітнє середовище вимагає від здобувачів освіти не лише академічних знань, але й розвинених міжособистісних вмінь, відомих як soft skills. Ці навички стають ключовим елементом психологічної стійкості здобувачів освіти, сприяючи їхньому успіху та адаптації у сучасному суспільстві. Сприяння психологічній стійкості студентської молоді може відбуватися через розвиток комунікацій на основі soft skills, таких як емпатія, вміння слухати та виражати свої думки. Це сприяє покращенню взаєморозуміння та збільшенню їх самоповаги. Крім того, вміння працювати в команді та вирішувати конфлікти сприяє формуванню позитивного психологічного середовища. Розвинуті soft skills допомагають здобувачам освіти адаптуватися до нових ситуацій, зменшуючи рівень стресу й підвищуючи їхню стійкість до труднощів навчання. Комунікативні навички також сприяють побудові здорових взаємин з педагогами, що може позитивно впливати на загальний психологічний стан студентської молоді. Окрім цього, розвиток soft skills, зокрема навичок ефективного спілкування, сприяє формуванню у здобувачів освіти впевненості в собі та здатності виражати свої ідеї. Комунікативна компетентність також сприяє розвитку міжособистісних зв'язків, що може вплинути на соціальну підтримку та психологічний комфорт студентської молоді. Посилення навичок ефективного спілкування може сприяти розвитку в здобувачів освіти таких аспектів, як розуміння власних емоцій та вміння конструктивно взаємодіяти з оточуючими. Це сприяє підвищенню рівня самосвідомості та емоційного інтелекту, що важливо для психологічної стійкості. Здатність виражати свої почуття і думки сприяє формуванню позитивної самоконцепції та забезпеченню здорового розвитку особистості. Додатковим фактором є розвиток навичок активного слухання,

яке сприяє підвищенню розуміння та їх взаємодії. Це сприяє створенню сприятливого середовища для обміну ідеями та допомагає вирішувати можливі конфлікти шляхом ефективного спілкування. Загалом, вдосконалення soft skills через комунікацію сприяє розвитку комплексу навичок, необхідних для психологічної стійкості та успішної взаємодії в освітньому середовищі.

Поняття «soft skills» пов'язане з тим, яким чином люди взаємодіють між собою, соціалізуються, самореалізуються як особистість та у професійному житті, тобто «м'які» навички рівною мірою необхідні як для повсякденного життя, так і для роботи. На противагу твердим навичкам, м'які навички не є обов'язковими, але саме вони у поєднанні зі спеціальними сприяють становленню спеціаліста як висококваліфікованого професіонала. До переліку «м'яких навичок» відносимо: організаторські здібності, комунікація, лідерські якості, емоційний інтелект, робота з інформацією, уміння працювати в команді, креативність, системне мислення та мотивація.

У контексті пошуку ефективних шляхів формування «м'яких навичок» в умовах ЗВО доцільно врахувати такий аспект: доволі складно формувати їх у межах освітнього процесу, оскільки на перешкоді стає ряд формальних факторів (орієнтація навчального матеріалу на засвоєння певної сукупності знань із навчального предмету, вимоги робочої навчальної програми, особистісний фактор викладача, фіксований час академічної пари тощо). Тому лише в умовах позанавчальної діяльності найбільш оптимально організувати заходи на виявлення та формування «м'яких навичок» у студентської молоді. Найбільш сприятливими для цього є тематичні заходи, як тренінг, година спілкування тощо.

Список використаних джерел

1. Коваль К.О. Розвиток «soft skills» у студентів – один з важливіших чинників працевлаштування // Вісн. Вінницьк. політ.ун-ту, 2015. № 2. 162-167 с.
2. Мусатов С.О. Педагогічна комунікація в людському бутті та професійній діяльності// Наук.-метод. посіб., Київ: Наукова думка, 2003. 120-138 с.

ІННОВАЦІЙНЕ СОЦІАЛЬНЕ ПАРТНЕРСТВО ЗАКЛАДІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ ТА БІЗНЕС-СТРУКТУР

Оксана Єрмоленко

Харківський фаховий коледж технологій та дизайну

У рамках модернізації освіти протягом останніх років одним з найважливіших напрямків діяльності закладів фахової передвищої освіти стало формування ефективних моделей взаємодії коледжів з регіональною владою та бізнес-спільнотою. Партнерство бізнесу та коледжів сьогодні є інноваційно важливим у змісті підготовки фахового молодшого бакалавра. В умовах воєнної економіки та повоєнного відновлення в Україні зростає молодіжне безробіття, і, водночас, багато роботодавців тривалий час не можуть підібрати кваліфікований персонал.

Основна причина полягає у дисбалансі між знаннями і навичками, отриманими у закладах фахової передвищої освіти, та вимогами ринку праці, це невідповідність між навчальними програмами підготовки фахового молодшого бакалавра і реальними потребами ринкової економіки в умовах воєнної економіки та повоєнного відновлення в Україні. Однак, останнім часом – суперечностей між освітою і потребами бізнесу не виникає, однак від фахівців потрібно не знання готових відповідей, а «компетенції», тобто грамотно і вчасно аналізувати проблеми і знаходити правильні рішення в конкретних ситуаціях в умовах воєнної економіки та повоєнного відновлення в Україні.

Таким чином, єдиний можливий вихід зі сформованої ситуації – це розвиток взаємодії закладів фахової передвищої освіти і роботодавців, або в широкому сенсі – освіти та бізнесу. Однак формування взаємодії бізнесу та коледжів в односторонньому варіанті, за програмою «постачальник-споживач», не зможе призвести до максимального результату. Необхідні інші, інноваційні взаємовигідні підходи, які б стимулювали співробітництво та спільні дії обох сторін:

- по-перше, якісна освіта є ключовим напрямом розвитку країни в умовах воєнної економіки та повоєнного відновлення;

- по-друге, є потреба змінювати ставлення партнерів один до одного, оскільки нині бізнес та освіта – це різні світи зі своєю культурою, цінностями та історією успіхів.

Інноваційними перевагами співпраці для закладів фахової передвищої освіти є вирішення проблем із працевлаштуванням фахових молодших бакалаврів, можливість відстежувати у подальшому їх трудову долю, вносити корективи у співробітництво, шукати напрями її удосконалення. Також позитивним є інформування студентів закладів фахової передвищої освіти щодо великих роботодавців «з перших рук», адаптація до робочих умов під час практики та стажувань.

Інноваційними переваги для роботодавців полягають в тому, що вони отримують доступ до аудиторії студентів закладів фахової передвищої освіти, яка володіє необхідними базовими знаннями, роботодавець має можливість вибору найбільш талановитих кандидатів. У тих випадках, якщо співпраця була успішною, компанія стала привабливою для основної маси студентів, складається не тільки успішна взаємодія навчального закладу та роботодавця, а й відкривається додатковий канал залучення кадрів - зв'язок з випускниками.

В Україні в умовах воєнної економіки та повоєнного відновлення до найпоширеніших інноваційних форм співпраці закладів фахової передвищої освіти із бізнесом відносять: проходження технологічної практики на базі компаній та підприємств; стажування на базі компаній, приватних підприємств та бізнес-структур; проведення навчальних курсів та обладнання лабораторій від компаній; проведення студентських конкурсів, круглих столів та конференцій у рамках соціального партнерства разом з бізнес-структурами.

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ ЯК ЧИННИК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЄВОСТІ ЗНАНЬ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Тетяна Жадан

Харківський автомобільно-дорожній фаховий коледж

Сьогодні наша освіта, перебуваючи в складних умовах, вимагає оптимізації та інтенсифікації навчання. Завданням педагога є створення умов, які б дали можливість кожному здобувачу освіти проявити творчу активність, самостійність у процесі навчання. Сучасне заняття неможливе без застосування інформаційно-комунікаційних технологій, але для досягнення оптимальних результатів слід грамотно інтегрувати їх в освітній процес. Наприклад, ми нерідко стикаємося зі студентським плагіатом – недотриманням принципів академічної доброчесності. Це ставить нові вимоги до ефективного використання інноваційних технологій як одного із шляхів забезпечення якості освіти та дієвості знань.

Однією з технологій є візуалізація навчального матеріалу, що сприяє швидкому запам'ятовуванню, систематизації, осмисленню інформації. Цікавим прийомом візуалізації при вивченні української мови є хмари слів. Цей спосіб містить смислове навантаження і спонукає здобувачів освіти уважніше зосередитись на навчальному матеріалі. Наприклад, вивчаючи тему «Прості ускладнені речення» доцільними є такі завдання: скласти прості ускладнені речення, використовуючи слова-терміни з хмари слів (розпушувачі, кушорізи, крани, асфальтоукладальники, дорожньо-будівельні машини, трактори, дорожні фрези); із хмари слів дібрати прикметники (навісний, ґрунтовий, причіпний, шнекороторний, самохідний) до термінів (віброкоток, самоскид, автогрейдер, снігоочисник).

Не менш продуктивним є також використання інтелект-карт як одного із способів практичного засвоєння навчального матеріалу. Працюючи з такими картами, студенти наповнюють їх змістом. У процесі цієї діяльності відбувається розвиток критичного мислення, активізується пізнавальна

діяльність. Це дає змогу викладачеві об'єктивно оцінити рівень засвоєння студентами матеріалу, виявити недоліки та відкоригувати їхню діяльність на майбутнє.

Такі прийоми візуалізації дають змогу стисло і швидко опрацювати інформацію, забезпечити реалізацію власне мовних та мовленнєвих компетентностей: лексичних, граматичних, правописних умінь, знання базових мовленнєвознавчих понять, здатність до мовленнєвої творчості, здатність планувати, готувати майбутнє висловлювання, реалізувати задум у процесі мовленнєвої діяльності.

Використання наведених методів дає поштовх творчому розвитку здібностей та уяви, вияву індивідуальних нахилів здобувачів освіти, а також ці методи сприяють урізноманітненню форм роботи, диференціації та індивідуалізації процесів навчання, компенсують «освітні втрати», представляючи великі обсяги навчального матеріалу лаконічніше, розвивають навички самостійної роботи.

Сучасні інноваційні технології навчання дають можливість студентам отримати користь з досвіду своєї роботи над мовним матеріалом, у процесі якої вони розвивають здатність мовленнєвої творчості, дозволяють упорядкувати та організувати взаємозв'язок своїх знань, що є необхідним для подальшого застосування в межах фаху.

УДК 377.1

ВИКОРИСТАННЯ ОНЛАЙН-РЕСУРСІВ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Наталія Живага

Харківський фаховий коледж технологій та дизайну

Наразі розвиток та вдосконалення цифрової компетентності – один з пріоритетних напрямів підвищення кваліфікації педагогічних працівників відповідно до професійного стандарту викладача та Закону України “Про освіту”. Сьогодні важко уявити навчальне заняття без застосування якихось онлайн-ресурсів, інструментів: квестів, онлайн-ігор, кросвордів,

інтерактивних вправ тощо. Кожен викладач у своїй роботі повинен шукати такі засоби навчання, які дозволять найбільш ефективно сформувавши внутрішню мотивацію до навчання, як основу пізнавального інтересу здобувачів освіти, активізувати їх діяльність, розвивати критичне мислення.

Які ж найефективніші методи, прийоми, освітні платформи та інструменти дистанційного навчання необхідно застосовувати, щоб зробити навчання наших здобувачів освіти цікавим, потрібним у майбутньому?

Сьогодні існує та використовується багато різноманітних форм і методів роботи в закладі освіти. Але в умовах організації дистанційного навчання виникає необхідність організації методичної роботи в онлайн – форматі з використанням сервісів для проведення відеоконференцій та онлайн-зустрічей – Zoom або Google Meet, з використанням різних онлайн-сервісів.

Адаптовані навчальні платформи: використання платформ для навчання, які надають завдання та матеріали, залежно від рівня знань кожного студента. Великою популярністю користуються такі українські платформи, як: «На всі двісті», «Всеукраїнська школа онлайн», «На Урок», «Всеосвіта» – відкриті майданчики дистанційної освіти.

Віртуальні екскурсії та онлайн-лекції: застосування віртуальних екскурсій та онлайн-лекцій для забезпечення індивідуального доступу до матеріалів та ресурсів відповідно до інтересів та потреб студента.

Ці практики ілюструють як цифрові технології можуть бути використані для індивідуалізації навчання, забезпечуючи оптимальний процес освіти для кожного студента зокрема.

Цифрові платформи для дистанційного навчання дозволяють студентам навчатися в режимі реального часу або самостійно, враховуючи їхній робочий темп та особисті графіки. Це особливо важливо для тих, хто вивчає новий матеріал вдома або в умовах гнучкого графіку. Індивідуалізація та адаптація через цифрові платформи допомагають створити унікальне навчальне середовище, де кожен студент може розвиватися відповідно до своїх потреб, що в сумі веде до покращення якості.

За умов переходу на формат онлайн-навчання виникла потреба використання засобів з функціями групових чатів, дзвінків та відеоконференцій. Одним із популярних інструментів, найбільш пристосованих для навчання та зручних у використанні, є багатоплатформові месенджери Telegram, Viber, а найголовніше надзвичайно прості у використанні.

За допомогою Telegram, Viber створюємо групу з усіма здобувачами освіти. Таким чином, є чат для групи, де я спілкуюся та проводжу заняття, а також розміщую навчальні матеріали та записи занять. Можна пересилати та отримувати файли різних форматів (фото, аудіо, відео та інші)

Отже, Telegram-месенджер, Viber робить процес навчання для студентів всебічним, ґрунтовним та цікавим.

Таким чином, сучасний освітній процес неможливий без використання електронного освітнього контенту. Застосування цифрових інструментів в освітньому процесі – це нова можливість для педагогів урізноманітнити освітній процес, зробити його цікавим, доступним та ефективним.

УДК377.1

ПРОБЛЕМА ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ

Іван Забіяка

Харківський фаховий коледж транспортних технологій

У складних умовах воєнного стану слід докладати максимум зусиль для забезпечення сталості навчання та викладання, створення безпечних умов для студентів і викладачів, підтримки тих, хто був змушений виїхати за кордон або до безпечніших регіонів України. Відбір і організація змісту навчання студентів в дистанційному режимі залежать від мети, вибору моделі дистанційного навчання, можливостей програмного забезпечення, компетентності педагогічних кадрів та готовності учасників освітнього процесу до взаємодії у мережі. Усе це потребує пошуку більш ефективних засобів навчання, які б виконували у навчальному процесі такі функції: інформуючу, формуючу, систематизуючу, контролюючу та мотивуючу.

Завдання викладача – зробити пропонуємий матеріал максимально доступним, цікавим, наочним і таким, що стимулюватиме до розширення знань. Завжди більш виграшними є ілюстровані онлайн-уроки, що спонукають студента до співтворчості.

Для навчання є можливість використовувати інфографіку, відеоматеріали та підкасти. Найпоширеніші платформи для проведення занять в Україні, які надають можливість проведення відеоконференції, на сьогодні є Zoom, Microsoft Teams, Google Meet. Платформи дистанційної освіти надають можливість контролювати засвоєння пройденого матеріалу. Додатки-месенджери – Viber, Telegram допомагають надсилати студентам текстові та мультимедійні матеріали для підготовки до занять, забезпечують ефективний зворотній зв'язок із викладачем.

Варто згадати такі можливості, як використання інтерактивної дошки, створення онлайн-тестів з пройдених тем (наприклад, на платформах Quizlet, Google Forms, тощо), розміщення в електронному освітньому середовищі корисних посилань на відеоресурси для повторення та закріплення матеріалу, а також самостійної роботи. Google Class дозволяє створювати віртуальні класи. Сервіс пропонує студентам виконувати письмові роботи в Google Documents, і викладач має можливість редагувати роботу студента, відзначати або виправляти помилки та залишати коментарі. Потім відповідно до прописаних критеріїв виставляється оцінка. Далі викладач відстежує статистику, хто здав роботу вчасно, а хто пропустив дедлайн. Усе це як закріплює знання, так й підвищує мотивацію студентів.

Вебсайти пропонують скористатися онлайн-дошкою, можливості якої набагато перевершують звичайну дошку класу: можна відкрити доступ всім (або деяким) студентам, щоб кілька людей могли писати, малювати, приклеювати фото, стікери, малюнки, аудіо, відео без обмежень.

Таким чином, можна зробити висновок, що широке впровадження новітніх технологій забезпечує інноваційний розвиток освіти й суспільства в цілому. Але розвиток дистанційного навчання в Україні потребує

вирішення комплексу завдань, а саме: покращення технічного оснащення та методичного забезпечення, перенавчання викладацького складу та оволодіння новими знаннями та навичками, які будуть працювати у дистанційному режимі за умов недостатньої чи відсутньої візуальної, емоційної та психологічної комунікації із студентами.

Говорячи про недоліки дистанційного навчання, не всі студенти мають достатню комп'ютерну грамотність при такому виді освіти, і вимагають додаткової, індивідуальної роботи. Не всі студенти та викладачі мають все необхідне обладнання: вебкамеру, мікрофон та сам комп'ютер. Не всі учасники освітнього процесу мають доступ до досить швидкісного інтернету, щоб виходити на відеозв'язок під час занять, або отримувати цей зв'язок у нормальній якості (без затримок та спотворення звуку або зображення).

Зрозуміло, що дистанційна освіта має свої позитивні та негативні сторони. Світ стоїть на порозі важливих новітніх зрушень у сфері здобуття освіти, але є комунікативні навички, які не можуть бути сформовані тільки онлайн. Тому оптимальним у даному випадку буде використання змішаної моделі навчання.

УДК 37.015.31 : 004

**ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ РОЗВИТКУ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ
СТУДЕНТІВ ПРИ ЗАСТОСУВАННІ МЕТОДУ ПРОЄКТІВ**

Валентина Задорожна, Катерина Козуб

ВСП «Харківський фаховий коледж харчової промисловості ДБТУ»

На сучасному етапі розвитку суспільства є гостра потреба в самостійних, творчих фахівцях, ініціативних, заповзятливих, здатних пропонувати і розробляти ідеї, знаходити нетрадиційні рішення та реалізовувати їх з урахуванням сучасного рівня розвитку технологій.

Комплексна програма із залучення студентів до творчої та дослідницької діяльності здатна вирішити це завдання. Студенти можуть залучатися до

розробки нових та вдосконалення наявних навчальних матеріалів, створення проектів, електронних освітніх ресурсів, методичних напрацювань.

У якості основного інструменту створення проектів можна залучати віртуальні інструменти, що відносяться до Web 2.0, а сервіси, аналогічні Google Docs, дозволяють вирішити питання не тільки публікації інформації в мережі, а й можливість одночасної роботи з нею кількох користувачів. Вирізняються такі етапи проектної діяльності: підготовчий, пошуковий, аналітичний, практичний, презентаційний.

На підготовчому етапі можна скористатися сервісом Miro – це нескінченна інтерактивна дошка з доступом і можливістю через інтернет писати нотатки, малювати, додавати файли в процесі спільної роботи. На пошуковій стадії проекту відбувається пошук та відбір інформації, обговорення можливого акцентування теми на окремих елементах, конкретизація напряму дослідження, формулювання проблеми дослідження.

На аналітичному етапі остаточно визначається ідея кінцевого продукту проекту, та розподіляються обов'язки щодо його реалізації. Саме на цьому етапі кожен учасник обирає, виходячи зі своїх можливостей, те, що він може запропонувати: оформлений буклет, мультимедійну презентацію, анімаційний ролик, сайт чи групу у соціальній мережі. На практичному етапі для створення анімації чудово зарекомендував себе онлайн-сервіс Powtoon (<https://www.powtoon.com/>), для створення відео можна порадити Sony Vegas Pro (<https://www.softportal.com/software-3511-sony-vegas-pro.html>), для обробки світлин – онлайн-версію популярного фотошопа (<https://pixlr.com/>).

Для узагальнення та підвищення наочності інформації можливе створення інфографіки на таких популярних сайтах, як easel.lypr (<https://www.easel.ly/>) та буклетів на сервісі Canva (<https://www.canva.com/>).

Етап презентації проекту є дуже важливим, оскільки він дозволяє вирішити відразу кілька завдань: формування досвіду публічних виступів, готовність вигідно репрезентувати свою роботу та демонструвати

комунікативні навички. Зазвичай, студенти не лише готують презентацію свого проєкту, а й беруть участь у колективному аналізі та оцінці всіх інших проєктів.

Подання результатів роботи на відкритій платформі формує відповідальність за матеріали, що розміщуються, готовність відстоювати авторство, дизайн та етичне наповнення розробки. Для розміщення та обміну матеріалами учасники проєкту активно користуються Хмарою.

Отже, застосування віртуальних сервісів Веб 2.0 та проєктів є надзвичайно ефективним для підвищення творчого потенціалу студентів у рамках створення науково-дослідного проєкту, що в свою чергу веде до створення нового унікального освітнього ресурсу внаслідок спільної активної діяльності.

ЛІТЕРАТУРА.

1. Даниленко, Л. В. Мультимедійні презентації на уроках виробничого навчання / Л. В. Даниленко // Проф.-техн. освіта. – 2014. – № 1. – С. 32–35.
2. Івахнюк, Г. Ю. Електронні навчально-методичні комплекси у підготовці кваліфікованих робітників / Г. Ю. Івахнюк // Проф.-техн. освіта. – 2014. – № 1. – С. 30–31
3. Лук'янець, В. Д. Формування графічної компетентності молодших спеціалістів через технології дистанційного навчання / В. Д. Лук'янець, Л. П. Шумська, І. В. Воронцова // Труд. підгот. в рід. шк. – 2015. – № 2. – С. 30

УДК377.1

ПОЗААУДИТОРНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ОДНА З ФОРМ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ЕКОНОМІЧНИХ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ КОЛЕДЖУ

Галина Заєць, Андрій Дубина

Красноградський аграрно-технічний фаховий коледж

імені Ф.Я. Тимошенка

Актуальність теми: на сучасному етапі прискореного соціально-економічного розвитку нашої країни, що характеризується поступовою й неухильною інтеграцією України в європейські політичні та економічні структури, важливого значення набуває підвищення освітнього рівня

підготовки висококваліфікованих спеціалістів, збагачення інтелектуального та творчого потенціалу, вміння економічно мислити.

При обмежені навчального аудиторного часу підготовки фахових молодших бакалаврів особливо коли наша країна перебуває в умовах воєнного стану, для оволодіння знаннями повною мірою виникає необхідність навчати студентів ефективно працювати в позааудиторний час.

Позааудиторна робота має великий потенціал щодо покращення знань та умінь з економічних дисциплін, дає можливість постійно збільшувати обсяг знань, які має опанувати фаховий молодший бакалавр за роки навчання в Красноградському аграрно-технічному фаховому коледжі імені Ф.Я. Тимошенка, зростання вимог до рівня його професіоналізму, сприяє задоволенню тих потреб, які в процесі аудиторної роботи недостатньо виявляються.

Загальновизнано, що позааудиторна робота, особливо в умовах воєнного стану нашої країни та здобування знань студентами коледжу в режимі онлайн є ефективним методом стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності.

До початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну позааудиторна робота студентів за допомогою електронних засобів навчання здебільшого були допоміжними, провідними залишалися традиційні методи. Зараз ми опинилися в нових реаліях та змушені всю викладацьку роботу перенести в електронний дистанційний формат.

На нашу думку найбільш ефективними для розвитку економічного мислення студентів є бесіда, диспут, дискусія, «круглий» стіл із залученням участі в відеоконференції випускників коледжу, яким завчасно доводиться дата, тема і посилання на проведення конференції.

Диспут використовується для вивчення різних поглядів на певну проблему з метою встановлення істини. Наприклад. Обґрунтувати, як рівень спеціалізації фермерського господарства «Фортуна» Красноградського району – 42,3% і фермерського господарства «Шанс», с. Петрівка

Красноградського району – 64,8% буде впливати на ефективність названих фермерських господарств. Для цього студенти, виконуючи самостійно економічні розрахунки доводять доцільність відповідного рівня спеціалізації.

Важливу роль в позааудиторній роботі є проведення в коледжі тижня бухгалтерських дисциплін до Міжнародного дня бухгалтера – 20 листопада 2023 р. Цей позааудиторний захід не тільки навчальний, що ставить певні навчальні та виховні цілі, а це і об'єднання спільних економічних завдань професійної майстерності, ігор, вікторин, конференцій, тематичних вечорів і ін. Також дуже важливим для ефективної підготовки майбутніх фахівців є такі форми позааудиторної роботи як виконання домашніх завдань, складання узагальнюючих конспектів з економічних дисциплін, написання рефератів, складання економічного словника, проходження переддипломної практики.

Висновок. Позааудиторна діяльність сприяє саморозвитку й самореалізації студентів, поглибленню уявлення про себе як про особистість і професіонала фахового молодшого бакалавра з обліку і оподаткування.

Література.

1. Закон України «Про фахову передвищу освіту» - 06.09.2019 р. р- VIII
2. Ковальчук Г.О. Активізація навчання в економічній освіті. К. КНЕУ, 2015 – 298 с.

УДК377.1

КОМУНІКАТИВНА КУЛЬТУРА ЯК КОМПОНЕНТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ

Надія Зворська

***Харківський педагогічний фаховий коледж Муніципального закладу
«Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради***

Актуальним питанням розвитку освіти в Україні є формування комунікативної культури майбутнього фахівця-педагога, так як розв'язання професійних завдань знаходиться в площині комунікації й реалізується шляхом комунікативної взаємодії. Зростає і рівень вимог до комунікативної культури як основного фактора, що забезпечує вчителю високий професійний рівень.

Комунікативне спілкування – це одна з основних сфер людського життя і є вирішальною умовою становлення кожної людини як особистості. Серед основних чинників цього процесу можна виділити вплив середовища та соціального оточення, суб'єктів суспільного та сімейного виховання, самовиховання, предметно-практичну діяльність та спілкування. Розвиток суспільства забезпечується завдяки фізичному та духовному відтворенню його членів. Спілкування є обов'язковою умовою формування загального інтелекту, розвитку емоційної сфери і волі людини.

Професійна культура вчителя взаємопов'язана з усіма компонентами особистісної культури, у першу чергу з моральною, правовою, розумовою, естетичною, екологічною тощо. На її становлення і прояв впливає весь комплекс соціальних, економічних, педагогічних чинників. Слід звернути увагу на взаємозв'язок професійної культури з іншими компонентами культури особистості, які, звичайно, неможливі без глибоких знань, умінь, досвіду в певній професійній діяльності. Професійна зрілість педагога пов'язана із професійною етикою й естетикою, із громадянською й моральною вихованістю. Їх єдність і є професійна культура особистості.

Здобувачам освіти, які обрали фах вчителя, важливо розуміти закономірності особистісного зростання, яке призводять до усвідомлення конкретного педагогічного завдання: забезпечити узгодження, гармонію можливостей та активності в її проявах. Важливо ставити ці завдання в процесі навчання професійним якостям майбутніх викладачів. Вони мають бути професійно компетентними у процесі педагогічної діяльності. Важливим у цьому процесі є спілкування: з учнями, батьками, колегами, тому важливо, щоб у педагога була сформована комунікативна культура. Від того наскільки сформована культура спілкування, настільки буде успішним педагогічний процес, так як комунікативна взаємодія пронизує всі види професійної діяльності.

Комунікативна культура викладача містить у собі ряд психічних властивостей та визначені особливості мислення: відкритість, гнучкість,

нестандартність асоціативного ряду, розвиненість внутрішнього плану дій. Як показують останні дослідження, ці властивості мислення визначають уміння бачити і ставити проблеми, що, край важливо для розвитку творчого підходу педагога до комунікативних процесів і до своєї фахової діяльності в цілому.

Специфіка професійної діяльності вчителя саме у спілкуванні і від культури використання цього основного засобу педагогічної діяльності залежить професійна культура педагога. Спілкування можна визначити як систему цілеспрямованих і мотивованих процесів, які забезпечують взаємодію людей в колективній діяльності, реалізують суспільні і особистісні психологічні відносини і використовують специфічні засоби, перш за все – мову.

Найважливішим компонентом комунікативної культури майбутнього викладача є вільне володіння мовою. Воно припускає: наявність великого запасу слів, образність, точне сприйняття усного слова і точну передачу ідей співрозмовника своїми словами. Комунікативна культура припускає сформованість у педагога визначених соціальних установок. Необхідно, щоб викладач ставився до колег, до співрозмовників не тільки як до засобу вирішення професійних завдань або досягнення власного добробуту, але і бачив в інших партнерах по взаємодії, співбесідника і поважав його гідність.

Сьогодні мета освіти переміщається з обслуговування потреб держави на задоволення потреб особистості та суспільства. Відповідно змінюються й цінності професійної діяльності педагога за умов особистісно зорієнтованої освіти. Пріоритетними стають особистість та індивідуальність дитини, її розвиток, дитинство як самоцінність. Прийняття цих цінностей означає, що педагог приймає на себе відповідальність за те, щоб у шкільні роки дитина відбулася: не була зламана, принижена, щоб вона дізналася про свої можливості, що вона вміє і не вміє.

Усвідомлення розвитку дитини як цінності передбачає підвищення психолого-педагогічної компетентності педагога, оскільки вимагає опори на психологічні закономірності особистісного зростання, яке, як правило,

пов'язане з індивідуальними можливостями та компетентністю дитини та її активністю. Майбутній педагог має знати, які чинники стимулюють особистісне зростання учня, а які гальмують. Емоційна стабільність, ситуація схвалення, визнання, підтримка ініціативи й самостійності й урахування «зони найближчого розвитку» – усе це сприятливі чинники. Навпаки, страх, що породжує невпевненість у собі, комплекс меншовартості, пережита несправедливість, неприйняття однолітками, відчуття провини чи сорому – усе це може стати гальмом у розвитку.

Таким чином, різні види спілкування, як і різні рівні комунікативної здатності, є необхідними складовими розвитку такого інтегративного явища, як комунікативна культура майбутнього педагога.

УДК 377.1

ІННОВАЦІЇ В ЗМІСТІ ОСВІТИ ЯК ДЛЯ ВИКЛАДАЧІВ, ТАК І ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Сергій Здолбніков

Харківський фаховий коледж транспортних технологій

На сьогодні актуальними є питання педагогічної і психологічної компетенцій педагога в менеджменті інновацій, тобто проблеми педагогіки і методики викладання навчальних дисциплін, соціальної роботи, професійної освіти. З'являються нові інструменти та засоби, реалізуються нові підходи у вирішенні тих чи інших завдань. Сучасне життя висуває до викладача чимало вимог, серед яких однією із найважливіших сьогодні є здатність до творчості і неординарних підходів у вирішенні різноманітних завдань. Викладачам потрібно плідно працювати над якісними формами і методами навчання сучасного здобувача освіти. Події у сучасному світі розвиваються так динамічно, що знання і технології оновлюються швидше, ніж життя одного покоління людей. Ось чому і є актуальними питання педагогічної і психологічної компетенцій педагога в менеджменті інновацій бо сьогоднішній студент не є тим самим студентом, яким був 10, а тим паче 20 років тому. Час швидкоплинний, технології та наука стрімголов розвиваються. Разом із

технологіями зростало і сучасне покоління молоді, яка не розуміє, як жили їх батьки без інтернету та усіх цих наногаджетів.

Відповідно, до вище згаданого, це стосується і студентів тому, що стрімкий розвиток суспільства зумовлює нові вимоги до підготовки фахівця, який зобов'язаний не тільки володіти знаннями й уміннями, але й бути спроможним діяти свідомо й відповідально в нестандартних ситуаціях. Велику увагу потрібно приділяти проблемам розвитку творчої компетентності особистості в умовах освітніх інновацій, національно-патріотичного виховання молоді, культурного саморозвитку, освіти особистості у продовж життя та формуванню її здорового способу життя тощо.

Є багато прикладів застосування сучасного інструментарію з підготовки молодших бакалаврів. Викладачі повинні забезпечити якісну підготовку висококомпетентних фахівців – фахівців нової генерації, які постійно вдосконалюють набуті знання, уміння та навички, що в комплексі сприяє формуванню в майбутнього фахівця гнучкої системи інноваційних компетенцій і прагнення до подальшого професійного розвитку.

УДК 377.1

«SOFT SKILLS» У СТУДЕНТІВ ЯК НЕОБХІДНА СКЛАДОВА СУЧАСНОЇ ОСВІТИ

Олена Зерній

Харківський фаховий коледж технологій та дизайну

Процеси глобалізації, зумовлені переходом суспільства від індустріального суспільства до інформаційного, спонукають розвиток нових тенденцій в освіті, створення сучасних освітніх технологій пошуку альтернативних форм освіти, інноваційної стратегії навчання й виховання, розгляду освіти в контексті культури і творчості тощо.

Реалії сьогодення пред'являють нові вимоги до рівня підготовки здобувачів освіти фахової передвищої освіти, їх професійних і практичних навиків.

Сьогодні для роботодавця слово «випускник» асоціюється з «недоспеціаліст». Тому що дуже часто хлопці та дівчата, які переступили поріг рідної альма-матер, знають всі шляхи створення того або іншого проєкту, але геть позбавлені ідей з чого почати, куди рухатися і як ним управляти.

Уміння працювати в команді, витривалість, здібність переконувати або йти на компроміс – без переліку так званих «м'яких» навичок сьогодні не обходиться практично жодне оголошення про вакансії.

Фактично при підборі персоналу перевіряється відповідність претендента вимогам, які поділяються на дві категорії: – «жорсткі» вимоги («hard skills»), їх легко виміряти, вони є досить об'єктивними.

До цієї групи відносять професійні знання, вміння та навички, які необхідні при виконанні маркетингових завдань підприємства – «м'які» вимоги («soft skills»), їх складно виміряти, а тому їх оцінка носить суб'єктивний характер (чесність, ініціативність, працелюбність, здатність до навчання, творчі здібності тощо).

Термін «soft skills» найчастіше при перекладі визначають як «м'які» навички, компетенції, проте зустрічаються й інші переклади, наприклад, людські або уніфіковані.

«Soft skills» – соціологічний термін, який відноситься до емоційного інтелекту людини, свого роду перелік особистих характеристик, які так або інакше пов'язані з ефективною взаємодією з іншими людьми. Це навички, прояв яких достатньо важко виявляти, безпосередньо визначати, перевіряти, наочно демонструвати. До цієї групи належать індивідуальні, комунікативні та управлінські навички.

Поняття «soft skills» пов'язане з тим, яким чином люди взаємодіють між собою, тобто «м'які» навички рівною мірою необхідні як для повсякденного життя, так і для роботи.

За даними досліджень професійну успішність визначають саме «soft skills». Для кар'єрного зростання потрібно починати їх застосовувати з самого нижчого рівня.

Ключова різниця в оволодінні «soft skills» і «hard skills» полягає в тому, що «м'яким» навичкам складно навчитися з книжок або просто виконуючи свої функціональні обов'язки.

У сучасному світі головне – це інформація, а саме: володіння певними знаннями – статичне, адже вони можуть швидко стати неактуальними та застарілими. Набагато важливіше здобути необхідну інформацію в потрібний момент. Відповідь на цю жорстку вимогу ринку праці можуть дати ті люди, які зможуть оволодіти «м'якими» навичками.

Останні дослідження ринку праці відображають помітну тенденцію значної зацікавленості працедавців до «soft skills» у роботошукачів. Професійні вміння та навички застарівають, а «soft skills» є актуальними завжди.

Отже, «soft skills» є вирішальним інструментом на шляху до професійного успіху майбутніх конкурентоспроможних фахівців.

УДК 377.1

СПОСОБИ ВИКОРИСТАННЯ ПЛАТФОРМИ CANVA В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Ганна Золотницька

Фаховий коледж Національного фармацевтичного університету

В сучасному світі технології швидко входять в усі сфери життя, і освіта не є винятком. Однією з інноваційних платформ, яка значно полегшує процес навчання і сприяє розвитку креативності, є Canva. Ця онлайн-платформа для дизайну відкриває перед освітніми установами та студентами безліч можливостей для створення якісного контенту.

Однією з ключових переваг Canva є її простота використання. Навіть за відсутності знань у галузі дизайну, студенти можуть створювати презентації, ілюстрації, постери та інші матеріали. Простий та інтуїтивний інтерфейс Canva дозволяє швидко освоювати базові функції і створювати контент без значних зусиль.

Викладачі можуть використовувати платформу для:

- створення презентацій;

Canva надає широкий вибір макетів та готових елементів дизайну для швидкого створення цікавих презентацій.

- розробки ілюстрацій та схем, які полегшують засвоєння матеріалу, особливо на заняттях з тих предметів, які вважаються більш складними для засвоєння, наприклад фізики або хімії.

- дизайну навчальних постерів;

Створення постерів за допомогою Canva може допомогти викладачу зробити навчальний матеріал більш привабливим та запам'ятовуваним.

- розробки інфографік;

Canva дозволяє створювати інфографіки, які допомагають студентам швидко засвоювати статистичну або фактичну інформацію.

При цьому платформа надає можливість легко ділитися своїми роботами, спрощуючи комунікацію та збільшуючи ефективність спільної роботи.

Також Canva дозволяє створювати не лише статичний контент, але й інтерактивні завдання. Викладачі та студенти можуть створювати власні віртуальні дошки, використовуючи готові шаблони для інтерактивних занять та проєктів. Це стимулює активну участь і залучення студентів до навчального процесу.

Студентам Canva допомагає розвивати графічні та візуальні навички, надаючи їм доступ до різноманітних інструментів дизайну. Створюючи власні проєкти, студенти можуть вдосконалювати свої навички у створенні графіки та розробці дизайну. Використання Canva у навчальному процесі також може служити джерелом мотивації для студентів. Можливість творчого самовираження через дизайн додає цікавості до навчання та стимулює бажання вивчати нові теми.

Отже, Canva є важливим активом у сучасному навчальному процесі, забезпечуючи вчителям та студентам можливості створення креативних та ефективних навчальних матеріалів. Завдяки своїм функціональним

можливостям, ця платформа полегшує створення контенту, сприяє розвитку творчості та залучає студентів до навчання. Використання Canva в освітніх цілях – це крок в майбутнє, де технології тісно переплітаються з процесом навчання. Подальший розвиток та інтеграція Canva в освітню систему може сприяти підвищенню якості навчання та створенню стимулюючого середовища для розвитку.

УДК 004:378.147]:81'243

ІНТЕРАКТИВНІ ІНСТРУМЕНТИ, ЯКІ ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ НА ЗАНЯТТЯХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ТА ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Наталія Зуб, Ганна Гарньє, Ольга Кофанова

ВСП «Харківський фаховий коледж харчової промисловості ДБТУ»

Події сьогодення змінили світ та всі сфери життєдіяльності назавжди.

Змінились цінності як матеріальні, так і духовні. Викладачі адаптувались до реалій якнайшвидше, щоб мати можливість формувати, розвивати та навчати тому, що є актуальним на сьогоднішній день. Зараз важливим є вміння самоорганізації, рівноваги та саморегуляції.

Попри війну, більшість українців мають активну життєву позицію, уникають розгубленості та розпачу. Сповнене труднощів сьогодення, виявило значущість навичок softskills, які сприяють соціальній адаптації особистості в складних умовах воєнної агресії. Навички soft skills – це навички нашої перемоги, що зміцнюють впевненість у собі, допомагають вистояти та плідно працювати кожному на своєму місці.

Виклики сьогодення змінили фокус освіти, організації навчального процесу та ставлення здобувачів освіти і викладачів до заняття. Кожне заняття є цінним, інформативно актуальним та живим, адже час і увага – найбільш цінний ресурс 21 століття. Самоорганізація та організація навчального процесу є пріоритетними в дистанційному навчанні.

Різноманіття інтерактивних інструментів у воєнний час не є перевагою. Стреси, переїзди, евакуації, нестабільний інтернет, обмежена робота гаджетів на деякий час перетворили освітній процес на другорядну сферу життя, але з

часом студенти та викладачі пристосувалися до ситуації, в якій вони опинились, прийшло розуміння важливості освітнього процесу, як життєво необхідної складової. Але шляхи до виконання цього завдання вже стали іншими. І зараз як ніколи постає потреба у розвитку компетенцій 21-го століття – критичне мислення, креативність (творчість, інноваційність) та самонавчання; до навичок грамотності додалась медіаграмотність; до соціальних навичок – навички командної роботи, комунікативність, емоційний інтелект; до особистісних навичок – гнучкість, таймменеджмент. Тому першочерговим завданням для викладачів є створення умов та розробка завдань, які б розвивали ці навички.

Запропоновані інтерактивні інструменти стануть в нагоді викладачам англійської мови та зарубіжної літератури в організації навчального процесу у воєнний час. Вони можуть бути вільно використані з будь – яких гджетів:

1. Спільний месенджер зі студентами для постійного зв'язку, підтримки та обговорення. Це дає змогу викладачеві розуміти емоційний стан кожної навчальної групи та відповідно коригувати завдання та/або їх формат. До прикладу можна навести такі соціальні месенджери як Viber та Telegram.

2. LCloud, Classroom, Classtime – платформи, де кожен викладач нашого коледжу може розмістити завдання, матеріали та всю необхідну інформацію для опрацювання. Їх можна вдало поєднати як міжпредметні зв'язки: англійська мова – зарубіжна література. Важливою перевагою є нагадування про виконання завдання та коментар викладача до зарахованого або незарахованого завдання.

3. Використання мотивуючих відео з матеріалами науково – популярних текстів або сюжетів зарубіжних авторів класичної і сучасної літератури, які спонукають студентів до роздумів та подальшого обговорення. До прикладу можна навести TED talks або TED ed – збірка коротких та інформативних відео від науковців, в доступному форматі.

Отже, важливим є розуміння, що саморегуляція та самоорганізація викладачів є надважливою сьогодні як основа підтримки та заохочення студентів до навчання у надважкий час війни та післявоєнний час.

Віримо, що скоро буде мир та все буде Україна!

УДК 377.1

ПОСТАНОВКА ЦІЛЕЙ ПІД ЧАС РОБОТИ З ІНОЗЕМНИМИ МОВАМИ

Інна Зуєва

ВСП «Електромеханічний фаховий коледж ХНУМГ ім. О.М. Бекетова»

В Україні режим воєнного стану офіційно продовжили до лютого 2024 року. Для викладачів і студентів це означає продовження роботи та навчання з дому, дистанційно. Тобто, більше вільного часу, але з дому особливо вийти майже нікуди й часто небезпечно. У відповідь на цей запит освітні заклади, школи, освітні онлайн - платформи викладають в Інтернет тонни навчального матеріалу, часто безплатно. І можна займатися тим, що давно відкладали – прокачати свої навички та здобути нові. Вивчення іноземної мови – один з очевидних варіантів у цьому випадку. Англійська – мова міжнародного спілкування, але яку в Україні вище середнього знають тільки 18%. Мова, яка безпосередньо впливає на працевлаштування і на зарплату.

Багато років я як викладач мізкувала над питанням: чому за рівних можливостей (є час і гроші на заняття, є бажання, здібності, хороший викладач) одна людина досягає результату, а інша ні? Ми знаходимо на просторах Інтернету купу методик, способів як викладання, так і вивчення мов. Але якісний показник знань з іноземних мов залишає бажати кращого.

Чому не виходить вивчити англійську? Ось до якого висновку дійшла я. Істотна частка проблеми в самому визначенні питання: Вивчити. Чому? Тому що мова – це не просто знання. Мова – це навичка. І якщо ми будемо ставитися до мови як до навички, то все відразу стає на свої місця. У всіх своїх фразях, думках, стосовно іноземної мови, замінюємо «мову» на будь-яку іншу навичку, якою ми вже володіємо: керування автомобілем, катання на роликах, шиття, гра на музичному інструменті. Хто з нас, бажаючи сісти за кермо автомобіля,

години дивиться мотогонки, читає статті про водіїв і складає тести про будову автомобіля? І багатьом здається дивним питання «скільки потрібно займатися, щоб вивчити керування автомобілем?» А ось тепер виходить, що для того, щоб ці фрази перестали дивно звучати, треба замінити дієслово «вивчити» на «тренуватися, засвоїти». Ці навички ми свого часу освоїли тому, що вони нам були потрібні. І потрібні досі, раз і сьогодні вміємо це робити добре. Кожна з цих навичок вирішувала якесь конкретне практичне завдання.

І ось тепер відповідь на запитання: «Чому у більшості студентів не виходить вивчити англійську?» Тому, що їм ця навичка не потрібна. Немає конкретної мети. Якщо ми не допоможемо студенту і не направимо до пошуку цієї мети – людина так і продовжить вчити англійську просто так – бо так треба сучасній людині, треба спілкуватися з іноземними колегами тощо – у студента немає конкретної мети. Немає точки призначення. А отже – ми не можемо прокласти маршрут, обрати засоби як туди дістатися, зрозуміти скільки часу у вас на це піде. Безглуздо їхати або йти кудись просто заради самого процесу – щоб їхати і йти. Якщо ви вчитеся в автошколі для того, щоб отримати права, покласти їх на полицю і не їздити на машині – ви даремно витрачаєте час. Одне із завдань викладача – допомогти студенту визначити конкретну вимірювану чітку реальну мету вивчення мови та обов'язково показати, що він не дарма витратив час. Нехай це буде через обмежену кількість навчальних годин низка певних лексичних тем. Спільно ставимо мету, відпрацьовуємо підбрану тему й обов'язково показуємо де студент може її застосувати, а потім перевіряємо засвоєння пройденого матеріалу.

**НЕПЕРЕРВНІСТЬ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЯК ФАКТОР
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДГОТОВКИ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО
БАКАЛАВРА**

Олена Іваніченко, Ганна Григоренко

*Відокремлений структурний підрозділ «Харківський фаховий коледж
інформаційних технологій Національного аерокосмічного університету
ім. М.Є. Жуковського «ХАІ»*

Неперервна освіта – це сукупність засобів, способів і форм здобуття, поглиблення й розширення загальної освіти, професійної компетентності, культури, виховання, громадянської та моральної зрілості. Великий вплив на розвиток неперервної освіти набули праці В. Андрущенка, Н. Баловсяк, В. Олійника, О. Савченко, С. Сисоєвої, Л. Хомич, М. Фіцули. Система неперервної освіти для суспільства виступає як механізм відтворення і функціонування складної соціальної діяльності за допомогою формування особистості, здатної вирішувати сучасні завдання. Для індивіда вона служить засобом творчого розвитку сутнісних сил людини, задоволення запитів і духовних потреб людини. Поняття неперервності освіти можна віднести до трьох об'єктів (суб'єктів):

– до особистості. У даному випадку це означає, що людина вчиться постійно. Причому вчиться або в освітніх установах, або займається самоосвітою. При цьому можливі три варіанти. По-перше, людина, залишаючись на одному і тому ж формальному освітньому рівні, наприклад, лікарем, слюсарем або інженером, може удосконалювати свою кваліфікацію, свою професійну майстерність. По-друге, може підніматися сходами і рівнями професійної освіти. Тут людина може або послідовно піднімати рівні освіти, або якісь рівні переступити. Наприклад, учень може послідовно отримати початкову, середню і фахову передвищу освіту, або після школи відразу приступити до вивчення програми вищої освіти. По-третє, неперервність освіти також має на увазі можливість не тільки продовження, але й зміни профілю освіти, тобто можливість освітнього маневру на різних етапах

життєвого шляху виходячи з потреб і можливостей особистості та соціально-економічних умов у суспільстві (тобто зміни спеціальності);

– до освітніх процесів (освітніх програм). Неперервність в освітньому процесі характеризується наступністю змісту освітньої діяльності при переході від одного виду до іншого, від одного життєвого етапу людини до іншого;

– до освітніх установ. Неперервність в даному випадку характеризує таку мережу освітніх установ та їх взаємозв'язок, яка з необхідністю і достатністю створює простір освітніх послуг, здатних задовольнити ту кількість освітніх потреб, які виникають як у суспільстві в цілому, так і в окремому регіоні та у кожної людини. Побудована за принципом неперервності система освіти дозволить суспільству здійснювати більш якісну підготовку і перепідготовку фахівця. Особливу увагу в цьому зв'язку необхідно приділити проблемі змісту освіти. Доцільно виділити принципи побудови змісту неперервної освіти:

1. Принцип наступності професійних освітніх програм, що передбачає наявність їх узгодження між собою, для чого і необхідна стандартизація професійних освітніх програм. 2. Принцип інтеграції професійних освітніх програм.

Спадкоємність освітніх програм частково вже вибудовується «знизу» і здійснюються самими навчальними закладами. Окремі коледжі укладають прямі договори з вузами, створюють навчальні плани й програми за принципом наступності та здійснюють спільне навчання частини найбільш здібних студентів. На основі вище викладеного можна зробити наступні висновки:

– неперервна освіта сприяє підвищенню якості підготовки фахівця; – в нашій країні частково вибудована багатопрофільність і багаторівневість освітніх програм, що сприяє здійсненню принципу неперервності освітнього процесу;

– розвиваються різноманітні форми навчання; – створюється мережа навчальних закладів, що забезпечує спадковість освітніх послуг. Проте, іноді має місце «нестикування» освітніх програм, що створює для студентів ситуацію освітнього глухого кута. У цих умовах необхідно структурування навчальної інформації, що забезпечує принцип неперервності освітнього процесу.

УДК 37.01/.09

ПОЄДНАННЯ ЦИФРОВІЗАЦІЇ ТА ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА

Ірина Іванова

Відокремлений структурний підрозділ «Харківський фаховий коледж інформаційних технологій Національного аерокосмічного університету ім. М.Є. Жуковського Харківський авіаційний інститут»

В нашу педагогічну дійсність вже впевнено входять нові поняття: цифровізація, цифрові технології, цифрова трансформація. Це дозволяє інтенсифікувати освітній процес, підвищувати рівень і якість сприйняття, розуміння та засвоєння знань, тобто в цілому роблять освітній процес більш індивідуальним та мобільним. Цифрові технології стають важливим рушієм еволюції сучасних форм освіти. Під їх впливом змінюється середовище функціонування, освітні програми, сам навчальний процес.

Цифровізація полегшує процес взаємодії між студентами та викладачами. Сучасні студенти як цифрові споживачі освітніх послуг бачать наступні переваги від використання цифрових технологій: можливість прослуховування різних необхідних лекцій; полегшення навчання; економія часу і грошей на відрядження та друк матеріалів; наявність можливості працювати 24/7.

Пандемія COVID-19, а потім війна змусила всіх викладачів фахової передвищої освіти перейти на цифрове навчання. Разом з тим, вже зараз є наявність визначити бар'єри викладачів для впровадження цифрової освіти.

Бар'єром, який найсильніше відчувається викладачами є взаємодія, якої повністю бракувало через суто цифрове навчання.

Саме дистанційне навчання у такий складний для нашої країни час може вирішити ряд проблем. Застосування технологій дистанційного навчання підвищує та вдосконалює ефективність освітнього процесу.

Разом з тим, дистанційне навчання поставило дуже гострі проблеми: збільшилося навантаження учасників освітнього процесу на підготовку до занять, розміщення та перевірку завдань; постала проблема цифрової нерівності, що проявляється у відсутності доступу до комп'ютера, високошвидкісного Інтернету та необхідного програмного забезпечення; напружено постало питання відсутності реального спілкування між викладачем та студентом. Однак для швидкого зворотного зв'язку між викладачем та здобувачами освіти можна створити синхронний формат, а також організувати групову роботу, мотивацію до навчання в процесі спілкування, що в свою чергу розвиває навички комунікації.

Під час роботи в дистанційному форматі у здобувачів освіти формується компетентність саморозвитку та самоосвіти. Ефективно використовуються різні платформи (системи) дистанційного навчання для спілкування – Zoom, Google Meet, Google Classroom. Завдяки хмарним сервісам, кожному педагогу можна створити власний інформаційно-освітній простір та долучити до нього здобувачів освіти. Створення такого освітнього простору і формує партнерську взаємодію між педагогами та здобувачами освіти, а сучасні цифрові технології стають важливою передумовою успішності як освітнього процесу загалом, так і дистанційного навчання зокрема.

Водночас цифрові компетенції педагогів не завжди відповідають необхідним вимогам. Дійсно, молоді викладачі легше залучаються до процесу дистанційного навчання, чим старше, більше досвідчене покоління. Основними проблемами є відсутність цифрових компетенцій, системні проблеми та підвищене навантаження.

Сьогодні перед нашою країною гостро стоїть «необхідність серйозно готувати працівників нової генерації, населення загалом до грамотного освоєння та набуття навичок роботи з новими технологіями.

УДК377.1

**ІННОВАЦІЇ В ЗМІСТІ ПІДГОТОВКИ
ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА**
Наталія Іванова, Світлана Волобуєва
Харківський політехнічний фаховий коледж

Аналіз сучасної соціокультурної ситуації дозволяє дійти висновку, що система вищої освіти в Україні формується як один з пріоритетних напрямів і ціннісних орієнтацій державності та суспільної свідомості. Проблеми виховання, освіти, розвитку молодого покоління набувають особливого значення, оскільки доля людства більшою мірою залежатиме від розвитку духовної і моральної сфери суспільства. І тому саме освіта покликана сприяти утвердженню гуманної, демократичної особистості, здатної до саморозвитку, самореалізації своїх інтересів та обдарувань.

Розвиток системи вищої освіти вимагає від педагогічної науки й практики вивчення і впровадження сучасних технологій та нових методів в підготовці фахових молодших бакалаврів.. Інновації в освіті пов'язані із загальними процесами у суспільстві, глобалізаційними та інтеграційними процесами.

Інновації в освіті є закономірним явищем, динамічним за характером і розвивальним за результатами, їх запровадження дозволяє вирішити суперечності між традиційною системою і потребами в якісно новій освіті. Сутнісною ознакою інновації є її здатність впливати на загальний рівень професійної діяльності педагога, розширювати інноваційне поле освітнього середовища у навчальному закладі, регіоні. Як системне утворення інновація характеризується інтегральними якостями: інноваційний процес, інноваційна діяльність, інноваційний потенціал, інноваційне середовище.

Джерелом інновації є цілеспрямований пошук ідеї з метою розв'язання суперечностей, її освоєння відбувається шляхом апробації, а розвиток інновації залежить від того, наскільки соціально-психологічне середовище потребує нової ідеї. Подальше існування інновації пов'язане з переходом у стадію стабільного функціонування.

Як засвідчує аналіз сучасної соціокультурної та економічної ситуації, прогрес усіх галузей людської діяльності залежить нині від людей, які цілісно сприймають навколишній світ та творчо освоюють дійсність, можуть досягати в обраній ними сфері діяльності високих результатів.

Формування сучасного фахового молодшого бакалавра нерозривно пов'язане зі становленням його як цілісної, гуманної, всебічно розвиненої особистості, а також його професійною підготовкою, здійснюваною у системі закладів фахової передвищої освіти. Підвищення соціального статусу фахівця у професійній сфері, реформи освіти в країні вимагають перегляду усієї системи підготовки, що має орієнтуватися на принципах саморегуляції, взаємодії й розвитку освітніх, наукових і педагогічних структур.

Швидкозмінні умови розбудови фахової передвищої освіти вимагають підготовку фахівців, що є конкурентоздатними на ринку праці, мають такі навички, як швидке прийняття рішень в професійному середовищі, ефективна співпраця в команді, реалізація творчого та особистого потенціалу у виробничій діяльності, вільне налагодження комунікацій, професійна мобільність та здатність адаптуватись до швидкозмінних умов сучасного життя.

Отже, інновації в освіті – це процес творення, запровадження та поширення в освітній практиці нових ідей, засобів, педагогічних та управлінських технологій, у результаті яких підвищуються рівні досягнень структурних компонентів освіти, відбувається перехід системи до якісно іншого стану.

РОЗВИТОК SOFT SKILLS У ВИПУСКНИКІВ – ОДИН ІЗ ЧИННИКІВ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ

Світлана Івах

Харківський автомобільно-дорожній фаховий коледж

Сучасні динамічні зміни в суспільстві та новітні підходи в освіті, вимоги, які висуваються до майбутніх випускників, підштовхують до зміни підходів у навчанні на всіх рівнях освіти. Від викладачів у значній мірі залежить те, наскільки якісно будуть сформовані професійні компетентності студентів, а згодом майбутніх фахівців. Останні дослідження на ринку праці показують значну зацікавленість роботодавців «soft skills» у тих, хто шукає роботу. Велика кількість працедавців вважає їх так само важливими, як і професійні компетентності. Професійні знання та вміння застарівають, а «soft skills» є актуальними завжди. Для України поняття «soft skills» є відносно новим. Хоча останнім часом все більше науковців звертають увагу саме на такі компетенції.

Існує багато визначень поняття «soft skills» як в сучасних, так і в зарубіжних вчених. Термін «soft skills» в перекладі з англійської мови означає «гнучкі» або «м'які» навички. Все частіше можна зустріти вираз «soft skills» у вакансіях, на тренінгах, і просто у спілкуванні. «Soft skills» – це особисті якості, поведінка та вміння міжособистісного спілкування, які допомагають взаємодіяти з колегами. На робочому місці такі «софт навички» – це вміння ефективно спілкуватися з людьми. Саме такі навички ми прагнемо розвивати у наших випускників.

В останні роки помічаємо, як змінюються цінності у студентів, способи їх сприйняття. Вони добре орієнтуються в інтернет-технологіях, ведуть активне життя в соціальних мережах, але при цьому мають проблеми у спілкуванні, навичках роботи в колективі, керування часом й мотивації до самоосвіти. Тому на заняттях значна увага приділяється тренуванню основних гнучких навичок: вміння комунікувати, вміння критично мислити, емоційний інтелект і позитивне мислення, вміння працювати у команді і самоорганізація.

Всі ці навички допоможуть випускникам у майбутньому налагоджувати зв'язки з колективом або партнерами, правильно аналізувати ситуації і прийняти вчасно правильне рішення, навчитися вирішувати або уникати конфліктних ситуацій і ефективно розподіляти робочий час.

Отже, формування «soft skills» у студентів є не лише освітнім трендом, а і необхідністю дітей нового покоління.

УДК377.1

РОЗВИТОК SOFT SKILLS У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Наталія Ігнат'єва

Відокремлений структурний підрозділ «Харківський фаховий коледж інформаційних технологій Національного аерокосмічного університету ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»

Сучасні роботодавці оцінюють майбутніх працівників не стільки за їхніми професійними навичками, отриманими в середній чи вищій школі, скільки за їх володінням «м'якими навичками» – «soft skills», комплексом неспеціалізованих, важливих для кар'єри надпрофесійних навичок, які відповідають за успішну участь у робочому процесі, продуктивність і не пов'язані з конкретною предметною областю.

«М'які навички» можна умовно поділити на 4 види: 1) соціальні (вміння спілкуватися, взаємодіяти з людьми, домовлятися, вміння сприймати критику, вміння виступати на публіці); 2) лідерські (вміння приймати самостійні рішення, надавати підтримку, вирішувати конфлікти); 3) інтелектуальні (розум, вміння знаходити рішення у проблемних ситуаціях, багата уява, логічне мислення); 4) вольові (цілеспрямованість, стресостійкість, готовність до виконання нової роботи). Ці навички може розвинути будь-яка людина.

Стосовно предмета «Англійська мова» можна виділити такі: вміння аналізувати, синтезувати та оцінювати матеріали англійською мовою; шанобливе ставлення до представників інших культур, вміння працювати у полікультурному середовищі; вміння організувати свій час та самодисципліна, які необхідні для самостійного вдосконалення мови; вміння сформулювати свою

точку зору з тієї чи іншої проблеми та висловити її англійською; вивчення матеріалів та вирішення завдань, складених англійською мовою; готовність експериментувати та бажання вирішувати нові комунікативні завдання, пов'язані з вивченням англійської мови; вміння орієнтуватися в англійськомовному цифровому контенті та використовувати програмне забезпечення з інтерфейсом англійською мовою.

Щоб розвинути гнучкі компетенції, можна використовувати різноманітні форми аудиторної та позааудиторної діяльності: парна, групова, командна робота; заняття-диспут, дискусія, рольова гра; індивідуальна чи спільна проектна діяльність. Ці форми роботи дозволяють розкрити творчі здібності студентів, дають можливість для самовираження.

Проектна робота є одним із найкращих видів роботи для розвитку «soft skills». По-перше, у студентів завжди є можливість вибору матеріалу. По-друге, робота з підготовки презентації дозволяє розвинути навички користування технічними засобами. По-третє, розвивається вміння виступати перед аудиторією, підвищується впевненість у собі, розвиваються особистісні якості. Регулярна робота над проектом наприкінці кожної теми стає звичною, знімається психологічне хвилювання при виступі на публіці.

Робота над проектом також сприяє розвитку пізнавальних навичок, уміння студентів орієнтуватися в інформаційному просторі та шукати методи вирішення проблем, розвиває критичне мислення. Регулярна робота над проектами дозволяє сформувати дослідницькі вміння: визначати проблему, формулювати завдання дослідження, висувати гіпотезу, обговорювати методи дослідження, оформляти кінцеві результати, аналізувати отримані дані, підбивати підсумки. Робота над проектом може бути колективною, що дає чудову нагоду для розвитку соціальних, лідерських та інтелектуальних компетенцій.

На закінчення необхідно зазначити, що сучасне суспільство потребує розвитку «soft skills», разом з розвитком комунікативної компетенції, що стає одним із пріоритетних завдань навчання іншомовному спілкуванню. Так звані

«soft skills» забезпечують соціальну компетентність та враховують позиції інших людей, партнерів по спілкуванню чи діяльності, розвивають уміння слухати та чути, вступати у діалог, брати участь у колективному обговоренні проблем, інтегруватися в групу і будувати продуктивну взаємодію та співпрацю.

УДК 378.14

З ДОСВІДУ ЗАСТОСУВАННЯ НОВИХ ПІДХОДІВ ТА МЕТОДІВ В ДІЯЛЬНОСТІ ВІДДІЛЕННЯ «ПРАВознавство» ХАРКІВСЬКОГО АВТОМОБІЛЬНО-ДОРОЖНЬОГО ФАХОВОГО КОЛЕДЖУ

Ірина Ільїнова

Харківський автомобільно-дорожній фаховий коледж

В умовах воєнного стану, дистанційне навчання в Харківському автомобільно-дорожньому фаховому коледжі, як і в інших освітніх закладах регіону, перейшло з категорії додаткового до категорії обов'язкового та повсякденного. Це стало суттєвим викликом і до визначення нових підходів та методів діяльності на відділенні «Правознавство». Задача викладача творчо підійти до нинішньої ситуації, намагатися знайти найбільш вдалі методи та застосовувати їх у своїй роботі з метою виявлення оптимальної користі для студентів в момент опанування ними нових знань та набуття фахових компетентностей.

Методика викладання правознавчих дисциплін ускладнюється тим, що вони містять багато теоретично-дефінітивного матеріалу, аналізу нормативно-правових актів, і одночасно, як паралель, йде опрацювання практично-ситуативних правових казусів. Майбутній фаховий молодший бакалавр з права повинен добре засвоїти не лише теорію, але й володіти практичними навичками та ораторським мистецтвом, що є вкрай важливо для даної професії. Саме тому важливо знайти найбільш ефективні шляхи модернізації й підвищення якості підготовки фахових молодших бакалаврів з права. З досвіду застосування нових підходів та методів в діяльності відділення «Правознавство» можемо зазначити про продуктивність обраних шляхів модернізації освітнього процесу, за допомогою корпоративної платформи

MOODLE, що обрана ХАДФК, комунікаційного програмного забезпечення Zoom та ряда інших засобів.

Викладачі проводять лекції-візуалізації в режимі реального часу за допомогою програми Zoom, чим забезпечують належний рівень наочності та образності. Презентаційний матеріал зосереджує увагу студентів на тезисних положеннях теми, а аналіз чи аргументація надаються вже в розширеному форматі викладачем. Крім цього, в процесі проведення лекцій-візуалізацій студентам демонструється відеоматеріал (3-5 хвилин) для актуалізації опорних знань або для більш повного та всебічного сприйняття нового навчального матеріалу.

Викладачі відділення «Правознавство» приділяють особливу увагу самореалізації студентів, мотивації до самоосвіти, професійної самовизначеності. Відбувалася трансформація педагогічної позиції викладачів щодо здійснення оптимальної педагогічної підтримки студентів при самостійній навчальній діяльності в умовах онлайн-освітнього процесу. На теперішній час, самостійна робота студента на відділенні «Правознавство» пов'язана з використанням сучасних комп'ютерних технологій та інформаційних систем, основним завданням яких є візуальне представлення виконаних завдань, а саме використання мультимедійних презентацій в якості засобів візуалізації самостійної роботи. Слід зазначити, що основи візуалізації інформації студенти отримують під час вивчення таких дисциплін, як «Основи інформатики та обчислювальної техніки», «Комп'ютерні технології в юридичній діяльності». Ми вважаємо, що це є одним із оптимальних методів організації та контролю здобуття навчальної інформації студентами.

Звичайно, дистанційна освіта не така продуктивна, як аудиторна, але ми прагнемо забезпечити той максимальний рівень передачі знань студентам, який можна передати за допомогою онлайн-технологій та педагогічної майстерності.

**ВПРОВАДЖЕННЯ ПРИЙОМІВ ЗДОРОВ'ЯЗБЕРІГАЮЧИХ
ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИКЛАДАННІ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ
«ОРГАНІЧНА ХІМІЯ»**

Юлія Ісаєнко, Тетяна Зарудко, Наталія Горбунова
Фаховий коледж Національного фармацевтичного університету

У сучасній науково-педагогічній літературі «інновація» означає введення нового в цілі, зміст, методи та форми навчання і виховання, організацію спільної діяльності викладача та здобувача освіти. Педагогічна інновація – це нововведення в педагогічну діяльність, зміни у змісті та технології навчання і виховання, які мають на меті підвищення їх ефективності.

Останнім часом широкого використання в педагогічній практиці набули прийоми здоров'язберігаючих технологій в освіті. Розглянемо деякі особливості їх упровадження при викладанні освітньої компоненти «Органічна хімія».

Приєм «Ситуація успіху» досягається тоді, коли здобувач освіти визнає свій результат навчання як успіх. Наприклад, наприкінці вивчення теми здобувачам освіти пропонується індивідуально виконати 20 тестових запитань. Кожен здобувач освіти намагається вірно відповісти на максимальну кількість запитань. Цей прийом дозволяє здобувачам освіти не очікувано для себе розкрити власні можливості й здібності. Перед виконанням цих завдань доцільно підбадьорити здобувачів освіти словами: «Виконання цього завдання дуже важливо для фармацевтів, і у вас все обов'язково вийде».

Переживання ситуації успіху особливо потребують здобувачі освіти, які відчують певні труднощі у навчанні. У зв'язку з цим необхідно підібрати такі завдання, які вони можуть виконати без особливих проблем (завдання I рівня складності), і лише потім переходили до більш складних вправ (завдання II та III рівня складності). Так, наприклад, якщо при виконанні багаторівневих завдань здобувач освіти виконав лише початковий рівень, доцільно сказати: «Ця частина виконаних завдань вийшла дуже гарно, спробуй далі».

Використання прийому «Ноосферна освіта» сприяє як логічному, так і образно-інтуїтивному мисленню здобувачів освіти. При викладанні освітньої компоненти «Органічна хімія» поєднання релаксаційного навчання спрямоване на накопичення інформації за кожним класом органічних сполук, наприклад під час лекції. Логічний підхід є вдалим при вивченні будь-якої теми: дозволяє детально розглянути будову функціональних груп, механізми реакцій тощо. Це дає можливість виявити подібність окремих класів органічних сполук і їх властивості, а також згрупувати реакції за типами. А активне тренувальне навчання під час виконання практичних завдань шляхом виконання тестів, вивчення правил, створення візуального графічного образу, наприклад, в схемах, малюнках, таблицях, – формує візуальний зв'язок між абстрактною інформацією і створеним особистим образом, що покращує якість засвоєння теми.

При вивченні здобувачами освіти освітньої компоненти «Органічна хімія» викладач може допомогти їм швидко змінювати світобачення за допомогою застосування прийому «Нейролінгвістичного програмування». Наприклад, інформацію про хімічні властивості органічних речовин здобувачі освіти можуть сприймати неактивно, байдуже. Але, якщо навести приклади застосування цих речовин у фармацевтичній практиці, то в процесі роботи, їх ставлення до вивчення теми змінюється: нова інформація викликає живий інтерес і за надзвичайно короткий час здобувачі освіти освоюють матеріал. Застосування механізму впливу на всі канали сприйняття інформації здобувачами освіти пришвидшують сам процес навчання, удосконалюють його, перетворюють на задоволення.

Таким чином, використання інноваційних та здоров'язберігаючих технологій при викладанні освітньої компоненти «Органічна хімія» сприяє покращенню якості підготовки здобувачів освіти.

ІННОВАЦІЙНІ ЗМІНИ В ЗМІСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА

Ольга Ісмаїлова

Харківський машинобудівний фаховий коледж

Сучасна освіта потребує нових технологій, форм та освітніх інновацій, здатних забезпечити високу якість освіти спеціалістів. В умовах воєнного стану в Україні, особливого значення набуває проблема забезпечення якості освітньої діяльності закладу освіти шляхом інновацій у сфері знань та практичних вмінь. Серед технологій навчання у закладах передвищої освіти важливе місце посідають інноваційні технології, які мають особистісно-професійну спрямованість. Для ефективного здійснення освітнього процесу проведемо аналіз між традиційним та інноваційним навчанням (таблиця 1).

Провівши порівняльний аналіз, можна констатувати, що інноваційні зміни в змісті підготовки фахового молодшого бакалавра можуть включати різноманітні підходи та технології, які спрямовані на підвищення ефективності та актуальності освітнього процесу, а саме: використання сучасних технологій у навчанні, таких як віртуальна реальність, інтерактивні відеоуроки, онлайн-лекції та веб-семінари, розвиток електронних підручників та інтерактивних навчальних платформ; збільшення тривалості та якості практичних занять та стажувань на підприємствах; запровадження спільних курсів та програм з різних галузей для розширення знань студентів; застосування методології навчання через проекти для розвитку практичних навичок та рішення реальних завдань; розвиток курсів з креативних технологій та інновацій та організація конкурсів, хакатонів та інших заходів, що сприяють розвитку творчих здібностей студентів; постійне оновлення змісту програм на основі аналізу ринкових потреб та технологічних тенденцій; організація програм менторства для кращого супроводу студентів у процесі навчання та надання кар'єрних консультацій та підтримки для вибору шляху професійного розвитку.

Таблиця 1 – Порівняльна характеристика між традиційним та інноваційним навчанням

<p><i>Традиційне навчання</i> базується на класичних методах та підходах, які використовуються протягом тривалого часу в освіті.</p>	<p><i>Інноваційне навчання</i> охоплює широкий спектр підходів та методів, які спрямовані на покращення якості освіти та залучення студентів до активного навчання.</p>
<p><i>Порівняння:</i></p>	
<p>1 Основний метод передачі інформації полягає в лекціях, де викладач передає знання студентам.</p> <p>2 Використовуються підручники та друковані матеріали для вивчення предмету.</p> <p>3 Важливий акцент надається на традиційних іспитах та тестах для оцінювання знань студентів.</p> <p>4 Використовуються групові заняття та семінари для обговорення матеріалів та розвиток навичок в малих групах.</p> <p>5 Використовується фіксований графік та структура навчальних програм, які студенти повинні дотримуватися.</p> <p>6 Зазвичай студенти навчаються в аудиторіях або лабораторіях, що визначені для конкретних предметів.</p> <p>7 Велика роль відводиться викладачеві як експерта, який володіє знаннями та визначає, що є важливим для вивчення.</p>	<p>1 Використовуються методи, які активно залучають студентів у навчальний процес. Застосовуються технології для створення інтерактивних уроків та вправ, які сприяють активному взаємодії з матеріалом.</p> <p>2 Використовуються цифрові ресурси, віртуальні реальності, онлайн - платформи та інших технологій для забезпечення доступу до інформації та покращення навчання.</p> <p>3 Виконується запровадження гнучких форматів навчання, таких як дистанційна освіта, гібридні курси та інші, щоб задовольняти різні потреби студентів.</p> <p>4 Застосовуються інтеграції різних дисциплін у навчальних програмах для стимулювання креативності та вирішення складних завдань.</p> <p>5 Використовуються інноваційні методи оцінювання, такі як портфоліо, практичні завдання та реєг-оцінка.</p> <p>6 Відбувається впровадження системи менторства, де досвідчені викладачі або професіонали надають підтримку та поради студентам.</p>
<p><i>Висновок:</i></p>	
<p>Традиційне навчання має свої переваги, такі як стабільність та чітка структура, але також може обмежувати творчість та активну участь студентів.</p>	<p>Інноваційне навчання сприяє покращенню здобуття знань та розвитку навичок, необхідних для успішного фахового розвитку в сучасному світі.</p>

Ці інновації можуть сприяти підвищенню якості освіти та підготовці фахових молодших бакалаврів для викликів сучасного ринку праці. Сучасна освітня система тенденційно впроваджує інноваційні підходи для покращення ефективності навчання та підготовки студентів до вимог сучасного суспільства.

**ПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ
ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ**

Лариса Істоміна, Валентина Рудчук

ВСП «Харківський природоохоронний фаховий коледж ОДЕКУ»

Сьогодні, під час воєнних подій в нашій країні, навчальний заклад стає для здобувачів освіти головним осередком, де вони отримують не лише знання, але й психологічну підтримку, відчують належність до студентської спільноти і формують свої соціальні навички (soft skills).

Важливим завданням сьогодні є формування позитивного мислення, оптимістичного світогляду, схвального погляду на себе та своє оточення, вміння знаходити в будь-якій ситуації сприятливі моменти, зосереджувати на них увагу, Зокрема, можна дати такі практичні поради: на скільки можливо за певних обставин, поводитимуся так, ніби успіх неминучий; не допущу щоб, мої судження надавали фактам песимістичного, негативного забарвлення; щоб не сталося, реагуватиму спокійно і розумно; спробую менше критикувати і бути поблажливішим до недоліків та помилок інших людей тощо.

Тому проводимо години спілкування у форматі тренінгів, спрямованих на стабілізацію психологічного та емоційного стану, навчаємо наших студентів прийомам, які допоможуть їм швидко опанувати себе у критичних ситуаціях.

У період масового маніпулювання інформацією, яке ми спостерігаємо в умовах воєнного стану, особливо важливо навчити здобувачів освіти критично ставитися до побаченого чи почутого, розпізнавати фейки, довіряти лише офіційним джерелам і не піддаватися на провокації. Завдяки критичному мисленню людина формує власний погляд на певні явища, події, процеси і, керуючись логікою, вибудовує систему аргументів, щоб зрозуміло довести і донести свої думки.

Здатність об'єктивно аналізувати інформацію, робити правильні висновки та критично мислити є ключовою навичкою XXI століття, яка неабияк користується популярністю у роботодавців. Тому розвиток

критичного мислення є одним з наскрізних завдань навчально-виховного процесу. Перелік прийомів технології розвитку критичного мислення достатньо великий. Добирати їх слід з огляду на мету, завдання та зміст навчального заняття.

Під час проведення занять важливу роль відіграє сприятливий мікроклімат. Наприклад, при вивченні географії використовую рубрику «Розкажи про себе друзям», де студент може розповісти про свою мандрівку тією чи іншою країною, поділитися своїми враженнями, розповісти про цікаву пригоду, пофантазувати тощо. Головна умова цієї рубрики це тісний зв'язок розповіді з географією. Мотивую студентів своїм прикладом, бо до кожної нової теми намагаюся використовувати такий метод роботи, як «Хвилинка позитиву» і донести до студентів ту чи іншу позитивну інформацію про країну, яку вивчаємо або регіон в цілому. Інформацію беру з новин світу тобто з життя.

На заняттях з гуманітарних дисциплін є всі умови для розвитку навичок комунікації, креативності, логічного мислення тощо. Студенти можуть створити міні – проект, презентацію, фільм чи написати есе та презентувати свою роботу друзям, однокурсникам. Перед початком захисту робіт та після їх захисту пропонуємо студентам оцінити свій психологічний стан смайликом. Під час захисту робіт практикуємо хвилини психологічного розвантаження. Наприклад: «Скажіть комплемент», «З'їжте смаколик», «Вдихніть аромат квітки» та інші.

Запровадженню softskills у навчанні повинен передувати детальний самоаналіз навичок і знань, бо неможна навчити тому, чого сам не вмієш.

РЕАЛІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ СЬОГОДЕННЯ

Лариса Йолкіна

**ВСП «Житлово-комунальний фаховий коледж ХНУМГ
імені О.М.Бекетова»**

Сучасний стан в умовах війни вимагає нових підходів до освітнього процесу, нових методів, форм подання навчального матеріалу.

Одним із таких підходів є використання хмарних технологій під час навчального процесу. Вони відкривають нові можливості для підвищення якості проведення занять при організації дистанційної форми навчання.

Загальною перевагою для всіх користувачів хмарних технологій є те, що отримати доступ до «хмари» можна не лише з комп'ютера чи ноутбука, але з інших гаджетів, тому що головною вимогою для доступу є наявність інтернету. Доступ до хмари можуть мати одночасно тисячі користувачів, що мають права доступу.

Сфера освітніх хмарних сервісів постійно розширюється та надає викладачеві потужний інструментарій, за допомогою якого кожен учасник навчального процесу може спроектувати власне цифрове навчальне середовище. Навчаючись у такому середовищі, майбутні фахівці отримують відповідний комплекс знань, умінь, навичок, що відповідають компетентності фахового молодшого бакалавра.

Науково-методичне забезпечення дистанційного навчання включає:

- методичні рекомендації щодо розроблення та використання педагогічно-психологічних та інформаційно-комунікаційних технологій дистанційного навчання;
- критерії, засоби і системи контролю якості дистанційного навчання;
- змістовне, дидактичне та методичне наповнення веб-ресурсів навчальної програми підготовки.

Але дистанційне навчання має і специфічні характеристики. Однією з них є те, що дистанційне навчання ґрунтується в основному на принципах

інформатизації освіти й широкому застосуванні телекомунікаційних технологій.

Сучасні принципи дистанційного навчання:

- інтерактивність;
- адаптивність;
- гуманістичність;
- пріоритетність педагогічного підходу;
- педагогічна доцільність застосування нових інформаційних

технологій;

- вибір змісту освіти;
- забезпечення захисту інформації;
- стартовий рівень освіти;
- відповідність технологій до навчання;
- гнучкість і мобільність;
- відповідність дистанційного навчання наявним формам освіти;
- економічність.

Дистанційне навчання покликане допомогти в глобальному освітньому просторі, воно виступає, як ефективне доповнення традиційних форм освіти, як засіб часткового вирішення її нагальних проблем, зокрема, надає можливість одночасно з гнучким за часом і високопрофесійним за змістом вивченням різних предметних розділів знань, формуванням умінь і навичок роботи з багатьох навчальних дисциплін.

Основна цінність дистанційного навчання – це навчання у своєму темпі за своєю індивідуальною програмою, а застосування інноваційних форм і методів стає могутнім засобом управління пізнавальною діяльністю здобувачів вищої освіти тільки в руках досвідченого викладача, який уміє ефективно використовувати матеріал на певному етапі заняття в залежності від його структури та типу.

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Олена Йосипок

ВСП «Електромеханічний фаховий коледж ХНУМГ ім. О.М. Бекетова»

Інноваційна педагогічна технологія розрахована на цілеспрямоване, систематичне й послідовне впровадження в практику оригінальних, новаторських способів, прийомів педагогічних дій і засобів, що охоплюють цілісний навчально-виховний процес від визначення його мети до очікуваних результатів [2; с.63]. Інноваційні методи гармонійно поєднуючись із традиційними, сприяють розвитку пізнавальної активності й самостійності студентів, формування комунікативних умінь та навичок, кращому та глибшому засвоєнню навчального матеріалу.

Сьогодні в умовах нової реальності, яка обмежила можливості освітньої діяльності педагога, перевівши її суто в дистанційний формат, ми мусимо відшукати переваги дистанційного навчання та спробувати в такий спосіб замінити традиційні педагогічні технології. Дистанційне навчання пропонує широкий вибір навчальних матеріалів, що постійно оновлюються і до того ж представлені на фоні яскравих графічних зображень (малюнків, схем, таблиць тощо), у супроводі аудіо- та відео презентацій. Комп'ютеризоване навчання надає можливість доступу до різноманітних джерел інформації – електронних бібліотек, мультимедійних підручників, дистанційних курсів з різних дисциплін, довідкових матеріалів (словників, енциклопедій, карт тощо). Ще однією рисою дистанційної освіти є значне збільшення часових меж процесу навчання, тоді як при традиційному підході до поширення та здобуття знань він обмежений рамками заняття і часом виконання домашнього завдання [1; с.50].

Абсолютними перевагами дистанційного навчального процесу, порівняно з традиційним, для викладача та студента є:

1. Гнучкість навчання, що дозволяє студентам навчатися у зручні для них час та місце, а це підвищує ефективність засвоєння матеріалу.

2. Паралельність, що надає можливість здобувати знання одночасно із професійною діяльністю чи з навчанням за іншою спеціальністю [1; с.51].

3. Технологічність, що забезпечує навчальний процес найновішими досягненнями у сфері інформаційних технологій. Студенти, а з ними і викладачі, змушені на сьогодні освоїти їх та впроваджувати у своїй діяльності набагато швидше, аніж це б було за інших обставин.

Сучасні педагогічні технології за будь-яких умов і реалій надання освітніх послуг повинні гарантувати досягнення певного рівня навчання й виховання, бути ефективними за результатами, оптимальними щодо термінів впровадження, витрат сил і засобів. Важливим є також моральний аспект технологізації освіти. Необхідно, щоб в її основу було покладено принципи гуманістичного світогляду, які передбачають формування таких якостей особистості, як усвідомлення єдності природи і людини, відмова від авторитарного стилю мислення і взаємодії викладача та студента, терпимість, схильність до компромісу, шанобливе ставлення до думки іншого, інших культур, моральних і духовних цінностей тощо.

Література:

1. Антонів О. Дистанційне вивчення мови: проблеми та методи // Теорія і практика викладання української мови як іноземної. – 2007. – Вип. 2. – С.48–54.

2. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. – К. : Академвидав, 2004. – 352 с.

УДК377.1

АНАЛІЗ ТЕХНОЛОГІЙ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАВЧАННЯ У КОЛЕДЖІ

Валентин Кадигроб

Харківський машинобудівний фаховий коледж

Сучасний ринок праці вимагає від фахівців сформованих нових компетентностей, яких можна набути завдяки навчанню, саморозвитку, прагненню дізнаватись щось нове, розвитку особистості та вмінь

комунікаціювати з оточуючими у професійній діяльності. Також сучасний світ ставить великі завдання та випробування перед професійною освітою з урахуванням переходу на дистанційну форму навчання. Тому у сучасній фаховій передвищій освіті не достатньо користуватися тільки традиційними технологіями навчання. Сучасні виклики передбачають, для досягнення необхідного рівня якості навчання фахових молодших бакалаврів, застосування інноваційних технологій навчання.

Сучасна освіта вимагає нових освітніх технологій, форм та інновацій, здатних забезпечити високу якість підготовки фахівців. В цих умовах особливого значення набуває проблема забезпечення якості освітньої діяльності закладу освіти шляхом інновацій у сфері знань та практичних вмінь. Серед технологій навчання у коледжі важливе місце посідають інноваційні технології, які мають особистісну та фахову направленість.

Для підвищення ефективності здійснення навчального процесу з використанням традиційних та інноваційних технологій навчання у коледжі можемо виділити такі основні напрямки:

- удосконалення матеріальної бази (комп'ютерна техніка та комп'ютерне програмне забезпечення);
- формування інформаційної культури взаємодії викладачів зі студентами;
- робота з формування методики застосування інноваційних інформаційних технологій, що відповідає меті професійного навчання;
- організація співпраці коледжу з профільними підприємствами та стейкхолдерами.

Багатофункціональне подання навчального матеріалу викладачами за допомогою комп'ютерної техніки передбачає: у текстовому вигляді (електронні підручники, конспекти лекцій, навчальні і методичні посібники); у вигляді відеоматеріалів (слайд-фільми, відеоролики і відеофільми); у формі довідкової інформації (електронні довідники, енциклопедії); програм перевірки і контролю знань.

Також, підвищенню якості та інтенсивності освітнього процесу сприятиме органічне поєднання інноваційних методик із класичними, традиційними, продумане і гармонійне поєднання різних методів щодо кожної дисципліни та кожного заняття залежно від їхньої мети та специфіки. Високопродуктивним та перспективним є також синтез аудиторної та позааудиторної роботи, що допомагає утворити сплав професійних умінь та навичок з активною громадською позицією майбутнього фахівця. Для реалізації таких підходів, а також для активного впровадження інноваційних методів навчання викладачеві треба не тільки удосконалювати навчально-методичні комплекси з окремих дисциплін, але й опанувати нові засоби навчання.

Однак впроваджуючи інноваційні технології, треба завжди пам'ятати та враховувати, що основні фундаментальні знання обов'язково повідомляються студентам і пояснюються за допомогою традиційних методів навчання і закріплюються тренуванням і вправами. І лише певна частина знань і способів діяльності, вміло й обґрунтовано відібрана, стає об'єктом інноваційних методів навчання. Інноваційні методи гармонійно поєднуючись із традиційними, сприяють розвитку пізнавальної активності й самостійності студентів, формування комунікативних умінь та навичок, кращому та глибшому засвоєнню навчального матеріалу. Сьогодні в умовах нової реальності, яка обмежила можливості освітньої діяльності педагога, перевівши її суто в дистанційний формат, ми мусимо відшукати переваги дистанційного навчання та спробувати в такий спосіб замінити традиційні педагогічні технології.

РЕАЛІЇ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ

Раїса Казарова, Вікторія Кузьменко

ВСП «Електромеханічний фаховий коледж ХНУМГ ім. О.М. Бекетова»

Весна 2020 року для багатьох учасників освітнього процесу стала своєрідним викликом. Необхідно було максимально швидко опанувати та впроваджувати технології дистанційного навчання. Деякі викладачі скептично ставилися до ефективності такого навчання. Але, в умовах повномасштабної війни взаємодія викладача та здобувача освіти за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій – це єдиний спосіб отримання освіти.

Якщо проаналізувати досвід використання дистанційного навчання у коледжі, можна виділити три групи факторів, що впливають на результативність навчання: організаційні, виконавчі та психологічні.

Організаційні фактори більшою мірою пов'язані з рівнем професійної мобільності викладачів. Серед них можна виділити: нестачу досвіду у викладачів та відсутність технічних можливостей в опануванні дистанційних технологій навчання, неякісний зв'язок, неправильне використання інструментів навчання.

Проблеми виконавчого характеру охоплюють: неможливість впливу на аудиторію через відсутність прямого контакту зі студентами, невпевненість у регулярній роботі студентів, труднощі при виконанні лабораторних робіт тощо. До проблем виконавчого характеру можна віднести проблеми, що пов'язані з перевіркою знань, а саме: самостійне виконання студентами тестів та контрольних завдань, академічна доброчесність тощо.

Фактори організаційного та виконавчого характеру виявилися тими бар'єрами, подолання яких пов'язано зі здобуттям нового досвіду. Психологічні фактори визначаються готовністю викладати та навчатися дистанційно. Серед психологічних факторів, що впливають на якість дистанційного навчання, можна виділити: відсутність психологічної близькості та ізольованість учасників освітнього процесу, відсутність у викладачів навичок утримання уваги під час занять та нестача зворотного

зв'язку, недостатня мотивація до навчання у студентів та неготовність студентів до сприйняття інформації через низький рівень розвитку уваги та пам'яті.

Вимушене дистанційне навчання стало поштовхом для розвитку інновацій в освіті. Сьогодні відбувається стрімка зміна функції викладача в освітньому процесі: викладач перетворюється з носія знань в керівника активної самостійної діяльності здобувача освіти. Викладач набуває роль експерта, консультанта. Це фактично наставник, який вміє організувати процес пізнання. У зв'язку з цим змінюється педагогічна діяльність, яка набуває інноваційного характеру, а саме: знижується значення традиційних та зростає роль науково-дослідних форм роботи, виникає необхідність гнучкості освітнього процесу шляхом реалізації індивідуальних освітніх траєкторій. Викладач дистанційної форми навчання покликаний забезпечувати психологічну, теоретичну та практичну готовність студентів до пізнавальної діяльності. Навчати, в такому випадку, означає — організовувати самостійну навчальну діяльність студента, навчити його самостійно отримувати знання з різних джерел та використовувати їх на практиці. Викладач повинен мати високу кваліфікацію як по своїй дисципліні, так і володіти загальною методикою навчання, вміти грамотно подавати свій предмет, створювати інтерактивне середовище та коректно управляти ним. Окрім цього, викладач повинен володіти засобами комунікації, які використовуються при дистанційному навчанні, та навичками інтерактивної презентації навчального матеріалу. Також викладач повинен вміти професійно спілкуватися зі студентами. Викладачу рекомендовано вести інтенсивне листування з усіма студентами, дотримуючись принципу обов'язкової відповіді на кожен лист. Для ефективності такого обміну викладачу необхідно визначити академічний етикет. Основними вимогами якого є: ввічливість, коректність, стислість, чіткість формулювання питань та обов'язковість відповіді.

Наприкінці відмічу, що успіх дистанційного навчання залежить від багатьох факторів, але передусім від викладачів, які є обличчям цієї освіти.

АКТУАЛЬНІСТЬ SOFT SKILLS ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Олена Калабухова, Тетяна Мартинець

ВСП «Електромеханічний фаховий коледж ХНУМГ ім. О.М. Бекетова»

Сьогодні великий акцент робиться на формування у здобувачів освіти «м'яких навичок» (soft skills), які, за результатами досліджень провідних педагогів і психологів, є необхідним складником професіоналізму майбутніх фахівців. Поняття «soft skills» трактується як соціологічний термін, який належить до емоційного інтелекту людини, свого роду перелік особистих характеристик, які так або інакше пов'язані з ефективною взаємодією з іншими людьми. Це навички, прояв яких досить важко виявляти, безпосередньо визначати, перевіряти, наочно демонструвати. До цієї групи належать індивідуальні, комунікативні та управлінські навички. Розвиток загальних навичок людини залежить від оточення, в якому вона перебуває, від уміння долати виклики, вміння знаходити шляхи реалізації планів, ступеня здобутого професійного й особистісного досвіду. Здається, що сучасний студент уже готовий до будь-яких викликів: до занять поза аудиторією, до засвоєння освітніх платформ, дистанційного навчання, записування занять тощо. Воєнний стан у країні змінив вектор проблем: відсутність домашнього затишку, надмірна обережність, страх за життя, перебої з інтернет-покриттям, руйнування енергетичної системи країни.

Під час інфекційної епідемії студентів «ізолювали» від суспільства з метою зменшення контакту між учасниками освітнього процесу та поширення страшною хвороби, а війна обмежила можливість діяти, повною мірою соціалізуватися. Все перейшло в площину забезпечення базових потреб: безпека, їжа, тепло. Хто мав більш стійкі навички адаптації та гнучкості прийняли виклики, змогли правильно оцінити свої можливості й умови для самореалізації. Деякі розгубилися, потребували підтримки близьких людей та колег. Однак освітній процес триває, хоч і вимагає відповідних нововведень, конкретних змін. Актуальним залишається питання формування навичок, які є базою для повноцінного розвитку, успішної

самореалізації в подальшому навчанні. Свого роду це універсальні навички, яким характерно проявлятися в діяльності. М'які навички перебувають на одному щаблі з професійними, і є необхідними для працевлаштування та ефективної роботи. Їх так само треба формувати, розвивати та вдосконалювати. Також можна сказати про особистісний характер зазначених навичок, тому що їх наявність допомагає людині самореалізуватися у спілкуванні, у професії тощо. Таким чином, організатори освітнього процесу стикнулися з проблемою якості освітнього процесу, з процесом управління формуванням професійних компетентностей здобувачів фахової передвищої освіти. Практика роботи дозволяє констатувати: до коледжу вступають здобувачі з доволі різним рівнем сформованості навичок, необхідних для навчання та майбутньої професійної діяльності. Згодом, виконуючи навчальні завдання, беручи участь у громадському житті коледжу, виховних заходах у них формуються необхідні навички самоорганізації, самореалізації, комунікації, креативного мислення, емоційного інтелекту, командної роботи тощо. Маючи досвід організації навчання у «ковідному житті», студенти й викладачі були підготовлені до організації освітнього процесу у дистанційному форматі. Але виникли й інші проблеми, до яких ми точно не були готові – забезпечення безпечних умов організації освітнього процесу, емоційних коливань як серед працівників, так і серед студентів, випробування на стресостійкість. І викладачі, і студенти потребували емоційної підтримки, що ускладнювало процес організації і проведення занять. Неодноразово для практично всіх суб'єктів освітнього процесу проводилися зустрічі, мотивуючі бесіди, виховні години, які були націлені на формування емоційної стійкості, навичок самоменеджменту й безпеки у воєнний час. В практиці підготовки здобувачів коледжу застосовувались засоби активного впливу на підвищення якості сформованості soft skills. Тригером стали воєнні дії, екстремальні умови, загроза життю, що змусило здобувачів шукати шляхи вирішення складних питань і саме відшукувати засоби формування м'яких навичок. У коледжі й надалі планується робота з розвитку м'яких навичок, бо саме від їх рівня сформованості залежить успіх здобувачів освіти у навчанні та професійній діяльності.

ІННОВАЦІЇ В ЗМІСТІ МАТЕМАТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА

Олена Камазіна, Сергій Камазін

Харківський автомобільно-дорожній фаховий коледж

Сучасний світ постійно розвивається, визначаючи нові вимоги та можливості для освіти. Інновації в змісті підготовки фахового молодшого бакалавра в галузі математики описують та зміцнюють роль викладача математики як ключового фасилітатора у формуванні майбутніх фахівців у цифрову еру.

Для викладачів математики в коледжі важливо розглядати навчальні програми як динамічні та гнучкі. Оновлення програм повинні враховувати не лише традиційні підходи, а й новітні методи викладання математики. Використання інноваційних методів та педагогічних технологій сприяє більш ефективному засвоєнню математичних навичок студентами.

Інтеграція сучасних технологій є ключовим елементом покращення навчання. Використання віртуальної реальності, штучного інтелекту та онлайн-навчання дозволяє забезпечити доступність та ефективність навчання. Практичне використання технологій не лише залучає студентів, але і дозволяє зберегти актуальність навчання в умовах технологічних зрушень.

Новітні технології в навчанні спрямовані не лише на передачу інформації, але й на формування ключових компетентностей. Їх використання при викладанні математики розширює можливості для розуміння та застосування математичних навичок. Від інтерактивних віджетів до онлайн-ресурсів, технології дозволяють зробити математику більш доступною та цікавою для студентів.

Для викладачів математики важливо перейти від традиційного викладання формул до створення стимулюючого середовища для розвитку критичного мислення та творчості. Використання задач, які викликають аналітичне мислення для розв'язання проблем, розвиває у студентів навички, необхідні для подальших викликів у галузях, пов'язаних з математикою.

Наприклад, інтеграція креативності в навчання математики може виявитися особливо ефективною, розбудовуючи творчий підхід до вирішення завдань та розв'язання математичних проблем. На практиці це можна зробити таким чином:

1. Творчі завдання з математики. Замість традиційних завдань підручника, студентам можна давати творчі завдання, які стимулюють їх уяву та творче мислення. Наприклад, створювати власні геометричні фігури або розгадувати математичні головоломки.

2. Проекти з моделювання. Використання математичних моделей у реальних ситуаціях може виявитися цікавим та креативним завданням. Студенти можуть розробляти моделі для передбачення різних явищ, таких як зростання населення чи розподіл ресурсів.

3. Використання інтерактивних технологій у вивченні математики. Впровадження інтерактивних візуалізацій та програм для розв'язування математичних задач робить навчання цікавішим та стимулює креативне мислення. Наприклад, використання віртуальних інструментів для побудови і вивчення графіків функцій або інструментів для побудови тривимірних моделей багатогранників та тіл обертання.

Таким чином, інновації в змісті підготовки фахового молодшого бакалавра визначають новий етап розвитку фахової передвищої освіти. Процес сучасного навчання в математиці визнає, що ця дисципліна може бути захопливою та доступною для всіх, якщо використовувати сучасні педагогічні підходи. Відкриваючи широкий спектр цифрових інструментів, викладачі математики допомагають створити навчальне середовище, яке готує фахівців до викликів сьогодення та майбутнього.

**ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ОКРЕМИХ ІНТЕРАКТИВНИХ
МЕТОДІВ НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В УМОВАХ
ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ**

Ганна Камішнікова

*ВСП «Житлово-комунальний фаховий коледж ХНУМГ
імені О.М.Бекетова»*

Одним з основних завдань навчання іноземним мовам в умовах дистанційного навчання є розвиток здатності використовувати реальний світ і відповідний багаж знань мови, щоб спілкуватися і взаємодіяти з іншими людьми. Отже, мета навчання іноземній мові полягає в розширенні діапазону комунікативної ситуації, в якій здобувач освіти може використовувати набуті навички і без перешкод оперувати ними. Що ж є інструментом забезпечення максимальної ефективної взаємодії на занятті? Це є системний набір прийомів і засобів організації навчальної діяльності. Оволодіння комунікативної компетенції англійської мови, не перебуваючи в країні виучуваної мови, справа дуже важка. Тому першочергова мета викладача є впровадження та створення в процесі навчання реальних і уявних ситуацій спілкування на заняттях іноземної мови, використовуючи для цього різні методи і прийоми роботи (рольові ігри, дебати, обговорення, творчі проєкти та ін.). Тому однією з головних особливостей іноземної мови, як навчальної дисципліни є професійно-орієнтований характер, що має відобразитися у цілях та методах навчання. І це є важливе завдання викладача.

Серед провідних методів навчання, які відносяться до найінформативніших та результативних з точки зору сприйняття, можна виділити такі, як: дебати (обговорювання), рольові ігри (імітація ситуації), творчі проєкти (можливість проявити себе). Кожен з цих методів в процесі навчання формує самостійність, ініціативність, здатність до успішної соціалізації в суспільстві.

Дебати – один із найбільш складних способів обговорення дискусійних проблем, тому в умовах дистанційного навчання, дебати є не самим простим

методом, але можна спростити задачу та поставити завдання до групи та спільно вирішити поставлену проблему, де здобувачі освіти висловлять свою точку зору, уважно вислухавши інших учасників, щоб знайти точки дотику. Переваги цього методу залежать від того, як здобувачі освіти вдосконалюють навички усного мовлення, не зважаючи на помилки. Мета такої праці – обмін інформацією, порівняння, взаємооцінка.

Рольова гра – простий і цікавий спосіб пізнання дійсності, уявлення себе в умовах окремої ситуації. Для застосування даного методу на занятті викладач повинен викликати мотив до висловлювання, поставити задачі таким чином, щоб здобувач освіти відчув атмосферу, яка викликає у нього внутрішню потребу у вираженні думок. Користь рольової гри полягає в тому, що здобувачі освіти можуть «стати» будь-ким протягом короткого часу! Рольові ігри імітують реальні життєві ситуації і дозволяють діяти! Рольові ігри на заняттях з іноземної мови позитивно впливають на формування пізнавальних інтересів здобувачів освіти, сприяють усвідомленому освоєнню іноземної мови. Здобувачі активно готуються та працюють на результат, уважно слухають товаришів, а викладач керує навчальною діяльністю.

Творчі проекти – це самостійно спланована та реалізована робота здобувача освіти. Основними цілями використання методу проектів на заняттях англійської мови є наступні: показати вміння окремого здобувача; зібрати інформацію та примножити знання; продемонструвати рівень володіння англійською мовою.

Метод проектів передбачає творчість, залучення до пошукової діяльності, дає можливість інтегрувати предмети, організувати навчання у співпраці.

Підбиваючи підсумок, можна зробити висновок, що саме поєднання цих методів, відіграє велику роль як у вивченні іноземної мови, так і розвитку мовленнєвих і творчих здібностей здобувачів освіти.

ВИКОРИСТАННЯ НАВИЧОК SOFT SKILLS У ВИВЧЕННІ БІОЛОГІЇ ТА ЕКОЛОГІЇ

Олена Каплун

Відокремлений структурний підрозділ «Харківський фаховий коледж
інформаційних технологій Національного аерокосмічного університету
ім. М.Є. Жуковського Харківський авіаційний інститут»

Нині у країні відбуваються події, які зачіпають як політичну, соціально-економічну, так і освітню сфери життя нашого суспільства. У зв'язку з цим постає питання нових вимог до якості підготовки студентів коледжу. Найбільше затребуваними стають випускники коледжу, які готові і здатні до постійного навчання, вміють оперативно пристосовуватися до змін, що відбуваються в суспільстві, можуть вирішувати нестандартні завдання.

У вирішення проблеми підготовки студентів у сучасних умовах допомагає використання навичок Soft Skills. Зупинимося саме на тих компетенціях Soft Skills, які використовуються у викладанні дисципліни «біологія і екологія».

По-перше, я хотіла зупинитися на такій компетенції, як комунікація. На мій погляд, у молоді зараз складнощі з безпосереднім спілкуванням. Сучасні засоби зв'язку, гаджети, соціальні мережі, інтернет замінюють живу розмову, живе спілкування. Багато хто важко може підібрати потрібні слова, чітко висловити і сформулювати свої думки. Я намагаюся у студентів розвивати ораторське мистецтво. Вони готують презентації на задані теми, а потім чітко і зрозуміло доносять свої ідеї та думки до інших студентів групи. Також, студенти навчаються відстоювати свою думку, свою точку зору, доводити правильність своїх суджень.

Для досягнення поставленої мети використовуються такі методи навчання, як дебати, робота у групах. Студенти спілкуються, обмінюються своїми знаннями. Практикується ще такий метод, як пояснення вивченої теми студентом. Потім, після доповіді студента, проводиться опитування, яке дозволяє з'ясувати, як студенти зрозуміли представлені пояснення.

Робота в групах дозволяє розвивати таку компетенцію, як робота в команді. Такий формат роботи формує у студентів здатність бачити загальну мету і знаходити точки її поєднання з особистісними факторами, допомагати членами групи у складній ситуації, переконувати та знаходити компроміс. У студентів розвиваються організаторські та лідерські здібності. Робота у групі передбачає наявність лідера чи капітана, який організує і розподіляє ролі у групі. І наскільки добре працює група залежить від уміння капітана керувати і направляти роботу решти студентів групи.

У процесі вивчення теми «Вплив стресових факторів на організм людини» особлива увага звертається на такі компетенції, як стресостійкість та емоційний інтелект. Обговорюючи цю тему студенти навчаються адекватно поводити себе у стресових ситуаціях, контролювати свої емоції. Студенти навчаються говорити про свої труднощі, просити підтримки та допомоги. У процесі вивчення приходить розуміння того, що треба вміти адаптуватися до різних життєвих обставин, швидко приймати іноді дуже складні рішення, не піддаватися зайвим емоціям. Під час обговорення приходить розуміння, що потрібно керувати не тільки власним емоційним становищем, але і емоційною сферою свого оточення, вчиться аналізувати ситуацію, розвивати терпіння, толерантність. Адже, коли розумієш свої почуття, легше розуміти почуття інших людей.

Навички Soft Skills допомагають розвивати дуже важливі риси характеру такі, як брати відповідальність, бути самостійними, уміння спілкуватися, слухати інших тощо. Саме комплекс умінь Soft Skills визначає необхідні сучасній людині навички, а також сукупність запланованих до засвоєння різноманітних знань.

ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗА ДОПОМОГОЮ ЦИФРОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ

Ольга Карацюба

Фаховий коледж Національного фармацевтичного університету

Впровадження ІКТ в навчальний процес стимулює інтерес до навчальної діяльності, сприяє формуванню інформаційної культури. Також дозволяє внести кардинально нове у звичайні форми роботи викладача, сприяє цікавому і повнішому, всебічному розкриттю, зрозумілішому поданню навіть дуже складного навчального матеріалу, і тим самим сприяє значному скороченню навчального часу для успішного засвоєння теми.

Підвищення мотивації навчальної діяльності за допомогою цифрових інструментів може бути ефективним підходом, особливо в умовах сучасного цифрового світу. Слід зазначити, що стратегії повинні бути різноманітними.

Використання інтерактивних відеоуроків, веб-сайтів та платформ дозволяють здобувачам освіти вивчати матеріал з цікавістю. Також слід підтримувати взаємодію з онлайн-завданнями, які дозволяють застосовувати отримані знання на практиці.

Як приклад можна навести гейміфікацію – це застосування принципів гри в неігровому середовищі. Від інших ігрових форматів відрізняється фокусом на досягненні конкретної цілі, а не власне на грі. Підвищує цікавість та прискорює опанування теми. Коли ми навчаємось граючи, то максимально занурюємося у процес. Гейміфікація на занятті полегшує опанування складних тем, адже нова інформація сприймається легше, коли ми практикуємось та відтворюємо знання в парі чи групі, аніж коли читаємо чи слухаємо лекції на самоті. Kahoot – найпопулярніший сервіс для створення вікторин і тестів. Можна генерувати власний контент або використовувати матеріали інших користувачів.

Цікаві можливості надає сервіс Wheel of Names (колесоверт або колісний спінер). Надається можливість випадково обрати ім'я студента, який буде відповідати або можна з'ясувати питання для опрацювання.

Групова робота (або, робота в малих групах) належить до однієї з форм діяльності інтерактивних технологій навчання. Застосовується на заняттях у тих випадках, коли завдання вимагає спільної роботи. Групова форма організації роботи корисна для формування навичок дискутувати. Під час zoom-конференції можна об'єднати студентів у групи та створити для кожної окрему «кімнату». Це будуть так звані мініконференції, де учасники групи спілкуватимуться лише одне з одним. Кожній команді потрібно дати окремі завдання. Також можна змінювати склад груп і переходити у різні кімнати, щоб спостерігати за дискусіями. Якщо у здобувачів виникнуть проблеми чи запитання, вони можуть запросити викладача до сесійної кімнати.

Щоб з'ясувати очікування від нової теми, розуміння сприйняття інформації, проаналізувати думки та настрої в групі або просто створити дивовижну візуалізацію будь-якого тексту слід використовувати Simple Word Cloud («Проста хмара слів»).

Слід пам'ятати, що завдання, які мають реальне значення можуть зацікавити юнацтво. Також необхідно забезпечувати оперативний фідбек через цифрові канали, щоб здобувачі освіти мали змогу коригувати свою діяльність.

Ці підходи можуть сприяти створенню стимулюючого середовища для навчання, де студенти відчують себе зацікавленими та мають можливість активно взаємодіяти з матеріалом.

УДК 377.1

ПРАКТИКА ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИКЛАДАННІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ В УМОВАХ НОВОЇ РЕАЛЬНОСТІ

Олена Карнаухова

Харківський радіотехнічний фаховий коледж

Тривалий карантин під час COVID-19 вперше змусив освітянську родину приділити увагу дистанційній освіті. У наш час, коли ворог другий рік поспіль руйнує інфраструктуру нашої батьківщини, влучає зброєю в

громадські підприємства, житлові будинки та будівлі навчальних закладів, освітній процес вимушено був переведений на дистанційну форму навчання.

Дистанційна форма освіти – це форма навчання з використанням комп'ютерних і телекомунікаційних технологій, які забезпечують інтерактивну взаємодію викладачів і студентів на різних етапах навчання та самостійну роботу з матеріалами інформаційної мережі.

Сьогодні громадяни України стали як ніколи, мобільними. Цьому сприяло відкриття кордонів та інтеграція в європейський простір. У таких умовах дистанційна форма набуває особливої цінності для реалізації здобуття освіти, незалежно від місця розташування навчального закладу та знаходження студента.

На мою думку, зараз, як ніколи, перед нами постала задача знайти найоптимальніші методи, які б уможливили не тільки передачу готових знань студентам, а й формування в них життєвих компетентностей. Після детального аналізу кількох технологій розвитку пізнавальних умінь і навичок ми, викладачі-словесники, знайшли вирішення проблеми через упровадження методу проєктів. Під час створення проєкту студенти не тільки глибше вивчають сам предмет, вони формують навички самостійної роботи, розвивають власну ініціативу, творчість, уміння критично мислити, добре орієнтуватись в інформаційному просторі. Метод проєктів є важливою складовою комп'ютерних технологій, тому й допоміг нам знайти шляхи вирішення проблеми щодо формування в студентів життєвих компетентностей шляхом використання комп'ютера на заняттях мови та літератури.

Сучасні проєктні технології зводять процес навчання до вирішення проблемних ситуацій. Після вивчення творчості Панаса Мирного, аналізу роману «Хіба ревуть, воли як ясла повні?», студенти I-ого курсу отримали завдання – підготувати проєкт «Чіпка Варениченко – бунтар чи борець?». Групу було поділено на три мікрогрупи, кожна з яких обрала свого керівника. Розподіливши завдання, визначили форми й методи дослідження, склали план дій, скоординували час і місце обговорення поточних результатів. Слід

вказати, що майже всю роботу студенти проводили самостійно, але, звичайно, я надавала консультації. Робота над цим проектом дала можливість студентам відчути свою причетність до розв'язання важливої проблеми, сприяла обміну досвідом та інформацією, вияву творчості й оригінальності. Коли закінчилось заняття, перше, що запитали мене студенти, було: «Коли працюватимемо над наступним проектом?». Я вважаю, що це запитання стало найвищою оцінкою нашої спільної діяльності.

Отже, викладач-словесник повинен спонукати студентів до набуття умінь і навичок, надати їм стійку мотивацію до саморозвитку та самовдосконалення. Застосування комп'ютерних технологій на заняттях мови та літератури дозволяє підвищити рівень освіти студентів, створює нові можливості для творчості, набуття та закріплення навичок, а також розвиває основні життєві компетентності, що допомагає їм у подальшому навчанні, при виборі майбутньої професії.

УДК 377.1

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВИТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Віктор Карпиченков

Харківській механіко-технологічній фаховій коледж імені О.О. Морозова

Дуже складні й суперечливі процеси відбуваються у закладах передвищої освіти нашої держави в умовах російської війни. Не дивлячись на це, заклади освіти продовжують працювати за українськими стандартами та програмами.

Сьогодні у передвищих навчальних закладах освітній процес здійснюється у дистанційному або змішаному форматі, в залежності від того, як дозволяє безпекова ситуація. Поряд із тим, виникає ряд проблем, пов'язаних із дистанційним навчанням. Частина учасників освітнього процесу змушені через воєнні дії покидати свої домівки та переміщуватися в інше, більш безпечне для життя місце проживання, де, на жаль, доступ до інтернет-ресурсів може бути ускладнений. Нинішня ситуація могла позначитись і на

поведінці самих студентів, на їх свідомому бажанні опрацювати та засвоювати навчальний матеріал. На жаль, є недобросовісні студенти, які користуються складною ситуацією та без причин пропускають заняття і з'ясувати об'єктивні обставини, за яких вони ігнорують заняття, немає можливості.

Основними принципами дистанційного навчання є: самостійність, доступність, індивідуальність та активність всіх учасників освітнього процесу. Також потрібні спеціально розроблені теоретично-практичні навчальні матеріали, належне матеріально-технічне забезпечення та ефективні методики викладання, які адаптовані для впровадження до дистанційного навчання.

Головною відмінністю дистанційного навчання від традиційної форми надання освітніх послуг є те, що в його основі лежить самостійна пізнавальна діяльність студента. Тому залучення студентів в активну пізнавальну діяльність, формування у них навичок роботи з інформацією та опанування способів навчання сприятиме ефективному застосуванню знань та умінь для подальшої практичної діяльності майбутніх фахівців.

Під час організації дистанційного навчання необхідно враховувати потреби, вимоги та пропозиції як самих студентів, так і тих хто надає освітні послуги. Накопичений нами досвід використання дистанційної форми навчання дозволяє зазначити, що запорукою ефективного навчання є теоретична, практична та емоційна готовність студентів до самостійної роботи.

Тобто, як основну перевагу дистанційної форми навчання, можливо визначити самостійне регулювання режиму навантаження. Студенти у процесі навчання самі обирають зручний час для виконання завдань та надсилання їх для перевірки. Крім того, дистанційне навчання надає більше можливостей для розвитку самоорганізації, особистої ініціативи, сприяє формуванню навичок комунікації, засвоєнню соціальних норм поведінки. Спілкування в режимі реального часу під час відеоконференцій також є ефективним засобом комунікації всіх учасників навчального процесу, підвищує мотивацію,

стимулює до покращення результатів і позитивно впливає на якість самоосвіти та саморозвитку.

Дистанційне навчання, особливо в умовах війни, має і негативні сторони. Серед них є ускладнення безпосереднього спілкування студентів з одногрупниками та викладачами, а також обмеженість брати активну участь у повсякденному суспільному житті навчального закладу.

Крім того, під час дистанційного навчання спостерігається надмірне навантаження студентів з таких дисциплін, які містять великий обсяг нового теоретичного матеріалу, який потребує безпосередньої участі викладача для спрямування дій студентів.

Таким чином, з метою вдосконалення дистанційного навчання необхідно включати до навчального процесу більше інтерактивного наочного матеріалу, відеоуроків, презентацій, схем, таблиць, діаграм.

Наданий викладачем матеріал має бути більш комплексний, схематичний, а дисципліни комплексно розміщені на одній інформаційній платформі. Тоді дистанційне навчання дозволить студентам отримати доступні та якісні знання, розвивати свої інтелектуальні та творчі здібності.

УДК 377: 004.67

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Володимир Карпуть

***ВСП «Харківський комп'ютерно-технологічний фаховий коледж
НТУ «ХП»***

Сучасні умови пост-COVIDного та воєнного часу є нелегкими а ні для здобувачів освіти, а ні для викладачів. Найскладнішим питання після збереження психологічної рівноваги всіх учасників навчального процесу є питання доступності навчання для кожного та справедливості оцінювання. З метою забезпечення доступності навчання для здобувачів можуть застосовуватись різні засоби керування навчанням (LMS), засоби організації відеозв'язку, хмарні сховища та інструменти. Використання LMS є доволі ресурсоемним процесом для всіх залучених суб'єктів. Постає питання

забезпечення енергонезалежності цього елемента та можливості гнучко його налаштувати, для не дуже великих закладів освіти це може стати серйозним викликом.

Найбільш зручним та потужним є використання хмарних технологій Google, таких як Клас, Форми, Таблиці, Документи, Диск, JamBoard. Перевагою такого підходу є обмін інформацією між хмарними застосунками. Також є можливість автоматизувати процеси оцінювання, шляхом імпорту передавати інформацію забезпечуючи як захищену доступність результатів оцінювання здобувачам, так і облік цих результатів адміністративно-навчальною частиною закладу освіти.

Варто окремо зазначити, що використання поєднання Класу з Формами дає можливість забезпечити автоматизоване оцінювання всіх видів робіт, даючи змогу навіть в складних умовах мінімально на достатньому рівні виконувати їх кожному з здобувачів. При цьому навантаження на викладача зменшується шляхом зменшення об'єму ручних перевірок та автоматизації збору й перерахунку балів в оцінки, з'являється можливість більше приділяти часу підготовці матеріалів та комунікації з здобувачами.

№ з/п	Прізвище, ім'я, по батькові (повністю)	Посада, кваліфікаційна категорія, педагогічне звання, науковий ступінь	Напрямок, що обрали	Назва тез, кількість сторінок	Інформація про форму участі (тези до збірника, виступ на конференції)
1.	Карпусь Володимир Вікторович	Викладач другої категорії	2. Інновації в змісті підготовки фахового молодшого бакалавра	Використання сучасних хмарних технологій для забезпечення навчального процесу, 1 сторінка	публікація тез у електронному збірнику матеріалів конференції

**СУЧАСНІ ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ
ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА
ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ**

Ірина Касай

**Відокремлений структурний підрозділ "Харківський фаховий коледж
інформаційних технологій Національного аерокосмічного університету
ім. М.Є. Жуковського "Харківський авіаційний інститут"**

Під час воєнного стану важливим аспектом є створення інноваційних педагогічних умов для формування мотивації до навчально-пізнавальної та професійної діяльності. Завдання щодо генерування зацікавленості майбутніх фахівців є нелегким. Для того, щоб якість освіти досягла максимально якісного рівня необхідно застосовувати в освітньому процесі “мозковий штурм”, ноосферний глосарій, ментальну мапу. Додатково при наявності навичок роботи з платформами для дистанційної освіти, такими як Zoom, Google Meet, Discord, можна використовувати ділову гру. Для роботи з такою компонентою сучасних педагогічних умов необхідно додавати студентів групи до “кімнат”, де будуть проведені обговорення професійної задачі та спільної роботи команд майбутніх молодших бакалаврів.

Особливим компонентом актуальних педагогічних умов є технологія case. Для формування конкурентоспроможних фахівців важливо застосовувати на заняттях саме такий елемент для вирішення реальних задач. Такий підхід потужно підвищить ефективність роботи на навчальному занятті та якість професійних компетентностей молодшого бакалавра.

Під час воєнного стану обов’язково необхідно тримати на контролі рівень залученості студентів групи в освітній процес. Протягом занять треба перевіряти неодноразово стабільність Інтернету майбутніх фахівців, можливості зв’язку, об’єктивні причини, що унеможливають виконання тих чи інших завдань. Відповідно до такого підходу необхідно враховувати всі обставини для вибору правильності вектору щодо роботи з якісною успішністю молодших бакалаврів. Освітній процес є ефективним тільки при застосуванні інноваційних педагогічних технологій, дотриманні принципів

навчання та обов'язковому індивідуальному підході до кожного майбутнього фахівця під час воєнного стану.

УДК 377.1

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ЗАНЯТТЯХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ

Тетяна Кашина

Харківський фаховий коледж технологій та дизайну

Безперервний потік нової інформації, застосування комп'ютерних технологій практично в усіх галузях життя суспільства впливають на формування сучасної молоді і на сприйняття нею навколишнього світу. Тому сучасне заняття вимагає від викладача творчого пошуку, нових методів подання інформації. Використання мультимедійних технологій якраз і допомагає підняти заняття на якісно новий рівень, сприяє розвитку дослідницьких, аналітичних, творчих здібностей. Новітні інформаційні технології, електронні засоби навчального призначення дають можливість підвищити ефективність освітнього процесу. Уроки з використанням комп'ютера, проектора стають більш наочними і цікавими, а також дозволяють змінити саму технологію надання освітніх послуг. Електронні засоби навчального призначення забезпечують активізацію діяльності викладача та здобувачів освіти на занятті, сприяють здійсненню диференціації та індивідуалізації навчання, розвитку обдарованості, формуванню знань, посилюють міжпредметні зв'язки. Все це дає можливість покращити якість знань.

Мультимедійне заняття дає можливість комбінувати велику кількість цікавих завдань, залучаючи студентів до активної роботи. Завдяки мультимедійному супроводу викладач може збагатити заняття додатковим матеріалом, що неможливо під час роботи із звичайною дошкою.

Із поширенням комп'ютерних технологій активно змінилися форми навчання. Особливо імпонують мультимедіа нестандартні уроки. Це семінари, заняття – екскурсія, заняття – конференція, заняття – презентація. Завдяки

мультимедійним технологіям на заняттях можна використовувати електронні підручники, прослуховувати виразне читання творів, працювати з уривками фільмів, демонструвати власні медіапроекти, творчі презентації, опрацювати онлайн – тести.

Отже, мультимедіа урізноманітнює форми роботи. Дуже важливо організувати освітній процес так, щоб здобувач освіти мав можливість активно, зацікавлено працювати на заняттях, бачити плоди своєї праці, оцінити їх. Під час перегляду презентації чи відеоролика студенти можуть занотовувати основні факти, складати тези чи план, а це розвиває загально навчальні вміння і навички. Але слід пам'ятати, що не можна допускати перенасичення інформацією, бо здобувачі освіти не матимуть часу для її опрацювання.

Як бачимо, досвід роботи з мультимедіа показує, що такі заняття найефективніші в освітньому процесі. Застосування електронних засобів навчання сприяє кращому засвоєнню навчального матеріалу, розвитку образного мислення, творчої уяви, зв'язного мовлення.

УДК 377.1

ВИКОРИСТАННЯ ПРАКТИЧНИХ КЕЙСІВ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХОВИХ МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ

Валентин Кіяшко, Надія Хорешко

*Красноградський аграрно-технічний фаховий коледж
імені Ф. Я. Тимошенка*

Підготовка фахового молодшого бакалавра останнім часом потребує кардинальних змін та новацій. Потреби ринку праці України зростають кожного дня, а спеціалістів, які б задовольнили цей попит, стає все важче знайти. І тут йдеться не тільки про те, що країна перебуває у воєнному стані і більшість чоловіків пішли на фронти, а працювати стає нікому. Країна потребує нових висококласних фахівців і саме коледжі можуть забезпечити ринок кваліфікованими фахівцями. Здійснюючи якісну підготовку за престижними спеціальностями, коледжі забезпечують перш за все, середню ланку робочого прошарку населення, які можуть виконувати як свої прямі

кваліфікаційні дії, так і аналітично мислити та здійснювати кроки кар'єрними сходами.

Потребу у базовому професіоналізмі гостро відчують всі роботодавці, а от підготовку таких професіоналів потрібно здійснювати, використовуючи нові, прогресивні технології в навчанні. Від того, як правильно і швидко майбутній фахівець засвоїть знання, буде залежати подальше його навчання, сприйняття додаткової інформації та розширення його кругозору. Своєчасно виявити та вирішити проблемні питання в будь якій галузі – цьому можна навчити і в аудиторіях та лабораторіях закладів освіти. Але ефективність такого навчання в сучасному світі під час війни, іноді зводить нанівець усю практичну підготовку.

Тому головною задачею викладачів коледжів все частіше стає пошук і застосування інноваційних методів навчання і підготовки фахових молодших бакалаврів. Визначаючи для себе інноваційні підходи, багато викладачів почали застосовувати в навчанні практичні кейси, які дають змогу правильно та швидко визначитися з пріоритетами, покроково розкладають усе по полицям та дозволяють швидко опановувати навчальний практичний матеріал.

Використання в коледжі практичних кейсів дає змогу ознайомитися з темою на прикладі реальної ситуації, проаналізувати її, визначити сутність і самої ситуації, задачі, які потрібно вирішити, запропонувати низку шляхів виходу з даної ситуації та вибрати найкраще з них. Це привчає майбутніх фахівців діяти командою та знаходити спільні шляхи рішення будь – якої проблеми. Бо разом з розвитком аналітичних здібностей, цей метод дозволяє стимулювати розвиток компетенцій, що дозволить впровадити компетентнісний підхід до підготовки фахівців закладів фахової передвищої освіти.

Перевагою використання практичних кейсів є: лаконічність викладання інформації, можливість розвитку аналітичного мислення у студентів, охоплення реальних випадків, які можуть статися на виробництві в тій галузі, за освітньо-професійною програмою якої навчається студент. Особливо

важливим при формуванні практичних кейсів викладачами коледжу визначається створення реалістичних ситуацій. Для цих цілей проводиться моніторинг і постійний зв'язок з провідними господарствами, проходять зустрічі, на яких студенти визначають ті питання, які їх турбують і визначають зв'язок з виробництвом. Викладач також присутній на цих зустрічах, визначає ситуації, які бувають на виробництві і, згідно з програмою дисципліни готує практичний кейс. При проведенні занять сформований кейс, який містить оптимальну та багаторівневу кількість вирішення ситуацій відкривають, створюють робочі групи для аналізу та обговорення та вирішення ситуації, приймають рішення, а потім мають змогу обговорити в групах опонентів кінцевий результат.

Використання практичний кейсів, особливо з професійних та спеціальних дисциплін дозволяє підвищити рівень засвоєння теоретичного і практичного матеріалу, проходити непряму соціалізацію шляхом використання реального досвіду, практикуватися у формуванні цілей та реалізації можливостей, визначити та сформувати лідерські якості та креативне мислення, освоїти досвід роботи в команді та сприяти самореалізації студентів у тій професійній сфері, яку вони обрали.

УДК 378.14

ФОРМУВАННЯ НЕОБХІДНИХ М'ЯКИХ НАВИЧОК У ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В СТРЕСОВИХ СИТУАЦІЯХ

Тетяна Клименко

Лозівська філія Харківського автомобільно-дорожнього фахового коледжу

Війна внесла шалені корективи в наше життя, а також і в освітній процес. Нам тепер треба правильно, гнучко та ще й у небезпеці на все реагувати. Це нелегко і непросто, тим паче формувати навички та вміння у випускників закладів фахової передвищої освіти.

На сьогодні важливою є необхідність формувати у майбутнього фахівця низку м'яких навичок. Власне, це є базою для його подальшого професійного розвитку, самовдосконалення та кар'єрного зростання.

Важливість м'яких навичок особистості перевірена не тільки в мирний час. Здатність працювати в команді, оперативно вирішувати питання, співпереживати, вміння комунікувати, лідерство стали надзвичайно важливими в період воєнної агресії проти нашої держави.

Існує низка м'яких навичок для того, щоб бути успішними, працювати. Вони відіграють важливу роль у здобутті освіти в закладі фахової передвищої освіти. До них належать креативність, індивідуальність, ерудованість, системне критичне мислення, вміння працювати в команді, формувати та висловлювати свою позицію, брати відповідальність за власні дії, дискутувати та відстоювати погляди, керувати іншими, вирішувати конфлікти, знаходити підхід до людей, лідирувати, вести переговори процеси.

Першочерговість м'яких навичок постійно змінюється, але на сьогодні лідерство серед них можуть виборювати ті, які допоможуть вижити, адаптуватися до трудової діяльності, підтримувати одне одного.

М'які навички повинні формуватися наскрізно та мати міждисциплінарний характер. Тобто вони мають формуватися під час навчальних занять, позааудиторної роботи, різної волонтерської діяльності, до якої тепер долучається молодь.

Зараз ми всі переживаємо багато стресових ситуацій. Існує безліч причин для стресу: війна, відсутність засобів до існування та економічних перспектив, самотність, тривоги щодо майбутнього, хвороби тощо.

Стрес – це відчуття перенапруження через життєві проблеми та загрози. Перебуваючи в стані стресу, багато людей не можуть зосередитися, легко дратуються, тривожаться, плачуть, відчувають смуток.

Якщо говорити про м'які навички в період воєнного часу, то їх можна поділити на дві основні групи: техніки самопомоги – це стресостійкість (контроль емоцій), емоційний інтелект, стрес-менеджмент, критичне мислення, ризико-орієнтоване мислення; техніки допомоги іншим – це командотворення, активне слухання, ненасильницьке спілкування, креативні навички, екологічне мислення.

Лекція про першу психологічну допомогу в умовах воєнного стану була проведена для студентів нашої філії коледжу ще в березні 2022 року. І вона виявилася корисною та вчасною. Основною навичкою для здобувачів освіти була і є стресостійкість.

Якщо переживаєте стрес, знайте, що ви такі не одні. Навіть у вкрай несприятливих обставинах ви можете надати своєму життю сенс, ціль та енергію.

УДК377.1

НАБУТТЯ SOFT SKILLS – ЗАПОРУКА УСПІШНОЇ ПІДГОТОВКИ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Олена Клімова

Харківський комп'ютерний фаховий коледж

Soft Skills у перекладі з англійської – "гнучкі (м'які) навички", володіння ними вважають необхідними для людей будь-якої професії та сфери діяльності. Серед гнучких навичок варто насамперед виділити креативність, уміння комунікувати, працювати з інформацією, здатність до самоорганізації, стресостійкість. В умовах воєнного стану студенти мають швидко пристосовуватись до нових реалій, тому задача викладача – розвивати у здобувачів освіти Soft Skills.

Предмет «Українська мова (за професійним спрямуванням) сприяє розвитку Soft Skills навіть в умовах дистанційного навчання. Здобувачам освіти завжди пропоную список джерел для опрацювання, рекомендую порівняти якість, змістовність матеріалу, що міститься в різних джерелах, у тому числі знайдених самостійно, вибрати оптимальні для навчання. Більшість студентів третього курсу здатні критично проаналізувати матеріал, вибрати вартий уваги, але ще мають труднощі у роботі з великим обсягом інформації, тому навчаю їх робити тематичні виписки, складати тези, план статей, книжок тощо.

Навчальний план передбачає значну кількість практичних занять, пов'язаних з усними відповідями, у тому числі на онлайн уроках. Такі види

робіт, як ділові ігри «Співбесіда з роботодавцем», «Ділова телефонна розмова співробітників», «Телефонна розмова керівника з працівником»; виступи з промовами; дискусії на професійну тему; демонстрації презентацій сприяють розвитку комунікативних навичок, вмінню грамотно і переконливо висловити власну думку, поставити запитання, відстояти своє бачення проблеми, дібрати ілюстративний і текстовий матеріал для виступу, працювати в команді, стимулюють висловлюватись виразно та оригінально. Під час уявної співбесіди з роботодавцем, дискусій розвиваються навички стресостійкості, уміння швидко реагувати на ситуацію, адже не завжди можна передбачити запитання або задачі, поставлені перед співрозмовником. Важливо мотивувати здобувачів освіти активно відповідати під час онлайн занять, висловлювати власну думку; викладач має високо оцінювати роботу студента за оригінальність, актуальність, креативність, бо саме так можна найкраще розвивати комунікативні навички і прагнення мислити самостійно.

На заняттях з української мови (за професійним спрямуванням) здобувачі освіти навчаються основних принципів ділової етики, ознайомлюються з мовними етикетними формулами, укладають потрібні у професійній сфері ділові папери (заяви, звіти, службові записки, резюме, автобіографію тощо). Ці навички допоможуть молодому фахівцю влитися в новий для нього колектив, відчувати у ньому себе більш упевнено і комфортно. На практичних заняттях студенти навчаються чітко ставити запитання, коректно висловлювати прохання чи відмову, домовлятися, критикувати так, щоб не образити співбесідника.

Сучасні технічні засоби, доступність інформації дозволяють відійти від традиційного конспектування підручника або лекції, адже набагато ефективнішими є вищеназвані види робіт. Навіть якщо студент має проблеми з інтернет-зв'язком під час синхронної відеоконференції, він може відправити викладачеві письмові завдання, презентацію, відеозапис своєї роботи пізніше.

Отже, сучасний викладач має бути орієнтований на прищеплення студентам гнучких навичок, щоб розвивати логічне мислення, навчати

приймати рішення, брати відповідальність на себе, бути креативним, емпатичним, швидко опановувати нове, ефективно комунікувати з людьми.

УДК 37.012

ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ ФАХОВИХ МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ТРАНСПОРТНІ ТЕХНОЛОГІЇ (НА АВТОМОБІЛЬНОМУ ТРАНСПОРТІ)»

Оксана Ключ

Лозівська філія Харківського автомобільно-дорожнього фахового коледжу

В умовах сучасності перед освітніми закладами постало завдання створення програми адаптації фахових молодших бакалаврів до життя в суспільстві, щоб допомогти їм стати конкурентоспроможними та професійно влаштованими на ринку праці.

Сьогодні важко уявити діяльність будь-якого закладу освіти без різноманітних інновацій. Інновації в освітньому процесі є результатом педагогічного досвіду окремих викладачів та цілих педагогічних колективів. Вони дають можливість формувати й закріплювати професійні знання, уміння та навички у студентів, сприяють розвитку професійних якостей майбутнього фахівця. Використання педагогічними працівниками інноваційних методів під час навчання сприяє подоланню стереотипів у викладанні спеціальних дисциплін, створенню нових підходів до професійних ситуацій, розвитку творчих і креативних здібностей студентів.

У процесі навчання студентів філії коледжу за спеціальністю 275 «Транспортні технології (на автомобільному транспорті)» спеціалізації «Організація та регулювання дорожнього руху» я використовую лекції-візуалізації з дисципліни «Транспортно-експлуатаційні властивості автомобільних доріг». Викладання лекційного матеріалу проводиться у формі розгорнутого коментування підготовлених наочних матеріалів, що повністю розкривають тему лекції. Навчальна інформація подається в такій формі, щоб студент міг оцінити її значущість для майбутньої інженерної діяльності. У лекції використовуються різні види візуалізації – як натуральні, так і символічні, що дозволяє безпосереднє порівняння з реальними об'єктами.

Використання лекцій-презентацій дає більше часу для висвітлення змісту таких основних понять, як: дорожнє покриття, земляне полотно, рівність, деформації та руйнування покриття автомобільної дороги.

Використання методу конкретних ситуацій (метод case-study) у навчанні студентів філії коледжу дозволяє підвищити пізнавальний інтерес до вивчення спеціальних дисциплін, покращити розуміння процесів обстеження і ремонту автомобільних доріг, сприяє розвитку дослідницьких, комунікативних та творчих рішень. Особливістю методу case-study є створення проблемної ситуації на основі фактів із реального життя. Будучи інтерактивним методом навчання, case-study забезпечує освоєння одночасно теоретичного матеріалу та оволодіння практичними навичками, а також розвиває професійні навички та формує інтерес до навчання.

Ефективним інноваційним методом навчання є залучення студентів до науково-дослідної роботи, яка є засобом підвищення мотивації до навчання.

Отже, варто зазначити, що використання інноваційних методів у професійно-орієнтованому навчанні є невід'ємною складовою підготовки кваліфікованих фахівців галузі транспортних технологій. Застосування цих методів, а також прийомів активного навчання пробуджує у студентів інтерес до навчально-пізнавальної діяльності та обраної професії, що дозволяє створити атмосферу мотивованого творчого навчання та одночасно вирішувати цілий комплекс навчальних і виховних завдань.

УДК 377.1

РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК СТУДЕНТІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Антоніна Коваленко, Ольга Коваленко

Харківський фаховий коледж технологій та дизайну

У наш інформаційний час, де економічний прогрес залежить від компетенції осіб та навичок спілкування, однією із задач закладу фахової передвищої освіти є виховання компетентного, цілеспрямованого фахівця

свої справи, здатного працювати в команді, комунікувати з оточуючими та адаптуватися до змін.

Засвоєння навичок роботи за фахом, обґрунтованого аналізу та висловленню своєї думки досягається під час різноманітних практик, семінарів, позааудиторних заходів, які через воєнні дії доводиться проводити в дистанційному режимі. Через неможливість спілкування в «живому» режимі стає дуже актуальним пошук форм та методів забезпечення розвитку не тільки професійних навичок, але й навичок soft skills в освітньому процесі в умовах воєнного стану.

За період дистанційного навчання було створено багато навчальних платформ, додатків, хабів, що допомагають надавати якісні освітні послуги сучасному здобувачу освіти. І якщо проблему hot skills, тобто надання інформації за фахом та розвиток саме професійних навичок, платформи дистанційного навчання здебільшого вирішують, то розвиток навичок soft skills у студентів знаходиться на досить низькому рівні. Здебільшого це пов'язано з тим, що студенти, які проводять більшу частину свого часу за комп'ютером та гаджетами, втрачають навички усного мовлення, в них розвиваються різні форми комп'ютерної аддукції, відокремлення від соціуму і, як наслідок, спостерігається невміння висловлювати власні думки на загальній онлайн зустрічній, виконувати завдання в малих групах, аналізувати свої та чужі дії.

Навички soft skills – це соціальні навички, здатність гармонійно та з найбільшою ефективністю комунікувати з оточуючими. Відповідно до статистичних даних «гнучкі навички» є не менш важливими ніж професійні навички при прийомі на роботу майбутніх фахівців. Вміння комунікувати, працювати в команді, мати критичне мислення, адаптуватися до змін, адекватно реагувати в різних ситуаціях є необхідними критеріями гармонійної особистості та кваліфікованого фахівця.

При роботі зі здобувачами освіти, викладачі коледжу намагаються розглядати ситуації всебічно: не тільки надавати матеріал, а й давати студентам

можливість висловити свої думки. Вони створюють робочі групи для виконання спільних навчальних проєктів з подальшим їх захистом, створюють умови для розвитку лідерських якостей та аргументованого подання результатів своєї роботи під час дискутування на семінарських заняттях. Ще однією формою розвитку соціальних навичок є участь у різних студентських квестах, диспутах, конференціях з проблемних питань, що в умовах воєнного стану проводяться за допомогою інтернет ресурсів. Це, насамперед, дозволяє студенту навчитись виокремлювати та формулювати зміст проблеми, проводити аналіз інформації з різних джерел, презентувати результати свого дослідження та відстоювати свою думку при обговоренні проблеми. Такий вид роботи спонукає особу комплексно досліджувати проблему, критично оцінювати результати дослідження, зрозуміло та аргументовано доносити свої думки, розвивати емоційний інтелект, проявляти креативність.

Отже, проблема пошуку та впровадження форм і засобів навчання та виховання з метою покращення комунікативних навичок здобувачів фахової передвищої освіти в умовах воєнного часу є вкрай актуальною для формування кваліфікованого, конкурентоспроможного фахівця.

УКД 377

ЗАСОБИ КОМУНІКАЦІЇ ЗІ СТУДЕНТАМИ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕХНОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ПРОГРАМУВАННЯ ДЛЯ ВЕРСТАТІВ З ЧПК» В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Маргарита Ковбаса

Лозівська філія Харківського автомобільно-дорожнього фахового коледжу

Одним із важливих аспектів фахової передвищої освіти в Україні є якість професійних знань та вмінь студентів після закінчення навчання. Проте сьогодні спостерігається суттєве зниження кваліфікації значної кількості майбутніх фахівців в галузі машинобудування. І одна з важливих причин тому – є навчання в умовах воєнного стану.

Проаналізувавши засоби комунікації учасників освітнього процесу, викладача та студентів, можна виділити низку позитивних і негативних рис,

які суттєво впливають на формування почуття професійної єдності між ними і сприяють підвищенню якості освітнього процесу.

Але, незважаючи на важкі умови навчання, викладач має сконцентрувати увагу на елементах активного навчання: обговорення, «мозковий штурм», рольова гра, розгляд практичних ситуацій (кейс-стаді) тощо.

Через сучасні умови добре адаптувалися лише ті заклади фахової передвищої освіти, які під час дворічного карантину зуміли організувати навчання на дистанційних платформах, а викладачі випробували інтерактивні та інші форми дистанційного навчання. Лозівська філія ХАДФК у повній мірі відноситься до переліку таких закладів освіти, де всі дисципліни професійного спрямування знаходяться на шляху до повної цифрової трансформації.

При дистанційному викладанні дисципліни «Технологічні основи програмування для верстатів з ЧПК» в умовах воєнного стану я застосовую інформаційні технології, які асинхронно або синхронно забезпечують інтерактивну взаємодію студентів і викладача та базуються на принципі самонавчання студента, завдяки чому здійснюється безперервний процес інтелектуального розвитку і професійного становлення майбутніх фахівців-технологів.

До основних електронних сервісів, які я використовую при викладанні дисципліни «Технологічні основи програмування для верстатів з ЧПК» відносяться: Moodle, Google Meet – додатки, які організують цілісний навчальний процес онлайн-формату; Google Classroom – додаток, який пришвидшує обмін інформацією між учасниками освітнього процесу; OnlineTestPad – онлайн конструктор тестів, опитувань, кросвордів; Viber, Zoom, Telegram – месенджери для забезпечення процесу комунікації учасників освітнього процесу в режимі реального часу; Padlet – універсальна онлайн-дошка, яку легко застосовувати в освітньому процесі; Kahoot! – додаток, який надає можливість генерувати тести і проходити їх в ігровій формі.

Таким чином, перехід на дистанційну освіту шляхом цифрової комунікації в умовах воєнного стану дає змогу підтримувати продуктивність

освітнього процесу та розширює можливості як викладача, так і студентів, у віртуальному освітньому просторі, що сьогодні особливо важливо.

УДК 378.147

ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «ПРИКЛАДНА МЕХАНІКА»

Олена Кожокару

Лозівська філія Харківського автомобільно-дорожнього фахового коледжу

Для сучасного інформаційного суспільства визначальною особливістю стає зміна статусу та перетворення інформації на основну цінність безпосередньо у освітній сфері. Інформаційно-освітнє середовище (ІОС) як сукупність електронних засобів та програмних продуктів, створених завдяки сучасним технологіям, які розраховані на передачу навчальної інформації, а також належна організація та здійснення освітнього процесу у закладах освіти значно впливають на формування професійної компетентності майбутнього фахівця.

В умовах повномасштабної війни становленню та вдосконаленню інформаційно-освітнього середовища у закладах фахової передвищої освіти приділяється першочергова увага. Використання ІОС насамперед вирішує такі завдання: забезпечення доступності освітніх послуг; можливість здобуття освіти протягом усього життя; підвищення якості навчання і рівня сформованості професійної компетентності студентів; підготовка студентів до використання інформаційних технологій у відкритому цифровому суспільстві; підвищення ефективності функціонування системи фахової передвищої освіти загалом.

Рівень формування професійної компетентності майбутніх фахівців у процесі навчання зможе кардинально підвищитись, якщо цифрова трансформація призведе до цифровізації, коли система фахової передвищої освіти набуде відповідності до вимог та можливостей цифрового суспільства.

При цьому ІОС включає: цифрові освітні ресурси, сучасні педагогічні технології; організаційні форми інформаційної взаємодії викладачів та

студентів, у тому числі телекомунікаційні засоби; технологічні засоби комунікаційних та інформаційних технологій, обладнання, різні бази даних.

Інформаційно-освітнє середовище забезпечує можливість цифровізації наступних напрямів діяльності закладу освіти: інформаційно-методична діяльність; планування освітнього процесу та ресурсне забезпечення; збереження та розміщення матеріалів освітнього процесу; проведення моніторингу; дистанційна освіта, а також дистанційна взаємодія всіх учасників освітнього процесу.

Застосування ІОС при викладанні дисципліни «Прикладна механіка» у ЛФ ХАДФК включає не тільки певну систему компонентів, але й різні види та засоби: цифрові простори, соціальні мережі, блоги. Процес навчання будується на багатьох цифрових пристроях: планшетах, телефонах, ноутбуках, комп'ютерах. Організовані різні платформи та цифрові простори для здійснення роботи ІОС. Крім цього використовуються різноманітні програмні продукти та інформаційні інструменти.

Таким чином, відкритість інформаційно-освітнього середовища – це можливість для користувача ІОС закладу фахової передвищої освіти, крім отримання нормованих відомостей, окремих фактів, даних та положень, вийти за межі усталених комунікацій на сучасний рівень досягнень науки, задіявши для пошуку широку палітру навчально-наукових можливостей, що надаються інформаційно-комунікаційними технологіями.

УДК316.6

**ВАЖЛИВІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ВИКЛАДАЧАМИ SOFT SKILLS
ПРИ РОБОТІ ЗІ ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ
В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ**

Олена Козліцька

***ВСП «Житлово-комунальний фаховий коледж ХНУМГ
імені О.М.Бекетова»***

В умовах воєнного стану викладачеві, займаючись освітньою діяльністю, дуже важливо при роботі зі здобувачами освіти окрім професійних навиків використовувати також особистісні, які будуть позитивно та

сприятливо щодо збереження здорового психічного стану впливати на студентів.

Серед таких навиків можуть бути як уроджені характеристики викладача, такі як: доброта, співчуття, емпатія, здатність до вислуховування та розуміння, любов та тепле відношення до людей, помірний альтруїзм і т.д. А також до таких soft skills можна віднести набуті у ході професійної діяльності, підвищення кваліфікації та особистісних тренінгів.

Серед останніх, які були б корисними при комунікації зі здобувачами освіти, можна виділити наступні особистісні навички викладача:

- ініціативність – коли викладач проявляє насагу в організації навчального процесу таким чином, щоб від нього була користь не лише в освітньому контексті отримання певної професії, але й розширення кругозору, критичного мислення, фантазії та креативності студентів;
- самоорганізація – дозволяє контролювати власний психічний стан і слідкувати за стабільністю та здоровою атмосферою в навчальній групі;
- гнучкість та толерантність – це взагалі дві з ведучих характеристик сучасної людини у суспільстві, а особливо важливими вони виступають для викладача у взаємодії зі здобувачами освіти, допомагаючи бути непередвзятим, терпеливим та чуйним до думок інших особистостей та їхнього образу життя; будувати разом із сучасною молоддю суспільства, яке базується на принципах демократії і взаємоповазі;
- креативність – характеристика, яка допомагає викликати у студентів зацікавленість, прагнення до навчання та пізнання нового;
- психічна стабільність – одна з найнеобхідніших характеристик в сучасному воєнному стані, так як саме вона допомагає формувати та розвивати усі вище зазначені навички та характеристики, саме вона допомагає викладачу якісно виконувати свою роботу, не дивлячись на усі негаразди, викликані воєнними діями у державі.

Отже, слід зазначити, що в умовах воєнного стану дуже важко але й дуже важливо формувати та розвивати в собі навички, корисні не лише з точки зору викладацької діяльності, але й такі, які були б корисними в умовах компетентної, здорової та терапевтичної комунікації зі здобувачами освіти, враховуючи тяжкі реалії сьогодення.

УДК 374

SOFT SKILLS – УНІВЕРСАЛЬНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ ОСВІТИ СЬОГОДЕННЯ

Олена Козьякова

Харківський автотранспортний фаховий коледж

Російська агресія принесла страшні наслідки для українського народу, повторюючи історичні події минулого. Нова страшна реальність об'єднала та змінила українців, впровадивши усвідомленість зла та необхідність боротися і перемагати, змінювати та створювати нову вільну та незалежну Україну. Однак для того, щоб перемогти та вможливити мирне майбутнє, одним із ключових питань, що потребують свого вирішення, є проблема підготовки фахівців у закладах фахової передвищої освіти.

Зміни, що відбуваються в сучасній освіті надзвичайно швидкі, ще десять років тому успішні випускники закладів освіти були затребувані ринком праці, але на сьогодні, наявних hard skills вже недостатньо для працевлаштування. Більшість роботодавців прагне приймати на роботу фахівців із хорошими soft skills, у свою чергу брак м'яких навичок спричиняє низьку затребуваність. Освітній процес трансформувався, запровадивши інновації – це технології дистанційного та змішаного навчання, освітні онлайн-курси, дистанційні платформи тощо. Сучасні вимоги до підготовки майбутніх фахівців вимагають засвоєння не тільки професійних компетенцій, так званих hard skills, а й над професійних soft skills.

Soft skills – це здібності та навички, які відповідають за наше соціальне життя та допомагають ефективно співпрацювати з іншими людьми. Інколи вони можуть здаватися нам суб'єктивними, адже виміряти рівень їхнього

розвитку не так просто, але це універсальний інструментарій, який допоможе легко адаптуватися до будь-якої ситуації.

Світ постійно змінюється, а знання, які ми отримали раніше, швидко застарівають. Вихід один: оперативно та ефективно вчитися новому. Що необхідно зробити для того, аби навчити цьому здобувачів освіти?

1. Показати моделі, способи або шляхи отримання знань, а не бути їх єдиним джерелом.
2. Навчити основам тайм-менеджменту (від уміння ефективно планувати свій час залежить чимало!).
3. Застосовувати прийоми активного навчання (наприклад, запропонуйте спробувати створити навчальний посібник за певною темою).
4. Давати більше практичних завдань та забути про заучування матеріалу.
5. Розвивати комунікативні здібності – важлива частина успіху в усіх сферах життя.
6. Навчити працювати в команді (люди які вміють знаходити спільну мову з іншими дуже цінуються).
7. Навчити аналізувати інформацію, обґрунтовувати власні погляди. Критично осмислювати новини та знаходити фейки (постійний потік інформації що змінюється занадто швидко).
8. Розвивати креативне мислення (нестандартні завдання та новий підхід до їх розв'язання).
9. Навчити вмінню адаптуватись, ставити цілі, зосереджуватись на перевагах подій.
10. Навчитись розвитку емоційного інтелекту (Саморозуміння – усвідомлення власних емоцій, упевненість у собі, самоповага. Антистресовий потенціал – стійкість до стресів, самоконтроль. Загальний настрій – оптимістичний погляд на майбутнє).

Важко виокремити більш чи менш важливу складову Soft skills, важливо усвідомити їх необхідність у будь-якому виді професійної діяльності та

інтенсивно розвивати під час навчального процесу у закладах фахової передвищої освіти.

Незважаючи на військові дії, освітній процес триває, здобувачі отримують якісні знання, педагоги працюють, долаючи низки викликів і вирішуючи наявні проблеми. вможлививши подальше успішне функціонування та входження до європейського освітньо-наукового простору.

УДК37.018.43:005.342

ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Надія Колеснікова

ВСП «Харківський фаховий коледж харчової промисловості ДБТУ»

Одним із шляхів модернізації освітньої системи України є впровадження в навчальний процес інноваційних педагогічних технологій і методів. Інноваційні технології це цілеспрямований системний набір прийомів, засобів організації навчальної діяльності, що охоплює весь процес навчання від визначення мети до одержання результатів.

Заняття під час дистанційного навчання має певні особливості. Насамперед, це віртуальна зустріч, а не реальна. Хоч перелаштуватися на дистанційне навчання може бути важко, проте новітні методи дають можливість викладачу ненав'язливо та креативно продовжувати освітній процес.

До позитивних аспектів дистанційного навчання потрібно віднести такі можливості, як:

- здобуття освіти в зручний для студента час. у зручному місці та зручному темпі навчання;
- одночасне спілкування студентів із викладачами та між собою незалежно від місця їх перебування та часу входження в інформаційну та телекомунікаційну мережу;
- навчання великої кількості людей водночас;
- підвищення якості освіти за рахунок використання сучасних засобів, великих електронних бібліотек тощо;
- створення єдиного освітнього простору.

У процесі навчання важливу роль відіграють нові засоби подання інформації. Крім мультимедійності (застосування анімації, тримірного зображення тощо), навчальний матеріал може мати і звукове оформлення. Використання всіх можливостей новітніх комп'ютерних технологій дасть змогу активізувати всі канали сприйняття студентами інформації, зробити процес навчання цікавим та плідним. Створення єдиного освітнього простору, в якому працюють викладачі та студенти. В нашому коледжі єдиним освітнім простором є навчальна хмара LCLOUD. Створення електронної платформи і електронної бази забезпечує студентам вільний доступ до навчальних матеріалів, ресурсів та інформації, що є важливим аспектом, який сприяє покращенню підготовки й організації підготовки навчального процесу.

Дистанційне навчання з використанням комп'ютерних та інформаційно-комунікаційних технологій, як правило, проявляється у формі телеконференції, чат-заняття, веб-заняття, аудіо-відеоконференції. Під час вебінару доречно використовувати прийоми ілюстрації та демонстрації за допомогою інтерактивних порівняльних таблиць, алгоритмів, презентацій, відеороликів тощо.

Отже, використання інтерактивних методів в сучасних умовах є необхідним елементом навчального процесу, що сприяє формуванню у студентів глибоких теоретичних знань, практичних навичок, стимулює конструктивно-критичне мислення, пробуджує інтерес та мотивацію.

**ВИХОВАННЯ ОСНОВ КУЛЬТУРИ ВИКОРИСТАННЯ
ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ**

Світлана Колосова

*Харківський педагогічний фаховий коледж Комунального закладу
«Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради*

В умовах воєнного стану система освіти вимагає кардинальних змін у процесі підготовки здобувачів освіти. Створенням глобального інформаційного простору та широке використання комп'ютерних технологій є одним із необхідних засобів освітнього процесу. У зв'язку з цим важливою стратегією для системи освіти постає формування у майбутніх фахівців дошкільної освіти інноваційного мислення та інформаційної культури, як чинників успішного процесу інформатизації суспільства.

На думку А. Богущ, сучасний вихователь повинен не лише володіти знаннями у сфері інформаційних технологій, що входить у зміст курсів інформатики, але і бути фахівцем із застосування нових технологій у своїй професійній діяльності. [2, с. 178-183].

В Базовому компоненті дошкільної освіти (нова редакція) у варіативній складовій введено освітню лінію «Комп'ютерна грамотність», в якій визначено завдання, основну форму організації навчання з комп'ютерної грамотності, її зміст та тривалість, надано рекомендації щодо використання навчально-розвивальних та ігрових комп'ютерних програм [1, с. 27-28].

Також подано форми роботи з дітьми, зміст індивідуальних бесід з метою формування елементарної комп'ютерної грамотності, а також принципи створення комп'ютерно-ігрового комплексу, що передбачає формування інформативної компетенції дошкільника та вимагає від сучасного педагога вміло використовувати інформаційні технології не тільки у роботі з дітьми, але і під час організації тісної взаємодії всіх учасників освітнього процесу.

Саме тому, на нашу думку, в умовах сучасного інформаційного суспільства одним із першочергових завдань в системі вищої освіти має стати

виховання культурного споживача, здатного до критичного, вибіркового сприйняття інформаційних технологій.

Особливої уваги заслуговує дослідження Р. Гладишевського, який пропонує культуру використання інформаційних технологій розуміти як високий рівень інтелектуального і духовного осмислення особистістю її змісту на основі загальнолюдських цінностей і норм поведінки [3, с. 40-52]. Культура використання інформаційних технологій, на думку науковця, безпосередньо пов'язана з розумінням змісту «критичне мислення» як явища інтерактивного, творчого і рефлексивного.

Отже, можемо встановити, що культура використання інформаційних технологій – це поведінка, для якої властиво творче осмислення змісту інформації з урахуванням різних точок зору, загальнолюдських цінностей і норм поведінки [4].

На основі зазначеного вище, можемо зробити висновок, що у зв'язку з постійним збільшенням кількості інформаційних технологій та її проникненням у життя дошкільників актуальним є виховання основ культури використання інформаційних технологій у майбутніх педагогів дошкільної освіти.

Використана література

1. Базовий компонент дошкільної освіти / Піроженко Т.О. та ін. Київ, 2021. 37 с.
2. Богуш А. М. Вплив засобів масової інформації на процес соціалізації особистості дитини: зб. наук. праць. Одеса: ПНПУ ім. К. Д. Ушинського. 2010. Вип. 5-6. С. 178–183.
3. Гладишевський Р. Формування готовності майбутнього педагога до застосування інформаційних технологій навчання у вищій школі: Вісник Львівського університету. Серія: Педагогіка. 2009. Вип. 25. Ч. 3. С. 40–52.
4. Тимофєєва І. Б. Формування інформаційно-комунікаційної компетентності майбутніх вихователів дошкільних навчальних закладів. Дис.... канд. пед. наук. Київ, Інститут проблем виховання. 2017. 257с.

ФОРМУВАННЯ ВОЛЬОВИХ ЯКОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ЗА ДОПОМОГОЮ ЗАНЯТЬ ФІЗИЧНОЮ КУЛЬТУРОЮ І СПОРТОМ

Дмитро Комір

Липковатівський аграрний фаховий коледж

Вагоме значення в житті людини займає фізична культура, що представляє собою засоби для всебічного фізичного розвитку. Поняття «Фізичне виховання» - про що свідчить сам термін - входить в загальне поняття «виховання» в широкому сенсі. Це означає, що воно так само, як і виховання, являє собою процес вирішення певних освітньо-виховних завдань, характеризується всіма загальними ознаками педагогічного процесу. Відмінні особливості фізичного виховання визначаються, перш за все, тим, що цей процес, спрямований на формування рухових навичок і розвиток фізичних якостей, зміцнення здоров'я. Метою фізичного виховання у вузах є сприяння підготовці гармонійно розвинених, висококваліфікованих фахівців.

Морально-вольова підготовка має серйозне значення. Вона повинна бути нерозривно пов'язана з іншими видами підготовки - технічною, тактичною та фізичною. Всі вольові якості мають позитивні і негативні полюси прояву: сміливість - страх, впевненість – коливання, тощо. Це вказує на конкретні шляхи та засоби, які необхідно вибрати для виховання морально-вольових якостей у студента.

Основними вольовими якостями є: цілеспрямованість, наполегливість і завзятість, рішучість і сміливість, ініціативність і самостійність, витримка і самовладання, дисциплінованість.

Основний метод виховання моральних і вольових якостей - метод переконання, роз'яснення. Якщо людина у чомусь переконана, те вона виконує без примусу, з глибокою вірою в правильність, необхідність цього. Значну допомогу у вихованні морально-вольових якостей може надати наочний приклад.

Величезне значення у вихованні надається вимогливості викладача. Тому його прохання, вказівки, повинні виконуватися студентами беззастережно.

Одне з головних місць у вихованні займає самостійне рішення поставлених завдань: вміння приймати рішення на місці, без коливання.

Будь-який метод, будь-який засіб виховання волі та характеру повинні використовуватися неодноразово. Тільки повторний вплив (метод вправи) сприяє утворенню умовно-рефлекторних зв'язків у корі головного мозку, формуванню певного стереотипу нервових процесів, створює те, що називають навичкою, звичкою. Величезну роль у вихованні вольових якостей відіграє дотримання гігієнічного режиму, установка на ведення здорового способу життя. Також, важливе значення має виховання дисциплінованості у поведінці не тільки на заняттях, але і постійно у повсякденному житті.

Вихованню наполегливості та працьовитості добре допомагає змагальний метод проведення занять з фізичного виховання, наприклад, проведення естафет, також корисно приймати участь в змаганнях. В значній мірі важливим є вміння концентрувати свою увагу, зосередитися на майбутній вправі. Вміння концентрувати та виявляти вольові зусилля, створювати «вибухову» силу найкраще виховується, коли перед тими, що займаються, ставлять ясну стимулюючу мету.

Вольова підготовка - це тривалий та цілеспрямований психолого-педагогічний процес, спрямований на розвиток та виховання свідомої саморегуляції, певних якостей розумової діяльності та моральних почуттів, необхідних для вольового зусилля при подоланні перешкод і труднощів.

УДК 378.147

ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТЬ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Олена Кононенко, Михайло Смирнов

Харківський автомобільно-дорожній фаховий коледж

Освіта є важливою умовою сталого інноваційного розвитку будь-якої країни. Світовий досвід та численні дослідження свідчать про орієнтацію освіти на формування «soft skills» (м'яких навичок) та «hard skills» (твердих навичок) у їх взаємодії. В результаті досліджень Гарвардського університету

виявлено, що вклад «hard skills» у професійну успішність складає всього 15%, тоді як «soft skills» – 85%.

Найпростішою класифікацією «soft skills» є їх поділ на дві великі групи особистісні (самоорганізація, самомотивація, здатність приймати правильні рішення залежно від ситуації, добре орієнтуватись в обставинах, що сталися, рішучість, відповідальність, стресостійкість, гнучкість) та міжособистісні (спілкування, емоційний інтелект, здатність до співчуття, вміння слухати і чути, чітко висловлювати свою думку, лідерство, мотивація, можливість працювати в команді, вміння переконувати, заходити правильні рішення, досягати порозуміння з оточуючими).

У процесі проведення навчальних занять з дисципліни «Фізичне виховання» використовується великий арсенал засобів, які пов'язані з запам'ятовуванням рухів, тренуванням уваги, сприйняттям простору, що опосередковано впливає на формування «soft skills». Під час занять у спортивних секціях, в процесі підготовки до спортивних змагань у студентів формуються вольові якості, які також є складовою «soft skills», а саме: сміливість, ініціативність, самостійність, рішучість, витримка. У ході проведення рухливих та спортивних ігор у створених командах виникає груповий ефект, що виражається в об'єднанні енергії окремих членів команди для впливу на загальний рівень спільної діяльності, на досягнення результату, на перемогу.

Дисципліна «Фізичне виховання» входить до складу обов'язкових освітніх компонентів підготовки фахових молодших бакалаврів, які формують загальні компетентності. Фізичне виховання в коледжі своїми завданнями ставить формування загальнокультурних компетенцій (пізнання і досвід діяльності, духовно-моральні основи), компетенцій особистісного вдосконалення (освоєння способів фізичного, духовного та інтелектуального саморозвитку, здоров'язбереження). Формування навичок «soft skills» під час фізичного виховання здійснюється шляхом розвитку наступних вмінь та навичок: вміння панорамно і критично мислити, розвиток вміння приймати

рішення в ситуації нестачі часу (рухливі та спортивні ігри, спритність, координація); лідерські якості, вміння управляти собою і аудиторією, вміння працювати в команді (проведення загальнорозвиваючих та стройових вправ, участь в змаганнях); вміння створювати тексти, здатність до візуалізації інформації, вміння взаємодіяти з іншими (виконання ролі тренера, підготовка конспектів занять фізичними вправами).

Таким чином, підводячи підсумок вище викладеного зазначимо, що при взаємодії зі студентами в процесі проведення занять з фізичного виховання ми сприяємо розвитку «soft skills» та враховуємо ряд сучасних тенденцій: реалізовувати перехід від передачі знань до їх створення, від звичної схеми «викладач-студенти» до взаємодії «викладач і студенти», роботи в команді тощо.

УДК 377.131.14

КОМУНІКАЦІЇ ЗІ ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ З ВИКОРИСТАННЯМ SOFT SKILLS У ВИГЛЯДІ ІНТЕРАКТИВНИХ ДОШОК JAMBOARD ТА CLASSROOMSCREEN

Ганна Кононова, Катерина Чабак

*ВСП «Харківський комп'ютерно-технологічний фаховий коледж
НТУ «ХПІ»*

Спочатку звернемося до перекладу або з'ясування цього визначення "soft skills" – це м'які або гнучкі навички. Іншими словами – це ситуативні вміння, знання, риси характеру, які можуть застосовуватись в будь-якій роботі.

На цей час про здобувачів освіти ми говоримо не тільки як про спеціалістів високого рівня, але як і про соціальну одиницю, які мають комунікативні навички, критичне мислення та спосіб реакції на оточуючі зміни. В умовах воєнного часу освіта втрачає відсоток якості, який заховано за сприткістю викладачів, зацікавленістю та реакцією учнів, з кожним місяцем або днем стає все важче зацікавити в саме процесі навчання! Тому існує необхідність застосування сучасного програмного забезпечення або доданків, а саме до Jamboard та Classroomscreen від Google.

Jamboard є безкоштовним інтерактивним сервісом від Google, що допомагає передати власні ідеї, працювати та допрацьовувати цікаві креативні рішення спільними зусиллями. Базується цей девайс на хмарних технологіях, тож користуватися ним можна з будь-яких гаджетів в режимі реального часу. Цей сервіс схожий на звичайну білу дошку для малювання маркерами. На відміну від звичайної дошки, Jamboard не має обмежень за розміром вільного місця і кількістю учасників, які можуть одночасно малювати на ній. До того ж усе, що намальовано, можна зберегти на Google Drive. Матеріали записані на Google Jamboard, нікуди не зникнуть із часом.

Наведемо кілька переваг використання цієї дошки: інтерфейс сервісу інтуїтивно зрозумілий і зручний; дошка Jamboard містить повний набір функцій малювання, а також можливості для розпізнавання рукописного введення тощо; є мобільний додаток для платформ Android та iOS, який без проблем запускається на смартфонах та планшетах; на дошку можна завантажувати файли з Google Діску і не тільки; у браузерному та мобільному додатках Google Jamboard є віртуальна лазерна указка, яку ви можете включити під час презентації. Усі переміщення вашої указки по поточній сторінці Jam-сесії відображатимуться в реальному часі у вигляді віртуальної світлової плями; сервіс має необмежені можливості для роботи з ескізами, таблицями та діаграмами, які можна редагувати та змінювати в реальному часі; Jamboard інтегрується з G-Suite, завдяки чому є можливість використовувати різні гугл-слайди, презентації, PDF-документи тощо.

Ще один із яскравих інструментів для підвищення інтересу до навчання є використання Classroomscreen. Даний веб сервіс являє собою інтерактивну онлайн-дошку з безліччю цікавих опцій, які можуть перетворити заняття на цікаву гру. Цю дошку розробив голландський вчитель – він хотів, щоб безліч інструментів для навчання перебували в одному місці. Користуватися дошкою можна безкоштовно.

Працювати в додатку можна через браузер. Він має кілька функцій:

Можна вибрати фон, використовувати не тільки білу дошку, а й зображення, їх можна завантажити з комп'ютера, (наприклад, якщо це заняття географії, на фон можна поставити карту), можна вибрати українську мову, можна користуватися таймером – дає можливість чітко бачити скільки часу залишилося до кінця обговорення тем або розв'язку математичної задачі, є світлофор – давати знаки для дії, можна встановити дозволений рівень шуму на занятті: тиша, можливий шепіт, запитати сусіда і спільна робота, генератор випадкових чисел, імен, QR-код (дошка сама його формує)– інструмент для переходу з дошки на будь-які сторонні ресурси, посилання та багато інших.

Використання онлайн-дошок активізує студентів під час занять, що дуже позитивно впливає на якість навчання та в цілому на освітній процес.

УДК377.1

З ДОСВІДУ ВИКЛАДАННЯ ГЕОГРАФІЇ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Ірина Корнєєва

Відокремлений структурний підрозділ «Харківський фаховий коледж інформаційних технологій Національного аерокосмічного університету ім. М.Є. Жуковського Харківський авіаційний інститут»

Складним випробуванням для всіх учасників освітнього процесу стали спершу пандемія коронавірусу, а тепер війна в Україні. Все це призвело до необхідності переходу на дистанційну форму навчання.

Дистанційне навчання ставить високі вимоги перед викладачем географії. Оскільки, щоб організувати якісний освітній процес потрібно враховувати значну кількість складових, зокрема, вміння використовувати цифрові технології, вміння мотивувати студентів, складати детальні та зрозумілі інструкції, структурувати навчальний матеріал, використовувати оптимальні форми контролю.

За час роботи в режимі дистанційного навчання розробила свою систему підготовки та проведення занять з використанням дистанційних можливостей інтернет.

1. Проведення занять. Для проведення занять з географії використовую платформу ZOOM. Дана платформа дозволяє проводити онлайн-заняття з можливістю участі до 100 користувачів. Також є функція демонстрації екрану не лише викладача, а й учасників заняття. Це дуже зручно при захисті проектів або індивідуальних завдань. Корисними є можливості планувати заняття заздалегідь, запрошувати учасників освітнього процесу та записувати заняття. До того ж ZOOM дозволяє листуватися в загальному або приватному чаті та обмінюватися даними під час заняття.

2. Контроль знань. Для видачі домашнього завдання та практичних робіт з географії використовую інструмент Google Apps for Education - Google Клас. Для кожної групи створюю свій курс в Google Класі. Цей інструмент дозволяє робити оголошення та створювати завдання і копіювати їх з одного курсу в інший. Можна переглядати хто вже виконав завдання (чи вчасно), а хто – ні. Також є можливість залишати зауваження та коментарі для студентів безпосередньо у зданій роботі. На сторінці завдань студенти завжди дізнаються, яку роботу і до якого терміну їм потрібно виконати. Вони отримують повідомлення про оцінку за свою роботу.

Для проведення тестів та контрольних робіт віддаю перевагу платформі Всеосвіта. Ця платформа дозволяє створювати завдання одинадцяти типів. А також кросворди, філворди, пазли та вікторини. Система дозволяє обрати три варіанти режиму проходження тесту на вибір. Найбільш оптимальним для дистанційного навчання є запланований режим. Вчитель обирає дату та час проведення тестування.

Корисним сервісом платформи є конструктор уроків. Він досить зручний для створення та проведення практичних робіт. Можна додавати теоретичний матеріал для ознайомлення, завдання з вільним вводом, завдання з файлом та, при необхідності, тестом. Урок проводиться через посилання, сканування QR-коду або через електронний журнал ВсеОсвіти.

Для студентів, які пропустили заняття пропоную переглянути відеоматеріали, які розкривають тему лекції. Зокрема є канал на YouTube від

проєкту Міністерства освіти і науки України «Всеукраїнська школа Онлайн», де розміщуються уроки в тому числі і з географії.

Ефективність дистанційного навчання географії залежить від підходів та технологій навчання, які використовує викладач, але головним є бажання усіх учасників освітнього процесу досягти високих результатів.

УДК377.1

ЗАСТОСУВАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИКЛАДАННІ ЕЛЕКТРОТЕХНІКИ

Марина Корнєєнкова

*Харківський державний професійно-педагогічний фаховий коледж
імені В. І. Вернадського*

Ми зараз існуємо у інформаційному суспільстві та маємо незнаний світ необмежених інформаційних технологій. Неможливо зараз уявити сучасне життя без використання інформаційно-комп'ютерних технологій. Зараз викладачі нашого коледжу активно використовують інформаційні підходи до формування компетентності у процесі вивчення електротехнічних та фахових дисциплін.

Для всіх не є секретом, що сучасні студенти не можуть обійтись без своїх гаджетів, без виходу в Інтернет тощо. Треба спрямувати цю зацікавленість у бік навчання. Зараз з'явилася можливість використовувати гаджети та девайси під час викладання електротехніки. Це і демонстраційні заняття, різноманітні віртуальні експерименти з електротехніки, які неможливо зробити в умовах навчання в коледжі. Застосування фотографій, діаграм, графіків, формул, сучасних засобів відеотехніки дозволяє моделювати різні ситуації і це дозволяє посилити мотивацію студентів до навчання.

Одним із сучасних засобів унаочнення природних явищ є віртуальна лабораторія. Віртуальна лабораторія з електротехніки – це віртуальне навчальне середовище, яке дозволяє моделювати поведінку об'єктів реального світу у комп'ютерному середовищі. Використання віртуальної лабораторії дає змогу не лише спостерігати за певним експериментом, а безпосередньо брати

в ньому участь, наприклад, вимірювати електричні величини у різних електричних колах.

За допомогою комп'ютерних технологій на заняттях з електротехніки стало можливим:

- використання мультимедіа-технологій щодо навчального матеріалу;
- реалізація міжпредметних зв'язків електротехніки з іншими навчальними дисциплінами, а саме: електрообладнання, електропривід, електробезпека;
- використання електронних таблиць для розв'язання задач;
- проведення віртуальних практикумів та лабораторних робіт;
- інтенсивне використання гаджетів як інструменту навчальної роботи студентів.

Всі заняття, на яких використовується мультимедійний проектор запам'ятовуються простіше та інформація легше засвоюється, а також усім студентам в аудиторії буде краще видно матеріал, ясно та зрозуміло.

За допомогою комп'ютера можна показати такі явища та експерименти, які недоступні безпосередньому спостереженню, наприклад, структуру атома, електростатичні поля, електричний струм, магнітні поля тощо. Найбільш ефективна та інноваційна форма подання матеріалу на заняттях з електротехніки це мультимедійна презентація. Використання мультимедійних презентацій є доцільним на будь-якому етапі заняття.

Вивчення низки тем з електротехніки вимагає використання значних обсягів різних формул та графічного матеріалу. Традиційна методика давно знайшла вихід із ситуації за допомогою застосування інтерактивної віртуальної дошки Jamboard, яка дозволяє демонструвати ключову інформацію під час проведення заняття у Google Meet або Zoom. Застосування таких дошок не є альтернативою, але вони органічно доповнюють освітній процес. Хочемо ми того чи ні, інформаційно-комп'ютерні технології стали невід'ємною частиною освітнього процесу і займають значне місце в суспільстві майбутнього.

ДУАЛЬНА ОСВІТА ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД В ОРГАНІЗАЦІЇ ПІДГОТОВКИ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА

Вікторія Корнієнко

Харківський автомобільно-дорожній фаховий коледж

Одним з пріоритетних завдань в навчально-методичній та практичній роботі коледжу надзвичайно важливими є дуальна форма здобуття освіти, переваги якої полягають в активній співпраці студентів з підприємствами-роботодавцями. Тому необхідно компетентно підходити до підготовки майбутніх фахових молодших бакалаврів, оскільки після закінчення коледжу випускник повинен працювати за спеціальністю. Отже, на думку автора, основа інноваційних підходів в організації підготовки фахового молодшого бакалавра – дуальна освіта.

Основна причина з якою ми зіштовхуємося в процесі навчання в коледжі – це невідповідність навчально-методичного матеріалу реальним вимогам роботодавців, застаріла матеріально-технічна база, недосконалість методик викладання тощо. Такі негативні тенденції створюють певні перепони при працевлаштуванні, але цю ситуацію можна змінити впровадженням системи дуальності при організації підготовки фахового молодшого бакалавра. Важливим елементом забезпечення ефективності в співпраці коледжу і роботодавця, є успішне поєднання дисциплін теоретичного, прикладного та практичного напрямку.

Тому для практичного застосування інноваційного підходу – системи дуальної освіти – у навчанні має бути сформований міждисциплінарний підхід при вивченні дисциплін, які стануть в нагоді безпосередньо в професійному зростанні майбутніх фахівців. Викладачі коледжу акцентують увагу на тому, що необхідно об'єднати зусилля, аби спільно долати складнощі воєнного часу і робити все можливе задля того, щоб наші студенти мали змогу отримати професію та працевлаштуватись за фахом.

ДОСВІД ЗАСТОСУВАННЯ ГРАФІЧНОГО ПЛАНШЕТА В УМОВАХ ONLINE ОСВІТИ

Ольга Корнієнко

Харківський автотранспортний фаховий коледж

Одним з напрямків підвищення якості online освіти є використання в навчальному процесі новітніх інформаційних технологій.

Ці технології забезпечують доступ до навчання без фізичної присутності незалежно від місцеперебування здобувачів освіти. Online освіта надає можливість індивідуалізувати навчання та займатися самоосвітою. Існує низка online-платформ, які надають можливості дистанційного навчання. Наприклад, навчальна хмара «lCloud», яка використовує платформу ZOOM для проведення занять. Ці заняття у нашому коледжі на ЦК “Загальноосвітні дисципліни” проводяться за допомогою графічного планшета.

Метою статті є висвітлення досвіду активного використання графічного планшета на заняттях для досягнення їх підвищеної зрозумілості та активізації пізнавальної діяльності здобувачів освіти.

При викладанні курсу математики, фізики, технічної механіки застосовується комплекс у складі графічного планшета, ноутбуку з навчальною інформацією, що подається за допомогою презентації PowerPoint, інтернет-платформи Miro, Padlet, Lucidspark, Whiteboard Zoom та інше.

Такий комплекс допомагає оптимізувати донесення навчальних матеріалів до здобувачів освіти. Де б не знаходився здобувач освіти, в реальному часу на своєму електронному пристрою він бачить той самий екран, який демонструє викладач.

Графічний планшет має стилус, який може виконувати функції електронного олівця, ластіку, маркера. Тобто, крім демонстрації слайдів можна одночасно вручну виконувати необхідні записи, креслення чи малюнки, розв'язувати задачі. Досвід свідчить, що оперативне використання графічного планшета дозволяє помітно підвищити розумову діяльність здобувачів освіти, вони беруть більш активну участь в обговоренні змісту

заняття, ставлять запитання по ходу креслення пояснювальних малюнків за допомогою планшету. Важливим результатом є підвищення комунікації викладача зі здобувачами в ході заняття, викладач має змогу запропонувати здобувачам освіти допомогти йому в кресленні графіків на якісному рівні, оцінити рівень знань здобувачів освіти. Однак, для досягнення таких результатів потрібна детальна методична підготовка до заняття, розробка сценарію з певними графічними заготівлями та з залученням для їх обговорення тих, чи інших здобувачів освіти. Отже, така незначна, на перший погляд, деталь, як графічний планшет, при продуманому його використанні може зробити заняття цікавим і розвивальним для тих хто навчається.

Викладач зберігає запис лекції або практичного заняття з коментарями, розв'язаними задачами та після заняття викладає запис в групу в месенджері. Здобувачі, які з певних обставин не змогли відвідати заняття, зможуть передивитися його в запису.

За допомогою таких підходів зростають обсяги донесення навчального матеріалу, помітно поліпшується якість конспектів здобувачів освіти. Такі конспекти стають гарною опорою при підготовці до практичних робіт та підсумкових заліків.

Наведені підходи дають змогу зберігати логіку побудови навчальної дисципліни та зв'язок між її окремими складовими, поліпшують мотивацію для опанування того чи іншого матеріалу та стимулюють на активне його сприйняття.

При підготовці дистанційного заняття з використанням планшета враховується також постановка завдання, методика його вирішення, сфери практичного використання.

Слід зазначити й про таке. Наприкінці занять, матеріали яких подаються у формі зв'язних блоків, викладач формулює контрольні тести з можливими варіантами відповідей. Це дає змогу в процесі навчання здійснювати дієвий контроль усіх тих, хто навчається, забезпечувати системність у роботі, а також співпрацю педагога зі здобувачами освіти. Під час таких занять виникають

творчі обставини, більша зацікавленість здобувачів в опануванні пропонованої інформації.

Лекції з використанням планшета стають як для викладачів, так і для здобувачів освіти своєрідними опорними конспектами, що виступають як елементи узагальнення і систематизації знань з дисципліни в цілому, а також в окремих її розділах. Крім звичних монологів перед аудиторією тепер ми можемо надати студентам цілий арсенал можливостей для опанування знань. Надати навіть тоді, коли здобувачі освіти та викладач знаходяться іноді в різних країнах. Таким чином, онлайн заняття становляться поруч з традиційним заняттям, які використовують активні методи навчання.

УДК 377.1

ФОРМУВАННЯ М'ЯКИХ НАВИЧОК (SOFT SKILLS) У ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ НА УРОКАХ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Тетяна Корнілова

Харківський комп'ютерний фаховий коледж

Сучасне наше життя з його прискореним темпом і жорсткими викликами часу, одним з яких є воєнний стан у країні, вимагає від кожної людини готовності до трансформації своїх життєвих пріоритетів. Якщо ж мати на увазі здобувача освіти, процес формування особистості якого ще не завершений, то вплив на молоду людину викладача під час навчання чи неформального спілкування важко переоцінити. Вступаючи до обраного навчального закладу, вчорашні школярі орієнтовані передусім на здобуття професійних умінь і навичок, адже більшість із них вважає, що кар'єрний успіх залежить виключно від досвіду та рівня фахової майстерності. Між тим аналітики сходяться на думці, що до 2025 року люди і роботи порівну поділять між собою виконання трудових функцій. Тому в найближчому майбутньому, щоб зробити перші успішні кроки в кар'єрі, а потім залишатися затребуваними на ринку праці, молодим фахівцям вже недостатньо мати профільну освіту і досвід роботи в своїй сфері. Працівникам майбутнього будуть потрібні такі знання і вміння, які не під силу реалізувати роботу чи комп'ютерній програмі. Маються на

увазі так звані soft skills або “м’які навички”, про необхідність розвитку яких кожною особистістю останнім часом говорять усе більше і які передбачають уміння взаємодіяти з оточуючими людьми, колегами та врешті-решт із самим собою. А власне м’якість полягає у вмінні ними оперувати. Сьогодні світовий ринок вимагає, крім розвинених технічних навичок (hard skills), розвитку саме м’яких навичок, які стали основними для роботи фахівців у команді. Якщо ви хочете, щоб вас визнали в конкурентному середовищі, необхідно володіти вміннями, які дозволять вам вирізнитись серед інших кандидатів. Це передусім комунікативні навички, критичне мислення, лідерські якості, емоційний інтелект, позитивне мислення, уміння працювати в команді, самоорганізація та інші навички, які можна вважати універсальними і які сучасному фахівцеві обов’язково варто представити у своєму резюме. Насправді, якщо добре замислитися і перетворити модні словесні звороти на такі прості визначення, як порядна людина, гарний товариш, надійний колега, то вийде, що з самого дитинства батьки, вихователі в дитсадку, викладачі в навчальному закладі докладають багато зусиль для виховання і розвитку справжньої людини. Гадаю, багато хто чув вислів: «Гарна людина – це не професія». Але в усі часи роботодавець орієнтувався саме на гарну людину. Часто на своїх уроках я звертаюсь до думки, що література – це людинознавство. У кожному художньому творі письменники розповідають нам не просто про літературного героя, а саме про людину, її злети і падіння, аналізують причини різних її вчинків. У такий спосіб формується життєвий досвід юних читачів. А мета викладача, старшого доброзичливого товариша, – своєчасно і влучно спрямувати їхню увагу на риси людського характеру, які обумовили життєві здобутки або втрати героя художнього твору. Дуже важливо створити таку атмосферу на уроці, коли художній твір сприйматиметься не стільки як відірвана від життя теорія, скільки як підручник справжнього практичного життя. Тоді й позитивні риси характеру літературного героя визначатимуться не тільки на папері, а стануть реальними, затребуваними нині «м’якими навичками» сучасних фахівців.

КОМУНІКАЦІЇ ЗІ ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ З ВИКОРИСТАННЯМ НАВИЧОК SOFT SKILLS В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Альона Короткоручко

ВСП «Харківський фаховий коледж харчової промисловості ДБТУ»

Метою статті є пояснення навичок, які в умовах воєнного стану виявилися найбільш актуальними серед здобувачів передвищої освіти і допомогли побудувати освітню траєкторію.

На сьогоднішній день в конкурентній боротьбі перемагає той, хто вміє спілкуватися, той, хто вміє висловлювати свою думку, працювати в команді, має стійку психіку, схильність до самовдосконалення. Аналіз джерельної бази дослідження свідчить про необхідність корінних змін процесу освіти. У статті говориться про актуальність формування заданих компетентностей здобувачів освіти аргументується комплекс soft skills, які є необхідними й педагогічно доцільними у процесі навчання в педагогічному просторі. Спираючись на досвід формування м'яких навичок під час воєнного стану, способів вирішення нестандартних ситуацій, вміння вчасно реагувати на виклики, зумовлено ступінь прояву ефективності життєвих навичок в умовах військового стану. Продемонстровано окремі навички і їх реалізація у складних умовах, такі як: комунікативні навички, тайм-менеджмент, емоційний інтелект, когнітивна гнучкість, медіаграмотність, робота в команді, саморозвиток. Розкрито вплив наслідків військової агресії на успішність у навчанні, на комунікативні прояви здобувачів освіти, на ступінь прояву рівнів сформованості soft skills.

Для наукового експерименту вони відіграють важливу роль, а саме допомагають здобувачам вибудувати індивідуальну освітню траєкторію, оцінити ризики й приймати правильні рішення, зберегти психоемоційне й подекуди фізичне здоров'я.

У роботі з'ясовано, що майбутні педагогічні працівники будуть мати високі показники сформованості навичок за умов вмотивованості на освітню діяльність, усвідомлення гострої потреби як для власного розвитку і

самовдосконалення, так і для наочного прикладу в майбутньому; за умови визначення пріоритетів освітньої діяльності, потреби в необхідності володіти soft skills як перепусткою до кар'єрного зростання. Тривалість формування м'яких навичок складно визначити і виміряти, вони вдосконалюються постійно. Тому система організації освітнього процесу має бути випереджуючою та інноваційною.

Література

1. Бахмут Н. Розвитк SOFT SKILLS здобувачів початкової освіти в умовах інклюзії. Серія «Педагогічні науки».2022.№1,с.144–152. URL:<https://doi.org/10.31651/2524-2660-2022-1-144-152>.
2. Коваль К.О. Розвиток «soft skills» у студентів – один з важливих чинників працевлаштування. Вісник Вінницького політехнічного інституту. 2015. № 2. С. 162–167.

УДК 377.1

ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА

Олена Косенко

Харківський радіотехнічний фаховий коледж

Метою навчання іноземним мовам у сучасних навчальних закладах є підготовка конкурентоспроможного фахівця, формування у студентів професійної компетенції шляхом розвитку та вдосконалення усіх видів діяльності. Для успішного оволодіння іноземною мовою необхідні інноваційні методики, які використовують нові, прогресивні технології та інтерактивні методи викладання, метою яких є створення комфортних умов навчання, за яких кожен студент відчує свою успішність, інтелектуальну спроможність.

Студенти набувають професійної компетенції – здатності користуватись мовою залежно від конкретної ситуації. Відповідно усі вправи та завдання повинні бути професійно виправданими. Використовуючи комп'ютерні технології, викладач іноземної мови може розширювати можливості навчального процесу за допомогою використання мультимедійних

презентацій, користуючись добре відомим програмним засобом Microsoft Power Point. Під керівництвом викладача студенти розробляють мультимедійні презентації за професійним напрямом, такі як “Computers”, “Science and Technology” тощо. Викладачі розробляють завдання щодо заповнення дефіциту інформації (information-gap, choice, feedback). Створення мультимедійних презентацій сприяє розвитку творчості студентів, формує вміння нестандартно підходити до вирішення проблем, приймати самостійні рішення. За допомогою програмного засобу Microsoft Access розробляються тематичні брейн-ринги та вікторини, проведення яких надає можливість здійснювати віртуальну взаємодію користувача з об’єктами або процесами пізнання, які знаходять своє відображення на екрані. Розробляючи власні тематичні та підсумкові тести, з використанням комп’ютерних технологій, викладач значно скорочує час виконання та перевірки тестів. При організації роботи студентів викладач чітко визначає мету та кінцевий результат. При цьому особливого значення набувають професійно-орієнтовані задачі-завдання, визначення вимог до знань, умінь та навичок студентів. Всі матеріали мають бути підібрані з урахуванням майбутньої спеціальності.

Використання комп’ютерної техніки та спеціалізованих комп’ютерних програм доповнює та підсилює традиційну методіку, дозволяє студентам розвивати навички мовлення, читання та аудіювання. Це сприяє позитивному ставленню студентів до навчального матеріалу, бажанню більше знати за обраною спеціальністю, зацікавленості в отриманні додаткової інформації, прагненню до освіти.

Таким чином, професійна спрямованість навчання з використанням інноваційних методів, надає можливість викладачам іноземної мови впроваджувати та удосконалювати нові методи роботи, підвищувати ефективність навчального процесу та рівень знань студентів.

СТРАТЕГІЇ АДАПТАЦІЇ В ОСВІТІ Й ЕКОНОМІЦІ: ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ В КОНТЕКСТІ ВОЄННОГО СЦЕНАРІЮ

Анна Косолапова

Лозівська філія Харківського автомобільно-дорожнього фахового коледжу

Сьогодні Україна опинилася в історичному періоді, коли воєнний конфлікт, спричинений нападом Росії 24 лютого 2022 року, не лише став реальністю нашого часу, а й визначив нову дійсність, яка випробовує всі сфери нашого життя. У цьому контексті питання адаптації освітніх та економічних систем стає найбільш актуальним і важливим завданням для подальшого виживання та розвитку України.

Воєнний стан ставить великі виклики перед усіма галузями нашого суспільства, змушуючи нас переосмислити й переглянути не лише питання фізичної безпеки, а й здатності адаптуватися до надзвичайних умов. Серед усіх секторів освіта й економіка стають особливо вразливими та важливими галузями, де вирішення викликів воєнного часу визначає наше майбутнє.

У воєнний час в освіті виникають проблеми безпеки, дистанційного навчання, відновлення після руйнувань та обмеження міжнародної співпраці. Важливість евакуаційних програм і психологічні труднощі вимагають уваги для забезпечення стійкості та функціонування освітньої системи в умовах війни. Основною метою в освітньому середовищі зараз є перетворення викликів на можливості та використання освіти як інструменту для будівництва стійкого, демократичного й інтегрованого суспільства в умовах воєнного часу.

Важливим ресурсом для успішного навчання та підтримки студентів у складних обставинах воєнного конфлікту є м'які навички. Емпатія та комунікативність допомагають враховувати емоції здобувачів освіти й підтримувати відкритий зв'язок. Гнучкість, лідерські якості та стресостійкість необхідні для адаптації до змін і керування стресом. Толерантність і колективна робота сприяють створенню інклюзивного середовища.

Часи інформаційно-психологічних операцій вимагають розвитку критичного мислення та аналітичних навичок серед студентів. Освіта повинна

формувати навички перевірки джерел, розрізнення фактів і дезінформації та вміння критично аналізувати почуте або прочитане. Інтерактивні методи, медіаграмотність та етичне використання інформації є ключовими компонентами освітнього процесу.

В умовах високого рівня корупції та бажання вступити до Європейського Союзу роль етичних аспектів у викладанні економічних дисциплін набуває особливої важливості. Етичне виховання формує відповідальність студентів, навчаючи їх розглядати свої рішення із соціального, екологічного та економічного погляду. Воно сприяє протидії корупції, підкреслює важливість сталого розвитку та корпоративної соціальної відповідальності. Етичне виховання також розвиває навички ухвалення обґрунтованих рішень, формуючи нове покоління відповідальних фахівців.

У воєнний час освіта стає стратегічно важливою, відкриваючи нові можливості розвитку. Розвиток технологій, гнучкі освітні програми та спеціалізовані навчальні ініціативи стають відповіддю на виклики конфлікту. Зростання попиту на м'які навички, психологічна підтримка та міжнародна співпраця надають новий напрям освітньому процесу в умовах воєнного середовища. Активна участь громадськості допомагає розв'язувати проблеми та формує нові можливості для розвитку освіти.

Отже, складнощі, які з'явилися в умовах війни, можуть також виступати каталізатором для нових ініціатив і позитивних змін, сприяючи стійкості та розвитку. Ключем до успіху є гнучкість у розв'язанні проблем і застосування інноваційних підходів для використання можливостей, які стають доступними в умовах воєнного конфлікту.

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ ВИКЛИК В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Олена Костенко, Валентина Сорокіна, Анна Мануйлова

***Харківський державний професійно-педагогічний фаховий коледж
імені В. І. Вернадського***

З-поміж пріоритетних напрямів державної політики в контексті інтеграції вітчизняної освіти до європейського та світового освітнього простору визначено постійне підвищення її якості, модернізацію змісту та форм організації освітнього процесу; розробку та впровадження інновацій та інформаційних технологій.

Мета статті – визначити сутність та особливості інноваційного навчання, його вплив на підготовку фахових молодших бакалаврів; розглянути інноваційні підходи до освітнього процесу в закладах фахової передвищої освіти в умовах воєнного стану.

В умовах дистанційного опанування навчального матеріалу цей підхід забезпечити важче, адже на заваді частково стають технології, що слугують бар'єром у міжособистісному спілкуванні, проте це не дозволяє скасувати особистісну орієнтованість у навчанні. Сучасний здобувач освітніх послуг набагато краще обізнаний із мобільними технологіями, він сприймає реальність по-новому, крізь призму мобільності, а тому практично не є проблемою для нього користуватися різними додатками, програмами, бути учасником он-лайн конференцій та практикумів, вступати в різні діалоги й отримувати багато корисної інформації від спілкування в серверах. Детальніше варто здійснити огляд мережевих можливостей, які доволі часто мають місце в практичному використанні, в умовах дистанційного навчання.

1. Якщо електронна пошта, якою донедавна користувались як одним із важливих засобів передавання інформації, ще кілька років тому була активною, то сьогодні найпродуктивнішою комунікаційною технологією є Viber, можливості якого не обмежуються лише міжособистісним

спілкуванням, але й здатністю формувати групи, зберігати та передавати навчальні матеріали.

2. Дедалі ширшого попиту й активності серед викладачів та студентів набувають освітні портали (Prometeus, веб-сайти, телеконференції).

3. Дистанційні хмарні технології, особливо в період воєнного стану. Робота в системі Icloud дозволяє здійснювати не лише тематичний дистанційний контроль знань студентів, але й приймати заліково-екзаменаційну сесію.

4. Викладацькі сайти, на яких можна мати доступ до навчальнометодичної бази викладача.

5. Робота в порталі Google Class, у межах якого створюють завдання для студентів та здійснюють контроль успішності учасників освітнього процесу.

6. Онлайн спілкування через Meet та Zoom, останній із яких дозволяє охопити значно більшу кількість учасників. За нашими спостереженнями, найефективнішою інформаційною мережею, за допомогою якої відбувається освітній процес і в якій можуть брати участь майже всі студенти вузів, залишаються Viber, Facebook та Instagram, проте це не обмежує викладачів і студентів у виборі інших засобів дистанційного спілкування, про які йшлося вище.

Сьогодні, в умовах воєнного стану, відбувається спілкування викладача і студента в інформаційному середовищі через різні освітні портали, мобільні платформи та додатки. Незважаючи на перевагу дистанційного навчання, в освітньому процесі існують і певні недоліки, спричинені неможливістю мати доступ до інтернетної мережі в конкретно визначений час або необізнаністю учасника освітнього процесу з усіма інформаційними системами. Перспективу подальших досліджень убачаємо у з'ясуванні впливу дистанційного навчання на здобувача освітніх послуг та фахівця певної галузі знань.

**ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ ЯК ІННОВАЦІЯ В ПІДГОТОВЦІ ФАХОВИХ
МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ З ГАЛУЗЕВОГО МАШИНОБУДУВАННЯ**

Ігор Костромицький

Харківський автомобільно-дорожній фаховий коледж

Зміст і якість освіти є пріоритетним завданням суспільства. Суттєвим резервом підвищення якості та доступності фахової передвищої освіти є ефективне впровадження інформаційно-комунікаційних технологій, які у наш час, розвиваються дуже швидкими темпами та впроваджуються в освітній процес. Традиційні технології та методи навчання не завжди відповідають мінливим вимогам сучасного виробництва. Саме це спонукає викладачів до впровадження інноваційних методів навчання, їх використання та адаптації в освітній процес.

Використання інформаційно-комунікаційних технологій при викладанні дисциплін професійно-практичного циклу підготовки фахових молодших бакалаврів з галузевого машинобудування сприяє забезпеченню особистісно-орієнтованого та диференційованого підходу у навчанні, реалізації інтерактивного підходу, підвищенню пізнавальної активності студентів за рахунок використання різноманітної відео- та аудіо інформації, здійснення контролю завдяки тестуванню і системі запитань для самоконтролю.

Використання інформаційно-комунікаційних технологій на заняттях з дисциплін циклу професійно-практичної підготовки в сфері галузевого машинобудування здійснюється за такими напрямками: проведення занять з використанням відеофільмів та відеороликів, мультимедійних презентацій, використання комп'ютерних вправ, мультимедійних, контрольних, діагностичних й тестових програм, які дозволяють здійснити перевірку, самоперевірку й моніторинг знань студентів.

Інформаційно-комунікаційні технології формують уміння працювати з інформацією, розвивають комунікативні здібності, тобто виховують особистість «інформаційного суспільства», поліпшується якість навчання за

допомогою більш повного використання доступної інформації, причому комп'ютер виступає в ролі засобу, а не суб'єкта освітньої діяльності, він є помічником викладачу, а не його заміною.

Безмежні ресурси мережі Інтернет сприяють розвитку творчо-пошукової та дослідницької роботи студентів. Нерідко для того, щоб знайти саме ту інформацію, яка потрібна, необхідно прочитати та переглянути велику кількість іншого матеріалу, наукових публікацій, малюнків, схем, відеороликів, тому в процесі проведення занять ми стимулюємо студентів знайти, проаналізувати, профільтрувати та відібрати необхідні документи, знайти в мережі необхідні схеми, вивчити будову пристроїв, деталей машин, відпрацювати віртуально на тренажерах певні операції. При цьому передача зображення відіграє значну роль у формуванні професійних компетентностей студентів, вміння виконувати виробничі процеси й покращує розуміння та уявлення про фахові дисципліни.

Таким чином, використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі – це потужний стимул, що дозволяє формувати в студентів необхідні знання, розвивати спеціальні компетентності, пізнавальні прийоми, а також підвищує мотивацію навчальної діяльності, самостійність, сприяє поліпшенню підготовки майбутніх фахових молодших бакалаврів з галузевого машинобудування.

УДК 377.8.018.43(043.2)

РЕАЛІЗАЦІЯ ТЕХНОЛОГІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДІ ОСВІТИ

Любов Котелевська

***Красноградський педагогічний фаховий коледж Комунального закладу
«Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради***

Сучасний стан розвитку системи фахової передвищої освіти характеризується зростанням ролі інформаційно-комунікаційних технологій навчання. Засвоєння знань за допомогою інформаційних і комунікаційних технологій, відбувається значно швидше та ефективніше, ніж за допомогою традиційних методів навчання. Ці технології змінюють характер розвитку,

надбання і поширення знань, формування необхідних компетентностей, дозволяють поглиблювати і розширювати зміст освітніх компонентів, що вивчаються, швидко оновлювати його, застосовувати більш ефективні методи навчання, а також значно розширюють доступ до освіти. Мультимедійні технології допомагають викладачам вдосконалювати своє викладання поза традиційним текстовим навчанням та залучати здобувачів освіти до практичних способів навчання.

Однією з найважливіших інновацій в освітній сфері стало застосування технологій дистанційного навчання, особливо в умовах воєнного стану, коли збройна агресія росії внесла корективи в освітню систему України. Наявність онлайн-технологій навчання є життєво важливою для успішної реалізації дистанційного навчання в закладі фахової передвищої освіти. Їх застосування дозволяє структурувати дистанційне навчання: встановлювати онлайн-зв'язок за допомогою сервісу Google Classroom, організувати відеоконференції з використанням таких онлайн-платформ як Zoom, Skype тощо, публікувати навчальні матеріали, здійснювати зворотній зв'язок. Технології дистанційного навчання дозволяють підтримувати баланс теорії та практики при вивченні освітніх компонентів. Викладач може проводити заняття за розкладом, контролювати відвідування здобувачів освіти, активно використовувати презентаційні форми навчальних матеріалів, проводити тестування. Здобувачі освіти мають можливість самостійно опрацювати додатковий теоретичний матеріал, виконувати завдання для самостійної роботи, обговорювати проблемні питання на форумах. Саме використання мультимедійних технологій дистанційного навчання надає здобувачам освіти можливість реалізувати себе, отримати велику кількість нових знань, а також розширює можливості для творчого самовираження та закріплення різноманітних професійних навичок, формує цифрову компетентність. У свою чергу викладачам система дистанційного навчання дозволяє знаходити та реалізовувати новітні форми й методи навчання

Ще однією перевагою використання сучасних технологій дистанційного навчання є забезпечення доступу до освіти тих, хто не має інших можливостей для її здобуття; гнучкість освітнього процесу завдяки застосуванню онлайн-сервісів; наочність та візуалізація навчальних матеріалів для набуття практичних навиків.

Отже, активне використання інноваційних освітніх технологій викладачами є вимогою сьогодення. Чим більшою кількістю стратегій та методів навчання володіє викладач, тим цікавіше, різноманітніше він проводить заняття, краще мотивує пізнавальну активність здобувача освіти, формує загальні та фахові компетентності. А технологія дистанційного навчання, що забезпечує освітній процес в режимі реального часу (синхронно) чи з використанням цифрових сервісів та інструментів (асинхронно) на сучасному етапі підготовки фахового молодшого бакалавра є однією з найпоширеніших, адже спрямована на підготовку компетентних, конкурентоспроможних майбутніх фахівців нової генерації, здатних до професійного саморозвитку, самореалізації, творчого пошуку, до виконання нестандартних завдань, до прийняття науково обґрунтованих та виважених рішень, а також до орієнтації в інформаційному та цифровому суспільстві та свідомого використання інформаційних технологій у професійній, інноваційній і дослідницькій діяльності.

УДК377.1

РОЗВИТОК ЕФЕКТИВНОЇ КОМУНІКАЦІЇ ТА СТРЕСОСТІЙКОСТІ – ІННОВАЦІЇ В ОСВІТІ, ЗУМОВЛЕНІ ЧАСОМ

Наталія Котенко, Лідія Стаднік

***Харківський державний професійно-педагогічний фаховий коледж
імені В. І. Вернадського***

Якщо тобі важко справлятися з наслідками стресу, або ти відчуваєш занепокоєння при комунікаціях та не знаєш як екологічно виходити з конфліктної ситуації – ти не зможеш бути ефективним педагогом.

Харківський державний професійно-педагогічний фаховий коледж імені В. І. Вернадського – заклад, що готує до професійної діяльності фахівців,

які працюватимуть в галузі професійної освіти – майстрів виробничого навчання. Педагогічна діяльність завжди вважалась однією з найбільш стресових професій, сповненою суперечливих, іноді, конфліктних ситуацій. Сучасні реалії ставлять перед майбутніми педагогами ще більші виклики. У будь-якій складній ситуації їм потрібно не тільки організувати освітній процес, але й вміти справлятися зі стресом, підтримуючи себе на сталому емоційному рівні, вирішувати протиріччя, оскільки емоційний стан педагога завжди передається учням. Наші студенти незабаром будуть навчати професії підлітків, для яких взагалі підвищена реактивність є фізіологічно обумовленою, нормою є підвищена конфліктність, і справлятися з нею в наш складний час їм значно важче, ніж зазвичай. Все це, закономірно, буде відображатися на соціально-психологічному кліматі учнівського колективу, що стане неабияким викликом для молодих педагогів, які тільки починають свій професійний шлях.

Головною умовою успішності педагогічної діяльності завжди вважалась наявність комунікативності, критичного мислення, креативності, розвиненого емоційного інтелекту, тобто тих Soft Skills навичок, що підвищують рівень адаптивності не тільки в професійному аспекті. Тож введення до освітнього процесу дисципліни, що розвиватиме резильєнтність, навчатиме майбутніх педагогів конструктивно виходити з конфліктних ситуацій, навчатиме основам ефективної комунікації – є об'єктивною необхідністю.

Саме тому у нашому коледжі до переліку дисциплін за вільним вибором включено «Основи конфліктології та стресостійкості», що є інноваційною за змістом. Під час вивчення цієї дисципліни майбутні майстри виробничого навчання опануватимуть прийоми конструктивного аналізу конфліктних ситуацій, методи свідомого керування конфліктами, прийоми саморегуляції поведінки та підвищення стресостійкості. Навчатимуться застосовувати прийоми активного слухання та медіації для профілактики та вирішення конфліктних ситуацій. Результатом оволодіння цими вміннями стане підвищення здатності здійснювати ефективні ділові комунікації, успішно

працювати в команді та вибудовувати освітній процес з урахуванням сучасних вимог.

Таким чином, планується розвивати універсальні якості, що допомагатимуть налагоджувати міжособистісні стосунки та взаємодіяти в команді, забезпечуючи високий рівень організації навчально-виробничої діяльності, створюючи та підтримуючи сприятливий морально-психологічний клімат, свідомо вибудовувати власний педагогічний стиль, застосовувати набуті психологічні компетентності.

УДК 377.1

ІННОВАЦІЇ В ЗМІСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА

Валентина Кофанова

*ВСП «Харківський комп'ютерно-технологічний фаховий коледж
НТУ «ХП»»*

У контексті глобалізації та швидкого розвитку технологій, інноваційні підходи в освіті стають ключовими для підготовки конкурентоспроможних фахівців. Особливо це стосується підготовки фахових молодших бакалаврів, які є важливою складовою ринку праці. Інноваційність у цьому контексті охоплює впровадження новітніх методів навчання, оновлення навчальних програм та адаптацію до сучасних вимог ринку праці.

Сучасний зміст освіти має бути орієнтований на розвиток критичного мислення, творчих здібностей та практичних навичок. Важливо інтегрувати в навчальний процес курси, що відображають останні тренди у сфері технологій, бізнесу та інновацій. Також необхідно акцентувати увагу на міждисциплінарних знаннях, які допоможуть випускникам адаптуватися до швидкозмінного робочого середовища.

Інновації у методах навчання полягають у застосуванні інтерактивних технік, таких як проектне навчання, кейс-метод, онлайн-симуляції та ігрові техніки. Використання цифрових технологій, таких як ШІ, VR/AR для навчальних цілей, дозволяє створити гнучке та залучаюче навчальне середовище. Гнучкість також передбачає можливість індивідуалізації

навчального процесу, що дає змогу враховувати особистісні особливості та потреби студентів.

Залучення студентів до реальних проектів та стажувань у компаніях є критичним для підвищення їхньої практичної готовності до роботи. Співпраця з роботодавцями для розробки курсів та програм стажувань дозволяє адаптувати навчальний процес під потреби сучасного ринку праці.

У навчальний процес необхідно інтегрувати розвиток комунікативних навичок, критичного мислення, лідерства та командної роботи. Ці навички є необхідними для успішної кар'єри у будь-якій сфері.

Інновації в змісті підготовки фахового молодшого бакалавра є ключовим фактором у формуванні кваліфікованих фахівців, здатних адаптуватися до швидких змін сучасного робочого світу. Це вимагає оновлення навчальних програм, впровадження інтерактивних методів навчання, підвищення практичної орієнтованості та розвитку гнучких навичок. Такий підхід дозволить підготувати фахівців, які будуть високо цінуватися на ринку праці та зможуть ефективно впоратися з професійними викликами майбутнього.

УДК 377.1

НАВИЧКИ РОБОТИ З ЛЮДЬМИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Світлана Кохан

ВСП «Електромеханічний фаховий коледж ХНУМГ ім. О.М. Бекетова»

У сучасних умовах воєнного стану, ефективна комунікація зі здобувачами освіти стає завданням високого ризику та великої важливості. Використання навичок soft skills стає ключовим елементом забезпечення сприятливого та продуктивного середовища для освітнього процесу. Навички soft skills – це особисті якості та навички, які допомагають взаємодіяти з іншими людьми та пристосовуватися до різних ситуацій на роботі чи в особистому житті. Ці навички не є технічними або конкретно спеціалізованими, але вони є важливим елементом успіху в різних галузях.

Аспекти soft skills та їх вплив на навчання:

1. Емпатія – здатність відчувати емоції студентів та їхніх сімей в умовах стресу та нестабільності; вона підвищує рівень довіри та розуміння між педагогами та студентами, сприяє психологічному благополуччю.

2. Комунікаційні навички сприяють забезпеченню чіткості та зрозумілості повідомлень в умовах обмежених можливостей спілкування, зменшують можливість непорозумінь, сприяють ефективній передачі інформації та вказівок.

3. Співпраця та робота в команді сприяють об'єднанню зусиль для створення безпечного та стабільного освітнього середовища, підвищують ефективність навчання та допомагають зменшити негативний вплив конфліктів.

4. Толерантність до стресу забезпечує стійкість та спокій під час кризових ситуацій, впливає на збереження працездатності та здатності приймати обґрунтовані рішення навіть у надзвичайних обставинах.

Для покращення soft skills можна використовувати такі прийоми:

- Тренування емпатії – це впровадження тренувань та семінарів, спрямованих на розвиток вміння відчувати емоції інших.
- Курси комунікаційних навичок – це включення у навчальний план курсів, спрямованих на вдосконалення навичок ефективної комунікації.
- Спільні проекти та завдання дають можливість організувати спільні завдання для студентів з різних спеціальностей для розвитку навичок співпраці.
- Симуляції стресових ситуацій у проведенні тренувань, які дозволяють педагогам та персоналу практикувати толерантність до стресу.

В умовах воєнного стану, ефективна комунікація та застосування soft skills стають невід'ємною частиною успішної освітньої системи. Розвиток цих навичок вимагає системних заходів та постійного вдосконалення, щоб забезпечити стабільність та підтримку навчального процесу в умовах надзвичайних обставин.

ВПРОВАДЖЕННЯ КОМПЕНСАТОРНИХ ІНСТРУМЕНТІВ ДЛЯ ЗМЕНШЕННЯ ОСВІТНІХ ВТРАТ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

Наталія Кошляк, Наталія Мордвінова
Харківський автомобільно-дорожній фаховий коледж

Війна змінила звичний ритм життя і навчання: більшість здобувачів освіти проживали на тимчасово окупованих територіях, в зоні активних бойових дій, постійні сирени повітряних тривог, відімкнення електроенергії. Все це зумовило зниження мотивації та пізнавальних процесів, що в свою чергу призвело до освітніх втрат.

Коли ми говоримо про освітні втрати, то зосереджуємо увагу на втратах у навчанні (learning losses), які пов'язані з когнітивними навичками студентів, прогалинами в знаннях, недосягненням ними очікуваних результатів навчання тощо.

У широкому сенсі, освітні втрати означають втрату можливостей для всебічного розвитку студентів – інтелектуального, соціального, емоційного, психологічного тощо.

З метою виявлення масштабів освітніх втрат у студентів II курсів з дисципліни «Історія України» в коледжі була проведена контрольна робота, аналіз якої показав прогалини у знаннях студентів з окремих тем. Викладачі ЦК суспільних та соціально-економічних дисциплін сформували групи студентів з метою проведення онлайн занять (ZOOM) за конкретними темами:

Тема	Кількість студентів	Викладач
Україна в роки Першої світової війни	21	Кошляк Н.О.
Українська революція, розпад російської імперії та постання національної держави – української народної республіки	19	
В боротьбі за українську незалежність	17	

Україна у складі тоталітарної імперії – Союзу Радянських Соціалістичних Республік	21	
Західноукраїнські землі в міжвоєнний період	15	Мордвінова Н.О.
Україна в роки Другої світової війни	20	
Україна в повоєнний період	16	
Україна в умовах десталінізації	18	Погодін Є.В.
Україна в період системної кризи Союзу Радянських Соціалістичних Республік	20	
Відновлення державної незалежності України, її роль у розпаді Союзу Радянських Соціалістичних Республік	9	Погодіна О.В.
Розвиток України як незалежної держави	16	
Європейський вибір України. Російсько-українська війна	14	

Така групова робота посилює фактор мотивації та взаємної інтелектуальної активності, завдяки співконтролю підвищує ефективність пізнавальної діяльності студентів. На таких заняттях відбувається групова самоперевірка з наступним консультуванням (корекцією) викладачем.

З метою заощадження часу при онлайн-заняттях викладачі зовсім по новому підійшли до викладання матеріалу: сформулювали чіткий і короткий список того, що важливо запам'ятати: дат, понять, прізвищ діячів і діячок та кілька речень, що характеризуватимуть їхню роль в історії. Для розробки тестових завдань використовували саме цей матеріал.

Компенсація втрат у навчальному часі (пропущені навчальні заняття) найчастіше відбувалася через надання студентам навчальних матеріалів (презентацій, відео) та завдань для самостійного опрацювання.

Історія – це важливий інструмент протидії фейкам та маніпуляціям. Але щоб її інструменти були дієвими, ми, викладачі, маємо робити процес навчання цікавим, корисним, а зараз – і максимально доступним.

УДК 377.112.4:37.032(043)

**РОЗВИТОК НАВИЧОК SOFT SKILLS ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХОВОГО
МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА З САДОВО-ПАРКОВОГО
ГОСПОДАРСТВА**

Ольга Кошляк

**ВСП «Житлово-комунальний фаховий коледж ХНУМГ
імені О.М.Бекетова»**

У Стратегії людського розвитку, розробленій з урахуванням глобальних цілей сталого розвитку до 2030 року і затвердженій Указом Президента України у червні 2021 року, сфера людського розвитку визначена як напрям забезпечення національної безпеки України.

Упровадження таких технології, як аналіз великих даних (Big Data), промисловий Інтернет, віртуальна реальність, тривимірне моделювання, безпілотний транспорт і робототехніка в сучасну українську економіку є викликом для кадрового відтворення, додатковий драйвер інновацій для системи підготовки та якості підготовки фахового молодшого бакалавра. Саме тому й виникає висока потреба у висококваліфікованих фахових молодших бакалаврах, що вільно володіють своєю професією.

В інформаційно-аналітичному збірнику «Освіта України в умовах воєнного стану» (2022 р.) сказано, що внаслідок збройної агресії російської федерації проти України (з 24 лютого 2022 р.) система освіти України опинилася в нових реаліях функціонування.

У реаліях сучасності все більшу значущість для формування особистості набуває комплекс SOFT SKILLS. SOFT SKILLS – це «м'які навички», що допомагають ефективно та гармонійно спілкуватися. До основних гнучких навичок відносять: вміння комунікувати; критичне мислення; емоційний інтелект; командна робота; адаптивність. Це ті навички, які шукають роботодавці у випускниках закладів фахової передвищої освіти.

Розвиток навичок SOFT SKILLS як особистих якостей поведінки та вміння міжособистісного спілкування при підготовці фахових молодших бакалаврів із садово-паркового господарства вже закладено під час розробки Освітньо-професійної програми Зелене будівництво та садово-паркове господарство, де під час вивчення як обов'язкових, так і вибіркових освітніх компонентів передбачено формування таких компетентностей як здатність використовувати інформаційні, цифрові та комунікаційні технології; вчитися й оволодівати сучасними знаннями; застосовувати знання у практичних ситуаціях; здатність нести відповідальність за результати своєї праці. Отримані навички закріплюються при проходженні навчально-виробничої, технологічної, переддипломної практик і демонструються під час публічного захисту дипломного проєкту.

Використання прийомів «Асоціативний куш», «Кластер» або ментальна картка, «Дерево припущень», «Дошка запитань», «Питальні слова», «Галерея», «Театр», «INSERT», «Таксономія (ієрархія, порядок) Бенджаміна Блума», «Бортовий журнал»; «Rory's story cubes»(кубики історії) під час дистанційного навчання розвивають у здобувачів освіти критичне мислення. За рахунок роботи в малих групах фахові молодші бакалаври з садово-паркового господарства отримують навички роботи в команді.

За оцінками Світового банку, Україна має конкурентну перевагу у вигляді потужної системи освіти. Для успішного функціонування системи освіти України в цей надскладний період для її успішного розвитку та подальшого реформування, для подолання проблем сучасності треба й надалі розвивати навички SOFT SKILLS. Сьогодні в конкурентній боротьбі перемагає той, хто вміє спілкуватися, працювати в команді, має стійку психіку, схильність до самовдосконалення.

**ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ЛАБОРАТОРНИХ РОБІТ ПРИ
ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАННІ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ
«ЕЛЕКТРОТЕХНІКА І ЕЛЕКТРОНІКА»**

Вікторія Кравченко

Харківській механіко-технологічний фаховий коледж імені О.О. Морозова

Проблеми організації дистанційного навчання стає особливо актуальною в даний час, коли вся система вищої та фахової освіти в нашому регіоні тимчасово працює в дистанційному режимі.

В організації дистанційного навчання студентів виникає багато запитань.

Одне з них: як організувати виконання лабораторних робіт?

Зараз, коли немає доступу до лабораторій та лабораторного обладнання, особливі труднощі виникають при проведенні лабораторних робіт.

Лабораторні роботи є найважливішим елементом курсу. Вони спрямовані на те, щоб студент міг реалізувати отримані теоретичні знання на практиці. Їх проведення вимагає використання лабораторних установок, які, на жаль, зараз неможливо використати. Тому викладачі комісії природничо-наукових дисциплін проводять досліди різними способами, навіть, у домашніх умовах.

Наприклад, при виконанні лабораторної роботи «Резонанс напруги» можна провести вимірювання цих основних величин за допомогою мультиметру. І після чого знайти частоту, при якій відбувається резонанс напруг, тобто знайти резонансну частоту (**f рез.**).

Фото 1. Елементи ланцюга

Фото 2. Вимірювання ємності

Фото 3. Вимірювання активного опору в котушці індуктивності

Фото 4. Вимірювання індуктивності

Також для розв'язання проблеми проведення лабораторних застосовують безкоштовної комп'ютерної симуляції, такої як PhET, заснований у 2002р. лауреатом Нобелівської премії Карлом Віманом.

PhET-сіми створені на основі наукових педагогічних досліджень і спонукають студентів до навчальних досліджень і експериментування, використовуючи інтуїцію в середовищі, подібному до гри.

Таким чином, при виконанні, наприклад, лабораторних робіт за правилами Кірхгофа при розрахунку складних ланцюгів, студент повинен сам визначити джерело проблеми, самостійно зібрати схему лабораторної роботи, визначити кількість гілок, вузлів і контурів, скласти рівняння за першим і другим правилами Кірхгофа, виконати обчислення, скласти баланс потужностей і переконатися, що хід рішення вірний.

Таким чином, проектування і створення курсу ДН дисципліни «Електротехніка і електроніка» виявили низку певних труднощів як в організації процесу навчання, так і в його проведенні, але ми їх поступово долаємо, знаходячи нестандартні варіанти вирішення цієї проблеми.

Список використаних джерел

1. Лалазарова Н., Ляпін О., Афанасьєва О. Деякі аспекти використання дистанційного навчання у технічному ВНЗ // Новий Колегіум. 2010. №6.

Інтернет-ресурси

1. <https://phet.colorado.edu/uk/>
2. <https://www.auc.org.ua/novyna/mon-metodychni-rekomendaciyi-shchodo-organizaciyi-dystanciynogo-navchannya-posibnyk>

КОМУНІКАЦІЇ ЗІ ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ З ВИКОРИСТАННЯМ НАВИЧОК SOFT SKILLS В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Наталія Краснікова

Харківський комп'ютерний фаховий коледж

Комунікація зі здобувачами освіти в умовах воєнного стану вимагає особливої уваги до розвитку та використання soft skills, або "м'яких навичок". Ці навички є ключовим елементом ефективного спілкування та співпраці в непередбачуваних та стресових умовах.

Soft Skills – це комплекс загальних, неспецифічних для конкретної професії якостей і навичок. Людина, що володіє ними, ефективніше справляється зі своїми завданнями, будує комунікацію з командою, партнерами й клієнтами, а також успішно вирішує життєві проблеми.

На своїх уроках англійської мови я застосовую технології інтерактивного навчання. На мій погляд, такі технології сприяють розвитку «soft skills», оскільки організація інтерактивного навчання передбачає моделювання життєвих ситуацій, спільне вирішення проблеми на основі аналізу обставин до відповідної ситуації, а також ефективно сприяє формуванню навичок і вмінь, створенню атмосфери співробітництва та взаємодії.

Під час навчання здобувачі освіти навчаються бути демократичними, спілкуватися, критично мислити, приймати продумані рішення.

Різноманітні види діяльності на заняттях формують певні м'які навички.

1. Комунікація – здатність слухати та зрозуміло висловлювати свої думки. Ефективна комунікація є ключовою у будь-якій сфері життя. Вміння чітко формулювати свої думки та розуміти інших робить людину більш успішною в комунікації.
2. Лідерство – здатність мобілізувати та надихати інших може призвести до досягнення великих результатів.

3. Творчість (здатність думати творчо та знаходити нові рішення) – ключ до інновацій. Людина, яка розвиває цю навичку, може знаходити нестандартні рішення та допомагати вирішувати проблеми.
4. Критичне мислення – здатність аналізувати й оцінювати інформацію та приймати обґрунтовані рішення.
5. Співпраця – здатність працювати в команді для досягнення спільних цілей.
6. Адаптивність. Зміни є невідокремлюваною частиною життя. Людина, яка вміє швидко адаптуватися до нових умов, має перевагу.
7. Стресостійкість – здатність ефективно управляти стресом. Сучасне життя може бути вельми напруженим, і люди, які вміють ефективно управляти стресом, зазвичай досягають кращих результатів.
8. Емпатія – здатність розуміти та відчувати емоції інших, завдяки чому можливо покращити порозуміння та створити позитивно соціальне середовище.

Комбінація цих soft skills може сприяти покращенню ефективності комунікації зі здобувачами освіти за умов воєнного стану, створюючи сприятливий клімат для взаємодії та співпраці й в майбутньому отримати кваліфікованого та корисного фахівця.

УДК 377.1

ВИКОРИСТАННЯ НАВИЧОК SOFT SKILLS ПРИ ВИКЛАДАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Олена Краснікова

*Відокремлений структурний підрозділ «Харківський фаховий коледж
інформаційних технологій Національного аерокосмічного університету
ім. М. Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»*

Сучасний світ характеризується необхідністю володіння не лише академічними знаннями, а й розумінням та вміннями, що допомагають взаємодіяти з іншими людьми. Студенти, навчаючись англійської мови, отримують можливість розвивати і покращувати ці м'які навички, оскільки процес навчання може бути насичений різноманітними спілкувальними

ситуаціями, де важливо практикувати навички взаємодії з оточуючими людьми.

Soft skills – це навички, що включають в себе психологічний, соціальний та культурний аспекти особистості. Ці навички допомагають студентіві взаємодіяти з іншими людьми та володіти критичним мисленням, співробітництвом, лідерством, емоційною й соціальною компетентністю. Використання soft skills у процесі викладання англійської мови передбачає розвиток комунікативних навичок. В освітньому контексті комунікація є найважливішим аспектом. Здатність до взаємодії з іншими, чіткість та правильність висловлювань забезпечують сприятливу атмосферу для навчання та сприяють розвитку мовленнєвих навичок студентів.

У сучасних дослідженнях підкреслюється актуальність розвитку soft skills у процесі підготовки спеціалістів технологічних спеціальностей, так як на сучасному ринку праці професія є однією із самих затребуваних. В епоху високих технологій актуальним питанням постає професійна комунікація англійською мовою, що є невід'ємною компонентою успішності фахівця у професійній сфері. Тому навчання англійській мові у вищих навчальних закладах тісно переплітається із розвитком у студентів м'яких навичок. Так як саме таке поєднання відкриває перед людиною ширші перспективи і дає можливість успішно конкурувати на ринку праці. В умовах глобальних викликів століття (російською збройною агресією проти України), внаслідок яких навчання реалізується на дистанційній платформі, викладачам англійської мови доводиться шукати нові шляхи навчання розвитку комунікативних навичок і, звичайно, актуальним питанням залишається розвиток та удосконалення soft skills.

Іноземна мова стала однією із головних компонент у сфері успішного ведення як бізнесу так і будь-якої професійної діяльності, що сприяє розвитку міжнародного співробітництва. Окрім того, в епоху високих технологій знання англійської мови є необхідною складовою для кваліфікаційних кадрів задля роботи в міжнародних командах. Для успішної адаптації в міжнародному

академічному середовищі, для обміну професійною, науковою та дослідницькою інформацією володіння англійською мовою є також необхідною компонентою. Тому англійська мова є підґрунтям для формування soft skills, які відображені в універсальних компетенціях. Робочих програм з англійської мови.

У процесі вивчення дисципліни у студентів формуються наступні «соціальні навички» soft skills: комунікативні навички: здатність здійснювати мовну комунікацію під час ділових зустрічей, переговорів, нарад, конференцій; вміння реалізовувати публічні виступи, домовлятися та переконувати, захищати свою точку зору; вміло реалізовувати письмове спілкування; критичне мислення: вміння уникати конфліктів та вирішувати їх; здатність досягати домовленості та угоди; лідерські риси: вміння шляхом спостереження виявляти суть та основні тенденції.

Тому наразі освітній процес повинен відповідати вимогам наступності, комунікативності, забезпечення єдності практичної, навчальної, виховної, розвивальної цілей, створення сприятливого емоційнопсихологічного клімату, спрямованого на розвиток внутрішньої свободи особистості та її соціальної відповідальності.

УДК 377.1

ОСНОВНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК SOFT SKILLS У ЗДОБУВАЧІВ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Інна Кремененко

***Відокремлений структурний підрозділ «Харківський фаховий коледж
інформаційних технологій Національного аерокосмічного університету
ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»***

Сьогодні в конкурентній боротьбі перемагає той, хто вміє спілкуватися, працювати в команді, має стійку психіку, схильність до самовдосконалення. Також, умови воєнного стану свідчать про необхідність корінних змін в процесі освіти.

Формування заданих компетентностей та комплексу soft skills у здобувачів освіти, – є необхідними й педагогічно доцільними під час процесу дистанційного навчання в умовах воєнного стану. Soft skills – це компетенції універсальні. До них належать комунікабельність, стресостійкість, вміння працювати в умовах надзвичайної події, вміння співпрацювати у команді. Оцінити ці навички у конкретних фактах майже неможливо, але розвинути протягом життя або певних умов – реально. М'які навички допомагають спеціалісту вибудовувати свою кар'єру, формувати репутацію, адаптуватись до нових або незапланованих ситуацій та подій. М'які навички, які користуються попитом – це: комунікабельність, відповідальність та дисциплінованість; вміння працювати в команді; критичне мислення. Такі навички потрібні у будь-якій сфері, та для розвитку цих навичок необхідно більше часу.

Задля розвитку soft skills доцільнішим буде включення в освітній процес комунікативних тренінгів, тренінгів безконфліктного спілкування, тренінгів особистісного зростання, розвитку емпатії, лідерських навичок, навичок самопрезентації та ін., а також проблемного й проектного навчання.

Комунікативні навички. Це одна з найперших вимог, яка необхідна для ефективної взаємодії із викладачами, однокурсниками, друзями: вміти гарно висловлювати свою думку, сформулювати запитання, вміння слухати й чути співрозмовника. Ця навичка активно застосовувалася та удосконалювалася під час проведення онлайн-занять, у групових чатах, на платформах дистанційного навчання, у коментарях до виконаного завдання.

Тайм-менеджмент. Вміння вчасно та якісно організувати роботу впливає на вміння керувати собою і своїми емоціями. Наслідки військової агресії постійно вносять свої корективи у планування життя людини. Навички управління часом, самоорганізації похитнулися, коли почали залежати від наявності світла й Інтернет-зв'язку. Це вміння діяти і швидко приймати рішення, планувати пріоритети навчальних завдань. При цьому тривожність і

страх за життя посилюють роль навичок самомотивації, щоб подолати страх та емоції.

Когнітивна гнучкість. Це здатність адаптуватись до нових або незапланованих ситуацій та подій, переходити від одного завдання до іншого, від одного способу мислення до іншого. Такі дії потребують чимало когнітивного ресурсу, а мозок та психіка повинні бути гнучкими. Слід відзначити, що одні прийняли виклики військового часу і змогли розв'язувати проблеми, пов'язані з реалізацією освітніх завдань, для інших це було складно.

Стресостійкість. Ті, хто не піддався емоціям, а діяв холодним стратегічним розумом, зумів допомогти вистояти емоційно не тільки собі, а й оточуючим. Деяка частина студентів долучилися до волонтерської діяльності, хтось взяв на себе відповідальність за дозвілля дітей з окупованих територій, які перебували у тимчасових прихистках. Отже, вихід із зони комфорту сприяє формуванню нових навичок, отримання нового досвіду, дає можливість побачити свої сильні і слабкі сторони, успішно адаптуватися до нових умов та викликів сьогодення.

УДК 37.032

**РОЗВИТОК КРЕАТИВНОГО МИСЛЕННЯ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС
ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «АВТОМАТИЧНІ ЗАСОБИ
УПРАВЛІННЯ ДОРОЖНІМ РУХОМ»**

Сергій Кривошанко

Лозівська філія Харківського автомобільно-дорожнього фахового коледжу

Якщо розмірковувати метафізичними поняттями, то наразі всесвіт перебуває у стадії зміни енергетичної матриці. А це означає повну зміну світогляду, а також ставлення людей до оцінки подій, які мають місце у нашому житті. Миттєво цей процес проходити не може. Можливо, тому з метою його прискорення людство пройшло карантин і зараз знаходиться в умовах воєнного стану. Це є свого роду поштовхом до прогресу.

Трансформація системи фахової передвищої освіти, перехід до цифровізації освітнього процесу є актуальним і перспективним напрямком. Впровадження в освітній процес на всіх рівнях сучасних інформаційно-

комунікаційних технологій, з метою розвитку у молоді навичок аналізу отриманої інформації та розвитку креативного мислення, є невід'ємною умовою становлення майбутнього сучасного фахівця.

У практиці моєї діяльності, при викладанні дисциплін «Основи автоматики та автоматичних систем» і «Автоматичні засоби управління дорожнім рухом» широко увійшло використання презентацій навчального матеріалу та ведення опорних конспектів студентами.

Вивчення автоматичних систем і елементів автоматики передбачає ознайомлення студентів з математичним апаратом алгебри логіки, в ході якого студенти вивчають основні закони алгебри логіки та їх наслідки, навчаються складати структурні формули логічних функцій, мінімізувати їх та синтезувати структурні схеми, які їх реалізують. І тут постало питання: а з якою метою це все вивчається?

Відповідь на поставлене питання прийшла при проведенні низки практичних робіт з цієї тематики, а згодом і дипломного проектування, в ході якого студенти самі створюють цифрові пристрої, використовуючи математичний апарат алгебри логіки. Іншими словами вчать будувати автоматичні системи управління, від мрії приходити до реального пристрою, який доцільно рекомендувати для практичного застосування.

На жаль, більш широкому розвитку цього напрямку сприяє відсутність потрібного фінансування, що не дозволяє створити необхідну матеріальну базу для макетування роботи автомату за різноманітними алгоритмами адаптивного світлофорного регулювання.

Працюючи в умовах воєнного стану, ми ще раз впевнилися у тому, що за цифровізацією освітнього процесу – майбутнє, й іншого шляху бути не може.

**ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИКЛАДАННІ
ДИСЦИПЛІНИ «КОМЕРЦІЙНЕ ТОВАРОЗНАВСТВО»**

Ольга Круглова

**ВСП «Житлово-комунальний фаховий коледж ХНУМГ
імені О.М.Бекетова»**

Тенденції розвитку сучасної системи вищої освіти невід’ємно пов’язані з широким впровадженням у навчальний процес різних форм, методів і засобів активного навчання.

Серед сучасних педагогічних технологій найбільший інтерес для навчання у коледжі представляють ті технології, що орієнтовані на групову роботу студентів, навчання у співробітництві, активний пізнавальний процес, роботу з різними джерелами інформації.

Сьогодні під час військових дій громадяни України стали, як ніколи, мобільними. Цьому сприяло ведення бойових дій на території України та частина тимчасово окупованих територій, коли українці стали або «Внутрішньо переміщеними особами», або виїжджали за кордон. Де частина з них одночасно навчається у двох навчальних закладах (українському та іноземному).

В таких умовах дистанційна форма навчання набуває особливої цінності для реалізації можливості здобути освіту, або ж підвищити свій освітній рівень. Для реалізації дистанційного навчання створена матеріальна база; наповнена освітня база даних навчально-методичним матеріалом та організована методика контролю і перевірки знань.

Саме ці технології передбачають широке використання дослідницьких, проблемних методів застосування отриманих знань у спільній або індивідуальній діяльності, розвиток не тільки самостійного критичного мислення, а й культури спілкування, уміння виконувати різні соціальні ролі у спільній діяльності. При вивченні дисципліни «Комерційне товарознавство» використовуються:

відеоконференція – це конференція в онлайн-режимі. Вона проводиться у визначений день і в призначений час. Це – один із сучасних способів зв'язку, що дозволяє проводити заняття у «віддалених аудиторіях», коли студенти і викладачі перебувають на відстані. Отже, обговорення й ухвалення рішень, дискусії, захист проєктів відбуваються в режимі реального часу. Викладач і студенти можуть бачити одне одного, викладач може супроводжувати лекцію наочним матеріалом (використовувати презентації).

Середовище Classroom дозволяє організувати онлайн-навчання, використовуючи відео, текстову та графічну інформацію, різні додатки Google. Викладач має можливість контролювати, систематизувати, оцінювати діяльність, переглядати результати виконання завдань, застосовувати різні форми оцінювання.

Соціальні мережі та месенджери дозволяють створювати закриті групи, чати; теми завдань, проблем, інформації.

Також ці технології найбільш ефективно вирішують проблеми особистісно зорієнтованого навчання. Студенти отримують реальну можливість відповідно до індивідуальних задатків, здібностей досягати певних результатів у різних галузях знань, осмислювати набуту інформацію.

Усе більше використовуються мультимедійні технології для супроводу лекцій. При проведенні практичних занять з дисципліни «Комерційне товаровознавство» використовуються ділові ігри та елементи ділових ігор, виробничі ситуації.

Викладачем створюється виробнича ситуація, формується проблема, ставляться конкретні завдання, а студенти виконують певні ролі. Це відкриває великі можливості для заглиблення й поширення знань – репетиція виробничої діяльності.

Дистанційні технології можна використовувати, як один з методів створення безпечного та комфортного освітнього середовища з метою досягнення позитивних результатів підготовки фахових молодших бакалаврів.

МАТЕМАТИЧНА ОСВІТА УКРАЇНИ: ПРОБЛЕМИ ТА ЗАВДАННЯ**Валентина Кругова****ВСП «Житлово-комунальний фаховий коледж ХНУМГ****імені О.М.Бекетова»**

Математична освіта – різновид професійної освіти, що забезпечує підготовку фахівців з різних галузей. У різний час і в різних країнах математична освіта намагалася досягти різноманітних цілей. Зміст математичної освіти складають: система математичних понять, фактів, теорій та зв'язків між ними, навички їх застосування; цілісне уявлення про математику як науку, її методи та можливості.

Отримуючи математичну освіту, особа навчається оперувати схемами, алгоритмами, прийомами та методами розв'язування математичних задач; використовувати математичні знання на практиці, при розв'язанні прикладних і професійних задач; застосовувати математичні методи в процесі пізнання дійсності (моделювання, конструювання, інтерпретації тощо). Математична освіта забезпечує належний рівень розвитку мислення (дедуктивного, раціонального, аналітичного, абстрактного, алгоритмічного тощо), його логічну строгість, відповідний рівень сформованості просторової уяви й просторового бачення. Якість змісту математичної освіти визначається його відповідністю суспільним ідеалам і соціальним замовленням. І ці знання з математики необхідні для фахового молодшого бакалавра в його подальшій роботі.

Найжахливішим наслідком вторгнення РФ на територію України є серйозні втрати серед людей: і цивільних, і військових. Війна забирає у нас найцінніше – життя. Вона руйнує інфраструктуру, завдає економічних збитків, змушує тисячі людей покидати свою державу.

На тлі людських втрат наслідки для математичної освіти можуть здаватись проблемою не першочерговою. Але складання НМТ з математики ніхто не відміняв. І здобувачі освіти працюють дистанційно в ZOOM, Classroom, виконують домашні завдання, беруть участь в олімпіадах, конкурсах.

За результатами міжнародного дослідження якості освіти PISA (2022р.) в українських 15-річних підлітків погіршилися навички читання та знання природничо-наукових дисциплін, а 4240 учнів не досягли навіть базового рівня грамотності з математики.

Математика, по опитуванням, складна наука, а тому і результати НМТ, ЗНО останніх років невтішні. У системі освіти математика втратила роль бар'єру для подальшого навчання, доступу до керівництва та відповідальних посад. Наступила ера під назвою «Катастрофа математичної освіти». І з цією катастрофою змирилося і суспільство. Якщо запитати у здобувачів освіти, який предмет в них найулюбленіший, то навряд чи більшість з них назвуть математику. Одні вважають що цей предмет їм не під силу, інші – що знання з математики не знадобляться в житті. « Математика в житті нікому не потрібна, і не треба перевантажувати дітей» – це думка більшості членів суспільства. Або «мені ніколи в житті логарифми не стали в пригоді, і тому математику вчити непотрібно».

У світлі цього увагу викладачів необхідно направити на поліпшення якості вивчення математики, більш серйозну підготовку школярів та здобувачів освіти до складання НМТ (ЗНО). Думаю, що 4 години на тиждень для вивчення математики недостатньо; викладачам не вистачає часу на закріплення, опрацювання матеріалу. А враховуючи, що математика є обов'язковим предметом для здачі НМТ(ЗНО) – це питання – збільшення кількості годин – треба розглядати якомога швидше.

Нерозуміння матеріалу, з боку здобувачів освіти, а звідси – невміння виконати завдання – це основна причина втрати інтересу до математики. Неуважність, невміння концентруватись – одна з найпоширеніших причин низької успішності. Мислення здобувача освіти також активізується, якщо є бажання розуміти, вивчати новий матеріал, є зацікавленість процесом навчання, коли він стає співучасником навчально-пізнавального процесу, а не безмовним спостерігачем. А без математичної освіти сучасній людині не обійтись.

**ФОРМУВАННЯ АКТУАЛЬНИХ ПРОФЕСІЙНИХ НАВИЧОК
СТУДЕНТІВ У ВІДПОВІДНОСТІ ДО СУЧАСНИХ ПОТРЕБ РИНКУ
ПРАЦІ**

Валерія Крючкова, Наталія Сірик
Харківський фаховий коледж технологій та дизайну

Потреби суспільства, економічна та політична складові держави формують нове сьогодення. Сучасні умови життя ставлять перед закладами освіти нові завдання по підготовці фахівців у сфері екологічної безпеки. Якісна підготовка фахівців у галузі охорони навколишнього природного середовища вимагає залучення до освітнього процесу стекхолдерів для набуття практичних навичок, а також реального досвіду роботи. Сукупність якісно наданих освітніх (теоретичних та практичних) послуг якісно вплине на формування професійних навичок, таким чином, суспільство та держава зможуть отримати висококваліфіковані кадри з розвиненими soft-skills та hard-skills.

Слід відмітити, що за результатами приймальної компанії 2023 року, на фоні наслідків бойових дій, рівень зацікавленості абітурієнтів екологічних спеціальностей поступово зростає. Молодь непокоять проблеми, стан природного середовища держави, навчальні заклади надають необхідні освітні послуги у цій сфері, однак ринок праці для молодих фахівців не надає бажаних можливостей.

Необхідність інноваційної підготовки кадрів для забезпечення екологічної та промислової безпеки в умовах цифровізації економіки, перш за все, в рамках реалізації проектів післявоєнної відбудови - актуальна задача, саме через це заклади поділяють увагу поточним запитам роботодавців, а також залучають до освітнього процесу представників державних та приватних підприємств.

У 2022 році для спеціальності 101 «Екологія» була введена нова освітньо-професійна програма «Прикладна екологія», яка орієнтована на підвищення науково-технічного рівня освітніх матеріалів та їх адаптації до

реалій сьогодення. А також залучення до складу атестаційних та екзаменаційних комісій роботодавців, виконання. Випускних кваліфікаційних робіт за тематикою, запропонованими підприємствами та організаціями відповідного профілю та ін. Такий підхід створює умови ефективної адаптації фундаментальних теоретичних знань на практиці; наближає рівень кваліфікації фахового молодшого бакалавра до знань і вмінь, необхідних на реальному виробництві.

Навчальною програмою передбачено прищеплення майбутнім фахівцям-екологам професійних навичок та вмінь, які часто називають навичками XXI століття, оскільки вони дозволяють працювати ефективніше; розвивають мультязичність та мультикультурність; покращують рівень міжгалузевої комунікації та клієнтоорієнтованість. На ряду з тим формуються навички управління проектами, а також здатність виконувати роботу в умовах швидкої зміни задач та цілей, вміння працювати з людьми, управління складно автоматизованими комплексами та робота зі штучним інтелектом, системне мислення, навички бережливого виробництва, екологічне мислення, управління вагомістю, критичність, осознаність, емоційний інтелект.

УДК 377.1

ПОРТФОЛІО, ЯК ІНСТРУМЕНТ ОЦІНЮВАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Юлія Кулініч, Вікторія Набока

Липковатівський аграрний фаховий коледж

Сьогодні освіта займає провідне місце у стратегії державної політики. Інтенсивні, кардинальні перетворення, що відбуваються в житті суспільства, соціально-економічні перетворення української держави, реформування економіки вимагають певних змін у системі освіти. На заклад фахової передвищої освіти покладають обов'язок підготувати фахівця здатного адаптуватися до безперервних технологічних інновацій у професійній сфері, до освіти протягом життя та бути конкурентоспроможним в умовах глобалізації та сприяння підвищенню рівня зайнятості молоді на ринку праці.

Фокус уваги чітко спрямований на особистість здобувача освіти, як найвищу соціальну цінність. Відповідно до вимог, педагогічні зусилля докладаються з метою найбільш повно та всебічно розвинути його розумові, фізичні та творчі здібності, дати важливі життєві орієнтири, сформувати компетентності, які дозволять успішно самореалізуватися у дорослому особистому та соціальному житті, стати справжнім професіоналом своєї справи, свідомим та активним громадянином.

Однією з базових умов їх запровадження виступає зміна способів оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти. Підхід, за якого основна увага під час оцінювання приділялася обсягу та якості накопичених здобувачем освіти теоретичних знань, у сучасних умовах не є ефективним, оскільки звужує функції оцінювання і цим суттєво обмежує можливості його всебічного розвитку. Ефективне формування ключових та предметних компетентностей вимагає використання нових підходів до оцінювання навчальних досягнень, застосування форм та способів, за яких актуалізуються його мотиваційна, розвивальна, діагностична, коригувальна та прогностична функції, та які дають викладачу можливість системно відстежувати особистісний розвиток кожного здобувача освіти. Забезпеченню індивідуальної траєкторії розвитку кожного здобувача освіти, прогресу в опануванні навчальним досвідом як основою компетентності, сприяє використання портфоліо, як інноваційного інструментарію оцінювання.

Інновації повинні бути не тільки стилем життя у XXI столітті, а і стилем сучасної освіти. Сучасна освіта нерозривно пов'язана із застосуванням інноваційних технологій, не залежно від напрямку підготовки здобувачів освіти чи закладу освіти. Проблемою особливої уваги є застосування інноваційного інструментарію оцінювання, яке дозволило б забезпечити достовірну інформацію про рівень досягнень здобувачів освіти, стимулювати їх не тільки до ініціативної творчої діяльності, але й грамотного самопізнання і самовизначення. Одночасно інформатизація освіти визначає одним із пріоритетів формування навичок, необхідних у XXI столітті, що обумовлює

підвищення ефективності існуючих моделей оцінювання і зміну того, яким способом вони використовуються і концептуалізуються.

Сьогодні використання сучасних освітніх технологій, які забезпечують особистісний розвиток здобувача освіти, розглядається як ключова умова підвищення якості освіти, більш ефективного використання навчального часу. Проблема якості безпосередньо взаємопов'язана з рівнем навчальної мотивації, активністю, самостійністю, вмінням вибирати і оцінювати власні можливості.

Ідея портфоліо передбачає вибудовування освітнього процесу, в якому кардинальним чином змінюється взаємодія викладача і здобувача освіти, з'являються нові перспективи, методи, форми, способи досягнення цілей навчання і виробляються інші критерії оцінки. Важливо, що ці цілі і критерії визначаються в договірному режимі.

Таким чином портфоліо, як інноваційний інструмент оцінювання індивідуальних досягнень дає можливість здобувачам освіти і випускникам, які прагнуть нових знань і досягнень, бути конкурентними на ринку праці.

УДК337.1

НЕЗАМІННІ SOFT SKILLS ДЛЯ УСПІШНОЇ КАР'ЄРИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ

Алла Кульбака

*ВСП «Житлово-комунальний фаховий коледж ХНУМГ
імені О.М.Бекетова»*

Сьогодні доволі серйозним випробуванням для всіх учасників освітнього процесу стали події, викликані збройною агресією російської федерації та оголошенням в Україні воєнного стану.

Наразі заклад освіти не має можливості організувати систематичний освітній процес в очному форматі, тому викладачі коледжу комбінують і поєднують різні форми навчання, аби налагодити ефективну взаємодію та якісно навчати здобувачів освіти. Спілкування зі студентами здійснюється в синхронному й асинхронному режимах через електронні освітні платформи

(MOODLE, Google Classroom) і комунікаційні онлайн-сервіси та інструменти (Zoom, базових сервісів Google Meet), а також месенджери Telegram, Viber.

Під час підготовки фахових молодших бакалаврів викладачі коледжу не тільки надають якісні знання зі спеціальності кожному здобувачеві освіти, а й обов'язково розвивають «м'які» навички Soft skills, а саме: уміння працювати в команді, вести перемовини, знаходити компроміс, аналізувати інформацію, формулювати думку, аргументувати тощо.

Ефективним засобом формування Soft skills у студентів є вивчення освітнього компонента «Українська мова за професійним спрямуванням», бо саме на заняттях з української мови здобувачі освіти набувають знань про фахове спілкування, формують стійкі комунікативні компетенції, вчаться користуватися вербальними й невербальними засобами обміну інформацією, засвоюють мовні стереотипи комунікацій. Використання під час занять інтерактивних методів надання навчального матеріалу, як-от: створення проблемних ситуацій при вивченні того чи іншого мовного комунікативно-фахового явища; робота у великих і малих групах (умовно «фахових»); елементи рольових вправ, наближених до виробничих ситуацій; метод «моделювання ситуації (переважно виробничої)» інтенсифікує навички Soft skills.

Отже, саме «м'які» навички Soft skills дуже потрібні майбутнім фахівцям, щоб зробити перші успішні кроки в кар'єрі. Адже наразі роботодавці наголошують, що наявність Soft skills у кандидата на посаду є важливим фактором при прийнятті рішення про його працевлаштування.

ДИСТАНЦІЙНЕ ТЕСТУВАННЯ ЯК ФОРМА КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Геннадій Куропатов

ВСП «Електромеханічний фаховий коледж ХНУМГ ім. О.М. Бекетова»

У навчальному процесі важлива роль відводиться контролю знань студентів. Тестовий контроль поступово витісняє інші традиційні види контролю знань, усне та письмове опитування зокрема.

Принциповою відмінністю тестів від звичайних завдань, які використовуються для контролю знань студентів, є те, що тест – це науково обґрунтований метод і одночасно інструмент для виявлення знань, умінь та навичок. Під час дистанційного навчання в умовах воєнного стану тестування виступає однією з ефективних форм контролю знань студентів.

Тестовий контроль дає змогу швидко й оперативно перевірити якість знань студентів. По суті тестування – це універсальний засіб перевірки знань, умінь та навичок.

Тести як індивідуальна форма контролю допомагають перевірити обсяг вивченого матеріалу, визначити якість оволодіння навчальним матеріалом у великої кількості студентів. При цьому утворюються однакові умови перевірки для всіх учнів, що сприяє підвищенню об'єктивності оцінювання знань.

Тестування є ефективною формою для організації як поточного, так і підсумкового контролю знань. Цю форму контролю можна використовувати під час вивчення і природничих, і гуманітарних наук на всіх етапах навчання.

Кількість завдань у тесті має відповідати темам навчальної програми. За одним і тим самим навчальним матеріалом викладачем можуть бути зроблені тести різного ступеня складності. Це дає змогу розширити можливості реалізації особистісно-орієнтованого підходу до навчання. Поточний контроль проводиться, як правило, після вивчення нового матеріалу.

Складені тести мають бути компактними, стислими, тобто не містити великої кількості запитань. Студентам надається право вільного вибору

відповідей, що сприяє розвитку таких важливих освітніх навичок, як самоконтроль і самооцінка результатів власної роботи.

Тестування необхідно застосовувати під час дослідження здібностей, рівня інтелектуального розвитку та засвоєння знань учнів. Викладач пропонує студентам кілька варіантів завдань різного ступеня складності.

Основною метою тестів є перевірка правильності засвоєння та розуміння матеріалу, що вивчається.

У процесі навчання використання викладачем тестової системи роботи сприяє розвитку у студентів умінь уважно слухати, конспектувати і запам'ятовувати матеріал лекції, узагальнювати отримані знання, тим самим підвищується навчальна мотивація здобувачів освіти.

За допомогою тестів можна не тільки перевірити рівень набуття основних знань з конкретних тем дисципліни, а й виявити прогалини в знаннях студентів.

Тестування в дистанційному навчанні має ряд переваг. По-перше, викладач має можливість оперативно перевірити рівень засвоєння знань по кожній темі курсу. По-друге, здійснюється своєчасний контроль рівня оволодіння навчальним матеріалом як кожним студентом, так й студентами всієї групи, що мотивує їх до підготовки до кожного заняття.

Таким чином, однією з головних і успішних умов підвищення якості навчання студентів є проведення систематичного контролю, у тому числі за допомогою тестів. Тестування слід зробити звичайною і зручною формою регулярного контролю знань студентів.

Виконання тестових завдань не дає змоги викладачеві простежити алгоритм пошуку здобувачами освіти відповідей на запитання, але під час дистанційного навчання дозволяє своєчасно оцінювати досягнутий рівень розвитку здібностей, умінь і знань студентів.

ЗАГАЛЬНА ФІЗИКА В ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Ростислав Кухтін

Харківський автотранспортний фаховий коледж

Сучасний розвиток суспільства вимагає освічених спеціалістів, майстрів своєї справи в кожній галузі господарства. Саме підготовку таких спеціалістів і здійснює передвища фахова освіта, особливо технічного напрямку. Важливо спрямувати вивчення кожної дисципліни на якісну фахову підготовку студента.

Загальна фізика, наприклад, в темі «Електричний струм у газах і вакуумі» розглядає різні типи газових розрядів та їх застосування у техніці. Це допомагає вивчати спеціальні дисципліни, такі як «Електротехніка», «Теорія і конструкція автомобілів», тощо.

Зверну увагу на деякі види розрядів: дуговий та іскровий. Це важливо знати фахівцям з технічного обслуговування і ремонту автомобілів та двигунів. Газові розряди можна продемонструвати віртуально при проведенні дистанційних лабораторно-практичних занять. Що ж головного треба знати студенту з вказаної теми? Дуговий розряд супроводжується виділенням великої кількості теплоти. Він найбільш потужний. Тому в техніці використовують саме теплову дію дугового розряду. Сучасне виробництво використовує новітні технології, які базуються на плазмово-дуговому переплаві металів і сплавів.

За допомогою іскрового розряду здійснюється запалення робочої суміші в карбюраторних двигунах внутрішнього згорання. Для цієї мети головка циліндра двигуна має електросвічку, на електроди якої подається висока напруга в той момент, коли поршень що стискав робочу суміш у циліндрі, пройде верхню точку. Електричне коло двигуна має спеціальний розподільний пристрій для цього. Електроіскровий метод обробки металів корисний при обробці надтвердих матеріалів.

Ці прості фізичні поняття дають змогу студентам свідомо сприймати навчальний матеріал спеціальних дисциплін.

ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS – ПРІОРИТЕТНЕ ЗАВДАННЯ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Людмила Лаврентьєва

Харківський машинобудівний фаховий коледж

Успішний професіонал сьогодення – це особа, яка має широкий спектр знань і має здатність швидко реагувати на нові виклики сучасних реалій.

В сучасному суспільстві підвищується попит на фахівців, які володіють не тільки професійними знаннями та навичками, які називають «hard skills», а й мають широкий спектр м'яких навичок, які нині називають «soft skills», а саме: постійне самовдосконалення, адаптивність, стресостійкість, креативність, гнучкість мислення, а також відповідальність за власний результат.

Поєднання цих навичок сприяє становленню конкурентоспроможного фахівця, який може удосконалюватись в професійній діяльності, не зважаючи на напружену сьогоденну реальність (після сигналів повітряних тривог повертатися до роботи, зосереджуватись на ній та без зайвих емоцій спілкуватися зі співробітниками).

З метою формування «soft skills» в освітньому процесі широко використовуються командні проекти, комунікативні навички здобувачів освіти, вміння раціонально управляти часом та досягати поставленої цілі.

С. Наход зауважує, що велике значення в структурі «soft skills» надається акмеологічному компоненту, що спирається на центри самоіндивідуалізації здобувача освіти та представлений такими якостями особистості: – ініціативність; – самостійне цілепокладання; – інтенсивна включеність у діяльність; – ергічність (розумова, психологічна витривалість); – психологічна пластичність (здатність пристосовуватися до змін); – володіння прийомами саморегуляції (самоконтроль, самокорекція, самокомпенсація); – орієнтація на саморозвиток та самовдосконалення; – прагнення до самореалізації [1, с. 132].

Отже, «soft skills» є важливою навичкою здобувача освіти, який прагне бути затребуваним в професійній діяльності. Виникає необхідність у формуванні цих навичок під час здобуття освіти студентами.

ЛІТЕРАТУРА

1. Наход С. А. Значущість «soft skills» для професійного становлення майбутніх фахівців соціономічних професій. Науковий журнал Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. 2018. № 63. С. 131-135.

УДК377.1

ВАЖЛИВІСТЬ СУЧАСНИХ ІННОВАЦІЙ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ПІДГОТОВЦІ ФАХОВИХ МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ

Тетяна Лагута

Харківський політехнічний фаховий коледж

Всі учасники навчально-виховного процесу виконують значну роботу в якійсній підготовці фахових молодших бакалаврів. Вирішити цю проблему допомагає впровадження інноваційних технологій навчання. За останні роки відбулась докірна зміна ролі і місця комп'ютеризації освітнього процесу в коледжі. Студенти, що вміло володіють комп'ютеризацією та інформаційними технологіями мають професійний підхід до оцінки проблеми, що виникає в організації навчального процесу. Комп'ютерні засоби розміщуються в комп'ютерних класах, де наші студенти виконують з використанням комп'ютерних програм тестові завдання для перевірки набутих знань, розрахунки практичних робіт, курсових робіт, в яких складаються бізнес плани з вибором вигідного та рентабельного варіанту, розробляються сучасні проектні рішення. Особливо важливо використання комп'ютерних програм при виконанні дипломних проектів. Розроблення комп'ютерних програм дозволяє виконати вибір найбільш ефективного рішення для проектування сучасних пристроїв та вирішення всіх питань. На веб – сторінках викладача в класрумі викладається теоретичний матеріал за темами дисциплін, практичні завдання, самостійне опрацювання, оцінюється знання та творча робота

студентів в домашньому завданні. Особливо важлива практична підготовка фахових молодших бакалаврів для поновлення постраждалої економіки країни. Випускники нашого коледжу працюють на підприємствах залізничного транспорту, метрополітену, обчислювальних центрів Південної залізниці та метрополітену, підприємствах транспортного будівництва та інших промислових підприємств.

Деякі випускники працюють на керівних посадах. Ми пишаємося нашими випускниками. Якщо при виконанні виробничого процесу створюється проблемна ситуація, то знання інформаційних технологій дає можливість фахівцям своєчасно прийняти вірне рішення. Формування у майбутніх фахівців в професійній діяльності знань комп'ютеризації та інформаційних технологій важливо для забезпечення ефективного виконання робіт з урахуванням досягнень науково-технічного прогресу. Включення комп'ютерно – орієнтованої складової в систему освітнього процесу та в методичне забезпечення сприяє підвищенню якості та ефективності підготовки фахових молодших бакалаврів коледжу за рахунок:

- доступу до раніше недосяжним комп'ютерним технологіям;
- регулювання інтенсивності навчання на різних етапах навчання;
- електронні бібліотеки (електронні журнали, конспекти лекцій, онлайн дані);
- інтеграція систем цифрових баз даних, що містять записи про співробітників, студентів;
- електронна пошта, як один із основних шляхів комунікацій;
- веб-сайти, як домінуючий канал надання інформації та тощо.

Таким чином, комплексне застосування традиційних та комп'ютерно-інноваційних технологій навчання дозволяє підвищувати ефективність професійної підготовки фахових молодших бакалаврів коледжу. Між Харківським політехнічним фаховим коледжем та Харківським національним університетом міського господарства імені О.М. Бекетова. підписано в 2023 році меморандум про співпрацю. Цей документ передбачає зміцнення

співпраці між навчальними закладами, спільні зусилля у сфері освіти та науки, співпраці, проведення наукових стажувань та практик для студентів обох учасників. Такі ініціативи можуть принести велику користь для підготовки кваліфікованих фахівців, сприяти розвитку нашого міста та поновлення економіки країни.

УДК 377.1

ФОРМУВАННЯ СВІТОГЛЯДУ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Ганна Ландишевська

Харківський фаховий коледж технологій та дизайну

Сучасні освітні платформи дають змогу викладачу гуманітарних дисциплін якісно проводити заняття онлайн. Потужна техніка та сервісна підтримка дозволяють змогу обирати різноманітні види роботи на заняттях дистанційного режиму.

Ефективність освітнього процесу залежить від контакту викладача зі студентами, від авторських лекцій, правильного підбору відеоуроків, експрес уроків, презентацій, вебінарів, конференцій, тестування тощо.

Важливу роль у формуванні світогляду майбутнього фахівця відіграє самостійна робота студентів. Електронний ресурс дозволяє викладачу проводити такі види самостійної роботи, як читання програмних творів із української та і зарубіжної літератури в інтернеті, слухання аудіокниг за програмою, укладання опорних конспектів і паспортів до художніх творів після переглядів відео- та експрес уроків.

Щоб перевірити знання літературного твору, доцільно давати студентам завдання:

- самостійні письмові роботи проблемного характеру,
- укладання конспекту лекцій (лекція скидається на фото),
- ілюстрування епізодів художнього твору (переважно прозового),
- створення емблеми (символу) до поетичного твору,
- написання мінітворів на задану тему (есе, роздум),

- порівняльна характеристика художнього програмного твору з його екранізацією,
- складання схем,
- розв'язування тестів різного рівня складності,
- написання літературних диктантів,
- формулювання вікторинних запитань,
- складання кросвордів за життям і творчістю письменників і т. ін.

Формуючи світогляд майбутніх фахівців – фахових молодших бакалаврів у передвищих фахових навчальних закладах, не слід забувати про підготовку студентів до складання ЗНО та НМТ. Для цього варто організувати для студентів індивідуальні додаткові заняття з української мови або курси удосконалення і поглиблення знань. З української літератури теж бажано проводити індивідуальні консультації для тих студентів, які обирають цей предмет четвертим (після трьох обов'язкових).

Таким чином, і в умовах воєнного стану завдяки інформаційно-комп'ютерним технологіям можна забезпечити якісну освіту фаховим молодшим бакалаврам.

УДК377.1

**УПРОВАДЖЕННЯ НАВИЧОК SOFT SKILLS У СПІЛКУВАННІ ЗІ
ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ МЕДИЧНОГО ФАХОВОГО КОЛЕДЖУ
ХНМУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ**

Тетяна Лебединець, Ірина Гуляєва, Інна Гук

Медичний фаховий коледж

Харківського національного медичного університету

Розвиток професійної комунікативної діяльності не лише майбутнього фахівця, а й викладача закладу освіти є актуальним, адже комунікація – одна з головних характеристик того чи іншого рівня кваліфікації. З одного боку, викладач повинен доносити до здобувачів інформацію, ідеї, проблеми, рішення, власний досвід та аргументацію, з іншого боку, здобувач освіти повинен вміти збирати, інтерпретувати та застосувати дані, спілкуватися з професійних питань усно та письмово, зрозуміло доносити власні знання,

висновки. Дистанційна освіта, яка стала єдиною формою здобуття освіти в Харкові в умовах воєнного стану, має свої переваги: навчання в будь-який час, у будь-якому місці, у спокійній обстановці тощо, але є один, важливий, недолік при дистанційному навчанні – це зведення до мінімуму комунікації студентів один з одним і з викладачами. Отже, актуальним в освіті стало питання: як довести до максимуму спілкування в процесі навчання?

Підвищити комунікативність у процесі здобуття освіти в умовах дистанційного навчання допомагають софт скіли – так звані м'які навички.

М'які навички існували завжди. Проте на них не так сильно наголошували, тому й виникло чимало міфів про розвиток та формування Soft Skills. Якщо важливими під час навчання завжди були для фахівця професійні навички (Hard Skills), то сьогодні змушує привертати увагу до універсальних якостей (Soft Skills), які не піддаються планомірному навчанню. Soft Skills – це навички, що містять співчуття, вміння приймати рішення, наполегливість, вміння працювати в команді, вирішувати конфлікти тощо. Володіння ними дає змогу досягати успіху в освітньому процесі та поза ним, зокрема підвищити якість знань, мотивувати здобувачів освіти.

Досягти зацікавленості на своїх заняттях, підвищити комунікативність здобувачів на парах допомагає ігровий формат, групова робота, зокрема захист проєктів, замість проведення контрольного опитування чи тестування; критичне мислення – вміння мислити раціонально, самостійно та шукати логічний зв'язок між знайденою чи почутою інформацією, адже опанувавши це вміння, здобувачі мислять систематично та реагують на проблеми ефективніше, бо аналізують інформацію, спираючись на реальні факти, а не на чийсь ідеї чи припущення. Лекції, семінарські та практичні заняття проводимо у формі дискусій, розгорнутих питань; під час вивчення нових тем – у формі дослідження. Дослідження проводимо, розбиваючи студентів на мінігрупи, це, у свою чергу, дає можливість навчитися працювати в колективі, обирати лідера групи, розподіляти завдання. Систематично на парах застосовуємо зворотний зв'язок, який розвиває комунікативні здібності здобувачів, вміння робити

висновки, вирішувати проблеми. Стрімкий розвиток технологій дозволяє використовувати під час занять віртуальні онлайн-дошки (Jambord, Padlet), інтерактивні завдання, що привертають увагу здобувачів, підвищують інтерес до дисципліни, допомагають краще засвоїти матеріал.

Зважаючи на вищесказане, можна зробити висновок, що пандемія, а потім умови воєнного стану змусили викладачів перейти на нові форми та методи викладання, спілкування, опанувати цифрові технології в навчанні, щоб не знизити якість знань здобувачів, зберегти контингент, розвивати комунікативність у режимі онлайн, адаптувати здобувачів, майбутніх фахівців, до ринку праці в умовах сьогодення, навчивши їх критично мислити, працювати в команді, ставити цілі й досягати їх, приймати в житті правильні рішення, досягати успіху в тих чи інших обставинах чи галузях.

УДК377.1

КОМУНІКАТИВНІ ОСОБЛИВОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Тетяна Лебединець, Катерина Куренкова, Ірина Чусва

Медичний фаховий коледж

Харківського національного медичного університету

Ефективна взаємодія та комунікація між викладачами й здобувачами освіти сьогодні як ніколи набуває особливого значення, адже виклики воєнного стану кардинально змінюють звичні умови та формат навчального процесу. Це породжує додаткові труднощі та бар'єри для налагодження конструктивної комунікації між усіма учасниками освітнього процесу.

Для підтримання рівня ефективності у кризових умовах викладачі мають володіти та постійно вдосконалювати так звані soft skills – «м'які навички», бо саме вони забезпечують емоційний контакт, взаєморозуміння, довіру, здатність надавати підтримку тим, хто її потребує. До ключових soft skills викладача можна віднести спостережливість і уважність до потреб аудиторії, толерантність, терпимість, доброзичливість у спілкуванні, вміння налагоджувати зворотний зв'язок, навички побудови конструктивного діалогу та вирішення конфліктів. Також не менш важливими є стресостійкість та

вміння зберігати самоконтроль, адже викладач має бути емоційною опорою та орієнтиром стійкості для здобувачів освіти, особливо за складних обставин.

Окрім того, варто заохочувати здобувачів освіти також розвивати власний набір м'яких навичок, адже це необхідно для їхньої особистісної та професійної самореалізації як в поточних умовах навчання, так і у подальшому житті. Ідея полягає в тому, що здобувачі освіти мають отримати певну базу знань, а в який спосіб – разом із групою чи індивідуально – вони обирають самотійно. Звичайно, основним завданням викладача залишається передання знань: дати структуру, організувати зворотній зв'язок, налагодити процес перевірки, – але спосіб взаємодії здобувачів освіти й викладача змінився. Роль здобувача освіти набула максимальної самотійності, і лівова частка матеріалу виносить на самотійне опрацювання. Це означає, що основна відповідальність за навчання покладена на плечі здобувачів освіти, а те, наскільки їм це вдасться, залежить від індивідуальних умінь і талантів кожного.

Ще одним важливим аспектом є розвиток цифрової грамотності як частини soft skills компетентностей як для викладачів, так і здобувачів освіти, що дають можливість зробити процес синхронного дистанційного навчання більш гнучким, але не менш ефективними. Хмарні сервіси організації синхронного відеозв'язку Zoom, Google Meet, Microsoft Teams (проведення занять та їх запис), Moodle (методичні матеріали, тести та їх перевірка, індивідуальні плани тощо), Telegram (процес комунікації – пояснення, перевірка домашніх завдань, можливість висловитися кожному здобувачу освіти) та інші – навички користування усіма цими інструментами є основою для навчання сьогодні.

Варто пам'ятати, що дистанційне навчання під час війни радикально відрізняється від навчання в карантинний період. Воно є ще одним викликом для адміністрації, викладацького складу й самих здобувачів освіти. Підготовка до проведення занять має враховувати необхідність оперативної психологічної допомоги та налаштування на конструктивну взаємодію шляхом застосування

мотивуючих підходів і налагодження атмосфери довіри. Не слід забувати, що серед здобувачів освіти можуть бути такі, які приєднуються з «гарячих» регіонів і не можуть проявляти високу продуктивність, а інколи можуть бути агресивними та грубими. Тут важлива робота психолога закладу для подальшої психологічної підтримки.

Таким чином, на сучасному етапі освітнього процесу в умовах воєнного стану викладачі повинні надавати перевагу якісній комунікації зі здобувачами освіти, підтриманню особистісних зв'язків, висвітленню актуальних тем і психологічній підтримці при викладанні своїх дисциплін, не нехтуючи при цьому академічними знаннями. Однак, треба пам'ятати, що розвиток цифрової грамотності, як частини soft skills компетентностей, є запорукою ефективної комунікації, навчання, особистісного розвитку в сучасних непростих умовах.

УДК377.1

АСПЕКТИ SOFT SKILLS В ПЕДАГОГІЧНІЙ КОМУНІКАЦІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Вікторія Левченко

*Комунальний заклад "Харківська гуманітарно-педагогічна академія"
Харківської обласної ради*

Умови воєнного стану можуть створювати надзвичайно складні ситуації для системи освіти та спілкування зі здобувачами освіти. Застосування soft skills, або м'яких навичок, стає особливо важливим в таких умовах.

У воєнний період емоції учнів можуть бути особливо напруженими. Вчителі повинні виявляти емпатію та розуміння, допомагаючи учням подолати стрес та тривогу. Важливо активно слухати їхні історії та думки, створюючи безпечне середовище для вираження емоцій. Вчителі та інші освітні працівники повинні бути емпатичними і сприйнятливими до того, що діти і їхні сім'ї можуть переживати під час воєнного конфлікту. Здатність відчувати та розуміти їхні почуття може покращити якість комунікації.

Уміння вчителя залишатися спокійним і витриманим є важливим у воєнних умовах. Це може включати здатність ефективно реагувати на несподівані обставини та забезпечувати стабільність в навчальному процесі. В

умовах воєнного стану невизначеність і стрес можуть бути поширеними. Вчителі повинні виявляти спокій і витримку, допомагаючи створити стабільне та безпечне середовище для учнів.

Воєнний конфлікт може призводити до змін у розкладі, методах викладання та доступі до ресурсів. Вчителі повинні бути гнучкими, адаптуючи свої стратегії для забезпечення найефективнішого навчання у нових умовах. Вчителі повинні бути гнучкими та адаптивними до змін в навчальному процесі та викликів, пов'язаних з воєнним конфліктом. Це може включати зміни в розкладі, методах викладання та форматах навчання.

Важливо не тільки говорити, але й слухати учнів. Вчитель повинен створювати можливості для вираження думок, дозволяючи учням висловлювати свої погляди та вислуховувати думки інших. Спроможність слухати учнів і їхні скарги, побажання або турботи є важливою. Це може допомогти вчителям легше реагувати на потреби учнів та надавати відповідну підтримку.

Воєнний конфлікт може суттєво вплинути на психічне здоров'я учнів. Вчителі повинні виявляти здатність сприяти психосоціальному благополуччю, організовуючи сесії підтримки, групові заняття для розмов та інші ініціативи, спрямовані на підтримку емоційного стану учнів. Важливо включати в педагогічний процес елементи, спрямовані на підтримку психосоціального благополуччя учнів. Це може включати психологічну підтримку, групові заняття для вираження емоцій та практики самозахисту.

Конфлікт може виявити різні культурні відмінності серед учнів. Вчителі повинні підтримувати толерантність та визнавати різноманіття, створюючи безпечне середовище для кожного учня, незалежно від його культурного тла. Врахування культурних відмінностей і толерантне ставлення до різних переконань і традицій може сприяти побудові позитивних відносин та підтримці учнів.

Ситуація вимагає співпраці між всіма учасниками освітнього процесу. Вчителі, учні та їхні сім'ї повинні працювати як команда, обмінюючись інформацією та підтримкою. Умови воєнного стану можуть вимагати близької

співпраці між вчителями, учнями та їхніми сім'ями. Здатність працювати як команда та допомагати один одному може виявитися критичною.

Узагальнюючи, використання soft skills у комунікації зі здобувачами освіти в умовах воєнного стану є важливою складовою успішної освіти в стресових обставинах. Вчителі, розвиваючи ці навички, можуть створювати позитивне та підтримуюче навчальне середовище для дітей та молоді в умовах воєнного конфлікту. Загальною метою використання soft skills у комунікації зі здобувачами освіти в умовах воєнного стану є забезпечення безпеки, підтримки та нормалізації навчання.

УДК377.1

**ПІДТРИМАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ
ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ ШЛЯХОМ
КОМУНІКАЦІЇ ТА АКТИВІЗАЦІЇ ВИХОВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ
ПОЗИЦІЇ**

**Тамара Левченко, Андрій Безуглий, Віталій Карбан
Красноградський аграрно-технічний фаховий коледж
імені Ф.Я. Тимошенка**

У жахливих умовах повномасштабної війни російської федерації проти України особливо страждають українські діти. Внаслідок своєї фізіологічної, психологічної і соціальної незрілості, незавершеного розвитку свідомості і світогляду, браку досвіду долаття життєвих труднощів, не сформованості навичок психоемоційної саморегуляції, вони особливо піддаються стресу війни. Перед педагогічними колективами закладів освіти усіх типів стоїть завдання надання першої психологічної допомоги здобувачам освіти, плекання їх ментального здоров'я і підтримання психологічного благополуччя.

Однак, виконання цього завдання обтяжується фактом продовження обстрілів цивільних і цивільної інфраструктури країни, втратою для багатьох громадян можливості належно задовольнити базові потреби, перебуванням самих педагогів не в цілком безпечних умовах та важких душевних переживаннях.

Тому, на нашу думку, обмін позитивним досвідом підтримки психологічного благополуччя студентів є актуальним та важливим у контексті якісного здійснення освітнього процесу.

Слід зазначити, що детальний науковий аналіз поняття «психологічне благополуччя» дозволяє відмежувати його від інших понять, таких, як «психічне здоров'я», «психологічне здоров'я», «якість життя». Хоч ці поняття близькі за своєю суттю, але відмінні у значеннях і виявах.

Поняття «психологічне благополуччя» увів у психологічний вжиток

N. Bradburn, який відрізняв його від терміну «психічне здоров'я» і ототожнював із суб'єктивним відчуттям щастя і загальної задоволеності життям.

На сьогодні поширеною концепцією є шестикомпонентна модель К. Ріфф, у якій виокремлені шість основних компонентів психологічного благополуччя:

Позитивне ставлення до себе і свого минулого життя (самоприйняття);

Наявність цілей і занять, що додають життю сенс (наявність цілей у житті);

Здатність виконувати вимоги повсякденного життя (компетентність);

Відчуття безперервного розвитку й самореалізації (особистісне зростання);

Відносини з іншими, пронизані турботою та довірою (позитивні відносини з іншими);

Здатність наслідувати власні переконання (автономність) .

М.Й. Варій психологічне благополуччя розглядає як складову суб'єктивного, поряд з іншими: соціальним, духовним, фізичним (тілесним), матеріальним. Під психологічним благополуччям має на увазі душевний комфорт, узгодженість психічних процесів і функцій, відчуття цілісності, внутрішньої рівноваги.

**ВИКОРИСТАННЯ ОСВІТНІХ ІННОВАЦІЙНИХ ДИСТАНЦІЙНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ У ФОРМУВАННІ «SOFT SKILLS» СТУДЕНТІВ
ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ**

Наталія Лінчану

Харківський машинобудівний фаховий коледж

Сучасна вища освіта стає не лише передачею фахових знань, але і формуванням широкого спектру «Soft skills» – навичок, які сприяють успішному функціонуванню в сучасному суспільстві. За останній час освітні інноваційні дистанційні технології стали інструментом у формуванні цих навичок серед студентів фахової передвищої освіти.

Якість підготовки студентів має визначатися сформованістю не лише професійних компетентностей, а й універсальних, «нетрадиційних» для машинобудівного профілю «Soft skills». «Soft skills» («м'які навички», «навички успішності», «соціальні навички», «універсальні навички») дають змогу випускникам ЗФПО бути успішними на своєму робочому місці. Це навички комунікації та лідерства, вміння брати на себе відповідальність і працювати в критичних умовах, здатність вирішувати конфлікти, працювати в команді, управляти своїм часом, креативність та ін. Саме м'які навички забезпечують якісне застосування технічних знань та умінь, здобутих в результаті освіти.

Отже, процес навчання студентів має бути орієнтований на такі аспекти, які дозволять відповідати сучасним вимогам ринку праці, вимогам роботодавців відповідно до національних та міжнародних стандартів.

Проблема розвитку «Soft skills» ставить перед викладачем завдання зміни не тільки форматів, а й технологій взаємодії студентів та викладачів. Тому впровадження у процес навчання інноваційних дистанційних освітніх технологій та різних інтерактивних методів навчання набуває особливої актуальності.

Однією з ключових переваг використання дистанційних технологій є можливість онлайн-взаємодії та співпраці між студентами. Віртуальні форуми,

групи для обговорення та спільні проекти розширюють можливості комунікації та співпраці, розвиваючи навички командної роботи та ефективної комунікації.

Студенти, які використовують дистанційні технології, навчаються самоменеджменту та організаційним навичкам. Вони відповідають за своє навчання, встановлюють розклад, вирішують, у якому темпі вони навчаються. Це розвиває в них відповідальність та вміння самостійно організувати свій час. Використання інтерактивних віртуальних завдань та симуляцій дозволяє студентам розвивати креативність та критичне мислення. Це важливо для вирішення реальних проблем та аналізу ситуацій, що сприяє розвитку аналітичних навичок. Віртуальні дискусії та онлайн-комунікація розвивають навички письмового спілкування та вивчення психології віртуальної комунікації. Студенти вчаться висловлювати свою думку чітко та аргументовано.

Освітня дистанційна інноваційна технологія являє собою кілька взаємопов'язаних компонентів. Перший – впровадження інтерактивних форм навчання та проведення виховних заходів, спрямованих на формуванні відповідних компетентностей; другий – різноманітні засоби інтегрування інноваційних технологій у процес навчання на базі інформаційної, технологічної, організаційної та комунікаційної особливостей надання інформації студентам. Таким чином, дистанційні інноваційні технології поєднують у собі як інтерактивні форми навчання, так і інформаційно-комунікаційні технології.

Гармонійне, продумане поєднання освітніх дистанційних інноваційних форм і методів кожного конкретного заняття в залежності від його мети допомагає підвищити якість та інтенсивність освітнього процесу та гарантує успішне формування та розвиток «Soft skills» навіть у складних умовах війни.

СУТНІСТЬ ПОНЯТТЯ «ІННОВАЦІЇ» У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦЯ З ХОРЕОГРАФІЇ

Олена Лисюк, Наталія Добролюбова

КЗ «Харківський фаховий вищий коледж мистецтв» ХОР

Сьогодні у педагогічному загалі при вживанні термінології з сучасним змістом, «інновації» частіше розглядають як інноваційний підхід до організації та застосування інноваційних методів викладання. Хоча поняття «педагогічна інновація» охоплює значно ширші види педагогічної діяльності (Наказ МОН України від 18.06.2021 № 686, зі змінами від 24.05.2022 № 472). Інноваційна діяльність має бути спрямована на «...вдосконалення конкурентоздатних технологій, продукції або послуг новий підхід до надання освітніх послуг, їх адаптація до потреб ринку праці та суспільства» (Закон України «Про фахову передвищу освіту», 2019-2023. Ст.1, п.5).

Педагогічна інноватика при розробці змісту мистецької освіти і хореографії, як спеціальності фахової передвищої освіти зокрема, має спиратися на компетентності, які визначені у стандарті фахової передвищої освіти за спеціальністю 024 «Хореографія» галузі знань 02 «Культура і мистецтво» та на вимоги сучасного ринку праці.

Ключовим питанням тут виступає формування фахівця з певними знаннями, вміннями і навичками, здатного не тільки наслідувати культуру старшого покоління, володіти функціональною підготовкою, але і володіти творчим мисленням. Це має бути особистість, яка зорієнтована на саморозвиток і займає активну життєву позицію, здатна до методологічної рефлексії, продуктивного мислення, творчого ставлення до подій і творчої діяльності.

Самі поняття «творчість» та «інноватика/інноваційна діяльність» дуже близькі за змістом, але все ж не тотожні. Інноваційний процес полягає у формуванні й розвитку змісту та організації нового. В цілому, під інноваційним процесом розуміється комплексна діяльність по створенню (розробці), освоєнню, використанню й поширенню нововведень. Педагогічна інновація –

нововведення в педагогічну діяльність, зміни в змісті й технологіях навчання та виховання, що мають метою підвищення їхньої ефективності. Інновації в освіті – процес створення, запровадження та поширення в освітній практиці нових ідей, засобів, педагогічних та управлінських технологій, у результаті яких підвищуються показники досягнень структурних компонентів освіти, відбувається перехід системи до якісного іншого стану.

Інноваційна діяльність і у педагогіці у тому числі, не уявляється без творчого підходу до справи. Не можливо виховати творчу людину, майбутнього хореографа (виконавця, балетмейстера, педагога) не будучи власно творчо налаштованим та не мати креативну педагогічну спрямованість (розробляти відповідні педагогічні технології та впроваджувати їх в процес професійної підготовки, створювати творчі проєкти тощо).

Теперішній час це можливість самореалізації, вивільнення творчого потенціалу особистості в культурі як професійній сфері діяльності. Сутність реалізації творчого продукту детермінується через взаємозв'язок культурного споживання, освіти, стилю життя, дозвілля, ідентичності та культурним виробництвом і культурними (мистецькими) товарами. Водночас потрібно зазначити, що культурне/мистецьке виробництво сприяє формуванню культурних цінностей у суспільства, виступає маркером глибинних змін, що відбуваються в архітектоніці соціокультурного простору під впливом, насамперед, технологічних, соціально-економічних та інших процесів. Зміни, що відбуваються у мистецькому просторі є результатом взаємодії креативної спільноти з соціальним середовищем, економікою, менеджментом, сферою культурно-мистецького, дозвілєвого спрямування тощо.

Хореографія, як один з самих динамічних видів мистецтв, виховує комунікабельність, працьовитість, вміння добиватися мети, формує емоційну культуру спілкування. Крім того, вона розвиває асоціативне мислення, формує аксіологічну та мотиваційну спрямованість особистості, когнітивний, поведінковий та емоційно-оцінний аспекти вибору професії та самореалізації в ній.

ЗАСТОСУВАННЯ «ЦИФРОВИХ» ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТІ

Віктор Личманенко, Андрій Трембач, Олександр Сидоренко

Красноградський аграрно – технічний фаховий коледж

імені Ф.Я. Тимошенка

Ще з початку повномасштабного воєнного вторгнення класні керівники та куратори навчальних груп доклали максимум зусиль для безпечного доїзду здобувачів освіти до своїх родин, моніторили ситуацію з перебуванням студентів вдома та поза межами області і країни, надавали моральну і практичну підтримку, виходячи з потреб дітей, демонстрували високий патріотизм і віру в перемогу.

Студентам, які вимушено залишились проживати в гуртожитку навчального закладу, педагоги надавали матеріальну допомогу, супровід в укритті, деяким студентам запропонували тимчасовий прихисток вдома.

Оскільки студенти та викладачі знаходились в зоні активних бойових дії на території області, важливо було вислухати переживання кожного, надати групову психологічну підтримку, створити атмосферу небайдужості, розуміння цінності кожного, допомогти інтегрувати пережитий досвід для забезпечення відчуття неперервності життєвого шляху, розширення життєвої перспективи.

В умовах зтяжного характеру воєнних дій важливим було налаштувати здобувачів освіти на моральну витривалість, терпіння, стресостійкість. З цією метою у травні проведено інтегрований урок із зарубіжної літератури та філософії «Життєстійкість як провідна ідея твору Е. Хемінгуея «Старий і море», що стало метафоричним прикладом досвіду боротьби і перемоги людини над несприятливими обставинами.

З метою вивчення психологічного самопочуття студентів було проведено масштабне онлайн-опитування. Результати дослідження показали, що пережиті молоддю стресові події спонукали посттравматичний ріст, який виявився у переживанні цінності щоденного життя, задоволеності своїм життям загалом, оптимістичному налаштуванні на майбутнє, покращенню

соціальної підтримки. Однак, діагностувалось зниження здатності до цілепокладання, що виявляється у труднощах щодо планування життя, нечіткому баченні віддаленої життєвої перспективи.

Війна, яка триває, зумовлює високу готовність педагогічних працівників надалі бути чутливими до психоемоційного стану студентів, вчасно підтримати, заспокоїти, допомогти відреагувати емоції. Сьогодні в умовах синхронного дистанційного навчання викладачі забезпечують індивідуальний та особистісний підходи в освіті молоді, враховують їх життєву ситуацію, залишаються надійним джерелом підтримки та опори.

У час воєнного стану, заклади фахової передвищої освіти, так як і заклади загальної середньої освіти, продовжують навчати та виховувати студентів. На сьогодні постає питання пошуку нових підходів до організації навчального процесу у закладах ФПО для підвищення якості освіти і зацікавлення студентів у вивченні загальноосвітніх та спеціальних предметів в рамках діючих навчальних планів і програм, а також у вихованні особистості. Сучасними педагогічними технологіями, які широко використовують викладачі, є інформаційні та цифрові технології.

Згідно Концепції розвитку економіки та суспільства України *цифровізація* – насичення фізичного світу електронно-цифровими пристроями, засобами, системами та налагодження електронно-комунікаційного обміну між ними, що фактично уможливорює інтегральну взаємодію віртуального та фізичного, тобто створює кіберфізичний простір.

УДК 377.1

**ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ПІД ЧАС
ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ З ПІДГОТОВКИ ФАХОВИХ
МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ**

Євгенія Літвінова

Харківський фаховий коледж технологій та дизайну

Для керівників коледжів проблемою стало якісна організація освітнього процесу в процесі суміжного навчання.

Варіанти суміжної форми навчання:

- сполучення очної форми навчання з дистанційною;
- використання технологій дистанційного навчання і різних форм роботи з електронними ресурсами;
- сполучення самостійного навчання й очного;
- суміш підручників та навчальних матеріалів з електронними ресурсами;

Основні моделі сполучного навчання.

Ротаційна модель.

В її основі є «ротація» студентів у навчальному закладі. Відбувається «ротація» різноманітної діяльності студентів – онлайн і офлайн. Частину матеріалів студенти проробляють самостійно, консультуючись з викладачами або вивчають наступну частину матеріалу. Така модель найбільш пристосована для більшості навчальних закладів України, які обрали суміжний формат навчання.

Гнучка модель.

У рамках цієї моделі студенти працюють за індивідуальним розкладом. Викладач є інструктором, який координує їхню діяльність і консультує. Консультації викладач може давати як очно, так і офлайн. Така модель підходить для навчальних закладах з дистанційною формою навчання.

Особисто орієнтована модель.

Студенти навчаються очно, але паралельно працюють з онлайн курсами. Таку модель використовують для поглибленого вивчення дисциплін у сполученні з різними формами навчання.

Модель збагаченого віртуального осередку.

Ця робота передбачає основну роботу в онлайн. Також студент може відвідувати певні заняття на початку і в кінці вивченої теми. Така модель позитивно діє під час війни зруйнованого або пошкодженого навчального закладу, або під час небезпечного онлайн навчання.

**ФОРМУВАННЯ У СТУДЕНТІВ SOFT SKILLS «М'ЯКИХ НАВИЧОК»
В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ**

Валентина Лобко-Лобановська

***Харківський державний професійно-педагогічний фаховий коледж
імені В. І. Вернадського***

Однією з фундаментальних складових людського життя – є безпека.

Сьогодні, сповнене труднощів, виявило значущість навичок softs kills, які сприяють соціальній адаптації студентів у складних умовах воєнної агресії. Навички soft skills – це навички нашої перемоги, які зміцнюють впевненість у собі, допомагаючи вистояти та плідно працювати в цей нелегкий час.

У часи невизначеності дуже важливе значення має міжособистісна комунікація – це вміння самоорганізовуватися й спілкуватися, працювати в команді, логічно організувати свою діяльність, критично, нестандартно мислити та в екстремальних ситуаціях ухвалювати правильні рішення.

З перших годин війни для педагогів коледжу пріоритетними завданнями стали безпека студентів та співробітників, запобігання хаосу та невизначеності, організація освітнього процесу у дистанційному режимі, формування банку даних місцезнаходження студентів і працівників закладу, встановлення контактів з батьками студентів.

Війна впливає на всі сфери нашого життя. Перед глобальними випробуваннями опинився й наш навчальний заклад. Масштабні виклики сьогодення, швидкий розвиток технологій розширюють діапазон навичок, які потрібні сучасному кваліфікованому фахівцю, адже війна внесла корективи у життя кожного українця, у професійну діяльність, а також у внутрішній емоційний стан.

Непросто в умовах військової агресії стимулювати студентів до навчання у дистанційному режимі, спонукати їх бути дисциплінованими та пунктуальними. Тож навички креативності та навчання протягом життя допомагають педагогам ефективно використовувати інноваційні методи та засоби організації освітнього процесу.

Найчастіше, коли говорять про навички, мають на увазі професійні знання і вміння. Але не менш важливі й soft skills або, як їх ще називають, «гнучкі навички» – універсальні непрофесійні якості, не прив'язані до певної професії та кваліфікації, які допомагають нам досягати успіху в роботі, навчанні та у повсякденному житті незалежно від сфери діяльності.

Тобто soft skills – це надпрофесійні навички, не пов'язані з посадовими обов'язками людини, серед яких:

- соціальні;
- емоційний інтелект;
- сила волі;
- завзятість;
- креативне мислення;
- вміння протидіяти стресам і знаходити спільну мову з оточенням;
- здатність адаптуватися до змін в умовах життя й праці;
- здатність до навчання та інші.

Усі зазначені навички знаходять свою реалізацію в ході вивчення майбутніми фахівцями дисципліни «Українська мова (за професійним спілкуванням)». Під час проведення практичних занять, організації самостійної роботи студентів ми орієнтуємось на ці запити та гнучко реагуємо, змінюючи як змістове наповнення, так і сам процес здобуття відповідних знань, набуття досвіду професійної діяльності.

У цей складний час педагоги стали для здобувачів освіти прикладом стабільності, впевненості у завтрашньому дні, створюючи умови, які допомагають студентам впоратися зі стресом від війни та почувати себе в безпеці. Отже, актуальність навичок soft skills в сфері забезпечення власної психологічної безпеки та впевненості у собі в умовах військової агресії очевидна та безперечна.

ВПЛИВ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ НА РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ СТУДЕНТА

Наталія Лола

*ВСП «Харківський комп'ютерно-технологічний фаховий коледж
Національного технічного університету
«Харківський політехнічний інститут»*

Інтерактивне навчання – це навчання, яке відбувається за умови активної взаємодії всіх учасників освітнього процесу. Це є діалогове навчання, у процесі якого створюються умови для співпраці та взаємодії викладача зі студентами. Під час такого навчання студент учиться критично мислити, не боятися висловлювати свою позицію, аргументувати й наводити переконливі приклади, позитивно сприймати критику, що є ключовим моментом для формування та розвитку майбутнього фахівця будь-якої галузі.

Головне завдання викладача – підготувати освіченого, творчого, конкурентноспроможного на сучасному ринку праці фахівця. Через саморозвиток і постійний аналіз своєї роботи викладач зможе розвинути психологічну грамотність та почуття такту, які так необхідні у воєнний час.

Науковцями доведено, що інтерактивне навчання є ефективним методом стимулювання інтересу до навчання. Такий метод сприяє:

- оволодінню етапами навчальної діяльності,
- розвитку критичного мислення,
- розвитку самостійності та впевненості в собі,
- розвитку креативності,
- формуванню організаторських і комунікативних здібностей,
- формуванню професійних компетенцій,
- зростанню успішності.

Інтерактивне навчання забезпечує демократичність спілкування викладача зі студентами. Під час такого навчання формується й розвивається критичне мислення студента. Основними принципами є відкритість, свобода вибору та думки. Викладач повинен постійно контролювати процес навчання

– підводити підсумки, оцінювати, вносити корективи, мотивувати, щоб студент постійно прагнув удосконалювати знання. Інтерактивна діяльність передбачає організацію і розвиток такого спілкування, яке сприяє взаєморозумінню, взаємодії, рішенню загальних, але значимих для кожного учасника задач. Отже, саме за таких умов формується критичне мислення, що у майбутньому допомагатиме вирішенню професійних завдань.

УДК337.1

ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК SOFT SKILLS У СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Віктор Лук'янов

*ВСП «Житлово-комунальний фаховий коледж ХНУМГ
імені О.М.Бекетова»*

Багато людей вважають, що кар'єрний успіх залежить виключно від досвіду та рівня майстерності, від того, наскільки добре людина розуміється на своїй безпосередній роботі. Але це далеко не так, бо наразі фахівцям потрібні додаткові знання та вміння, які не під силу виконати комп'ютерній програмі або машині-роботу. Саме такі вміння і належать до Soft skills або «м'яких навичок». Останнім часом про необхідність їх розвитку ми чуємо все більше.

Важливим чинником майбутньої професійної успішності студентів закладів фахової передвищої освіти є опанування ними «м'якими» професійними навичками. Для отримання та розвитку Soft skills не існує спеціальних курсів, тому кожен заклад освіти має допомогти студенту не тільки бути висококваліфікованим фахівцем, а й у майбутньому збудувати кар'єру та сформувати власну репутацію і команду.

Soft skills – це комплекс універсальних, надпрофесійних навичок, що відповідають за успішну участь у робочому процесі, високу продуктивність і, на відміну від спеціалізованих навичок, не пов'язані з конкретною сферою, вони допомагають фахівцям взаємодіяти між собою, незалежно від сфери діяльності.

Ми, викладачі, під час викладання дисциплін маємо навчити здобувачів освіти формулювати власну думку та приймати рішення, успішно комунікувати з іншими людьми, критично мислити, працювати в команді, бути креативними, відповідальними та дисциплінованими.

Отже, важливим чинником майбутньої професійної успішності студентів закладів фахової передвищої освіти є опанування ними «м'якими» професійними навичками, бо ринок праці сьогодні вимагає від особистості всебічного розвитку, який забезпечував би конкурентоспроможність фахівця вже на початку його професійної діяльності.

УДК 378.147:33

ПРОБЛЕМИ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІН ЕКОНОМІЧНОГО ЦИКЛУ В ЗАКЛАДІ ОСВІТИ ТЕХНІЧНОГО СПРЯМУВАННЯ

Ірина Луценко

Лозівська філія Харківського автомобільно-дорожнього фахового коледжу

Особливого значення під час розробки сучасних освітніх програм набуває потреба додавання до них компонентів, пов'язаних із засвоєнням м'яких навичок (soft skills) як важливого складника майбутньої успішної кар'єри та професійного розвитку особистості. У процесі викладання дисциплін економічного напрямку в технічному закладі освіти застосування soft skills може бути ключовим для успіху здобувачів освіти. Такі дисципліни можуть стати більш доступними та зрозумілими для тих студентів, які мають складнощі з освоєнням технічних аспектів навчання.

Застосування soft skills також може сприяти розвитку в студентів навичок, важливих для здійснення ефективної професійної діяльності відповідно до основних освітніх програм. Це передбачає формування здатності до ефективних комунікацій з колегами та клієнтами, управління проектами, вміння ухвалювати рішення та розв'язувати проблеми, набуття здатності адаптації до змін та вміння працювати в команді, що важливо під час вирішення проектних завдань. Особливої актуальності цей підхід набуває в технічних закладах освіти, де дисципліни економічного спрямування можуть

бути менш доступними та зрозумілими для студентів, котрі визначально більш орієнтовані на технічну складову освітньої програми. При цьому застосування soft skills реально сприяє додатковому та інтенсивнішому розвитку навичок, що будуть корисними для майбутньої професійної діяльності таких здобувачів освіти.

Крім того, особливого значення в процесі викладання економічних дисциплін набувають інтерактивні методи навчання, що демонструють високу ефективність саме у сфері вивчення економічних компонентів освітніх програм.

До основних типів інтерактивних методів варто віднести такі: групова робота, тобто метод, який полягає в тому, що студенти об'єднуються в групи та працюють над спільним завданням, яке допомагає їм зрозуміти певний аспект дисципліни (наприклад, розв'язати бізнес-кейс, розробити маркетингову стратегію тощо); дебати, що допомагають студентам розвивати навички аргументації та переконування, важливі в бізнесі й політиці, а також сприяють формуванню власної думки щодо процесів, які обговорюються; кейс-метод, який полягає в тому, що студентам пропонуються реальні кейси з бізнесу та інших галузей економіки, які вони аналізують та намагаються знайти найоптимальніше рішення проблеми. Цей метод допомагає здобувачам освіти зрозуміти принципи застосування теоретичних знань у практичній діяльності; рольові ігри, які допомагають вивчати економічні процеси та функціональну взаємодію в компаніях на основі співпраці з іншими студентами; проєкти, що допомагають студентам розвивати практичні навички, як-от аналіз даних, розробка бізнес-планів, підготовка маркетингових стратегій тощо. При цьому здобувачі освіти можуть працювати в команді або індивідуально, виконуючи завдання, пов'язані з певною дисципліною; експерименти й симуляції, що допомагають студентам зрозуміти складні економічні концепції та можуть проводитися як в офлайн, так і в онлайн-форматі.

Загалом можна стверджувати, що застосування інтерактивних методів навчання під час викладання дисциплін економічного спрямування допомагає студентам активно залучатися до освітнього процесу, збільшує їхню мотивацію та зацікавленість у вивченні цих предметів.

УДК 377.1

SOFT SKILLS – АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ОСОБИСТОСТІ

Надія Луценко

Харківський комп'ютерний фаховий коледж

В нашому швидкозмінному технологічному світі, де кожен день пропонує нові виклики і завдання, – розвиток комунікативних здібностей, креативність, критичне мислення, адаптивність та співпраця – є ключовими у формуванні конкурентоспроможності особистості.

Розглянемо детальніше кожен з цих soft skills навичок.

Комунікативні навички. Ефективна комунікація відіграє ключову роль у всіх сферах життя та професійного зростання. Це не просто здатність говорити чи писати, але й вміння чітко висловлювати свої ідеї, слухати інших, розуміти їхні точки зору та адаптувати свій стиль спілкування до різних ситуацій. Пам'ятаєте ті моменти, коли ваша здатність правильно висловити думку або вислухати колегу допомогла знайти спільне рішення? Такі випадки підкреслюють силу ефективної комунікації. Володіння цією навичкою також означає розуміння невербальних сигналів, які часто говорять більше, ніж слова. Це включає в себе вміння читати міміку, жести, тон голосу, що дозволяє краще зрозуміти емоційний стан співрозмовника та контекст розмови. Крім того, мистецтво ефективно аргументувати свою точку зору, не втрачаючи при цьому поваги до інших, є важливим аспектом у будь-якому діалозі.

Критичне мислення. Коли ми стикаємося зі складними проблемами, наше критичне мислення стає вирішальним фактором. Ця навичка означає не лише можливість мислити логічно та аналітично, але й здатність піддавати сумніву інформацію та ідеї. Наразі, ми отримуємо багато суперечливої

інформації, а тому вміння відрізнити факт від фейку є надзвичайно важливим. На лекціях я завжди звертаю увагу на необхідність перевіряти будь-яку інформацію в декількох джерелах, аналізувати та критично оцінювати її. Це дозволяє не лише уникати помилкових висновків, але й спонукає до творчого мислення.

Креативність. Креативність – є фундаментальною в будь-якій сфері, включаючи освіту, науку, технології. В освітній сфері креативність є незамінною у розробці інтерактивних та цікавих методів навчання, що формують нові компетентності, заохочують до критичного мислення, самостійної роботи та спонукають до пошуку нестандартних рішень. А це відкриває безмежні можливості для особистісного та професійного розвитку.

Адаптивність. Адаптивність є ключовою для досягнення успіху. Я завжди нагадую своїм студентам: "Будьте готові до змін!" Швидкість технологічного розвитку вимагає від нас не тільки гнучкості, але й готовності до постійного навчання та освоєння нового. Адаптивність – це здатність швидко переорієнтовуватися в нових обставинах, шукати креативні рішення при виникненні несподіваних викликів та вміння зберігати виваженість навіть у складних ситуаціях; це не просто досвід виживання у світі змін, але й можливість бути на крок попереду, створюючи для себе нові можливості розвитку.

Співпраця. Співпраця є важливою складовою для набуття ключових компетентностей, основою для налагодження міцних професійних та особистих відносин. Здатність ефективно співпрацювати з іншими означає не лише можливість разом вирішувати складні задачі, отримувати високі результати роботи, але й повагу до різних ідей, вміння вислуховувати та взаємодіяти, підтримувати один одного у досягненні спільних цілей, а також конструктивно вирішувати конфлікти. Співпраця також є ключовою у розвитку інновацій та креативних рішень. Це стосується не тільки освітніх чи професійних проектів, але й спільного вирішення соціальних та глобальних викликів.

Комунікативні навички, критичне мислення, креативність, адаптивність, співпраця створюють міцний фундамент для особистісно-професійного розвитку кожного, хто цього прагне.

УДК 377.112.4

ІНТЕГРАЦІЯ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ НА ЗАНЯТТЯХ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Юлія Лучко

Відокремлений структурний підрозділ «Харківський фаховий коледж інформаційних технологій Національного аерокосмічного університету ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»

Сутність поняття "ключові компетентності" стосується не тільки змісту освіти, а передбачає формування в молоді певних навичок для життя й діяльності в соціальній сфері суспільства. За своїми базовими характеристиками такий підхід дає змогу здійснювати навчання фахового молодшого бакалавра на всіх рівнях освіти, дає можливість особистісного та творчого зростання, тобто знайти себе в цьому складному світі.

Одним із найголовніших завдань викладання української літератури є підвищення полікультурної компетентності здобувачів освіти, а також виховання любові до рідного слова, поваги до історії народу, його звичаїв, традицій. Тому вивчення української літератури та історії України впливає на формування базових компетентностей студентів:

- 1) зіставляти літературний твір із відповідною історичною епохою;
- 2) аналізувати історичні образи та порівнювати історичні дані про них з інтерпретацією образів-персонажів у художній літературі;
- 3) розрізняти історичну правду і художній вимисел.

Під час вивчення та дослідження творів української літератури на тлі історичних подій України активізується мислення й увага здобувачів освіти, формується у них вміння не тільки аналізувати й систематизувати інформацію, а й робити власні висновки, збільшувати коло порушених питань. Це сприяє глибшому засвоєнню історичного матеріалу через

вивчення художнього твору, через порівняння історичних подій з інтерпретацією історичних явищ, образів у художній літературі.

Інтегрування ключових компетентностей здобувачів освіти на заняттях української літератури залежить від скоординованої діяльності з викладачами – предметниками, а також вибору й застосування оптимальних організаційних форм, методів, прийомів і засобів навчання.

Українська література	Історія України
М. Куліш. Сатирична комедія «Мина Мазайло».	«Українізація»: форма і зміст
<ol style="list-style-type: none"> 1. Що ви знаєте про «українізацію» з історії України? 2. Які проглядаються позиції в суспільстві щодо «українізації»? Відповіді аргументуйте (робота в групах). 3. Чим відрізняються позиції тьоті Моті, Мيني, Мокія, дядька Тараса? Відповіді аргументуйте (робота в групах). 4. Чи можна цю п'єсу перекласти іншими мовами? Якщо ні, то чому? 5. Доведіть, що філологія непомітно стає політикою. 6. Хто такі обивателі? 7. Написати творче есе на тему «В чому актуальність п'єси в наш час?» 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Визначте місце та хронологічні рамки зображених подій? 2. Пригадайте, як царський уряд ставився до української мови та літератури? Назвіть основні положення Валуєвського циркуляра. 3. Що, на вашу думку, є головною ознакою нації? Аргументуйте відповідь, спираючись на текст уривка. 4. Що таке «українізація»? Вкажіть причини «українізації». Наведіть сфери «українізації». 5. Що та хто гальмував процес «українізації» в УСРР? 6. Висловіть власне ставлення до «українізації».

Ефективність роботи зростає, якщо застосовувати на заняттях метод художньо-історичної екстраполяції, який дає змогу максимально враховувати

творчі здібності здобувачів освіти, їх пізнавальні інтереси й життєві пріоритети; формує активну життєву позицію.

УДК 657:331.102.24

ПРОФЕСІЯ «БУХГАЛТЕР»: СЬОГОДЕННЯ ТА МАЙБУТНЄ

Богдан Ляшенко, Ірина Рагуліна, Анна Перегуда

ВСП «Вовчанський фаховий коледж ДБТУ»

Значимість професії «бухгалтер» багато в чому визначається її соціальною роллю, яка не викликає сумнів устосовно бухгалтерського обліку, є «постачальником» необхідної управління інформації. Так, сьогодні практично вся робота менеджменту підприємства будується на основі сформованих та оброблених працівниками бухгалтерського апарату. Більше того, діяльність спеціаліста-бухгалтера господарюючого суб'єкта частково або повністю включила багато суміжних функцій інших економічних спеціальностей.

Специфіка бухгалтерської професії «закодована» у ключових постатях, зображених на міжнародному гербі всіх бухгалтерів світу, який бухгалтерській спільноті запропонував Жан Батист Дюмарше у 1944 р.: сонце означає, що бухгалтерський облік висвітлює фінансово-господарську діяльність організації, що робить її «прозорою»; ваги ототожнюють баланс і вказують на збалансованість бізнесу як результат налагодженої системи обліку, а крива Бернуллі як символ нескінченності відображає, що облік безперервний і одного разу виникнувши, існуватиме вічно.

Розглядаючи історичну періодизацію становлення та розвитку бухгалтерської професії, слід констатувати, що сьогодні ця професійна сфера зазнає великих змін. Вони стосуються цілей, заради яких ведеться бухгалтерський облік; нормативних документів, якими маскуватися бухгалтер; відносин, що виникають з світовим співтовариством; підготовки кадрів бухгалтерської служби та, нарешті, ролі громадських організацій у розвитку професії. Щоб усвідомити значущість зазначених змін та вектор зміни пріоритетів у професійній орієнтації сучасного бухгалтера, звернемося

до назви спеціальності, за якою ведеться підготовка спеціалістів цього профілю в Україні – «Облік і оподаткування». Вже виходячи з цієї назви стає зрозумілим, спеціаліст у сфері бухгалтерського обліку – це не просто обліковий працівник, а й аналітик, орієнтований на пошук «вузьких» місць у діяльності підприємств різних форм власності та можливих резервів підвищення її ефективності; спектр напрямів його діяльності включає у тому числі незалежну оцінку облікової та звітної інформації, висловлювання професійної думки про її достовірність.

Розуміння принципу професіоналізму у сфері бухгалтерського обліку на міжнародному рівні визначено у Міжнародному кодексі етики професійних бухгалтерів видання Ради з Міжнародних стандартів етики для бухгалтерів (International Ethics Standards Board for Accountants), опублікований Міжнародною федерацією бухгалтерів (International Federation of Accountants), на національному рівні – в Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні».

Оскільки відмінною рисою бухгалтерської професії є прийняття бухгалтером на себе обов'язки діяти у громадських інтересах, отже, обов'язок професійного бухгалтера полягає не тільки у задоволенні потреб замовника або роботодавця, але він повинен дотримуватися фундаментальних принципів: чесність (сумлінність); об'єктивність; професійна компетентність та належна ретельність; конфіденційність; професійна поведінка. Дотримання фундаментальних принципів передбачає, що професійний бухгалтер у своїй діяльності має оцінювати будь-які загрози: особистої зацікавленості; самоконтролю; заступництва; близьких відносин; шантажу.

Отже, бухгалтерська професія має гарні перспективи розвитку. Бухгалтери, які готові навчатися та адаптуватися до нових вимог, можуть розраховувати на стабільну та перспективну кар'єру. Професія «бухгалтер» є важливою та невід'ємною частиною сучасного бізнесу. Бухгалтери відіграють ключову роль у прийнятті управлінських рішень та забезпеченні фінансової стійкості підприємства. Бухгалтерська професія вимагає високої кваліфікації,

відповідальності та уважності до деталей. У майбутньому очікується подальший розвиток та автоматизація бухгалтерської роботи, що вимагатиме від фахівців постійного навчання та адаптації до нових технологій.

УДК 378.022

СУЧАСНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ТЕХНОЛОГІЇ РЕМОНТУ АВТОМОБІЛІВ»

Сергій Макодзеба

Лозівська філія Харківського автомобільно-дорожнього фахового коледжу

Інтенсивний розвиток інформаційного суспільства вимагає від педагогів вирішення низки питань, пов'язаних із формуванням у студентів спеціальних компетентностей та ключових завдань професійної орієнтації. Адже сучасна фахова передвища освіта спрямована на своєчасний вибір студентами професій, що відповідають їх індивідуальним і психофізіологічним особливостям та потребам національної економіки у кваліфікованих фахівцях.

Сучасні методи навчання передбачають систему завдань і модель викладання, яка включає в себе правильне структурування навчального матеріалу. Враховуючи орієнтацію на професійну підготовку з дисципліни «Основи технології ремонту автомобілів» була розроблена система спеціальних завдань до кожної теми за кожним напрямом спеціалізації студентів, що забезпечує тісний зв'язок між теорією та практикою. У зв'язку з цим загальний зміст завдань розроблено з урахуванням принципу блочного введення схематичних теоретичних знань, що дозволяє простежити внутрішні та зовнішні зв'язки. Такі схеми називаються інтелект-картами і по суті є діаграмами, що відображають ключові ідеї, питання та інші елементи, розташовані радіально навколо ключових слів (ідей, тем тощо).

Зокрема, інтелект-карти використовуються для структурування та категоризації ідей під час вивчення теми «Ремонт та експлуатація автомобілів». Інтелектуальні карти створюються за допомогою Інтернету, використовуючи програмне забезпечення, яке доступне безкоштовно після реєстрації.

Графічна техніка створення інтелект-карт здатна стимулювати творчість студентів. На відміну від традиційних схем, основними перевагами таких карт є те, що: об'єкт вивчення концентрується в центральному образі; основні теми взаємопов'язані з центральним образом і детально пояснюються в його межах; другорядні образи (теми) разом з центральним образом створюють вузлову структуру, в якій відображені всі зв'язки; глибина вивчення відповідає деталізованій структурі.

При цьому викладач може спостерігати, на якому рівні студенти засвоїли навчальний матеріал, виявляти помилки та коригувати подальшу свою діяльність. Інтелектуальні картки мають очевидні переваги перед такими інструментами, як відеофільми та комп'ютерні відеоролики, оскільки замінюють багатогодинні навчальні демонстрації і не вимагають великих матеріальних витрат.

УДК 378.091.33 : 377.36

ЯК НАВЧАТИ? ЯК НАВЧИТИ? ПРОБЛЕМА КОЖНОГО ПЕДАГОГА

Раїса Маліборська, Ірина Задорожна

ВСП «Харківський фаховий коледж харчової промисловості ДБТУ»

Неперервне збільшення кількості інформації, підвищення ролі особистості, інтелектуалізація її діяльності, швидкоплинність зміни техніки і технологій у світі вимагає інтелектуальної, психологічної, моральної готовності майбутніх фахівців до праці у якісно нових умовах.

Зростаюча конкуренція визначає нові вимоги до кваліфікації фахівців:

- технологічна компетентність;
- міждисциплінарні знання;
- гнучкість та адаптивність;
- глобальна культурна компетентність;
- навички самоорганізації та саморозвитку;
- навички м'якого менеджменту;
- етика та відповідальність;
- соціальні навички.

Навчання – складний та відповідальний процес, в якому педагоги відіграють ключову роль. У зв'язку з пандемією та війною вже третій рік студенти навчаються онлайн в синхронному та асинхронному режимі. Такі умови навчання вимагають нових форм організації освітнього процесу. Відбувається зміщення ролі викладача – викладач повинен не просто передати інформацію, а сприяти створенню стимулюючого середовища, де студенти мають можливість розвивати свої здібності, навички та знання.

Деякі аспекти, які допоможуть педагогам у виконанні цього завдання:

1. *Використання новітніх технологій.* Впровадження в навчальний процес інноваційних технологій: перевернуте навчання, відео-лекції та відео-матеріали, віртуальна реальність, штучний інтелект для персоналізованого навчання, форуми та онлайн-обговорення та інше.
2. *Колоборація та співпраця.* Розвиток можливостей для спільної роботи студентів над проектами, форуми, групи обговорень тощо.
3. *Навчальні ресурси.* Постійне оновлення навчальних матеріалів та доступ до актуальних джерел інформації, щоб студенти могли вивчати найновіші тенденції в своїй галузі.
4. *Підтримка та комунікація.* Забезпечення доступності викладачів та підтримки студентів через онлайн-консультації, чати та електронну пошту.
5. *Гнучкість та індивідуалізація.* Розробка програм з урахуванням потреб студентів. Адаптація змісту і темпу навчання до різних стилів навчання і темпу освоєння матеріалу.
6. *Оцінка і зворотній зв'язок.* Важливо не тільки оцінювати знання, а й надавати зворотній зв'язок, пояснювати помилки та допомогати студентам розвиватися.
7. *Продовжене професійне зростання.* Педагог повинен постійно вдосконалювати свої навички, вивчати нові методи та підходи до процесу навчання, щоб ефективно працювати з студентами.

Онлайн-навчання має переваги та недоліки, але одним із викликів є забезпечення академічної доброчесності. Для сприяння чесному навчальному середовищу та підвищення рівня академічної доброчесності можливе використання різних методів.

Створення завдань, які важко знайти в інтернеті, що сприяє унікальності відповідей. Перевірка робіт під час обговорень може допомогти виявити недоречності чи співпадіння, які можуть вказувати на неправдивість. Використання онлайн-інструментів для тестування з можливістю рандомізації питань та відповідей допоможе ускладнити спроби шахрайства. Включення студентів у спільні проекти, обговорення та групову роботу може сприяти більшій взаємодії та знизити ймовірність плагіату. Забезпечення відкритого та довірливого спілкування із студентами може стимулювати їх до чесної роботи та допомогти у вирішенні будь-яких проблем або непорозумінь.

УДК 377.1

НАВИЧКИ SOFT SKILLS У НАВЧАЛЬНІЙ ДИСЦИПЛІНІ «ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ»

Інна Малік

Відокремлений структурний підрозділ "Харківський фаховий коледж інформаційних технологій Національного аерокосмічного університету ім. М.Є. Жуковського "Харківський авіаційний інститут"

Термін "soft skills" зазвичай відноситься до особистих навичок та якостей, які не пов'язані безпосередньо з технічними навичками, але відіграють важливу роль у міжособистісних відносинах та успішності у професійній діяльності.

Введення м'яких навичок (soft skills) у навчальних закладах, такі дисципліни, як фізкультура, може принести значні переваги для студентів. У контексті фізкультури у навчальному закладі можна виділити кілька м'яких навичок, які можуть бути покращені або розвинені через заняття фізкультурою та спортом:

1. Командна робота: Участь у спортивних заходах, іграх та групових тренуваннях розвиває навички роботи у команді. Спортивні активності

потребують взаємодії, співробітництва та комунікації, що сприяє розвитку навичок взаємодії з іншими.

2. Лідерство: Фізкультура надає можливість у розвиток лідерських якостей. Студенти можуть очолювати свої спортивні команди, організувати тренування або навіть ставати капітанами. Це допомагає розвивати управлінські навички та здатність приймати відповідальність.

3. Управління часом: Регулярні тренування фізичної активності потребують управління часом. Студенти навчаються планувати свій графік так, щоб умістити заняття, тренування та навчання, що розвиває навички ефективного розподілу часу.

4. Стресостійкість: Фізична активність допомагає справлятися зі стресом та розвивати стійкість до труднощів, що є важливим аспектом у світі професійної діяльності. Студенти, які займаються фізкультурою, виявляють, що їхня здатність керувати стресом покращується, що є важливою м'якою навичкою у повсякденному житті та в кар'єрі.

5. Емоційний інтелект: Фізкультура може сприяти розвитку емоційного інтелекту, так як спорт часто включає управління емоціями, як своїми, так і команди. Вміння розуміти та контролювати свої емоції, а також сприймати емоції інших є важливою навичкою для успішних взаємодій.

6. Комунікація: Участь у тренуваннях і змаганнях сприяє розвитку навичок спілкування як всередині команди, так і з суперниками.

7. Організація часу: Заняття фізкультурою потребують регулярності та дисципліни, що допомагає розвивати навички ефективного управління часом.

8. Управління емоціями: Спорт може допомогти керувати емоціями, вчитися контролювати прагнення, агресію та розвивати емоційну стійкість.

9. Робота в умовах невизначеності: Фізична активність, особливо в умовах змагань, допомагає адаптуватися до невизначених ситуацій і приймати рішення в умовах, що швидко змінюються.

Має сенс включати елементи фізичної активності до освітніх програм, щоб підтримувати не лише фізичне, а й емоційне та соціальне благополуччя

студентів. Додавання фізкультури до навчальної програми допомагає студентам розвивати ці м'які навички, що може зробити їх успішнішими не лише у навчанні, а й у майбутній кар'єрі.

УДК 37.018.4

ХМАРНІ ТЕХНОЛОГІЇ В КОНТЕКСТІ ЕКОНОМІЧНОЇ ОСВІТИ

Вікторія Мальцева

Відокремлений структурний підрозділ «Харківський фаховий коледж інформаційних технологій Національного аерокосмічного університету ім. М.Є. Жуковського Харківський авіаційний інститут»

Хмарні технології в освітньому процесі відіграють ключову роль у покращенні доступу до інформації, сприяють спільній роботі та розширюють можливості навчання. Вони спрощують та покращують освітній процес, дозволяють ефективніше взаємодіяти, спільно працювати та забезпечувати доступ до навчальних ресурсів з будь-якого місця і у будь-який час.

Використання хмарних технологій у вивченні економічних дисциплін значно полегшує доступ до ресурсів, сприяє активному навчанню та забезпечує зручні інструменти для спільної роботи.

Хмарні технології в контексті економічної освіти дозволяють:

- створювати та зберігати електронні версії підручників і навчальних матеріалів у хмарних сховищах для легкого доступу студентів та викладачів;
- створювати віртуальні спільноти, де студенти можуть обговорювати теми, обмінюватися думками та розвивати колективне навчання;
- спільно створювати, редагувати та обговорювати документи у реальному часі;
- проводити онлайн-навчання та віддалені заняття;
- зберігати та обмінюватися відеоматеріалами;
- завантажувати та зберігати відеолекції у хмарних сховищах для подальшого доступу студентів;
- забезпечувати безпеку даних для зберігання та обробки особистої інформації студентів та викладачів;
- створювати автоматичні резервні копії важливих даних та матеріалів;

- створювати персоналізовані панелі для студентів із рекомендаціями, матеріалами та інструментами для оптимізації навчання;
- проводити онлайн-тести та оцінювання в хмарних сервісах для автоматизації процесів і швидкого надання результатів;
- використовувати аналітику для вдосконалення навчання, аналізувати дані студентської активності та відгуки для вдосконалення якості навчання;
- створювати персоналізовані звіти для студентів та викладачів на основі зібраних даних.

Під час дистанційного навчання при вивченні економічних дисциплін можна використовувати різноманітні хмарні технології для поліпшення комунікації, доступу до ресурсів та організації спільної роботи.

Можуть бути корисними хмарні платформи для відеоконференцій (Zoom, Microsoft Teams, Google Meet), хмарні офісні інструменти (Google Workspace, Microsoft 365), хмарні сховища даних (Google Drive, Dropbox, Microsoft OneDrive), інтерактивні дошки (Miro, Microsoft Whiteboard), системи віддаленого навчання (Moodle, Blackboard, Canvas), інструменти для спільної роботи над проєктами (Trello, Asana), онлайн-тести та оцінювання (Google Forms, Microsoft Forms), інтерактивні відеоматеріали (YouTube, Vimeo), хмарні інструменти для аналізу даних (Tableau, Google Data Studio), електронні документи для спільного редагування (Google Docs, Microsoft Word Online).

Ці хмарні технології можуть ефективно підтримувати дистанційне навчання в галузі економічних дисциплін, робити процес навчання більш доступним, інтерактивним та ефективним для всіх учасників.

Отже, хмарні технології у вивченні економічних дисциплін допомагають створювати динамічне та інтерактивне освітнє середовище, сприяючи кращому розумінню та застосуванню концепцій економіки студентами.

**SOFT SKILLS НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В УМОВАХ
ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ З ВИКОРИСТАННЯМ
GOOGLE ФОРМ**

Аліна Малярова

Харківський механіко-технологічний фаховий коледж ім. О.О. Морозова

У сучасному світі, де вимоги до навчання та працевлаштування постійно змінюються, розвиток м'яких навичок стає ключовим елементом освіти. Особливо важливою ця проблема стає в умовах дистанційного навчання, де студентам необхідно не лише опанувати мову, але й вдосконалити свої соціальні та комунікаційні вміння. У цьому контексті використання Google Forms може виявитися не тільки ефективним, але й захоплюючим інструментом для розвитку м'яких навичок на заняттях з англійської мови.

Використання інформаційно-комунікаційних технологій в освіті в останні роки суттєво збільшилося, що було вплинуто не лише пандемією Covid-19, але й іншими факторами, такими як військове вторгнення в Україну. Онлайн-навчання має свої позитивні аспекти, такі як гнучкість та зручність, проте воно також постає перед викликами, такими як низький рівень мотивації студентів та потреба в підтримці співпраці.

Оцінювання грає важливу роль у сучасному онлайн-навчанні, і Google Forms стає цінним інструментом для створення тестів та отримання поверненого зв'язку від студентів. Це сприяє підвищенню ефективності методів викладання та розвитку автономії студентів. Проте існують обмеження, такі як можливість списування та відсутність деяких опцій форматування тексту.

Для поліпшення ситуації можна розглядати розширення опцій форматування та впровадження заходів для запобігання списуванню. Незважаючи на ці обмеження, постійне вдосконалення Google Forms може зробити його ще більш ефективним інструментом для вчителів та студентів у майбутньому [1].

Ефективність впровадження інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) в процес навчання та вивчення вже довела свою велику користь. Практично підтверджено ефективність використання освітніх сервісів Google для сприяння автономії та відповідальності студентів. Таким чином, підтверджено гіпотезу, що використання Google Classroom та Google Forms підвищує ефективність процесу викладання та навчання, а також покращує рівні відповідальності та автономії студентів, а також загальну мотивацію до вивчення. Чим більше ми залучаємо це в наше повсякденне життя, тим легше для нас перетворитися на цей новий вид сучасної реальності. Використання технологій дозволяє зробити навчальний процес більш різноманітним та захоплюючим, створює більше можливостей для розвитку вкладача та студента, допомагає враховувати індивідуальні інтереси, цілі та завдання, дозволяє використовувати різні форми та методи оцінки роботи, збагачує навчальне середовище [2].

Використання Google Forms на заняттях з англійської мови у контексті дистанційного навчання може бути потужним інструментом для розвитку м'яких навичок. Від активних обговорень до групових проектів та оцінювання – цей інструмент відкриває нові можливості для вчителів та студентів, розвиваючи не лише мовні, але й ключові соціальні навички, необхідні в сучасному світі.

Література

1. Chekhratova O. Assessing Students' Academic Achievements Using Google Forms. Актуальні питання гуманітарних наук. Міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка Вип. 62, том 2, 2023 С. 318-325 http://www.apfn-journal.in.ua/archive/62_2023/part_2/52.pdf
2. Borova, T., Chekhratova, O., Marchuk, A., Pohorielova, T. ., & Zakharova, A. (2021). Fostering Students' Responsibility and Learner Autonomy by Using Google Educational Tools. Revista Romaneasca Pentru Educatie Multidimensionala, 13(3), 73-94. <https://doi.org/10.18662/rrem/13.3/441>

МЕТОДИКА SCRUM НА ЗАНЯТТЯХ ЛІТЕРАТУРИ

Світлана Манжос

*ВСП «Житлово-комунальний фаховий коледж ХНУМГ
імені О.М.Бекетова»*

Сьогодні освіта стрімко розвивається, намагаючись відповідати тим змінам, які відбуваються у світі. Викладачі на заняттях застосовують різні методи для опанування матеріалу. Сучасні педагогічні підходи прагнуть до того, щоб навчання стало ефективнішим і цікавішим. Одним із таких інноваційних підходів є методика Scrum, яка спочатку розроблялася для роботи в інформаційних технологіях, а вже згодом викладач із Нідерландів адаптував її до навчального процесу. Scrum дозволяє студентам брати активну участь на заняттях, розвивати навички комунікації та співробітництва, а також підвищувати мотивацію та самоорганізацію. Технологію Scrum можна застосовувати як на природничих дисциплінах, так і на гуманітарних. Наприклад, під час занять із літератури можна запропонувати такий алгоритм командної роботи:

1. «План проєкту». Студенти формують команди та розробляють план проєкту, включаючи визначення цілей, завдань та термінів виконання. Кожна команда отримує певний літературний твір для дослідження та обговорення.

2. «Історія розробки». Команди розповідають послідовність розробки обраного твору, включаючи інформацію про автора, контекст та символічні елементи. Команди створюють скрам-дошку, на якій відображають прогрес виконання завдань та відзначають етапи розробки.

3. «Аналіз персонажів». Кожна команда аналізує головного героя твору через призму Scrum-ролей (Product Owner, Scrum Master, Development Team).

4. «Створення спринту». Команди планують спринт, визначаючи, які головні події чи епізоди з твору вони будуть аналізувати та обговорювати. Студенти складають список завдань для кожного спринту та визначають пріоритети.

5. Завдання «Ретроспектива». Після закінчення спринту, команди проводять Ретроспективу, обговорюючи успішні моменти та проблеми під час виконання завдань. Студенти пропонують покращення та розробку подальших планів дій для більш ефективного виконання наступного спринту.

Методика Scrum дає можливість студентам активніше та ефективніше брати участь у процесі вивчення літератури. Використання Scrum на заняттях літератури може значно поліпшити освітній процес і зробити його більш цікавим і продуктивним.

УДК 37.01/.09:377

ІННОВАЦІЇ В ЗМІСТІ ДИСЦИПЛІНИ «ЕЛЕКТРООБЛАДНАННЯ АВТОМОБІЛІВ» ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА

Сергій Мартиненко

Лозівська філія Харківського автомобільно-дорожнього фахового коледжу

Інновації в змісті дисципліни «Електрообладнання автомобілів» можуть включати в себе різноманітні підходи та новаторські методи, які сприяють кращому засвоєнню студентами матеріалу та підготовці їх до викликів у сфері електрообладнання автомобілів. Ось деякі ідеї, які можна врахувати:

1. Практична орієнтація: впровадження нових практичних завдань, що дозволить студентам максимально застосовувати теоретичні знання на практиці; залучення студентів до роботи з реальним електрообладнанням автомобілів, можливість демонтажу та збірки компонентів.

2. Використання сучасних технологій: впровадження вивчення електричних та електронних систем у сучасних автомобілях, таких як системи електроприводу, автономні системи, системи безпеки та зв'язку; використання віртуальних симуляторів та комп'ютерних програм для моделювання та аналізу роботи електрообладнання.

3. Професійна підготовка: організація конференцій та семінарів, проведених висококваліфікованими фахівцями в галузі автомобілебудування; залучення представників виробників автомобільного електрообладнання для проведення майстер-класів та презентацій новітніх розробок.

4. Міждисциплінарний підхід: поєднання знань з електрообладнання автомобілів з іншими дисциплінами, такими як: програмування, механіка, технічне обслуговування автомобілів тощо; розгляд аспектів екології та сталого розвитку в контексті електромобільності.

5. Стажування та практика: забезпечення можливостей для студентів здобувати практичний досвід під час стажувань у компаніях, які займаються виробництвом або обслуговуванням автомобільного електрообладнання; розвиток навичок комунікації та роботи в команді шляхом включення студентів у проекти з реального життя.

6. Оцінювання з використанням інноваційних методів: використання електронних засобів для оцінювання, таких як онлайн-тести, відкриті проекти та практичні завдання; використання портфоліо для відстеження академічного та професійного росту студентів.

Інновації в змісті дисципліни можуть зробити процес навчання більш захоплюючим, актуальним та підготувати студентів до викликів світу автомобільної техніки, який швидко змінюється.

УДК377.1

**АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ ФАХОВИХ МОЛОДШИХ
БАКАЛАВРІВ МЕДСЕСТРИНСТВА ДО СКЛАДАННЯ ЄДИНОГО
ДЕРЖАВНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ІСПИТУ В УМОВАХ
ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ**

Тетяна Мартинова, Олена Олійник

КЗОЗ «Харківський обласний медичний фаховий коледж» ХОР

Одним із основних завдань закладів фахової передвищої освіти нині є підготовка конкурентоспроможних на ринку праці фахівців. В умовах сучасних реалій наша країна, як ніколи, потребує досвідчених медичних працівників, які зможуть задовільнити потреби суспільства у медичних послугах, як у мирний час, так і в умовах воєнного стану.

Відповідно до закону про фахову передвищу освіту з метою оцінки якості сформованості фахових компетентностей всі здобувачі освіти

спеціальності 223 «Медсестринство» повинні скласти єдиний державний кваліфікаційний іспит (далі ЄДКІ).

З 2024 року ЄДКІ стає обов'язковим компонентом атестації фахових молодших бакалаврів медсестринства. І перед викладачами постає основне і складне завдання – організувати освітній процес в умовах дистанційного навчання таким чином, щоб здобувачі освіти успішно склали кваліфікаційний іспит і отримали дипломи.

З цією метою при навчанні студентів медсестринству у внутрішній медицині та в інфектології нами була розроблена певна система підготовки. У Google Classroom ми додали тематичні блоки стандартних тестових завдань з відкритими правильними відповідями, які студенти можуть у будь який час опрацювати у форматі інформальної освіти. Крім того, на підставі деталізованої програми кваліфікаційного іспиту зі спеціальності «Медсестринство» було створено блоки власних тренувальних та контролюючих тестів. При розробці тестових завдань ми враховували наукові принципи конструювання тестів, розробляли тестові завдання відповідно до різних видів пізнавальної діяльності та когнітивних рівнів засвоєння знань за таксономією Блума і двовісність тестових завдань (вісь змісту та вісь професійних компетентностей).

На кожному практичному занятті вже зараз наші студенти у гугл-формі проходять тренувальні тести з подальшим колективним аналізом результатів тестування. При розборі системних помилок ми з'ясовуємо, чому була обрана ними саме така відповідь, а також пояснюємо правильну. Така форма опрацювання помилок дозволяє нам, викладачам, чітко бачити прогалини у викладанні матеріалу і зробити своєчасну корекцію навчання.

Щоб здобувачам освіти легше було запам'ятати так звані «родзинки» у контексті тестових завдань (характерні симптоми, дані обстеження тощо), при розробці силабусів своїх навчальних дисциплін ми широко застосовуємо елементи мнемотехніки та активізації критичного мислення: «німі» презентації, глосарії з візуальними образами, написання сенканів, створення

ментальних мап (візуальних образів хвороб) тощо. Наш багаторічний досвід роботи з підготовки студентів до ліцензованих іспитів Крок-М показав, що використання таких інноваційних засобів та елементів навчання є досить ефективним і дозволяє здобувачам освіти навіть при значному психоемоційному навантаженні, яке звичайно виникає під час складання кваліфікаційного іспиту, легко і швидко відтворити навчальну інформацію.

Значним викликом для учасників освітнього процесу залишається відсутність визначеності джерел інформації центром тестування, на які ми повинні орієнтуватись при підготовці до ЄДКІ. Нормативна база охорони здоров'я є досить варіабельною, і сьогодні жоден друкований підручник не може дати стовідсотково релевантної навчальної інформації. Для вирішення цієї проблеми зараз ми спрямовуємо свої зусилля на створення електронних посібників та підручників, які стануть у нагоді тим, хто готується для проходження підсумкової атестації. Таким чином ми допоможемо нашим випускникам успішно скласти цей іспит.

УДК 377.1

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ЗАСОБІВ ФІЗИКИ, ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ РОЗВИТКУ SOFT SKILLS В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Наталія Маршала

Харківський фаховий коледж будівництва, архітектури та дизайну

«Soft skills» – м'які навички можуть формуватися протягом усього життя, і період навчання у навчальному закладі є важливим етапом їх становлення. Однак у розкладі неможливо знайти заняття «Командна робота», «Мирне вирішення конфліктів» або «Емоційний інтелект. Тоді де ж здобувачам освіти набувати м'яких навичок, розвивати та вдосконалювати їх? Цей процес відбувається під час усієї освітньої діяльності, його елементи можуть бути на кожному занятті. На своїх заняттях я застосовую технології інтерактивного навчання. На мій погляд, дані технології сприяють розвитку «soft skills». Оскільки організація інтерактивного навчання передбачає моделювання життєвих ситуацій, використання рольових ігор, спільне

вирішення проблеми на основі аналізу обставин та відповідної ситуації. Воно ефективно сприяє формуванню навичок і вмінь, виробленню цінностей, створенню атмосфери співробітництва, взаємодії. Під час інтерактивного навчання здобувачі освіти навчаються бути демократичними, спілкуватися з іншими людьми, критично мислити, приймати обдумані рішення. На заняттях фізики я намагаюсь розвивати такі : **навчальні навички**

1.«Фішбоун» – прийом розвитку критичного мислення, а саме вивчення, порівняння, дослідження. Використання схеми Fishbone вимагає умінь аналітично працювати з текстами, візуалізувати причинно-наслідковий зв'язок, розділяти етапи роботи по рівню значущості.

Приклад Fishbone при вивченні теми «Індукційний струм» на II курсі.

2. Ефективним є застосування прийому «Командний пошук інформації».

Обговорення проблеми в загальному колі є проявлення певних положень, актуалізація опорних знань або обговорення проблемних питань. Приклад обговорення питань на інтерактивних аркушах на платформі Wizer.me

3. Комікс можна використовувати для мотивації на заняттях, як засіб для «Мозкового штурму» та перевірки знань, як вид проектної роботи, як додаток для викладу нового матеріалу.

Допоможіть продовжити розмову.
Додайте ще кілька питань та відповідей.

4. Проводити досліди «з нічого» у домашніх умовах надає змогу

оволодіти навичками узагальнення та систематизації явищ природи. Результатом роботи стали відеоролики здобувачів освіти, які вони мені надіслали. Розвиток «soft skills» здобувачів освіти вимагає від викладача зміни формату та технологій взаємодії на заняттях. Отже, з вищезазначеного можна зробити висновок, що володіння навичками

«soft skills» дозволяє досягти успіху в майбутньому професійної діяльності.

УДК 37.06

КОМУНІКАЦІЯ ВИКЛАДАЧІВ ЗІ ЗДОБУВАЧАМИ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Олексій Махонін

ВСП «Житлово-комунальний фаховий коледж ХНУМГ імені О.М.Бекетова»

Взаємодія між здобувачами фахової передвищої освіти та викладачами в умовах воєнного стану відбувається в межах штучно створеного комунікативного простору, що передбачає сформовану ситуацію взаємодії, в якій є місце, час та взаємне бажання для спілкування, спрямовані на досягнення цілей освітнього процесу. В умовах дистанційної освіти цей процес складніший, породжений необхідністю спільної діяльності, сприйняття та розуміння інших у віртуальному просторі [2, с. 12].

Якість дистанційного освітнього процесу залежить від таких принципів його організації:

– заохочення контактів між здобувачами фахової передвищої освіти та викладачами. Слід зазначити, що особливе значення для активного співробітництва в освітньому процесі має робота в малих групах. Сучасні комунікації полегшують доступ здобувачі фахової передвищої освіти до викладача, дозволяють об'єднувати зусилля під час розв'язання різноманітних проблем;

– розвиток співробітництва здобувачів фахової передвищої освіти. Навчання в колективі більш ефективне, ніж самостійне. Колективні навчальні дії збільшують захопленість та мотивацію, розподіл ідей покращує міркування й поглиблює розуміння;

– швидкий зворотний зв'язок. Під час вивчення матеріалу здобувачі фахової передвищої освіти потребують різноманітної допомоги – оцінювання їхніх знань, консультації під час виконання лабораторних і практичних робіт, аналіз та обговорення матеріалу, пов'язування з їхнім досвідом. Вони повинні відчувати, що вже знають, що їм треба дізнатись і як оцінити свої знання;

– ефективне використання часу. Успішний розподіл часу – це запорука ефективного освітнього процесу для здобувачів фахової передвищої освіти та ефективного вдосконалення для викладачів [1, с. 65-66].

Отже, організація комунікації викладачів зі здобувачами фахової передвищої освіти під час дистанційного навчання – складний і багатофакторний процес, який зараз знаходиться лише на початку становлення. Але кропітка робота щодо організації якісної комунікації між усіма учасниками освітнього процесу допоможе досягти позитивних результатів.

Список використаних джерел:

1. Кухаренко В.М. Педагогіка та технологія дистанційного навчання. Основи дистанційного навчання: навч. посібник. Харків : ХНАДУ, 2013. 172 с.
2. Організація дистанційного навчання в школі: методичні рекомендації. Упорядниці: Коберник І., Звиняцьківська З. ГО «Смарт освіта», 2020. 71 с.

ІННОВАЦІЇ В ЗМІСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА

Анжела Мельник

Харківський фаховий коледж технологій та дизайну

У системі сучасного навчання бакалавр стає самостійною складовою, яка забезпечує базову підготовкою професійних знань. Прагне до професійного й особистісного вдосконалення, а також конкурентоспроможного фахівця.

Ефективність запроваджених в освітньому просторі інновацій визначається якістю соціально-психологічного та технологічного супроводу. Позитивний образ суспільних і освітніх інновацій є: доцільність та актуальність інновації; забезпечення ресурсами; сучасність інновації, узгодження зі світовими стандартами.

Сучасні технології освітньої інновації суспільного значення є медіаосвіта. Вона формує у студентської молоді інтелектуально – пізнавальні інтереси та естетичний смак.

Оптимізацію відносин з медіа і критично – вибіркоче ставлення до медіа продукції і медіа як джерела інформації.

Інтерактивні методи навчання дозволяють засвоєння знань і творчого застосування знань у вирішенні практичних завдань, отримати новий досвід діяльності і розкриття нових можливостей.

Використання інноваційних технологій якісно перевищує класичну освіту. Інноваційне навчання дає студенту навчатися і робити вибір серед широкого спектра альтернатив. Брати на себе відповідальність приймати самостійне рішення.

ТЕХНОЛОГІЇ ТА МЕТОДИ ФОРМУВАННЯ М'ЯКИХ НАВИЧОК НА ЗАНЯТТЯХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ

Василь Мельничук

КЗ «Харківський фаховий вищий коледж мистецтв» ХОР

Відповідно до вимог сучасної освіти, а саме компетентнісного підходу, а також критеріїв відбору майбутнього кваліфікованого та конкурентоспроможного працівника тієї чи іншої сфери вагоме значення мають не лише знання спеціальних дисциплін, наявність професійних, спеціалізованих навичок, здобуття практичної підготовки (тверді навички), але у світі, де дуже швидко розвиваються технології, ключовим елементом освіти та майбутнього кар'єрного росту стає формування м'яких навичок.

М'які навички – це комплекс неспеціалізованих, надпрофесійних навичок, які відповідають за успішну участь у робочому процесі, високу продуктивність і, на відміну від спеціалізованих навичок, не пов'язані з конкретною сферою діяльності. Науковці називають різну кількість м'яких навичок, однак вважається, що основними є 4: креативність, критичне мислення, кооперація та комунікативні навички. Їх ще називають формулою Чотирьох К. Вони будуть найбільш необхідними в майбутній професійній діяльності.

Сьогодні існує чимало технологій, методів, прийомів формування й розвитку м'яких навичок як основи життєвих компетентностей студентів, зокрема й на заняттях української мови та літератури. Серед найефективніших методичних інструментів викладача-словесника слід виокремити технології кооперативного навчання, колективно-групового навчання, ситуативного моделювання та обробки дискусійних питань, методи яких дозволяють розвинути м'які навички у процесі вивчення української мови та літератури.

Кооперативне навчання передбачає поділ студентів на невеликі групи, перед якими ставляться конкретні завдання. Робота в мінігрупах може бути ефективним способом залучення студентів до активної участі та взаємодії. Ось

окремі справи й завдання з української мови та літератури для мінігруп при кооперативному навчанні:

- ✓ вибіркове використання слів: кожна група отримує список слів, які треба використати для написання короткого оповідання чи есе. Потім групи читають свої твори та всі обговорюють їх.
- ✓ аналіз тексту: мінігрупі пропонується короткий текст, і кожен студент повинен взяти на себе відповідальність за аналіз певного аспекту тексту (лексика, структура, стилістика тощо). Потім обмінюються висновками.
- ✓ створення сценарію: кожна група повинна створити сценарій на основі якого-небудь літературного твору або персонажа. Студенти можуть пропонувати власні версії розвитку подій, писати продовження твору тощо.

При колективно-груповому навчанні акцент зміщується з маленької проблеми на велику. При цьому весь колектив студентів працює над одним завданням, для вирішення якого необхідно задіяти велику кількість ресурсів. Це може бути робота над підготовкою проєкту, презентацією спеціальності, підготовкою газети чи студентського журналу. Такий вид діяльності є відтворенням роботи будь-якої великої організації, ефективність якої залежить від злагодженості дій всіх її підрозділів, що сприяє розвитку критичного мислення, креативності, комунікативних навичок, тобто готує до життя.

Технології ситуативного моделювання передбачають рольові та імітаційні ігри. Під час рольової гри студенти приміряють на себе реальні ролі і образи. Наприклад, студенти виступають співробітниками мовної агенції. Вони мають створювати рекламні слогани, писати текстові анонси, редагувати тексти, виправляти помилки та інше. Це сприяє розвитку креативності мислення, мовленнєвих здібностей та вміння працювати з мовним матеріалом.

Отже, для сучасного студента м'які навички – здатність приймати рішення в нестандартних ситуаціях, вміння працювати в команді, вести переговори, кваліфіковано і творчо виконувати завдання в подальшій професійній діяльності, один з основних аспектів конкурентоспроможності в сучасних умовах.

**ВАЖЛИВІСТЬ ФОРМУВАННЯ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ
У ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙНИ**

Юлія Меркулова

Красноградський педагогічний фаховий коледж КЗ «ХГПА» ХОР

В епоху токсичного контенту важливим завданням, яке постає перед педагогічним колективом є формування та розвиток критичного мислення здобувачів освіти. Навички критичного мислення, які популяризують у ХХІ столітті, дають змогу не потонути в інформаційній лавині, не піддатися різного роду маніпуляціям, допомагають приймати зважені рішення та ефективно відстоювати їх.

Розвиток критичного мислення є важливим для усіх учасників освітнього процесу, бо у світі, де має місце інформаційна війна та фейкові новини, важливо розпізнавати інформацію, аналізувати джерела і мотиви, бути медійно грамотним. У період розвитку інформаційних технологій цінується вміння професійного пошуку необхідної інформації, здатність її проаналізувати, оцінити та застосувати.

Пропагандистська інформаційна війна, яка розгортається в інформаційному просторі України, постає одним із ключових факторів, що спричиняє невротизацію і конфліктогенність у нашому суспільстві та змушує активно боротися за інформаційний простір. Мета інформаційної війни – нав'язати молодій людині готові висновки, «єдино правильну» позицію, ідеологію шляхом викривленої, вибіркової інформації, але аж ніяк не навчити її критично мислити та робити власні висновки.

Критичне мислення – це наукове мислення, суть якого полягає в ухваленні ретельно обміркованих та незалежних рішень. Головним чином йому притаманні такі властивості як усвідомленість та самовдосконалення. Критичне мислення базується на законах логіки та на розумінні психологічних процесів, які протікають у свідомості особистості. Мислити критично – означає вільно використовувати розумові стратегії та операції високого рівня для формулювання обґрунтованих висновків і оцінок, прийняття рішень.

Серед основних ознак критичного мислення насамперед визначають такі: вміння виокремлювати та аналізувати різні ситуації, які виникають у реальному житті; пропонувати варіанти для розв'язання поставлених завдань, порівнювати, оцінювати, виявляти недоліки і переваги кожного з них, вибираючи оптимальний; приймати самостійні рішення та прогнозувати їхні наслідки; уміння збирати інформацію з різних джерел; аналізувати її щодо достовірності, точності, корисності для розв'язання поставленої проблеми; чітко і продумано викладати власні думки, аргументовано доводити свою точку зору, уважно ставлячись до чужої та враховуючи її; розпізнавати суперечливі дані, виявляти і виправляти помилки в чужих розмірковуваннях та визнавати їх у своїх; формулювати самостійні судження й будувати переконливу аргументацію; здійснювати рефлексію та коригування власної діяльності.

Критичне мислення завжди діалогічне, тобто передбачає дискусії, зокрема між тим, хто навчається та тим, хто навчає. Люди, які мають навички критичного мислення, чесні самі з собою; перемагають сумніви; ставлять запитання; інтелектуально незалежні; ними практично неможливо маніпулювати.

УДК 37.01/.09/377

**ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН
СПЕЦІАЛЬНОСТІ 133 «ГАЛУЗЕВЕ МАШИНОБУДУВАННЯ» В
ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ**

Юрій Микитенко, Євгеній Шубний

Лозівська філія Харківського автомобільно-дорожнього фахового коледжу

Професійна діяльність викладачів спеціальних дисциплін тісно пов'язана з необхідністю пошуку різних рішень технічних, технологічних, організаційних, економічних, екологічних та освітніх проблем. Ця робота спрямована на організацію та здійснення освітнього процесу в коледжах. Однак, як і будь-який інший трудовий процес, діяльність викладачів має свої закономірності та прийоми. Викладачі спеціальних дисциплін повинні вдосконалювати свою педагогічну діяльність, розвивати свої професійні

навички, вмiти передбачати i проєктувати навчальнi ситуацiї. Всi цi знання та вмiння викладачi Лозiвської фiлiї Харкiвського автомобiльно-дорожнього фахового коледжу застосовують пiд час викладання таких дисциплiн професiйного циклу, як «Експлуатацiя машин» та «Дорожнi машини».

Сучасна система освiти має унiкальнi особливостi, якi необхiдно враховувати в процесi розробки методик навчання професiйного циклу.

Цi особливостi вимагають творчого пiдходу до навчання. На перший план виходять виклики, якi спонукають навчати компетентному виконанню професiйної дiяльностi. Викладачi повиннi вмiти дiяти, спираючись на свої знання, щоб не обтяжувати студентiв абстрактними теорiями та непотрiбною iнформацiєю, яка не має застосування на практицi.

Сучасна освiта – це освiта для людей. За своєю суттю вона є розвивальною, культуротворчою i домiнуючою, що сприяє формуванню здатностi до самоосвiти i саморозвитку особистостi, яка вмiє використовувати набутi знання i навички для творчого розв'язання проблем, критично мислити, опрацьовувати рiзнi види iнформацiї i прагнути змiнювати життя.

У процесi формування мислення, загартування особистостi та розвитку моральних якостей учасникiв освiтнього процесу вирiшальну роль вiдiграє викладач. Викладачi є генераторами та джерелами iдей, якими керуються студенти – другий суб'єкт освiтнього процесу. Педагогiчна майстернiсть викладачiв має важливе значення для спрямування молодого поколiння на правильний шлях.

На сьогоднiшнiй день перед викладачами, якi викладають спецiальнi дисциплiни, стоїть непроста задача освоїти iнновацiйнi методи навчання, зумiти зацiкавити та знайти пiдхiд до кожного студента.

Робота викладачiв спецiальних дисциплiн повинна бути спрямована на досягнення запланованого результату. Характерною особливiстю технологiчного пiдходу до освiти є те, що змiст освiтнього процесу вiдбувається не через окремi педагогiчнi категорiї (методи, форми i засоби), а через дiяльнiсть викладача та студента.

Отже спеціальні дисципліни формують інженерну особистість студента та розвивають компетенції та навички майбутньої професії. Таким чином фахівець з галузевого машинобудування вмiє проєктувати та конструювати машини та їх складові із застосуванням сучасного інструментарію та засобів автоматизованого проєктування, розрахунків, прогнозування і оптимізації технічних характеристик. А основна задача викладачів спеціальних дисциплін – випустити фахівців, які матимуть високий рівень конкурентоздатності, яка характеризується сукупністю сформованих компетентностей, що дозволять їм ефективно реалізувати інтелектуальний капітал, а також розкрити особистісні, соціальні і професійні якості.

УДК 37.02:330.33

ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ОБЛІКОВО-ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Юлія Минич, Олена Лабінцева

Лозівська філія Харківського автомобільно-дорожнього фахового коледжу

Військовий стан для всіх українців став великим випробуванням. Ми як викладачі обліково-економічних дисциплін однозначно можемо сказати, що для здобувачів освіти цей період минає по-різному. Багато хто важко пройшов це випробування на міцність нервів, а дехто проживає його трішки легше, маючи м'які навички. Вони були сформовані з метою адаптації до труднощів, які можуть виникнути в процесі оволодіння знаннями, адже психологічні негаразди негативно впливають на студентів під час навчання.

Під час викладання обліково-економічних дисциплін саме завдяки soft skills адаптація здобувачів освіти до майбутньої професії проходить без психологічних потрясінь.

Тема навичок є популярною сьогодні. М'які навички передбачають високі здібності та самоорганізацію, а також відсутність страху працювати в колективі. Науковці всього світу звертають увагу на те, що професійний успіх на 85% залежить саме від soft skills. М'які навички допоможуть почуватися

впевненіше, швидко знаходити спільну мову з будь-ким і досягати цілей у складних ситуаціях.

Під час проведення занять і позааудиторних заходів у філії коледжу ми спрямовуємо свою діяльність саме на інтелектуальні та вольові компетенції майбутнього фахівця. Такі компетентності допомагають виявити особисті якості, що залежать від характеру людини та важливі для формування м'яких навичок. Вони можуть бути виявлені під час особистого спілкування. Комунікабельність, креативність, лідерські якості в XXI столітті в пріоритеті, бо допомагають виконувати професійні завдання краще і швидше. І чим раніше людина почне розвивати м'які навички, тим швидше інтегрується в цей складний світ.

Під час вивчення обліково-економічних дисциплін формування soft skills відбувається за допомогою активного критичного мислення студентів, їхніх публічних виступів, міжособистісної комунікації.

На сьогодні до майбутніх бухгалтерів, економістів, інспекторів, аудиторів, ревізорів висувають багато вимог. Ці вимоги ми обговорюємо на заняттях, формуючи сучасні м'які навички для майбутніх фахівців, адже вони працюватимуть не лише з паперами, а й із людьми. Ті професії, у яких задіяна робота з людьми, потребують терпіння, організованості, і саме на це ми, викладачі, звертаємо увагу здобувачів освіти. Навчання новим навичкам – справа не з легких, але під силу амбітним, цілеспрямованим людям. Наприклад, для бухгалтера чи економіста фаховими навичками є знання щодо створення та оформлення фінансового звіту, а м'якими – вміння знаходити спільну мову з людьми, вчасно здавати документацію, робити свої справи відповідально.

На сьогодні під час працевлаштування цінується не лише професіоналізм і досвід, а й наявність soft skills. Роботодавці виділяють і цінують працівників, які достатньо легко адаптуються до швидких сучасних змін. Люди, що освоюють новітні технології в роботі, прагнуть їх розвивати, є цікавими та необхідними суспільству. Як показує досвід, м'які навички стали

важливою частиною будь-якої професії, і саме на них звертають увагу роботодавці під час відбору кандидатів на посаду.

У сучасному світі кожна людина потерпає від частих змін у власному житті. Під час різних криз саме завдяки критичному й позитивному мисленню, лідерським якостям та інтелекту людина зможе добре взаємодіяти із соціумом, досягати нового рівня у своїй професії та кар'єрного зростання. Тож ми ставимо собі за мету підготувати студентів до викликів майбутнього.

УДК377.1

МОЖЛИВОСТІ КОМУНІКАЦІЇ ТА ВИКЛИКИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ ВІЙНИ

Тетяна Федорович, Олена Мироненко

Красноградський аграрно – технічний фаховий коледж імені Ф.Я. Тимошенка

Звісно, вибір оптимальних форм навчання в мирний час зумовлюють різні фактори. Проте в умовах військової агресії росії на території України не всі українські діти мають доступ до повноцінного очного навчання, тому «дистанційка» є альтернативною формою постійної комунікації та зворотного зв'язку між дітьми та педагогами. Утім, доступною також не всім. Про виклики дистанційного навчання в контексті його можливостей і поговоримо в цій лекції. «Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні» визначає дистанційне навчання як систему технологій, що гарантують інтерактивну взаємодію вчителів та студентів в освітньому процесі. Тож які можливості цієї форми комунікації? Зосередьмося на трьох основних викликах дистанційного навчання та спробуймо знайти їхні потенційні можливості!

Виклик № 1. Технічні труднощі в учасників освітнього процесу

- Відсутність умов і техніки (гаджета, світла, інтернет-зв'язку), недостатні цифрові навички. Можливості: опанувати самонавчанням та вмінням учитися впродовж життя
- Технології перевернутого класу та змішаного навчання, робота з освітніми онлайн-платформами тощо – розвиток умінь учитися, самостійно ухвалювати рішення, контролювати розподіл часу на засвоєння матеріалу.

- Особистісно зорієнтоване навчання – можливість опрацьовувати й засвоювати матеріал у власному темпі, з огляду на свої особливості, темперамент, рівень знань.
- Індивідуальне затишне робоче місце і зменшення фонового шуму.
- Еконавчання для інтровертів чи для сором'язливих дітей.
- Індивідуальний доступ до електронних навчальних матеріалів.
- Навички роботи із сучасними освітніми платформами, ресурсами, форматами освітнього контенту; системне поглиблення цифрових компетенцій.

Виклик № 2. Фізична неактивність та швидка втомлюваність студентів

- За даними досліджень лабораторії соціальних детермінант здоров'я дітей Національної академії медичних наук України, 2020 року тривалість так званого екранного часу перевищувала 2 години в понад 66% студентів, знижуючи загальний показник працездатності українських дітей на 45%. У процесі онлайн-навчання дитина швидше втомлюється та втрачає концентрацію.
  - Фізичній втомі також сприяє малорухливий спосіб життя й тривале сидіння. Це призводить до зниження рівня фізичної активності, яка має важливе значення для збереження психічного та фізичного здоров'я студентів.
- Можливості: практика тайм-менеджменту
- Самостійне планування в навчальному графіку часу для прогулянок і фізичних активностей.
  - Вибір ефективних технік керування часом на взірець “Помідоро” (чергувати навчання й відпочинок за допомогою рівних проміжків часу).

ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО ПІДГОТОВКИ СПЕЦІАЛІСТІВ В ГАЛУЗІ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Юрій Мирошніченко

Відокремлений структурний підрозділ «Харківський фаховий коледж
інформаційних технологій Національного аерокосмічного університету
ім. М.Є. Жуковського Харківський авіаційний інститут»

У зв'язку з стрімким розвитком ІТ-галузі в Україні в останні роки та зростаючою потребою у висококваліфікованих спеціалістах існує необхідність глибокого аналізу програми підготовки спеціалістів з інформаційних технологій.

Новим базисом до формування освітнього середовища закладів передвищої освіти, на якому вибудовуватиметься підготовка фахівців у галузі інформаційних технологій, стає інноваційний підхід з урахуванням передового зарубіжного досвіду.

Розглянемо основні напрямки реалізації інноваційного підходу:

спрямованість образотворчого процесу на актуалізацію цілей та зміст підготовки фахівців з інформаційних технологій з урахуванням потреб регіону;

забезпечення безперервного підвищення кваліфікації викладачів, систематичне оновлення знань з дисциплін що викладаються;

активізація участі викладачів та студентів у інноваційних проектах конкурсах та олімпіадах за спеціальністю;

мотивація викладачів та студентів до участі у дослідних роботах в галузі інформаційних технологій;

оновлення матеріально-технічної бази для проведення освітнього процесу та здійснення робіт у сфері інформаційних технологій;

використовувати механізми соціального партнерства, що дає можливість конструктивного діалогу між роботодавцями та навчальними закладами.

ВИКОРИСТАННЯ НАВИЧОК SOFT SKILLS ДЛЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ПІДТРИМКИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Марина Митрохіна, Наталія Полов'ян

Харківський автомобільно-дорожній фаховий коледж

Ні для кого не секрет, що учасники освітнього процесу переживають надмірне психологічне навантаження в умовах військових дій, що стає причиною проявів апатії у здобувачів освіти, перевтомлення та вигорання у педагогів. Надмірне психологічне навантаження, постійні хвилювання потребують не сухої інформації, а позитивних емоцій. Саме тому метою викладача в таких важких умовах є психологічна підтримка, вміння правильно спілкуватися зі здобувачем освіти, вміння мотивувати його і зацікавити.

Навички soft skills дуже допомагають і викладачеві, і здобувачу освіти досягти кожному своєї мети: викладачу – навчити, студенту – навчитися. Соціально-комунікативні навички («м'які» навички, іноді «гнучкі», від англійського «soft skills») – це комплекс неспеціалізованих, не професійних навичок, які відповідають за успішну участь в освітньому процесі, високу продуктивність. На відміну від професійних навичок (від англійського «hard skills»), вони не мають прямого зв'язку зі спеціальністю. Власне, soft skills – це особисті характеристики, завдяки яким людина може успішно взаємодіяти в команді, а освітній процес і є прикладом роботи у команді.

На наш погляд, викладач має використовувати в діяльності такі soft skills:

1. Комунікабельність та ораторська майстерність. Дуже важливе значення має надання студенту мотивації до вивчення кожної теми. Здобувачам освіти важко стимулювати себе до самостійного навчання, коли вони не розуміють навіщо ця тема вивчається. Крім цього треба враховувати, що під час дистанційного навчання студент не знаходиться в колективі, де існує такий стимул як конкуренція, або просто проведення емоційної дискусії з певного питання.

2. Ввічливість, доброзичливість і обов'язковість. Викладач має відповідати дуже швидко на листи і перевіряти виконані завдання; хвалити за оперативність та креативність у рішенні виробничих ситуацій (як під час обговорення на лекції, так і під час практичних занять та виконання курсових і дипломних проєктів; створювати атмосферу психологічного комфорту для повноцінної самореалізації, прояву успішності, самоствердження, підвищення самооцінки).

3. Професіоналізм та вміння зацікавити студента. Лекція не повинна перетворюватись у надання сухої інформації, а має бути максимально візуалізованою, бажано оснащеною цікавим фільмом або відіофрагментом.

4. Вміння створювати позитивний настрій на занятті. З досвіду власної педагогічної діяльності рекомендуємо проведення ділових ігор. Ділова гра – це моделювання реальної діяльності у спеціально створеній проблемній ситуації. Вона дає можливість студентам приймати рішення в умовах конкретних виробничих ситуацій, відстоювати свої рішення, розвивати колективізм, отримати результати за досить обмежений час. Викладачам – максимально наблизити освітній процес до практичної діяльності, враховувати реалії сьогодення, зацікавити учасників гри, підвищити ефективність навчання, перевірити знання студентів, їх підготовку до реальної професійної діяльності.

5. Вміння працювати в команді. Під час виконання курсових і дипломних проєктів студент і викладач працюють саме як команда, де кожний виконує своє завдання. Викладач повинен якісно видати завдання, зрозуміло і аргументовано організувати роботу студента, надати усі можливі довідкові дані і пояснення у методичних вказівках, вчасно відповідати на усі запитання. Студент має проявити зацікавленість, чітко дотримуватись вимог викладача, креативність у виконанні проєкту.

6. Знання професійної етики. Від того, наскільки толерантно, ввічливо і аргументовано викладач спілкується зі студентом, з класним керівником, з батьками студента залежить результат навчання.

Таким чином хочемо підкреслити, що для забезпечення якості освіти навички soft skills мають не менше значення, ніж спеціалізована професійна компетентність викладача.

УДК377.1

**ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО ВИКЛАДАННЯ
УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ В ХАРКІВСЬКОМУ
МАШИНОБУДІВНОМУ ФАХОВОМУ КОЛЕДЖІ**

**Лариса Міщирікова, Ганна Бурлака
Харківський машинобудівний фаховий коледж**

Застосування інновацій оновлює освітню систему й унеможливорює пасивність студентів під час заняття, допомагає у встановленні партнерських взаємин, сприяє формуванню в здобувачів освіти глибоких теоретичних знань, практичних навичок, стимулює конструктивно-критичне мислення, пробуджує інтерес і мотивацію, а також позитивно впливає на формування соціокультурної компетентності майбутніх фахівців. Інноваційні технології полягають у використанні інтерактивної методики викладання української мови та літератури й технічних засобів навчання.

В умовах дистанційної освіти застосовуємо технологію «Вебінар» для ефективності заняття, а також інноваційний метод інтерактивних вправ, що полягає в запровадженні вдосконалених варіативних завдань. Традиційну умову *«Запишіть складні слова у дві колонки відповідно до способу їх написання – окремо чи з дефісом»* змінюємо на інтерактивну *«Перетягніть мишкою складні слова в колонку з правильним написанням»*. У створенні таких інтерактивних вправ допомагають інтернет-сайти.

Для збереження динамічності й ефективності дистанційного заняття застосовуємо інноваційний метод часового навчання, який полягає в послідовному вивченні теоретичного матеріалу невеликими обсягами та чергуванні його з новим, абсолютно не пов'язаним з опрацьованим. Кожен основний блок чергується з практичним (розважальним, творчим), що дозволяє не переобтяжити студента інформацією, зняти напруження, підвищити продуктивність роботи. Як творчі завдання пропонуємо написати

лист воїну ЗСУ, скласти діалог з солдатом РФ, тези до виступу на онлайн-конференції до Дня захисника України тощо.

На різних етапах заняття запроваджуємо ігрові завдання «Авторське крісло», «Знайди помилку», «Упізнай героя за предметом», «Обери ілюстрацію», «Адвокат героя», «Знайди слова» тощо. Навіть пасивний студент швидко залучається до гри. Дистанційна форма проведення дозволяє викладачеві комбінувати на одному занятті значну кількість різнопланових завдань, а здобувачу освіти – працювати одночасно з кількома електронними підручниками, уривками з фільмів, демонструвати власні медіапроекти, творчі презентації, виконувати онлайн-тести. Особливо ефективними є такі нестандартні форми заняття, як семінари, диспути, онлайн-екскурсії, уроки-конференції, уроки-презентації, турніри, конкурси, які розвивають креативне й аналітичне мислення, формують навички самостійності в розв'язанні проблем.

Результатом творчого проєкту (індивідуального, парного, групового) є презентація колективного колажу, сценарію літературного свята, ілюстративного матеріалу тощо. Одним із видів такої роботи є створення буктрейлера – короткого відеоролика за мотивами програмового твору з української літератури. Стисла, образна розповідь про книгу словами однолітка спонукає інших студентів до прочитання твору. А від виконавця таке завдання вимагає самостійної роботи з текстом, креативного мислення, базових ІТ-компетенцій тощо.

Отже, реалізація сучасного освітнього процесу повинна здійснюватися із застосуванням інноваційних технологій, оскільки це формує мотивацію студентів до пізнавальної діяльності, потребу в самовдосконаленні та забезпечує розвиток високих професійних якостей майбутніх фахівців.

ЗАСТОСУВАННЯ КЕЙС-МЕТОДУ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК SOFT SKILLS ПІД ЧАС НАВЧАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Олена Мовчан

Харківський машинобудівний фаховий коледж

В умовах сьогодення під час набору персоналу дуже ретельно оцінюють тверді та м'які навички, якими володіє кожен претендент на момент прийому на певну посаду. Тому в освіті, як і в бізнесі, з'явилися такі поняття як «hard skills» та «soft skills», які полягають у виокремленні міжособистісних навичок, за допомогою яких людина у певних обставинах виявляє якості лідера, професійно здійснює комунікацію, тощо.

У процесі вивчення різноманітних дисциплін викладач може оцінити у студентів навички hard skills, що буде зафіксовано у додатку до диплома. Навички soft skills оцінити неможливо, бо вони є неспеціалізованими, над професійними навичками, які відповідають за успішну участь у професійній діяльності, високу продуктивність та не пов'язані з певною сферою.

Ці навички якнайкраще дозволяє сформувавши кейс-метод. Саме під час вирішення ситуацій студенти слухають думки інших, захищають свою точку зору, комунікують, працюють в команді, погоджують найкраще рішення. Усі кейси повинні ґрунтуватися на реальному фактичному матеріалі або повинні бути наближені до реальних ситуацій. Кейс-метод орієнтований на командний характер пізнавальної діяльності, творчий підхід до пізнання, поєднання теоретичних знань і практичних навичок. Кейс передбачає застосування мозкового штурму, вирішення проблемних питань, створення різних моделей, міні проектів, ділових ігор, дискусію тощо.

На семінарських заняттях можна застосовувати короткі доповіді-презентації. Студенти отримують перелік питань за темою семінарського заняття та можуть підготувати міні-повіді (тривалістю до 10 хвилин) з презентацією свого матеріалу. Слайди презентації мають збігатися з тим, про що йдеться у розповіді. Можна використовувати картинки та фотографії, які посилюватимуть слова доповідача, також коментар до слайду не повинен

дублювати інформацію, представлену на ньому. У презентаціях доцільно використовуються візуальні підказки (замість тексту).

Переваги застосування такого методу: новизна формату, візуальне сприйняття, розвиток критичного і творчого мислення, вдосконалення комунікативних навичок, ораторське мистецтво. Серед недоліків: трудомісткість підготовки, занадто проста візуалізація, недоречність імпровізації, інформація спирається на слухову пам'ять. Проте цей метод досить дієвий. Його також доцільно використовувати під час лекційних занять.

Література:

1 Інноваційні технології навчання: Навч. посібн. для студ. вищих технічних навчальних закладів / [Кол. авторів; відп. ред. Бахтіярова Х.Ш.; наук. ред. Арістова А.В.; упорядн. словника Волобуєва С.В.]. – К. : НТУ, 2017. – 172 с.

2 Кейс-метод. Вікіпедія / Електронний ресурс. Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/>.

3 Козак Л Кейс-метод у підготовці майбутніх викладачів до інноваційної професійної діяльності Освітологічний дискурс, 2015, № 3 (11) С.153-162.

4 Морі Е. Soft skills та критичне мислення: які навички знадобляться дітям у XXI столітті Електронний ресурс. Режим доступу: <https://suspilne.media/62334-soft-skills-ta-kriticne-mislenna-aki-navickiznadoblatsa-ditam-u-xxi-stolitti/>

УДК 377.8.016:004.8(043.2)

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Олена Монастирська, Анжеліка Манучарян

Красноградський педагогічний фаховий коледж КЗ «ХГПА» ХОР

Щоб підготувати підрастаюче покоління до життя у сучасному світі необхідно трансформувати систему надання освітніх послуг у закладах освіти. Змінити філософію навчання – від заучування інформації до пошуку знань. До кожної особистості ми маємо підходити як до майбутнього винахідника та новатора, який виховується та розвивається на допитливості, ставить власні цілі, експериментує, не боїться помилок.

Штучний інтелект (ШІ) в освіті має ряд переваг, які можуть значно покращити освітній процес та забезпечити кращі можливості для здобувачів освіти. Інтернет-додаток із історично швидкими темпами розвитку, який запустили у листопаді 2022 року, ChatGPT – чат-бот, який використовує ШІ для створення текстів, відповідей на запитання, створення коду на вимогу користувачів.

Через рутинну роботу педагогам інколи бракує часу на творчість і створення креативних завдань, ChatGPT допоможе вчителям автоматизувати щоденні завдання.

Індивідуалізація навчання. Щоб довести педагогу свою думку різним здобувачам освіти, потрібен персональний підхід. За допомогою ШІ можна експериментувати з відповідями, навчати полярності, розумінню, що можуть бути різні думки; ШІ може бути інструментом порозуміння, що навчить приймати інших. При цьому, педагогам можна навчатися разом зі здобувачами освіти, оскільки вони швидко орієнтуються в нових технологіях, а вчителі краще розуміються в етичних аспектах.

Генерування картинок, анімації, аудіо та відео (створювати аудіо англійською мовою з різними акцентами; різнорівневі завдання).

ШІ як опонент. Здобувачі освіти повідомляють ChatGPT тему дискусії та вводять підказки щодо її структури (спілкування із ШІ на задану тему, підготовка до дискусії чи дебатів під час занять та позааудиторних заходів).

ШІ – наставник. Застосувати ChatGPT у груповій роботі для виконання спільних завдань та проєктів (допоможе досліджувати та розв'язувати проблеми).

ШІ як персональний тьютор. Викладачі надають ChatGPT необхідну інформацію, наприклад, результати тестів. А він своєю чергою дає здобувачам освіти персоналізований зворотний зв'язок щодо їхнього прогресу в навчанні.

Допомога у вивченні мови. ChatGPT може запропонувати навчальні ігри.

Підтримка протягом навчання. Допомога в оцінюванні. Здобувачі освіти пояснюють ChatGPT свій поточний рівень розуміння та просять допомогти у подальшому вивченні матеріалу або поглибити свої знання з певної теми. ШІ може запропонувати різні ігри, вправи та завдання для поліпшення знань і навичок.

ШІ – асистент учителя. Педагоги можуть використовувати ChatGPT для розробки навчального контенту (генерування запитань для обговорення теми, творів, вправи тощо).

Виходячи з вищезазначеного, можна твердити, що майбутнім напрямком у сфері освіти є поєднання викладача зі штучним інтелектом. ШІ не заміняє викладача, але стає його партнером, який допомагає оптимізувати освітній процес та забезпечити кращі умови для розвитку здобувачів освіти. Використання ШІ допоможе створювати індивідуалізовані навчальні програми, підвищити ефективність навчання, забезпечити доступ до якісної освіти та збагатити освітній процес. Викладачі-люди володіють низкою переваг над ШІ, які роблять їх незамінними в процесі навчання. Педагоги не тільки передають знання, а й надають емоційну підтримку, створюють особисті зв'язки зі здобувачами освіти. Викладачі є рушійною силою, яка стимулює критичне мислення, креативність, емпатію здобувачів освіти і навички роботи в команді.

УДК 005.952: 37.014.614-043.5]-048.38(477.54)"2022/..."

ВЗАЄМОДІЯ ЗІ СТЕЙКХОЛДЕРАМИ – ПІДҐРУНТЯ КАДРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ У ПІСЛЯВОЄННОМУ ВІДНОВЛЕННІ РЕГІОНУ

Любов Морозко, Ольга Шахман

КЗ «Харківський фаховий вищий коледж мистецтв» ХОР

В сучасному світі мистецтво – це спосіб мислення, месенджер емоцій, вражень, шлях розкриття нашого світогляду. Мистецтво – це міжнародна мова, здатна вирішити, допомогти, об'єднати та пояснити. Ця мова сьогодні об'єднала разом усіх: цивільних і військових, лікарів і педагогів, митців і будівельників, представників різних гілок влади і звичайних людей.

Сьогодні можна розглядати як «інтенсив», тобто онлайн-подію, що має психологічну спрямованість і характеризується великою інтенсивністю всіх процесів, що проходять. Часто про інтенсив кажуть, що це прискорене здобуття життєвого досвіду. Один інтенсив дорівнює року терапії або 5-10 рокам життєвого досвіду. Невизначеність тривалості складних обставин сьогодні в країні з одного боку гальмує впровадження креативних ідей у сталий розвиток культурно-мистецького простору регіону, бо велика кількість закладів зазнала значних ушкоджень або зовсім зруйнована. З іншого – інтенсивно прискорює динаміку фінансової підтримки закордонних спонсорів, розгляд нових проєктів побудови центрів надання культурних послуг та висвітлення їх ролі у відновленні Харківщини в післявоєнний період.

І саме проблемою кадрового забезпечення різних сфер діяльності регіону, зокрема культурно-мистецького простору, переймаються стейкхолдери. «Стейкхолдер» – термін, що увійшов нещодавно в обіг освітнього середовища. В Законах України «Про освіту», «Про фахову передвищу освіту», «Про вищу освіту» згадується поняття «внутрішні та зовнішні заінтересовані сторони». Стейкхолдер – це фізична або юридична особа, яка прямо чи опосередковано впливає на роботу освітнього закладу або має певні очікування від результатів його діяльності. Стейкхолдери активно застосовують «інжиніринг». Його визначають як сукупність інтелектуальних видів діяльності, що має своєю кінцевою метою отримання оптимальних результатів від капіталовкладень чи інших витрат, пов'язаних з реалізацією проєктів різного призначення за рахунок найбільш раціонального підбору та ефективного використання матеріальних, трудових, технологічних і фінансових ресурсів у їх єдності і взаємозв'язку.

Взаємодія зі стейкхолдерами закладу фахової передвищої освіти, зокрема мистецького спрямування, сприяє конкретизації заходів щодо оптимізації освітнього процесу та формуванню професійно-практичних компетентностей у здобувачів відповідно до сучасних реалій. З досвіду взаємодії коледжу зі стейкхолдерами можна зробити висновок, що найдієвіше

на вдосконалення освітнього процесу впливає «круглий стіл» – форма співпраці, яка сприяє плідній вільній дискусії між учасниками за обраною темою. Кожна з циклових комісій коледжу сформулювала власну тему онлайн-зустрічі, запросила «зовнішніх» стейкхолдерів, до складу яких увійшли: представники різних гілок влади (Департаменту культури і туризму ХОВА, територіальних громад), академічної спільноти (місцевих і Українських вишів), професійної спільноти (ОНМЦ, керівники або провідні спеціалісти ЦБС, бібліотек, палаців/будинків/закладів клубної мережі, баз практик, викладачі мистецьких шкіл), випускники коледжу різних років, які працюють за спеціальністю як в Україні так і поза її межами, здобувачі та їх батьки. *(За приблизними підрахунками до обговорення 7ОПП було залучено понад 100 осіб).* Рекомендації, пропозиції, побажання, зауваження зафіксовані і проаналізовані. Внесення їх в зміст освітньо-професійних програм розглянуто на засіданнях циклових комісій, встановлено фідбек зі стейкхолдерами, що їх ініціювали.

Кадровий потенціал, якому належить місія післявоєнного відновлення регіону, вже навчається в закладах фахової передвищої освіти. Професійна спільнота вже цілеспрямовано і плідно взаємодіє зі здобувачами, контролює рівень якості освітніх послуг, надає можливості набуття емпіричного досвіду, сприяє підвищенню престижу усіх професій та підготовці фахівців – митців своєї справи та майбутнього Харківщини.

УДК 377.1:159.9

ЗАЛУЧЕННЯ ПЕРШОКУРСНИКІВ ДО МІЖСОБИСТІСНИХ КОМУНІКАЦІЙ (НА ПРИКЛАДІ ДИСЦИПЛІНИ «ІНФОРМАТИКА»)

Оксана Москаленко

Харківський кооперативний торгово-економічний фаховий коледж

Останні роки карантину та воєнного стану вплинули на життя як дорослих, так і дітей, зокрема студентів. Долаючи психологічні, технічні та інші труднощі й обмеження, учасники освітнього процесу перебувають у постійному пошуку можливостей та технологій для продовження навчання та

формування навичок майбутніх спеціалістів. Особливої уваги заслуговує розвиток комунікативних здібностей та роботи в команді, що є невід'ємною складовою сучасного фахівця. Останні два роки наші студенти позбавлені можливості навчатися в аудиторії, мають обмеження у міжособистісному спілкуванні. Тому для першокурсників, які зустрічаються лише дистанційно, у віртуальній аудиторії, важливо створювати умови для формування вмінь спілкуватися та працювати в команді.

Такі умови можна організувати при вивченні будь-яких дисциплін. Наприклад, для формування та розвитку комунікативних навичок деякі завдання навчальної дисципліни «Інформатика» були трансформовані в групову роботу з урахуванням обмежень та можливостей дистанційного формату навчання та програми для проведення відеоконференцій Zoom.

Так при вивченні теми «Інформаційна безпека» для аналізу загроз в інтернет-середовищі студенти об'єднуються в команди і проводять всебічний розбір певного негативного явища: кібербулінгу, фішингу, хейтингу, тролінгу, інтернет-мобінгу тощо. Розподіл на команди відбувається випадково завдяки можливостям програми Zoom, після чого учасники кожної команди потрапляють в окрему сесійну залу. Опинившись в окремій залі, команді необхідно визначитися із лідером/керівником, який повинен створити презентацію (Google Slides) для спільної роботи та надати доступ всім учасникам команди і викладачу. Поки керівник команди виконує підготовчу роботу, учасники розподіляють між собою питання та збирають матеріали для наповнення та оформлення свого слайду в спільній презентації.

Важливо, щоб учасники команди змогли домовитися між собою не тільки про питання, яке кожен має проаналізувати, але й про оформлення презентації, про шрифти, кольори тощо. Робота над презентацією відбувається в спільному віртуальному просторі, де учасники можуть не тільки спілкуватися/обговорювати роботу, але й контролювати використання текстового та ілюстративного матеріалу, оскільки джерела інформації в основному однакові.

Лідер команди має ще одну місію – допомога тим, хто працює на мобільному пристрої, оскільки в них є функціональні обмеження, наприклад, в можливості налаштування анімації. На наступному етапі роботи кожна команда знайомить учасників інших команд з результатами свого дослідження і після всіх виступів відбувається оцінка роботи команди в цілому. Тобто від кожного учасника залежить оцінка роботи всієї команди.

Ще одне завдання – створення спільного сайту групи, де кожен має створити сторінки про себе та тематичні сторінки про місто Харків. Не нашкодити на чужих сторінках, поважати роботу інших, вміти домовлятися – основні вимоги спільної роботи. Кожен студент самостійно обирає тему з переліку, занурюється в неї, планує, що саме може бути на його сторінках. Серед тем є такі, що перетинаються, наприклад, тема «Бекетов О. М.: архітектурна спадщина митця» має спільне навіть з кількома темами: «Архітектурні легенди Харкова», «Архітектура – це музика, що завмерла», «Харків'яни в світовій історії». Отже, задача студентів – проаналізувати теми своїх однокласників, знайти спільне та домовитися між собою про зміст та перехресні посилання між своїми сторінками.

Уміння спілкуватися та домовлятися відкриває можливість для встановлення дружніх стосунків, зняття психологічної напруги, а в подальшому допоможе знаходити компроміси в командній роботі в професійному середовищі.

УДК 37.03:811

ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ МЕТОДІВ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ ВОДІННЮ ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ

Дмитро Мохнич, Віктор Шкребець

Лозівська філія Харківського автомобільно-дорожнього фахового коледжу

Сучасні технології стали невід'ємною частиною навчання водінню транспортних засобів, допомагаючи підвищити ефективність та якість підготовки водіїв. Використання різноманітних інноваційних методів

дозволяє зробити навчання більш інтерактивним, захоплюючим та ефективним.

Однією з найпопулярніших технологій, які застосовуються, є симулятори водіння. За допомогою спеціального обладнання та програмного забезпечення, курсант може зануритися у віртуальне середовище та практикувати навички водіння без ризику для себе та оточуючих. Симулятори керування дозволяють тренуватися в різних умовах дорожнього руху, симулювати аварійні ситуації і навчитися приймати правильні рішення на дорозі.

Ще однією корисною технологією є використання інтерактивних мультимедійних матеріалів. Замість нудних підручників та лекцій студентам надаються відеоматеріали, аудіозаписи, інтерактивні тести та завдання. Це допомагає курсантам краще запам'ятовувати інформацію, підвищує їхню мотивацію та інтерес до навчання.

Онлайн-платформи та мобільні програми також відіграють важливу роль у навчанні водінню транспортних засобів. З їх допомогою студенти можуть отримувати доступ до навчальних матеріалів у будь-який час та з будь-якого місця. Вони можуть проходити тести, отримувати зворотний зв'язок і вчитися у своєму темпі. Це особливо зручно для тих, хто не може відвідувати заняття постійно.

Загалом використання технологій у навчанні водінню транспортних засобів допомагає створити більш інтерактивну, ефективну та індивідуальну систему навчання. Це дозволяє максимально підготувати майбутніх водіїв до реальних дорожніх умов, підвищує їхню впевненість та безпеку на дорогах.

Але слід зауважити, що таке навчання може призвести до непередбачуваних проблем, тому що головним критерієм, яким курсанти повинні керуватися під час керування автомобілем, є безпека. Перебуваючи за кермом, ви несете відповідальність не лише за власне здоров'я та життя, але й за життя та безпеку пасажирів, пішоходів, водіїв інших транспортних засобів та інших учасників дорожнього руху.

Тож перш ніж насолоджуватися численними перевагами водіння, ви повинні бути готовими взяти на себе відповідальність. Перед початком навчання слід одразу ж налаштуватися на наполегливу працю, в тому числі на відповідальність перед самим собою. Потенційні водії мають свої психологічні особливості, темперамент і природні нахили. Деякі з них будуть більш схильні до вивчення навичок водіння, інші – менш. Саме тут починається робота над собою. Однією з першочергових і головних вимог до керування транспортним засобом є постійний аналіз навколишнього середовища та контроль ситуації. А це неможливо без уміння контролювати свої емоції.

Іншими словами, водій повинен бути спокійним. Якщо ви хочете вправно керувати автомобілем, вам потрібно навчитися залишати позаду нестабільні елементи – запальність, дратівливість, примхливість тощо. Немає значення, чоловік ви чи жінка, холерик чи флегматик, соціальний статус чи рівень доходу. Багато дорожньо-транспортних пригод трапляються через те, що водій не зміг адекватно оцінити ситуацію і правильно зорієнтуватися.

Отже використання сучасних технологій під час навчання водінню транспортних засобів допоможе підвищити якість теоретичної підготовки водіїв. А використання інноваційних методів дозволить зробити навчання більш ефективним.

УДК377.1

**РОЗВИТОК НАВИЧОК SOFT SKILLS ПІД ЧАС НАВЧАННЯ ЯК
ЗАПОРУКА ЕФЕКТИВНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ФАХІВЦІВ ДЛЯ
МАЙБУТНЬОЇ УСПІШНОЇ СПІВПРАЦІ**

Інна Невенченкова, Євгенія Ністратова

Харківський машинобудівний фаховий коледж

Рівень успіху вже давно перестав залежати тільки від того, наскільки добре ви виконуєте свої безпосередні обов'язки. Щоб бути компетентним фахівцем, треба розвивати Soft Skills, так звані «гнучкі або м'які навички».

Потреби сучасного суспільства висувають нові вимоги щодо навичок успішної людини 21 сторіччя, а саме:

- критичне мислення, креативність та генерація ідей;
- інформаційна, цифрова та медіаграмотність;
- соціальний інтелект;
- гнучкість, ініціативність, готовність до швидких змін;
- комунікативність та здатність працювати в команді.

Найчастіше, коли говорять про навички, мають на увазі професійні знання і вміння. Але не менш важливі й Soft Skills – універсальні непрофесійні якості, які допомагають людям взаємодіяти між собою або в команді, незалежно від сфери діяльності. Такі навички потрібні для будь-якої роботи і основні з них включаються в опис вакансій.

Soft Skills допомагають швидше адаптуватися до змін на ринку праці та переорієнтуватися в разі втрати актуальності відповідної сфери зайнятості.

Розвиток Soft Skills під час навчання полягає у формуванні таких основних здатностей як:

1. Ефективна комунікація. Під час семінарів, диспутів, круглих столів і конференцій здобувачі навчаються публічно виступати або презентувати свої роботи перед великою аудиторією.

2. Вміння пристосовуватись. Світ змінюється швидше, ніж ми встигаємо випити чашку кави. Тому дуже важливо вміти бути гнучким і адаптуватися до різних життєвих обставин. Головне – бачити в змінах не проблеми, а можливості для зростання і розвитку. Студентам варто розвивати своє терпіння, навчитися аналізувати ситуацію, змінювати свою думку під впливом незаперечних аргументів.

3. Вміння планувати. Навички тайм – менеджменту є істотним плюсом, тому що ми живемо в епоху мультизадачності. Майбутнім фахівцям важливо розвивати навички фокусування на головному і боротися з прокрастинацією. Співробітник, який справляється з завданнями вчасно, при цьому не витрачає на це занадто багато енергії, завжди буде цінуватися в компанії.

4. Вміння працювати в команді. Продуктивний і ефективний той колектив, робота якого нагадує добре налагоджений механізм, де кожен знає

свої можливості, розуміє свої завдання та працює над їхньою реалізацією в гармонії з колегами. Сила команди полягає у правильному поєднанні навичок, перспектив і підходів до вирішення завдань. Кожен займається тим, що вміє робити найкраще, а недоліки навичок компенсуються колегіальними зусиллями. Робота в колективі надихає, підвищує мотивацію та взаємну відповідальність, створює середовище, де люди вчаться одне в одного, а головне – використовують ці знання в інтересах спільної мети. Тому, командоорієнтованість – це soft skill із переліку «обов'язково».

Soft Skills потрібні кожній людині, щоб досягти успіху у вибраному виді діяльності. Їх можна розвивати, навчаючись на курсах, читаючи книги та впроваджуючи отримані знання на практиці.

УДК 37.015.311:316.773

SOFT SKILLS: ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК У ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Ірина Немцова, Тетяна Немцова

ВСП «Харківський фаховий коледж харчової промисловості ДБТУ»

Soft skills – це м'які, соціальні навички, які відповідають за успішність взаємодії людей у суспільстві. Фактично, це універсальний набір навичок, який є першочерговим у будь-якій сфері діяльності. До soft skills відносять навички комунікації, лідерство, здатність брати на себе відповідальність і працювати в критичних умовах, вміння залагоджувати конфлікти, працювати в команді, керувати своїм часом, розуміти важливість дедлайнів, а також здатність логічно й системно мислити, креативність тощо.

Освітній процес в умовах воєнного стану трансформувалася, запровадивши інновації – це технології дистанційного та змішаного навчання, дистанційні платформи, хмарні технології. Навчальні заклади реалізують індивідуальні освітні траєкторії, здобувачі освіти можуть обрати вибірково дисципліни, викладачі застосовують різноманітні інтерактивні методи навчання.

Soft skills можна та потрібно ефективно розвивати в закладі фахової передвищої освіти, вдало інтегруючи їх до навчальних планів і програм. В процесі навчання здобувачі освіти здійснюють проектно -дослідну діяльність, вчаться прогнозувати та планувати, набувають необхідних навичок самоорганізації та самоосвіти. Вони отримують уміння працювати із джерелами інформації, формують прагнення до саморозвитку, налаштованість отримувати новий професійний досвід; здатність генерувати принципово нові ідеї; здатність до професійного зростання і навчання впродовж життя.

Завдяки участі здобувачів освіти у різноманітних заходах, конференціях, семінарах, тренінгах, школі лідерства, волонтерському русі, діяльності студентського самоврядування, різних студентських, молодіжних ініціативах вдосконалюються комунікативні навички, вміння працювати в команді, брати на себе відповідальність за рішення.

Розглянемо основні якості, пріоритетні в професійній діяльності, на яких акцентують увагу стейкхолдери. Командна робота – здатність працювати в команді і виконувати свої завдання, поєднуючи індивідуальні навички з іншими членами команди для досягнення загальної мети. Комунікативні навички – здатність передавати інформацію людям чітко, ефективно і зрозуміло. Гнучкість – спроможність прийняти негативні та неочікувані зміни і негайно шукати нові рішення. Тайм-менеджмент – набір методик і технологій, які дають можливість людині здійснювати планування особистого часу з метою підвищення ефективності та раціональності його використання. Лідерство – здатність приймати рішення і керувати підлеглими. Стресостійкість – комплекс особистісних якостей, що дозволяють переносити значні інтелектуальні та емоційні навантаження без особливих шкідливих наслідків для власного здоров'я, оточуючих і своєї професійної діяльності. Прийняття рішень – вміння визначити найкращий шлях, що забезпечує максимальну ефективність і успішність отримання результату. Управління конфліктами – уміння домовлятися, мінімізувати конфліктні ситуації і не допустити напруженої атмосфери у команді.

Отже, доцільність формування soft skills детермінована соціальним запитом та об'єктивними суспільними потребами у фахівцях, які володіють розвиненими соціальними навичками.

Література

1.Коваль К. О. Розвиток «soft skills» у студентів – один з важливих чинників працевлаштування. Вісник Вінницького політехнічного інституту. 2015. № 2. С. 162–167.

2.Коляда Н., Кравченко О. Практичний досвід формування «soft-skills» в умовах закладу вищої освіти. Актуальні питання гуманітарних наук. 2020. № 3(27). С. 137–145.

УДК377.1

НЕОБХІДНІСТЬ ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS У КОМЕРСАНТІВ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЇХ КОНКУРЕНТОЗДАТНОСТІ НА РИНКУ ПРАЦІ

Галина Непочатова

*ВСП «Житлово-комунальний фаховий коледж ХНУМГ
імені О.М.Бекетова»*

Покращення якості освіти, виведення її на новий сучасний рівень є національним пріоритетом в українських закладах освіти, тому що саме якісна освіта сприяє формуванню у майбутніх фахівців критичного мислення, виробничої, правової, інформаційної, комунікативної, екологічної культури, підприємницької та творчої активності, вміння аналізувати, проектувати свою діяльність і передбачати її наслідки. А в умовах воєнного стану, на територіях, які постійно знаходяться під ворожими обстрілами, коли процес навчання повністю здійснюється лише в дистанційному форматі, завдання якісної підготовки конкурентоспроможних фахівців-комерсантів стає найактуальнішим та вимагає пошуку, розробки й використання сучасних ефективних технологій для формування у здобувачів освіти не лише Hard skills, а й Soft skills.

Як ми знаємо, Hard skills – це «важкі», «тверді» практичні знання та вміння, які здобувач освіти отримує в навчальному закладі та згодом

застосовує в конкретній професії, це вузькі професійні навички, які потрібні для вирішення конкретних завдань у визначеній сфері діяльності. Навчальні програми у закладах освіти постійно вдосконалюються: упроваджуються нові технології й методики навчання, застосовується нове обладнання та програмне забезпечення, з'являються нові дисципліни, змінюється або розширюється напрями підготовки, все робиться для того, щоб розвивати конкретні професійні якості та навички, необхідні для успішного працевлаштування.

Але тепер у системі освіти при навчанні студентів звертають увагу ще й на додаткові критерії та сфери їх розвитку. До однієї з таких сторін відноситься поняття *soft skills*.

Soft skills – це компетенції (з англійської – «гнучкі» або «м'які» навички), які дозволяють легко виробляти комунікації з іншими людьми, ефективніше справлятися з різними завданнями і швидко навчатися новому. Вони абсолютно придатні для використання в будь-якій сфері та допоможуть своєму власнику швидше рухатися кар'єрними сходами.

Розібратися, чим відрізняються «жорсткі» навички від «гнучких» допоможе вислів сучасних рекрутерів: «За *Hard Skills* беруть на роботу, а за відсутність *Soft Skills* звільняють». Тому гнучкі навички важливі не менше, ніж професійні – разом вони допомагають співробітнику швидко досягти результату. Науковці наголошують, що *soft skills* є соціологічним терміном, що охоплює різні особистісні характеристики та соціальні навички. Вони включають емоційний інтелект, комунікативні здібності, соціальну компетентність, лідерські якості, творчість, адаптивність, здатність до співпраці та багато іншого.

Усі ці якості обов'язково повинні бути у будь-якого спеціаліста, який опанував спеціальність «Підприємництво та торгівля». Хтось із ними народився, а комусь треба активно їх розвивати. І в цьому процесі на допомогу завжди повинен прийти викладач, керівник групи, вихователь.

Для розвитку ефективних комунікацій викладачам необхідно застосовувати інтерактивні методики (диспути, обговорення, «мозковий

штурм»)), де студенти вчаться висловлювати та відстоювати свої думки, позиції; це також сприяє розвитку критичного мислення. Варто пропонувати студентам не сприймати інформацію на віру від кого б вона не надходила, а відноситись до інформації з певним скептицизмом, перевіряти факти, аналізувати події, доводити власну точку зору. Для розвитку креативного мислення успішною буде індивідуальна або групова проєктна робота – курсові роботи з підприємницької та комунікаційної діяльності саме сприяють умінню вигадувати нові ідеї, шукати нові підходи; розвитку креативності сприяють навіть формування «асоціативних куштів», складання сенканів тощо.

Отже, використання інноваційних, інтерактивних технологій є практичним шляхом до розвитку soft skills в українських закладах освіти, що сприятиме підготовці конкурентоспроможних фахівців на ринку праці.

УДК 377.6

ВПЛИВ КАРАНТИННИХ ОБМЕЖЕНЬ І ВОЄННОГО СТАНУ НА РОЛЬ ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Леонід Нетецький

*Харківський механіко-технологічний фаховий коледж
імені О. О. Морозова*

Карантинні обмеження викликанні COVID-19, а згодом агресія російської федерації вплинули на процес організації навчання і значно змінили роль викладача закладу фахової передвищої освіти. На заклади освіти покладається важливе завдання по вихованню національно свідомої, патріотично налаштованої до своєї Батьківщини молоді. За умовами сьогодення, а саме боротьби нашої держави з агресором та військового стану, воно набуває неабиякої гостроти, тому що втілює в собі патріотичний захист української нації. Ідеалом виховання є гармонійно розвинений, національно свідомий, освічений громадянин, який готовий до саморозвитку і удосконалення своєї особистості.

Реалії часу прискорили зміни та змінили ставлення до використання цифрових засобів, а також спричинили появу нового навчального досвіду у викладачів та студентів. Крім того, важливим аспектом стала здатність

педагогічних працівників швидко реагувати на зміни в освітньому середовищі, зокрема, в умовах воєнного стану. Це вимагає не тільки гнучкості у використанні технологій, але й глибокого розуміння того, як ці зміни впливають на психологічний стан та потреби здобувачів освіти.

В сучасних умовах відбувається зміна ролі викладача, перетворення його із транслятора знань на консультанта, модератора, посередника в оволодінні студентами знаннями й уміннями, що вимагає від викладача, – поглиблення методичної підготовленості, розвитку вмінь і навичок вибудовувати суб'єкт-суб'єктні взаємини під час навчальних занять у діалоговому режимі на основі використання інтерактивних методів.

Роль помічника і координатора для викладача полягає в тому, що без кваліфікованої підтримки на занятті студенту не можливо якісно засвоїти навчальний матеріал, особливо коли ми говоримо про вивчення математики. Викладач повинен надати:

- психологічну допомогу: повірити у сили підопічних, мотивувати їх до комунікації, створити доброзичливу атмосферу на занятті;

- соціальну допомогу: ознайомити з особливостями роботи у колективі, співпраці, розподілу обов'язків;

- технологічну підтримку: роз'яснити особливості інформаційних ресурсів, допомогти у пошуку матеріалів, виборі навчальних стратегій, завдань, допомога у плануванні, аналізі, постановці цілей і вміння оцінити їх (чи реально досягнути певного рівня взагалі, який час потрібен для втілення мети на практиці, тощо), а також у визначенні стратегій і інструментів для досягнення результату.

Викладач також виступає координатором: слідкує за часом і ефективністю виконання завдань, корегує вибір навчальних матеріалів. Сучасна роль педагога: це – стимулювання процесу навчання, вміння створювати відповідний психолого-емоційний мікроклімат, сприятливий для активного й мотивованого навчання, створення вільної й доброзичливої атмосфери навчання, атмосфери вільно й відкрито висловлювати свої думки.

Для виконання зазначених функцій педагог повинен володіти певними особистісними якостями: толерантність, вміння підтримати, терпіння, турбота, вмінням мотивувати і допомагати у подоланні перешкод, бути відкритим до діалогу з підопічними, чітко окреслювати межі спілкування, не дозволяючи маніпулювання, без упередженого ставлення або тотального контролю. Викладач повинен освоювати нові освітні технології, які передбачають активізацію пізнавальної діяльності студентів. Особливе значення потрібно приділяти підвищенню усвідомленості студентами власної функції в освітньому процесі, що незалежно від ролі викладача, позитивні результати можуть бути досягнуті лише за умови особистої праці студента, його активності, працелюбства, вміння самостійно організовувати власну навчальну діяльність.

УДК 371.013

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ «ЕЛЕКТРОТЕХНІКА ТА ЕЛЕКТРОНІКА»

Наталія Нехаєнко

Харківський автомобільно-дорожній фаховий коледж Лозівська філія

У сучасних реаліях формується чітке соціальне замовлення на фахівців технічних спеціальностей, що створює нагальну потребу певних змін у галузі освіти та викладання природничо-наукових дисциплін, зокрема електротехніки та електроніки. Зростає роль інноваційних педагогічних технологій, методів навчання в освіті та необхідності адаптації освітнього процесу до вимог сучасного світу.

Викладаючи дисципліну, шукаю ті інноваційні форми, методи, що могли б зацікавити студентів, сформувати в них більш сталі, надійні знання, а також навчити застосовувати корисні знання в реальних життєвих обставинах. На сьогодні в цьому напрямку активно співпрацюю з українськими та зарубіжними освітніми ресурсами, упроваджую та адаптую під свої умови викладання ті чи інші педагогічні інновації, електронні ресурси, можливості

інтернет-простору, а саме: «На Урок», «Всеосвіта», Всеукраїнська школа онлайн, канали YouTube.

Прагну, як викладач, створити свою педагогічну систему навчально-виховного процесу, орієнтуючись на освітні тренди-технології, що суттєво змінюють навчання та викладання на певному етапі.

Працюю за напрямками:

1. Змішане навчання, яке має декілька моделей. Поки що найбільш наближена до наших реалій, це ротаційна, а саме «перевернутий клас», який є актуальним для нас і в нинішніх умовах, коли, можливо, якась частина занять буде відбуватися в аудиторії. Тобто вдома студенти засвоюють теоретичний матеріал та переглядають відео, а в аудиторії працюють з викладачем чи у групах над практичними завданнями та проектами.

2. Соціально-емоційне та етичне навчання (СЕЕН). За допомогою практик СЕЕН можна навчитися стійкості, справлятися зі стресом, що в сьогоdnішніх умовах особливо важливо. Певний набір вправ та технік СЕЕН можна інтегрувати в заняття, що сприятиме й формуванню вмінь комунікувати, співпереживати собі й іншим, керувати своїми емоціями, працювати в команді (тобто тому, що називають *soft skills* – м'які навички). Наприклад, однією з них може бути така вправа: пропоную студентам обрати певний предмет (автомобіль, велосипед, смартфон, термос і т.і.), а далі – скласти перелік законів (тем) фізики, на основі яких їх сконструювали, або скласти перелік тих професій людей, які долучилися до того, щоб цей предмет мало людство.

3. Доповнена реальність (AR) – сучасна технологія, яка доповнює зображення реального світу віртуальними елементами і дає можливість взаємодіяти з ними. Вона може включати в себе використання смартфонів, планшетів або спеціальних AR-окулярів. Наприклад, особа може використовувати AR для перегляду віртуальних моделей або візуалізацій фізичних об'єктів у реальному світі або для інтерактивного взаємодії з ними.

4. Гейміфікація – це використання ігрових методів в неігрових ситуаціях.

Яскравий приклад гейміфікації в дії – веб-квести (web-quest). Це проблемні завдання з елементами рольової гри, для виконання яких використовуються інтернет-ресурси. Веб-квести можуть бути і короткостроковими, і довгостроковими. Зазвичай умови та завдання веб-квесту розміщують на сайті або блозі.

5. Штучний інтелект (ШІ) є галуззю науки та технологій, яка займається створенням комп'ютерних систем, здатних виконувати завдання, які потребують інтелекту людини. В моїх планах використовувати ШІ в різних напрямках, наприклад: в ролі віртуального тьютора, який надає додаткову підтримку та пояснення під час навчання, відповідає на запитання студентів, пояснює складні поняття, надає приклади та вирішує завдання разом з ними; створює завдання, задачі, надає зворотний зв'язок щодо рішень, які вони пропонують; аналізує їхні відповіді; допомагає їм краще розуміти абстрактні поняття шляхом візуалізації інформації.

УДК 37.015

ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХОВИХ МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ З ЕКОНОМІКИ

Наталія Нечитайло

Харківський автомобільно-дорожній фаховий коледж

Сучасний світ є невичерпним джерелом знань, потрібно лише правильно цим джерелом скористатися. Фаховий молодший бакалавр з економіки повинен уміти отримувати, обробляти і використовувати інформацію за допомогою комп'ютерів, телекомунікацій та інших засобів. Вміння вибрати необхідну інформацію, систематизувати її, орієнтуватися у інформаційному потоці – важлива якість випускника коледжу.

Інформаційна компетентність є сукупністю трьох компонент: інформаційна компонента; комп'ютерна або комп'ютерно-технологічна

компонента; компонента застосовності або процесуально-діяльнісна компонента.

Сучасні студенти у повсякденному освітньому процесі та під час самоосвіти активно використовують планшети, ноутбуки, комп'ютери та смартфони. Більшість студентів друкує на своїх електронних пристроях набагато швидше, ніж пише у зошиті. Для цього покоління важливим елементом світосприйняття є візуалізація тієї інформації, яку воно отримує у вербальному вигляді. Тому визначальним є застосування в освітньому процесі комп'ютерних навчальних лабораторій, наочного електронного обладнання для навчальних презентацій, тестувань та використання цих технологій самими студентами, що впливатиме на розвиток студентської свободи, творчості та креативності.

Створення глобального інформаційного простору змушує замислитися не лише педагогічних працівників щодо застарілості методичних джерел, а й представників державного апарату у сфері освіти кожної розвинутої країни.

При написанні курсових робіт з дисциплін економічного напрямку студенти спеціальності 051 «Економіка» вирішують наступні завдання: складають індивідуальні одиничні розцінки на окремі види робіт, а потім на основі цих даних складають локальні кошториси та визначають техніко-економічні показники діяльності дорожньої організації. При складанні кошторисів студенти можуть користуватися програмою «Будівельні технології – Кошторис». Ця програма призначена для автоматизації розрахунків та перевірки кошторисної документації у відповідності з вимогами національних нормативних документів. Обов'язковою умовою правильної роботи програми є підключення до мережі Інтернет.

В даному програмному комплексі студенти можуть знайти необхідні розцінки на вартість експлуатації будівельних машин, на вартість матеріалів за місяцями та по регіонам, на вартість людино-години робітників за розрядами, обирають ресурсні норми та нормативні показники відповідно до Державних стандартів України.

За допомогою цих даних можна формувати структуру проєктів, створювати локальні та об'єктні кошториси, розраховувати договірні ціни на об'єкти будівництва. В проєктах можна переміщувати, копіювати, видаляти та відновлювати видалені документи. Студенти мають можливість відразу роздрукувати результати розрахунків у будь-якому вигляді.

Таким чином, усі новітні перетворення повинні починатися «зверху» і носити не рекомендаційний характер, а саме нормативний. Одним із важливих завдань є осучаснення освітнього простору, пристосування закладів освіти до вимог екранної епохи, коли на кожного жителя Землі припадає по 2 екрани, а за 10 років буде 20. Нині люди здобувають інформацію переважно з екранів, а не з друкованих джерел. Ідеальний коледж сьогодні – це викладачі, які йдуть в ногу з часом та говорять зі студентами на їх «цифровій мові».

УДК 377.1

ПІДГОТОВКА ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА В ХФКТД ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Любов Нєнахова

Харківський фаховий коледж технологій та дизайну

Зміст підготовки ФМБ зі спеціальностей коледжу визначено Стандартом спеціальності та ОПП.

Забезпечення якості знань для підготовки інноваційно-орієнтованих фахівців залежить від створених умов навчальним закладом, рівня кваліфікації викладацького складу.

Необхідність вирішення цих завдань підштовхує заклади освіти активно шукати ефективні методи, форми, способи підготовки сучасних ФМБ.

Це призводить до застосування нових форм організації і функціонування коледжу, гнучкості при створенні або переробленні програм дисциплін, методів викладання, вивчення кращого інноваційного досвіду зарубіжних країн та втілення в освітній процес, адаптування програм дисциплін з програмами навчальних закладів III-IV рівнів акредитації, з урахуванням нових автоматизованих систем і практик застосування проблемно-

організаційних методів формування знань, потреб підприємств України, на яких працює краще високотехнологічне обладнання галузі. Воєнний стан потребує ще більшої концентрації уваги на основних питаннях з кожної дисципліни для того, щоб стисло зосереджувати зусилля студентів на основному, головному, потрібному для формування компетенцій у студентів.

Відомо, що навичками ефективного спілкування є: вміння говорити, вміння слухати, вміння використовувати невербальні сигнали, вміння уникати непорозумінь. При дистанційному навчанні поширено застосування передачі інформації за допомогою технічних засобів – телекомунікації. SOFT – соціально-комунікативні навички, вміння працювати з тими чи іншими програмами.

УДК 373.5.016

РЕФЛЕКСІЯ У ЦИФРОМУ ПРОСТОРИ

Вікторія Новакова

ВСП «Харківський фаховий коледж харчової промисловості ДБТУ»

Розвиток цифрових освітніх технологій відкриває викладачеві нові можливості, зокрема у методах проведення індивідуальної та групової рефлексії на заняттях з хімічних дисциплін.

По відношенню до здобувача освіти педагогічна рефлексія проявляється: в умінні налагоджувати зворотній зв'язок з викладачем, одногрупниками, цифровим освітнім середовищем; в умінні озброїти студентів методами здійснення рефлексії; у здібності оцінювати результати власної навчальної діяльності.

Вид рефлексії (рефлексія діяльності, змісту навчального матеріалу, підсумкова рефлексія) обирається з врахуванням мети та типу заняття, способів і методів навчання, вікових особливостей учасників навчального процесу тощо.

Рефлексія може здійснюватися:

- на кожному етапі заняття;
- в усній, ігровій, письмовій формі за допомогою цифрового інструментарію.

Продуктивними методиками індивідуальної рефлексії на заняттях з хімічних дисциплін вбачаються: опитування, тестування, анкетування, дискусії тощо. Оптимальним та багатofункціональним інструментом для проведення рефлексії є платформа ZOOM, яка дозволяє створювати будь-які візуальні форми взаємодії зі студентами (інтелект-карти, кластери, ментальні карти, сенкани, діаграми тощо).

Широке практичне застосування в коледжі мають: сервіс Learning Apps.org. (інструмент для перевірки та закріплення знань, формування критичного мислення); сервіс «Фішбоун» (виділення основних аспектів нової теми наприкінці заняття); сервіс Wordwall (для проведення рефлексії в ігровій формі для узагальнення пройденого матеріалу) тощо.

Таким чином, використання у педагогічній практиці різноманітних форм і методів рефлексії із застосуванням цифрових сервісів надає викладачеві можливість: 1. скорегувати власну викладацьку діяльність, спираючись на зворотній зв'язок; 2. спрогнозувати результативність навчальної діяльності здобувачів освіти; 3. підвищити якість навчального процесу, орієнтуючись на особистість кожного учасника.

УДК 377.1

ТЕХНОЛОГІЯ МОДУЛЬНОГО НАВЧАННЯ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА

Віра Оболенська

Харківський фаховий коледж технологій та дизайну

Однією з інноваційних педагогічних технологій, яка дозволяє одночасно оптимізувати освітній процес, забезпечити його цілісність, є технологія модульного навчання.

Модульне навчання є однією з перспективних педагогічних технологій, що добре забезпечують індивідуалізацію освітніх програм та шляхів їх засвоєння залежно від здібностей та інтересів кожного здобувача освіти. У модульному навчанні реалізується педагогічна система, пов'язана із чіткою алгоритмізацією освітнього процесу. Вона дозволяє зменшити кількість лекційних занять, оскільки більшу частину часу здобувач освіти працює самостійно. Роль викладача при цьому значною мірою зводиться до проведення індивідуальних консультацій та роз'яснення окремих моментів.

Модуль є логічно завершеною частиною навчального матеріалу, що обов'язково супроводжується контролем рівня знань і сформованості умінь і навичок здобувачів освіти.

Основним засобом модульного навчання служить модуль, тобто набір навчальних елементів, що вимагають щодо високого ступеня самостійності та певних умінь (гностичних, психомоторних та інших). Основою для формування модулів є робоча програма дисципліни. Модуль часто збігається з темою дисципліни чи блоком взаємозалежних тем. Однак, на відміну від теми, в модулі все вимірюється, оцінюється: завдання, робота, відвідування здобувачем освіти навчальних занять, стартовий, проміжний і підсумковий рівень знань. У модулі чітко визначено мету навчання, завдання та рівні вивчення даного модуля, названо навички та вміння, якими повинен опанувати учень. У модульному навчанні все заздалегідь запрограмоване: послідовність вивчення навчального матеріалу, перелік основних понять, якими необхідно опанувати, навичок та умінь, які мають бути сформовані, рівень засвоєння та контроль якості засвоєння. Число модулів залежить як від особливостей самої дисципліни, і від бажаної частоти контролю навчання.

Кожен модуль складається з двох частин – пізнавальної та навчально-професійної. Перша з них призначена для формування теоретичних знань, а друга – професійних умінь та навичок на основі набутих знань.

При модульній інтерпретації навчальної дисципліни слід встановити число та наповнюваність модулів, співвідношення теоретичної та практичної

частин у кожному з них, їх черговість, зміст та форми модульного контролю, зміст та форми підсумкового контролю. Щодо цього з'являється можливість диверсифікації структури та порядку вивчення дисципліни в залежності від індивідуальних можливостей та здібностей здобувача освіти та рівня його загальної підготовки.

Контроль за модулем може бути змістовним, діяльнісним або змістовно-діяльнісним залежно від того, на перевірку результатів якого виду діяльності студентів він направлений. Так, змістовий контроль служить для перевірки рівня вивчення матеріалу, діяльнісний – на перевірку результатів виконання деякого експерименту, а змістовно-діяльнісний – на перевірку вміння розв'язання задач.

Модульне навчання вимагає великих зусиль, високого рівня психічного та психофізіологічного функціонування як викладача, так і того, хто навчається. Для освоєння змісту кожного модуля здобувачам освіти треба оволодіти різними способами оперування навчальним матеріалом. Модульні навчання нерозривно пов'язані з рейтинговою системою контролю.

УДК 378.147

ФІЛОСОФСЬКІ РОЗДУМИ ТА ФІЗИЧНІ ПОНЯТТЯ ПРИ РОЗГЛЯДІ СВІТОГЛЯДНИХ ПРОБЛЕМ ФОРМУВАННЯ НАУКОВОЇ КАРТИНИ СВІТУ У СТУДЕНТІВ

Ріта Овчаренко

Харківський автомобільно-дорожній фаховий коледж

Серед природничих наук, які формують сучасну наукову картину світу, особлива роль належить фізиці. Фізика є базою сучасної техніки і виробництва, тому подальше вдосконалення освітнього процесу вимагає від викладачів фізики творчого пошуку з питань активізації та інтенсифікації процесу навчання, підвищення наукового рівня, інформаційної ємності кожного заняття, використання інтегрованих курсів математичних, природничих, суспільних, гуманітарних наук, що сприяє поглибленню, доповненню, додатковому вивченню споріднених розділів, не включених до навчальних програм.

Філософія і фізика створюють великі можливості для формування у студентів наукової картини світу. Загальнонаукові методи пізнання в курсі фізики (спостереження, абстрагування, ідеалізація, порівняння, аналогія, моделювання, гіпотеза, мислений експеримент, дослідження) активізують пізнавальну діяльність студентів шляхом можливості приймати участь у різних видах освітнього процесу. Процес наукової діяльності супроводжується осмисленням (рефлексією) методів пізнання. Наукова рефлексія, як творчий процес, встановлює співвідношення між наукою, соціологією і культурою, сприяє систематизації знань. Фізика, як наука прагне описати природу, створити уяву про наукову картину світу, а філософські узагальнення базуються на наукових дослідженнях. Разом з тим, філософські узагальнення впливають на подальший розвиток наукової думки, вказуючи лише на одну з багатьох ліній її розвитку. Наука, протестуючи проти таких висновків, шукає інші шляхи розвитку і стає джерелом нових філософських поглядів.

Перші філософські ідеї про цілі науки суттєво впливали на розвиток фізики, так як основними принципами натуральної філософії (фізики) були намагання звести складні природні явища до простих фундаментальних ідей, які філософія вважала дотепною вигадкою уяви. Сучасна фізика містить у собі наукові і філософські основи, які допомагають людству здолати перешкоди, щоб стати планетарною цивілізацією. Відкриття теорії відносності, яка пояснює залежність просторово-часових форм існування матерії від швидкості руху, близької до швидкості світла, зумовлює необхідність уточнення філософських основ фізики, які реалізуються через принципи відповідності, наступності, цілісності, єдності абсолютного і відносного, конкретного і абстрактного, об'єктивного і суб'єктивного та виявляється в тісних зв'язках між мікро-, макро-, мегасвітами.

Практично всі теми курсу фізики дають можливість акцентувати увагу на філософських стратегіях, рівнях і методах пізнання, причинності, збереження, доповнюваності. Критерієм якості компетентностей студентів є вміння застосовувати загальні принципи, методологію пізнання конкретних

фізичних явищ і процесів при вирішенні проблемних ситуацій і навчальних задач. Застосування активних методів формування філософсько-методологічних компетентностей у курсі фізики дозволяє здійснювати актуалізацію і ефективне перенесення знань із однієї науки (філософії) в іншу (фізику), формувати науковий світогляд, орієнтуватися в потоці наукової інформації, розвивати вміння аналізувати, співставляти, дискутувати, оцінювати. При цьому відбувається професіоналізація знань, розвивається пізнавальна активність і творча самостійність, поглиблюються і систематизуються знання фактичного матеріалу курсу фізики. Озброєння студентів філософсько-методологічними компетентностями сприяє формуванню у них вміння приймати раціональні рішення з врахуванням знань з фізики.

Фізика майбутнього сплітає до купи найновіші досягнення провідних науковців світу з філософськими концепціями науковців світу у галузях комп'ютерної техніки, медицини, енергетики, космічних подорожей, штучного інтелекту, нанотехнологій. Процес пізнання наукової картини світу розкривається через фізичні закони й філософські роздуми.

УДК377.1

ВИКОРИСТАННЯ SOFT SKILLS НАВИЧОК НА УРОКАХ БІОЛОГІЇ І ЕКОЛОГІЇ ПІД ЧАС ОНЛАЙН-НАВЧАННЯ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ

Ніна Одуха

Харківський комп'ютерний фаховий коледж

Через воєнний стан в Україні запроваджено дистанційне навчання, тож уже ні для кого не є таємницею, що таке онлайн-заняття. Ця система працює за допомогою двох складових: технічної та комунікаційної. Викладання у воєнний час ставить перед викладачами нові виклики. Soft Skills – це соціально-комунікативні навички, які допомагають швидше адаптуватися до змін та переорієнтуватися.

Як нам, викладачам, організувати якісну та ефективну навчальну діяльність, щоб усі учасники освітнього процесу могли працювати на повну

силу? Якими формами дистанційного навчання краще користуватися? Як оптимізувати цей процес? Чи однаково корисні онлайн-ресурси?

Під час проведення уроків з біології і екології, я використовую такі форми дистанційного навчання:

- Онлайн аудіо-спілкування на платформі Discord;
- Онлайн месенджери: Viber, Telegram;
- Google Classroom;
- Електронна пошта;
- Відеоконференція через Zoom;
- Створення Google документів;

Можливо, один із найважливіших обов'язків викладача - надати студентам відчуття безпеки. Тому, на кожному занятті викладач повинен приділяти увагу емоціям студента та разом вчитися їх визначати та контролювати. Основні компетентності у природничих науках і технологіях - уміння вчитися впродовж життя та інформаційно-цифрова компетентність.

З метою перевірки засвоєння інформації, можна використовувати онлайн платформи («На Урок», «Всеосвіта»). На етапі вивчення нового матеріалу доцільно впроваджувати методи пошукової та дослідницької роботи, виконуючи при цьому роль фасилітатора. Онлайн-навчання, дійсно має багато переваг, якщо воно добре структуроване і педагог знає технології дистанційної освіти. Тож для цікавого пояснення нового матеріалу доцільно використовувати матеріали з каналів YouTube, де зібрано багато науково-популярних та освітніх відео. Під час онлайн-навчання ефективно впроваджувати творчу роботу: створення студентами візуальних презентацій у програмі Canva, відео-презентацій у онлайн редакторі PowToon. Наразі використання створених відеоматеріалів студентами на уроках біології і екології, як елементу медіа-освіти – ідеально вписується в концептуальну структуру випереджаючої освіти. А саме: її інноваційність, міждисциплінарність та компетентісний і діяльнісний підходи в навчанні.

Після такої творчої роботи студенти отримують більше знань і цікавляться предметом більше, ніж під час стандартних уроків.

Обов'язково особливу увагу в умовах воєнного стану необхідно звернути на патріотичне виховання; акцентувати увагу на досягненнях українських вчених в галузі біології, біорізноманітті рідного краю, виховуючи тим самим любов та повагу до Батьківщини.

Список використаних джерел:

1. Концепція "Нова українська школа". [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainskashkola-compressed.pdf>
2. <https://nus.org.ua/>
3. <https://osvitoria.org/>
4. https://znayshov.com/News/Details/orhanizatsiia_protseesu_navchannia_biologhii_v_umovakh_voiennoho_stanu

УДК 377.1:54

ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК ЕСТЕТИЧНОГО СПРИЙНЯТТЯ НАЦІОНАЛЬНОГО МИСТЕЦТВА НА ЗАНЯТТЯХ В ЗЗСО

Валерій Олешко, Тетяна Олешко

КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»

Харківської обласної ради

На сьогоднішній момент актуальною проблемою є всебічний гармонійний розвиток особистості, який не можна уявити без відпрацьованих в процесі навчання і ЗЗСО навичок естетичного сприйняття національного мистецтва. Естетичне сприйняття національного мистецтва передбачає розвиток в людини почуттів прекрасного, формування вмінь і навичок творити красу у навколишній дійсності, вміти відрізнити прекрасне від потворного, жити за законами духовної краси.

У Національній доктрині розвитку освіти України в ХХІ столітті визначено основну мету освіти, спрямованої на естетичне сприйняття

мистецтва та всебічний розвиток людини як найвищої цінності суспільства, формування її духовних смаків, ідеалів та розвиток художньо-творчих здібностей.

Головна запорука успіху естетично-виховного процесу полягає у його відкритості для найрізноманітніших педагогічних ідей. Цей процес повинен бути спрямований на формування загальнолюдських і національно-культурних цінностей.

Аналіз останніх досліджень з проблеми естетичного сприйняття національного мистецтва дає можливість дійти висновку про те, що існують різні підходи щодо визначення поняття «естетичне сприйняття мистецтва». Численні тлумачення цих понять зумовлені багатогранністю цього процесу. Метою дослідження є систематизація існуючих у сучасній педагогіці форм та методів роботи над формуванням навичок естетичного сприйняття національного мистецтва на заняттях в ЗЗСО.

Так, В. Шацька розглядає естетичне виховання як сукупність послідовних, взаємозв'язаних впливів на учнів під керівництвом вчителя як засобами мистецтва, так і самого життя, спрямованих на всебічний естетичний розвиток учнів, який сприяє формуванню естетичних почуттів, художніх смаків і поглядів відповідно до завдань виховання.

Значний внесок у розвиток теорії та практики естетичного сприйняття зробив В. Сухомлинський. Він зазначав, що завдання школи і батьків – дати кожній дитині щастя. Щастя, на його думку, поняття багатогранне. Людина повинна розкрити свої здібності, полюбити працю і стати в ній творцем, має насолоджуватися красою навколишнього світу, створювати сама красу для інших. Це і є щастям.

А. Макаренко, розкриваючи суть естетичного сприйняття, вважав, що надзвичайно важливо внести художній елемент у процес дитячого життя.

Треба об'єктивно визнати, що впродовж десятиліть проблема виховання естетичного сприйняття мистецтва перебувало в занепаді. Завдання пробудження в кожній дитині відчуття прекрасного, озброєння її вміннями

творити красу у житті замінювалися загальними заходами, святами, конкурсами, якими була охоплена незначна частина вихованців. У школах на предмети естетичного циклу відводилась мізерна кількість годин. Людина, позбавлена почуття прекрасного, естетичної культури, є недосконалою, духовно бідною, хоча б яким матеріальним багатством вона не прагнула компенсувати цей недолік.

Виховання естетичного сприйняття мистецтва, як неперервний процес має здійснюватися передусім у діяльності, в різнобічній соціальній творчості. Необхідно не лише навчити кожну людину естетично-почуттєво реагувати на оточуючий світ, але й збудити потребу його перетворення без нанесення йому екологічної шкоди, згідно з естетичними нормами й ідеалами.

Підсумовуючи вищесказане, необхідно підкреслити, що навички естетичного сприйняття національного мистецтва, смаки, ідеали та ціннісні орієнтації молодших школярів слід формувати з дитинства у сім'ї та школі, за умови активного накопичення систематичних знань у цій галузі.

УДК 377.1:54

ФОРМУВАННЯ «SOFT SKILLS» НА ЗАНЯТТЯХ З ХІМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН В ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Світлана Ольховська

Харківський машинобудівний фаховий коледж

Формування та розвиток м'яких навичок (soft skills) є важливою та необхідною складовою сучасної освіти. Soft skills – це запорука становлення успішної людини XXI століття.

Soft skills є неспеціалізованими навичками, які підвищують успішну організацію робочого процесу та покращують якість праці. Soft skills – це ті навички, що пасують будь-якій професії і не залежать від конкретної спеціальності. Це риси характеру, взаємовідносини та поведінка, а не просто технічний підхід або знання. Вони нематеріальні, нетехнічні, особистісно-специфічні та визначають сильні сторони людини як лідера, фасилітатора, посередника та координатора. Саме м'які навички допомагають розширювати

соціальні зв'язки, створювати комфортну робочу атмосферу в команді, правильно визначати свої задачі, вчасно виконувати власні та спільні проєкти.

В європейських країнах такі навички називають універсальними, процесуальними або навичками працевлаштування, бо вони практично в нагоді людині будь якої професії. Людина, яка володіє ними, володіє так званою функціональною грамотністю.

М'яких навичок багато. Умовно їх можна розділити на наступні групи: взаємодія (обізнаність у взаєминах, толерантність у вирішенні конфліктів), самоконтроль (ухвалення рішень, готовність навчатися, самодисципліна та стійкість до стресу), комунікація (навички слухання, навички презентації) та організація (вирішення проблем).

Формування таких soft skills, як вирішення проблем, командна робота та комунікація, відбувається як спрямовано так й опосередковано на заняттях з хімічних дисциплін.

Навички вирішення проблем. Хімічна освіта, а саме лабораторно-практичний досвід надає студентам інструменти на вирішення проблем. Під час лабораторних досліджень формуються навички застосування наукового методу: чітке визначення проблеми, розроблення гіпотези, що перевіряється, планування і проведення досліду, аналіз даних з використанням відповідних статистичних методів та розробка відповідних висновків. Студенти повинні вміти інтегрувати знання з хімічних дисциплін та застосовувати ці знання для вирішення проблем.

Навички командної роботи. Вирішення наукових проблем часто передбачає роботу в дисциплінарних та багатопрофільних групах, що особливо актуально у промисловості. Досвід командної роботи надає студентам можливість зрозуміти, як групові хімічні проєкти, що вимагають участі всіх учасників команди, часто призводять до кращого кінцевого продукту, ніж це було б можливо за незалежної роботи. Взаємна оцінка та самооцінка часто є ефективним способом оцінити внесок кожного студента у групову діяльність.

Навички комунікації. Під час занять з хімічних дисциплін формуються письмові та усні комунікативні навички. Це відбувається при складанні лабораторних звітів, синтезуванні інформації з різних джерел у чіткій та організованій формі, обговоренні групових хімічних проєктів, використанні комунікаційних технологій (комп'ютерні презентації, програмне забезпечення для обробки текстів та малювання хімічної структури).

Отже, формування м'яких навичок є невід'ємною частиною сучасної освіти та хімічної освіти зокрема. Сьогодні край важливо, щоб заклади фахової передвищої освіти прагнули інтегрувати soft skills у свої навчальні програми для ефективно підготовки студентів до успішної професійної кар'єри.

УДК3377.1

ФОРМУВАННЯ ГНУЧКИХ НАВИЧОК НА ЗАНЯТТЯХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ

Лілія Омельченко

Харківський фаховий коледж будівництва, архітектури та дизайну

Різні джерела інформації дають багато визначень, що ж таке навички «soft skills». Це здібності та навички, що відповідають за соціальне життя та допомагають ефективно співпрацювати з іншими людьми. Уміння, що людина формує упродовж усього життя, універсальні, корисні для будь-якого виду діяльності. Допомагають швидко адаптуватися до нових умов, вирішувати нестандартні завдання. Навички ХХІ століття, що важливі для навчальних досягнень, соціальних відносин і згуртованості, активної громадської позиції й благополуччя людини загалом.

У методичній літературі здебільшого приділена увага розвитку умінь, які умовно називають 4К: креативність, критичне мислення, комунікація, командна робота. В умовах нашої сьогоденності ці навички допоможуть здобувачам освіти впоратися зі стресом та тим травматичним досвідом, що ми всі проходимо у воєнний час. Основну увагу в навчальному процесі треба звертати на роботу над розвитком таких навичок як сила волі, завзятість, креативність, вміння протистояти стресу і знаходити спільну мову з

оточенням, здатність адаптуватися до змін (як зазначив міністр освіти і науки України Оксен Лісовий).

Уроки української мови та літератури – це саме той простір, де здобувачі освіти вчаться мислити оригінально, індивідуально, вчаться аргументувати, зіставляти, порівнювати, дискутувати, знаходити вихід із нестандартних ситуацій, опрацьовуючи навички шляхом роботи з художніми творами, текстами, аналізуючи події, явища, характери персонажів твору, виконуючи творчі завдання. Під час вивчення повісті Нечуя-Левицького «Кайдашева сім'я», здобувачі освіти можуть порівняти першу та остаточну редакції твору. Виконати творче завдання, написавши свій фінал для повісті «Кайдашева сім'я» або для роману «Хіба ревуть воли, як ясла повні» Панаса Мирного, таким чином знаходити кілька можливих розв'язань проблемного питання (так зване дивергентне мислення). Методи «сенкан», «п'ятихвилинне есе» допомагають здобувачам освіти краще зрозуміти свої думки з вивченої теми. На уроках мови ефективним є використання таких методів як «асоціативний куц», «мозковий штурм», «хмари слів», що дають можливість здобувачам освіти спілкуватися, навчатися ухвалювати важливі рішення, встановлювати міжособистісні стосунки, розвивати критичне мислення. Обговорюючи проблему занять, висуваючи гіпотези, обстоюючи власну думку, здобувачі освіти набувають критичного мислення, креативності у вирішенні проблем, вчаться аналізувати, не сприймати на віру, правильно і об'єктивно оцінювати свої помилки, піддівати критичному розгляду пропозиції та судження інших людей.

Отже, на заняттях української мови та літератури здобувач освіти формує м'які навички, що дають змогу гнучко мислити, адаптуватися до нових умов життя, що є важливим у сьогоденні, бо значна кількість здобувачів освіти з початку війни змінила місце проживання, знаходити вихід із різних ситуацій, оволодівати вмінням правильно формулювати і висловлювати власну думку, чути і поважати думки інших, працювати в команді.

Література:

1. Пометун О, Пироженко Л. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. К.: А.С.К., 2004 – с.192.
2. Степчина Н.П. Розвиток Soft skills учителями-словесниками як основи життєвих компетентностей учнів. Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції «Обрії педагогічних знань: теорія, новації, практика». 09.06.2020, м. Миколаїв, с.6-9.

УДК 377.1

ОСВІТА В СТРУКТУРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ: СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Володимир Онищенко

Харківський фаховий коледж технологій та дизайну

Освіта є найважливішим напрямом державної політики України, оскільки саме на неї покладено завдання з формування та розвитку людського потенціалу країни, примноження інтелектуального ресурсу нації, створення умов для духовного самоствердження особистості. Провідна роль освітньої складової у системі кадрової політики держави визначається тим, що вона є ключовим чинником суспільного прогресу, засобом формування знань і вмінь, котрі мають попит на світовому ринку праці.

Сьогодні високорозвинені держави світу переконливо демонструють, наскільки важливою є система освіти для здійснення структурних перетворень та інноваційного розвитку.

Освіта як феномен соціо-культурної реальності має величезні потенційні можливості щодо збереження та нагромадження знань, духовних цінностей і надбань національної культури, вона відіграє провідну роль в ідентифікації суспільства та є рушійною силою економічного розвитку будь-якої держави.

В Україні створена ефективна законодавча база, адекватна міжнародним нормам у сфері освіти.

Так, новий Закон України «Про фахову передвищу освіту» встановлює основні правові, організаційні, фінансові засади функціонування системи

фахової передвищої освіти, визначає умови для посилення співпраці державних органів і бізнесу з освітніми закладами на принципах автономії останніх, поєднання освіти з наукою та виробництвом з метою підготовки конкурентоспроможного людського капіталу для високотехнологічного та інноваційного розвитку країни, самореалізації особистості, забезпечення потреб суспільства, ринку праці та держави у кваліфікованих фахівцях.

Стратегічним документом у сфері освіти є Національна доктрина розвитку освіти, у загальних положеннях якої зазначено, що освіта відтворює і нарощує інтелектуальний, духовний та економічний потенціали суспільства, є стратегічним ресурсом покращення добробуту людей, забезпечення національних інтересів, зміцнення авторитету і конкурентоспроможності держави на міжнародній арені.

Освіта є невід'ємною складовою суспільства та основою розвитку особистості, вона повинна бути визнана реальним пріоритетом державної політики, переважно через пріоритетність її державного фінансування.

Існування ж приватної освіти нарівні у відповідь на світові тенденції розвитку в Україні відбуваються кардинальні зміни в системі вищої освіти, включаючи зміни структури фінансування і управління, створення системи оцінки і акредитації навчальних закладів, нормативно-правової бази, реформування навчальних програм.

Розуміння основних світових трендів розвитку освіти, механізмів їх реалізації закладає фундамент для аналізу міжнародного освітнього простору, визначення місця в ньому української вищої школи та шляхів модернізації національної системи освіти відповідно до рівня світових стандартів.

У глобалізаційному світі вітчизняні заклади освіти мають примножити свої освітні здобутки, зберегти самобутність та культурні цінності, традиції. Дослідження зарубіжного досвіду розвитку трендів освіти має стати міцним підґрунтям для подальшого процесу реформування освіти, підвищення її якості, посилення її привабливості та конкурентоспроможності на міжнародній арені.

Отже, модернізація системи освіти в Україні за умов сучасних глобалізаційних процесів спрямовується на розвиток фундаментальної науки, українських і світових культурних цінностей, орієнтації на ідеали демократії і гуманізму, які необхідні для існування та розвитку громадянського суспільства.

УДК 377,1

ВИКОРИСТАННЯ ОНЛАЙН-ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙНИ

Інна Онікієнко

Харківський автотранспортний фаховий коледж

Повномасштабна війна створює значну кількість проблем. Формування сучасного фахового молодшого бакалавра нерозривно пов'язано із становленням його як цілісної, гуманної, всебічно розвиненої особистості, а також його професійною підготовкою, здійснюваною у системі закладів фахової передвищої освіти. Підвищення соціального статусу фахівця у професійній сфері, реформи освіти в країні, вимагають перегляду усієї системи підготовки, що має орієнтуватися на принципах саморегуляції, взаємодії й розвитку освітніх, наукових і педагогічних структур.

В умовах війни для організації освітнього процесу використовують різні форми навчання.

Онлайн-освіта стала значною частиною освітнього ландшафту в Україні. Онлайн-освіта забезпечила доступ до навчання без обмежень. Вона дозволила студентам мати доступ до якісної освіти, незалежно від їхнього місцезнаходження, соціального статусу або інших обставин. Онлайн-освіта надає можливість навчатися власним темпом та вибирати курси або матеріали, які відповідають конкретним потребам та інтересам студентів. Для студентів вона дає можливість індивідуалізувати навчання та займатися самоосвітою. Існує ряд онлайн-платформ та ресурсів, які надають можливості для навчання та дистанційної освіти. Наприклад, Міністерство освіти і науки України розробило платформу "Дія", яка містить онлайн-курси для студентів, ще є Meet, Viber, Classroom, Telegram, Skype, Zoom та інші. Крім того, навчальні

заклади також створюють власні платформи для проведення онлайн-занять. В коледжі ми займаємося в навчальній хмарі LCloud.

Навчальна хмара LCloud – це інформаційний ресурс, який є сукупністю даних однієї комп'ютерної програми. Метою створення навчальної хмари є змістове наповнення освітнього простору, забезпечення рівного доступу учасників освітнього процесу до якісних навчальних та методичних матеріалів незалежно від місця їх проживання та форми навчання.

В системі Lcloud можна керувати розкладом занять, створювати комплекс єдиного навчально-методичного забезпечення, електронні журнали, відомості про студента та його рейтинг, проведення онлан-тестування, відвідування студентами занять тощо.

Для студентів навчальна хмара – це формування навички-вміння вчитися, раціональне використання свого часу, навчатися у своєму темпі, можливість навчатися у будь-який час і у будь-якому місці, доступність навчальних матеріалів, індивідуальний підхід.

Незважаючи на швидку адаптацію навчальних закладів різних рівнів до системи онлайн-освіти, перелік проблем, з якими стикаються учасники освітнього простору, лише розширюється. В процесі реалізації концепції онлайн-освіти головною проблемою є доступність такого виду освіти для студентів в регіонах, які знаходяться в окупації та під постійними обстрілами.

УДК 378.1:004.9(043)

ВИКОРИСТАННЯ ДОПОВНЕНОЇ РЕАЛЬНОСТІ ПРИ ВИВЧЕННІ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Віра Палій, Тетяна Коломієць, Микола Макаренко
Липковатівський аграрний фаховий коледж

Значний прогрес сучасного інформаційного суспільства тісно пов'язаний з гнучким оновленням та інтенсивним переосмисленням систем освіти, що базується на широкому використанні цифрового інформаційного середовища. Застосування технологій доповненої реальності (AR) при вивченні технологічних дисциплін є новим інноваційним підходом до засвоєння

навчального матеріалу. Оскільки її використання у навчальних процесах почалося недавно, то необхідно виконати аналіз потреб та можливостей підготовки викладачів, розробити навчальні матеріали та оцінити результати запровадження. Важливо проаналізувати переваги використання віртуальної реальності та особливості технічного забезпечення для її впровадження в освітній процес. При цьому доповнена реальність повинна бути орієнтована перш за все на практичну складову освіти, підвищення концентрації та уваги та в цілому на вищу продуктивність освітнього процесу.

Технології доповненої реальності переносять цифрову інформацію (зображення, відео, текст, графіку) в реальне оточення, поєднуючи віртуальні об'єкти з реальним середовищем за допомогою лише смартфона або планшета. Ця технологія додає цифрові дані до фізичного світу за допомогою комп'ютерних пристроїв у режимі реального часу.

Технологія доповненої реальності в освітньому процесі має кілька ключових переваг: забезпечує можливість більш детального розгляду процесів та об'єктів порівняно зі звичними статичними ілюстраціями в підручниках; збільшує рівень зацікавленості та зосередженості студентів при вивченні нового матеріалу та його повторенні; дозволяє проводити власні дослідження та експерименти; надає можливість проведення складних та небезпечних дослідів і спостережень без шкоди здоров'ю студентів.

Ефективність використання AR-технології дозволяє значно знизити витрати на паперові навчально-методичні матеріали та у деяких випадках навіть виключити необхідність використання наочних засобів навчання.

Застосування AR-технології не вимагає спеціального обладнання для своєї реалізації, оскільки вона може бути реалізована за допомогою звичайного планшета або смартфона з відповідними програмами. Крім того вона дозволяє враховувати та реалізовувати індивідуальні здібності та потреби кожного студента. Її інтерактивність відкриває перед студентами широкий багатовимірний простір вивчення, що дає можливість інтерактивно

досліджувати пристрої та механізми. Завдяки візуалізації студенти досягають кращих результатів у навчанні та більш глибоко засвоюють матеріал.

Завдяки AR-технології відкриваються нові можливості для вивчення теорії та тренування практичних навичок. Особливо це стосується практичного поєднання віртуального та реального досвіду, дає можливість відображення змодельованого простору та відчуття власну участь у віртуальних подіях, що робить AR-технологію ефективним інструментом навчання. Більш того, AR має потенціал зробити освіту більш ефективною, оскільки сприяє інтеграції знань із реальним життям.

Однак є певні аспекти, які слід враховувати під час роботи з освітніми технологіями на основі AR. Серед них можна виділити: недостатній рівень професійної підготовки викладачів; залежність від наявності підтримуваних AR-додатків на смартфонах у всіх студентів; проблеми з мобільністю контенту на різних платформах та пристроях.

Впровадження інноваційної технології доповненої реальності в освітній процес дозволить студентам розширити своє сприйняття реальності, краще розуміти навколишній світ, збільшити мотивацію та здобувати знання з більшим успіхом, а також стимулювати розвиток мозкової активності. Вона є доступною, дозволяє реалізувати індивідуальні здібності та створює багатовимірний простір вивчення. Її використання є доречним при вивченні найбільш складних тем та надає додаткові можливості для поглибленого засвоєння матеріалу.

УДК 378:159

РОЛЬ SOFT SKILLS ДЛЯ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ПЕРЕДВИЩОЇ ФАХОВОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Ольга Панамарьова

ВСП «Харківський комп'ютерно-технологічний фаховий коледж

НТУ «ХПІ»

Сучасна фахова освіта при складанні освітньо-професійних програмах все більше орієнтується на ринок праці, вимоги стейкхолдери до майбутнього випускника та в подальшому працівника. У більшій мірі орієнтир на розвиток

та поглиблення особистісного потенціалу (personal qualities), навичок міжособистісного спілкування (interpersonal skills) та кар'єрні скіли або вміння побудови кар'єри (career attributes) – ця сукупність є передумовою розвитку нових підходів та сучасних тенденцій системи фахової освіти та науки. Під час воєнного стану в Україні все більше набувають актуальності та уваги поняття “soft skills” – здатність людини до міжособистісних взаємодій в системі з особистісними характеристиками. Ці навички стають основою психологічної стійкості, впевненості, самоповаги здобувачів освіти та адаптації їх в суспільстві.

Поняття Soft Skills (м'які навички) поєднує в собі сукупність міжпрофесійних навичок, міжособистісних взаємодій в системі з особистісними характеристиками які є універсальними та корисними для різних видів діяльності. Для сучасних студентів та випускників фахової освіти Soft Skills є необхідним елементами та результатами навчання, які надають можливість:

- адаптації до нових умов праці, колективів, технологій;
- формуванню здатності до комунікацій, умінню працювати в команді, емпатії, побудові взаємовідносини з викладачами під час навчання та іншими фахівцями при працевлаштуванні, презентацію себе в суспільстві;
- поглибленню мультикультурної компетентності;
- розвитку креативності в прийнятті рішень, різних по складності професійних питаннях;
- розвитку міждисциплінарного, критичного мислення;
- комунікаціям, лідерським якостям, емоційному інтелекту, роботі з інформацією, креативності, системному мисленню та мотивації;
- прояву ініціативності, самодисципліни, несенню відповідальність за прийняті професійні та соціальні рішення[1].

До одних з важливіших методів розвитку “soft skills” варто віднести самонавчання, тренінги, кейс-методи, проєктну діяльності, проблемне навчання, аналіз інформаційних джерел і технологій з проблеми дослідження,

ігрові, кейс-технології, створення предметно-розвивального середовища, навчання у співпраці, елементів інноваційної діяльності є найбільш дієвими у навчальній та позанавчальній діяльності закладу фахової освіти в умовах воєнного стану[2].

Під час війни *soft skills* – це комплекс неспеціалізованих, важливих у форс-мажорних обставинах, професійних навичок, які відповідають за успішне виконання завдання, високу продуктивність і є наскрізними, тобто не пов’язані з конкретною предметною областю. Виявлено, що гнучкі навички, на відміну від професійних у традиційному розумінні, не залежать від специфіки конкретної роботи, тісно пов’язані з особистісними якостями та установками (відповідальність, дисципліна, вміння швидко приймати рішення), а також соціальними навичками (комунікація, вміння слухати) у команді, емоційний інтелект та організаційними здібностями (планування часом, лідерство), які важливі при здобуванні освіти, у волонтерській діяльності, та можливій службі у Збройних силах України.

Список джерел інформації

1. Програми діяльності Кабінету Міністрів України на 2020–2025 рр. URL: <https://program.kmu.gov.ua/meta/vipusknikiskoli-e-samodostatnimi-tvorcimi-ta-kreativnimi-osobistostami-aki-maut-gruntovni-znanna-ta-volodiut-kompetentnostami-so-potribniu-sucasnomu-sviti>.
2. Курганська Е.І. Роль лідерства в умовах воєнного стану [Електронний ресурс]. URL: <https://www.economy-confer.com.ua/full-article/3772>.

СУЧАСНА ІННОВАЦІЙНІСТЬ У ВИКЛАДАННІ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

Олена Панова

Відокремлений структурний підрозділ «Харківський фаховий коледж інформаційних технологій Національного аерокосмічного університету ім. М.Є. Жуковського «Харківський авіаційний інститут»

Останнім часом особливого значення набули освітні реформи, основною метою яких є побудова інноваційного довкілля для зростання базових здібностей студентів та створення навичок впродовж життя.

Викладання Історії України від викладача потребує творчого потенціалу, насамперед це стосується під час вибору методичних прийомів, наочного матеріалу, а також використання аудіо та відео засобів. Головним аспектом є формування як творчого так і критичного мислення студентів на занятті.

Під поняттям «інновація» розуміється оновлення навчального процесу, який спирається, на внутрішні фактори. Необхідну інформацію можна знайти в Інтернеті – на освітніх платформах, соціальних мережах, серверах, веб-сайтах, тощо. Тому, при доступі до новітніх технологій, осторонь залишитися сучасному викладачу просто неможливо.

За допомогою нетрадиційних методів викладання історії України привертається увага викладачів необхідною можливістю форсованого вивчення великого обсягу історичного матеріалу, підготовкою студентів до національного мультипредметного тесту, а також вивчення діяльності історичних діячів та подій.

Викладаючи історію України я використовую сучасні педагогічні інновації. Приклади включають – ментальні карти, веб-квести, хмарні та інтерактивні технології. Їх поєднання інновацій надасть ефект у досягненні мети заняття.

На власну думку, однією із цікавих методів структурування інформації, є ментальні карти, які створюються за допомогою таких застосунків, як: draw.io, canva. Ментальна карта – це графічне зображення багатовимірного

мисленнєвого процесу. Суть будівництва ментальної карти полягає у візуальному представленні карти на обрану тему за допомогою чітких символів, зображень, об'єктів та асоціацій, про які людина думає. Розглянемо детальніше кожен застосунок.

Draw.io – мультимовний сервіс, його інтерфейс можна налаштувати українською мовою. Для користування сервісом, реєстрація не потрібна, за виключенням, якщо робота над проектом проводиться у віртуальній хмарі. Готові зображення можна зберігати на Google Диск, OneDrive чи на комп'ютер.

Canva – один з потужних інструментів для створення ментальних карт, а також інших засобів візуалізації, досить зручний у користуванні. Шаблони з Canva мають незвичайні елементи дизайну.

Однією з технологій, яка навчає знаходити, аналізувати й систематизувати інформацію, вирішувати необхідні завдання, є технологія веб-квестів. Веб-квест – це сайт в Інтернеті, на якому працюють студенти і викладачі.

Виконувати необхідне завдання, творчу роботу, можна за допомогою порталу Всеосвіта. Необхідно лише здійснити реєстрацію та перейти до створення веб-квесту. Сервісом можна користуватися на зручному пристрої. Я часто використовую веб-квести для формування творчих здібностей студентів на заняттях історії, на мою думку, саме таким чином, ця робота є результативною.

Отже, використання інноваційних технологій допомагає викладачу підвищити мотивацію навчання студентів до історії України і призводить до цілого ряду позитивних наслідків, а саме: мотивує інтерес до предмета, розширює кругозір, психологічно полегшує процес засвоєння матеріалу студентами, підвищує інтерес до вивчення історії, а також, вміння формулювати свою точку зору.

**ВИКОРИСТАННЯ SOFT SKILLS
У РОБОТІ ЗАВІДУВАЧА ВІДДІЛЕННЯ ТА ВИКЛАДАЧІВ
СПЕЦІАЛЬНОСТІ «КОМП'ЮТЕРНА ІНЖЕНЕРІЯ»**

**Світлана Пархоменко, Анатолій Фурсов
Харківський комп'ютерний фаховий коледж**

Освітній процес у 2023/2024 навчальному році в ХКФК організовано із використанням технологій дистанційного навчання за допомогою технічних засобів комунікації, доступних для студентів та викладачів.

Якісна робота завідувача відділення для досягнення поставлених навчальних завдань поєднує елементи традиційної, активної та інтерактивної форм навчання із застосуванням таких навичок:

1. Hard skills або тверді навички (вузькоспеціалізовані, діють у сталих умовах і в межах однієї професії);
2. Digital skills або цифрові навички, що виникли у зв'язку з глобальною диджиталізацією та цифровізацією світу;
3. Soft skills або м'які навички (універсальні, що допомагають досягти успіху в будь-якій професії, передбачають високі комунікаційні здібності та самоорганізацію, вміння довгострокового планування, командну роботу).

У сучасних умовах soft skills не тільки доповнюють hard skills та створюють нові можливості, але й сприяють розвитку та формуванню професіоналізму ІТ-спеціалістів. У процесі навчання фаховий молодший бакалавр з комп'ютерної інженерії може отримати необхідні базові знання та напрацювати певні навички, які за певної практики перетворюються на вміння. У процесі навчання студенти можуть опанувати як базові soft skills, які відносяться до особистісних та комунікативних навичок, так і спеціальних, які застосовуються при проектуванні мікропроцесорних та комп'ютерних пристроїв різноманітного призначення. Наступним кроком підвищення якості підготовки ІТ-фахівців та їх адаптації до вимог ринку праці є розробка навчальних програм, які поєднують hard skills, soft skills та ІТ-освіту.

Викладачі коледжу з власного досвіду наголошують на значенні таких soft skills, які необхідно розвивати в процесі підготовки майбутніх ІТ-фахівців:

- **комунікативні навички;**
- **вміння працювати в критичних умовах;**
- **здатність нести відповідальність за прийняті рішення;**
- **лідерство та самостійність у професійних діях;**
- **успішна командна робота;**
- **потреба управляти своїм часом;**
- **здатність логічно і критично мислити;**
- **креативність та гнучкість;**
- **емоційний інтелект;**
- **здатність до саморозвитку;**
- **критичне ставлення до сучасності.**

Аналіз досвіду роботи завідувача відділення та класних керівників студентських академічних груп при формуванні гнучких умінь (soft skills) у процесі дистанційного навчання саме в повсякденному відпрацюванні навичок послідовно за допомогою ситуацій, які змушують здійснювати самостійні рішення. Тільки в цьому випадку можна досягти стабільного результату. Ступінь володіння гнучкими навичками важко відстежити, перевірити та наочно продемонструвати. Їх застосування можливе лише за умови вміння використовувати різні моделі поведінки, цілісно розуміти власні інтереси та інтереси групи, розставляти пріоритети та робити вибір. Успішне володіння навичками цієї категорії завжди спрямоване на розвиток уміння бачити й розрізняти кілька варіантів у будь-якій ситуації.

Вищевикладене свідчить про те, що у своїй діяльності завідувач відділення має сприяти формуванню у молоді конкретного комплексу особистісних якостей і рис характеру, які своєю чергою формують особливий спосіб мислення та спонукають до дій, повсякденних вчинків і поведінки справжнього громадянина України.

ПІДГОТОВКА ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА ЗАСОБАМИ ТЕХНОЛОГІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Світлана Пасічник, Олена Гніда

Красноградський педагогічний фаховий коледж КЗ «ХГПА» ХОР

Будь-який освітній процес у сучасних умовах є неможливим без застосування мережі Інтернет. При організації освітнього процесу в коледжі, насамперед, слід відзначити сучасні Інтернет-технології, які надають різноманітні інформаційні послуги здобувачам освіти.

Дистанційне навчання дає змогу отримати якісну освіту здобувачам освіти в умовах неможливості проведення занять у очній формі, професійної зайнятості здобувачів фахової передвищої освіти, викликів воєнного стану.

Інструментами спілкування під час дистанційного навчання є: електронна пошта; форум з певної проблеми або теми; чат (Viber, Telegram, WhatsApp); відеоконференція (Skype, Google Meet, Zoom); соціальні спільноти (Facebook (Messenger)).

Для забезпечення ефективності освітнього процесу в умовах дистанційного навчання використовуємо різноманітні освітні платформи. Наприклад, інформаційна система Google Classroom дає можливість створити навчальну аудиторію або приєднатися до існуючої. Функціональні можливості цього сервісу полягають у: запрошенні здобувачів освіти в клас; розміщенні інформації щодо організації освітнього процесу або дидактичного матеріалу для здобувачів освіти (з використанням відеоматеріалів з YouTube, відео з власного хмарного сховища чи посилання на інтернет-ресурси); у демонстрації загальної статистики відповідей та можливість перегляду деталізованих звітів або окремих відповідей здобувачів тощо.

Поширеними та актуальними в умовах дистанційного навчання є хмарні сервіси. Наприклад, сервіс Google Диск надає можливості створення багатофункціонального користувацького середовища, надзвичайно продуктивного та зручного для здобувачів освіти та викладачів. Переваги

використання цих сервісів в освітньому процесі полягають у тому, що: усі інструменти безкоштовні; вони не потребують встановлення; підтримуються всіма операційними системами та програмами; мають доступ до всіх інструментів Google Диск з одного облікового запису; є можливість працювати колективно синхронно чи асинхронно, разом із здобувачами освіти редагувати, переглядати або коментувати документи; можливість контролювати процес роботи здобувачів освіти, не відволікаючи їх; можливість інтерактивної перевірки їх робіт; створення спільного сховища даних; публікування робіт здобувачів освіти з правами обмеженого доступу; можливість швидко збирати та аналізувати інформацію, створювати опитування, тести, розробляти діаграми та схеми; цілодобовий вільний доступ до матеріалів тощо.

З метою проведення різних опитувань, тестів застосовуємо Google Форми. Цей інструмент дозволяє розробляти анкети, тести: створювати форми, готувати завдання, обрати типи відповідей тощо. Педагог може проводити опитування з теми та з'ясувати, наскільки добре здобувачі її засвоїли, проаналізувати власну роботу. Для самостійної роботи здобувачі мають доступ до великого обсягу відомостей у мережі Інтернет. Широко використовуються ресурси Вікіпедії, електронні тлумачні, фахові енциклопедії, словники, статті з періодичних видань, матеріали конференцій та семінарів, персональні сайти авторів, електронні фахові журнали, електронні посібники, програми курсів, офіційні документи тощо.

Отже, використання технології дистанційного навчання в сучасних умовах сприяє більш ефективній професійній підготовці фахового молодшого бакалавра.

КОМУНІКАЦІЇ ЗІ ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ З ВИКОРИСТАННЯМ НАВИЧОК SOFT SKILLS В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Анастасія Пашичко

Харківський фаховий коледж технологій та дизайну

Soft skills ("м'які", "гнучкі" навички) – комплекс неспеціалізованих, надпрофесійних навичок, які відповідають за успішну участь у робочому процесі, високу продуктивність праці та є наскрізними, тобто не пов'язаними з конкретною предметною областю.

"М'які навички" – це збірний термін, що посилається на безліч варіантів поведінки, які допомагають людям працювати, а також успішно соціалізуватись. Соціалізація – це коли людина взаємодіє з іншими людьми, навіть якщо це взаємодія відбувається не особисто віч-на-віч, а через інтернет, телефон або паперові листи. Тобто це гарні манери та риси особистості, необхідні для взаємодії з іншими людьми та побудови з цими людьми добрих стосунків.

Навички, на які варто звернути увагу сучасним педагогам:

1. Навички ефективного спілкування (як особистого, так і у листуванні). Уміння слухати, переконання та аргументація, побудова та підтримка відносин з батьками, ведення "переговорів", проведення презентацій, базові навички самопрезентації, громадські виступи.

2. Вміння працювати в команді. Емпатія, націленість на результат, вміння чути колег. Це перш за все впливає на загальні показники освітньої установи.

3. Розуміння впливу технологій на роботу. Здатність гнучко реагувати на нові вимоги, наприклад, цифровізацію освітнього процесу. Це вже норма, яка в тому числі позначається на фінансових показниках викладача.

4. Здатність мислити критично і не боятися висловлювати свою думку. Здатність до системного мислення, креативного мислення, структурного мислення, здатність шукати та аналізувати інформацію, приймати рішення.

5. Уміння керувати собою (self-managment). Управління емоціями, управління стресом, управління власним розвитком, таймменеджмент, рефлексія, використання зворотного зв'язку. Все те, що зараз прийнято називати емоційним інтелектом.

Як розвивати soft skills? Будьте прикладом для студентів самі, тренуйтеся разом із ними: так, якщо педагоги вміють знаходити правильний вихід у конфліктних та стресових ситуаціях, здобувач засвоює лінію їхньої поведінки – вчиться гнучкості, спокою, вмінню знаходити компроміси. Хобі та творчі заняття розвивають усі види компетенцій soft skills. Спорт розвиває вольові компетенції, а командний спорт вчить, в тому числі працювати у колективі. Музика та малювання розвиває обидві півкулі мозку і дає поштовх розвитку усіх інтелектуальних компетенцій. Логічне мислення розвивається під час гри у шахи. Проектна робота в команді студентів і педагогів дозволяє розвивати соціальні, лідерські та інтелектуальні компетенції. Проект дає можливість прожити реальну роботу у професійному колективі, де є керівник, фахівці, комунікатор, інноватор та інші ролі. На кожній стадії розробки проекту тренуються різні види компетенції: розподіл ролей (лідерство), обговорення (соціальні компетенції), дослідницька робота (інтелектуальні компетенції), презентація проекту (соціальні компетенції).

Все, що зазначено, ми можемо адаптувати до студентів, розвиваючи у себе таку компетенцію soft skills, як креативність.

Іншими словами, "soft skills" – це навички ефективних комунікаторів та лідерів, необхідні як у повсякденному житті, так і у професійної діяльності.

Щоб розвивати комунікабельність, освітянам рекомендується на заняттях заохочувати активну участь студентів у дискусії; віддавати перевагу таким формам роботи, де студенти перебувають в оточенні однолітків, спільно реалізують академічні проекти, беруть участь у спортивних та творчих заходах, відвідують гуртки за інтересами; для випускників розвивати навички складання резюме, самопрезентації та проходження інтерв'ю.

**РОЛЬ ФОРМУВАННЯ «SOFT SKILLS» У ПРОФЕСІЙНІЙ
ПІДГОТОВЦІ ТА САМОРЕАЛІЗАЦІЇ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ В
УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ**

Наталія Пенкіна, Олексій Дмитренко

Харківський автомобільно-дорожній фаховий коледж

Перебудова освітньої системи України в умовах воєнного стану, пов'язана з вирішенням проблем, які стримують її якісний розвиток. Однією з актуальних є проблема неповної відповідності освітніх послуг вимогам та потребам ринку праці, запитам особистості. Сучасному ринку праці необхідні фахівці, які мають змогу швидко орієнтуватися в обставинах професійних змін, прагнуть до самовдосконалення, як фахівця, що дає мотивацію зосереджуватися на досягненнях у кар'єрі й надалі раціонально розраховувати і вчасно реалізовувати відповідні кроки в професійному розвитку.

Від якості підготовки фахівців автомобільно-дорожньої, машинобудівної галузей залежить ефективність освоєння і розвиток сучасних технологій і техніки, що необхідно для відбудови нашої держави.

Недостатній рівень готовності випускників до професійної діяльності зумовлений недостатньою сформованістю у випускників професійної спрямованості. Тому робота викладачів у коледжі спрямована на стимулювання позитивної мотивації до подальшої професійної діяльності майбутніх фахових молодших бакалаврів, з тим, щоб після закінчення коледжу вони прагнули обійняти посаду за фахом.

Для успішної кар'єри необхідні різні навички їх розподіляють на так звані «тверді» (hard skills) і «м'які» (soft skills).

Останнім часом все більше уваги надається формуванню саме «soft skills». При проведенні досліджень виявилось, що найбільш визнані фахівці відрізняються від інших саме розвинутими «soft skills». «Soft skills» – це універсальні компетентності особистості, які реалізуються в житті кожної людини і практично у всіх видах професійної діяльності.

В Національній рамці кваліфікацій «hard skills» відповідають такі дескриптори як «знання, вміння та навички», а «soft skills» – «комунікація, відповідальність і автономія».

Освітня та виховна діяльність викладачів в коледжі враховує вікові періоди сприятливі для різних видів діяльності, що дає змогу використовувати спеціальні методи і технології навчання на кожному з курсів. Все це забезпечує гармонійне формування «soft skills» і на їх основі формуються «hard skills», що забезпечує професійну майстерність випускників у майбутній трудовій діяльності.

Так на I курсі доцільно проводити зі студентами заходи, які направлені на усвідомлення ними правильності вибору спеціальності та закладу освіти – проведення бесід щодо змісту спеціальних дисциплін, роз'яснення напрямків їх професійної діяльності, освітлення перспектив спеціальності та її затребуваність на ринку праці.

Задля формування спрямованості студентів на професійну діяльність у коледжі реалізуються такі форми й методи роботи, як: відвідування виставок, форумів; бесіди з представниками провідних підприємств відповідної галузі, випускниками, які досягли професійного успіху. Також для підтримання зацікавленості студентів в обраній спеціальності доцільно проводити круглі столи, семінари на яких обговорювати новітні досягнення в галузі, проводити екскурсії професійної спрямованості.

На старших курсах коли студенти вже отримали певні знання, уміння та навички після вивчення спеціальних дисциплін важливою мотиваційною складовою є участь у конкурсах професійної майстерності та науково-практичних конференціях різного рівня.

Отже в коледжі сформовано систему, яка спрямована на розвиток «soft skills» необхідних для успішності майбутніх фахівців.

ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В МЕДИЦИНІ» В УМОВАХ НОВОЇ РЕАЛЬНОСТІ

Алла Перебейнос

КЗОЗ «Харківський обласний медичний фаховий коледж» ХОР

Воєнний стан диктує свої умови у всіх галузях діяльності, зокрема в освіті. Здобувачі освіти не завжди можуть вийти на конференцію, а значить не можуть поставити ймовірні запитання викладачу під час перегляду матеріалу. Тому потрібно передбачити якомога більше ситуацій та надати максимально повну інформацію.

У дисциплінах, які я викладаю, передбачено лекційно-практичну систему навчання. Традиційні навчально-методичні комплекси – це необхідна складова навчального процесу, але не достатня. У Всесвітній мережі можна отримати нові знання у будь-якій галузі, але без керівництва викладача – це буде блукання в порожнечі. Наша задача – систематизувати інформацію, надати основи і, у той же час, вказати напрямок для поглибленого вивчення предмету. Ще одна наша задача – це не тільки навчити, але і навчити вчитися, тому що стрімкий розвиток технологій зачепив майже всі галузі діяльності. Тому велику увагу потрібно приділити самостійній роботі студента, яка буде полягати у пошуку та систематизації інформації на задану тему. Виконання доповідей та презентацій, складання схем, створення таблиць та діаграм, все це розвиває розумові здібності та сприяє усвідомленню важливості своєї професії та необхідності професіонального росту. А за допомогою сервісу Google Classroom студент може отримати всю необхідну інформацію представлену викладачем, до якої буде цілодобовий доступ.

Проведення практичних занять теж має свої особливості. Зручно, коли у студентів є можливість виконувати завдання під час заняття (on-line), щоб можна було одразу переглянути роботу, вказати на ймовірні помилки та виставити оцінку. Але для якісного виконання роботи необхідно мати персональний комп'ютер (ноутбук, нетбук) або хоча б планшет, а у багатьох студентів є тільки смартфон. Це сильно ускладнює процес виконання завдання, тому що потрібно або знайти потрібне обладнання, або виконувати

роботу за допомогою додатків на смартфоні. Я не вітаю таку роботу, оскільки в реальних умовах медичну документацію вести на смартфонах точно не будуть. Великі за обсягом табличні дані та медичні документи унеможливають роботу на обладнанні з невеличким екраном. Ще одним із аргументів проти роботи з смартфоном є наш зір, який страждає у першу чергу через роботу з дрібним текстом. Я не можу вимагати від студентів в цих складних умовах використовувати для виконання завдання хоча б планшет, але я на цьому наполягаю, вважаю що причини об'єктивні.

Один із напрямків конференції – це використання навичок Soft Skills. Що стосується викладання інформатики, у тому числі і медичної, то у нашій галузі відбуваються настільки стрімкі зміни, що приходиться постійно оновлювати знання та навички. У реаліях дистанційного навчання приходиться адаптуватися до нових методів роботи.

Перш за все кожен студент використовує не тільки своє обладнання, але і програмні додатки, які можуть відрізнятися від того, який розглядається в інструкції передбаченою програмою дисципліни. Наприклад версії MS Office, старші за 2010, за своїми опціями відрізняються не суттєво, на відміну від хмарних додатків Google та безкоштовного Microsoft 365, у яких незначним чином відрізняється інтерфейс і значним чином обмежені можливості стосовно роботи з вбудованими додатками, але передбачено спільне використання документів, що в наш час є дуже важливим! Звичайно викладач не може передбачити усе і надати інструкції на всі випадки життя, але ми можемо надати допомогу у пошуку потрібної інформації. Це і служби підтримки Microsoft, Google, це і tutorіали, які зручні тим, що демонструють виконання певної дії і перегляд не займає багато часу. Студенти обирають той вид додаткового інструктажу, який зручніший для їх сприйняття.

Отже, студенти мають можливість опанувати певні навички дистанційно, але підготовка матеріалу вимагає від викладача колосальних зусиль. Ми теж опановуємо нові для себе професії: режисер, сценарист, оператор та актор.

ВІЗУАЛІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Анатолій Перевозник, Людмила Данилова
Харківський автомобільно-дорожній фаховий коледж

Функціонування системи освіти в умовах воєнного стану характеризується інтенсивним пошуком нових підходів до навчання, інноваційних форм організації освітнього процесу, ефективних педагогічних та інформаційних технологій.

Затвердження нового стандарту фахової передвищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка», розробка та введення в дію освітньо-професійної програми підготовки фахових молодших бакалаврів «Економіка підприємства» спеціальності 051 «Економіка» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки», обмеження тижневого навантаження студентів 30 годинами на тиждень спричинили зменшення кількості лекцій з дисциплін. Виникла необхідність у наданні переваги їх оглядовому типу, що, в свою чергу, стає причиною поступового відходу від деталізації матеріалу на користь його структуруванню та узагальненню. Однією із найбільших проблем при цьому стає уміння студента орієнтуватись у масиві інформаційних потоків й самостійне додаткове опрацювання лекційного матеріалу, особливо під час дистанційного навчання в умовах воєнного стану. Тому актуальними стають інноваційні способи організації інформації студентами, зокрема під час запису та опрацювання лекційного матеріалу.

Лінійне представлення інформації (класичний запис лекції студентом) не забезпечує формування асоціацій, а тому заважає їй творчому сприйняттю. Враховуючи зазначене, для викладача досить важливим стає досягнення якості засвоєння студентами лекційного матеріалу. Для студента, при цьому важливим є уміння слухати та виокремлювати інформацію, яку необхідно зафіксувати. Однак, як показує практика, студенту під час проведення лекцій в онлайн-режимі, в умовах обмеження часу лекції, важко орієнтуватись у логіці викладення матеріалу, він не завжди встигає за думкою лектора, намагається

записати сказане повністю і дослівно, внаслідок чого регулярно звертається до викладача з проханням повторити вже сказане.

Розвиток способів комунікації, цифровізації та візуалізації інформації у сучасному світі, використання гаджетів актуалізує ідею використання для запису лекцій форми ментальних карт, розроблених за допомогою комп'ютерних застосунків. Ментальні карти – це унікальна технологія роботи з великими обсягами інформації, спосіб зображення процесу загального системного мислення за допомогою схем. Лекційний матеріал на основі ментальних карт є гнучким, його легко пристосовувати до умов, що змінюються. У час стрімких змін інформації викладач може легко та без значних втрат часу вносити корективи до своїх лекцій. Ментальні карти, створені викладачем, сприяють наданню інформації особистісного сенсу, результатом чого стає виклад лекційного матеріалу для студентів з орієнтацією не на текстовий зміст, а на візуально-графічний запис, оздоблений асоціативним змістом. Інформація, яка представлена на ментальній карті, дозволяє педагогу викладати лекцію без жорсткої прив'язки до тексту, та є цілісним планом інформації, який завжди знаходиться перед очима.

Таким чином, ментальні карти сприяють швидшому й ефективнішому запам'ятовуванню лекційного матеріалу порівняно з класичним конспектуванням. Інформація представлена у візуальній або графічній формі в одній площині, тобто на одному листі (зникає необхідність листати конспект лекції чи підручник); окремі позначки та кольори надають особистісної значущості кожному з вузлових понять (основні поняття виділяються яскравими кольорами для кращого сприйняття); зв'язки між поняттями дозволяють усвідомлювати повну інформацію з дисципліни.

Вважаємо, що сучасні інноваційні технології та активне використання досягнень науки є продуктивним інструментом модернізації сучасної фахової передвищої освіти, який дозволить підвищити якість освіти, сприятиме інноваційному розвитку та економічному зростанню нашого суспільства.

СТВОРЕННЯ ВІДЕОКОНТЕНТУ ЯК ДОПОМІЖНОГО ЕЛЕМЕНТА У ПРОЦЕСІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Світлана Переходович

ВСП «Житлово-комунальний фаховий коледж ХНУМГ імені О.М.Бекетова»

Виклики сучасності спонукають до трансформації освітньо-комунікаційного простору, коли освітній процес переносять з-за столів аудиторій до комп'ютерних моніторів та в домашні умови.

Трансформація – це істотна зміна засобів навчання, головним чинником якої є час. Такі зміни мають відбуватися швидко й відповідати актуальним завданням, воєнний стан у країні підштовхує нас додати компоненти трансформації для підтримки системи освіти на високому рівні та задоволення потреб здобувачів освіти.

Першим кроком, що допоможе досягнути поставленої мети, має стати запис власного відеоконтенту з чіткою інструкцією виконання завдання.

Відеоконтент – це не просто відеозапис, а спеціально підготовлений освітній продукт, який містить необхідні елементи покращення сприймання навчального матеріалу та підтримання інтересу до дисципліни.

Здобувачі освіти, особливо зараз, потребують відчуття, що вони залучені у процес навчання та необхідні в ньому для розвитку власної особистості й потенціалу. Запис власного відеоконтенту, де є ваші голос і зображення, дасть змогу не втрачати відчуття навчального процесу. Здобувачі освіти вас бачать, чують та ідентифікують як свого викладача.

Завдяки такому підходу до трансформації навчальних засобів ми створюємо комфортні умови для здобувачів освіти. Удосконалення освітнього середовища стане в пригоді й здобувачам освіти, які знаходяться за кордоном, і студентам з особливими потребами, які не мають змоги постійно навчатись у синхронному режимі.

Авторський відеоконтент створить сприятливі умови для формування *hard skills*, оскільки вся необхідна інформація буде побачена та почута.

З кожним роком перед системою освіти постають нові й нові виклики, для забезпечення якісного освітнього процесу потрібно ці виклики приймати та навчатися нового, щоб бути на одній хвилі з нашими здобувачами освіти. Учора вони були в захваті від різних блогерів, а сьогодні ми з вами маємо стати ними. Шляху назад немає, життя докорінно змінюється, і ми маємо йти в ногу з цифровою ерою.

УДК377.1

ПРАКТИЧНЕ ПРЕДСТАВЛЕННЯ ЯВИЩА ЗГИНАННЯ СТЕРЖНЯ ПІД ДІЄЮ ПОВЗДОВЖНЬОЇ СИЛИ

Анатолій Петров

*Харківський державний професійно-педагогічний фаховий коледж
імені В. І. Вернадського*

Сергій Шептун, Ольга Шукєва

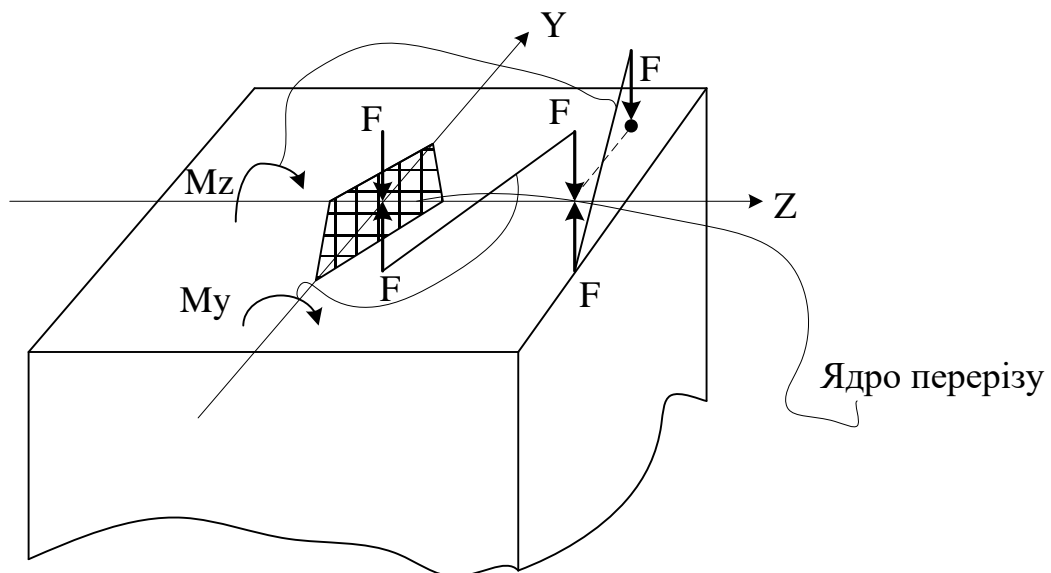
Державний біотехнологічний університет

З опору матеріалів відомо, що під дією повздовжньої сили стержень буде стискатись рівномірно, якщо така сила прикладена в центрі ваги перерізу. Тобто повздовжні переміщення в усіх точках будь якого перерізу однакові. Якщо сила прикладена не в центрі ваги перерізу, а на деякій відстані від нього, стискання стержня буде нерівномірним. Такий вид деформації має назву позацентрове стискання. В такому випадку в стержні окрім дії центрально прикладеної повздовжньої сили виникають також згинальні моменти. Схематично це можна представити у вигляді рис.1.

Рис.1 Схема розкладення позацентрового стискання в центральне стискання та два згинання

Для демонстрації деформованого стану студентам можна застосувати стержень з достатньо великими розмірами в плані, який виготовлено з досить гнучкого матеріалу, наприклад поролону. Нижній край стержня бажано зафіксувати. Наприклад помістивши його в пристрій типу стакану, або в інший спосіб. Навантаження на стержень можна прикладати в будь який спосіб. Доцільніше використовувати пристосування типу струбцини. Для демонстрації бажано прикладати навантаження в чотирьох точках.

1. В центрі ваги перерізу для демонстрації рівномірного стискання.
2. В межах ядра перерізу (рис.1). В цьому випадку стискання буде нерівномірним, але весь стержень буде стиснутим.
3. В довільній точці поза межами ядра перерізу. Бажано ближче до країв. В цьому випадку буде помітною розтягнута зона, яка з'являється внаслідок дії згинальних моментів.
4. В точці на одній з осей поза межами ядра перерізу. В такому випадку, як це можна побачити на рис. 1, буде діяти лише один згинальний момент. Це окремий випадок позацентрового стискання, при якому згинання відбувається в одній площині, а не в двох, як в загальному випадку.

Для демонстрації втрати стійкості можна використати довгий стержень з невеликими розмірами поперечного перерізу. В такому випадку також буде мати місце згинання стержня під дією повздовжньої сили, але механіка процесу інша. Зігнута вісь стержня також буде мати інший вигляд.

Наочна демонстрація, на думку автора, буде важливою для студентів в плані розуміння роботи колон в різноманітних будівлях і спорудах. В розрахунках будівельних конструкцій взагалі не існує поняття центрального стискання. При умовно центрально стиснутої колони ведеться розрахунок з випадковими ексцентриситетами. Пояснюється це тим, що в реальних конструкціях практично неможливо передавати навантаження точно в центрі

перерізу. Таким чином вважається, що всі колони зазнають позацентрального стискання. Отже така демонстрація буде корисною для студентів.

УДК337.1

**ВИКОРИСТАННЯ МАТЕРІАЛЬНОЇ БАЗИ ТА НАУКОВОГО
ПОТЕНЦІАЛУ ХНУМГ ІМЕНІ О. М. БЕКЕТОВА В ОСВІТНЬОМУ
ПРОЦЕСІ**

Ірина Петрова

**ВСП «Житлово-комунальний фаховий коледж ХНУМГ
імені О.М.Бекетова»**

У сучасному світі інформація є не менш цінним ресурсом, ніж дорогоцінні метали.

Викладачка спеціальних освітніх компонентів Петрова І. Л. винайшла можливість активного використання матеріальної бази та наукового потенціалу ХНУМГ імені О. М. БЕКЕТОВА в освітньому процесі. Багато в цьому сприяла і реєстрація здобувачів освіти на сайті ХНУМГ імені О. М. Бекетова.

Наш університет є прекрасною базою інформаційного ресурсу для підвищення кваліфікації, рецензування програм, ознайомлення з матеріалами наукових конференцій, проведення занять викладачами кафедр. Для здобувачів освіти з освітнього компонента Будівлі і обладнання готелів Н. Г. Морковська, кандидат технічних наук, доц. кафедри Матеріалознавства та інженерії композитних конструкцій провела лекцію для студентів на тему «Особливості технології ремонту і реконструкції балконів». Викладачка Морковська Н.Г. поділилася робочою програмою та лекцією на тему «Види і реконструкція будівель та споруд».

Маємо тісний зв'язок з кафедрою будівельних конструкцій, особисто завідувачем кафедри будівельних конструкцій Фірсовим Павлом Михайловичем щодо проведення екскурсій лабораторіями.

На заняттях з економіки підприємства, у якості індивідуальної домашньої роботи з теми «Науково-технічний прогрес», здобувачі освіти ознайомилися:

- з поняттям та проведенням Дня науки;
- каталогом науково-дослідних розробок кафедр та центрів

Навчально-наукового інституту будівельної та цивільної інженерії.

Викладачка співпрацює також з Інститутом Економіки і менеджменту.

Величезною пізнавальною базою є науково-практичні конференції. Мене особисто зацікавив матеріал Всеукраїнської науково-практичної конференції «Розвиток суб'єктів економічної діяльності в умовах цифрової економіки (25-27 листопада 2020 року), особливо стаття В. О. Єсіна канд. екон. наук, доцента Інституту економіки і менеджменту ХНУМГ імені О. М. Бекетова «Компенсаційна оцінка конкурентоспроможності готельних послуг» у частині оцінки конкурентоспроможності товару шляхом зіставлення параметрів готелів м. Харкова ***** та*****. Для отримання логічної послідовності оцінки конкурентоспроможності однорідних видів продукції було визначено одиничні параметричні показники та розраховано індекс конкурентоспроможності.

Таку співпрацю ще можна поглиблювати, виграють від цього як викладачі, так і здобувачі освіти.

УДК377.1

ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS У МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДІ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Марина Пивоваренко

**Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради**

Нині більшість галузей життєдіяльності людини набувають стрімких темпів розвитку, галузь освіти не є винятком. Це зумовлено рядом факторів, серед яких процеси диджиталізації, оптимізації й модернізації освітнього процесу. Зазначене вище передбачає важливість належного рівня сформованості відповідних компетентностей та навичок, що допоможуть швидко адаптуватись до нововведень.

Майбутні фахівці дошкільної освіти мають бути готові до вибудови власної траєкторії професійної діяльності та інноваційних процесів, що відбуваються в її межах. Стандартом фахової передвищої освіти України визначено цілі навчання майбутніх фахівців, а саме: забезпечення готовності до розвитку, навчання й виховання дітей раннього й передшкільного віку в закладах освіти й сім'ї; формування здатності вирішувати типові спеціалізовані завдання та практичні проблеми в галузі дошкільної освіти, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь та характеризується комплексністю й невизначеністю умов [1]. Тому, для сучасного педагога дошкільної освіти досить важливим є високий рівень не лише володіння фаховими компетентностями, а й соціально-комунікативними навичками.

Соціально-комунікативні навички (від англ. *soft skills*) – це комплекс неспеціалізованих навичок, які не залежать від галузі професійної діяльності, відповідають за успішну участь у робочих процесах та високу продуктивність. Означені навички не є тісно взаємопов'язаними з фаховими вміннями й здібностями людини [2]. Такі навички можна назвати більш загальними, розвиток яких сприяє налагодженню комунікативних зв'язків, створенню позитивної робочої атмосфери, кар'єрному зростанню тощо. До таких навичок належать: комунікабельність, гнучкість розумових процесів, толерантність, емоційна гнучкість, позитивна налаштованість, ввічливість, бажання та вміння працювати в колективі, навички міжособистісної взаємодії, знання та дотримання професійної етики тощо.

У процесі навчання в закладі фахової передвищої освіти майбутні фахівці дошкільної освіти набувають соціально-комунікативних навичок під час навчальних занять, проходження педагогічної практики, участі в позааудиторних заходах тощо. У різних видах освітньої діяльності здобувачі фахової передвищої освіти мають можливість відкрити в собі й у подальшому вдосконалювати широкий спектр «гнучких» навичок, зокрема навичок

міжособистісної взаємодії, застосування знань професійної етики, гнучкість розумових процесів та здатність швидкої адаптації до нововведень тощо.

Таким чином, можемо констатувати, що формування соціально-комунікативних навичок є однією з важливих складових підготовки майбутніх фахівців дошкільної освіти на шляху їх подальшої професійної самореалізації, забезпечення якої постає можливим в усіх формах організації освітньої діяльності здобувачів фахової передвищої освіти.

Список використаних джерел:

1. Про затвердження стандарту фахової передвищої освіти зі спеціальності 012 Дошкільна освіта освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр»: наказ М-ва освіти і науки України від 13.07.2021 №806. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/fahova-peredvisha-osvita/sektor-fahovoyi-peredvishoyi-osviti/zatverdzeni-standarti> (дата звернення: 05.01.2023).
2. Соціально-комунікативні навички. Wikipedia: веб-сайт. URL: <https://cutt.ly/bwJ9v4d4> (дата звернення: 06.01.2023).

УДК377.1

ПРО ОСОБЛИВОСТІ ДИСТАНЦІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Віталій Пиріжок

Харківський машинобудівний фаховий коледж

Комунікації у безпосередній та дистанційній формі характеризуються певними особливостями. Ця обставина істотно впливає на сприйняття учасниками освітнього процесу інформації та її обробку, що підтверджується результатами багатьох проведених досліджень.

Варто зазначити, що при безпосередній взаємодії, отримуючи зворотний зв'язок різноманітними каналами, сприймаючи всю різноманітність сигналів і змінюючи стратегію розмови, викладач має можливість вплинути на сприйняття інформації.

У свою чергу, при взаємодії в дистанційному форматі емоційність і «сенс» спілкування великою мірою залежать від сторони, що приймає

інформацію, що виражається у наданні інформаційному матеріалу емоцій і сприйняття, виходячи з власних установок і стереотипів. У зв'язку з цим необхідність дотримання меж офіційного та неофіційного спілкування зберігається як при віртуальному, так і безпосередньому контактах. Це однаково поширюється на ситуації, коли здобувач освіти спілкується по відеозв'язку або листується з викладачем у соціальній мережі, в месенджерах, електронною поштою. У всіх випадках спілкування не повинно переходити на фамільярність та створювати незручності. Інакше в обох сторін може бути психологічний дискомфорт.

Здійснюючи комунікації в закладі освіти або поза його межами, суб'єкти освітнього процесу не можуть дозволити собі порушувати ділову етику.

В умовах віртуального спілкування користувачі також повинні дотримуватись правил ділової комунікації. Про принципи та особливості «цифрового» ділового спілкування повинні знати обидві сторони: викладач та здобувач освіти.

Під час порушення особистого простору може виникати комунікативний конфлікт. В даному випадку особистий простір означає «зону комфорту», в якій людина почувається спокійно та впевнено. Слід розрізняти поняття особистий простір у дистанційному середовищі та середовищі безпосереднього контактного спілкування. Під час контактного спілкування зона комфорту/особисте місце вимірюється в одиницях відстані (залежно від ступеня інтимності від 45 см до 6 м). У дистанційному форматі поняття особистий простір трансформується: ступінь інтимності визначається не одиницями відстані, а в годинах і трудовитратах (регламентація робочого дня, тобто початку, закінчення, тривалості робочого дня та обсягу виконаної роботи). Ця зона діє як амортизатор під час міжособистісного спілкування. При цьому для людини є важливим, щоб завжди навколо неї був певний обсяг особистого простору.

Для вирішення проблем у процесі онлайн-комунікацій в період навчання у дистанційному форматі пропонуються такі шляхи та способи:

удосконалення системи комунікацій у частині регламентації її правил; навчання викладачів та здобувачів освіти різних видів комунікації в онлайн-середовищі, розвиток наявних навичок; запровадження своєчасного оповіщення про отримані повідомлення, що вимагають відповіді; покращення технічного забезпечення, щоб розширити можливості викладача щодо проведення занять у режимі веб-конференцій; застосування індивідуального підходу до обліку ситуацій, що виникають у студентів у процесі дистанційної комунікації.

УДК 377.1

ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД, ЯК ЗАСІБ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ

Володимир Пірог

Харківський механіко-технологічний фаховий коледж

імені О. О. Морозова

«Інновація» – це створення принципово нових зразків діяльності, що виходять за межі норми, що виводять професійну діяльність на принципово новий якісний рівень. Дане поняття можна розширити, вважаючи, що інновація передбачає введення нового в мету, зміст, методи, форми навчання та виховання, організацію спільної діяльності викладача та студента. Як показують дослідження, вчені поділяють основні поняття інноватики: інновація, нововведення, інноваційний процес. Нововведення – засіб (новий метод, методика, програма, технології), інновація – це процес освоєння даного нововведення; інноваційний процес – комплексна діяльність зі створення (розробки, освоєння та поширення нововведень). Останнє визначення охоплює педагогічний процес загалом. Однією з найважливіших завдань сучасної педагогіки є класифікація нововведень з метою найточнішого вибору та освоєння нового.

Нововведення різняться за якісними характеристиками. До них відносяться: відмінності нововведень по предмету змін (мета, умови, зміст, засоби, методи, форми організації освітнього процесу); відмінності нововведень за глибиною перетворень (модифікуючі та радіальні).

Модифікуюче нововведення може бути пов'язане або з удосконаленням окремих компонентів освітнього процесу, конструктивним об'єднанням раніше відомих методик, які в цьому поєднанні не використовувалися. Радіальні зміни – це зміни, які пов'язані з використанням ідей та технологій, що не мають аналогів. Найчастіше в педагогіці зустрічаються модифікуючі нововведення.

Дещо спрощуючи та узагальнюючи вище сказане, ми можемо коротко сформулювати позицію, яка і стане базовою для обговорення концепцій якості професійної освіти та моделей управління ним.

По-перше зміст і якість психолого-педагогічного компонента освіти може бути представлено в вигляді однорідної системи.

По-друге, кожна з форм змісту та якості (наукова, нормативно-правова) може розглядатися в кількох аспектах: в аспекті існування та в аспекті зміни, причому обидва аспекти виявляються в кожній проблемі оновлення змісту або підвищення якості освіти.

По-третє, перспектива інновацій як за змістом, так і якості освіти пов'язана з поглибленням уявлень про освітнє середовище.

УДК 377.1

**ОРГАНІЗАЦІЯ КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ З ВИКОРИСТАННЯМ
ЕЛЕКТРОННИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ**
Катерина Плотнікова, Світлана Панібратцева
КЗОЗ «Харківський обласний медичний фаховий коледж» ХОР

Контроль навчальних досягнень здобувачів освіти із застосуванням засобів інформаційних технологій є невіддільною частиною сучасного освітнього процесу. Інформаційні методи контролю знань можна застосовувати на різних етапах проведення лекційних і практичних занять, при перевірці виконання домашнього завдання, для самопідготовки та самоконтролю знань.

В освітньому процесі використовуємо різноманітні методи контролю знань із застосуванням інформаційних технологій: Google Forms, інтерактивні

вправи на сервісі <https://learningapps.org/>, інтерактивні робочі аркуші на платформі <https://wiser.me/>, інтерактивні дошки Google Jamboard та на платформі <https://www.canva.com/>, відео віртуальної хімічної лабораторії та ін.

Переваги вебсервісу Google Forms вже давно відомі більшості освітян. Це об'єктивний, швидкий та зручний метод контролю знань, що забезпечує прозорість оцінки та можливість миттєвого оприлюднення результатів. Але тестування на Google Forms може виконувати не тільки діагностичну, але й пізнавальну та навчальну функцію. Таку функцію забезпечують формувальні тренінгові тести. Ці тести студенти можуть проходити неодноразово, до питань тесту можна залишати коментарі, додавати посилання на навчальний матеріал або відео для повторення.

Інтерактивні вправи, створені у сервісі <https://learningapps.org/> можна застосовувати для контролю та закріплення навчального матеріалу, при усному опитуванні, як тренінги для самонавчання та повторення. Такий вид контролю виконує різні функції: діагностичну, навчальну, виховну та розвивальну.

Інтерактивні робочі аркуші (ІРА) сервісу <https://wiser.me/>, – це веб-сторінки, де можна розмістити як навчальний матеріал (відео демонстраційних дослідів, тексти, звичайні та інтерактивні зображення, гіперпосилання та ін.) так і різноманітні завдання із автоматичною перевіркою. Інтерактивні робочі аркуші сприяють активному навчанню, підвищують мотивацію до виконання завдань, покращують концентрацію, увагу та запам'ятовування інформації. Застосування ІРА забезпечує не тільки оцінювання, але і сприяє активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти.

Під час проведення лекцій та практичних занять з дисциплін “Хімія”, “Медична хімія” використовуємо динамічну періодичну систему <https://ptable.com/> та віртуальні хімічні лабораторії <https://www.mozaweb.com/>, <https://phet.colorado.edu/> із демонстрацією лабораторних дослідів. Студенти записують у робочому зошиті свої спостереження, рівняння хімічної реакції,

висновки. Така перевірка дає змогу виявити, якою мірою студент усвідомив теоретичні основи, техніку виконання досліду, сутність хімічної реакції.

Застосування в освітньому процесі різноманітних методів контролю знань із застосуванням електронних ресурсів є сьогодні новітнім педагогічним інструментом, що дозволяє підвищити інтерес до дисципліни, створює мотивацію до навчання, забезпечує особистісно-орієнтований підхід до оцінювання та допомагає ефективно формувати цілий ряд компетенцій: навчальних, інформаційних, соціальних, комунікативних.

УДК 378.147

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ В ЗМІСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА

Євген Погодін, Оксана Погодіна

Харківський автомобільно-дорожній фаховий коледж

Сучасний світ характеризується швидкими змінами в усіх сферах життєдіяльності суспільства. Ці зміни вимагають від фахових молодших бакалаврів володіння широким спектром знань, умінь і навичок, здатності до адаптації до нових умов, творчого мислення та інноваційної діяльності.

Фахова передвища освіта є важливим етапом у становленні фахівця. Під час навчання в закладах передвищої освіти студенти отримують базові знання та навички, необхідні для подальшої професійної діяльності. Для підготовки фахівців, які відповідають сучасним вимогам ринку праці, необхідно використовувати інноваційні підходи в змісті освіти.

Компетентісно-орієнтований підхід є одним із основних принципів сучасної освіти. Він передбачає формування у студентів професійних компетентностей, необхідних для успішної професійної діяльності.

Компетентність – це здатність людини до ефективного виконання певних видів діяльності. Професійна компетентність – це здатність людини до виконання професійних обов'язків на високому рівні. Для формування професійних компетентностей у студентів рекомендуємо використовувати

такі методи навчання: проблемно-орієнтований підхід; інтерактивні методи навчання; інформаційні технології.

Дуальний підхід до підготовки фахівців є інноваційним підходом, який поєднує теоретичне навчання в закладі освіти з практичним навчанням на виробництві. Дуальний підхід має ряд переваг, які дозволяють йому ефективно формувати професійні компетентності у студентів: практична спрямованість навчання (дозволяє студентам набути практичних навичок, необхідних для майбутньої професійної діяльності); навчання за потребами ринку праці (роботодавці беруть участь у розробці навчальних планів і програм, що дозволяє готувати фахівців, які відповідають конкретним потребам ринку праці); швидка адаптація до умов праці (практичне навчання на виробництві дозволяє студентам швидко адаптуватися до умов праці та почати працювати після закінчення навчання); можливість працевлаштування (роботодавці, з якими співпрацює заклад освіти, часто запрошують студентів на роботу після закінчення навчання).

Дуальний підхід є ефективним способом підготовки фахівців, які відповідають сучасним вимогам ринку праці. Він дозволяє студентам набути практичних навичок, необхідних для майбутньої професійної діяльності, і швидко адаптуватися до умов праці.

УДК 377.015 (043)

**СПРИЯННЯ У ВИХОВАННІ РОЗВИТКУ ІНІЦІАТИВ СТУДЕНТІВ У
СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО ВОЛОНТЕРСТВА ТА ГУМАНІТАРНОЇ
ДОПОМОГИ**

Світлана Полєнок

Липковатівський аграрний фаховий коледж

У сучасному освітньому контексті наш навчальний заклад виступає не лише як територія передачі теоретичних знань, але й як сцена для активного формування громадянської свідомості та відповідальності. У цьому вимірі особливо важливо визначити роль та значення ініціатив студентів у сфері соціального волонтерства та гуманітарної допомоги. Цей процес, який визначається високою соціальною важливістю, виступає ключовим чинником

для розвитку активних громадян, здатних не лише адаптуватися до складних викликів, а й впливати на формування позитивного суспільства.

В наш час, коли суспільство стикається з численними соціальними викликами, студентські ініціативи у сферах волонтерства та гуманітарної допомоги стають необхідним елементом виховання. Ці ініціативи відкривають унікальні можливості для студентів самостійно виявляти та реалізовувати проекти, спрямовані на вирішення актуальних соціальних проблем. Це виходить за рамки лише теоретичного навчання та надає студентам можливість вплинути на реальні ситуації, сприяючи тим самим розвитку їхньої соціальної відповідальності.

Волонтерство виступає ключовим фактором у формуванні соціальної відповідальності студентів. Активна участь у волонтерських проектах дозволяє студентам особисто відчувати вплив своїх дій на соціум. Представники різних відділень коледжу займаються різноманітними напрямками волонтерської діяльності з надання соціально-педагогічних і психологічних послуг (освітніх, інформаційних, соціально-педагогічних) дітям-сиротам та студентам, які залишилися без батьківської опіки.

Зараз основна маса студентів має спільні чати у месенджерах, підтримує постійний контакт одне з одним і долучається до активної волонтерської діяльності: збирають і доставляють волонтерам продукти, речі, готують їжу і роздають її на «Пунктах незламності», організують точки збору і сортування гуманітарної допомоги. Разом малюють, пишуть листи українським військовим і відправляють на передову. А також студентська молодь допомагає у плетінні маскувальних сіток, збиранні коштів, організації транспорту і розвезенні гуманітарної допомоги. Спільна робота волонтерів над різноманітними завданнями розвиває у студентів вміння працювати в команді, а також вирішувати конфлікти та проблеми, що виникають у соціальному оточенні. Волонтерство допомагає створити здоровий фундамент для їхньої громадської участі та стає мостом між теоретичними знаннями та практичними досвідами в сфері соціальної відповідальності.

Формування гуманітарної свідомості викликається взаємодією студентів із різноманітними гуманітарними ініціативами та проектами. Гуманітарні ініціативи сприяють формуванню у студентів цінностей справедливості, толерантності та різноманіття. Спілкування з різними соціальними групами під час гуманітарних проектів розширює горизонти студентів та сприяє більш глибокому розумінню різноманітності світового бачення. Гуманітарні дії надають студентам можливість зрозуміти потреби та проблеми інших, збагачуючи їхню особистісну позицію. Волонтерська гуманітарна діяльність сприяє формуванню культури різнобічного підходу до розв'язання соціальних завдань, роблячи гармонійно розвиненою гуманітарну свідомість студентів. Цей процес сприяє зростанню їхньої відповідальності за свої дії в суспільстві. Студенти, залучені до гуманітарних ініціатив, активно вчаться робити вагомий внесок у глобальні та локальні соціальні питання.

Активна участь у соціальних ініціативах стимулює розвиток лідерських якостей студентів. Це формує в їхній особистості впевненість у собі, вміння приймати рішення та працювати в умовах невизначеності. Студенти, які залучаються до цієї діяльності, розвивають критичне мислення, вміння приймати рішення та працювати з інформацією, що сприяє їхньому загальному навчанню.

Активна участь студентів у волонтерських і гуманітарних проектах сприяє розширенню їхніх соціальних мереж. Вони знаходять спільноту з різних сфер, що розширює їхні можливості для майбутньої кар'єри та особистісного зростання.

Сприяння у вихованні розвитку ініціатив студентів у сфері соціального волонтерства та гуманітарної допомоги є важливим елементом сучасної системи освіти. Це сприяє формуванню не лише професійних, але й громадянських якостей у молодого покоління. Активна участь студентів у цих проектах не тільки підвищує їхню соціальну відповідальність, але й створює підґрунтя для стабільного розвитку суспільства у цілому.

ФАХОВА ПЕРЕДВИЩА ОСВІТА В УМОВАХ СУЧАСНОСТІ**Олексій Поляков, Дмитро Захаров, Ігор Чигринов****ВСП «Вовчанський фаховий коледж ДБТУ»**

Фахова професійна освіта має важливе значення у сучасному світі. У минулому часто недооцінена, визнана менш престижною, вона набуває в перспективі часу щоразу більшого значення. У період неочікуваних в Україні змін на ринку праці, темпу та адаптації виробництва, роль освіти, пов'язаної з підготовкою до різних професій, є значуща в контексті викликів сьогодення. Визначну роль у розвитку фахової передвищої освіти відіграють в першу чергу викладачі професійних дисциплін. Від них очікується не лише передача майбутнім фахівцям знань і відповідної професійної кваліфікації, а й оснащення їх функціями, які знадобляться як в житті, так і на ринку праці, щоб вони були затребуваними – більш гнучкими та мобільними. Важливими є ефективна система навчання та підвищення кваліфікації викладачів, які мають володіти не лише базовими знаннями. Треба розширювати інформаційні та суспільні компетенції, оволодівати сучасними дидактичними і ціннісними інструментами в роботі з молоддю.

Фахову освіту можна розглядати як визначений стан необхідних спеціальних знань та певний процес здобуття професії. Освітній процес є логічною, компактною діяльністю викладача та студентів, що приводить до змін в особистості останніх, переважно в оволодінні чимось новим та набутті умінь, які в подальшому стають основою професійного самовдосконалення.

До структурних складових вищевказаного процесу можна віднести:

- зміст фахової освіти, зазначеного у навчальному плані;
- студенти, на яких впливають педагогічні працівники;
- викладачі, основним завданням яких є правильно все організувати;
- умови, в яких відбувається даний процес.

Цілі професійного навчання визначені конкретним змістом освіти, який відповідно включено до різноманітних навчальних програм, що використовуються в закладі освіти. Існують загальні цілі, які включають в себе

розвиток особистості, правильне ставлення до цінностей, суспільства, культури тощо. Водночас є більш детальні цілі професійного навчання, які включають в себе оволодіння знаннями, певними професійними навичками, пов'язаними з правильною підготовкою до професії, оволодіння типовими методами, засобами, формами професійної діяльності, підвищення зацікавленості та мотивації, розвиток спеціальних вмінь і здібностей, які будуть потрібні для виконання професії та постійного вдосконалення.

Отже, основною метою професійної фахової передвищої освіти є оволодіння загальними знаннями та специфічними (професійними), необхідними для майбутньої професії. Також не треба забувати про постійне підвищення кваліфікації.

УДК 377.112.4:37.032(043)

SOFT SKILLS – НАВИЧКИ УСПІШНОСТІ

Галина Помагайбо

ВСП «Житлово-комунальний фаховий коледж ХНУМГ

імені О.М.Бекетова»

Сучасний темп життя, нові реалії та особливості на ринку праці задають систему професійних вимог до людини, які невпинно зростають і змінюються. Якщо раніше достатньо було сформувати у майбутнього працівника систему певних професійних компетенцій (дати набір професійних знань, умінь і навичок), і він міг вважатися підготовленим фахівцем, то наразі цього виявляється недостатньо – потрібно ще сформувати навички, які прямо не пов'язані з його майбутнім фахом, але пов'язані з характером, особистими якостями, специфікою індивідуальності – тобто сформувати у здобувача/здобувачки освіти кар'єрну компетентність.

М'які навички, іноді гнучкі навички (англ. soft skills) – це є цілий комплекс неспеціалізованих, надпрофесійних навичок, які відповідають за успішну участь у робочому процесі, високу продуктивність і, на відміну від спеціалізованих навичок, не пов'язані з конкретною сферою.

«М'які» навички – це система навичок, що допомагає людям у роботі, зокрема командній, а також успішно взаємодіяти з іншими людьми. М'які навички дозволяють бути успішним незалежно від специфіки діяльності та напрямку, в якому працює людина. У психології їх відносять до числа соціальних навичок: вміння переконувати, знаходити підхід до людей, лідирувати, ведення переговорних процесів, робота в команді, орієнтація на особистісний розвиток, ерудованість, креативність тощо.

Виявляється, що м'які навички важливі не лише в професійній діяльності, але і у повсякденному житті.

Отже, і перед нашим освітнім закладом, окрім формування системи професійних навичок, постає завдання з формування навичок soft skills. Майбутні фахівці спеціальностей «Агрономія», «Садово-паркове господарство» повинні мати не лише набір професійних навичок, але й уміти критично мислити, виявляти креативність і бути комунікабельними.

Вивчення дисциплін на спеціальностях формує у здобувачів освіти соціальні навички (soft skills) такі як: комунікативність, робота з інформаційними джерелами, лідерські навички, які реалізуються через створення здобувачами презентаційних матеріалів, написання індивідуальних завдань на задану тематику, презентування та обговорення індивідуальних завдань у групі.

Саме добір викладачами різних форм і активних методів сприяє формуванню у здобувачів навичок:

- громадських: екологічної грамотності, громадської активності;
- комунікативних: проведення презентацій, командоутворення;
- когнітивних та інформаційних: креативність, логіка;
- організаційних: тайм-менеджмент, організація простору;
- життєвих: стресостійкість, емпатія, ефективний відпочинок тощо.

Також викладач повинен формувати у здобувачів навички успішності, моделювати їх, створювати умови для самореалізації, орієнтувати здобувачів на результат, використовувати проблемне навчання.

У період військових дій у декілька разів зросла необхідність знімати напругу, бути тактовними, уважними, підтримувати здобувачів освіти.

Отже, одним з головних завдань підготовки здобувачів фахової передвищої освіти у сучасних умовах є пошук шляхів для цілеспрямованого та систематичного розвитку soft skills.

УДК 378

**ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИВЧЕННІ
ДИСЦИПЛІНИ «АВТОМОБІЛЬНІ ПЕРЕВЕЗЕННЯ» ЯК ШЛЯХ ДО
ВДОСКОНАЛЕННЯ ПІДГОТОВКИ ФАХОВИХ МОЛОДШИХ
БАКАЛАВРІВ**

Юлія Понеділок

Лозівська філія Харківського автомобільно-дорожнього фахового коледжу

Інноваційні технології швидко увійшли в усі галузі нашого життя. У зв'язку з цим виникає нагальна потреба використання комп'ютерної техніки під час вивчення багатьох дисциплін.

Діяльність педагога професійної освіти, пов'язана з проєктуванням і реалізацією інноваційних технологій. Вона буде ефективною за умови наявності у викладача системи прогностичних, проєктувальних, організаційних, комунікативних, рефлексивних, аналітичних та інших умінь.

За допомогою платформи ZOOM, проводити заняття з дисципліни, в умовах дистанційного навчання дуже зручно. Тому, що ця платформа надає можливість проводити відеоконференції для студентів, онлайн-зустрічі, на яких є можливість викладати та пояснювати новий матеріал, розв'язувати практичні завдання, використовуючи спільний доступ до екрану (screensharing) зі звуком.

З впровадженням дистанційного навчання, це є найбільш зручним сервісом для проведення занять. Завдяки платформі ZOOM і її функціям, заняття проходять досить продуктивно та цікаво.

Для кращого засвоєння програмного матеріалу, розвитку самостійного, творчого мислення студентів на своїх заняттях з дисципліни «Автомобільні перевезення» я застосовую сучасні форми і методи навчання, тобто

використовую на лекційних заняттях мультимедійні презентації. Застосування таких технологій дає можливість використовувати різні текстові варіації, які акцентують увагу на головних компонентах заняття, відображаючи їх у формі слайду-тексту, полегшують викладання навчального матеріалу, підвищують якість рівня використання наочності, що допомагає студентам більш швидко та ефективно засвоїти тему, забезпечує оптимальне емоційне навчальне середовище, створює комфортні умови для запам'ятовування нового матеріалу, а також дає можливість організації проектної діяльності зі створення презентацій.

В умовах дистанційного навчання інноваційні технології є найбільш ефективним способом навчання, яке створює умови для диференційованого та індивідуального підходу до кожного студента, а також дає бачення цілісної картини засвоєння навчального матеріалу.

УДК 377.1

КОМУНІКАЦІЇ ЗІ ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ З ВИКОРИСТАННЯМ НАВИЧОК «SOFT SKILLS» В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Лариса Прилуцька

Харківський фаховий коледж технологій та дизайну

З початку повномасштабного вторгнення росії в Україну багато студентів різного віку були змушені покинути свої домівки, звичне середовище посеред навчального року. Освітній процес зазнав нових змін та викликів.

Студенти втратили можливість зустрічатися з одногрупниками та викладачами у стінах навчального закладу, розмовляти, ділитися враженнями, висловлювати свої думки, на це просто немає часу в рамках занять онлайн.

Але спілкування з людьми можна вважати одним із найголовніших навичок і поряд із професійними знаннями важливу роль відіграють вміння майбутніх професіоналів слухати й говорити, взаємодіяти між собою, вирішувати нові життєво важливі завдання, незалежно від сфери діяльності. При цьому чим кардинальніші зміни відбуваються навкруги, тим більшу роль

відіграють соціальні навички у життєдіяльності студентів в умовах військового стану.

Сучасний світ висуває надто багато вимог до особистості і лише поєднання таких навичок як, самоконтроль і самоорганізація, аналітичне мислення, лідерські якості, вміння діяти в критичних ситуаціях дасть змогу майбутньому фахівцеві бути конкурентоспроможним, управляти емоціями та стресом, залагоджувати конфлікти, працювати у критичних умовах, вміння вести переговори і прогресувати в своїй професійній діяльності.

Результативному розвитку навичок Soft skills сприятиме залучення здобувачів освіти у суспільно корисну діяльність, формами якої можуть бути участь у студентському самоврядуванні, дискусійних клубах та «круглих столах» з обговоренням різних тем, де б студенти виступали перед аудиторією та доносили свої ідеї.; волонтерська діяльність; інтелектуальна творчість; професійно-рольова діяльність; самоорганізація та особистісне зростання; здоров'язбереження.

Беручи участь у розробці та проведенні таких заходів, студенти набувають організаторських умінь. Практики групової роботи створюють необхідне середовище для розвитку толерантності в групах студентів, сприяють формуванню навичок та умінь керувати власною діяльністю та діяльністю студентського колективу.

Такі методи роботи здатні ефективно розвивати м'які навички Soft skills майбутніх фахівців упродовж всього періоду навчання, як у навчальній, так і в позанавчальній діяльності, як під час офлайн, так і онлайн навчання.

Формування у здобувачів освіти навичок Soft skill та універсальних компетенцій повинно стати метою та найважливішим результатом освіти.

Продуктивний діалог з професіоналами в умовах сучасного світу може бути здійснений тільки в умовах культурного універсала, що базується на сформованості у сучасної людини соціально-психологічних Soft skills.

ДЕЯКІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS НА ЗАНЯТТЯХ З ІСТОРІЇ

Оксана Птухіна

Харківський фаховий коледж будівництва, архітектури та дизайну

Сучасні кадрові дослідження показують, що більше 40% керівників надають однакового значення «soft skills» і професійним компетенціям працівників. За іншими дослідженнями 8 із 10 керівників вважають, що персональні якості майбутніх робітників важливіші за «hard skills». Розбираємось, що таке «soft skills», які основні гнучкі навички виділяють і як їх можна розвивати на заняттях з історії.

Soft skills – це навички, що показують, як людина взаємодіє з соціумом. Це вміння переконувати, знаходити підхід до людей, працювати в команді, вирішувати проблеми, вміння бути лідером, керувати своїм часом, креативність тощо. Жодне з перерахованих вмінь не стосується конкретної спеціальності. Ці «гнучкі навички» важливі як в роботі так і в житті. Основні soft skills – так звані 4К: креативність, комунікація, кооперація, критичне мислення. Формування цих «гнучких навичок» на заняттях з історії відбувається методами та прийомами інноваційного навчання.

Для розвитку комунікативних навичок ефективним є метод дискусії, під час якого всі студенти колективно обговорюють рішення великої проблеми. Наприклад, розгляд проблемного питання «Розвиток культури у повоєнний період – це час здобутків чи втрат тогочасної української науки, літератури і мистецтва?» Дискусія дає можливість визначити власну позицію, розвиває навички аргументації та відстоювання своєї думки, вчить слухати іншу точку зору та сприймати її. Не менш ефективними на заняттях є бесіда, а також такі інтерактивні технології як «Мозковий штурм», «Мікрофон», «Прес», які спонукають студентів аналізувати, міркувати, сприяють розвитку критичного мислення.

Метод «Майндмепінг» (ментальні карти) є дієвим для розвитку творчого мислення. Ментальні карти допомагають впорядкувати факти, події,

ідеї; відділити важливу інформацію від другорядної. Не менш цікавий прийом Фішбоун, що вчить студентів встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, вирішувати проблеми, розвиває навички роботи з інформацією

Розвиток навичок кооперації (співпраці) тісно пов'язан з навичками комунікації. Це різні форми командної роботи, що вчать здобувачів освіти визначати загальну мету та способи її досягнення, розподіляти ролі та оцінювати результат. Важливо вміти співпрацювати та разом втілювати в життя ідеї та проекти. Наприклад, за допомогою методу «Джигсоу» можна розглянути тему «Національний рух в Україні в ХІХ ст.», де студенти є експертами якоїсь частини матеріалу, а потім навчають інших членів кооперативної групи.

Таким чином, формування та розвиток «гнучких навичок» має бути важливою складовою підготовки майбутніх спеціалістів. Дистанційна освіта та інформаційно-комунікаційні технології дають викладачу можливість продовжувати цю роботу навіть в умовах воєнного стану.

ЛІТЕРАТУРА

1. Soft skills: Що чекає на українську освіту в найближчому майбутньому (електронний ресурс). – Режим доступу: <https://womo.ua/soft-skills-shhochekaye-na-ukrayinsku-osvitu-v-nayblizhchomu-maybutnomu/>
2. Розвиток «Soft skills» учителями-словесниками як основи життєвих компетентностей учнів (електронний ресурс). – Режим доступу: <https://genezum.org/library/rozvytok-soft-skills-uchytelyamy-slovesnykamy-yak-osnovy-jyttevyh-kompetentnostey-uchniv>
3. М'які навички (електронний ресурс). – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org>

ВИКОРИСТАННЯ ЗАСТОСУНКУ QUIZZIZ НА ОНЛАЙН-ЗАНЯТТЯХ З ІНОЗЕМНОЇ МОВИ, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Оксана Пугачова

Харківський радіотехнічний фаховий коледж

У період військового стану важливо впроваджувати інноваційні методи для забезпечення неперервності навчання. Розгляд теми "Використання застосунку Quizziz на онлайн-заняттях з іноземної мови" є актуальним у зв'язку із забезпеченням ефективного навчання онлайн.

У військовий період, коли фізичне зібрання на заняттях може бути обмеженим, Quizziz стає потужним інструментом для подолання цих обмежень. Цей інтерактивний сервіс дозволяє проводити заняття з іноземної мови, забезпечуючи взаємодію викладача та студентів у віртуальному середовищі.

Quizziz – інтерактивна онлайн-платформа, спеціально розроблена для проведення віртуальних тестів та уроків. Quizziz надає можливість викладачам створювати інтерактивні завдання та тести, що сприяє активізації вивчення мови. Функціонал аналітики дозволяє викладачам відстежувати прогрес кожного студента та адаптувати уроки до їхніх індивідуальних потреб.

Quizziz не лише служить інструментом для закріплення та перевірки знань студентів, але й відмінною можливістю для дистанційного навчання. Ця платформа дає студентам можливість проходити тести та опитування одночасно з усіма або в будь-який зручний для них час, сприяючи гнучкості у навчальному процесі. Тести, створені в Quizziz, можна використовувати як домашні завдання. Результати студентів відображаються в особистому кабінеті викладача, надаючи зручність у відстеженні успішності.

Ще однією перевагою цього сервісу є можливість учнів відповідати на питання у своєму власному темпі. Питання та варіанти відповідей відображаються на екрані гаджета, дозволяючи учневі переходити до наступного завдання, не чекаючи на відповіді інших учасників. Такий підхід

сприяє індивідуалізації навчання та аналізу роботи студентів, дозволяючи виявити прогалини в їхніх знаннях.

Крім того, Quizizz надає викладачу важливу інформацію про поточний стан навчального процесу. Викладачі можуть планувати проведення тестів відповідно до графіку, використовуючи їх як домашні завдання, що дозволяє ефективно організувати процес навчання в будь-якому форматі.

Таким чином, використання інноваційних засобів викладання іноземної мови вищій школі дозволяє вдосконалити методику введення граматичного та лексичного матеріалу. Це включає практику як монологічного, так і діалогічного мовлення, навчання письма та вдосконалення іншомовної вимови, а також постійне поповнення лексичного запасу студентів. Застосування електронних технологій дозволяє коригувати навчальний процес, враховуючи індивідуальні інтереси та можливості кожного студента. Це сприяє реалізації особистісно орієнтованого підходу в навчанні, забезпечуючи індивідуалізацію та диференціацію навчання.

Впровадження інтерактивних технологій під час вивчення іноземної мови сприяє комунікативно професійно орієнтованому напрямку освітнього процесу. Це суттєво покращує якість подачі матеріалу та ефективність його засвоєння. Застосування електронних ресурсів, таких як Quizizz збагачує зміст навчання, підвищує мотивацію до вивчення іноземної мови і сприяє більш тісній співпраці, зокрема у взаємодії між викладачем і студентами.

Список використаних джерел і літератури:

Покурар Алла Миколаївна (2023) Методичні рекомендації "Платформа Quizizz та мобільний додаток," <https://naurok.com.ua/metodichni-rekomendaci-platforma-quizizz-ta-mobilniy-dodatok-111732.html>

Степанишена О. (2022). Використання мультимедійних технологій в умовах змішаного навчання під час викладання іноземної мови у вищій школі. Педагогічний дискурс, 32, 16–22. doi: 10.31475/ped.dys.2022.32.02.

**РОЗВИТОК НАВИЧОК SOFT SKILLS В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ
ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ ПРЕДМЕТІВ У ФАХОВОМУ КОЛЕДЖІ НФаУ
ЗА ДОПОМОГОЮ МЕТОДІВ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ**

Ганна Пустоутова, Тетяна Качура, Тетяна Абідова

Фаховий коледж Національного фармацевтичного університету

Рівень успіху вже давно перестав залежати тільки від того, наскільки добре спеціаліст виконує свої безпосередні обов'язки. Щоб бути компетентним фахівцем, йому мають бути притаманні Soft Skills («м'які навички») – універсальні непрофесійні якості, які допомагають взаємодіяти між собою в команді незалежно від сфери діяльності.

Як правило, під час проведення співбесіди HR-и або рекрутери надають перевагу формату ціннісного інтерв'ю. В багатьох компаніях наразі вважають, що можна бути гарним спеціалістом, але всі практичні навички будуть знівельовано, якщо фахівець не здатен працювати в команді.

Тоді де ж здобувачам освіти набувати м'яких навичок, розвивати та вдосконалювати їх? Цей процес відбувається під час усієї освітньої діяльності, його елементи можуть бути на кожному занятті з будь-якого предмету та в позаурочній діяльності.

В реаліях сьогодення (спочатку епідемія ковіду, потім повномасштабна війна з боку росії) навчальний процес вже не перший рік відбувається дистанційно.

На заняттях з загальноосвітніх предметів у Фаховому коледжі Національного фармацевтичного університету ми продовжуємо розвивати навички, які вже були закладені шкільною освітою:

- Навчальні (критичне мислення, креативність, самонавчання)
- Соціальні (робота в групах, комунікативність, емоційний інтелект)

Особливу увагу приділяємо навичкам гнучкості, ініціативності, тайм-менеджменту, що дуже актуально в умовах частих повітряних тривог та підвищеної тривожності тудентів.

Саме технології інтерактивного навчання сприяють розвитку «soft skills».

Маючи на меті створення ефективного освітнього процесу, в умовах тільки дистанційного навчання найчастіше застосовуються інтерактивні технології кооперативного навчання (робота в малих групах: стаціонарних та ротаційних) та технології ситуаційного моделювання (імітаційні ігри).

Дуже добре себе зарекомендувала технологія колективно-групового навчання (навчаючи-учусь та мозковий штурм).

Використання таких інтерактивних технологій дозволяє залучити до освітнього процесу навіть студентів, які на теперішній час знаходяться поза межами України та навчаються одночасно в декількох навчальних закладах. Але тут треба мати на увазі, що ситуаційні проблеми зі сталим Інтернетом та енергоживленням, різні часові пояси не дозволяють залучити всіх студентів до активної співпраці одночасно. Тому під час планування проведення заняття, викладач повинен надати таким студентам індивідуальне завдання, виконання якого буде інтегровано в груповий проєкт та представлено студентом особисто.

Soft Skills допомагають швидше адаптуватися до змін на ринку праці та переорієнтуватися в разі втрати актуальності сфери зайнятості, зміни місця роботи у випадку вимушеного зміни місця проживання.

Soft skills – це запорука успішної та продуктивної роботи з майбутніми колегами. Але треба розуміти, що цим навичкам неможливо навчити, є тільки бажання навчитися та набути їх через власний досвід: опанувати конструктивне спілкування – через власний досвід непростих робочих ситуацій; вміти слухати – пройшовши безліч робочих зустрічей, де активне слухання було вкрай необхідним; мати змогу вести складні переговори – після кількох десятків непростих діалогів щодо порозуміння в різних проєктах.

**КЕЙС-ТЕХНОЛОГІЇ ВИКЛАДАННЯ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ
ФАХІВЦІВ ЕКОНОМІЧНОГО ПРОФІЛЮ**

Ірина Рагуліна, Андрій Галушкін, Артем Комишанченко
ВСП «Вовчанський фаховий коледж ДБТУ»

При підготовці фахівців економічного профілю особливу увагу необхідно приділяти розвитку здібностей студента: знаходити вирішення проблеми; працювати самостійно з інформацією, аналізувати її; обирати оптимального рішення в умовах не однозначності. У зв'язку з цим в останні роки все більшого поширення набувають нові методи активного проблемного навчання – одним з таких методів є застосування кейс-технологій. Переваги застосування цього методу: підвищення засвоєння інформації студентами; підвищення активності на заняттях за рахунок зростання зацікавленості; розширення мотивації у студентів для самостійного поглиблення теоретичних знань з метою пошуку оптимальних рішень.

За ступенем впливу основних джерел прийнято виділяти три групи кейсів: практичні, які навчають та науково-дослідні. Під час викладання економічних дисциплін кейс-технології застосовуються на практичних заняттях. Попередньо на лекціях дається матеріал – поняття предмета, що вивчається, класифікації, опис значимих елементів та умов, які надалі визначають критерії вибору раціонального рішення.

При підготовці до практичних занять викладачем, для формування кейсів, використовуються: чинні нормативно-правові акти з теми, що вивчається; завдання з наближеними до реальності умовами і з даними тощо. При формуванні завдання, викладена інформація має орієнтуєчий характер, що дозволяє реалізувати гнучкість, варіативність кейс-технології та розвинути у студентів креативність. Таким чином сформований кейс включає три елементи: допоміжні матеріали, необхідні для аналізу кейсу опис конкретної ситуації та завдання до кейсу. Досвід застосування кейс-технологій під час підготовки студентів економічного профілю дозволив виділити основні етапи вироблення знань під час роботи з кейсом.

На першому етапі формується постановка проблеми, яка наближена до реальності. Визначаються обов'язкові критерії. Результат – вироблення навичок діяти в умовах обмеженості можливостей та ресурсів.

На другому етапі студенти розбиваються на міні-групи (2-4 людини), кожній з яких надається завдання. Пошук відповідного об'єкта виходячи з наявних знань та досвіду. Результат – вміння формувати докази оптимальності здійсненого вибору

На третьому етапі проводиться пошук оптимального рішення. Тобто робота в міні-групі на даному етапі дозволяє студентам проводити мозковий штурм, формулювати та відстоювати свій варіант вирішення поставленої задачі та в кінцевому результаті розвиває інтелектуальний та комунікативний потенціал студентів. Результат – освоєння методу збору даних, вміння формулювати та відстоювати свою позицію, розвиток аналітичного мислення.

На четвертому етапі міні-групи представляють своє рішення завдання з обґрунтуванням переваг перед усією групою. Формулювання та пояснення однокорупникам переваг зробленого вибору. Результат – вміння пошуку переваг серед альтернативних варіантів.

На п'ятому етапі розробляється практична модель реалізації завдання. Результат – вироблення навичок нести відповідальність за здійснений вибір в умовах багатоваріантності рішення завдання.

Таким чином, застосування кейс-технологій в освітньому процесі при підготовці студентів економічного профілю дозволяє: освоїти технології вироблення управлінських рішень різних типів; критично оцінювати накопичений досвід ухвалення рішень; брати відповідальність за вибір; поєднувати теорію та практику; бути залученим до сучасних економічних процесів.

ІННОВАЦІЇ В ЗМІСТІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ ПІДГОТОВКИ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА

Надія Ратнікова

Липковатівський аграрний фаховий коледж

Світ, у якому ми живемо, стає все складнішим і динамічнішим, тому інтеграція в сучасне суспільство і знаходження свого місця в житті вимагають від кожної людини дедалі більших зусиль і компетенцій.

Концепція мовної освіти в Україні орієнтує на виховання національно-мовної особистості, громадянина України, людини, яка любить українську мову як рідну і шанує як державну, користується нею в різних сферах спілкування, дбає про належний рівень мовної культури. Мовна освіта нині – основа формування пізнавально-творчої особистості, що володіє високим рівнем комунікативної компетентності, здатна до сприйняття і передачі різноманітної інформації.

Інновації в змісті української мови і літератури підготовки фахового молодшого бакалавра можуть бути наступними:

1. Впровадження сучасних підходів до вивчення мови та літератури, які базуються на інтерактивних методах навчання. Це може включати в себе використання інтерактивних дошок, комп'ютерних програм і технологій, відеороликів та мультимедійних засобів.

2. Врахування новітніх тенденцій і тематик у сучасній українській літературі. Однією з них можуть бути вивчення літературних творів, що займаються соціальними, екологічними та гендерними проблемами, що актуальні для сучасного суспільства.

3. Розширення тематичного спектру української мови і літератури, щоб студенти мали можливість ознайомитися з різноманітними літературними напрямками, поетиками та жанрами. Наприклад, вивчення поезії візантійського періоду, модернізму, постмодернізму та інших напрямків.

4. Заохочення творчого мислення та самостійних досліджень. Замість традиційних рефератів і есе, студенти можуть бути запрошені до створення власних творів, наприклад, поезій, оповідань або п'єс.

5. Розвиток компетенцій з медіа аналізу та критичного мислення. Фаховий молодший бакалавр повинен бути здатним аналізувати літературні твори, зокрема медійні текстів, та розуміти їх в контексті суспільного, культурного та історичного значення.

6. Використання інтерактивних інструментів для самостійної роботи студентів. Це можуть бути веб-сайти з додатковими матеріалами для вивчення мови та літератури, он-лайн-курси або мобільні додатки для зручного доступу до навчальних матеріалів.

7. Підвищення мотивації студентів шляхом використання сучасних технологій для вивчення української мови та літератури. Наприклад, створення веб-конференцій, використання соціальних мереж або організація онлайн-дискусій.

Ці інновації допоможуть усунути застарілість та залучити студентів до активного вивчення української мови та літератури, а також розвинути їх творчість і критичне мислення.

УДК377.1

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА МЕТОДИ ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ДИСТАНЦІЙНО

Тетяна Рєзнік

***ВСП «Житлово-комунальний фаховий коледж ХНУМГ
імені О.М.Бекетова»***

Останні роки стали викликом для освітнього процесу, змусили змінити форми, методи та технології навчання, бо очну форму навчання замінила дистанційна. Для вирішення проблеми якості освітніх послуг, які отримують студенти дистанційної форми навчання, викладачі мають впроваджувати інформаційні технології. Дистанційне навчання дає здобувачам освіти можливість цілодобового доступу до навчальних матеріалів, постійну підтримку й консультації викладачів, on-line відеуроки, навчальні презентації,

віртуальні тренажери та інші технологічні рішення для забезпечення ефективного освітнього процесу. Викладачів онлайн-навчання заохочує до пошуку нових методів та технологій навчання.

Під час вивчення української мови дистанційно найважливіша роль залишається за моделлю «викладач-студент», тому традиційне пояснення матеріалу вважаємо найбільш дієвим. Наприклад, лексичний матеріал легко представити за допомогою ілюстрацій, фото, а граматичний – за допомогою таблиць та схем.

Робота у парах витіснила роботу в групах. Це пов'язуємо з специфікою навчання наживо, адже колективна взаємодія створює зайві проблеми в спілкуванні і неможливість обговорення поставленого питання в групах. Отже, модель «студент-студент» найкраще працює, наприклад, при складанні усних діалогів на заняттях у ZOOM.

На нашу думку, дієвою є модель навчання «викладач-студент-чат». За допомогою такої технології найкраще перевірити рівень знань студента з граматики та орфографії у формі тестових завдань або завдань з короткою відповіддю. Викладач формулює завдання, а студент виконує його і надсилає відповідь в особистий чи загальний для групи чат. Крім того, викладач може вказати час виконання. Для більш ефективної та швидкої роботи варто створювати завдання, які потребують лаконічної відповіді або ж лише позначок «правильно» чи «неправильно» («+» чи «-»). Ефективним також вважаємо використання віртуальної дошки, яка дає можливість пояснювати структуру речення, виправляти/ставити розділові знаки в тексті під час занять.

Отже, дистанційне навчання створило нові виклики та труднощі для роботи, проте використання інноваційних методів, платформ, інформаційних ресурсів допомагають досягти поставленої мети.

**РОЗВИТОК НАВИЧОК SOFT SKILLS В ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ
ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ФІЛОСОФСЬКИХ ЗНАНЬ»**

Ігор Рисований

Харківський автомобільно-дорожній фаховий коледж

Сучасні наукові дослідження, що присвячені аналізу навичок фахівців різного профілю та виявлення їх ролі у професійному становленні особистості, вказують, що комплекс надпрофесійних, безпосередньо не пов'язаних із професійною діяльністю компетенцій, так званих «Soft skills», надає визначальне значення не лише для працевлаштування, а й у процесі кар'єрного зростання. Сьогодні стає очевидним, що предметні компетенції, так звані «Hard skills», що формуються в процесі освоєння профільних дисциплін, необхідно доповнити компетенціями, набутими при вивченні дисциплін соціально-гуманітарного циклу.

Зокрема, залучення студентів до філософського дискурсу розвиває культуру мислення, формує рефлексивні та критичні компетенції, мовленнєву культуру, сприяє розвитку креативності, створює концептуальну основу для успішної міжкультурної комунікації, виробляє здатність встановлювати ефективні стилі міжособистісних відносин у колективі, а також навички запобігання й вирішення конфліктних ситуацій та багато інших.

Основним завданням викладання філософії є підтримка різностороннього розвитку особистості, підвищення її світоглядної та комунікативної культури. Проблеми філософії виходять далеко за межі виключно професійної діяльності здобувача освіти. Іншими словами, вивчення філософії присвячено не проблемам та питанням професії майбутнього фахівця як таким, а питанням того, в який контекст ці професійні знання, вміння, навички та дії вписані, яким є повний перелік життєвих завдань, що підлягають виконанню спеціалістом після закінчення закладу освіти. Таким чином, йдеться про ті завдання і питання, з якими здобувачу освіти доведеться зіткнутися і вирішувати не лише на робочому місці, але й у значно ширшому масштабі, формуючи свій унікальний досвід, що дозволяє

розглядати професію та роботу не як самоціль, а лише як один з інструментів особистої самореалізації.

Вивчення філософії безпосередньо пов'язане з розвитком комунікативних компетенцій студентів, які постійно перебувають у режимі продуктивного діалогу, пошуку необхідних форм та засобів самовираження, обміну думками та сприйняття суджень інших. Освоєння філософських знань найбільшою мірою пов'язане з виявленням особистого ставлення майбутніх фахівців до ключових світоглядних проблем сучасності, які відображають їх компетентність у питаннях, що стосуються освоєння кращих зразків інтелектуальної та культурної спадщини людства в таких комплексних областях як пізнання людини, навколишнього світу, культури, суспільства та держави. Залучення до цих знань дозволяє не лише розкрити творчі ресурси особистості, а й закласти основи активного гуманістичного типу світогляду. Тим самим основне питання філософії – питання про сенс людського існування – у контексті розвитку навичок Soft skills виявляє своє значення, дозволяючи сформулювати найважливіші світоглядні установки, цінності та ідеали індивіда, обсяг яких буде вписано у перелік вузьких завдань конкретної професійної діяльності.

У зв'язку з цим можна стверджувати про значущість та цінність вивчення дисципліни «Основи філософських знань» для професійного зростання та самореалізації випускників коледжів.

УДК 377.1

ІННОВАЦІЇ В ЗМІСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ГАЛУЗЕВЕ МАШИНОБУДУВАННЯ»

Леонід Ровенський

Харківський механіко-технологічний фаховий коледж імені О. О. Морозова

Проектування в змісті підготовки фахового молодшого бакалавра спеціальності «Галузеве Машинобудування» ОПП «Виробництво двигунів» займає особливе місце. Виробництво машин починається зі створення проекту, а це багатоетапний, дуже складний та вартісний процес, який виконують

висококваліфіковані спеціалісти. Вони повинні мати необхідний досвід, без якого не можливо створити конструкцію нової машини.

Двигун внутрішнього згоряння дуже складна машина. Організація виробництва нового сучасного двигуна внутрішнього згоряння коштує від 3 до 5 мільярдів доларів США, з яких велику частку займає процес проектування. Новий спроектований двигун повинен відповідати сучасним вимогам по потужності, економічності, надійності, а також мати необхідний моторесурс. Кінцевий результат проектування - конструкторська та технологічна документація, без якої неможливо організувати випуск двигуна внутрішнього згоряння. Одною з вимог при проектуванні нового двигуна є можливість його багатоцільового застосування та подальше форсування, без значної переробки. В подальшому при проектуванні нової машини, яка потребує двигунів більшої потужності, можливо використовувати вже створенні двигуни прототипи, та форсувати їх, до необхідної потужності.

Так як найбільш сучасним та економічно доцільним напрямком проектування двигуна внутрішнього згоряння є метод форсування існуючих конструкцій за допомогою агрегатів наддува, викладачами ХМТФК ім. О.О. Морозова за допомогою спеціалістів ДП «ХКБД» розроблена методика спрощеного розрахунку агрегатів наддува, яка надає можливість застосовувати типові турбокомпресори, що значно здешевлює процес проектування форсованих двигунів.

Необхідні теоретичні знання та практичні навички необхідні для застосування наддува студенти ХМТФК ім. О.О. Морозова отримують при вивченні дисципліни «Газова динаміка та агрегати наддува». При вивченні названої дисципліни студенти виконують дві практичні роботи:

1. Розрахунок відцентрового компресора.
2. Розрахунок газової турбіни.

Практичні навички отримані студентами при виконанні практичних робіт дозволяють вибирати типові компресори за допомогою яких можливо

форсувати двигуни прототипи до потужності необхідної для створення нової машини.

Проектування двигунів з застосуванням технології форсування за рахунок наддува використовується студентами коледжу, спеціальності виробництво двигунів при курсовому та дипломному проектуванні, а також в подальшому в практичній роботі по проектуванню форсованих двигунів при працевлаштуванні випускників в Харківських науково-дослідницьких вузах, конструкторських бюро, а також на заводах по виготовленню двигунів.

УДК377.1

**ДОСВІД ВІЗУАЛІЗАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ.
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА (МЕНТАЛЬНА) КАРТА – НАЙЦІКАВІШИЙ ТА
НАЙЕФЕКТИВНІШИЙ СПОСІБ ПОДАННЯ НАВЧАЛЬНОГО
МАТЕРІАЛУ**

Євген Ровний, Андрій Захаров

***Харківський державний професійно-педагогічний фаховий коледж
імені В. І. Вернадського***

Інформаційно-комунікаційні технології стрімко проникають у життя людини, вимагаючи від сучасної освіти впровадження нових технологій та трансформації методів навчання. Сучасний світ вимагає спеціальної підготовки та певних модифікацій освітніх програм перед їх поданням студентам, щоб вони могли інтуїтивно сприймати матеріал, формувати уявлення та отримувати інформацію. Зручність використання та візуалізація навчальної інформації зумовлені необхідністю врахування когнітивних особливостей сучасного покоління студентів та потребою в лаконічному викладі. Одним із найефективніших шляхів реалізації принципів забезпечення якості навчальної діяльності є створення методів візуалізації освітніх матеріалів.

Основне завдання викладача – вибрати різноманітні прийоми, форми й засоби подачі матеріалу. Адже головне – зацікавити студента, дозволити йому самостійно вивчати певні розділи навчального матеріалу, дізнаватися щось нове для себе тощо. Щоб цей процес зробити більш ефективним, викладачі

повинні використовувати сучасні інформаційні технології. Сьогодні одним із найцікавіших способів подання навчального матеріалу та систематизації самостійної роботи студентів є так звана «ментальна карта». Візуалізація навчального матеріалу в освітній діяльності студента розвиває багато професійних навичок, таких як самостійність, активність, ініціативність, уміння самостійно опрацьовувати навчальний матеріал, здатність до самовизначення, а головне – формує успішного, усебічно розвинутого, конкурентоспроможного на ринку праці випускника закладу освіти.

Люди часто використовують текстові описи, списки, таблиці чи діаграми, щоб записати свої думки та ідеї. З одного боку, це дозволяє відобразити свої думки на папері, але коли ідей багато, не завжди легко виділити кілька важливих речей, щоб структурувати знання. У зв'язку з цим найбільш цікавою видається методика структурування й засвоєння інформації за допомогою ментальних карт. Використання ментальних карт допомагає викладачам донести до студентів чітке уявлення про матеріал, що вивчається, зменшує ризик неправильного розуміння визначень, сприяє закріпленню нових та пройдених навчальних матеріалів, понять, явищ, подій. Це дає змогу візуалізувати ключові поняття та узагальнити їхні зв'язки. За допомогою інтелектуальних карт можна дізнатися, який матеріал студенти не засвоїли. Використання цих карт також допомагає викладачам оцінювати рівень знань студентів. Використовуючи дошку чи мультимедійний проєктор, викладач під час заняття може доповнювати інтелектуальну карту відповідними елементами, що дає можливість схематично уявити логічне викладення матеріалу та його структуру.

Карта знань допомагає реалізувати один із принципів педагогіки – принцип наочності, оскільки дозволяє одним поглядом охопити теми навчальної дисципліни. З метою активізації навчально-пізнавальної діяльності студентам пропонується самостійно записати окремі частини ментальної карти, пов'язані з вивченим теоретичним матеріалом. Така практика може розвивати їхню пам'ять, стійкість уваги, викликати інтерес до

навчання. Інтелектуальні карти заохочують вивчати нові теми таким чином, щоб усі частини матеріалу, що вивчаються в курсі, були пов'язані між собою.

Вивчаючи інтелектуальні карти, їх переваги та недоліки, було виявлено, що вони сприяють розвитку креативності під час вирішення певних завдань, спонукають студента логічно вибудовувати свої знання, а отже, це свідчить про активну навчальну мотивацію та пізнавальний інтерес. Аналізуючи інтелектуальні карти, ми незмінно підкреслюємо підвищений пізнавальний інтерес студентів до нової інформації.

УДК377.1

ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ

Юлія Рогач, Олександра Кириченко

***Харківський державний професійно-педагогічний фаховий коледж
імені В. І. Вернадського***

Світ перебуває у процесі стрімкої інформатизації та цифровізації суспільства у всіх його сферах. Спосіб і темп життя сучасної людини зовсім не схожі на життєдіяльність її попередників, тому що їй необхідно вміти знаходити, аналізувати, виокремлювати, передавати, отримувати та оперувати великою кількістю інформації, яку вона отримує щодня різноманітними шляхами: через суспільство, соцмережі та інші інтернет-ресурси, які останнім часом стали основною платформою для спілкування та джерелом отримання і передавання інформації. Цифрові технології або цифрові засоби, які включають новітні гаджети, стали потужною силою та необхідним інструментарієм сучасного покоління. Звичайно, глобальні зміни у суспільному житті не оминули освітній простір.

Інтернет успішно інтегрувався у всі сфери нашого життя та взяв на себе не лише розважальну, а й освітню функцію. У сучасному світі навчання може бути не прив'язане до приміщення закладу освіти. Перед викладачами відкривається широкий вибір навчальних платформ та освітніх сервісів, які дозволяють реєструвати класи, проводити повноцінні заняття, діагностувати знання.

Серед опитувальників хочу виокремити наступні.

WordWall – багатофункціональний інструмент для створення інтерактивних дидактичних матеріалів та ігор. Інтерактивні дидактичні ігри можна застосовувати для актуалізації опорних знань, для узагальнення та систематизації знань, для підведення підсумків заняття та рефлексії, контролю знань.

Poll Everywhere дозволяє створювати запитання типу множинний вибір, відкрита відповідь, голосування за питання. Відповіді користувачів на відкриті запитання відображаються у вигляді текстової стіни, хмари слів.

MentiMeter – це онлайн-інструмент для створення інтерактивних презентацій. За допомогою цього інструменту можна провести опитування, голосування та вікторину в режимі реального часу. Сервіс можна використовувати на тренінгу, лекції, педраді, під час публічних виступів для інтерактивної взаємодії з аудиторією. Відповіді на питання проводяться в режимі реального часу, що дає змогу побачити та проаналізувати отримані результати.

Використання онлайн опитувальників не тільки полегшує роботу викладача, а й урізноманітнює освітній процес та зацікавлює і мотивує студентів у вивченні дисципліни. Такий формат надихає всіх учасників навчального процесу на самоосвіту та самовдосконалення.

Вміння ефективно використовувати в освітньому процесі сучасні сервіси – це показник зацікавленості педагога у сучасних технологіях та вдосконаленні своїх вмінь і навичок. Хмарні сервіси надають не лише можливість працювати безкоштовно з різними додатками та ресурсам, а ще й активно використовувати їх в професійній викладацькій діяльності. Їх практичне використання в діяльності створює умови для модернізації процесу освіти і виховання. Що в свою чергу економить багато часу, дозволяє працювати віддалено та спонукає до саморозвитку та самоосвіти.

Цифрові технології дозволяють інтенсифікувати освітній процес, збільшити швидкість та якість сприйняття, розуміння та засвоєння знань,

дозволяють зробити процес навчання мобільним, диференційованим та індивідуальним. Проте необхідно пам'ятати, що технології не замінюють викладача, а доповнюють його.

УДК 377.1

**ЕМОЦІЙНЕ ВІДНОВЛЕННЯ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ
ЗА ДОПОМОГОЮ РОЗВИТКУ НАВИЧОК SOFT SKILLS**

Ольга Ромашенко

**Харківський механіко-технологічний фаховий коледж
імені О.О. Морозова**

Безпека є однією з фундаментальних складових нашого життя. Кожній людині дуже важливо відчувати себе в безпеці та стабільності завжди, а тим більше під час війни. Реалії сьогодення не можуть цього забезпечити, тому діти живуть у ситуації стресу, тривоги та страхів через тривале перебування в укриттях, вимушену зміну місця проживання і, найгірше, стаючи свідками війни.

Перед викладачами закладів фахової передвищої освіти постає питання: як стабілізувати емоційний стан студентів і зберегти їхнє психічне здоров'я під час війни?

Сповнене труднощів сьогодення виявило значущість навичок soft skills, які сприяють соціальній адаптації та емоційному відновленню в складних умовах воєнної агресії. У часи невизначеності стає архіважливою міжособистісна комунікація, вміння самоорганізуватися і спілкуватися, працювати в команді, логічно організувати свою діяльність, правильно розподіляти час, відповідати за свої вчинки, критично, нестандартно мислити та приймати правильні рішення в екстремальних ситуаціях, здатність перейматися почуттями та переживаннями іншої особи (емпатія), реалізувати свою потребу у безкорисливій допомозі тим, хто потребує підтримки, виходити за рамки комфорту, продукувати інноваційні та корисні ідеї.

Найголовнішою навичкою soft skills є вміння комунікувати. Спілкування це невід'ємна складова нашого життя. Усі люди відчують потребу у

спілкуванні, декому дуже важливо знайти співрозмовника у стресовій ситуації. Викладач і здобувачі освіти повинні комунікувати, співпереживати, виражати емоції. Щира бесіда здатна зменшити емоційне напруження, покращити якість нашого життя, допомогти навчитися адекватно реагувати на стресові ситуації.

Не менш важливою навичкою soft skills є критичне мислення, яке допомагає відсіяти маніпуляції та катастрофічні думки. А це, в свою чергу, дає можливість бути морально стійкішим та приймати більш виважені рішення. Завдання викладачів – навчити здобувачів освіти аналізувати інформацію, робити власні висновки та узагальнення.

Командна робота, як одна з навичок soft skills, допомагає зрозуміти студенту, що він навчається серед однодумців, а це надає більшої рішучості, впевненості у власних силах. Спільна командна зайнятість відволікає людей від важких думок, зосередження на добрій справі допомагає плинути думкам у напрямі позитиву.

Гнучкість та адаптивність, наступні навички soft skills, допомагають пристосовуватися до різних життєвих обставин та знаходити позитивні моменти навіть у складних життєвих ситуаціях. Так, жити в умовах війни надзвичайно складно, але незважаючи на руйнування та розпач, українці змогли згуртуватися та допомагати один одному.

Невід'ємною складовою soft skills є тайм-менеджмент. Тайм-менеджмент – це не просто спосіб організації власного дня. Це ефективний план дій, що допоможе позбавитися від постійних стресів та забезпечити максимальну продуктивність на постійній основі. Під час організації дня не слід забувати про відпочинок та сон, адже від цього залежить здоров'я та працездатність.

Формування у здобувачів освіти емоційного інтелекту допомагає їм розбиратися у власних і чужих почуттях, рахуватися з оточуючими і будувати взаємини, усвідомлювати і контролювати власні емоції.

Отже, у сьогоденних умовах емоційна складова навчального процесу

така ж важлива, як і інтелектуальна. Актуальність навичок soft skills для емоційного відновлення учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану є очевидною і безперечною.

УДК 378.14

**З ДОСВІДУ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ПІДХОДІВ
І МЕТОДІВ В РОБОТІ ВИКЛАДАЧІВ ВІДДІЛЕННЯ «ПРАВОЗНАВСТВО»
ХАРКІВСЬКОГО АВТОМОБІЛЬНО-ДОРОЖНЬОГО ФАХОВОГО
КОЛЕДЖУ**

Світлана Рудаченко

Харківський автомобільно-дорожній фаховий коледж

Сьогодення потребує від викладача вміння проєктувати освітній процес, поєднувати в своїй роботі різні підходи до технологій навчання, знаходити до кожного заняття результативні форми і методи навчальної роботи, розв'язувати творчі, проблемні задачі професійно-педагогічної діяльності.

Для вдосконалення процесу підготовки майбутніх фахівців з права набувають широкого використання педагогічні технології, методи та форми активного навчання, які орієнтуються на засоби комп'ютерної підтримки навчальних дисциплін, освітні ресурси мережі Інтернет.

На відділенні «Правознавство» Харківського автомобільно-дорожнього фахового коледжу в умовах воєнного стану, дистанційне навчання, як і в інших освітніх закладах регіону, перейшло з категорії додаткового до категорії обов'язкового та повсякденного. Це стало суттєвим викликом і до визначення нових підходів та методів в роботі викладачів. Однією з форм є перегляд в процесі викладання лекційного матеріалу навчальних юридично-пізнавальних відеоматеріалів. Ця форма роботи передбачає поєднання візуальної, аудіальної та контентної складових, вона закладає основу самостійного чи додаткового дидактичного прийому.

Перегляд юридично-пізнавальних відеоматеріалів, супроводжується дискусією щодо вирішення проблемних питань, які привертали увагу студентів під час перегляду. Це навчальний матеріал для осмислення, пізнання, вивчення, що має потенціал плюралістики, глибокого

психологічного, педагогічного впливу. За допомогою відеоматеріалів викладач моделює певні реальні ситуації, які ґрунтуються на реальних подіях і демонструють проблеми, з якими можуть мати справу майбутні фахівці з права.

Колектив відділення «Правознавство» Харківського автомобільно-дорожнього фахового коледжу постійно перебуває у творчому пошуку нових підходів, шляхів і засобів щодо підвищення якості надання освітніх послуг здобувачам фахової передвищої освіти і формування у молоді ціннісних орієнтирів, високого рівня правової культури та правосвідомості, враховуючи особливості сьогодення та передовий досвід педагогіки.

УДК 37.09

ВИКОРИСТАННЯ НАВИЧОК SOFT SKILLS ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Олексій Руденко

*«Харківський механіко-технологічний фаховий коледж
імені О.О. Морозова*

Умови воєнного стану створюють значні виклики для комунікації зі здобувачами освіти. Використання навичок soft skills в таких ситуаціях може виявитися важливим для ефективного спілкування та розв'язання завдань освіти.

Soft skills – це особисті якості та навички, які не вимагають конкретних технічних знань чи навичок, але допомагають взаємодіяти з іншими та ефективно виконувати різні завдання. Ці навички особливо важливі в професійному та особистому житті. До найпоширеніших soft skills відносять:

Комунікація: здатність чітко та ефективно спілкуватися з іншими, слухати та висловлювати свої думки.

Лідерство: здатність приймати відповідальність, координувати групи та мотивувати співробітників.

Робота в команді: здатність працювати ефективно в групі, слухати інших та спільно досягати цілей.

Вирішення проблем: здатність аналізувати ситуації, шукати

альтернативи та приймати обґрунтовані рішення.

Креативність: здатність думати творчо та приходити з нестандартними рішеннями.

Адаптивність: здатність швидко адаптуватися до нових умов, змін та викликів.

Тайм-менеджмент: здатність ефективно управляти часом та завданнями, планувати та встановлювати пріоритети.

Емпатія: здатність розуміти та відчувати емоції інших, ставитися з розумінням до їхніх потреб та переживань.

Спроможність до самоменеджменту: здатність ефективно контролювати свої емоції, вміння працювати над своїм розвитком та вдосконаленням.

Універсальні міжпрофесійні навички (soft skills) такі як: менеджмент знань та інформації, самоорганізація, ведення переговорів, вміння аналізувати та приймати ефективні рішення, розв'язувати комплексні задачі, дозволяють студентам і викладачам швидко адаптуватися до нових умов, а разом з профільними знаннями – набути конкурентоздатності та затребуваності на ринку праці. Одним із освітніх трендів і одночасно вимогою до фахівця є здатність навчатися протягом життя, швидко орієнтуватися в нових, нестандартних умовах, вирішувати складні завдання, вміти долати труднощі, приймати виклики.

Формування soft skills у режимі дистанційного навчання вимагає активності, відкритості до вивчення та готовності до адаптації до нових умов взаємодії. З використанням сучасних технологій та інтерактивних методів можна ефективно розвивати та вдосконалювати ці важливі навички використовуючи: онлайн тренінги та вебінари - онлайн платформи та ресурси для участі в курсах, які спеціалізуються на розвитку конкретних soft skills; віртуальні рольові ігри- онлайн сесії, де учасники можуть грати ті чи інші ролі та практикувати комунікаційні навички; онлайн проекти – участь в віртуальних групових проектах, де потрібно співпрацювати та комунікувати в онлайн середовищі; соціальні мережі та онлайн спільноти - для спілкування та

взаємодії з учасниками освітнього процесу, де можна обговорювати та ділитися досвідом.

Важливо створити сприятливу віртуальну обстановку для вивчення та практики soft skills, використовуючи різноманітні інтерактивні інструменти та ресурси, які доступні в інтернеті. Крім того, у воєнних умовах важливо створити безпечне та підтримуюче оточення для студентів, щоб вони могли ефективно навчатися та розвиватися, незважаючи на складні обставини.

УДК 377.1

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ПІДГОТОВЦІ ФАХОВИХ МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ

Юлія Руденко

ХАФК Харківський автотранспортний фаховий коледж

Найближчі роки, в умовах виходу країни з кризи, зростатиме потреба у висококваліфікованих спеціалістах. Тому правильна організація навчального процесу всіляко сприятиме засвоєнню студентами достатнього обсягу знань, визначених програмами навчальних дисциплін. У майбутньому отримані знання сприятимуть легкому включенню молодших спеціалістів у виробничу діяльність.

Сьогодні вимагає від освіти нових освітніх технологій, інновацій та форм, здатних забезпечити високу якість підготовки фахівців. Особливого значення набуває проблема забезпечення якості освітнього процесу закладу, освіти шляхом інновацій у сфері знань та практичних вмінь.

Серед запропонованих засобів навчання у коледжі важливе місце посідають інноваційні технології (це цілеспрямоване, систематичне й послідовне впровадження в освітню практику оригінальних, новаторських способів, прийомів педагогічних дій), які допомагають студентам зорієнтуватися у якісному засвоєнні необхідного матеріалу.

Інноваційні технології дають можливість ефективно та доступно здійснювати навчальний процес, сприяють швидкій підготовці майбутніх фахівців у транспортній галузі.

Харківський автотранспортний фаховий коледж створив умови для якісного навчального процесу з використання інноваційних технологій, а саме:

- наявність матеріальної бази для теоретичного та практичного навчання;
- співпраці коледжу з автотранспортними підприємствами, де студенти мають змогу отримати практичні навички, а в подальшому - працевлаштуватися;
- подання матеріалу викладачами за допомогою комп'ютерної техніки, використовуючи навчальні платформи: навчальна хмара «iCloud», сервіс Classroom, платформи Zoom та Google Meet;
- завжди в доступі для студентів електронні підручники, конспекти лекцій, навчальні та методичні посібники, відеоролики, презентації, електронні довідники, програми «Della» та «Iardi-Trans».

Всі сервіси відкриті для здобувачів освіти. Вони постійно вдосконалюються та доповнюються новим матеріалом.

Впровадження інноваційних технологій у процес професійної підготовки майбутніх спеціалістів допомагає студентам опанувати навчальний матеріал в індивідуальному темпі, самостійно, використовуючи зручні способи сприйняття інформації, що сприяє кращому засвоєнню матеріалу і формує позитивну мотивацію до навчання.

Інноваційна освітня діяльність – це складний процес, що потребує умілого, конструктивного управління. Впровадження інноваційних педагогічних технологій суттєво змінює освітній процес, що дозволяє здобувачам більше часу приділяти навчанню, проводити дослідницьку роботу, знаходити додатковий матеріал

У сучасному процесі навчання мають використовуватися як традиційні, так і інноваційні методи навчання, які не менш дієві.

При правильному поєднанні інноваційних технологій, теоретичних знань та практичних навичок, у транспортну галузь нашої країни прийдуть висококваліфіковані спеціалісти, здатні вирішувати складні питання в сфері перевезення вантажів та пасажирів.

КОРИСНІ РЕСУРСИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Тетяна Рудська

Лозівська філія Харківського автомобільно-дорожнього фахового коледжу

Українська мова є невід'ємною частиною національної культури України. Для кожного громадянина вивчення мови та знання її лексичних, морфологічних, синтаксичних та орфографічних норм дуже важливе, адже це сприяє розвитку мовленнєвих здібностей, а також підвищенню культурного рівня людини та збереженню її національної самовизначеності.

Незважаючи на воєнний стан, який негативно впливає на всі сфери нашого життя, освітній процес не можна скасувати. У складних умовах під час проведення занять з української мови необхідно максимально врахувати цінний досвід дистанційної освітньої практики, адже така форма організації освітнього процесу зараз найбезпечніша та найоптимальніша. Правильний підбір ефективних засобів дозволить створити широкі можливості для навчання та розвитку здібностей здобувачів фахової передвищої освіти. Викладач повинен адаптувати навчальні ресурси відповідно до особливостей групи та індивідуальних можливостей студентів. Таке навчання створює нові можливості для реалізації індивідуальної освітньої траєкторії кожного здобувача освіти.

Одним з найзручніших і найдоступніших способів вивчення української мови є використання тематичних сайтів, що містять різноманітні матеріали. Саме там розміщено багато корисної інформації, яка допоможе здобувачу освіти не лише покращити свої знання з граматики та орфографії, а й розширити словниковий запас. На переважній більшості таких сайтів навчальний матеріал поділено на розділи, присвячені правопису, граматиці, вимові, стилістиці тощо. Як приклад можна навести ресурси «Українська мова», «Лінгво», «Освітній портал «Основа» та багато інших. Однак слід зауважити, що, використовуючи інформацію з інтернету, потрібно звертати увагу на її достовірність, оскільки матеріал деяких сайтів може містити

неточності та помилки. Перед тим, як використати будь-яку інформацію, варто додатково перевірити її в декількох джерелах.

Одним із поширених сервісів є «Вікісловник» – велика допомога у вивченні української мови. Це онлайн-словник, який містить більшість слів нашої мови та їхнє значення. Завдяки матеріалам, розміщеним у ньому, кожен користувач цього сервісу може отримати відповіді на багато питань щодо орфографії та граматики української мови.

Доволі новим і зручним є ресурс «Як пишеться?». На цьому сайті розміщені всі форми слів української мови, які вживаються в мовленні. Особливістю є онлайн пошук будь-якого слова по книжкам, що дозволяє швидко знайти приклади його використання у творах художньої літератури.

Кожному, хто прагне поглибити знання з мови та покращити власну мовленнєву культуру, варто також звернути увагу на словниковий запас. Для його збагачення є різні способи. Наприклад, можна працювати зі словниками, а також використовувати онлайн-словники й тезауруси для пошуку синонімів та антонімів до слів.

Важливою ознакою правильного мовлення є вимова слів, їхнє наголошування. В усному мовленні варто дотримуватися орфоепічних вимог та правил інтонування речень. Це зробить ваше мовлення приємнішим для співрозмовника та допоможе зберегти власний національний колорит.

Загалом вивчення української мови та знання її правил є важливими складниками культурного розвитку кожного громадянина України. Це не тільки підвищує рівень спілкування між членами суспільства та сприяє розвитку мовленнєвих здібностей індивіда, що допомагає йому вільніше виражати свої думки, а й береже національну ідентичність та культурну спадщину нашого народу.

**МОТИВАЦІЯ ТА ЗАЛУЧЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ
ДО НАВЧАННЯ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ**

Ольга Руслякова, Ірина Гришина, Галина Стругерян
Харківський фаховий коледж транспортних технологій

З початком військової агресії українська освіта, як і в цілому наша держава, постала перед надскладними завданнями: як зберегти студентам і викладачам спокій і мотивацію до роботи та навчання, у який спосіб набувати нові знання, уміння і навички, як вплинути на своїх студентів, тощо. У нових реаліях опинилися заклади фахової передвищої освіти, студенти й викладачі. Війна змусила багатьох учасників освітнього процесу масово залишити місця проживання. Тяжкий психологічний стан учасників освітнього процесу поставив перед викладачами коледжу складні задачі, а саме: забезпечення рівного доступу до навчання, створення передумов для зацікавлення студентів, мотивування та залучення здобувачів освіти до навчання. Серед основних викликів та ризиків є такі: неповне охоплення навчанням вимушено переміщених осіб, що переважно пов'язано з відсутністю відповідної техніки та перебоями в роботі Інтернету, відсутність єдиних підходів до організації дистанційного навчання, внутрішня документація (електронні класні журнали), напружений емоційно-психологічний стан усіх учасників освітнього процесу, послаблення мотивації здобувачів освіти тощо.

Мотивація – це динамічний процес, який визначає організованість, стійкість і активність людини. Важливим чинником внутрішньої мотивації є розуміння використання вивченого матеріалу в особистому житті. Тому на заняттях ми створюємо умови індивідуальної траєкторії навчання із врахуванням майбутньої професійної діяльності на українських залізницях.

Мотивація підвищується, коли здобувачі освіти відчують успіх та зростання компетентності. Викладачі прагнуть створити ситуацію успіху на заняттях. Як приклад, пропонуємо багаторівневі завдання, перший щабель яких досяжний для переважної більшості здобувачів освіти. Різноманітність освітніх платформ дає багатий вибір для створення диференційних завдань.

Дистанційна форма навчання – це тимчасовий захід, як форма здобуття знань, але це й нові можливості самонавчання та відповідальності, це робота в різних програмах і платформах.

Інший фактор внутрішньої мотивації – це автономність, яку можна підтримати наданням гнучкого вибору: виконання завдання, дослідження теми, творчим внеском у робочий продукт тощо. Якщо завдання має практичне застосування – це мотивує виконувати роботу якісно.

І ще один важливий фактор мотивації – спільнота. Приналежність до спільноти, яка поділяє цінності, є дуже важливою, тож учасник освітнього процесу буде прагнути не підводити свою групу й підтримувати ефективність своєї роботи.

Одним із найбільших викликів для викладачів стало те, що з початком війни активність студентів у навчальному процесі помітно знизилась. Таким чином, доводиться посилювати мотивацію студентів до навчання, оскільки психологічний стан учасників процесу, а також фізична можливість продовжувати навчання, не завжди позитивна.

Найцінніше для здобувачів фахової передвищої освіти під час війни – це розуміюча взаємодія, спілкування. Студенти постійно прагнуть, аби їх почули та побачили. Тому для стимулювання розумової діяльності обов'язково потрібно давати їм змогу виговоритись. Важливу роль слід відводити індивідуальним консультаціям, бесідам, діалогам не тільки про навчання, а й про те, як і чим студенти живуть, де працюють (багато з них залучені до волонтерства). Підбадьорення, схвалення, розуміння їх душі, уміле використання методу переконання і віри в те, що завтра їх знання будуть необхідні, також мотивує студентів до освітнього процесу.

Отже, відповідно до законодавчих, нормативних та інших обов'язкових вимог та регулюючись об'єктивною реальністю воєнного стану, необхідно створювати ситуації, які допомагають опанувати навчальний матеріал, стимулюючи власну активність та мотивацію здобувачів освіти. За будь-яких умов навчальний процес повинен бути ефективним. І це найважливіше для

формування професійної, кваліфікованої та свідомої спільноти, здатної в майбутньому оволодіти професією та працювати на відновлення країни.

Література:

1. Закон України «Про фахову передвищу освіту».
2. Ткаченко Л. В., Хмельницька О. С. Особливості впровадження дистанційного навчання в освітній процес закладу вищої освіти. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах: зб. наук. праць/ Редкол.: А. В. Сущенко (голов. ред.). Запоріжжя: КПУ, 2021.
3. Оксана Пасічник, Юлія Єлфімова, Христина Чушак Олена Шинаровська, Андрій Донець. Змішане навчання у закладах професійної (професійно-технічної) освіти. Навчально-методичний посібник для закладів професійної (професійно-технічної) освіти, 2021.
4. Освіта України в умовах воєнного стану. Інформаційно-аналітичний збірник МОН, 2022.

УДК 377.8.014.6(043.2)

ЗАТРЕБУВАНІ НАВИЧКИ УСПІШНОГО ФАХІВЦЯ МАЙБУТЬОГО

Сергій Рябокiнь

Красноградський педагогічний фаховий коледж КЗ «ХГПА» ХОР

У сучасних умовах модернізаційних змін в освітньому просторі всіх рівнів важливого значення набуває тенденція створення конкурентного середовища, яке побудоване на взаємовідносинах між людьми, які ведуть відкриту або приховану боротьбу за владу, любов, престиж, визнання, матеріальне процвітання, реалізацію внутрішнього потенціалу людини. Відбуваються зміни особистісної позиції вчителя, перехід від статусу звичайного державного службовця до активного суб'єкта на ринку освітніх послуг. Педагогічна діяльність – це щоденна робота не тільки зі здобувачами освіти у навчальному закладі та за його межами, а й регулярна самоосвітня діяльність, яка містить вивчення досвіду, набуття компетентностей.

Головною перевагою у конкурентному змаганні для сучасного вчителя є його особистий професійний потенціал. Серед інструментів Нової української

школи – компетентнісний підхід до формування змісту й організації освітнього процесу. Останнім часом в освітянській спільноті часто обговорюють питання формування навичок сучасного випускника. Ми вивчали так звану формулу «Чотирьох К: креативність, критичне мислення, кооперація та комунікативні навички». Саме ці знання та вміння необхідні сучасному випускнику педагогічного фахового коледжу.

Креативність. Це поняття трактується як здатність продукувати інноваційні та корисні ідеї. Креативний потенціал особистості залежить від рівня професійної майстерності, здатності нетрадиційно мислити, виходити за межі звичного; природного прагнення займатися креативною діяльністю; особистісних характеристик (терпеливість до невизначеності; бажання ризикувати). Креативне мислення має важливе значення у життєвих сферах, де розвинена конкуренція. У процесі здійснення освітнього процесу для здобувачів освіти важливим є елементи, що стимулюють креативність: командне навчання, кейс-технології; моделювання; навчання у грі, імпровізація та рольова гра; когнітивне навчання; руйнування стереотипів, вміння їх логічно розвіювати. Креативні елементи можуть бути у звичайних завданнях: сформулювати пояснення чи припущення щодо певних даних або застосувати знайому вже теорію до нової сфери знань.

Критичне мислення. Критичне мислення – це процес аналізу, синтезу й обґрунтування оцінки достовірності інформації; властивість сприймати ситуацію глобально, знаходити причини й альтернативи; здатність генерувати чи змінювати власну позицію на базі фактів й аргументів, коректно застосовувати отримані результати до проблем й ухвалювати виважені рішення. Критичне мислення допомагає вирішувати проблеми в умовах нестачі інформації. Під час розроблення завдань, які б стимулювали розвиток критичного мислення, важливо враховувати різний рівень здобувачів освіти. Варто використовувати такі методики, як «шкала думок», дискусійні клуби .

Комунікативні навички. В епоху комп'ютерних ігор, супермаркетів і соціальних мереж ми дедалі частіше стикаємося з проблемою соціалізації та

розвитку комунікативних навичок у здобувачів освіти. Заповнити ці прогалини допомагають тренінги, години спілкування, виховні години.

Робота у команді. Характерними ознаками команди є наявність спільної мети; інтенсивна співпраця; визначені статусно-рольові взаємини; лідерство; згуртованість колективу; відпрацьовані комунікативні зв'язки; групові норми поведінки, усталені традиції; схожість основних життєвих цінностей, установок; специфічні методи вироблення колективних рішень; сприятлива соціально-психологічна атмосфера.

Педагог – одна з найбільш складних професій, яка вимагає великої самовіддачі, відданості справі, пожертви. Педагогічна професія належить до професій типу «людина-людина». Людина, що прагне стати вчителем, повинна бути активна, комунікабельна, динамічна, працездатна, вольова, впевнена у собі, толерантна, висококомпетентна. Майбутні педагоги є творцями Нової української школи, сучасної української системи освіти.

УДК377.1

АДАПТИВНІСТЬ УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЯК ФОРМУВАННЯ ОДНІЄЇ З НАВИЧОК SOFT SKILLS В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Тетяна Савельєва, Світлана Голобородько
Харківський машинобудівний фаховий коледж

Суттєво важливими аспектами діяльності закладів освіти під час воєнного стану вважаємо питання психологічного надлому та перевантаження учасників освітньої діяльності під впливом страхів, втрати стабільності життя і навчання, впливу перенасиченого інформаційного простору, невідповідності умов забезпечення комп'ютерно інформаційними засобами та багато іншого.

Всі ці умови важко подолати, проте ведемо щоденну працю із використанням адаптивних підходів до інтеграції здобувачів освіти нового формату навчання в середовище закладу фахової передвищої освіти. Боремось та створюємо умови до підвищення якості навчання, відновлення психічного та ментального здоров'я через онлайн заходи різного спрямування: це

волонтерський рух і молодіжні членжі, спортивні заходи онлайн, освітні толоки та інші.

Така увага має стати головною стратегією діяльності коледжу на цей, а можливо і наступний навчальний роки для представлення оновленого підходу до навчання та виховання сучасної молодої людини, яка живе в умовах невизначеності, при цьому має сформувати під впливом педагогічного колективу особистісний розвиток і набути фахової професійної компетентності.

Для того, щоб допомогти відшукати можливості для підвищення кваліфікації педагогічних кадрів, освітня діяльність має носити рефлексивний характер, який розкриває потенціал особистості і сприяє самоорганізації та самоосвіті. Збройний конфлікт окреслив перед вітчизняною освітою проблему додання наслідків психічної травми, швидкого та екологічного відновлення працездатності. На цей час та у повоєнний період збереження духовного психічного, фізичного та соціального здоров'я педагога має ключове значення. Навички рефлексії є необхідними в оптимізації та нормалізації психічних процесів особистості у складні періоди життя. Адаптивні механізми рефлексивної одночасної взаємодії викладачів та студентів в освітній діяльності орієнтуються на результативну співпрацю, що нагадує про роботу в мирний час і сприяє стабілізації психічного стану через розвиток здатності до життєстійкості.

І у підсумку зазначимо, що головними умовами прийняття швидких рішень та результативної їх реалізації є адаптивні процеси, що формують саме навичку *soft skills*, як гнучке пристосування до умов та використовуються при швидкій зміні ситуацій, в яких відбувається освітня діяльність під час воєнного стану. Змінюватись можуть інструменти засоби методи навчання, проте здатність до адаптації допомагає всім учасникам освітньої діяльності відчутти корисну взаємодію та досягти поставлених цілей.

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ КРЕСЛЕННЯ В ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Людмила Савченко, Ольга Шубна

Лозівська філія Харківський автомобільно-дорожній фаховий коледж

У сучасному світі заклади освіти все частіше змушені покладатися на дистанційне навчання. Для України це пов'язано насамперед з агресією Росії проти нашої держави. В рамках загальносвітової тенденції, зумовленої пандемією, прискорюється також процес вивчення та переходу на інші форми навчання у процесі викладання дисципліни «Креслення».

Дистанційне навчання – це звичайна реальність сьогодення, і це стосується також проведення занять з креслення. Для того, щоб об'єктивно оцінити цю форму навчання, необхідно чітко визначити поняття «дистанційна освіта». Вона є відносно новою формою навчання і зараз існує поряд з іншими формами навчання – очною, заочною та екстернатом в системі безперервної освіти.

У Лозівській філії Харківського автомобільно-дорожнього фахового коледжу, учасники географічно знаходяться поза межами можливих прямих навчальних взаємодій і незобов'язані особисто перебувати в конкретному закладі освіти під час освітнього процесу. Для цього типу навчання можуть використовуватися різноманітні інструменти. Спілкування може відбуватися за допомогою електронної пошти, форумів, чатів та блогів на сайті закладу, відеоконференцій тощо. Наші викладачі обирають найпростіший спосіб навчання, використовуючи соціальні мережі та месенджери, такі як Viber, WhatsApp та Telegram.

Вивчення дисципліни «Креслення» ділиться на два етапи:

1. Підготовка матеріалу, який буде показаний студентам. Тут викладач малює графічну роботу, яку мають виконати студенти. Кожен етап фотографується і надсилається групі.

2. Організація навчальних занять. Під час цього етапу в запланований час відбувається онлайн-зустріч на платформі ZOOM, де пояснюється матеріал

за допомогою підготовлених презентацій, даються відповіді на запитання, а додаткові запитання на основі раніше вивченого матеріалу стимулюють пізнавальну активність студентів.

Під час дистанційного навчання студенти надсилають фотографії своїх робіт, що легко можна зробити за допомогою смартфона, безпосередньо підключеного до Viber-чату, де проходило навчання, тому ніяких додаткових технічних засобів не потрібно. Для відповідей викладачі використовують редаговані програми для створення зображень (наприклад Lightshot). За допомогою цих програм зображення, надіслані студентами, можна використовувати для того, щоб показати помилки, вказати на правильну конструкцію або пояснити складні елементи конструкції для конкретного випадку.

Також для покращення пізнавальної активності викладачі використовують різноманітні тематичні сюжетні квести. Навчальний квест це спеціально організований вид дослідницької діяльності, в якому студенти шукають інформацію за заданою адресою, що може включати пошук цих адрес або інших об'єктів, людей чи завдань. Завдання можуть бути творчими, активними, інтелектуальними тощо і відрізнятися за змістом.

Підсумовуючи, хочемо зазначити, що впровадження в освітній процес інноваційних методів під час дистанційного навчання має ряд переваг і заслуговує на широке впровадження в освітній процес. Використання таких методів сприяє створенню умов для повноцінного фізичного, інтелектуального та духовного розвитку всіх учасників освітнього процесу через подолання усталених стереотипів та застарілих підходів.

**АНАЛІЗ ВПЛИВУ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ,
ВІРТУАЛЬНОЇ РЕАЛЬНОСТІ І ОНЛАЙН-РЕСУРСІВ
НА ПОКРАЩЕННЯ ЯКОСТІ НАВЧАННЯ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ.**

Олег Савченко, Олександр Мазурін, Тетяна Лугових
ВСП «Вовчанський фаховий коледж ДБТУ»

Сучасні технології не тільки змінюють спосіб, яким ми сприймаємо світ, але й радикально впливають на те, як ми навчаємося та як підготовлюємо майбутніх фахівців. Швидкий розвиток технологій надає унікальні можливості для трансформації фахової передвищої освіти.

Однією з ключових переваг сучасних технологій є їх потенціал для персоналізації навчання. Адаптивні навчальні системи, використання віртуальної та розширеної реальності, а також штучний інтелект дозволяють студентам навчатися власним темпом, урахувавши їхні індивідуальні потреби та навчальні стилі. Проте, важливо пам'ятати про збереження традиційних цінностей навчання. Соціальна взаємодія, групова робота та розвиток міжособистісних навичок є невід'ємною частиною процесу навчання та мають велике значення для формування особистості студента. У світлі цього, оптимальним підходом є злагоджена співпраця традиційних педагогічних методів із сучасними технологіями. Важливо зберегти баланс між використанням нових інструментів та збереженням гуманістичних цінностей у навчанні.

Крім того, враховуючи психологічний аспект, вище згадані технології, такі як віртуальна реальність, можуть бути використані для зменшення стресу та підтримки психологічного благополуччя. Розвиток спеціалізованих програм для психологічної підтримки може допомогти учням та педагогічному персоналу вирішувати психологічні труднощі у важких умовах війни.

На мій погляд, тільки такий підхід забезпечить максимальну ефективність навчального процесу та готовність студентів до викликів сучасного світу.

Таким чином, в додаток до того що використання сучасних технологій у навчальному процесі у воєнний період є важливим інструментом для забезпечення доступу до якісної освіти та підтримки освітнього процесу у важливий та непередбачуваний період. Також поєднання розробки навчальних матеріалів з застосуванням моделей штучного інтелекту та способів викладання з використанням віртуальної, та доповненої реальності з традиційними методами навчання, створить оптимальні умови для розвитку фахової передвищої освіти, підвищення якості як теоретичного так і практичного навчання та підготовки кваліфікованих фахівців, які зможуть успішно функціонувати в умовах сучасного суспільства.

УДК377.1

ІННОВАЦІЙНІ ПРИЙОМИ ІНТЕРАКТИВНОЇ РОБОТИ НА ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ, ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

Світлана Салогуб, Маргарита Долматова
***Медичний фаховий коледж Харківського національного медичного
університету***

У навчальній діяльності викладача коледжу актуальною є потреба в пошуку нестандартних шляхів розв'язання педагогічних завдань, пов'язаних із навчанням і вихованням студентів у дистанційному форматі, що свідчить про необхідність удосконалення вимог до професійних та особистісних якостей викладачів.

На сьогодні викладачі коледжу ефективно використовують у роботі Google сервіси. Одним із дієвих інтерактивних методів є робота із спільною дошкою Jamboard. Зручним є те, що сервіс Jamboard працює як на комп'ютерах, так і на мобільних пристроях.

Дошку Jamboard використовуємо як для індивідуальної, так і для групової роботи на різних етапах занять з української мови та літератури, історії України: для актуалізації знань студентів, з метою повідомлення цілей заняття, на етапі повторення вивченого теоретичного матеріалу, на етапі презентації нового матеріалу, на етапі контролю отриманих знань. На етапі

демонстрації отриманих знань у студентів є можливість співпрацювати командою та презентувати досягнуті результати.

Робота з Jamboard відбувається шляхом виконання інтерактивних завдань, є ефективною при роботі в парах, групах над спільними проєктами.

Використання Jamboard для організації індивідуальної роботи можливе завдяки роботі студентів на окремих фреймах дошки. Викладачем завчасно готуються шаблони фрейму для кожного студента. Під час заняття кожен студент отримує заготовку шаблону, яка містить завдання-фон та рухомі об'єкти, які студент має перетягнути на відповідні поля. Виконання такого типу вправ дозволяє актуалізувати опорні знання, а викладачу в режимі реального часу отримати зворотній зв'язок щодо матеріалу, який студенти знають.

Використання дошки Jamboard також ефективно при організації роботи студентів у парах. Студенти об'єднуються у пари, отримують завдання, потім за допомогою організації роботи пар у окремих кімнатах відеозустрічі у Google Meet студенти опрацьовують завдання та презентують його виконання під час спільної відеозустрічі.

Також при роботі з дошкою Jamboard викладач має можливість за допомогою поетапних завдань перевіряти та контролювати розуміння студентами основних зв'язків між новим матеріалом та раніше вивченим, а також застосувати теоретичні знання при аналізі нового матеріалу.

Роботу студентів з дошкою Jamboard можна використовувати й при організації роботи в групах. Студенти об'єднуються у групи, кожна група отримує завдання, потім групи продовжують роботу в окремих кімнатах відеозустрічі у Google Meet. Студенти застосовують знання попередньо вивченого теоретичного матеріалу, виконують завдання, презентують результати виконаної роботи на окремих фреймах дошки Jamboard під час спільної відеозустрічі. Цінність цієї роботи також у розвитку навички співпраці та партнерської взаємодії здобувачів освіти.

Отже, застосування дошки Jamboard є ефективним засобом при організації інтерактивної роботи під час дистанційного навчання студентів онлайн. Слід виділити простоту та зручність у використанні сервісу, можливість використання дошки Jamboard на різних етапах заняття, допомогу при організації роботи в парах та групах, спонукання розвитку творчої співпраці, підвищення рівня зацікавленості до опанування теми заняття, можливість застосування сервісу на мобільних пристроях здобувачів освіти.

УДК 37.091.3

РОЗВИТОК У СТУДЕНТІВ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ ЯК СКЛАДНИКА SOFT SKILLS НА ЗАНЯТТЯХ З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Галина Сапожникова

Лозівська філія Харківського автомобільно-дорожнього фахового коледжу

Реформування сучасної української системи освіти відзначається масштабністю та істотними змінами. Зокрема це стосується й посиленої уваги до формування в здобувачів освіти soft skills – м'яких навичок, до яких належить і емоційний інтелект людини. Воєнний стан у нашій країні загострив актуальність володіння здатністю до міжособистісної комунікації та взаємодії. Навчання без розвитку емоційного складника інтелекту, імовірно, спричинить труднощі у взаєминах, розумінні власних потреб, визначенні свого місця в соціумі.

Емоційний інтелект – це взаємопов'язані соціальні й емоційні компетенції, навички та здібності, які допомагають особистості без психологічних втрат долати перешкоди, що трапляються на її шляху. Це важливо для студентів, оскільки емоційний інтелект пов'язаний із результатами роботи та подальшим розвитком кар'єри молодих фахівців, а також має вирішальне значення для працівників, яким потрібно керувати своїми емоціями, щоб взаємодіяти з клієнтами та ефективно виконувати робочі завдання.

Розвиток емоційної грамотності – основа навчально-пізнавальної, аксіологічної, комунікативної та інших компетентностей здобувача освіти.

Надзвичайно важливо на сучасному етапі сприяти формуванню емпатії у студентів. Цьому допомагають, зокрема, заняття з української літератури, адже вони мають найбільший потенціал для розвитку емоційного інтелекту, дозволяючи студентам зануритися в художній світ і переживати різноманітні емоції разом із героями твору. У такий спосіб здобувачі освіти навчаються краще усвідомлювати власні слова та вчинки, осмислювати й розрізняти добро і зло, красиве і потворне, оволодівати здатністю регулювати свою поведінку, відмовлятися від дій, які шкодять їм та оточенню.

Художній твір стає своєрідним ігровим стимулятором, адже студенти мають можливість на прикладі літературних героїв зрозуміти власні емоції, причини їх виникнення, передбачити наслідки реакцій на різні ситуації. Коли здобувачі освіти «проживають» певну історію під час прочитання тексту, то пізніше, у реальному житті, краще розуміють свою поведінку. Відбувається психологічний механізм роздвоєння читача: одна половина споглядає дії героя ззовні, осмислює та оцінює їх, а інша – перевтілюється на цього персонажа, ідентифікує себе з ним. Так відбувається процес формування емпатії, тобто розуміння стосунків, почуттів, психічних станів іншої особи у формі співпереживання. Це допомагає розвинути здатність поставити себе на місце іншого та сприйняти його внутрішній світ зі збереженням емоційних і смислових відтінків (з позиції літературного героя).

Проблемні питання під час аналізу художніх творів спонукають студентів розмірковувати, аналізувати, порівнювати, оцінювати, прогнозувати, формувати власну думку і висловлювати її. Також ефективний методичний прийом «Лінія емоцій», який дозволяє прослідкувати динаміку та зміни емоційного стану персонажа. Серед інших продуктивних форм роботи на заняттях – створення мініісторії від імені одного з героїв твору або написання альтернативного закінчення (особливо якщо розв'язка суперечлива й викликає емоційні дискусії у студентів).

Отже, чим раніше особистість починає усвідомлювати себе та власні емоції, розвивати свій моральний стрижень, тим легше відбувається процес її

соціалізації та успішна адаптація в суспільстві, що важливо для підготування конкурентоспроможного молодого фахівця. Формування світогляду студентів, їхнього вміння орієнтуватися в реальному житті неможливе без художньої літератури, завдяки якій глибше сприймається внутрішній світ людини, її почуття, розкриваються мотиви поведінки, ставлення до інших.

УДК 377.1

ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ДО ЗАНЯТЬ З ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Віталіна Селезньова

Харківський фаховий коледж будівництва архітектури та дизайну

Відомо, що студенти є представниками основного трудового резерву нашої країни, вони стануть батьками, і їх здоров'я і благополуччя є запорукою здоров'я і благополуччя всієї нації. Однак рівень мотивації здобувачів освіти значно знизився з початку війни. Одним з основних показників є пригнічений настрій, небажання вчитися, через події, які відбуваються в нашій країні, а заняття з фізичного виховання найбільш ефективно впливають на покращення психоемоційного стану та здоров'я. Тому предметом обговорення даного напряму проблеми є основи впливу фізичного виховання на формування навчальної мотивації яка має внутрішню спонукальну силу, забезпечує залучення особистості до пізнавальної діяльності та стимулює розумову активність. На формування навчальної мотивації мають вплив наступні фактори: зміст навчального матеріалу; форми навчальної діяльності; оцінка навчальної діяльності; стиль діяльності викладача; особистий приклад. Отже мотиваційна компетенція у навчальному закладі розглядається, як усвідомлення мотивів, що до якісного здійснення професійної діяльності та набуття необхідних знань, умінь, навичок.

Сучасні заняття з фізичного виховання організовані за інноваційними технологіями, які мають напрям на укріплення здоров'я, підвищення інтелектуальної та фізичної працездатності і вимагають від викладача з одного

боку володіння ефективними способами й засобами досягнення педагогічних цілей.

Таким чином, під час дистанційного навчання в умовах воєнного стану на перший план виходить навчальна мотивація, яка визначається рядом специфічних факторів:

1. Організація освітнього процесу.

- Процес фізичного виховання повинен мати 3 основні етапи: мотиваційний, операційно-пізнавальний, рефлексивно-мотиваційний.

- Здобувачам освіти можливо запропонувати самостійно ознайомитися з електронно-методичним матеріалом навчальної дисципліни, методичними рекомендаціями викладачів, а також з відео матеріалами (наприклад, руханки, авторські комплекси вправ ранкової гімнастики, презентації).

2. Специфіка навчального предмета.

- На навчальних заняттях формуються знання здобувачів освіти про значення фізичного виховання для гармонійного розвитку особистості, первинні навички у виконанні фізичних вправ, спортивних іграх, а також мотиви й цілі самостійного фізичного вдосконалення.

- З урахуванням слабкої потреби в отриманні знань студентами треба звернути особливу увагу на контроль виконання завдань.

Під час дистанційного навчання – тести найбільш об'єктивно відбивають ступінь розвитку у здобувачів освіти основних фізичних якостей і функціональних можливостей, поєднуються пізнавальні мотиви, мотиви досягнення, корисливі мотиви.

При складанні тесту викладачу необхідно враховувати ряд взаємопов'язаних критеріїв: обґрунтованість, достовірність, об'єктивність, виконаність.

Навчання для здобувачів освіти має набути особистісного життєвого сенсу, який поєднує розум, почуття і волю, впевненість та виявляється у спрямуванні творчої пізнавальної активності на життєве самовизначення,

професійне самоствердження, на оволодіння професією і розвиток своїх потенційних можливостей.

Отже, підвищення мотивації до занять фізичною культурою і фізичним виховання у здобувачів освіти сьогодення – процес складний, тривалий і неоднозначний.

УДК 377.1

ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS СТУДЕНТІВ КОЛЕДЖУ

Таміла Семерня

ВСП «Електромеханічний фаховий коледж ХНУМГ ім. О.М. Бекетова»

Війна зумовлює потребу в пришвидшеному опануванні та створенні цифрових освітніх інструментів. Сьогодні необхідне постійне вдосконалення нової моделі організації освітнього процесу в умовах забезпечення якісного онлайн-навчання.

Задача закладу освіти залишається незмінною навіть в умовах дистанційного навчання – це підготовка студентів, як майбутніх конкурентоспроможних фахівців на ринку праці.

Підприємства та організації сьогодні потребують від своїх працівників не лише високого рівня професійних знань, умінь і навичок, а й здатності ефективно взаємодіяти в професійному середовищі, спрямованості на досягнення високих професійних стандартів, та постійний професійний розвиток. Тому надзвичайно важливим завданням, яке наразі стоїть перед фаховою передвищою освітою, є підготовка конкурентоздатних фахівців, спрямованих на професійну успішність. Складником такої успішності є наявність у фахівців «soft skills» – навичок групової взаємодії, критичного мислення, креативності, прийняття рішень.

Для формування soft skills здобувачів фахової передвищої освіти у таблиці 1 представлені методи навчання, які доцільно застосовувати в освітньому процесі.

Таблиця 1. Застосування методів навчання для формування soft skills студентів коледжу.

Зміст soft skills	Методи навчання
Критичне мислення.	Робота в малих групах; лекція із запланованими помилками; кейс-метод. (умисними)
Креативність.	Моделювання ситуацій; творчі вправи; створення проблемних ситуацій.
Здатність брати на себе відповідальність. Уміння приймати рішення. Лідерство. Уміння вирішувати конфлікти.	Рольові та ділові ігри; дебати; дискусія; інтерактивний метод; мозковий штурм; моделювання ситуацій; робота в малих групах.
Когнітивна гнучкість.	Робота в малих групах; творчі вправи; інтерактивний метод; мозковий штурм; метод проєктів.
Організаторські вміння. Командоутворення. Уміння працювати в команді. Ініціативність.	Самостійна (індивідуальна та групова); дослідницька; творчі вправи; створення проблемних ситуацій; дискусія; інтерактивний метод; метод проєктів.
Адаптивність. Стресостійкість.	Виконання індивідуальних завдань; дослідницька діяльність; практикум.
Самонавчання та саморозвиток.	Створення особистісного і професійного портфоліо.

Доцільно звернути увагу на методичну та інформаційно-цифрову підготовку викладачів до цілеспрямованого формування soft skills студентів. Вона повинна охоплювати: підвищення викладацької майстерності; вміння не лише використовувати певні цифрові інструменти чи ресурси, а й інтегрувати їх у власну методику навчання. Необхідний супровід майбутніх фахівців в освітньому процесі; «відстеження» прогресу у формуванні soft skills;

підтримання інтересу студентів до майбутньої професійної діяльності та спрямування на їхній подальший саморозвиток і самовдосконалення.

УДК337.1

ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ЯК ЕЛЕМЕНТ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК

Ірина Сеніна

***ВСП «Житлово-комунальний фаховий коледж ХНУМГ
імені О.М.Бекетова»***

Освітній процес в останні роки набув ряд відмінностей, які зумовлені зміною звичного ритму життя та емоційних стану. Здобувачі освіти та викладачі вимушено перейшли до дистанційні форми навчання, що ускладнило навчання та спілкування у групах. Втрата комунікаційної сторони освітнього процесу негативно впливає на можливість молоді формувати нові кола знайомств, просувати власні погляди, вести дискусії тощо.

На допомогу викладачам приходять нові методика, прилаштовують існуючі технології до проблем сьогодення. Це дозволяє активізувати участь здобувачів освіти не тільки в самому освітньому процесі, а й активно супроводжувати його, знаходити та доводити власні міркування, формувати толерантність до людей з протилежними думками.

Розвиток критичного мислення набуває особливої актуальності, бо дозволяє розв'язувати поставлені проблеми, розглядати їх з різних боків, знаходити інформацію, аналізувати її, доводити свою правоту, робити висновки. Застосовуючи технології критичного мислення здобувачі освіти включаються процес комунікації та формування культури спілкування.

Здатність критично мислити є досить цінним умінням для теперішньої людини, вимушеної перебувати в комунікаційних та інших контактах. Чим кращі навички комунікації, тим легше молодій людині формувати зв'язки із великою кількістю різноманітних індивідуальностей, відвідувати різні країни, змінювати заняття та місце праці. Саме тому, розвиток критичного мислення набуває великого значення і є необхідністю для сучасної системи освіти, до

вимог світового суспільства, де процес пізнання стає осмисленим, безперервним і продуктивним.

Метод «Шість капелюхів» – це простий і практичний спосіб розділення процесу мислення на шість різних режимів, кожен з яких представлений метафоричним капелюхом певного кольору, сенс якого полягає в тому, щоб розглянути одну і ту ж проблемну ситуацію з шести незалежних, одна від одноєї, точок зору. Це дозволяє сформувати найбільш повне уявлення про предмет дискусії, на логічному й емоційному рівнях, оцінити переваги і недоліки.

В основі – ідея паралельного мислення, при якому різні точки зору і підходи не стикаються, а співіснують. Кожне питання починається з пошуку фактичних знань про процес чи явище, знаходяться його плюси і мінуси, перспектива, емоційне ставлення до нього та робиться висновок.

Залучаючи здобувачів освіти в активний пошук відповідей на проблемне питання, викладач спрямовує їх діяльність на дослідження питання з різних сторін, формування навичок доведення власного погляду, оппонування, вміння приймати інше судження, виховання культури спілкування.

При розгляді проблемних завдань здобувачі освіти можуть емоційно впливати один на одного, що сприятиме появою певних реакцій. Набуття навичок вирішування проблемних питань та вміння проявляти повагу до співрозмовника буде позитивно впливати на подальше життя молодшої людини і дасть їй можливість комфортно почувати себе в сучасному світі та бути бажаною та затребуваною у будь-якому колективі.

**ВИКОРИСТАННЯ НАВИЧОК SOFT SKILLS В ЗМІСТІ
ПІДГОТОВКИ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА
В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ**

Любов Сергієнко, Олена Шевякова

***Красноградський аграрно-технічний фаховий коледж
імені Ф.Я Тимошенка***

Дата нападу на Україну рашистських варварів 24 лютого 2022 року стала точкою відліку нової реальності для українців. Війна кардинально змінила наше життя, змусивши зіткнутися з миттєвим руйнуванням повсякденного порядку, загрозою смертельної небезпеки будь якої миті, необхідністю залишити свої домівки, розуміючи, що попереду чекає невпевненість і невідомість. Введення в Україні воєнного стану є новим викликом для сфери освіти. Одним із завдань освіти в умовах воєнного стану є підтримання рівня якості викладання та зацікавленості здобувачів освіти у навчанні.

Сповнене труднощів сьогодення виявило значущість навичок soft skills, які сприяють соціальній адаптації особистості в складних умовах воєнної агресії. Навички soft skills – це збірний термін, який посилається на безліч варіантів поведінки, навички нашої перемоги, що зміцнюють впевненість у собі, допомагають вистояти та плідно працювати кожному на своєму місці, це постійна робота над собою, пошук слабких місць і прагнення їх розвивати. «Soft skills» є адаптивність або гнучкість. успішно взаємодіяти в команді під час розв'язання будь-яких робочих питань. До зазначених характеристик належать наступні вміння: активне слухання (здатність уважно слухати, ставлячи допоміжні запитання, що дозволяють опоненту ширше розкрити думку та зрозуміліше пояснити свою позицію); вміння вести перемовини; невербальні елементи комунікації (вміння не тільки висловлювати думку розумно та стисло, але й застосовувати жести, міміку, поставу на підтвердження слів, що робить спілкування більш виразним); вміння переконувати; вміння презентувати та виступати публічно; вміння розповідати; письмові навички.

В коледжі організований навчальний процес так, щоб він був доступний та комфортний для здобувачів освіти під час дистанційного навчання. Наприклад, під час організації занять практичного навчання не всі здобувачі мають змогу бути присутні на он-лайн занятті тому розробляються відео-матеріали, інструкційні картки, презентації тощо. Найкращого результату можливо досягти використовуючи гібридне навчання, тобто частково опрацьовувати матеріал в синхронному режимі, решту в асинхронному режимі. Для безпосередніх зустрічей із здобувачами освіти я використовуються платформи Zoom, GoogleMeet; для розміщення завдань (Google Classroom, соціальні мережі Telegram, Viber). Розвиток та напрацювання «soft skills» для студентів – об’єктивна вимога ринку праці. З перших часів війни для педагогів закладу пріоритетними питаннями стали безпека учнів та співробітників, запобігання хаосу та невизначеності. Успішному вирішенню поставлених завдань сприяв комплекс компетентностей: стресостійкість, саморганізація, вміння ефективно діяти в не стандартних ситуаціях, керувати своїми емоціями у критичний момент, приймати оптимальні рішення й відповідати за певну частину спільної роботи, робити внесок у загальний результат. Для здобувачів професійної освіти, які перебувають в умовах воєнного стану, важливо сформуванню бажання рухатися вперед: чітке усвідомлення власної мети; адекватну самооцінку; чесність та надійність; активну життєву позицію; вміння бачити перспективи у житті; вміння орієнтуватися у різних ситуаціях. Отримання професії лише етап у процесі освіти людини, яке продовжується все життя у формі практичної діяльності, удосконаленні своїх навичок та робочих процесів. Таким чином, гнучкі навички «Soft Skills» є однією з найважливіших компетенцій людини, яка хоче бути успішною в сучасних реаліях. Важливо сприяти формуванню даних навичок у процесі навчальної діяльності здобувачів освіти.

Література

1.Сергєєва Л.М, Микитюк С.М. Управління розвитком закладу професійної (професійнотехнічної) освіти на засадах педагогічної логістики: методичні рекомендації. Чернівці. «Букрек», 2022. 56с.

МЕТОД ПРОЄКТІВ ЯК СКЛАДОВА ЧАСТИНА ІННОВАЦІЙНИХ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИКЛАДАННІ ГЕОГРАФІЇ

Оксана Синяєва

Харківський автомобільно-дорожній фаховий коледж

Серед сучасних педагогічних технологій виділяється метод проєктів, як один із видів інтерактивного навчання, при впровадженні якого розкривається творчий потенціал студентів, посилюються комунікаційні навички і поглиблюються уміння працювати з усіма видами джерел інформації, аналізувати інформацію, виділяти головне, і визначати шляхи подальшого розвитку над проєктом.

Згідно сучасної типології, проєкти поділяють: за видами проєктної діяльності – на дослідницькі, інформаційні, рольові, ігрові, прикладні, творчі; за кількісним складом учасників – індивідуальні та колективні, монопроєкти (у розрізі однієї навчальної дисципліни) або інтеграційні (декілька суміжних дисциплін); за тривалістю – короткострокові, середньострокові, довгострокові.

У закладах фахової передвищої освіти географія вивчається студентами першого і другого курсів навчання. Саме тому доцільно у закладах фахової передвищої освіти використовувати дослідницькі проєкти, які складаються з наступних етапів роботи: аргументація теми, формування проблеми дослідження, джерел інформації, висунення гіпотез, обговорення даних, оформлення результатів досліджень.

Використовуючи метод проєктів були проведені наступні дослідницькі проєкти: «Графічне зображення метеорологічних елементів на основі власних спостережень за погодою у м. Харків». У подальшому результати цього проєкту були використані при проведенні практичної роботи № 4 «Побудова графіків температури повітря, діаграми опадів, графіка рози вітрів» для студентів другого курсу. Студенти також використовували програму Excel для зображення метеорологічних елементів. Дослідницькі проєкти, які були безпосередньо пов'язані з топонімікою, висвітлені у проєкті «Графічне

зображення гідронімів на території Харківської області» і використовувались студентами другого курсу при вивченні теми: «Гідросфера і системи Землі».

Інформаційні проєкти спрямовані на збір інформації про певний об'єкт, явище, його аналіз та узагальнення фактів. До інформаційних проєктів, які були здійснені студентами першого курсу коледжу можна віднести наступні: «Провідні країни Європи» (серед студентів були утворені об'єднання (групи), які вивчали за заданим алгоритмом провідні країни Європи; результатом цієї роботи були презентації даних студентських об'єднань); «Глобальні проблеми людства» (колективна робота студентів була направлена на висвітлення усіх груп глобальних проблем і шляхи їх розв'язання); «Порівняльна система освіти Великої Британії і України». Також був проведений інформаційний проєкт: «Найкомфортніші міста світу» при вивченні теми «Демографічні процеси у світосистемі» для студентів другого курсу.

Потрібно звернути увагу на прикладні проєкти, які відрізняються чітко продуманим результатом діяльності студентів, і орієнтовані на соціальні інтереси учасників освітнього процесу (пояснення структури господарського комплексу, пояснення причин зміни населення, зміни природного комплексу і т.д. Це наступні прикладні проєкти: «Поліпшення екологічного стану річки Сіверський Донець, с.м.т. Зміїв, Харківська область», «Оцінка забруднення повітря на території Слобідського району м. Харкова», «Ліхеноіндикація і якість повітря на території Київського району м. Харкова». Ці проєкти були направлені на досягнення мети: екологічне виховання учасників навчально-виховного процесу і відповідальність за охорону навколишнього середовища.

Ще одна група проєктів – творчі проєкти, коли студенти самостійно обирають цікаву для них тему і повністю самостійно розробляють алгоритм впровадження цих проєктів і їх реалізацію. Творчі проєкти, які були виконані студентами коледжу: «Географічні рекордсмени», «Подорож по країнах Азії», «Австралія – унікальний материк», «Відпочинок на островах Океанії».

**ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ
ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ ТЕХНОЛОГІЙ ДИСТАНЦІЙНОГО
НАВЧАННЯ**

Юлія Сирова

*Харківський педагогічний фаховий коледж КЗ «ХГПА»
Харківської обласної ради*

В умовах дії правового режиму воєнного стану в Україні перед сучасними педагогами закладів освіти постала проблема якісної організації освітнього процесу із використанням технологій дистанційного навчання. Особливої актуальності набуває впровадження в освітній процес інформаційно-комунікативних технологій, спрямованих на реалізацію індивідуального потенціалу кожного здобувача освіти в рамках професійної діяльності фахівця. У зв'язку з цим, серед пріоритетних цілей розвитку освіти, виступає проблема створення інноваційного освітнього середовища в системі дистанційної форми здобуття фахової передвищої освіти.

Основні організаційні аспекти проблеми впровадження дистанційних технологій навчання розглянуто в наукових працях таких дослідників як А. Букач, Н. Корильчук, М. Криштанович, Л. Морозової, Л. Ройко, Г. Чеботарьової, О. Школи, А. Шульги. Науковці зазначають, що для забезпечення якісного освітнього процесу в рамках дистанційного формату навчання перед педагогами постає завдання пошуку ефективних методів, прийомів та засобів як синхронного так і асинхронного навчання, що забезпечить індивідуальний підхід в умовах безпекової ситуації в країні.

Отже, аналіз вищезначених тенденцій свідчить про актуальність огляду найпоширеніших дистанційних платформ для навчання.

Корильчук Н. стверджує, що дистанційне навчання – поєднує традиційні та новітні інформаційні технології, в процесі використання яких відбувається інтерактивна взаємодія між учасниками освітнього процесу, що надає здобувачам освіти можливість навчатися на відстані та отримувати постійну консультативну підтримку від викладача [1, с.3].

Аналіз науково-педагогічних джерел свідчить, що для організації дистанційного навчання необхідні технічні інструменти та ресурси, такі як мережа інтернет, медіапростір та телефонний зв'язок. Сучасний викладач повинен вміти користуватись інформаційними освітніми ресурсами, навчальними платформами, а також транслювати освітні ідеї через персональні сайти, сторінки та соціальні веб-сервіси.

Зіставний аналіз наукових джерел інформації свідчить про те, що в сучасному освітньому процесі використовують сервіси для онлайн занять в синхронному режимі, найпоширеніші з них ZOOM, Microsoft Teams, Google Meet. Асинхронний режим дистанційного навчання можна забезпечити через віртуальні класи, для цього актуально використовувати такі платформи, як Moodle або Google Classroom. Реалізувати освітні завдання сучасному викладачу допомагають додаткові онлайн-сервіси, наприклад форми для онлайн-опитувань (Google Forms, Mentimeter) або інтерактивні дошки Padlet, Classroomscreen, Lucidspark, а також сервіси для створення інтерактивних завдань «Ребус №1», Word It Out, Thinglink, Flippity, Wordwall, LearningApps.

Отже, удосконалення форм і методів організації освітнього процесу з використанням технологій дистанційного навчання підвищує рівень мобільності як студентів так і викладачів, а також сприяє становленню компетентних конкурентоздатних фахівців на сучасному ринку праці.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Корицьчук Н. І., Первак М. П., Чернова Т. Ю. Аналіз дистанційних платформ для навчання і саморозвитку здобувачів вищої освіти в контексті воєнних реалій. *Академічні візії*. 2023. № 15. С. 1-9.

**КОМП'ЮТЕРНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ЛАБОРАТОРНОМУ ПРАКТИКУМІ З
ФІЗИКИ**

Сергій Скофенко, Максим Сліпченко, Любов Каліберда
Харківський державний професійно-педагогічний фаховий коледж
імені В. І. Вернадського

Для оптимізації освітнього процесу необхідні ефективні засоби надання інформації, спрямовані на підвищення зацікавленості студентів до фізики, на стимулювання їхньої активності і творчого мислення. До таких засобів і відноситься комп'ютеризація освітнього процесу. Вимоги до фахівців з технічною освітою такі, що знання комп'ютерного забезпечення та уміння працювати з ним є обов'язковими. Комп'ютерне моделювання у деяких випадках може замінити експериментальну установку для проведення лабораторної роботи. При цьому точність, наочність а також переконливість таких дослідів не тільки зберігається, але й зростає.

В коледжі розроблено ряд навчальних комп'ютерних програм. Так, наприклад в темі «Фізичні основи затухаючих коливань» програма розрахована на одне заняття з двох академічних годин. Програма складається з двох блоків: навчального і контролюючого. Навчальний блок містить теоретичний матеріал за даною темою. Методом анімації представлені коливання пружинного маятника. Таким чином студенти мають можливість вивчати особливості затухаючих коливань. З огляду на фізіологічні особливості людської пам'яті сприйняття та засвоєння інформації, матеріал розбитий на відеокадри.

Комп'ютерна програма, яка моделює експериментальні установки та здійснює контроль знань, розроблена на базі C++ Builder.

Після ознайомлення з моделлю осцилятора студент «входить» у контролюючий блок, який у свою чергу, складається з двох рівнів. Перший рівень (безпосереднє виконання лабораторної роботи) включає визначення фізичних параметрів процесу – амплітуди, частоти, декремента затухання та ін. Це досягається за рахунок появи на екрані графіка затухаючих коливань і

чисельних значень параметрів осцилятора, які задаються випадковим чином. Робота проводиться в діалоговому режимі за індивідуальним варіантом.

Для виконання завдань з лабораторної роботи, тобто розрахунку параметрів коливальної системи, студенту необхідно виконати обчислення і результати розрахунків занести у відповідне вікно програми. При цьому допускається помилка 5%. У випадку правильної відповіді пропонується наступне питання, а у випадку невірної рекомендується додатково пропрацювати матеріал і повторно відповісти на питання. Це враховується при оцінці знань студента. У випадку повторної невірної відповіді у цьому ж вікні з'являється вірна відповідь і пропонується перейти до наступного питання. При цьому невірна відповідь оцінюється в 0 балів.

Перехід на другий рівень лабораторної роботи відбувається автоматично. На цьому рівні (захист роботи) пропонується розв'язати за даною темою дві задачі різного ступеня складності, що вибираються випадковим чином.

Оцінюються знання за сумою балів, набраних при виконанні етапів лабораторної роботи (перший рівень) і відповідей на додаткові питання (другий рівень). Максимальна кількість балів, набраних на першому рівні – 60, на другому – 40.

Теоретичний матеріал навчального блоку, а також питання першого рівня блоку контролю містяться в методичних вказівках до лабораторних робіт, що забезпечує умови для самопідготовки.

Неодноразово перевірено, що такий підхід до проведення лабораторних занять з фізики сприяє індивідуальній роботі студента з матеріалом, реалізує безупинне керування процесом навчання, підвищує ефективність навчального процесу за рахунок залучення до самостійної роботи кожного студента групи та виключає суб'єктивність викладача в оцінці знань. Анімаційний підхід до виконання лабораторних робіт дає також можливість використовувати його при дистанційній формі навчання, що сьогодні дуже актуально.

ПРОБЛЕМНЕ НАВЧАННЯ ЯК СКЛАДОВА КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ В СУЧАСНІЙ ОСВІТІ

Микола Скрипаченко

Харківський автотранспортний фаховий коледж

На розвиток вітчизняної освіти сучасного етапу впливають два фактори: по-перше – необхідність вдосконалення навчальних технологій пов'язане з інтеграцією у світовий освітній простір, по-друге – забезпечення функціонування освітнього процесу в умовах воєнного стану.

Але поточна соціально-політична ситуація не скасовує загальної мети вищої освіти закріпленої у відповідних законах України, а саме – здобуття особою високого рівня наукових та/або творчих мистецьких, професійних і загальних компетентностей, необхідних для діяльності за певною спеціальністю чи в певній галузі знань.

І стратегічним напрямом у досягненні цієї мети є орієнтація на компетентнісний підхід та ефективне його запровадження, який спонукає до пошуків нових підходів у підвищенні професійного та загальноосвітнього рівня підготовки майбутніх спеціалістів, конкурентоспроможних на сучасному ринку праці.

Але новітня філософія освіти вже давно спрямована на розвиток не лише професійних якостей (hard skills) майбутнього спеціаліста, а також на активне формування духовного світу особистості, які знаходять своє відображення у формі м'яких, не професійних, особистісних якостей (soft skills).

Об'єктивна реальність сучасного суспільства така, що «чистий спеціаліст» – обмежений у можливостях своєї реалізації. Але це не питання заниження вимог до професійних якостей (hard skills), це питання підвищення уваги до формування якостей не професійних характеру (soft skills) до ключових компетенцій яких відносять: а) комунікативність; б) командна робота; в) креативність; г) критичне мислення.

Одним з найбільш перспективних напрямків розвитку творчих здібностей особи, таких необхідних сучасному фахівцю, є проблемне

навчання. Процес творчості включає, перш за все відкриття нового: нових об'єктів, нових знань, нових проблем, нових методів їх рішення, нестандартного мислення. У зв'язку з цим проблемне навчання як творчий процес представляється у вигляді рішення нестандартних науково-методичних задач і нестандартними методами. Якщо тренувальні завдання пропонуються такими, що слугують для закріплення знань і напрацювання навичків, то проблемні завдання – це завжди пошук нового способу рішення.

Істотна ознака проблемного навчання – це специфічно організована діяльність студента, побудована з урахуванням умов, цілепокладання і принципів проблемної діяльності педагога та конкретного змісту навчання.

Проблемне навчання в сучасних умовах воєнного стану і організації навчального процесу в змішаній або дистанційній формі, як інноваційна технологія не втрачає своєї актуальності. І в залежності від того яка мета ставиться педагогом в якості основної – це може бути засвоєння студентами знань, вмінь та навичок, коли педагог керує і спрямовує процес розв'язання проблемних ситуацій, і за рахунок збільшення самостійності і персоналізації отриманих знань вони в більшій ступені засвоюються студентами ніж при пояснювально-ілюстративних і репродуктивних методах, а навчальний процес активізується за рахунок збільшення інтересу з боку студентів поєднанням синхронного і асинхронного дистанційного навчання. А головне – проблемне навчання перетворюється в методіку не лише викладання навчального матеріалу в цілому, а й основою творчого розвитку студентів, розвитку їх (soft skills), коли викладач використовує проблемні ситуації, які з самого початку не мають однозначної відповіді, тим самим сприяє розвитку творчо-пошукового потенціалу здобувачів освіти віддаючи їм навчально-пізнавальну ініціативу.

Отже, проблемне навчання – це тип навчання, при якому викладач, систематично створюючи проблемні ситуації і організовуючи діяльність студентів на вирішення навчальних проблем, забезпечує оптимальне поєднання їх самостійної пошукової діяльності із засвоєнням готових

алгоритмів пошуку. Результатом даного типу навчання є формування інтегрованої особистості майбутнього фахівця, що відповідає сучасним потребам часу.

УДК 377. 8:81-028.31(043.2)

МОВЛЕННЯ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЯК ЗАСІБ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Любов Слабінська

Красноградський педагогічний фаховий коледж КЗ «ХГПА»ХОР

Сучасні заклади освіти потребують конкурентоспроможних компетентних учителів, які розуміють стратегічні цілі педагогічної діяльності, володіють ґрунтовними знаннями, дієвим інструментарієм для практичної реалізації освітніх завдань, бездоганною культурою мовлення.

Важливою складовою професійної компетентності майбутнього вчителя є мовленнєва компетентність, яка виявляється у свідомому спілкуванні між учасниками освітнього процесу, що формується й актуалізується в умовах безпосередньої їх взаємодії. Під мовленнєвою компетентністю вчителя розуміємо об'єктивну ознаку його готовності до професійно-педагогічної діяльності та майстерності, здатність будувати власну комунікативну поведінку відповідно до реальних ситуацій спілкування, передусім професійних. Мовлення вчителя – показник його професійної культури, компетентності, засіб самовираження й самоствердження в педагогічній діяльності.

Ефективно формувати структурні елементи та компоненти мовленнєвої компетентності майбутніх фахівців дозволяє використання активних групових форм і методів навчання, таких як ігрові комунікативні вправи: навчальні дискусії, конкурси, олімпіади, інтерв'ю, науково-практичні конференції, діалог (наприклад, обмін враженнями про проходження педагогічної практики в інтернет-форумі, web-семінарі), метод «круглого столу» та ін. У процесі рольової гри на заняттях під час уживання лексичних, граматичних форм відбувається одночасне оволодіння мовним матеріалом і мовною діяльністю,

тим самим забезпечуючи розвиток різних видів мовленнєвої компетентності. Найрезультативнішими формами розвитку мовленнєвої компетентності здобувачів освіти педагогічного фахового коледжу є підготовка та проведення навчально-тренувальних занять, тренінгів, захистів курсових, дипломних робіт, наукових проєктів, матеріалів педагогічної практики, презентацій. Важливе місце у формуванні мовленнєвої компетентності займає робота з текстом будь-якого характеру. У процесі обговорення формується вміння слухати та мати повагу до будь-якої думки. Треба вміти самому та навчити дітей уважно читати художню, наукову, технічну, публіцистичну літературу.

На формування мовленнєвої компетентності здобувачів освіти продуктивно впливає розвиток й удосконалення вербальних видів мовлення, а саме: монологічне (монологічна комунікація майбутніх фахівців на заняттях українськомовних дисциплін: сучасна українська мова, українська мова за професійним спрямуванням, основи культури і техніки мовлення значно збагачує словниковий запас, сприяє більш вільному висловленню власних думок, дозволяє формування мовленнєвих знань, умінь і навичок при виголошенні монологів і зв'язних текстів), діалогічне (діалогічна комунікація майбутніх учителів початкової школи сприяє збагаченню словникового запасу від інших учасників мовленнєвої діяльності, розвиває логіку мислення й висловлення власних думок у процесі їх обміну, навчає вирішувати суперечки та конфлікти). На відміну від письмового мовлення, усне є більш емоційною, спонтанною, вільною комунікацією, тому сприяє збагаченню фонетичного, лексичного, фразеологічного, стилістичного, риторичного запасу майбутнього педагога та розвиває його мовленнєву компетентність. Майбутній фахівець повинен знати мову на лексичному, фонетичному, синтаксичному, граматичному рівнях, адже формування мовної, мовленнєвої, лексичної, комунікативної та інших компетентностей у процесі навчання має вплив на результативність професійно-мовленнєвої діяльності.

Отже, професійно-мовленнєва компетентність майбутнього вчителя початкової школи – це оволодіння педагогом усіма видами компетенцій,

відчуття мови, вільне володіння та професійні знання рідної мови, допитливість, цілеспрямованість, творчість, ініціативність, постійне самовдосконалення, саморозвиток.

УДК 372.8

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ПРИКЛАДНОЇ МЕХАНІКИ В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД ОСВІТНІХ ПРОГРАМ

Максим Сліпченко, Сергій Скофенко, Любов Каліберда

***Харківський державний професійно-педагогічний фаховий коледж
імені В. І. Вернадського***

Вивчення прикладної механіки є обов'язковим для майбутніх фахівців з технічного напрямку. Але за браком часу, виділяється на вивчення дисципліни необхідно розставляти акценти, що пов'язані зі спеціальністю чи освітньо-професійною програмою (ОПП) майбутнього фахового молодшого бакалавра. Так при всьому бажанні неможливо ґрунтовно надати інформацію за всіма темами, і треба обирати, що залишити для самостійної роботи. Цей вибір неможна робити формально та зміст робочих програм з різних ОПП не повинен бути однаковий.

Розглянемо відмінність на прикладі ОПП «Будівництво та експлуатація будівель та споруд» та «Транспорт». Вочевидь, що при викладанні дисципліни для будівельників більшої уваги треба приділити вивченню статички та розрахункам на міцність, а от для ОПП «Транспорт» більш уваги треба приділити розділам кінематика та динаміка. При цьому слід зауважити, що для таких ОПП як «Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології» вкрай необхідно надати хоча б початкові знання з розрахунку механізмів та методів їх створення.

Таким чином, при розробці робочої програми дисципліни, викладач повинен враховувати особливості ОПП та усвідомлювати майбутньою освітню траєкторію студента.

В практичних аспектах навчання слід приділяти увагу до подальшої можливості використання студентами у своїй роботі чи подальшому навчанні комп'ютерних програм, а також розв'язку оптимізаційних задач.

Для цього корисним є використання завдань, для яких студенту необхідно робити пошукову роботу та розв'язувати задачу з урахуванням, хоча б у першому наближенні, додаткових показників. Прикладом таких задач є розрахунок вала, коли студент обирає і матеріал і розраховує перетин валу не лише з умов міцності, а й з оглядом на капітальні та експлуатаційні витрати, умови використання та надійність.

Сучасні комп'ютерні програми дозволяють отримати результати розрахунків майже автоматично, але й тут слід зазначити, що використання потребує попередньої підготовки. Так, навіть, найсучасніша програма ANSYS при розрахунках на міцність вимагає вказати за яким методом проводити розрахунки, який матеріал обирати та інше. Невірно вказані параметри призводять до некоректного результату розрахунку. Таким чином, маючи потужний інструмент, не маємо адекватних результатів.

Аналогічна ситуація і з іншими програмами, що використовують у сучасних ВІМ-технологіях, які широко впроваджують у будівництво: незнання з окремих розділів механіки призводять до некоректних результатів обчислень. Як результат або початок руйнації споруд або завищена витрата матеріалів.

Таким чином отримання якісних і ґрунтовних знань з прикладної механіки залишаються актуальними і необхідним і в епоху цифрових технологій. А обґрунтований вибір тем, які будуть викладатися аудиторно, а які залишаться на самостійну роботу матимуть великий вплив на формування знань і навичок, здобутих в результаті навчання.

УДК 372.8

ВАЖЛИВІСТЬ ВІЗУАЛІЗАЦІЇ В ТЕХНІЧНИХ ДИСЦИПЛІНАХ НА ПРИКЛАДІ ВИКЛАДАННЯ ТЕПЛОТЕХНІКИ

Максим Сліпченко, Інна Шашко, Олександр Костира

Харківський державний професійно-педагогічний фаховий коледж

імені В. І. Вернадського

Викладання дисциплін різного спрямування вимагає акцентування на різних способах донесення інформації та її закріплення. Це може бути і

диспути і групові обговорення й інші види, але при викладенні технічних дисциплін найкраще проявляє себе візуалізація та натурні експерименти. Студент, який навчається на технічних спеціальностях з недовірою відноситься до формул та залежностей які даються без виведення, а найкраще сприяє те в достовірності чого може переконатись власноруч. Саме з цих причин з більшості фундаментальних та прикладних дисциплін програмою передбачено проведення лабораторних робіт. Але для підтвердження кожного теоретичного положення чи залежності необхідно занадто багато експериментів, що неможливо виконати за час навчання. На другому місці за наочністю знаходиться візуалізація тих теоретичних положень чи залежностей, інформацію з яких необхідно донести учню.

В умовах дистанційного навчання проявляються як слабкі так і сильні його сторони. З недоліків – це неможливість студентів безпосередньо провести дослід, а переваги – можливість використання відео презентацій, що знаходяться в вільному доступі в мережі чи зняті безпосередньо викладачами.

Так зі свого екрану студент не може переконатись в тому які існують способи передачі тепла. В цьому випадку викладачеві необхідно навести приклади, пов'язані з життєвим досвідом студента. Але й у цьому випадку візуалізація дасть найкращі результати. Сприяють цьому використання навчальних ілюстративних матеріалів. Маючи доступ до таких матеріалів, вчитель може продемонструвати дослід, який проведений з застосуванням спеціального обладнання і додати потім свої роз'яснення.

Так експеримент з випромінюванням сяючої енергії достатньо легко проілюструвати учням на прикладі їх тактильного сприйняття тепла на сонці або в зоні дії обігрівача зі спіраллю розжарювання. Але проведення вимірювань вже вимагає наявності спеціального обладнання. А доведення розповсюдження тепла і нерозповсюдження «променів холоду» вже неможливо без спеціального обладнання. В той же час на поміч вчителю приходить знятий ролик в мережі інтернет, що надає змогу студентам отримати відповідні знання і переконатись в достовірності теорії.

Так як в сучасному світі проведення натурних експериментів є доволі складним і витратним процесом, то для візуалізації результатів розрахунків доречно використовувати прикладні комп'ютерні програми. Їх перевага в тому, що вони одразу надають змогу інтерпретувати результатів розрахунку, робити їх оцінку та вносити зміни до вихідних параметрів. Наприклад розміщення батарей опалення, їх кількість та вид з урахуванням ефективності при різній конфігурації та температурі теплоносія можна прорахувати за допомогою одного із модулів програми ANSYS, а результати візуалізувати. Розподіл температурних полів буде наочним і зрозумілим не тільки для спеціалістів, а й для кінцевого споживача. Аналогічну візуалізацію дають і спеціалізовані пристрої – теплові зори, що використовують професійні будівельники, що обстежують тепловтрати будівель. Кольорова диференціація температури при цьому покращує сприйняття інформації.

Таким чином, використання відеоряду, ілюстрацій, картинок і фото, а також візуалізація результатів обчислення суттєво покращують сприйняття та засвоєння матеріалу при викладанні як теплотехніки, так і дисциплін технічного спрямування в цілому.

УДК 377.1

ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ФАХОВИХ МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Олександр Сметанкін

Харківський комп'ютерний фаховий коледж (ХКФК)

В реаліях сьогодення самоосвіта здобувачів освіти стає важливим складником професійної підготовки, тому що для безпечного освітнього процесу в умовах воєнного стану широко запроваджено дистанційну форму навчання [1, с. 31; 2, с. 135].

Основними завданнями самостійної роботи студентів є такі: визначення вимог та умов, необхідних для організації самостійної навчальної роботи студентів; сприяння формуванню навичок самостійної роботи з опрацювання та засвоєння навчального матеріалу, виконання індивідуальних завдань із

навчальних дисциплін (курсів роботи, індивідуальні навчально-дослідні завдання, презентації тощо); сприяння оволодінню сучасними технологіями навчання (комп'ютерними, мультимедійними, інтернет-ресурсними тощо); системне й послідовне вироблення навичок ефективної самостійної професійної (практичної та теоретичної) діяльності, формування у студентів самостійності й ініціативності під час пошуку та набуття знань.

Отже, впровадження самостійної роботи студентів є ефективним прийомом, який надає можливість майбутньому фахівцю наблизитись до реалій професійної діяльності, збагатити власний практичний досвід, сформувати навички роботи самостійно та в колективі.

Список використаних джерел та літератури:

1. *Мар'єнко М., Сухих А.* Організація навчального процесу у ЗЗСО засобами цифрових технологій під час воєнного стану. Український Педагогічний журнал. 2. 2022. С. 31–37.
2. *Мала І.* Дистанційне навчання як дієвий інструмент управлінської освіти. Вчені записки Університету «КРОК». 2(66). 2022. С. 132–151.

УДК 377.1

ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS НАВИЧОК ЗДОБУВАЧІВ КОЛЕДЖУ

Ігор Смирнов, Леонід Ровенський

Харківський механіко-технологічний фаховий коледж

імені О. О. Морозова

Наслідки військової агресії вносять свої корективи до організації освітнього процесу. Технології дистанційного навчання надають інструменти, але відсутність живої комунікації, емоцій не замінять. Маючи досвід навчання в ковідний період, студенти були потенційно підготовлені до дистанційної освіти, але виникли інші проблеми, до яких ні студенти, ні викладачі не були готові – забезпечення безпечних умов організації освітнього процесу, залежність від перебоїв енергетичній системі, інтернету. Однак освітній процес триває, хоч і вимагає відповідних нововведень і конкретних змін.

Актуальним залишається питання формування вмінь та навичок, які є базою для повноцінного розвитку студента, його успішної самореалізації в подальшому навчанні і професійної діяльності. Сьогодні в конкурентній боротьбі перемагає той, хто вміє аналітично і креативно мислити, швидко приймати рішення, працювати в команді, планувати пріоритети, має комунікативні навички, тайм-менеджмент, емоційний інтелект, когнітивну гнучкість, медіаграмотність, стійку психіку, схильність до самовдосконалення та саморозвитку. Тобто, комплекс soft skills навичок, які в умовах воєнного стану виявилися найбільш затребуваними здобувачами передвищої освіти. Soft skills – це гнучкі, універсальні, надпрофесійні навички, які корисні в різних професіях і допомагають будь-яким фахівцям у будь-якій галузі адаптуватися до змін, підлаштовуватися під ситуацію та бути затребуваними.

До коледжу вступають здобувачі з доволі різним рівнем сформованості навичок, необхідних для навчання та майбутньої професійної діяльності. Більшість здобувачів неповнолітні і не готові до викликів самостійного життя. Треба, щоб в процесі навчання вони, виконуючи навчальні завдання, беручи участь у громадському житті коледжу, виховних заходах формували необхідні навички самоорганізації, самореалізації, комунікації, креативного мислення, емоційного інтелекту, командної роботи тощо.

У сучасному світі інформації володіння якимись професійними знаннями та навичками (hard skills) – статично, адже вони швидко застарівають. Набагато важливіше навчити студентів знаходити необхідну інформацію в потрібний час.

Результати досліджень Гарвардського Університету та Стенфордського Дослідницького Інституту вказують, що внесок soft skills у професійну успішність співробітника складає 75-85%, тоді як hard skills - тільки 15-25%.

Тобто, треба виробляти та розвивати у студентів наступні вміння та навички:

- вміння презентувати себе, ідею, проект, бути цікавим співрозмовником;
- вміння формулювати та ставити питання, доводити фактами, нешаблонно мислити;
- вміння слухати і чути, приймати чужу точку зору та визнавати себе не завжди правим;
- вміння працювати в команді, розуміти свою роль та неухильно її грати;
- вміння ставити і досягати поставленої мети. Чітко поставлена мета – це 50% успіху, решта 50% – це завзятість, праця та позитивне мислення;
- вміння надихатися новими ідеями, організувати людей;
- вміння брати на себе відповідальність, постійно вчитися і прагнути сумлінно виконувати свої обов'язки;
- навички самоорганізації та самодисципліни;
- навички вирішувати конфлікти, бути собі третьою стороною у конфлікті при намаганні його вирішити;
- мати активну життєву позицію та позитивну емоційну установку.

Умови щодо покращення процесу формування м'яких навичок здобувачів коледжу в умовах військового стану наступні: усвідомлення важливості формування soft skills, збільшення заходів щодо активізації мотиваційної сфери, орієнтація на пріоритетність освітньої діяльності, підвищення якості навчального процесу за рахунок впровадження доцільних інноваційних методів і прийомів, толерантного ставлення викладачів до здобувачів коледжу.

МАЙНДМЕПІНГ ЯК ІННОВАЦІЙНИЙ МЕТОД ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ФІЛОСОФСЬКИХ ЗНАНЬ»

Ольга Смолянова

Лозівська філія Харківського автомобільно-дорожнього фахового коледжу

Одним із доступних інноваційних методів навчання, за допомогою якого можна зацікавити студентів, максимально спростити та структурувати навчальний матеріал є майндмеппінг.

Майндмеппінг (ментальні карти, інтелектуальні карти, карти пам'яті) – це потужний інструмент для систематизації та візуалізації великих обсягів інформації. Це техніка візуалізації думок, творчих ідей та їх взаємозв'язків, що поєднуються в одному зображенні.

Зазвичай майндмеппінг виглядає як центральне слово або поняття, оточене гілками, які представляють підпорядковані або пов'язані ідеї. Кожна гілка може мати свої власні підгілки, утворюючи ієрархію ідей. Готову ментальну карту слід читати за годинниковою стрілкою.

Зараз існує багато безкоштовних програм та сервісів, які дозволяють створювати ментальні карти під час онлайн навчання. У своїй роботі використовуюю *coggle.it*, *popplet*, *MindMeister*, *XMind*, *FreeMind*.

При викладанні дисципліни «Основи філософських знань» ментальні карти використовую на різних етапах заняття: під час пояснення нового матеріалу або його закріплення, як результат будь-якої дослідної роботи, або як частину випереджального домашнього завдання чи самостійної роботи. Створення ментальних карт під час занять впливає на розвиток філософського мислення та формування світоглядних підходів у вирішенні філософської проблематики.

Сьогодні ментальні карти стають дедалі популярнішими серед викладачів та студентів. Наприклад, ефективним є застосування майндмеппінгу для викладачів, адже в процесі підготовки до занять педагоги розвивають та вдосконалюють свої професійні навички та модернізують і поліпшують навчальний матеріал.

Під час онлайн-лекцій ментальні карти дозволяють студентам швидше та цікавіше опрацювати великі обсяги навчального матеріалу, який за допомогою візуалізації легше зрозуміти та запам'ятати. Протягом заняття ментальна карта доповнюється роздумами та ідеями студентів, що дозволяє сформувати якісний контент лекційного матеріалу. Окрім того, зникає поняття так званого «читання» лекцій, яке наразі, як свідчить практика, стало неефективним. Під час семінарських занять, що проводяться онлайн, часто буває важко зосередити увагу всіх студентів, оскільки презентації їхніх одногрупників не завжди викликають у них інтерес. Використання ментальних карт у поєднанні з методом мозкового штурму, дозволяє опитати більше студентів і це покращує якість сприйняття інформації. Крім того, майже всі додатки для створення ментальних карт мають функцію групового створення карти. Тобто над однією картою може одночасно працювати група студентів під керівництвом викладача. Таким чином, візуалізація відповідей одного студента або групи студентів дозволяє покращити здатність запам'ятовування нового матеріалу.

Створення ментальної карти з будь-якої філософської теми також, може бути різновидом самостійної роботи. Студент здійснює пошук, самостійно відбирає матеріал, обирає спосіб побудови ментальної карти, і це дозволяє йому розвивати свої творчі здібності та візуалізувати тему для кращого засвоєння і розуміння. Вважаю, що ментальні карти можуть суттєво покращити процес навчання та стати сучасним доповненням до заняття, адже ментальна карта легко сприймається студентами, оскільки містить як вербалізацію, так і візуалізацію.

Таким чином, запропонований метод майндмеппінгу має одну важливу перевагу – інтерактивність. Вона дозволяє студентам брати активну участь у навчальному процесі, ставити запитання та отримувати більш детальну та зрозумілу інформацію.

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ПІДТРИМКА КУРСОВОГО ПРОЄКТУВАННЯ

Анна Сомова, Росиця Шворак

ВСП «Харківський комп'ютерно-технологічний фаховий коледж

НТУ «ХПІ»

Студентські курсові проекти завжди вимагають великих зусиль, креативності та часу як з боку студента, так і з боку викладача. Багато студентів стикаються з численними труднощами під час розробки та виконання проєктів. Серед основних труднощів курсового проєктування у напрямках програмної інженерії та комп'ютерних наук варто виділити генерацію та вибір ідеї, створення першої життєвої ітерації продукту, візуальне оформлення, обробку текстової частини, а також тестування та валідацію. Як можна покращити цей процес та спростити життя всім учасникам? Відповідь – штучний інтелект.

За даними опитування, більшість студентів визнали, що вибір ідеї для курсового проєкту – це одна з найскладніших задач, особливо, коли немає ніяких обмежень на тип продукту та технології програмування. Штучний інтелект (ШІ) допомагає швидко отримати перелік ідей, які відповідають інтересам та можливостям студентів та мають потенціал. Можна навіть попросити штучний інтелект вибрати ідею за тебе за різноманітними критеріями.

Наступним етапом є створення першої життєвої ітерації продукту, або MVP. За досвідом попередніх років було визначено, що цей етап завжди затягується, бо існує проблема з недостатністю знань у тій технології, яку обрав студент. Штучний інтелект може допомогти швидко розробити MVP, навіть за умови обмалі знань в обраній області програмування. ШІ може генерувати код або використовувати інші інструменти для створення функціонального прототипу студентського проєкту.

Поточного року була спроба нав'язати використання штучного інтелекту під час проєктування саме для створення першої ітерації продукту, щоб всі якомога швидше отримали першу демонстраційну версію. Спочатку не всі

студенти сприйняли ідею, були протиріччя, що краще написати все самому з нуля. Але у процесі виявилось, що майже всі використовували цю технологію для створення MVP. Слід зазначити, що завдяки коду від ШІ, студенти також тренують свої навички з розуміння чужого коду та приймають гарні патерни з найменування змінних, функцій тощо.

Додатковою проблемою студентських проєктів є візуальне оформлення. Багато часу студенти витрачають на створення візуальної частини, такої як дизайн сторінки, меню, персонажі ігор, але все одно зовнішній вигляд проєктів залишається не дуже привабливим, а студенти дуже чутливими до його критики. Генератор штучного інтелекту для перетворення тексту в зображення може створити професійний дизайн за допомогою генерації зображень, вибору кольорів та стилів, що відповідають темі проєкту. Таким чином, студенти і викладачі отримують стильні проєкти замість непорозуміння.

Створення текстового опису та обґрунтування використання певних технологій у проєкті також може бути задачею, що вимагає зусиль на створення і перевірку. Мовна модель з навчанням може генерувати грамотний текст для розділів курсової записки й підбирати дані та джерела для обґрунтування використання конкретних технологій у проєкті.

Останнім важливим етапом є тестування та валідація проєкту. За допомогою штучного інтелекту можна розробити покриття продукту тест-кейсами та чеклистами, виявити помилки та недоліки, а також забезпечити валідацію вашого продукту згідно з вимогами та стандартами.

Якщо не можемо запобігти використанню штучного інтелекту, то ми повинні бути готові до його очолення. Штучний інтелегент допомагає студентам автоматизувати процеси, покращує результати та економить час, тому важливо вивчити його потенціал та інтегрувати в навчальний процес для отримання цікавих та різноманітних курсових проєктів.

ВПЛИВ МУЗИКИ НА РОЗВИТОК І ФОРМУВАННЯ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ

Ірина Сорокіна

КЗ «Харківський фаховий вищий коледж мистецтв» ХОР

«Емоції – одна з речей, які роблять моє життя вартим того, щоб жити».

(Одне з питань тесту Шутте (SREIT) на встановлення коефіцієнту емоційного інтелекту)

Емоційний інтелект (EI) – це група ментальних здібностей, які беруть участь в усвідомленні та розумінні власних емоцій та емоцій оточуючих. Тобто допомагають успішно діяти за будь-яких обставин. Сьогодні такі навички прийнято виокремлювати як «гнучкі або м'які навички, або за англійською вимовою «soft skill». Люди з високим рівнем цього інтелекту добре розуміють почуття та ефективно керують своєю емоційною сферою; вони є тими людьми, з якими легко комунікувати і співпрацювати: коли люди з високим емоційним інтелектом відправляють електронне повідомлення, вони отримують відповідь, коли їм потрібна допомога, вони її знаходять. Оскільки така людина чутлива до інших і до себе, вона здатна пережити життєві ситуації та кризи набагато легше, ніж людина, що схильна до агресії чи самоізоляції.

У процесі музичного виховання та розвитку музичних здібностей важливе місце належить здатності музичного співпереживання, емоційного відгуку на музику, який проявляється через здатність емоційно розрізняти ладові функції звуків мелодії, через музично-ритмічне почуття емоційної виразності музичного ритму та його точне відтворення.

Науковці музичного мистецтва визначають, що музичні здібності розвиваються саме на базі єдності емоційного відгуку на музику та слухового компонентів, що, в решті-решт, формує музичну здатність переживати, розрізняти, уявляти і відтворювати музичні фрази й ритми, а здатність

відповідного переживання музики стає проявом універсальної властивості людини, – емоційної чутливості.

Формуючи музично-емоційне сприйняття, як життєву та фахову компетентність, пропонуючи до прослуховування музичні твори різного характеру, викладач також формує відповідний емоційний стан. Такий метод контрастних співставлень, збільшить якісний показник активності емоційного стану, мислення, уяви, спонукає до осмислення своїх вражень (когнітивна складова емоційного інтелекту). В той же час, застосування методу уподібнення характеру звучання буде сприяти активізації творчих дій у процесі прослуховування музики (адаптаційна складова EI).

Музика – це не лише приємний відпочинок, але і вражаючий вплив на наш мозок та емоційний стан: задіяні мозкові центри емоцій активуються, викликаючи відчуття радості, смутку чи захвату, регулюючи настрій та емоційний стан (емоційна складова EI); прослуховування ритмічної позитивно впливає на моторні навички та реакцію на зовнішні подразники, а гра на музичному інструменті взагалі спонукає мозок до синхронізації рухів правої та лівої руки у часі, що позитивно впливає на розвиток нейронних зв'язків між півкулями. Сьогодні, коли кожна людина щодня має переживати стресові ситуації, музика стає дієвим засобом для полегшення фізичних та психічних страждань. Звуки можуть впливати на хімічний склад нашого мозку, допомагаючи знижувати рівень стресу та покращувати психічне здоров'я (музикотерапія).

Дослідники даного явища стверджують, що прослуховування музики є ефективним інструментом для заохочення емоційного вираження, соціальної взаємодії та розслаблення. Але, водночас, психо-емоційний відгук на музику прямопропорційно буде залежити від особистих уподобань і досвіду людини, від її поточного емоційного стану або настрою.

Отже, музика – це невичерпне джерело емоцій та натхнення, інструмент для виховання та формування музичних здібностей, мелодійний та

милозвучний прийом лікування нашого мозку, а емоційний інтелект розширює уявлення про те, що означає бути розумним.

УДК 378.14

ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ВІРТУАЛЬНИХ ЛАБОРАТОРІЙ НА ЗАНЯТТЯХ З РАДІОТЕХНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА

Світлана Сотнікова, Валерій Роменський

***Відокремлений структурний підрозділ «Харківський фаховий коледж
інформаційних технологій Національного аерокосмічного університету
ім. М.Є. Жуковського Харківський авіаційний інститут»***

Сьогодні адаптує під нову реальність моделі, концепції та інструментарій для викладання радіотехнічних дисциплін. Діджиталізація навчання проходить вже досить довго, однак вона ніколи ще так широко не застосовувалася з педагогічною метою, як зараз. Для проведення онлайн занять з радіотехнічних дисциплін, крім безпосередньо ЕОМ, використовується спеціально створене програмне забезпечення, яке організовує зміну параметрів моделі чи схеми та унаочнює процеси на екрані комп'ютерного монітора. На сьогодні є значна кількість таких програмних продуктів: Micro-Cap, NI Multisim, Electronics Workbench, OrCAD, Protel, P-CAD, LabVIEW тощо.

Лекції з радіотехнічних дисциплін з використанням зазначених програм стають мультимедійними – більш інформативними та наглядними, сприяють глибшому розумінню матеріалу студентами. На лекціях в онлайн режимі демонструється побудова моделей ланцюгів і за допомогою відповідних віртуальних приладів організується їх робота.

Студенти, здійснюючи збір схеми з її елементів, підключення до неї вимірювальних приладів, завдання параметрів генераторів і установку режимів на панелях вимірювальних приладів, отримують результати вимірювань у звичній для них формі завдяки зображенню на дисплеї комп'ютера знайомих приладів, таких як амперметр, вольтметр, мультиметр, генератор сигналів, осцилограф.

Віртуальна лабораторія відкриває для навчальних закладів найширші можливості вдосконалення процесу набуття студентами знань та розвитку методів експериментального дослідження. Віртуальні лабораторні роботи дають можливість отримувати реальні умови для виконання експериментальних завдань.

При вивченні нових тем через навчальне моделювання в умовах віртуальної інформаційно-освітньої лабораторії у студентів активізується самостійна діяльність у засвоєнні нових навичок, формується вміння самостійно знаходити варіанти вирішення завдань, що виникають у процесі навчання. Таким чином здобувачі освіти готові застосовувати отримані знання на практиці.

Використання віртуального електротехнічного лабораторного практикуму дозволяє вивчати складні електротехнічні процеси навіть в тих випадках, коли проведення реального експерименту неможливе; вивчати процеси в динаміці; задавати будь-які умови проведення експерименту й параметри досліджуваної системи об'єктів, не побоюючись за її стан, а також безпеку і збереження компонентів моделюючої установки.

Запровадження комп'ютерних технологій під час моделювання електричних кіл дозволяє підвищити електротехнічну підготовку здобувачів освіти та інформаційно-технологічну компетентність студентів.

УДК 377.1

НЕФОРМАЛЬНА ОСВІТА В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Олена Степаненко

Харківський автотранспортний фаховий коледж

Освіта в Україні є складним за змістом, сутністю і призначенням утворенням. Вона передбачає різні прояви, включає різноманітні напрями і охоплює певні види. Види освіти є динамічним угрупованням, що перебуває у постійному взаємозв'язку й розвитку та характеризується сукупним оновленням не лише змісту, але й внутрішньої будови.

Змінюється сутність поняття «освіта», адже сучасні можливості практично необмежені ні у часі, ні у просторі. Вже достатньо тривалий час здобувачі освіти навчаються і здобувають нові вміння, навички і знання не лише у традиційному, звичному форматі (формальна освіта), а все більше за межами звичних форм. Досить великої поширеності набувають елементи освітнього процесу через здобуття важливих знань під час участі у діяльності громадських організацій чи у віртуальному просторі завдяки Інтернету та мобільним пристроям як індивідуально, так і колективно. Глобалізаційні та реформаційні процеси, за яких технології дозволяють окремим особам здобувати знання різними способами, зокрема, через відкриті освітні ресурси і на відстані, неформальне та інформальне навчання набуває все більшої ваги і значення.

Неформальна освіта – це освіта, яка здобувається, зазвичай, за освітніми програмами та не передбачає присудження визнаних державою освітніх кваліфікацій за рівнями освіти, але може завершуватися присвоєнням професійних та/або присудженням часткових освітніх кваліфікацій. До сфери неформальної освіти належать індивідуальні заняття під керівництвом тренерів чи репетиторів, тренінги та короткотермінові курси, що переслідують практичні короткострокові цілі. Неформальна освіта не має вікових, професійних чи інтелектуальних обмежень щодо учасників, нерідко не обмежується часовими рамками. Заклади чи організації, що займаються неформальною освітою, зазвичай не присуджують кваліфікацій і не проводять формального оцінювання навчальних досягнень учасників. У цьому секторі найчастіше застосовують інноваційні підходи, апробують новаторські методики та технології навчання. Розширення застосування неформальної освіти може бути корисним: а) для суспільства в цілому (сприяння демократизації, розвитку громадянського суспільства, громадської активності та лідерства; вирішення проблеми дозвілля молоді та осіб похилого віку); б) для формальної освіти (можливість гнучко та швидко реагувати на потреби ринку праці та послуг, задовольняючи вимоги здобувачів освіти, робітників та

роботодавців і доповнюючи освітні пропозиції; зростання мотивації учасників навчально-виховного процесу, їх особистісної зацікавленості); в) для учасників (можливість самовдосконалення та виховання самооцінки; розвиток громадянських навичок; виховання почуття причетності, солідарності; оптимальне поєднання свободи і відповідальності; можливість самостійного вибору часу, місця та тривалості навчання).

Неформальна освіта – це будь-які практики освітньої діяльності поза межами організованих освітніх закладів, які доповнюють формальну освіту. Вони забезпечують швидке та вчасне отримання знань відповідно до потреб тут і зараз. Неформальна освіта допомагає розвивати навички, потрібні для соціально та економічно активного громадянина країни.

Це насамперед різноманітні курси, як короткострокові, так і довгострокові, майстер-класи або семінари, онлайн-освіта чи професійні стажування. Такі види роботи допомагають не тільки здобувати новий досвід, а й у короткий термін опановувати нові навички. Неформальна освіта – логічне і важливе доповнення формальної.

Сьогодні жоден із видів освіти самостійно не може задовольнити всі потреби людей у знаннях, навичках та вміннях. У меморандумі Неперервної освіти Європейського Союзу йдеться про те, що континуум неперервної освіти робить формальну та неформальну освіту рівноправними учасниками процесу навчання. Саме поняття неформальної освіти виникло всередині ХХ століття.

У 70-х роках американський вчений Філіп Кумпс написав дослідження про кризу тогочасної освіти. Він дійшов до висновку, що вже на той момент людство накопичило стільки знань, що за 10 років навіть поверхнево здобувачі освіти не мають змоги охопити весь необхідний базис. Окрім того, світ розвивається надто швидко. Саме тому починає розвиватися концепція неперервного навчання. В її основі принцип прагнення людини до самоосвіти і розвитку протягом всього її життя.

Ми звикли, що навчання – це про відвідування школи, університету чи коледжу. Сьогодні ж ми маємо безліч можливостей, які допомагають нам

здобувати нові знання протягом усього життя. Один із способів забезпечити таке навчання – неформальні практики освіти.

Проходження онлайн-курсів – це один із найпопулярніших і найдоступніших типів неформальної освіти. В Україні неформальна освіта охоплює такі галузі: позашкільну освіту, післядипломну освіту та освіту для дорослих, громадянську освіту, яка базується на діяльності громадських організацій, учнівське та студентське самоврядування та різноманітні освітні ініціативи. Неформальна освіта не має вікових, професійних чи інтелектуальних обмежень щодо учасників.

Вважаю, що саме таке поєднання людей з різним досвідом дозволяє ефективно вчитися співпраці і взаєморозумінню. До переваг неформальної освіти варто віднести: добровільність і доступність кожному, гнучкість, сприяє розвитку соціалізації та швидкому засвоєнню нової та актуальної інформації.

Хочу навести приклад декількох організацій, що можуть запропонувати цікавий досвід для здобувачів освіти рівня молодшого бакалавра.

Почнемо з Агентів змін при Малій Академії Наук України. Цей проєкт, орієнтований на активних здобувачів освіти, які мають бажання засновувати та розвивати ініціативи, спрямовані на вдосконалення життя своєї громади.

Щороку туди безкоштовно відбирають 125 учасників, які протягом кількох днів відвідують заняття. Усі заняття проходять в ігровій та творчій атмосфері з досвідченими тренерами і запрошеними лекторами.

Подібний освітній напрям також має організація «Кактус» – Community Action Ukrainian Style. Її мета – заохочення соціальної відповідальності серед молоді. Вони організують форуми, семінари, мають програму менторства, яка допомагає молоді реалізувати їхні власні проєкти.

«Будуємо Україну разом» або ж коротко – БУР – волонтерська програма, яка через спільну працю, подорожі та неформальну освіту об'єднує українську молодь. У 2014-му вони починали як акція відновлення будинків на Сході України, пошкоджених під час війни. Сьогодні ж вони пропонують багато

різноманітних заходів, покликаних посилювати громадянську позицію в української молоді.

До особливих переваг неформальної освіти варто віднести те, що фактично її може організувати будь-хто, хто має час і знання, якими прагне поділитися, зокрема і молодь. Наприклад, це може бути організація шкільного чи студентського кіноклубу, у якому однодумці не тільки разом переглядають кінострічки, а й аналізують та обговорюють їх з погляду кіномистецтва. Також це можуть бути розмовні клуби іноземних мов, дискусійні клуби чи гуртки з ораторського мистецтва. Перевага неформальної освіти у тому, що вона не обмежується формальними списками освітніх програм, а відкрита до будь-яких ініціатив, для будь-кого, хто може і хоче допомогти іншим розвиватися.

Підсумовуючи хочу зазначити – неформальна освіта є невід'ємною частиною сучасного освітнього процесу, особливо у контексті дистанційного навчання. Для здобувачів освіти рівня молодшого бакалавра вона стає ключовим інструментом для розширення горизонтів, розвитку м'яких навичок, адаптації до змін та підвищення конкурентоспроможності. Неформальна освіта може допомогти здобувачам освіти адаптуватися до змін, що пов'язані з вимушеними умовами дистанційної освіти, вдосконалюючи їх уміння інформаційної грамотності та технологічної довіри.

Випускники, які активно використовують можливості неформальної освіти, часто виявляються більш конкурентоспроможними на ринку праці. Вони не лише здобувають фахову компетенцію, але й розвиваються як всебічно розвинені особистості з широким спектром навичок. Тому важливо підтримувати ініціативи, що спрямовані на розвиток неформальної освіти серед молодого покоління.

**ПРАКТИЧНИЙ ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИКЛАДАННІ ДИСЦИПЛІН, ЩО ФОРМУЮТЬ
СПЕЦІАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ**

**Ірина Стрельнікова, Валентина Лавська, Тетяна Костяна
КЗОЗ «Харківський обласний медичний фаховий коледж» ХОР**

Організація якісного дистанційного навчання в умовах воєнного стану – складний і надважкий процес. Сьогодні неможливо уявити сучасну систему освіти без використання інформаційних технологій і глобальних інформаційних мереж.

Зручність та ефективність серед викладачів клінічних дисциплін та студентів коледжу довели системи електронного навчання Google Meet, Microsoft Teams, Zoom, Skype тощо. Однак навіть найсучасніше технічне обладнання не може замінити самого викладача. Підтримка позитивної атмосфери у навчальному процесі забезпечує підвищення ефективності співпраці викладача та здобувачів освіти. Викладач, стає не стільки джерелом інформації, скільки організатором, консультантом, тьютером та фасілітатором; спрямовує роботу в потрібне русло, створює сприятливий психологічний клімат у групі, допомагає виправити помилки [1].

В умовах фахової передвищої освіти існує безліч можливостей для реалізації засвоєння відповідної системи знань, особливо при вивченні дисциплін, що формують спеціальні компетентності. Дедалі актуальнішою стає інтерактивна лекція, яка дозволяє поєднати керуючу роль викладача з високою активністю студентів на основі використання сучасних інтерактивних технологій. У процесі діалогічного навчання студенти вчаться зважувати альтернативні думки, приймати продуктивні рішення, активно співпрацювати один з одним.

Сьогодні разом з традиційними формами і методами роботи на практичному занятті, використовуються онлайн-інструменти, сервіси, додатки, платформи, програми для подачі нового матеріалу, для формування навичок та вмій, для перевірки рівня знань. Студенти можуть ознайомитися з

багатим теоретичним матеріалом з теми. Це і презентації, і текстові документи, і відео, і структурно-логічні схеми та ін. Ще одним з сучасних методів викладання з використанням інформаційних технологій є телекомунікаційні проекти – спільна навчально-пізнавальна, дослідницька, творча чи ігрова діяльність студентів, яка організована на базі комп'ютерних телекомунікацій та має спільну мету, проблему, погодження, засоби та методи розв'язання проблеми, яка спрямована на те, щоб досягти певних результатів [2]. Впровадженню нових технологій навчання сприяє проведення науково-практичних конференцій, дискусійних круглих столів тощо. Робота в коледжі спрямована на забезпечення моральної, інтелектуальної та психологічної підготовки майбутніх фахівців до реалізації їх знань та вмінь, любові до обраної спеціальності, розуміння вагомості медсестринства в загальній системі охорони здоров'я, формування професійної майстерності, почуття відповідальності за правильність та своєчасність виконання своїх обов'язків.

Отже, воєнний стан прискорив та активізували довготривалі педагогічні тенденції, створюючи природний експеримент, в якому перевіряються та оцінюються численні інновації. Багато нововведень, застосованих під час воєнного стану, будуть корисними для студентів коледжу і в подальшому.

Використані джерела:

1. Гончар О. В. Соціально-гуманітарні вектори педагогіки вищої школи: матеріали II Міжнародної наукової конференції. 15-16 квітня 2010 р. // ред. кол.: В. Г. Кремінь (гол. ред.) [та ін.]. — Харків 2010. — С.143-145.

2. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: практикум: навч. посіб. – Київ : Слово, 2013. – 352 с.

**НАЦІОНАЛЬНО–ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ В ЗМІСТІ
ПІДГОТОВКИ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА**

Наталія Суворова

***ВСП «Харківський комп'ютерно-технологічний фаховий коледж
НТУ «ХП»***

Національно-патріотичне виховання студентської молоді сьогодні, особливо під час війни, є важливою складовою змісту підготовки фахового молодшого бакалавра. У роботі навчальних закладів фахової передвищої освіти головним завданням є формування моральної поведінки, активної життєвої позиції студентства, швидке реагування на суспільні запити, на інтереси та потреби молодого покоління, створення сприятливих умов для задоволення інтересів і потреб особистості у формуванні моральних якостей, переконань, світогляду, позитивної моральної діяльності й високого рівня моральної вихованості, вихованні почуття патріотизму, готовності брати активну участь у житті своєї держави.

Важливу роль у цьому відіграє виховна робота. Патріотичне почуття особистість набуває під впливом соціального середовища, виховання. Невід'ємною складовою патріотизму є національна свідомість. Основними складовими національної свідомості є: патріотичні почуття та патріотична самосвідомість, усвідомлення національно-етнічної належності, ставлення до історії та культури своєї національно-етнічної спільноти, ставлення до представників інших націй і національностей, усвідомлення національно-державної спільноти. Справжній патріот повинен мати активну життєву позицію, своїми справами та способом життя сприяти якісним змінам ситуації в країні на краще.

Навчальний заклад працює за такими напрямками з патріотичного виховання студентів: формування патріотизму, відповідальності за долю нації, держави, виховання розуміння високої цінності українського громадянства, внутрішньої потреби бути громадянином України, формування поваги до Конституції України, державної символіки, збереження і продовження

українських культурно-історичних традицій, виховання шанобливого ставлення до рідних святинь, української мови, історії, формування національної свідомості, людської гідності, любові до рідної землі, родини, народу задоволення естетичних та культурних потреб особистості, виховання правової культури особистості, формування й розвиток духовно-моральних і загальнолюдських цінностей досягнення життєвого успіху.

Необхідною умовою підвищення ефективності патріотичного виховання студентської молоді є залучення їх до підготовки та проведення заходів патріотичного змісту: зустрічі з військовими, родичами загиблих захисників, конкурси, олімпіади, виставки, волонтерська діяльність, благодійні акції, національні марафони чи флешмоби «Україна – це я, Україна – це ти», «Єдина країна – тільки разом» тощо. Серед групових форм виховної роботи з патріотичного виховання найбільш поширені: бесіди, диспути, вечори запитань і відповідей, літературно-музичні композиції, мовно-літературні конкурси та олімпіади, конкурс есе студентської молоді «Зродились ми великої години», заочні подорожі країною, національні фотосесії до Дня української хустки, Дня вишиванки, заходи щодо святкування Дня Конституції, Дня Незалежності України, Дня Соборності України тощо.

Виховання патріотизму сьогодні є нагальною потребою як для системи освіти, так і для держави, оскільки високий рівень патріотизму громадян забезпечить повноцінний гармонійний розвиток як особистості в державі, так і суспільства в цілому.

УДК 37.035

РОЗВИТОК ЕКОЛОГІЧНОЇ ГРАМОТНОСТІ СТУДЕНТІВ ІЗ ВИКОРИСТАННЯМ SOFT SKILLS

Юлія Суржик

Лозівська філія Харківського автомобільно-дорожнього фахового коледжу

Сучасний світ стоїть на порозі великих змін. Процеси індустріалізації, цифровізації та глобалізації стали визначальними в багатьох сферах. Важливу роль у цьому відіграють так звані «м'які навички».

Говорячи про застосування «м'яких навичок» у реальному житті, ми маємо розуміти, що людина – соціальна істота й формується як особистість усередині соціуму. Варто задуматися, які навички вона повинна мати для комфортного існування в навколишньому середовищі.

Розвиток змісту екологічної освіти тісно пов'язаний із загальносвітовими процесами й тенденціями, зумовленими щораз більшою увагою міжнародного співтовариства до питань екології. У зв'язку з цим екологічну грамотність та екологічно-відповідальну поведінку слід розглядати в контексті освіти для сталого розвитку, яка стає основою численних суспільних стратегій. Екологічна грамотність – одна з основних цілей такої освіти, що полягає в підвищенні обізнаності всього населення світу з навколишнім середовищем і пов'язаними з ним проблемами, а також у формуванні та розвитку знань, навичок, установок, мотивації та прагнень діяти індивідуально й колективно в пошуках рішень сучасних проблем і запобіганні виникненню нових. Екологічно-відповідальна поведінка – це навички в контексті природокористування, захисту довкілля та прихильності цілям сталого розвитку.

До аспектів екологічної грамотності та відповідальності можна віднести: вміння та навички впливу, тобто оцінки поведінки з погляду відповідального ставлення до забруднення, технологій, економіки та екологічних дій, а також мотивацію до активної участі в діях щодо поліпшення та захисту природи; екологічні знання, тобто здатність спілкуватися й застосовувати основні екологічні концепції, розуміння того, як працюють природні системи та як вони взаємодіють із соціальними; когнітивні навички, тобто виявлення та визначення екологічних проблем, оцінювання та реалізація планів дій у контексті екологічно-відповідальної поведінки; здатність здійснювати дослідження та аналіз основних ризиків; прогнозування, роздуми заздалегідь та планування дій.

З метою розвитку екологічної грамотності студентів використовуються такі базові технології (включно із застосуванням досвіду дослідницької

діяльності, яка сприяє формуванню й розвитку екологічної грамотності та екологічно відповідальної поведінки): навчання на основі служіння – залучення студентів до громадських робіт на добровільних засадах, де вони не просто набувають абстрактних знань, а й знаходять їм практичне застосування для розв’язання важливих екологічних проблем (насадження дерев, прибирання території); ігрове навчання – навчання з використанням ігрових технологій (рольові ігри, квести, вікторини, використання мобільних програм, комп’ютерних ігор); навчання, пов’язане з місцем (place-based) – використання місця навчальних занять як суттєвого елемента частини освіти (екскурсії, польові дослідження, зокрема з використанням мобільних додатків); хакатони – заходи, на яких студенти об’єднуються в команди та розробляють спільні проекти, спрямовані на вирішення актуальних екологічних проблем. Практика хакатонів сприяє обміну досвідом, новими ідеями щодо створення проектів і спільнот, зацікавлених у розв’язанні певної екологічної проблеми або розвитку якоїсь теми; медіатехнології – відеофільми, відеоканали, мультимедійні презентації та інші інструменти, що використовуються студентами для оформлення й представлення результатів їхньої дослідницької діяльності.

Саме завдяки «м’яким навичкам» можна сформуванати у студентів екологічну грамотність і відповідальність за свої дії.

УДК 377.1

**РОЗВИТОК SOFT SKILLS КОМПЕТЕНЦІЙ
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНИХ ВИПУСКНИКІВ ІТ НАПРЯМІВ У
КОНТЕКСТІ ЦИФРОВОГО НАВЧАННЯ**

Євдокія Суркова, Юля Шкурко

***Відокремлений структурний підрозділ «Харківський фаховий коледж
інформаційних технологій Національного аерокосмічного університету
ім. М.Є. Жуковського Харківський авіаційний інститут»***

В Україні поняття «soft skills» є відносно новим і мало дослідженим. Хоча реагуючи на запити ринку праці, різні навчальні заклади пропонують курси або вводять у навчальну програму вивчення soft skills.

У сучасному світі цифрове навчання стає все більш популярним та актуальним. Воно дозволяє отримувати знання та навички в режимі реального часу, що є величезною перевагою для студентів. Таким чином, розвиток soft skills та конкурентоспроможності випускників ІТ напрямків є важливим аспектом цифрового навчання.

Soft skills – це комплексна система навичок, які допомагають людям ефективно взаємодіяти з іншими та вирішувати проблеми у різних ситуаціях. Це вміння безперервно навчатися, бажання саморозвиватися та постійно вдосконалювати свої знання та професійні навички, спілкуватися, працювати у команді, вирішувати конфлікти, керувати своїми емоціями тощо.

Формування навичок є актуальним питанням на теперішній час в умовах воєнного стану, вони є базою для повноцінного розвитку та успішної самореалізації в навчанні та подальшій діяльності здобувачів освіти.

В військовий час вміння розрізняти емоції свої та оточуючих допомагає управляти емоціями, зрозуміти наміри співрозмовника задля власної безпеки, вирішувати питання та досягати результатів.

Крім того, цифрове навчання дає можливість студентам ІТ напрямків покращити свої конкурентоспроможні якості. Конкурентоспроможність – це здатність конкурувати на ринку праці та успішно знаходити роботу. Для покращення конкурентоспроможності випускників ІТ напрямків є можливість використовувати цифрові технології, такі як онлайн-ресурси, вебінари, конференції тощо. Інтерактивні завдання допоможуть студентам вирішувати реальні проблеми та розвивати свої навички. Тому актуальним є заклик студентів ІТ напрямків у навчальному закладі активно розвивати свої soft skills, щоб стати конкурентоспроможними та успішними лідерами у майбутньому.

Soft skills – свого роду перелік особистих характеристик, які так чи інакше пов'язані з ефективною взаємодією з іншими людьми. Це навички, прояви яких важко виявляти, безпосередньо визначати, перевіряти, наочно демонструвати. У сучасному світі головне – це інформація, а володіння

знаннями – статичне, адже вони можуть швидко стати неактуальними. Більш важливим є отримання необхідної інформації в потрібний момент.

Основні soft skills, які необхідні випускникам ІТ-напрямків, включають:

1. Комунікативні навички: вміння ефективно спілкуватися з іншими людьми, включаючи вміння говорити на публіці, вести переговори, писати резюме та листи.

2. Професійні навички: уміння працювати в команді, керувати часом та завданнями, приймати рішення, а також уміння стежити за своїми діями та покращувати свої навички.

3. Інтеграційні навички: вміння працювати з різними людьми, включаючи різні культури, національності та віки.

4. Моральні навички: вміння дотримуватися принципів чесності, відповідальності та обов'язку.

5. Інноваційні навички: вміння шукати нові рішення, приймати ризики та працювати з невизначеністю.

Останні дослідження ринку праці свідчать, що інтерес до soft skills посилюється. Більшість роботодавців вважають, що професійні вміння та навички старіють, а soft skills актуальні завжди. Як ми знаємо, професії з часом змінюються та трансформуються. Межі між професіями розмиваються, а успіху в кар'єрі досягають ті, хто знає і вміє трохи більше за інших та має емоційний інтелект.

УДК377.1

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ МОБІЛЬНОГО ДОДАТКУ І СОЦІАЛЬНОЇ МЕРЕЖІ STRAVA ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Олексій Суровов, Володимир Аксьонов, Наталія Шумило

Харківський педагогічний фаховий коледж Комунального закладу

«Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради

Strava це мобільний додаток і сайт для відстеження фізичної активності через GPS, завдяки поєднанню функцій щоденника тренувань, GPS-трекера і соціальної мережі. Девіз сервісу: «Соціальна мережа для спортсменів!». Але в

умовах дистанційного навчання на озброєння цей сервіс мають взяти як викладачі так і здобувачі вищої освіти у якості інновації в змісті підготовки фахівців.

У Strava здобувач освіти може не просто записати свою активність, а й супроводити її фотографіями, відео, коментарями, а потім отримувати за цю активність статистичну інформацію про дистанцію, маршрут, час проходження, частоту серцевих скорочень, темпу, та середнього показника подолання висот у метрах. Цими даними можна ділитись та звітувати про виконання з теми: фізична підготовка спортсмена чи інше.

Корисний цей додаток в рівній мірі як для вчителів, викладачів, здобувачів вищої освіти а також і для спортсменів, любителів, тренерів з різних видів спорту.

Викладачам та вчителям під час дистанційного навчання зручно використовувати цей додаток для відстеження і дозування виконання завдань з фізичної підготовки, оцінки рухової активності під час самостійної роботи здобувачів освіти. Саме додаток Strava, дозволяє вчителю і викладачу відслідкувати результати фізичної активності здобувачів освіти, не завантажуючи об'ємними відео файлами і світлинами інші ресурси та пристрої.

Насичений цей додаток і різними видами змагань, конкурсів та челенджів. За які можна отримати віртуальні нагороди та відзнаки. Наприклад треба протягом місяця подолати визначену відстань, або кожного дня проводити мінімально визначену активність чи за часом, або за відстанню. Це спонукає користувача бути мотивованим та долати труднощі в самоорганізації, та починають систематично брати участь у своїй руховій діяльності не очікуючи завдання від інших.

Окремо можна відзначити що в Strava вже багато відображених на мапі актуальних та безпечних маршрутів прокладених любителями спорту, за якими можна спостерігати для планування руху, чи то звичайна ходьба, біг чи велосипедна прогулянка. А на окремих ділянках маршруту створений

порівняльний аналіз швидкості руху, і на основі цього автоматично Strava розподіляє користувачів у турнірну таблицю, відзначаючи рекордсменів, та присвоює додаткові нагороди, відзнаки та визнання інших користувачів у вигляді сучасних «лайків» або просто приємного коментаря.

Додаток має такі можливості, як пошук маршрутів і спортсменів у базі даних. Спортсмени можуть рухатися один за одним, дані будуть автоматично групуватися, якщо їх рух відбувається одночасно та в тому ж місці (наприклад, участь в організованих марафонах або групових забігах/заїздах). Спортсмени можуть виявляти «пошану» і коментувати активність один одному, а також додавати фотографії до своєї активності.

Учасниками можуть бути як аматори, так і професійні спортсмени, чії профілі позначені помаранчевою позначкою «Професіонал»

До списку активностей відносяться: піші (біг, прогулянка, похід, снігоступи); поїздки (велосипед, їзда на електричному велосипеді, ручний велосипед, домашнє педалювання, інвалідний візок); плавання; лижі (гірські, беккантрі, крос-кантрі, нордичні, роликові лижі, сноубординг); ковзани, ролики; серфінг (сапсерфінг, віндсерфінг, кайтсерфінг); катання на човні (академічне веслування, каякінг, каное); кросфіт; скелелазіння; тренажерний зал (орбітрек, степпер, силові тренування, йога, фізичні вправи)

Програма забезпечує ранжування за часом сегментів маршруту, в тому числі кращі значення чоловічого і жіночого виконання. Є можливість коментувати і давати нагороди за виконання. Залежно від рівня масштабування карти, найпопулярніші сегменти будуть відображатися в географічній пошуковій системі.

У Strava є додаткові функції, в тому числі періодичні виклики, які, як правило, роблять учасники, щоб пробігти або проїхати певну відстані за певну кількість днів. Якщо виклик завершується успішно, учасник отримує відзнаку, яка може відображатися на сторінці профілю. Деякі виклики також надають можливість придбати спеціальні призи по закінченню. Strava також пропонує своїм учасникам можливість запропонувати нові функції.

До різних аспектів діяльності, які журналюються належать: маршрут (вигляд зверху); висота (чиста і односпрямована); швидкість (середня, найменша/найбільша); час (загальний і час руху); потужність/витрачена енергія.

Багато користувачів відчувають змагальну користь від цього та покращують свої показники від одного тренування до іншого, постійно вдосконалюючи свої фізичні якості завдяки додатку Strava, особливо в умовах дистанційного навчання виконуючи самостійну роботу. Самостійна робота – важливий складник підготовки кваліфікованих фахівців, творчих особистостей, готових навчатися впродовж життя.

УДК377.1

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИКЛАДАННІ ІСТОРІЇ

Ірина Сухомлин

Харківський механіко-технологічний фаховий коледж ім. О.О. Морозова

На сучасному етапі розвитку українського суспільства особливої актуальності набувають освітні реформи, мета яких – створення інноваційного середовища для розвитку основних компетентностей студентів, формування життєво важливих навичок впродовж життя. Перед українськими викладачами стоїть головне завдання: осучаснити способи викладання навчальних дисциплін. Зараз змінюється концепція використання традиційних форм навчання в закладах передвищої освіти. Посилюється мотиваційна та пошукова складова проблемних лекцій та семінарів – дискусій. В умовах інформаційної перенасиченості, такі форми можуть пробудити та стимулювати пізнавальний інтерес у студентів.

В умовах російської агресії в викладанні історичних дисциплін постають завдання пошуку нових підходів, форм, методів, технологій у цій галузі. Заклади освіти вимушені працювати дистанційно, і постає завдання широко застосовувати інноваційні технології та методи навчання.

Пріоритетом інноваційного навчання є групова та індивідуальна форма навчання. Групове навчання залучає до спільної роботи 5-6 студентів. У такій групі активно використовується спільний потенціал для розв'язання спільних завдань.

До інноваційних належить і проектна система (метод проектів, метод цільових завдань) – організація навчання, за якої студенти набувають знання, уміння і навички у процесі планування і виконання практичних завдань-проектів. Мета учбових проектів спрямована на створення умов для самонавчання студентів, збудження їхньої ініціативи, інтересів і особистих устремлінь.

Допомагають активізувати пізнавальну активність студентів інтерактивні методи. Особливість інтерактивного навчання полягає в тому, що навчальний процес здійснюється за умови постійної, активної взаємодії усіх його членів. Інтерактивні технології створюють комфортне середовище навчання, де кожен студент відчуває власну успішність та інтелектуальні здібності.

Інноваційні технології – це цілеспрямований і системний комплекс технологій, спосіб організації навчальної діяльності, що включає весь процес навчання від постановки мети до досягнення результату. Сучасні освітні інновації пропонують великий спектр інформаційних технологій і методів, які можна застосовувати при викладанні історичних дисциплін. Це – веб-квести, скрайбінг, ментальні карти, інфографіка, хмарні та інтерактивні технології і таке інше.

Розширити можливості здобування освіти дозволяє створення та підбір освітніх ресурсів: інтерактивні бази даних, електронні комп'ютерні видання та навчальні системи ZOOM, Moodle, електронна пошта, чати, віртуальні дошки тощо. Поєднання таких форм та методів роботи значно розширює можливості для створення нового середовища спілкування, при якому відбувається співпраця між учасниками навчально-пізнавальної діяльності.

Нові підходи до вивчення історії мають базуватися на особистісно-орієнтованій освіті, а всі освітні технології мають бути спрямовані на виховання свідомого та соціально адаптованого громадянина України, на формування особистості здобувача освіти, готувати його до життя в сучасному світі.

УДК 37.01/.09

ОСНОВНІ ПІДХОДИ РОЗВИТКУ SOFT SKILLS ПРИ ПІДГОТОВЦІ МОЛОДШИХ МЕДИЧНИХ СПЕЦІАЛІСТІВ СТОМАТОЛОГІЧНОГО ПРОФІЛЮ

Оксана Сьоміна, Дмитро Коноваленко

Комунальний заклад охорони здоров'я «Харківський обласний медичний фаховий коледж» Харківської обласної ради

Зарубіжний досвід у сфері підготовки медичних працівників показує, що в умовах сьогодення поступово здійснюється перехід від «патерналістичної» до «пацієнтоорієнтованої моделі». Так, згідно результатів колективного дослідження групи вчених університету Стенфорда та фонду К. Мелона, успішність на 75% залежить від м'яких навичок і тільки на 25% від професійних якостей. Soft Skills (м'які навички) для медичного працівника є життєво необхідними і створюють його репутацію, яка в свою чергу не менш важлива, ніж професійний рівень підготовки. Для сучасного медика вкрай необхідно бути особистістю з розвиненими соціальними якостями, а саме:

- вміти комунікувати з різними людьми, зокрема, пацієнтами та їх близькими і родичами, що переважно знаходяться в стресовому стані;
- адекватно реагувати на стрес та володіти базовими навичками щодо шляхів подолання наслідків стресових явищ;
- креативно мислити в нестандартних ситуаціях та мати швидку реакцію, від якої може залежати збереження життя та здоров'я людини;
- взаємодіяти з іншими та працювати в команді, де кожен чітко та ясно виконує свою професійну роль.

Досягти розвитку саме цих якостей при підготовці фахівця в галузі медицини дозволяють ряд підходів, серед яких головними можна назвати системний, ситуаційний та процесуальний.

В комплексі ці підходи створюють можливість поєднати вивчення профільних дисциплін та розвиток психологічно-соціальних вмінь.

Зокрема, системний підхід дає змогу поєднати компоненти освітнього та особистісного простору в загальну об'ємну систему, що знаходиться під впливом різного роду життєвих ситуацій і процесів, що призводить до підвищення мотивації студентів до самоаналізу, самовдосконалення та самовиховання, які базуються на рефлексійних та евристичних процесах [1].

В ході підготовки медичних спеціалістів стоматологічного профілю зазвичай використовуються активні та інтерактивні методи, що дозволяють зосередитись на відчуттях студента щодо результатів проведення лекційних та практичних занять і конкретних спостереженнях відносно їх виконання. Після кожного заняття здійснюється обговорення, в цьому випадку відбувається розвиток рефлексії у трьох напрямках: стосовно настрою студента, його емоційного стану та відношення до опанування навчального матеріалу. Також, розвиток системно-комбінаторного типу мислення підштовхує до пошуку нових шляхів та рішень для вирішення незнайомих питань в умовах нестабільності, невизначеності та значного психологічного навантаження. До того ж дані підходи реалізуються через комплекс заходів, що необхідний для нормального функціонування та існування в умовах воєнного стану, вкрай необхідно дотримуватись ряду певних правил, що дозволять консолідуватись та досягти значних успіхів, а саме: здійснювати соціально-психологічну підтримку, забезпечувати умови для саморозвитку та самоосвіти, залучати фахівців психологічного профілю; проводити тренінги щодо покращення та удосконалення освітнього матеріалу, забезпечувати зворотній зв'язок зі студентами; створювати групи для подолання наслідків стресових ситуацій та створювати умови для особистісного росту.

Література:

1. Соловйова І.І., Використання проектних технологій навчання з евристичною складовою в сучасній педагогіці., Журнал «Перспективи та інновації науки» (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»), № 9(27), р. 2023., С. 404 – 420.

УДК377.1

АКТУАЛЬНІСТЬ НАВИЧОК SOFT SKILLS НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ СУСПІЛЬНОГО РОЗВИТКУ, ЩО ХАРАКТЕРИЗУЄТЬСЯ ДИНАМІЧНИМИ ІННОВАЦІЙНИМИ ПРОЦЕСАМИ

Олена Табачник, Інна Тетеря

*Красноградський аграрно-технічний фаховий коледж
імені Ф. Я. Тимошенка*

В найближчому майбутньому, щоб залишатися затребуваними на ринку праці, вже недостатньо буде мати профільну освіту і навіть досвід роботи в своїй сфері. Працівникам майбутнього будуть потрібні додаткові знання та вміння, які не під силу повторити або доручити роботу комп'ютерній програмі. Саме такі вміння прийнято відносити до Soft Skills або «м'яких навичок». Про необхідність їх розвитку останнім часом чуємо все більше. Сьогодні в складних умовах воєнного стану добре розвинені м'які навички неабияк допомагають мільйонам спеціалістів досягати успіху. Адже саме налагоджена комунікація, вміння адаптуватися, самоорганізація допомагають оптимізувати роботу, досягаючи постійно нового рівня.

До навичок Soft Skills належать:

- Комунікативні навички
- Критичне мислення
- Лідерські якості
- Емоційний інтелект
- Позитивне мислення
- Уміння працювати в команді
- Самоорганізація

Красноградський аграрно-технічний фаховий коледж прагне реалізувати в складних умовах воєнного стану, основну мету освіти, а саме, всебічний розвиток, виховання особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованої взаємодії, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності.

Реалізація цієї мети забезпечується шляхом формування ключових компетентностей, необхідних кожній сучасній людині для успішної життєдіяльності, а саме: вільне володіння державною мовою та іноземними мовами; математична компетентність; компетентності у галузі природничих наук, техніки і технологій; інноваційність; економічна компетентність; інформаційно-комунікаційна компетентність та ін. Спільними для всіх компетентностей є такі вміння: читання з розумінням, вміння висловлювати власну думку усно і письмово, критичне та системне мислення, здатність логічно обґрунтовувати позицію, творчість, ініціативність, вміння конструктивно керувати емоціями, оцінювати ризики, приймати рішення, розв'язувати проблеми, здатність співпрацювати з іншими людьми.

Але не менш важливі й Soft Skills – універсальні непрофесійні якості, які допомагають взаємодіяти між собою в команді незалежно від сфери діяльності. На сьогоднішній день в світі визнана хліборобська майстерність українців. Майже кожен сільський житель повинен стати активним учасником перетворень і вирішувати ряд непростих питань, пов'язаних з господарюванням в нових умовах.

Основна ідея концепції формування Soft Skills – це створення так званого «емоційного інтелекту» у здобувачів освіти, здатних формувати: комунікативні навички; міжособистісні навички; групова робота; лідерство; кооперація; відповідальність; етика спілкування; вибудовування взаємовідносин; вміння працювати в команді та висловлювати власну думку; когнітивні навички (критичне мислення; навички вирішення проблем; інноваційне мислення; управління інтелектуальним навантаженням; навички

самоосвіти; інформаційні навички); особисті якості і складові емоційного інтелекту (чесність; оптимізм; стресостійкість; пунктуальність; гнучкість; креативність; мотивація; емпатія). Очевидно, що жодні з навичок не можуть бути взаємовиключними.

УДК377.041(043)

ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СУЧАСНОГО ПЕДАГОГА: ІНСТРУМЕНТ ПРОФЕСІЙНОГО САМОРОЗВИТКУ

Вікторія Танчак, Ольга Афанасьєва
Липковатівський аграрний фаховий коледж

Сучасна освіта не можлива без постійного професійного розвитку педагогічних працівників та їх відповідності нагальним потребам суспільства в процесі формування компетентнісного, всебічно розвиненого та конкурентоспроможного фахівця. Тому важливим фактором відповідності є самоосвіта. Навчання і самовдосконалення справжнього професіонала – майстра своєї справи триває протягом усього життя та не обмежується рамками закладу освіти чи займаною посадою.

У Законі України «Про освіту» (2017) закріплено право усіх громадян на здобуття освіти на всіх рівнях. Важливим є те, що, згідно цього документа, будь-яка особа має право на реалізацію свого права на освіту «впродовж життя» різними шляхами, серед яких: формальна, неформальна та інформальної освіта. Закон України «Про освіту» визначає самоосвіту, як інформальну освіту, яка передбачає самоорганізоване здобуття особою певних компетентностей, зокрема під час повсякденної діяльності, пов'язаної з професійною, громадською або іншою діяльністю.

Отже, аналіз нормативно-правових документів вказує на те, що на державному рівні сьогодні створені відповідні умови, які сприяють професійно-особистісному розвитку та саморозвитку педагогічних працівників.

Серед причин, що заважають займатися самоосвітою є відсутність власної мотивації до самоосвіти через завантаженість, брак часу, нестачу

коштів, вік тощо. В Липковатівському аграрному фаховому коледжі методистом Масловською Л.М розроблений комплексний план заходів і удосконалено такі форми самоосвіти як: колективні та індивідуальні. Вона намагається створити всі умови, щоб зацікавленість викладачів у саморозвитку була постійною.

До колективних форм самоосвіти належать стандартні, для кожного закладу, форми: засідання педагогічної та методичної рад, науково-практичні семінари, тренінги. До індивідуальних форм відносяться курси підвищення кваліфікації, участь у вебінарах та масових-он-лайн курсах, підготовка доповідей, публікацій тощо.

Для підвищення кваліфікації співпрацюємо з Науково-методичним центром вищої та фахової передвищої освіти, також окремо саме для своєї роботи з порталом «Всеосвіта», ITeacher освіта, «На Урок», Академією інноваційного розвитку освіти АІРо, «Центр персонального розвитку у Вроцлаві», активно беремо участь у вебінарах, тренінгах, практичних семінарах, науково-практичних конференціях, інтернет – конференціях, які допомагають проводити цікаві і змістовні заняття, опановувати сучасні комп'ютерні технології та моделі.

В рамках Українсько-німецького проєкту під час викладання використовуємо методику проведення деяких занять з матеріалів семінару пані Керстін Ваквітц, а саме створення виробничих ситуацій з використанням різних джерел інформації, мали можливість опанувати не лише методики викладання теоретичної складової, а й самі взяти участь в якості студентів в практичних заняттях (проведення штучного осіменіння ВРХ), хоча і маючи досвід роботи на підприємстві, але все ж таки участь у семінарах з практичною складовою-відіграла важливу роль в становленні як педагогів і формуванні саме своєї моделі в проведенні занять.

Отже, педагог повинен вільно орієнтуватися в науково-інформаційному просторі, постійно збагачувати свої предметні, методичні, психологічні знання, розширювати свій кругозір. Саме тому одним з основних завдань

розбудови сучасної системи освіти в Україні є забезпечення професійного розвитку й удосконалення педагогічних працівників упродовж усієї їхньої професійної діяльності. Враховуючи особливості цієї діяльності, що за змістом і суттю є творчою, важливо підкреслити, що розвиток особистості педагога є неодмінною умовою й обов'язковою складовою його професіоналізму.

УДК 930.85(477):37

УКРАЇНСЬКА КУЛЬТУРА В ЗМІСТІ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «КУЛЬТУРОЛОГІЯ*»

Ірина Тарасенко

*ВСП «Харківський комп'ютерно-технологічний фаховий коледж
НТУ «ХП»*

Українську культуру можна представляти по-різному. Навіть представники української культури уявляють і розуміють її кожен по-своєму (хтось через мову, історію, хтось через вишиванку, національну кухню та інше). Завдання навчальної дисципліни «Культурологія*» – представити українську культуру суттєво, змістовно, цікаво, оригінально, виділити саме українську культурну спадщину, українські цінності, традиції, досягнення.

Засоби, за допомогою яких це можна зробити, теж можуть бути різними: безпосереднє спілкування, із використанням книг, презентацій, відео, дистанційно через classroom, zoom, та інше.

Роки незалежності України, самостійності та боротьби дозволили виявити викривлене, фейки, без яких українська культура постає не спотвореною, справжньою, самобутньою, оригінальною, величною. Від Трипільської культури. Кіммерійці, скіфи, анти. Слов'янська культура. І зв'язок культури Київської Русі з культурою Античності, із Візантійською культурою. Реконструкції: палац князя Володимира, Софії Київської... Уточнення назви – Вишгородська ікона, а не Володимирська. Знахідка культурного артефакту: справжньої корони, яку носили київські князі, на відміну від татарської тюбетейки, якою насправді виявилась шапка Володимира Мономаха.

І боротьба козаків за захист української культури постає більш зрозумілою. Братства – «волонтери XVI–XVII ст.». Наш зв'язок із європейською культурою. Поширення освіти. Києво-Могилянська академія.

Українська звитяга – перемоги українців [1]. Чи багатьом відомо як український гетьман Петро Сагайдачний спалив Москву у 1618 році? Відродження української пам'яті про міста (Одеса – Хаджибей) та інше [3,4].

Ці зміни не поодинокі, вони потужні, вони наповнюють, надихають і образ української культури відновлюється у гарний, етичний та людяний. Розгляд досягнень видатних українців [2] взагалі перетворюється на дослідницьке завдання. І навіть ті, хто знають українську культуру, відкривають її заново. Книга і You-tube канал «Книга-мандрівка. Україна» надають і популяризують відомості про видатних українців, пам'ятки української культури [5]. Визнання у світі українських брендів: крелевецьких рушників, закарпатської бриндзи, херсонських кавунів...

Представлення цих відомостей із застосування нових інноваційних технологій та освітніх методик в навчальному процесі з урахуванням змін в змісті навчальної дисципліни «Культурологія*» дозволяють краще зрозуміти українську культуру і її місце у світовій культурі студентам. І так відбувається формування (справжнє, не спотворене) української ідентичності [6], самосвідомості у студентів.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІНФОРМАЦІЇ

1. Білінський В. Б. Україна-Русь : історичне дослідження : у 3 кн. / В. Б. Білінський. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2018. – Кн. 3. Українська звитяга. – 408 с.
2. Булгакова Г. К. Історії про життя 50 українців та українок / Г. К. Булгакова, А. А. Курлович. – Харків : Видавництво Ранок, 2021. – 112 с.
3. Вздутьська В. Українські скарби / В. Вздутьська. – Київ : Портал, 2020. – 88 с.
4. Довженко М. Таємнича Україна : загадки, міфи та легенди / М. Довженко. – Київ : Арій, 2023. – 336 с.

5. Книга-мандрівка. Україна / І. Тараненко, Ю. Курова, М. Воробйова, М. Лешак. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Київ : КНИГОЛАВ, 2022. – 68 с.

6. Українські основи : збірка есеїв / упоряд. : В. Пекар, В. Рашкован ; худож.-оформлювачі М. Паленко, Т. Ваврик. – Харків : Фоліо, 2022. – 400 с.

УДК 004.8

**ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ
ПРИ ВИВЧЕННІ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН
Микола Таркан, Тетяна Коломієць, Микола Макарєнко
Липковатівський аграрний фаховий коледж**

Пандемія COVID-19 та військовий стан привели до соціального дистанціювання та вимушеного домашнього карантину студентів. Зростаюча поширеність і проникнення штучного інтелекту (ШІ) і машинного навчання (МН) у всіх сферах нашого життя змусили освіту взяти до уваги необхідність розробки навчальних програм, які включають інструменти та підходи, які дозволяють студентам ефективно використовувати МН, стати більш готовими до майбутнього, покращити свої навички критичного мислення і підвищити свою готовність до більш поглибленого вивчення матеріалу.

У сучасну епоху розвитку технологій штучного інтелекту спостерігається значний прогрес в розвитку дистанційного навчання, оскільки воно дозволяє розосередженій аудиторії здобувати необхідні знання, полегшуючи вивчення матеріалу. Успіх електронного навчання залежить від якості матеріалу, а ефективність цього матеріалу залежить від різних стилів, що використовуються для його досягнення. Загалом структури електронного навчання необхідні для того, щоб спонукати практиків освіти та дослідників до можливості об'єднання кількох інтегрованих інформаційних систем, які допомагають покращити процес викладання та навчання. Ці структури навчання допомагають студентам набувати знання про конкретну предметну область, яку вони хочуть освоїти. Таким чином, поява сучасних та інноваційних комп'ютерних технологій різко змінила контекст навчання. При цьому ШІ надає унікальні можливості для створення нових форм навчання,

індивідуалізації процесу навчання та покращення ефективності освітнього досвіду. Перспективним є застосування нових форм навчання з використанням ШІ.

Може використовуватись персоналізоване навчання, при якому штучний інтелект буде аналізувати дані студента, виявляти його сильні та слабкі сторони, а потім пропонувати персоналізовані матеріали та навчальні завдання, що відповідають його рівню знань та уподобань.

Також доцільно використовувати адаптивні навчальні платформи, які використовують штучний інтелект і можуть автоматично адаптуватися до потреб кожного студента, надаючи індивідуалізовані шляхи навчання та підтримуючи варіативні темпи навчання.

Перспективним є також створення віртуальних вчителів, здатних надавати навчання в інтерактивній формі, відповідати на запитання, пояснювати матеріал і навіть розпізнавати емоційні особливості учня. Штучний інтелект може інтегруватися в освітні ігри, надаючи персоналізовані сценарії та зворотний зв'язок, що робить навчання більш захоплюючим та мотивуючим.

Штучний інтелект може оцінювати та мати зворотний зв'язок шляхом автоматизації процесу оцінювання, забезпечуючи швидку та об'єктивну оцінку завдань. Також він може надавати детальний зворотний зв'язок, допомагаючи студентам краще розуміти свої помилки. Використання технології розпізнавання емоцій можуть допомогти адаптувати методи навчання залежно від емоційного стану студента, надаючи підтримку у разі стресу чи незадоволеності. А чат-боти для навчання та автоматизовані тьютори ШІ можуть надавати миттєві відповіді на запитання студентів, пояснювати складні концепції та допомагати у процесі навчання, підтримувати студентів.

Крім того ШІ може аналізувати дані про продуктивність студентів, ефективність навчальних матеріалів та методи викладання для постійного поліпшення освітнього процесу. В цілому використання штучного інтелекту в освіті може призвести до більш ефективного, персоналізованого та доступного навчання, а комбінування різних форм навчання може створити більш ефективне та цікаве освітнє оточення за дистанційного навчання.

**РЕАЛІЗАЦІЯ ПОЛІТИКИ РОЗВИТКУ SOFT SKILLS В УМОВАХ
ВОЕННОГО СТАНУ**

Ольга Таряник

ВСП «Харківський природоохоронний фаховий коледж ОДЕКУ»

Пріоритетом для коледжу є підготовка конкурентоспроможних фахівців, спрямованих на професійну успішність та власна політика щодо розвитку soft skills у всіх учасників освітнього процесу через систему особистісного розвитку. Для здобувачів освіти передбачені різновекторні можливості розвитку soft skills, а саме:

1) інтерактивність дисциплін загальної та професійної підготовки, які забезпечують компетентності майбутнього молодшого бакалавра в межах спеціальності;

2) індивідуальна траєкторія навчання здобувача передбачає вибір окремих дисциплін з переліку дисциплін самостійного вибору у кожній освітньо-професійній програмі;

3) неформальна освіта – очна (тренінги, майстер-класи, семінари тощо), дистанційна (масові відкриті онлайн-курси, вебінари).

4) інформальна освіта – лекції, відеоуроки, спілкування з фахівцями тощо;

5) інтелектуальні ігри, волонтерські, соціально-корисні проекти;

6) організація роботи студентського самоврядування;

7) залучення до активної громадської та волонтерської діяльності.

Для науково-педагогічних працівників розвиток soft skills відбувається через:

1) систему безперервного професійного розвитку

2) формування здатності будувати траєкторію кар'єрного зростання, долати труднощі й психологічні бар'єри, які заважають особистісному та професійному розвитку;

3) програми академічної мобільності;

Для всіх учасників освітнього процесу розвиток soft skills відбувається шляхом їх залучення до тренінгових програм, навчальних семінарів, курсів; та передбачає набуття ключових компетенцій, навичок і якостей, серед яких: навички самоосвіти, вміння працювати із джерелами інформації, прагнення саморозвитку, налаштованість отримувати новий професійний досвід; креативність, здатність генерувати принципово нові ідеї; націленість на результат і здатність бути відповідальним за результати діяльності; здатність до професійного зростання і навчання впродовж життя; толерантність, відмова від будь-яких проявів дискримінації за гендерною, расовою, національною, релігійною приналежністю; вміння уникати конфліктів або адекватно діяти в умовах конфліктної ситуації.

УДК377.1

ВИКОРИСТАННЯ РІЗНИХ ВИДІВ НАВЧАННЯ В ПЕРІОД ВІЙНИ

Ірина Тищенко

ВСП «Харківський комп'ютерно-технологічний фаховий коледж

НТУ «ХПІ»»

Фахова передвища освіта переживає постійні зміни та випробування під час свого формування та реформування.

На сьогоднішній день існують наступні форми навчання: очне навчання – це спосіб організації навчання здобувачів фахової передвищої освіти, що передбачає проведення навчальних занять та практичної підготовки не менше 30 тижнів упродовж навчального року; гібридне навчання – освітній підхід, який поєднує очні заняття та онлайн-навчання. Завдяки гібридному навчанню деякі здобувачі освіти відвідують заняття особисто, а інші приєднуються практично дистанційно; дистанційне навчання – процес набуття компетентностей здобувачами освіти, який відбувається зазвичай за опосередкованої взаємодії віддалених одне від одного учасників освітнього процесу; асинхронне навчання – взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання, за якої учасники взаємодіють між собою із затримкою в часі, застосовуючи при цьому інтерактивні освітні платформи тощо; синхронне

навчання – взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої учасники одночасно перебувають в електронному освітньому середовищі або спілкуються за допомогою засобів аудіо – відео конференції; дуальне навчання – спосіб здобуття освіти здобувачами денної форми, що передбачає навчання на робочому місці на підприємствах.

Отже, при виборі навчання потрібно враховувати як можливості закладу освіти, а й звертати увагу на цілі сталого розвитку України. Задекларована ціль у нашій державі до 2030 року наголошує: «забезпечення всеохоплюючої і справедливої якісної освіти та заохочення можливості навчання впродовж усього життя для всіх» (Президент України, 2019).

Найбільш популярними платформами для реалізації дистанційного навчання є застосунки Google Meet та Google Classroom для створення віртуальних класів, розроблені динамічні навчальні середовища на основі LMS Moodle тощо.

УДК 378.147

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА СЕРВІСИ GOOGLE ПРИ ВИКЛАДАННІ ТЕХНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Маргарита Тініна

Харківський автомобільно-дорожній фаховий коледж

Традиційна освіта, орієнтована на передавання знань, умінь і навичок, не встигає за темпами їх нарощування. І тому перед нами стоїть завдання готувати майбутніх фахових молодших бакалаврів не тільки з актуальними знаннями, а ще і з практичністю мислення, творчим підходом та високим адаптаційним потенціалом. Тому дедалі частіше викладачі технічних дисциплін відходять від використання традиційних методів навчання, що включають у себе пасивну взаємодію викладача і студента. Особливо це стосується дистанційної освіти.

Наразі, проблема активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів завжди була й залишається актуальною. Саме тому викладачі технічних дисциплін активно розробляють та впроваджують новітні інтерактивні технології навчання – мультимедійні презентації, комп'ютерні

контролюючі, тренувальні та навчально-тренувальні програми. Застосування мультимедійних технологій здатне підвищити ефективність активних методів навчання для всіх форм організації освітнього процесу.

Застосування сучасних технологій значно розширює та вдосконалює освітній процес. Використання мультимедійного супроводу істотно покращує сприйняття й осмислення питань практичного заняття, а також позитивно впливає на активізацію пізнавальної діяльності студентів. Можна сказати, що уміле використання сучасних мультимедійних засобів полегшує комунікацію викладача і студента.

Важливою особливістю освітніх технологій є використання хмарних технологій, з допомогою яких відбувається формування у студентів якостей і вмінь необхідних сучасній людині: медіаграмотність, критичне мислення, здатність до рішення творчих завдань, уміння мислити глобально, готовність працювати в команді, громадянська свідомість. В наш час продукти Google стали для закладів освіти тією технологічною базою, що допомогла підняти ефективність спільної роботи педагогів та студентів на новий рівень. Тому викладачі коледжу широко впроваджують у свою роботу сервіси Google. Найбільш популярними та звичними стають Google-документи, Google-таблиці, Google-презентації та форми, Google Classroom, Google-карти та різні відеохостинги.

Наприклад, при викладанні дисципліни «Взаємозамінність, стандартизація та технічні вимірювання», я намагаюсь дати відповіді на запитання: «Які ж можливі напрямки використання хмарних мережевих сервісів саме в моїй професійній діяльності?». Відповідаючи, розумію, що під час дистанційної освіти маю зацікавити студентів технічних спеціальностей та навчити використовувати ці технології і сервіси. Викладач повинен бути озброєний сучасними методиками та новими освітніми технологіями, щоб спілкуватися зі студентом однією мовою. А саме: Google-таблиці – для практичного вибору параметрів точності за таблицями системи допусків, виконання точнісних розрахунків; презентації-лекції з дисципліни – для

своєчасного ознайомлення з навчальним матеріалом; Google-документи – для описання етапів та способів випробування продукції, вибору системи допусків і посадок гладких з'єднань; Google Classroom – для отримання завдань та здачі практичних і лабораторних робіт з дисципліни та багато іншого. І це все надає можливість сучасним студентам жити у світі технологічних символів і знаків.

Таким чином, освітня інноваційна діяльність сприяє підвищенню конкурентоспроможності випускників закладів фахової передвищої освіти, досягненню більш ефективного розвитку суспільства. Модернізація системи освіти пов'язується, насамперед, із введенням в освітнє середовище інноваційних технологій, в основу яких покладені цілісні моделі навчально-виховного процесу, засновані на діалектичній єдності методології та засобів їх здійснення.

УДК377.1

СОЦІАЛЬНІ НАВИЧКИ SOFT SKILLS ПРИ ВИКЛАДАННІ ФІЗИКИ

Олександр Тімар

Харківський соціально-економічний фаховий коледж

Компетентнісний потенціал навчального предмета «Фізика» визначає перелік та зміст ключових компетентностей (hard skills), які мають набути здобувачі освіти у результаті навчання. У результаті навчання фізики очікується, що у здобувачів освіти буде сформовано зазначені ключові компетенції, вони оволодіють знаннями з фізики, навчатися практично їх застосовувати та набудуть сучасних гуманістичних поглядів щодо перспектив і цілей використання науково-технічних надбань людства.

Навички soft skills – це особисті якості, поведінка та вміння міжособистісного спілкування, які допомагають нам взаємодіяти з нашими колегами, здобувачам освіти один з одним, викладачам спілкуватися із здобувачами освіти. П'ять основних гнучких навичок, яких потребує кожен професіонал: вміння комунікувати; критичне мислення; емоційний інтелект; командна робота; адаптивність. Ці навички здобувачі освіти набувають майже на кожному занятті, а особливо під час захисту навчальних проєктів,

передбачених програмою. Теми «Енергозберезувальні технологій», «Екологічні проблеми теплоенергетики та тепловикористання», «Збережемо тепло у хаті – зекономимо на оплаті» показали, як набуті знання та сучасні науково-технічні досягнення використовувати на благо людей; навчили аргументовано дискутувати, відстоювати власну думку та поважати думки і погляди опонентів.

Навички soft skills дуже важливі у системі компетентностей майбутніх соціальних працівників (галузь знань 23 «Соціальна робота», спеціальність 231 «Соціальна робота»). На роботі такі софт навички – це здатність ефективно та гармонійно спілкуватися з людьми, і саме з цієї причини це ті навички, які будуть корисні в майбутній роботі.

Інформаційні джерела:

1. Що таке Soft Skill? Як прокачати навички софт скіллс
Джерело: <https://dan-it.com.ua/uk/blog/chto-takoe-soft-skill-kak-prokachat-navyki-soft-skills/>
2. ФІЗИКА. Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів
<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-10-11-klas/2018-2019/fizika-10-11-avtorskij-kolektiv-pid-kerivnicztvom-lokteva-vm.pdf>

УДК 377

**ІНФОРМАТИЗАЦІЯ ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ ПРИ ПІДГОТОВЦІ
МАЙБУТНІХ ТЕХНОЛОГІВ З ОБРОБКИ МАТЕРІАЛІВ НА
ВЕРСТАТАХ І АВТОМАТИЧНИХ ЛІНІЯХ У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ
ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ**

Андрій Ткаченко, Ірина Ткаченко

Лозівська філія Харківського автомобільно-дорожнього фахового коледжу

Американський філософ та педагог Джон Дьюї свого часу зазначив: «Якщо ми навчаємо сьогодні так, як навчали вчора, ми крадемо у наших дітей завтра». І з цим неможливо не погодитися, бо освіта є однією з найважливіших сфер людської діяльності, що забезпечує формування інтелектуального потенціалу суспільства.

На сьогодні Україна перебуває не просто в умовах воєнного стану, а в умовах тяжкої і дуже виснажливої для держави війни. В умовах сьогодення, як ніколи, потрібно забезпечити високий рівень підготовки майбутніх фахівців. Отже, під час навчання значна увага приділяється практичному опануванню інформаційних технологій, що дозволяє збільшити продуктивність і якість інженерної праці в машинобудівній галузі. Широко застосовуються новітні технології дистанційного навчання.

Дистанційне навчання – це сукупність технологій, що забезпечують інтерактивну взаємодію слухачів (студентів) і викладачів у процесі навчання. Тому якісне дистанційне навчання в повній мірі залежить від цифровізації освіти.

Цифровізація – це глибоке проникнення цифрових та інноваційних технологій у бізнес-процеси, економіку, комунікацію, тобто на наших очах відбувається революційний процес відходу від використання інформаційних технологій не лише як інструменту супутньої діяльності (освітньої, управлінської, виробництва тощо), а як способу життя і мислення в глобальному інформаційному середовищі. Перехід до ери цифрових можливостей призвів до необхідності діджиталізації освітніх процесів та впровадження цифрових продуктів, які відповідають потребам студентів і викладачів.

Майбутні технологи з обробки матеріалів на верстатах і автоматичних лініях у закладах фахової передвищої освіти вивчають зв'язки і встановлюють закономірності в процесі виробництва високоякісної продукції з мінімальними витратами в енергетичній, кібернетичній та інших сферах, що нас оточують.

Тому використання інформаційних технологій є ефективним на всіх етапах педагогічного процесу вивчення фахових дисциплін: актуалізації навчальних досягнень; надання студентам навчальної інформації; вивчення навчального матеріалу в процесі інтерактивної взаємодії з комп'ютером; повторення та закріплення набутих знань і вмінь; поточного та підсумкового контролю і самоконтролю досягнутих результатів навчання; корекції самого процесу навчання та його результатів шляхом удосконалення дозування навчального матеріалу та його систематизації; самостійної роботи студентів.

Методика дистанційного навчання у Лозівській філії ХАДФК при підготовці майбутніх технологів з обробки матеріалів на верстатах і автоматичних лініях базується на традиційних компонентах навчання з впровадженням в освітній процес електронних підручників, інтерактивних дошок, інтерактивних вправ та інтерактивних відео.

Отже, сучасні технічні засоби освіти, форми та методи передачі інформації дають змогу створити та реалізувати таку комплексно-методичну підготовку навчальних дисциплін професійного спрямування, яка сприятиме розвитку інформаційно-технологічної культури майбутніх кваліфікованих фахівців, з оптимальним вибором для кожного учасника освітнього процесу (викладача, студента) темпу викладання (подання) навчального матеріалу, що відповідає індивідуальним потребам студентів.

УДК 37.018.4 : 005.342] 8

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДІВ У ГУРТКОВІЙ РОБОТІ З ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

Валентина Ткаченко, Валентина Задорожна, Катерина Козуб
ВСП «Харківський фаховий коледж харчової промисловості ДБТУ»

Процес реформування освіти в Україні є спробою застосування нових форм роботи в межах традиційної системи. Сьогодення вимагає від педагога вивчення і впровадження в практику сучасних інноваційних технологій. Основна мета їх застосування – підвищення ефективності гурткової роботи, що забезпечує особистісно зорієнтований підхід і розвиток критичного мислення. Успіх інноваційних технологій залежить не тільки від обізнаності керівника з ними, а також і від систематичного їх впровадження – від визначення мети до отримання очікуваних результатів.

Поняття «інновація» означає новацію, новизну; інновація як і процес передбачає запровадження чогось нового. Стосовно педагогічного процесу інновація означає введення нового в цілі, зміст, методи та форми навчання та виховання, організацію спільної діяльності педагога та здобувача освіти. Сьогодні величезне значення в інноваційній діяльності керівника гуртка має

метод проєктів. У процесі організації дослідницької діяльності студентів педагог особливу увагу приділяє формуванню передумов пошукової діяльності, інтелектуальної ініціативи; розвитку вміння визначати можливі методи вирішення проблеми за допомогою викладача, а згодом і самостійно; формуванню вміння застосовувати ці методи, що сприяє вирішенню поставленої задачі, з використанням різних варіантів; розвитку бажання користуватися спеціальною термінологією, ведення конструктивної бесіди у процесі спільної дослідницької діяльності.

У Відокремленому структурному підрозділі «Харківський фаховий коледж харчової промисловості Державного біотехнологічного університету» викладачі гуманітарних дисциплін активно використовують проєктний метод у своїй гуртковій роботі. Такий освітній процес, орієнтований на студента, передбачає що здобувач освіти сам визначає мету та завдання своєї діяльності, відбирає потрібний матеріал, планує зміст своєї діяльності та здійснює її, домагаючись потрібного результату.

Головною перевагою проєктного методу загалом і те, що адаптований до особливостей кожного студента. Здобувач має можливість працювати продуктивніше і на результат, що гарантує успіх у навчанні. Також успіх забезпечує вміння педагога пробудити інтерес до матеріалу, організувати спільну пізнавальну творчу діяльність студента, допомогти розвинути особисті потенційні можливості.

Вихованці, які беруть участь у проєктній діяльності:

- проявляють творчу активність у пізнанні навколишнього світу;
- самостійні та гнучкі у прийнятті рішень;
- свідомо застосовують сенсорні відчуття у вирішенні практичних завдань;
- здатні спілкуватися в студентському колективі з приводу обговорення спільного плану дій;
- сприймають світ не тільки з утилітарної погляду, а й усвідомлюють його унікальність, красу, універсальність.

Отже, використання інноваційних методів у гуртковій роботі з гуманітарних дисциплін позитивно впливає на якість навчання та виховання в закладах освіти, підвищує професійний рівень педагогів, створює найкращі умови для духовного розвитку студентів, що дозволяє здійснити особистісно-орієнтований підхід до них.

УДК 378.147

ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХОВИХ МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ З ЕКОНОМІКИ

Інна Ткаченко

Харківський автомобільно-дорожній фаховий коледж

В процесі підготовки фахових молодших бакалаврів економічного профілю важливу роль відіграють набуті в процесі навчання знання, вміння, навички та сформовані на основі них компетентності.

Підготовка фахових молодших бакалаврів з економіки в коледжі здійснюється відповідно до Стандарту фахової передвищої освіти зі спеціальності 051 «Економіка» галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» та розробленій на його основі освітньо-професійній програмі «Економіка підприємства», в яких чітко визначені компетентності, які мають бути сформовані у майбутніх фахівців за роки навчання у коледжі.

Перелік компетентностей майбутнього випускника має три складові: інтегральна компетентність (здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів економічної науки, та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях); загальні компетентності (всього 8) та спеціальні (фахові) компетентності (всього 10).

Оцінка спеціальних (фахових) компетентностей майбутніх фахових молодших бакалаврів з економіки в першу чергу проходить через так звані

«hard skills», які у більшості випадків представлені у вигляді різних інструкцій, правил, посадових обов'язків, стандартів. Освітньо-професійні програми закладів фахової передвищої освіти, так чи інакше, націлені саме на формування «hard skills», що відбувається через реалізацію навчальних планів. «Hard skills» майбутніх фахових молодших бакалаврів з економіки – це професійні знання, вміння та навички використання сучасного інструментарію управління економічною діяльністю загалом та виконання окремих функціональних завдань у різних сферах застосування.

Також при підготовці фахових молодших бакалаврів враховується інша важлива сторона – формування так званих «soft skills» – сукупність навичок та особистих характеристик, володіння якими призводить до досягнення успіху на робочому місці. Вони, в першу чергу, пов'язані з комунікабельністю, відповідальністю, дисциплінованістю, наявністю емоційного інтелекту, менеджерськими здібностями, умінням управляти часом, лідерськими якостями, критичним мисленням. Тобто, володіння м'якими навичками дозволяє використовувати якомога ефективніше свої професійні здібності та знання. В навчальний план підготовки фахових молодших бакалаврів з економіки включені дисципліни, які сприяють набуттю студентами soft skills – це «Українська мова (за професійним спрямуванням)», «Основи філософських знань», «Соціологія», «Культурологія», «Політична економія», «Менеджмент», «Правознавство», «Англійська мова (за професійним спрямуванням)», «Екологія», «Безпека життєдіяльності», які формують загальні компетентності: здатність спілкуватися державною та іноземною мовою, здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях, здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології, здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

Таким чином, «soft skills» – це навички, які потрібні не лише у професійній діяльності, а й повсякденному житті. Реалії сьогодення переконують, що уміння критично й творчо мислити, протистояти стресам та

життєвим негараздам, працювати в команді, приймати виважені рішення – це навички, які необхідні у всіх сферах діяльності. Важливу роль у розвитку м'яких навичок відіграють предмети соціально-економічного циклу, а в умовах дистанційного навчання – використання інтерактивних методів та різноманітних можливостей сучасних інформаційних технологій.

УДК 377.8:373.2.016:005.336.2(043.2)

КОМПЕТЕНТІСНИЙ ПІДХІД У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

Лідія Ткаченко

Красноградський педагогічний фаховий коледж КЗ «ХГПА»ХОР

Необхідність теоретичного обґрунтування проблеми формування професійної компетентності здобувачів освіти, як важливого засобу становлення професіоналізму майбутнього вихователя, актуалізується у зв'язку з тим, що сучасне зрушення в усвідомленні сенсу освіти відбувається на основі від підготовки фахівця шляхом передачі нагромадженого, перевіреного і позитивно оціненого попередніми поколіннями досвіду до переорієнтації на розвиток здібностей здобувачів освіти.

Компетентнісний підхід орієнтує на соціально визначені вимоги до професійної підготовки майбутнього вихователя закладу дошкільної освіти, його загальної та педагогічної ерудиції, педагогічної майстерності. Під професійною компетентністю вихователя розуміють особистісні можливості вихователя, педагога, котрі дозволяють йому самостійно та достатньо ефективно вирішувати завдання, що визначені ним або освітньою установою. Для цього необхідно знати педагогічну теорію, вміти та бути готовим застосовувати її на практиці. Під педагогічною компетентністю вихователя можна розуміти єдність його теоретичної та практичної готовності до здійснення педагогічної діяльності.

Сучасний етап розвитку професійної освіти визначається переглядом вимог, пропонованих до педагога. Це виражається в цілісному розгляді особистісних та професійних якостей педагога, становленні нової

компетентної моделі фахівця з огляду на соціально-економічні та культурно-політичні умови, тенденції глобалізації, інформатизації, полікультурності.

Зміст освітньо-професійної програми підготовки фахового молодшого бакалавра містить обов'язкові та вибіркові освітні компоненти, які забезпечують набуття загальних та фахових компетентностей вихователя закладу дошкільної освіти. Майбутні вихователі мають право обрати освітні компоненти за бажанням: логопедія, основи інклюзивної освіти, нові педагогічні технології в дошкільній освіті, основи медіа грамотності, методика роботи вихователя різновікової групи тощо.

Фундаменталізація знань передбачає глибину й широту отриманих майбутнім вихователем загальнофілософських, загальнокультурних, психолого-педагогічних і спеціальних знань, усередині яких визначена ієрархія фактів, законів, принципів та інших компонентів, збагачених гнучкою системою зв'язків, що підвищують ступінь застосовності знань у практичній діяльності та дозволить випускникові мобільно реагувати на різні педагогічні ситуації, бути завжди готовим до творчого, нестандартного вирішення педагогічних проблем.

Отже, орієнтуючись на кінцевий результат освітнього процесу, компетентнісний підхід спирається на модель фахівця, у якого сформована готовність до ефективного використання зовнішніх та внутрішніх ресурсів (інформаційних, людських, матеріальних, особистісних).

УДК377.1

**МОТИВАЦІЯ ДО НАВЧАННЯ У СТУДЕНТІВ В УМОВАХ
ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ У НАШ СКЛАДНИЙ ЧАС**
Тетяна Ткаченко, Світлана Гетманенко, Світлана Панібратцева
КЗОЗ «Харківський обласний медичний фаховий коледж» ХОР

Три роки здобувачі освіти працюють в умовах дистанційного навчання. Сьогодні, коли за вікном безперервні сирени та вибухи, найчастішою

проблемою у студентів є зниження концентрації уваги, пасивне сприйняття інформації, зниження цікавості до дисциплін під час навчання.

Одним з найбільш складних питань для викладачів, стало те, що з початком війни активність студентів у освітньому процесі помітно знизилась. Таким чином, доводиться посилювати мотивацію студентів до навчання, яка у великій мірі залежить від співпраці здобувачів освіти та викладача.

Одним зі шляхів активізації студентів є хмарні технології. Використання хмарних сервісів Google значно розширює можливості роботи для викладачів та студентів, наприклад Google Docs, Google Slides, Google Forms, Google Jamboard.

Відмінно мотивує здобувачів освіти метод групових проєктів. Завдання виконуються малими групами за допомогою інтерактивних сервісів (Montemiter, Fishbone, Canva, WordArt, Renderforest), студенти спілкуються між собою та викладачем, з'являється цікавість до дисципліни, що певною мірою захоплює, показують досить добрий результат. Для посилення мотивації до діяльності, збільшення активності необхідно, щоб студент чітко усвідомлював, що він уміє робити й що необхідно зробити для досягнення бажаного.

Варто виділяти час викладачам для індивідуальної роботи з такими студентами. Важливо для здобувачів освіти, особливо перших курсів, під час війни – це компетентна взаємодія, спілкування. Вони постійно прагнуть, аби їх почули та помітили, тому одним зі стимулів мотивації є нагорода – подяка за активність під час навчання.

А ще запропонуйте здобувачам освіти колективну рефлексію наприкінці вивчення теми, використовуючи такі цифрові сервіси як Learning Apps.org, Fishbone, хмару слів. Нехай студенти оцінять, що вони навчилися робити, які мовні звороти відточили, в яких ситуаціях можуть їх використовувати, а над чим ще варто попрацювати та де вони почувають себе не дуже впевнено. Це забезпечує реалізацію особистісно-орієнтованого навчання із формуванням різноманітних компетентностей студентів – професійної, інтелектуальної,

інформаційної, комунікативної та покращує ефективність навчально-виховного процесу.

УДК 377.1

РОЛЬ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА В РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО МАШИНОБУДУВАННЯ ТА ЕНЕРГЕТИЧНОЇ ІНЖЕНЕРІЇ

Марина Товстик, Ольга Бурцева, Вікторія Мочалова

ВСП «Харківський фаховий коледж харчової промисловості ДБТУ»

Машинобудування та енергетична інженерія є одними з найважливіших та найперспективніших галузей економіки, які вимагають висококваліфікованих фахівців, здатних адаптуватися до швидких змін та інновацій. У сучасних умовах глобалізації та інтеграції, ці галузі стикаються з рядом тенденцій та викликів, таких як цифровізація, декарбонізація, ресурсозбереження, екологічна безпека, конкурентоспроможність тощо, які вимагають постійного оновлення знань, навичок та компетентностей фахівців. Одним з таких фахівців є фаховий молодший бакалавр з галузевого машинобудування, який має необхідні знання, навички та компетентності для виконання різноманітних професійних завдань, пов'язаних з проектуванням, виготовленням, монтажем, налагодженням, експлуатацією та ремонтом машин, механізмів і засобів малої механізації для різних галузей промисловості, будівництва, транспорту та інших сфер діяльності. Роль фахового молодшого бакалавра в розвитку сучасного машинобудування та енергетичної інженерії полягає в тому, що він може брати участь у створенні нових та модернізації існуючих машин, механізмів і засобів малої механізації, які відповідають сучасним вимогам енергоефективності, екологічності, безпеки та якості. Таким чином, фаховий молодший бакалавр з галузевого машинобудування є важливим учасником інноваційного процесу, який сприяє розвитку машинобудування та енергетичної інженерії як стратегічних галузей національної економіки.

ЯК ПІДГОТУВАТИ УСПІШНИХ ЛЮДЕЙ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Наталія Трофимова, Віктор Насальський
Харківський машинобудівний фаховий коледж

Головною метою навчання у ХХІ столітті є всебічний розвиток людської особистості. Демократичне спрямування навчання має дати людині можливість підготуватися до існування в швидкоплинно змінюваних умовах соціокультурного життя і професійної діяльності. Розвиток нашого суспільства вимагає формування покоління людей, які мислять і діють по-інноваційному. Звідси – значна увага до загального розвитку особистості, її комунікативних здібностей, як то: засвоєння знань, самостійності у прийнятті рішень, критичності та культури мислення, розвитку інформаційних і соціальних навичок.

Дослідження, практична робота у коледжах свідчать про те, що ефективні навчальні програми повинні ґрунтуватися на шести основних принципах. Незалежно від свого віку, ми учні, що вчимося впродовж усього життя, а тому, щоб навчатися було швидше й легше, треба опиратися на ці шість елементів. Важливо, щоб викладач був не просто лектором, а й активним учасником процесу, наставником, який організовує такі засади:

1. Оптимальні умови навчання.
2. Такий спосіб презентації теми, який би залучав до роботи наші відчуття, а одночасно мотивував би до діяльності, був би необтяжливим, захопливим, розмаїтим та енергійним.
3. Творче й критичне мислення, яке стимулює внутрішнє засвоєння інформації.
4. Активізація доступу до засвоєного матеріалу через гру, жарт та широкі можливості практикування.
5. Реальне застосування знань, уміння пов'язувати їх із життям.
6. Регулярне повторення й оцінювання, а при цьому святкування навчальних досягнень.

Як визначити свій індивідуальний стиль навчання? Загалом навчальний стиль – це поєднання різних чинників: як студент засвоює інформацію, впорядкування і перетворення інформації, фізичні та біологічні потреби, які впливають на навчання, інтелектуальне самоврядування.

Звичайно, це не проста робота, неможливо одночасно догодити всім. Однак якщо будь-яку навчальну програму на кожному своєму етапі пристосувати до якогось стилю навчання, то студенти будуть навчатися легко і майже без спротиву.

Рекомендації для студентів щодо навчання – самостійне навчання набуває все більшої ваги та актуальності. Йдеться до того, щоб кожен вмів керувати знаннями. Це планування, самостійність у здобутті знань, творче мислення, вміння подати, пояснити і відстояти ідею проекту. І нарешті – вміння оцінити як інших, так і самого себе.

Основні кроки, що провадять до швидшого, ефективнішого й легшого навчання:

1. Не бійтеся мріяти й уявляти своє майбутнє.
2. Поставте перед собою мету і визначте остаточні терміни її втілення.
3. Знайдіть для себе наставника-ентузіаста. Запитуйте!
4. Почніть із загального уявлення.
5. Знайдіть три найкращі книжки, авторами яких є досвідчені успішні практики. Навчіться заново, як читати швидше, ефективніше й легше.
6. Зробіть навчання ефективнішим за допомогою ілюстрацій та звукового сприйняття. Малюйте асоціативні схеми.
7. Навчайтесь через діяльність. Практика, практика і ще раз практика.
8. Повторюйте і розмірковують. Легко відтворюйте з пам'яті засвоєне. Використовуйте допоміжні засоби як стрижні для запам'ятовування.
9. Скористайтесь з уроків спорту.
10. Навчайте інших.

ВИКОРИСТАННЯ ОСОБОВО-ОРІЄНТОВАНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ ПРИ ПРОВЕДЕННІ ПРАКТИЧНИХ РОБІТ

Каріна Туренко

Харківський автотранспортний фаховий коледж

Головний стратегічний напрям розвитку системи фахової передвищої освіти лежить на шляху рішення проблеми особово-орієнтованої освіти – такої освіти, в якому особа здобувача освіти була б в центрі уваги викладача, психолога, в якому діяльність навчання, пізнавальна діяльність, а не викладання, була б ведучою.

Урахування досягнень педагогіки в сучасній навчально-виховній системі сприяє підвищенню якості підготовки майбутніх фахівців, здатних до ефективної професійної діяльності, швидкої адаптації в умовах науково-технічного прогресу, а також розкриттю їх творчого потенціалу, розвитку здібностей.

Варто зауважити, що в навчально-виховному процесі актуальним стає технологічний підхід для організації процесу навчання в закладі освіти. Необхідно також відзначити, що сучасні педагогічні технології розглядаються вченими як засіб, за допомогою якого може бути реалізована нова освітня парадигма. Одним з найбільш перспективних напрямів впровадження інноваційних технологій є особисто-орієнтовні технології.

Особово-орієнтовні технології вирішують важливі завдання з розвитку особистості майбутнього фахівця, зокрема здобувачі освіти засвоюють знання, набувають умінь з питань професійної діяльності, які пов'язані з кваліфікаційними вимогами до фахівців певної сфери. Слід відмітити й важливість умінь ділового спілкування в групі для ефективної професійної діяльності майбутніх фахівців, зокрема для регулювання відносин співпраці, для визначення пріоритетів ділової поведінки тощо.

Особово-орієнтоване навчання передбачає по суті своїй диференційований підхід до навчання з урахуванням рівня інтелектуального

розвитку здобувача освіти, а також його підготовки по даному освітньому компоненту, його здібностей і завдатків.

Найважливішою рисою змістовного аспекту особово-орієнтованих технологій є не просто контроль знань і умінь здобувачів освіти, а і діагностика їх діяльності, щоб вчасно допомогти кваліфікованими діями усунути труднощі, що намічаються, в пізнанні і застосуванні знань.

При впровадженні особово-орієнтованих технологій при проведенні практичних робіт в Харківському автотранспортному фаховому коледжі використовуються такі основні форми: 1) навчання в команді, 2) індивідуальна робота в команді, 3) спільна групова робота. Саме співпраця лежить в основі навчання в групі.

Слід зазначити, що робота в команді при проведенні робіт розвиває самостійність, відповідальність, критичність і самокритичність, ініціативність, нестандартність мислення, обережність і рішучість здобувачів освіти.

Впровадження особово-орієнтованих технологій у закладі освіти потребує аналізу змісту освітніх компонентів, інструкцій для проведення практичних робіт для визначення проблемних тем і дискусійних питань, а також для підготовки матеріально-технічного забезпечення навчального процесу, розробки рекомендацій щодо проведення робіт.

Акцентуємо увагу на тому, що за підсумком використання особово-орієнтованих технологій є перетворення діяльності здобувачів освіти від спостереження, запам'ятовування, виконання дій за зразком до активної участі у вирішенні проблем, виявляючи при цьому репродуктивний і продуктивний рівень пізнавальної діяльності.

Отже, проведені дослідження дає підстави стверджувати, що розробка і використання особово-орієнтованих технологій у навчальному процесі сприяє підвищенню ефективності та результативності навчання, а також розвитку творчого потенціалу майбутніх фахівців.

**«SOFT SKILLS» – НЕВІД’ЄМНА СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ**

Світлана Тютюко

ВСП «Харківський фаховий коледж харчової промисловості ДБТУ»

Сучасні процеси глобалізації спонукають розвиток інноваційної стратегії освітнього процесу. Основні пріоритети освіти – це вміння швидко адаптуватися до змін і сучасних потреб суспільства, володіння навичками роботи з інформаційними джерелами, здатність активно діяти, швидко приймати рішення в нестандартних ситуаціях і навчатися протягом усього життя.

У професійному середовищі прийнято виділяти два типи навичок: «hard skills» («тверді» навички) – професійні, технічні знання та вміння, які можна наочно продемонструвати та «soft skills» («гнучкі» або «м’які» навички) – комунікативні, ораторські, управлінські.

«Soft skills» – це збірний термін, який включає комунікативні вміння. ситуаційну обізнаність, адаптивність або гнучкість, здатність бути дипломатичним і тактовним, навіть коли присутні якісь розбіжності або конфлікти.

Набір м’яких навичок є універсальним для фахівців різних галузей, а саме вміння працювати в команді, приймати рішення, налагоджувати комунікації, прагнення самореалізації в професійній діяльності, застосовуючи адаптивність для швидкої та гнучкої реакції на зміни професійних вимог при нестабільних умовах ринкової економіки. Такий розвиток здобувачів освіти має бути постійним, поступовим і впроваджуватися в освітньому процесі на кожному етапі співпраці викладачів і здобувачів освіти за адаптивним підходом.

Для формування у здобувачів освіти навичок «soft skills» потрібно правильно обирати інструменти, а саме: проводити семінари та тренінги, залучати студентів до участі у конференціях, вебінарах та професійних конкурсах, проводити відкриті засідання предметних гуртків та створення і

захист проєктів, читання спеціальної літератури, що допоможе набуті впевненості та створить більше можливостей проявити лідерські якості. Орієнтуватись також необхідно на особисті якості здобувачів освіти, розподіляти їх за рівнем мотивації до освітнього процесу, створювати умови до розкриття додаткових м'яких навичок студентів (робота в гуртках та факультативах).

Отже, важливим чинником формування професійного, конкурентоспроможного фахового молодшого бакалавра, успішного в майбутній професійній діяльності є не тільки сформована професійна компетентність, а й опанування ним універсальних гнучких навичок «soft skills».

Література

1. Длугунович Н. А. Soft skills як необхідна складова підготовки ІТ-фахівців / Н. А. Длугунович // Вісник Хмельницького національного університету. – 2014. – № 6 (219). – С. 239-242.
2. Коваль К. О. Розвиток «soft skills» у студентів – один з важливих чинників працевлаштування // Вісник Вінницького політехнічного інституту. – 2015. – № 2. – С. 162-166.
3. Повстин О.В., Козяр М.М. Значення «soft skills» у формуванні управлінської компетентності фахівців у галузі безпеки людини // Вісник ЛДУБЖД. – 2019. – №20. – С. 122-125.

**НАБУТТЯ SOFT SKILLS ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ
НА ВІДДІЛЕННІ «СТОМАТОЛОГІЯ» КЗОЗ «ХАРКІВСЬКИЙ
ОБЛАСНИЙ МЕДИЧНИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ» ХОР, ЯК ШЛЯХ ДО
УСПІШНОГО ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ І ПОДАЛЬШОГО
КАР'ЄРНОГО РОСТУ ТЕХНІКА ЗУБНОГО**

Тетяна Уманська, Дарія Чиранова, Тетяна Жукова
КЗОЗ «Харківський обласний медичний фаховий коледж» ХОР

Основною метою викладачів відділення «Стоматологія» КЗОЗ «Харківський обласний медичний фаховий коледж» ХОР є підготовка висококваліфікованого, конкурентоспроможного фахівця – техніка зубного.

Існує думка, що професія зубного техніка вимагає від її власника високого рівня оволодіння теоретичними знаннями та практичними навичками, врівноваженості, працьовитості, посидючості, художнього смаку... В уяві багатьох зубний техник не спілкується з пацієнтом безпосередньо, а спілкування з лікарем та колегами зводиться до мінімуму. Час вносить свої корективи. Підвищились вимоги до підготовки сучасного техніка зубного. Якість підготовки фахівця сьогодні – це умова високого рівня надання стоматологічних послуг населенню у майбутньому. Керівники стоматологічних установ зацікавлені в працівниках з розвиненими навичками soft skills, які сприяють успішному розвитку техніка зубного в професії.

Soft skills – м'які навички, які показують, наскільки добре фахівець взаємодіє з соціумом. Вони забезпечують гнучкість та адаптивність кандидата при працевлаштуванні та в процесі професійної діяльності. До soft skills належать: комунікативні навички, критичне мислення, лідерські якості, емоційний інтелект, позитивне мислення, уміння працювати в команді, самоорганізація. М'які навички існували завжди. Викладачі відділення «Стоматологія» вже багато років працюють в напрямку прищеплення цих навичок своїм студентам, але не об'єднували soft skills в окрему групу.

Починаючи зі спілкування з абітурієнтами в процесі профорієнтації, ми розповідаємо про вимоги до сучасного техніка зубного, про шлях від

абітурієнта до випускника та далі – зубного техника високого рівня, керівника зуботехнічної лабораторії, техника-демонстратора та ін.

Ми концентруємо наші зусилля на формуванні цілісної особистості студента. Турбуємось не тільки за інтелект, але і за духовну складову. М'які навички виходять на перший план, а базові теоретичні знання та практичні навички – це необхідний мінімум. Викладачі системно працюють в напрямку розвинення soft skills у наших студентів. Запроваджено авторські посібники та щоденники, методичні рекомендації до самостійної роботи, що особливо актуально під час дистанційного навчання. Студенти набувають навички шукати і знаходити самостійно потрібну інформацію, що в подальшому дозволить постійно підвищувати свій професійний рівень.

Студенти беруть участь в науково-практичних конференціях. Так 23.11.2023 р. студенти Аверіна Валерія та Круговий Данило взяли участь у V Регіональній науково-практичній студентській конференції «PRACTICEFEST-2023». Студенти удосконалили свої навички знаходити цікавий матеріал, виділяти головне, готувати презентацію, спілкуватись з аудиторією, отримали навички публічного виступу, роботи в команді.

Новим методом самоорганізації та самопрезентації студента у професійному середовищі є портфоліо. Основна мета його – накопичення інформації про власні досягнення, найсильніші сторони, переваги та професійний потенціал. Портфоліо обов'язково містить фотографії своїх професійних робіт за весь час навчання. В подальшій професійній діяльності зубні техніки постійно фотографують свої роботи та обговорюють з однодумцями шляхи професійного удосконалення.

Soft skills можна і треба розвивати – читати книжки, навчатись на курсах, відвідувати майстер-класи та тренінги. М'які навички дуже потрібні техніку зубному, особливо, якщо він буде техніком-демонстратором. Стати кращою версією себе – мета кожного зубного техника, а для цього і треба розвивати м'які навички.

ВИКОРИСТАННЯ НАВИЧОК SOFT SKILLS У СУЧАСНИХ УМОВАХ

Вікторія Федіна

**ВСП «Житлово-комунальний фаховий коледж ХНУМГ
імені О.М.Бекетова»**

Зміни в системі освіти, новітні вимоги ринку праці та розвиток суспільства загалом впливають на зміну уявлень про те, яким має бути сучасний фахівець.

Від людини сучасний світ вимагає не лише знань за фахом, а й володіння критичним мисленням, здатності адекватно реагувати у ситуації невизначеності (особливо в умовах воєнного стану), вміння працювати в групі та вибудовувати плани для самоактуалізації. Щоб мати успіх на роботі, потрібно вміти налагодити стосунки із колегами, клієнтами тощо. Цьому можуть сприяти Soft skills – надпрофесійні навички, які допомагають розвивати компетенції, вирішувати практичні задачі і працювати з іншими людьми.

У ВСП «Житлово-комунальний фаховий коледж ХНУМГ ім. О.М.Бекетова» значну увагу приділяють Soft skills. Однією з таких навичок є комунікація – передача інформації, обмін знаннями або даними між людьми. До блоку комунікації входить важлива навичка – презентація. Презентація – це вміння зрозуміло і чітко говорити, доносити свої ідеї до інших людей, щоб вас розуміли і запам'ятали.

Так, під час лекцій (наприклад, на заняттях з «Рекреаційної географії», «Туристичного країнознавства») здобувачі освіти 2 та 3 курсів виконують випереджувальні завдання з підготовки презентації, а на практичних заняттях з «Основ туристичної діяльності» (4 курс) розробляють віртуальні екскурсії та туристичні маршрути нашою країною. Це командна робота. Необхідно розподілити обов'язки в групі і бути відкритим для зворотного зв'язку: знайти нову інформацію, проаналізувати її, вибрати необхідне, оформити і зрозуміло і чітко розповісти іншим. Під час такої форми роботи розвиваються такі Soft skills як комунікації, уміння працювати у команді, критичне мислення,

прийняття рішень тощо). У кожної «м'якої» навички свої рівні та критерії розвитку. Чим більше практикуватися, тим краще розвивається навичка.

Швидкозмінні умови розбудови фахової передвищої освіти вимагають підготовку фахівців, що є конкурентоздатними на ринку праці, мають такі навички, як швидке прийняття рішень в професійному середовищі, ефективна співпраця в команді, реалізація творчого та особистого потенціалу у виробничій діяльності, вільне налагодження комунікацій, професійна мобільність та здатність адаптуватись до швидкозмінних умов сучасного життя.

Основною ж метою освітнього процесу є не лише засвоєння знань, а й їх доповнення додатковими навичками, що допоможе випускнику коледжу стати професіоналом та компетентним фахівцем.

УДК377.1

SOFT SKILLS ЯК СКЛАДНИК ПІДГОТОВКИ МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА: СВІТОВИЙ ДОСВІД ТА РЕАЛІЇ СЬОГОДЕННЯ

Станіслав Федотов, Тетяна Макогон

Харківський фаховий коледж транспортних технологій

Повномасштабна агресія внесла корективи в освітню галузь, змусила приймати сурові виклики, адаптуватися до сьогодення, активно впроваджувати інноваційні технології, дистанційне навчання, але в жодному разі не змінила головну мету освітян – забезпечення якості освіти, виховання і випуск фахівців, попит на яких буде надзвичайно зростати в мирний час відновлення України.

Особливе важливе значення має використання для підготовки молодшого бакалавра у сфері передвищої освіти Soft skills. В Оксфордському словнику цей термін визначається як особисті якості людини, що дозволяють йому гармонійно та продуктивно взаємодіяти з іншими людьми. Soft skills виступає надійною запорукою професійного життя, кар'єрного зростання молодшої людини, коли в сучасних умовах ринку й конкуренції доводиться реалізувати свої знання та здібності. Це один із нових треків сьогодення

дуже динамічного світу, де не тільки висока фахова підготовка, але також комунікабельність мають значення. Знавці з певним досвідом праці не дарма стверджують, що без належних «гнучких» або «м'яких» навичок домогтися успіху в багатьох галузях іноді просто неможливо, тому слід краще розуміти виробничу психологію відносин.

У відповідності до світової класифікації ЮНЕСКО освіта поділяється на формальну, неформальну (вільну) та інформальну (самоосвіту). Сучасні освітянські системи всіх країн світу диференціюють ці три типи освіти. Дві останні найближче знаходяться до використання Soft skills. Однак неформальна освіта є доповненням або альтернативою формальній освіті. Вона може відбуватися у вигляді інтенсивних програм навчання, тренінгів, занять на масових відкритих онлайн-курсах. Неформальна освіта здійснює суттєвий вплив на розвиток економіки конкретної країни чи регіону. Відповідно даним Європейського центра щодо розвитку професійної освіти (European Centre for the Development of Vocational Training, Cedefop), механізми визнання неформального та інформального навчання на національному рівні існують в Бельгії, Данії, Іспанії, Греції, Ірландії, Італії, Ісландії, Латвії, Мальті, Нідерландах, Норвегії, Польщі, Португалії, Румунії, Словачії, Франції, Швеції, Швейцарії, Туреччині. У деяких країнах, таких як Швейцарія, Іспанія, Данія та Норвегія, ці механізми успішно працюють також і на регіональному рівні чи в окремих секторах економіки.

У країнах ЄС існують затверджені механізми визнання неформальної освіти, політика визнання яких тут ґрунтується в першу чергу на сертифікації професійних компетенцій. Прикладом може бути Франція, де система визнання неформальної освіти існує вже більше 20 років. Система дозволяє підтвердити 1300 видів кваліфікацій та сертифікованих навичок. Отримані кваліфікації реєструються в Національному кваліфікаційному реєстрі і визнаються нарівні з тими, що були отримані внаслідок формального навчання. Однак на момент подання заяви майбутній здобувач освіти повинен

мати 3-річний термін професійного досвіду у сфері, що близька до бажаної кваліфікації.

В деяких країнах ЄС політика визнання компетенцій, що надавалися внаслідок неформальної освіти, орієнтована на вирішення основних соціально-економічних проблем, зокрема щодо інтеграції мігрантів і підтримку людей похилого віку, необхідну в умовах старіння населення.

У сучасних умовах все більше відмічається тенденція, коли під час прийняття рішення про найм співробітника надається перевага в першу чергу тому, хто володіє необхідними особистими якостями, ніж людині зі знаннями та досвідом, але без необхідних «гнучких навичок».

Навички *soft skills* не пов'язані з конкретною професією, вони універсальні, їх значення полягає у результативності та успішності особистості в різних сферах життя. Зміни соціально-економічних процесів в наші часи цілком логічно призводять до зростання попиту на ринку саме надпрофесійних навичок, про які вже починають казати як про навички майбутнього.

УДК377.1

ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДИК ПРИ ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ АРХІТЕКТУРНОЇ ТА БУДІВЕЛЬНОЇ ГАЛУЗІ

Ганна Филипенко, Олена Оленчук, Валентина Лігутіна

Харківський фаховий коледж будівництва, архітектури та дизайну

Сучасний стан підготовки фахових молодших бакалаврів архітектурної та будівельної галузі вимагає від викладача застосування інноваційних методів і форм на заняттях. Ефективне планування занять є визначенням певних результатів навчання, поєднання з іншими освітніми компонентами певної освітньої програми. Перед педагогічним колективом Харківського фахового коледжу будівництва, архітектури та дизайну (ХФКБАД) у 2023-2024 н.р. стоїть методична мета: «Створення успішного освітнього простору, розвиток партнерства між учасниками освітньої траєкторії для

реалізації освітніх задач та збереження контингенту». Для досягнення мети в нашому закладі викладачі притримуються умов безбар'єрного навчання:

- створення освітнього середовища, враховуючи потенціал кожного здобувача освіти;
- фокус на сильних сторонах і посилення слабких сторін здобувача освіти;
- створення вільних можливостей;
- навчання стає більш соціальне – застосовуються зручні механізми підтримки здобувачів.

Технологічні інновації змінили роботу викладача, змінюється навчальний процес, для вивчення впливу інтернету на освіту виникають нові методи дослідження та методи оцінки ефективності навчання. Складовими технологічних інновацій в ХФКБАД стали:

- доступні мобільні технології: відкриті контенти підвищення кваліфікації і самоосвіти;
- навчальна аналітика.
- хмарні середовища: LCloud, Classroom, Google-сервіси.

Наш заклад здобув спеціальний статус «Заклад освіти-учасник програми Google for Education». Головна задача викладача – шляхом активізації та мотивації перетворити здобувачів освіти у свідомих учасників освітнього процесу. Реалізується

вона шляхом адаптації під певний освітній компонент онлайн платформ, комп'ютерних програм. Так, наприклад, викладачі архітектурних дисциплін навчають в програмах ArchiCAD та 3DMax отримати спеціальні архітектурні та дизайнерські компетенції; викладачі будівельних дисциплін в програмі AutoCAD викладають інтегровані курси, курсові та дипломні проекти; викладач історії створює ментальні карти в Google Jamboard або в Draw.io, викладачі природничо-математичних дисциплін працюють в онлайн сервісах

«Всеосвіта», «На Урок», створюють інтерактивні аркуші на сервісі «Wizer.me», на платформі LeaningUp, JustSchool, LiveWorkSheets в онлайн режимі проводять тестування, складають дисциплінарні комікси, закріплюють матеріал та ін. Кожен викладач знаходить альтернативні шляхи підвищення якості освіти для отримання очікуваних результатів навчання.

В освітньому процесі коледжу застосовуються інноваційні методи «Інтерв'ю» – вміння поставити правильно запитання, метод «Копіювання»: прочитай – закрій – відтвори; «Метод зворотнього проектування» – створи-презентуй-поясни, «Незвичайна комунікація» – актуальний метод сьогодення – спільна робота здобувачів з викладачем із додатками та комп'ютерними програмами.

Чергування інтерактивних та активних інноваційних методів на заняттях дозволяє викладачу утримувати активність, увагу, роботу зі здобувачами впродовж всього заняття, мотивувати їх до виконання завдань для самоконтролю та домашніх завдань, підвищувати рівень професійної свідомості для майбутньої конкуренції на ринку праці.

УДК 377.1

РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ГУМАНІТАРНИХ ПРЕДМЕТІВ

Ольга Фісун

Харківський фаховий коледж технологій та дизайну

Активний розвиток суспільства, інтенсивні процеси глобалізації й інформатизації вимагають від сучасного здобувача освіти абсолютно нового типу мислення, який дає змогу пристосуватися до постійних соціальних змін, генерувати нові ідеї, а також здійснювати комплексний аналіз отриманої інформації та давати їй об'єктивну оцінку. Саме тому в сучасному освітньому просторі важливу роль відіграє критичне мислення, яке є основою навчальної діяльності. Організація освітнього процесу спрямована передусім на розвиток критичного мислення студентів, що допоможе їм оволодіти основними

компетентностями, які необхідні для соціалізації особистості та формування її індивідуальності.

Критичне мислення є багаторівневим процесом, який слід розглядати комплексно (з урахуванням педагогічного та філософського й ін. аспектів). Якщо ж розглядати критичне мислення у філософському аспекті, то слід зауважити, що під цим поняттям розуміють уміння логічно мислити, аргументувати, аналітично дискутувати та правильно висловлювати свою думку. Відповідно до педагогічного аспекту критичність розглядається як усвідомлений контроль за процесом інтелектуальної діяльності, під час якої відбувається оцінювання роботи, думок, вироблених гіпотез, шляхів їх доведення тощо.

Сьогодні критичне мислення стає технологічною базою сучасної освіти, його розвиток диктується різноманітними соціальними зрушеннями та безперервним розвитком суспільства. У зв'язку зі зміною змістових компонентів освіти відбуваються зміни технологій їхньої реалізації. На передній план виходять інформаційні технології, дистанційне навчання, які охоплюють мережі всіх навчальних закладів, систему підготовки кадрів та підвищення кваліфікації, застосовуються в сфері обміну педагогічною інформацією.

Медіа – це засоби створення, запису, копіювання, тиражування, зберігання, розповсюдження, сприйняття інформації і обміну її між автором і масовою аудиторією. Медіа бувають візуальні (друк, фотографія, комп'ютерна графіка), аудіювальні (звукопис), аудіовізуальні (кінематограф, телебачення, відео, інтернет).

Використання медіаресурсів в освітньому процесі передбачає репрезентативність, спрямування на розвиток критичного мислення особистості, діалогічність. Метою використання медіазасобів у навчанні має стати подолання наслідків «кліпово-інтернетного» потоку свідомості і формування самостійного мислення сучасної особистості, що живе в насиченому інформаційному світі.

Під час запровадження медіаосвітніх технологій в освітньому процесі найчастіше використовуються прийоми креолізованого тексту (складного текстового утворення, у якому вербальні та невербальні елементи утворюють одну візуальну структурну цілісність):

- буктрейлер (короткий відеоролик за мотивами книги, який подається в образній, інтригуючій формі);
- манга (комікси різних жанрів та тем до літературного твору);
- мотиватор (мотиваційний плакат);
- постер (плакат, афіша, які використовуються у навчальних цілях);
- буклет (брошура).

УДК 37.032

ЗАСТОСУВАННЯ МІЖПРЕДМЕТНОЇ ІНТЕГРАЦІЇ ЯК ФОРМИ НАСКРІЗНОГО STEM-НАВЧАННЯ

Ольга Фомічова

ВСП «Харківський природоохоронний фаховий коледж ОДЕКУ»

Розвиток інтеграційних, інформаційно-технологічних процесів в Україні, зумовлюють пошук оптимальних шляхів і ресурсів підвищення якості фахової передвищої освіти, основними завданнями якої є формування компетентної, креативної особистості, якій властиві високі морально-духовні цінності, висока теоретична і практична підготовка, конкурентоспроможність та творчий пошук.

Значний потенціал для виконання висунутих завдань має реалізація міжпредметної інтеграції. Міжпредметна інтеграція є однією з інноваційних педагогічних технологій, яка поєднує в собі блок знань з дисциплін, що інтегруються навколо однієї теми. Сама специфіка предметів на їхньому сучасному рівні спонукає до комплексного підходу в навчанні, де нові теми доповнюється, конкретизуються темами з попередніх дисциплін, а інтегровані заняття з цих предметів допомагають здобувачам освіти зрозуміти та використати набуті знання на практиці. При проведенні інтегрованих занять використовуються нетрадиційні форми STEM-освіти, які передбачають

розв'язування комплексних синтезованих задач, що інтегрують знання кількох дисциплін та сприяють засвоєнню і розумінню навчального матеріалу.

Головними перевагами міжпредметної інтеграції є надання здобувачам освіти можливості неодноразово повертатися до вивченого матеріалу, повторювати його і відпрацьовувати сформовані навички.

Як показала практика, створення мережевих предметних або міжпредметних зв'язків забезпечує формування у здобувачів фахової передвищої освіти цілісного уявлення про навколишній світ, навчає роботі в групах, створює відповідальне ставлення до оточуючого середовища та активну громадянську позицію. Крім того, забезпечує обізнаність в технологіях, де яскраво простежується інтеграція природничих, суспільних і технічних знань.

УДК377.1

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ ЗАСОБАМИ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Євгенія Хажевська

Харківський фаховий коледж будівництва, архітектури та дизайну

В умовах нестабільності сучасного світу все гостріше відчувається потреба в широко освічених людей, здатних критично мислити, опрацьовувати великі обсяги інформації, приймати рішення. Домогтися цього можна тільки особливою увагою до якості освіти, адже якість освіти – ключовий аспект сучасної психолого-педагогічної науки. Метою психолого-педагогічної підготовки фахівця є розвиток тих властивостей і якостей особистості, які характеризують його як суб'єкт діяльності і які відносяться до основних сфер його майбутньої діяльності. Зокрема, актуальні проблеми навчання іноземних мов в умовах дистанційної освіти розглядаючи різні підходи до проблеми розвитку особистості засобами іноземної мови, належить з'ясувати ступінь розвиваючого впливу цієї дисципліни на інтелектуальну, мотиваційну і емоційну сфери цієї особистості.

Як показують дослідження навчання рецептивних видів мовленнєвої діяльності, не підкріплене практикою усного та письмового мовлення є недостатнім для впливу на інтелектуальну сферу студентів і обмежує досягнення розвиваючих цілей. Освітня сутність іноземної мови багато в чому ідентифікувалась з вихованням патріотизму та інтернаціоналізму, формуванням певних ідеологічних орієнтацій. Л.С. Щерба одним з перших він показав можливість розвитку особистості в єдності мислення, уяви, пам'яті і мовної діяльності. Не заперечуючи важливості мовної імітації і довільного запам'ятовування, вчений висунув тезу про необхідність врахування творчої сутності мовної діяльності, формування абстрактного мислення, підвищення інтелектуального навантаження учнів на заняттях з іноземної мови. Стає очевидним, що розумові процеси можна формувати, якщо направляти мовну діяльність на рішення інтелектуальних завдань і організувати її відповідно до предметно-сислового змісту. Таким чином, оволодіння іноземною мовою і розвиток інтелектуальної сфери є єдиний процес, і завдання навчання іноземної мови як засобу спілкування залишається неповною без завдання навчати іноземної мови і як засобу розумової діяльності – пошуку відповідей і рішень, визначення понять, формулювання суджень, умовиводів, узагальнень, тобто послідовності інтелектуальних актів. Слід зазначити, що при вивченні іноземних мов особливу значимість мають такі складові мотиваційної сфери, як пізнавальна, інтелектуальна потреба, потреба в досягненні цілей і спілкуванні. Мова являє собою систему, побудовану в результаті високого рівня абстрагування. Необхідно формувати у студентів конкретні мовні моделі де вони повинні навчитися самостійно думати, міркувати.

Мотивація спілкування пов'язана з основною особливістю іноземної мови як навчального предмета, що носить яскраво виражений комунікативний характер. Під час формування мотивації спілкування необхідні визначення системи соціальних ролей, забезпечення функціонально-цільового боку спілкування. Довірчі міжособистісні відносини педагога і студента

формується в ситуації кооперації і співробітництва, полегшують процес засвоєння, допомагають уникнути стресу і подолати бар'єр у спілкуванні. Оволодіння нормами мовної поведінки є досить тривалим процесом. У той же час, розглядаючи оволодіння іноземною мовою як штучний процес соціалізації, важливо визнати, що час, що відводиться на оволодіння ним діючими програмами вищих навчальних закладів, виявляється недостатнім терміном для того, щоб навчитися орієнтуватися в ситуаціях спілкування, необхідних у професійній.

Отже, оволодіння іноземною мовою розвиває мислення, пам'ять, мовну здатність, удосконалює слухові відчуття, покращує мовне прогнозування та є важливою складовою психологічного розвитку здобувачів освіти.

УДК 377.1

ОСОБЛИВОСТІ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

Олена Халєєва, Людмила Костіна, Ірина Поддуда

КЗ Харківська гуманітарна-педагогічна академія ХОР

Важливим завданням національного відродження України є підвищення мовленнєвої культури суспільства, насамперед серед молоді, яка здобуває освіту. Освіта скерована на формування фахової культури, важливими складовими якої, безумовно, є мовна компетентність викладача, зокрема лексичне багатство його мовлення. Фахівець повинен вільно володіти писемною та усною формами державної мови, використовувати свої знання у професійній діяльності та в міжособистісному спілкуванні. Актуальність статті зумовлюється тим, що сучасний період розвитку суспільства в нашій державі відкриває широкі можливості для формування духовно багатого й професійно підготовленого фахівця.

Мовна компетенція викладача полягає в майстерному володінні словом, досконалому знанні тонкощів лексики української мови.

За словами В. М. Русанівського, мовна культура — це надійна опора у вираженні незалежності думки, розвиненості людських почуттів, у вихованні діяльного, справжнього патріотизму.

Національна своєрідність української культури є результатом неповторності історії українського народу. Це і роздробленість та інонаціональні впливи, поліваріантність етнічного менталітету та національний досвід державотворення тощо. За роки становлення й розвитку України її територія і населення зазнавали постійних змін. Долучалися нові регіони з особливостями менталітету (Галичина, Закарпаття, Крим тощо). Зберегли до цього часу свою самобутність різні етнографічні групи, серед яких русини, бойки, лемки, гуцули, роми тощо.

Специфіка культури України проявлялась і проявляється і через світоглядні пріоритети її еліти і народних мас. На розвиток української культури впливали такі кращі її представники: князі Київської Русі Володимир Великий, Ярослав Мудрий, Володимир Мономах; Г.С. Сковорода, Т.Г. Шевченко, родина Алчевських, політичні лідери, громадські діячі, митці тощо різних часів.

Протягом ХХ ст. українська культура розвивалась у складних умовах, її поступ мав здебільшого суперечливий характер. Ці особливості зберігаються і в часи незалежності.

У підручнику з української культури розкриваються такі специфічні риси українського менталітету, як домінування емоцій та почуттів над інтелектом і волею, індивідуалізм, художність, інтровертність, кордоцентризм, ексекутивність, толерантність, антеїзм, селянськість, орієнтація на малий гурт тощо (Історія української культури: підручник / За ред. В. О. Лозового. — Х.: Право, 2013. — С. 31-33).

Культура — поняття складне, багатогранне. У широкому сенсі — це процес і результат творчої діяльності людей, спрямований на вдосконалення людини та її середовища. У вузькому розумінні — це цінності, переконання, зразки, норми поведінки, що властиві певній соціальній групі чи суспільству. У соціологічній літературі зазвичай аналізуються основні складові культури: мова, цінності, соціальні норми та звичаї, традиції, обряди.

За аналітичними висновками відомого науковця Богдана Гаврилишина,

будь-який суспільний лад базується на системі цінностей, політичному правлінні та економічній системі. У його праці «Дороговкази в майбутнє» (1993 р.) називаються три системи цінностей, що властиві світовому простору ХХ ст.: індивідуалістсько-конкуренційна (найповніші реалізується в США), егалітарно-колективістська (характерна для колишнього СРСР) та групово-кооперативна (панує в Японії). У роки незалежності Україна перейшла від егалітарно-колективістської до індивідуалістсько-конкуренційної системи цінностей. Здійснена реальна переоцінка застарілих цінностей колишньої радянської доби в широких колах українського суспільства. Але цінності сім'ї, дружби, товаришування, кохання, порядності, справедливості залишаються в суспільній свідомості.

Становлення ринкового суспільства в Україні все більше орієнтує його суб'єктів на соціальні норми (як регулятори поведінки і діяльності), які б стали більше відповідати ринковим відносинам.

У країні набуває розвитку релігійне життя, поширюється мультикультуралізм. Розвиток культури України здійснюється в напрямку європейських цивілізаційних цінностей та стандартів. Перехід до вільного ринку стимулював культурні деформації, комерціалізацію закладів культури тощо.

Зростає комерціалізація засобів масової інформації, серед яких значна частина орієнтується на маловибагливого і дезорієнтованого споживача, поширюючи низькопробну, а то й безвідповідальну інформацію та сурогатні вироби маскультівського ширпотребу. Це безпосередньо пов'язано із якісною переорієнтацією освітніх процесів.

Для України, як і багатьох країн світу, характерна тенденція поширення і легалізації мультикультуралізму як однієї з проблем глобалізації сучасного світу.

Отже, своєрідність української культури пов'язана з перипетіями її становлення і розвитку, еволюції в умовах глобалізації сучасного світу.

Подолати негаразди, розв'язати суперечності, об'єднати народ України у життєспроможну націю може патріотично налаштована еліта, яка здатна на самопожертву і безкорисливе служіння суспільним ідеалам.

Література:

1. Історія української культури підручник /за ред. В.О. Лозового. – Х., Право, 2013. – с.31-33.
2. Особливості української культури /Х: ФОП Носань В.А. 2006. – С.176-179
3. Культура української мови: Довідник /за ред. В.М. Русановського – К.: Либідь, 1990. – с. 201-203

УДК377.1

РОЛЬ ВИКЛАДАЧІВ У ФОРМУВАННІ СТІЙКОСТІ ТА АДАПТАЦІЇ ФАХОВИХ МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Аліна Харківська, Наталя Кравченко, Лілія Кравченко
ВСП «Вовчанський фаховий коледж ДБТУ»

Уміння викладачів створювати підтримуюче навчальне середовище та сприяти формуванню стійкості та адаптації фахових молодших бакалаврів в умовах воєнного стану може визначати успіх їхньої освітньої траєкторії.

У воєнний час викладачі навчальних закладів виконують ключову роль у забезпеченні стабільності та успіху здобувачів освіти. Вони відіграють не лише фахову, але й соціальну функцію. Важливою є здатність викладача розуміти психологічні аспекти студентського життя в умовах війни. Розвиток емоційної стійкості та вміння керувати стресом стають пріоритетними завданнями, активна підтримка викладачів – необхідною. Викладач має відігравати активну роль у створенні безпечного та відкритого навчального середовища. Це включає у себе організацію онлайн-занять, надання можливостей для дистанційного навчання, а також створення відкритого простору для обговорення емоційних та академічних викликів.

Зрештою, важливою є співпраця з іншими службами навчального закладу для надання здобувачам освіти всебічної підтримки. Це може включати консультування психологів, організацію вебінарів з питань адаптації та надання інформаційної підтримки.

Таким чином, роль викладачів у формуванні стійкості та адаптації фахових молодших бакалаврів в умовах воєнного стану визнається ключовою, вимагає не лише професіоналізму, але й гнучкості та спроможності адаптуватися до змін.

УДК 377.1

ВІДЕОЗАНЯТТЯ ЯК МЕТОД ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ МЕДИЧНИХ СЕСТЕР

Юлія Харченко

Медичний фаховий коледж

Харківського національного медичного університету

Формування професійної компетентності студентів є складним процесом, що містить безліч компонентів. Пріоритетним завданням ЗФПО є якісна підготовка висококваліфікованих конкурентоспроможних фахівців, що зумовлює постійне підвищення ефективності освітнього процесу, зокрема, через використання сучасних навчальних ресурсів. Також актуальне місце в освітянському просторі посідає й самоосвіта.

Розвиток системи навичок *soft skills* обумовлено сучасним етапом суспільного розвитку з його динамічними інноваційними процесами, які змінюють погляд на професіограму молодого фахівця. Саме тому пріоритетом для Медичного фахового коледжу Харківського національного медичного університету є підготовка конкурентоспроможних фахівців, спрямованих на професійну успішність, з навичками комунікації та здатністю до самоорганізації.

Готуючи медичних молодших фахових бакалаврів, однією з основних цілей маємо формування в здобувачів освіти навичок, необхідних майбутнім медикам, опанувавши які, вони зможуть у майбутньому реалізувати себе як всебічно розвинена особистість. У медичному фаховому коледжі освітній процес визначає цілу систему прийомів та методів навчання, які сприяють професійному удосконаленню та комплексно впливають на формування особистості майбутнього фахівця, що надалі буде відповідати потребам суспільства в цілому.

Прийомом активного навчання є використання відеосюжетів та автентичних відеоматеріалів на заняттях. Такий підхід допомагає майбутнім медикам зануритись у практичну діяльність, що дозволить їм впевненіше перейти до справжніх втручань. Комунікація є важливою частиною успіху в усіх сферах життя. Можна чудово розуміти, що та як робити, але не вміти чітко пояснити свою позицію та переконати інших, що є дуже важливим у медичній діяльності. Реальні ситуації спілкування дають можливість зробити процес вивчення дисциплін цікавим, природним та невимушеним, оскільки забезпечується наочність, що сприяє оптимізації всього навчального процесу. У процесі навчання з використанням відео відпрацьовуються не тільки клінічні методи, а й уміння спілкуватися з колегами та пацієнтами. Для цього створюються та підбираються такі відеофрагменти, які дозволяють моделювати різні клінічні ситуації, у тому числі й ті, що зрідка зустрічаються.

Критичне та креативне мислення, гнучкість та адаптивність – це ті якості, які зараз неабияк цінуються! Ситуації можуть бути найнеочікуванішими, тому майбутній фахівець повинен вміти підлаштовуватися під нові обставини та йти вперед попри все. А ще дуже важливо зберігати присутність духу та не розчаровуватися, якщо раптом щось пішло не так, як було сплановано.

Цьогорічне опитування студентів, проведене з метою підвищення якості використання відео на заняттях, показало, що сьогоденському здобувачу необхідно мінімум часу (до 1 хв), щоб оцінити змістовну якість поданого відеоматеріалу. Це розширює можливості викладача для навчання основ тайм-менеджменту (від уміння ефективно планувати свій час насправді залежить чимало!) та формування здібностей оперативного та ефективного опанування нового матеріалу.

Отже, задля досягнення навчальних цілей ми ставимо за мету «дати вудочку, а не рибку», тобто показати студентам моделі, способи або шляхи отримання знань, скеровані на підготовку не тільки професійного конкурентоспроможного фахівця, а й виховати емоційно стійку, креативну

особистість, здатну мислити гнучко та нестандартно, яка зможе знаходити кілька можливих розв'язань проблемного питання.

УДК 371.124

**ПІДГОТОВКА МОЛОДОГО СПЕЦІАЛІСТА В УМОВАХ
ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КОЛЕДЖУ ТЕХНІЧНОГО
СПРЯМУВАННЯ**

Каріне Хачатурян

Харківський автотранспортний фаховий коледж

Значення освіти в житті суспільства колосальне, і, безсумнівно, особливе місце в ньому посідає професійна освіта. Пояснюється це, в першу чергу, характером і спрямованістю засвоєних знань, умінь і навичок, які узгоджуються з обраними професіями і спеціальностями.

Як показує аналіз наукової літератури, загальнотеоретичні та практичні підходи до навчання і виховання молоді розглядалися в роботах: І.Дичківської, Н.Клокар, В.Сластьоніна, Л.Подимової та інших.

Усвідомлення високого ступеня значущості професійної освіти, що полягає в необхідності забезпечення кваліфікаційної структури економічно активного населення, зумовило проведення ряду реформ. Один з напрямків перетворення був пов'язаний з переглядом навчальних планів з метою введення єдиного рівня змісту освіти, суворого профілювання всіх видів виробничої практики, а також послідовним збільшенням набору здобувачів фахової передвищої освіти. Проте зміни призвели до серйозних протиріч у змісті та якості підготовки кадрів. По-перше, ігнорування врахування реальних потреб суспільства в конкретних фахівцях стало причиною того, що багато випускників були не затребувані. По-друге, відставання в розвитку матеріально-технічної та навчально-виробничої бази навчальних закладів, усталені традиції в методиці викладання, без урахування реалій сьогодення, ускладнили процес адаптації молодих фахівців до нових умов життя і роботи. Це виявлялося в недостатньому вмінні випускників встановлювати контакти з керівництвом, колегами, відсутність навичок виходу з конфліктних ситуацій,

організаторських здібностях і психолого-педагогічних знань, необхідних для ділового спілкування.

Таким чином, основними недоліками системи професійної освіти була наявність суб'єктивного фактору, що полягає в недостатній готовності молодого фахівця до роботи у виробничому колективі. Затребуваними стали такі випускники, які володіли тільки конкретними (специфічними) професійними знаннями відповідного рівня і необхідними для тієї чи іншої виробничої діяльності практичними вміннями і навичками.

Отже, недостатня затребуваність у молодих фахівцях на ринку праці, з одного боку, і вплив нових соціально-економічних умов, з іншого, зумовили необхідність докорінних перетворень системи підготовки робітничих професій. Нова парадигма професійної освіти висуває в якості головних завдань перегляд функцій та їх трансформації зі способу простого відтворення робочої сили до джерела відродження і зростання економічно і соціально активних фахівців, здатних діяти в умовах дрібного і середнього підприємництва. Від рівня підготовленості сьогоденної молоді до професійної діяльності, в умовах цивілізованого ринку, багато в чому залежить успішне вирішення проблеми економічної стабільності в суспільстві, підвищення добробуту громадян, їх соціальна зрілість і повноцінна адаптація до вимог ринку праці.

Важливу роль сьогодні набуває і моральна підготовка фахівця до участі в ринкових відносинах, формування моральних якостей, які допоможуть забезпечити етичну основу підприємницької діяльності. Формування активної і підприємливої особистості є необхідною умовою ефективності реформ в нашій країні, при цьому названі якості є «пусковим механізмом», що забезпечить всебічну інтенсифікацію виробництва.

ВАЖЛИВІСТЬ РОЗВИТКУ НАВИЧОК SOFT SKILLS В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ЯК ДЛЯ ВИКЛАДАЧІВ, ТАК І ДЛЯ СТУДЕНТІВ

Інна Хватова

Харківський механіко-технологічний фаховий коледж імені О.О.Морозова

Рівень успіху вже давно перестав залежати тільки від того, наскільки добре ми виконуємо свої безпосередні обов'язки. Щоб бути компетентним фахівцем, треба розвивати Soft Skills, так звані «м'які навички»

Найчастіше, коли говорять про навички, мають на увазі професійні знання і вміння. Але не менш важливі й Soft Skills – універсальні непрофесійні якості, які допомагають нам взаємодіяти між собою в команді незалежно від сфери діяльності.

У більш загальному сенсі, в цю категорію додають такі навички:

- логічне мислення;
- вміння спостерігати і виявляти суть;
- навички нестандартного мислення;
- спритність, винахідливість, і навіть креативність;
- адаптивність, здатність позитивно сприймати зміни;
- вміння комплексно підходити до вирішення проблем.

Колишня парадигма освітньої системи застаріває. Зараз отримати інформацію можна будь-якої миті. Викладач, який каже, що він повинен давати знання студенту – це вчорашній день. Сучасний викладач навчає моделей, способів або шляхів отримання знань. Дає ключі від дверей, за якими зберігається граніт науки.

„Найвищий ступінь людської мудрості – це вміння пристосуватися до обставин і зберігати спокій всупереч зовнішнім погрозам“ (Даніель Дефо – англійський письменник).

Здібність до адаптації, уміння пристосовуватися до різних життєвих обставин та знаходити позитивні моменти навіть у складних ситуаціях допомагає людям в усіх аспектах життя, зокрема й у навчанні. Чим швидше людина адаптується до нових умов, тим ефективніше вона взаємодіє із

навколишнім світом, що знаходить своє відображення у міжособистісних комунікаціях і виробничій діяльності.

Для того, щоб розвинути в собі навички гнучкості, не варто боятися чогось нового, невідомого, а необхідно реалізовувати себе в різних напрямках, експериментувати, отримувати новий досвід, не боятися покинути зону комфорту, не уникати викликів.

М'які навички у студентів починають формувати під керівництвом вчителя чи викладача.

Перша педагогічна умова – готовність майбутніх фахівців з професійної освіти застосовувати кейс-метод та технологію Реcha-Kucha (методологія презентації коротких доповідей, спеціально обмежених за формою і тривалістю, на неформальних конференціях) для формування «soft skills».

Друга педагогічна умова – активізація навчально-пізнавальної діяльності студентів. Студентами завжди рухає інтерес до пізнання. Знання – це інформація, з якої можна отримати нову інформацію за допомогою логічного виведення та практичного досвіду.

Як слушно зауважив Д. Перкінс, людям часто не вистачає «чутливості до події». Відтак, навіть якщо вони мають відповідні навички, то не завжди можуть пов'язати його з конкретною ситуацією.

Майстерність володіння цими навичками приходить з роками, з досвідом, важливим є лише те, що необхідно постійно прагнути до розвитку, вдосконалення, підвищення комунікативної взаємодії з оточуючими і результат, звичайно ж буде успішним.

УДК 377.1

ВИКОРИСТАННЯ НАВИЧОК SOFT SKILLS У ВИХОВНІЙ РОБОТІ ВИКЛАДАЧА

Юрій Хіжняков

Медичний фаховий коледж

Харківського національного медичного університету

В умовах воєнного стану комунікації зі здобувачами освіти стають особливо важливими. Викладачі повинні бути готові до того, що здобувачі

освіти можуть відчувати стрес, тривогу, емоційну виснаженість. У таких умовах особливо важливими є навички *soft skills*, які дозволяють ефективно спілкуватися з іншими, розуміти їхні почуття та потреби, та підтримувати позитивний мікроклімат у групі.

Комунікації в умовах воєнного стану мають ряд особливостей. По-перше, спілкування часто відбувається в онлайн-режимі, що може ускладнювати взаєморозуміння. По-друге, здобувачі освіти можуть бути залучені до волонтерської діяльності, евакуації, або ж перебувати в зоні бойових дій. Це може призводити до зниження їхньої мотивації до навчання, а також до погіршення їхнього емоційного стану.

Soft skills відіграють важливу роль у комунікаціях зі здобувачами освіти в умовах воєнного стану. Вони дозволяють:

- ефективно спілкуватися з іншими, розуміти їхні почуття та потреби;
- створювати позитивний мікроклімат у групі;
- підтримувати здобувачів освіти в стресових ситуаціях;
- надавати їм психологічну допомогу.

Ось кілька практичних порад щодо використання *softskills* у комунікаціях зі здобувачами освіти в умовах воєнного стану:

Будьте емпатійними. Намагайтеся зрозуміти почуття та потреби здобувачів освіти.

Будьте чутливими. Уникайте висловлювань, які можуть образити або травмувати здобувачів освіти.

Будьте відкритими для діалогу. Дайте здобувачам освіти можливість висловити свої думки та почуття.

Запропонуйте допомогу. Повідомте здобувачам освіти, що ви готові підтримати їх у будь-який спосіб.

Отже, розвиток навичок *soft skills* є важливим для викладачів, які працюють в умовах воєнного стану. Ці навички дозволяють ефективно спілкуватися зі здобувачами освіти, розуміти їхні почуття та потреби, та підтримувати їх у стресових ситуаціях.

ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ ХМАРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС

Ольга Хміль

Харківський автомобільно-дорожній фаховий коледж

Сучасне суспільство сьогодні характеризують не тільки як інформаційне суспільство, а більше як мережне, де важливу роль відіграє спілкування різних зацікавлених кіл через інформаційні мережі за інтересами та потребами. Основними рисами такого суспільства є: децентралізація процесів управління, індивідуалізація навчання, незалежність від часу та простору, розвиток інформаційно-комунікаційних технологій, навичок та вмінь приймати рішення.

У сучасних умовах динамічного розвитку суспільства перед закладами фахової передвищої освіти постають непрості завдання, які можливо вирішити, упровадивши в освітній процес інноваційні технології навчання. Першочерговим завданням є підготовка спеціалістів, які володіють професійною компетентністю.

Інноваційне навчання – зорієнтована на динамічні зміни в навколишньому світі навчальна діяльність, яка ґрунтується на оригінальних методиках розвитку різноманітних форм мислення, творчих здібностей, високих соціально-адаптаційних можливостей особистості. Причому всі елементи традиційного навчання наявні в інноваційному, питання полягає лише у визначенні співвідношення репродуктивного і продуктивного, діяльного і творчого. Для цього в арсеналі викладачів мають бути різні інноваційні форми та методи, які мають принципово нові механізми взаємодії теорії і практики.

Інноваційні технології навчання та викладання у діяльності педагога забезпечують відповідь на головні питання освітнього процесу: що робити, із чого, у який спосіб, як передати нові знання та створити умови для практичного засвоєння знань.

Стрімкий розвиток інформаційних технологій в усьому світі, зокрема і в Україні, веде до усвідомлення зручностей і переваг їх використання. Сьогодні уявити життя без комп'ютера, Інтернету та ІТ технологій практично неможливо. Сучасні діти не уявляють своє життя без Інтернету з його соціальними мережами та інформаційними ресурсами. Роста покоління візуалів, для яких головним джерелом інформації є зоровий ряд. Усе це пояснює необхідність використання нових світових інформаційних розробок в освітній діяльності.

Так, одним із ефективних на сучасному етапі є використання хмарних сервісів, оскільки завдяки хмарним технологіям освіта стає більш доступнішою, адже вчитися можна скрізь: у приміщенні та будь-де поза ним.

Хмарні технології – це такі технології обробки даних, у яких комп'ютерні ресурси надаються інтернет-користувачу як онлайн-сервіси і можуть використовуватися для дистанційного навчання, на заняттях та в позаурочній діяльності, а також в методичній роботі. При цьому реалізуються певні задачі: отримання оперативної інформації, миттєва комунікація із колегами або студентами, поширення власного досвіду, підвищення кваліфікації, ознайомлення із передовим досвідом викладачів.

Для організації освітнього процесу викладачі коледжу активно використовують багато різноманітних хмарних сервісів, а саме:

- інтернет-ресурси для створення інтерактивних вправ і тестових завдань: LearningApps, ClassTools.net, Kahoot!, Ваamboozle, Classtime, Socrative, Jamboard та багато інших;

- інтернет-ресурси для створення електронних інтерактивних дошок: Awwapp, Jamboard, Clevermaths, Conceptboard, Ziteboard та ін.

Викладачі коледжу постійно підтримують зворотній зв'язок зі студентами за допомогою месенджерів Viber, Telegram, електронної пошти, проводять онлайн-заняття з використанням Google Meet та Classroom, Zoom, Moodle. Усе це дає можливість ефективно співпрацювати викладачам та студентам.

Отже, використання цифрових технологій підвищує активність здобувачів освіти та перетворює освітній процес на форму самостійного навчання.

УДК 004.032

ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ТА НЕЙРОННОЇ МЕРЕЖІ В ГАЛУЗІ ОСВІТИ

Ніна Холодова, Інна Баранова

Харківський фаховий коледж технологій та дизайну

На даному етапі розвитку людського суспільства перед фаховою передвищою освітою стоїть першочергове завдання – підготовка фахівців нової формації. Тому педагоги шукають новітні концепції навчання, інноваційні технології, сучасні форми та методики, які б відповідали принципам і темпам роботи в нових інформаційних реаліях.

Штучна нейронна мережа (ШНМ) – математична модель, а також її програмне або апаратне втілення, побудована за принципом організації та функціонування біологічних нейронних мереж.

ШНМ еволюціювали у широке сімейство методик, які вдосконалили рівень останніх досягнень у багатьох областях. Нейронні мережі знайшли застосування у аналізі та класифікуванні даних за певними параметрами, формуванні аналітичних прогнозів, керуючись вхідною інформацією, порівнянні та розпізнаванні ідентичних даних тощо.

У сфері освіти нейромережі застосовуються у системах управління процесом освіти, в оцінці якості діяльності освітніх організацій, з метою оцінки якості навчання студентів, для контролю результатів освітнього процесу, у питаннях психодіагностики тощо.

Ця технологія допомагає педагогу покращити підготовку до занять, урізноманітнити форми та методи навчання, спілкування, полегшити удосконалення життєвих та спеціальних умінь та навичок учасників освітнього процесу. Може налаштовувати процес навчання, адаптований до індивідуальних потреб та переваг, рівня знань кожного студента на основі його

здібностей, інтересів, цілей та стилів навчання, оптимізувати час навчання кожного здобувача освіти.

Штучні нейронні мережі також можна застосовувати до різних освітніх сценаріїв та контекстів, наприклад, персоналізоване навчання, інтелектуальні та виховні системи навчання, навчальні ігри тощо.

За результатами проведених наукових досліджень Веремко Ю.П., Клоз К., Наливайко О., Пікуляк М., Осадчої В., Савка І. та інших необхідно зазначити, що використання нейромереж в освітній галузі має великий потенціал для покращення процесу навчання та його якості. На сьогодні використання нейромереж у вищій та передвищій освіті є ще у стадії розвитку. Найбільш вживаними та популярними в освітньому середовищі є такі нейромережі, як ChatGPT, Tome, Midjourney, Compose AI, Runway, Adobe Podcast.

Оптимізація освітнього процесу, адаптивне та індивідуальне навчання, підвищення мотивації та автоматична оцінка знань і навичок – одна із переваг використання штучного інтелекту та нейронної мережі у навчанні.

Для успішного впровадження нейромереж у систему освіти також потрібно вирішити ряд технічних та етичних питань, дотримання академічної доброчесності, забезпечити захист приватності тощо. Потрібно враховувати, що використання нейромереж має бути спрямоване на покращення якості навчання та сприяти розвитку студентів, а не прийти на заміну викладачів.

Використання штучного інтелекту та нейромереж, допоможе революціонувати сучасну освіту багатьма способами. Саме ця інноваційна, захоплююча та впливова технологія здатна створити для кожного педагога та студента унікальний план розвитку для максимально ефективної реалізації свого потенціалу із урахуванням інтересів та здібностей.

СИМУЛЯЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ЯК НАПРЯМ ПІДСИЛЕННЯ ПРАКТИЧНОЇ СПРЯМОВАНOSTІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

Віктор Холопов, Ірина Шаповал

Харківський радіотехнічний фаховий коледж

Освіта – це постійний та різноманітний спектр стимуляції мислення, це та константа, яка формує гостроту та ясність мислення, інтелект тощо.

Поява нових соціальних сервісів впливає на розвиток освіти і, зокрема, на дистанційне та змішане навчання.

Інтернет – технології надають широкі можливості для більш глибокого освоєння студентами теоретичних та практичних питань.

В системі передвищої фахової освіти продовжується пошук нових чітко спрямованих професійних практико – орієнтованих форм навчання, метою яких є ефективно забезпечення формування професійних компетентностей, майбутніх фахівців на засадах електронного змішаного навчання, використання симуляційних технологій.

В Україні це посилюється війною проти російських окупантів. В зв'язку з цим процес у навчальних закладах передвищої освіти найчастіше доводиться організувати та проводити дистанційно в онлайн режимі. Особливо це стосується фахівці електроніки та телекомунікацій, від них вимагається досить високий рівень теоретичних і, що не мало важливо, практичних навичок. Саме тому для них необхідно широко впроваджувати різні симуляційні технології, для професійної підготовки, такі як: Quite Universal Circuit Simulator, Electronic design automation, Electronics Workbench та інші.

Головною метою використання симуляційних технологій є забезпечення достатньо високої якості професійної підготовки студентів коледжу – майбутніх фахівців.

Симулятори відіграють величезну роль. Вони дозволяють вирішити практичні питання максимально наближено до реальних умов. Це складання електронних та радіотехнічних схем, друкованих плат, перевірка їх параметрів

і характеристик, набуття навичок у налаштуваннях та регулюваннях, у відшуванні та усуненні несправностей та технологічних помилок.

При зміні деяких параметрів радіоелементів, спостерігати за допомогою віртуальних приладів за електричними процесами, що відбуваються в цих випадках, і провести відповідні висновки та технічні рішення, що, безумовно, підвищує професіоналізм студента і закріплює його практичну майстерність. Викладачеві при цьому є можливість легко та швидко в ході заняття ставити навідані питання та завдання, контролювати хід їх вирішення, брати участь у наданні допомоги в усуненні проблем і неясностей, що виникають. А також здійснювати оцінювання їх творчої, практичної діяльності, а також теоретичних знань.

Таким чином проведення лабораторних робіт, навчальних практик зі студентами коледжів з використанням симуляторів сприяє формуванню у них активного ставлення до професійних знань, умінь і навичок для майбутньої практичної діяльності у технічній, та і не тільки, галузі.

Таким чином симуляційне навчання:

- полягає в тому, що воно спрямоване не тільки на сприйняття навчального матеріалу, але і на формування позитивного ставлення студентів до самої пізнавальної діяльності:
- сприяє забезпеченню професійної компетентності майбутнього спеціаліста при відповідному засвоєнні ним практичних навичок і вмінь;
- симуляційне навчання можливість розвивати не тільки пізнавальні, а й професійні мотиви та інтереси, системне мислення студентів, формувати соціальні вміння і навички взаємодії і спілкування, вчити вмінню сумісної діяльності та взаємодії, здатності приймати спільні рішення, виховувати відповідальне становлення до справи;
- робота з симуляторами значною мірою полегшує роботу над курсовими та дипломними роботами і проектами.

Таким чином симуляційне навчання студентів грає величезну роль в навчальному процесі в режимі Онлайн.

Використані джерела:

1. Положення про дистанційне навчання. Офіційний сайт Українського інституту інформаційних технологій в світі : <http://udec.ntu-kpikiev.ua>.

2. Сокурєнко В.І., Огданський І.Ф., Папірник Р.Б., Солод Л.В. особливості впровадження дистанційного навчання для технічних спеціальностей. Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/Vrpbia/2009_2/statii/UDK%20378.pdf.

3. Вища освіта в Україні: навчальний посібник В.Г. Кремень, С.М. Ніколаєнко, М.Ф. Степко. Київ. Заннє.

4. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід / О. Пометун, Л. Пирожєнко/ Метод. Посібник , 2002, Київ.

УДК 377.1

ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS У ЗДОБУВАЧІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Наталія Хорунжа, Ірина Романовська
Харківський радіотехнічний фаховий коледж

Підготовка здобувачів фахової перед вищої освіти має визначатися сформованістю не лише професійних компетенцій, а й універсальних, надпрофесійних soft skills (м'яких навичок). Саме м'які навички забезпечують якісне застосування технічних знань та умінь, здобутих в результаті освіти у коледжі. Процес навчання фахівця напряму 12 Інформаційні технології має бути орієнтований на такі аспекти, які дозволять відповідати сучасним вимогам ринку праці, роботодавців, національним та міжнародним стандартам. На відміну від hard skills (твердих навичок), які, як правило, добре виміряні, м'які навички є універсальними, важливими для фахового становлення людини, незалежно від напрямку діяльності. Насамперед це – ефективна взаємодія між людьми у процесі спілкування, навички першості,

кооперації, вибудовування відносин; командні, публічні, мисленнєві навички; вміння презентувати свої ідеї тощо. Такі компетенції в сучасному світі розглядаються в якості важливого освітнього результату, поряд із фаховими.

До «м'яких навичок» (soft skills) ми відносимо: комунікативні навички, тайм-менеджмент, когнітивна гнучкість, медіаграмотність, емоційний інтелект, робота в команді, стресостійкість, саморозвиток.

Саме ступінь володіння soft skills показали, що одні прийняли виклики військового часу і змогли розв'язувати проблеми, пов'язані з реалізацією освітніх завдань, планували свою діяльність, для інших це було дуже складно. Скільки є прикладів незламності викладачів, які проводили заняття з укриттів, записували відеофрагменти під вибухи, у метро, в укриттях. Так і студенти, опинившись у критичних умовах, знаходили спосіб підключення до Інтернету та передачі виконаних завдань. Відсоток студентів, які успішно адаптувалися до нових умов не дуже високий, та порівняно з тими, хто взагалі «опустив руки», значно вищий. Пояснення для цього є: більшість здобувачів неповнолітні і не готові до викликів самостійного життя. А от щодо гнучкості в освітньому й виховному аспектах, то тут вони мають вищі показники успіху, адже постковідний період сформував необхідні навички для організації і здійснення навчання у дистанційному режимі.

Ті, хто не піддався емоціям, а діяв холодним стратегічним розумом, зумів допомогти вистояти емоційно не тільки собі, а й оточуючим. Деяка частина працівників і студентів долучилися до волонтерської діяльності. Є прикладом те, що самі потребуючи психологічної підтримки, бо хтось із них втратив житло, хтось рідних, а хтось залишився навіть без документів, змогли знайти у собі емоційну і фізичну силу побачити позитивну перспективу свого майбутнього. Деяким студентам була потрібна допомога батьків, педагогів у організації розпорядку через наслідки військового стану. Такі студенти мали проблеми з успішністю, з адаптацією у нових умовах.

Вихід із зони комфорту сприяє формуванню нових навичок, отримання нового досвіду, дає можливість побачити свої сильні і слабкі сторони.

Керуючись даними опитувань, результатами успішності, індивідуальних та групових бесід до військового стану і через майже 2 років війни, можна побачити динаміку успіху студентів у адаптації до нових умов та викликів сьогодення.

Порівняння ступеня прояву набору навичок під час ковідного періоду і військового часу показав динаміку зростання показників тайм-менеджменту, емоційного інтелекту, когнітивної гнучкості, медіаграмотності. Але є показники, які зменшились, серед них – робота в команді, саморозвиток. Тривалість формування м'яких навичок складно визначити і виміряти, вони вдосконалюються постійно. Тому система організації освітнього процесу має бути випереджуючою, інноваційною, сучасною.

УДК377.1

**ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ
«SOFT SKILLS» ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ СПЕЦІАЛЬНОСТІ
ТЕПЛОЕНЕРГЕТИКА**

Ольга Христоєва

Харківський фаховий коледж будівництва, архітектури та дизайну

З початком повномасштабного вторгнення РФ українська енергосистема витримала чи не найсерйозніше випробовування: від'єднання від енергосистеми агресора, забезпечення стабільної роботи в умовах бойових дій та пошкодження енергетичної інфраструктури міст. Страшні реалії повномасштабної війни не оминули жодного українця та змусили всіх нас швидко адаптуватися до життя у воєнний період, враховуючи, що попереду не лише важка робота задля перемоги, а й тернистий шлях післявоєнної відбудови нашої держави.

Фахівці, які не вміють пристосовуватися до екстремальних умов, вже нікому не потрібні. Тому, до сучасних спеціалістів – теплоенергетиків висуваються підвищені вимоги до рівня знань, диверсифікуються кар'єрні можливості, зростає потреба в досконалому володінні «м'якими» навичками» soft skills.

Тому розвиток та напрацювання soft skills для сучасних здобувачів освіти, майбутніх теплоенергетиків – об'єктивна вимога нашої перемоги, що зміцнює впевненість у собі, допомагає орієнтуватися в потоці нової інформації, швидко і чітко вирішувати складні виробничі завдання в сповненому труднощами сьогодні, вистояти та плідно працювати кожному на своєму місці.

Останні дослідження ринку праці в галузі теплоенергетики відображають помітну тенденцію значної зацікавленості українських роботодавців до soft skills у роботошукачів. Більшість роботодавців вважають їх так само важливими, як і професійні знання та вміння.

Важливою компонентою професійного навчання, яка спрямована на формування не тільки професійних та загальнопрофесійних компетентностей, а й навичок soft skills є виробнича практика. Перелік навичок soft skills, визначених для спеціальності Теплоенергетика за рекомендаціями роботодавців, внесений до наскрізної програми практик як елемент, що визначає професійне спрямування та відповідає вимогам сучасної теплоенергетики, і є невід'ємною частиною освітнього процесу.

У період практики особливо інтенсивно проходить процес формування навичок soft skills, оскільки він проходить в умовах, максимально наближених до майбутньої діяльності фахового молодшого бакалавра – теплоенергетика і є організацією самостійної практичної діяльності, спрямованої на вирішення конкретних професійних завдань. З метою охоплення всього спектру розвитку «м'яких» навичок у здобувачів освіти під час виробничої практики розроблені різні види, форми і методи контролю якості знань.

Першою педагогічною умовою є освоєння здобувачами освіти інтегрованого теоретичного матеріалу в рамках проходження виробничої практики, що бере участь у формуванні Soft Skills, забезпечує розвиток знань та готовність до професійної взаємодії з колегами, партнерами тощо.

Другою педагогічною умовою є набуття здобувачами освіти досвіду спілкування шляхом виконання індивідуальних завдань та реалізації у

навчальному процесі сучасних методів навчання, які сприяють ефективному формуванню Soft Skills.

Третя педагогічна умова – оволодіння навчальними набором діагностичних інструментів з метою самоаналізу, самокорекції та подальшої самореалізації.

Для розвитку та напрацювання комунікативних навичок «soft skills» під час проходження виробничої практики здобувачі освіти взяли участь у науково-практичній студентській конференції «PRACTICEFEST-2023» на тему «Актуальні питання практичної підготовки фахових молодших бакалаврів у сучасному освітньому просторі»; проводяться наукові – технічні конференції за підсумками практик; організовано круглий стіл «Що таке командна робота і як вона впливає на успіх в проєктах?»; проведено неформальне спілкування у колективах зі співробітниками та керівництвом підприємств в галузі теплоенергетики.

УДК [37.015.311+316.613]:005.57

КОМУНІКАТИВНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА SOFT SKILLS ЗДОБУВАЧА ОСВІТИ

Ірина Цибина, Людмила Правдівцева

КЗ «Харківський фаховий вищий коледж мистецтв» ХОР

Підготовка сучасного фахівця типу a brand new («нового покоління») спонукає до постійного поновлення змісту освіти, впровадження сучасних технологій навчання в контексті тенденцій світових освітніх систем. Таким чином, трансформоване сьогодення спрямовує вектор компетентнісного підходу освітнього процесу до формування та розвитку «гнучких навичок», так званих «soft skills», основу яких складають комунікаційні складові: командна робота, адаптивність, емоційний комфорт. Отже, комунікація корисна для будь-якого виду діяльності, дозволяє швидко адаптуватися до нових умов, вирішувати нестандартні завдання в роботі за фахом і, навіть, змінювати сферу зайнятості.

Для реалізації здобувачем освіти індивідуальної освітньої траєкторії, здійснення поглибленої підготовки та повноцінного задоволення освітніх потреб здобувача освіти, підсилення стандартизованої системи формування загальних і спеціальних (фахових, професійних) компетентностей сучасного фахівця, ефективного використання можливостей освітнього закладу, сприяння академічній мобільності здобувачів освіти та забезпечення регіональних потреб кадрового забезпечення регіону, в освітньо-професійну програму «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» було внесено ряд освітніх компонентів за вибором здобувача освіти, які спрямовані саме на формування та розвиток комунікаційної компетентності, а саме: «Управлінська культура та основи офісного сервісу», «Психологія ділового спілкування» та «Філософія успіху».

Навчальна дисципліна «Управлінська культура та основи офісного сервісу» є допоміжним теоретичним та практичним підґрунтям для формування культурних орієнтирів та комунікаційних навичок в сфері управлінської діяльності. Завдання навчальної дисципліни: - навчити студентів усвідомлювати та дотримуватися основ особистої культури, базових норм управлінської (ділової) етики в процесі вирішення соціальних, культурних, економічних питань; – сформувати здатність здійснювати ефективні комунікації у професійній діяльності (раціональне планування власного робочого часу і робочого графіку керівника; ефективна організація роботи приймальні, ведення телефонних переговорів; організації, підготовки та проведення ділових нарад, зустрічей, переговорів).

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Психологія ділового спілкування» є закономірності комунікаційних процесів, поведінки людей в організації, психологічні особливості управлінської діяльності. Метою викладання навчальної дисципліни є надання студентам уявлення про основні психологічні аспекти, закономірності і механізми комунікативного процесу; сприяти формуванню у здобувачів освіти відповідних психологічних якостей, які можуть стати у нагоді в процесі професійного становлення особистості;

навчити розумінню особливостей взаємодії людини у різних системах відносин; сформувати у студентів вміння використовувати психологічні знання в процесі побудови ділових контактів.

Успіх – одна із основних складових щастя людини. Він є важливою запорукою благополуччя в особистому житті, матеріального процвітання, а головне – душевної гармонії. Під час вивчення дисципліни «Філософія успіху» здобувачі освіти мають змогу ознайомитися та проаналізувати найвідоміші сучасні теорії успіху; стиль мислення, звички і навички успішних людей; різні методики постановки цілей та стратегії комунікаційної поведінки тощо.

Формування і розвиток гнучких навичок взагалі та їх комунікаційної складової сьогодні є одним із завдань освітньої діяльності в процесі підготовки конкурентоспроможного фахівця, його професійного профілю та іміджу здобувача освіти, є важливим елементом успіху незалежно від сфери професійної діяльності.

УДК 377.1

ТЕХНОЛОГІЇ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ У НАВЧАННІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Вадим Чалий

***Харківський педагогічний фаховий коледж Комунального закладу
«Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради***

На сьогодні більшість дорослих, яка закінчила будь-який заклад освіти, не розуміють, навіщо вони вивчали переважну більшість предметів. Зрозуміло, що у повсякденному житті знання геометрії, фізики чи хімії не потрібні. Незалежно від того, маємо ми вищу освіту чи ні, повсякденні соціально-побутові справи ми виконуємо однаково. Через що, сучасні здобувачі загальної середньої освіти все більше схиляються до того, що вища освіта їм не потрібна, тому що можна заробляти гроші і без неї, що негативно впливає на націєтворення нашого суспільства. Тому, завданням сучасного педагога – не лише передати знання, а й навчити користуватися ними в житті.

Відповідно до Стандартів МОН щодо упровадження Нової української школи у сучасних закладах загальної середньої освіти пропонується дві змістові

лінії для вчителів фізичної культури. Відомі педагоги – О. Савченко і Р. Шиян надали поради, яких потрібно дотримуватися під час методичної підготовки до занять із фізичної культури. Суттєвої різниці між ними немає, але зазначимо, що О. Савченко пропонує упроваджувати три змістові лінії: окрім спорту та ігор, також надається контент для обговорення й популяризації охорони здоров'я чи безпеки життя. Такий принцип на сьогодні актуальний і суголосний нашим методичним завданням для здобувачів фахової передвищої освіти.

Виклики сьогодення змушують сучасних педагогів шукати оптимальні методичні прийоми для проведення дистанційних занять із фізичної культури. Провідною метою дистанційного навчання є надання високих освітніх послуг сучасним здобувачам освіти. Для цього необхідно розвивати критичне мислення молодого покоління, допомагати зрозуміти як фізична активність, фізичні вправи, здоровий спосіб життя можуть знадобитися їм у повсякденному житті або як правильно навчитися заробляти гроші, опанувавши професію вчителя фізичного виховання або тренера. Саме тому існує необхідність дотримання трьох змістових ліній.

Заняття фізичної культури відповідно до НУШ, має індивідуальну структуру, певний таймінг, своєрідний алгоритм послідовності упровадження нестандартних методів на дистанційному занятті та при вивченні рухових навичок. Він повинен бути гнучким відповідно від уподобань нового покоління здобувачів вищої освіти. Тоді заняття наповнюється цікавим змістом, креативно структурується відповідно до компетентностей та науково-методичного кредо викладача, навичками, якими він володіє, його особистих якостей, творчості.

Із власного досвіду зауважимо, що на заняттях із футболу систематично упроваджується методи розвитку критичного мислення. Наприклад, пропонується спільний перегляд останнього матчу відомих команд, потім здобувачі вищої освіти об'єднуються в групи за допомогою сесійних залів на платформі Zoom. За допомогою методу «Дискусії» кожна група працює над проблемним питанням (чому команда програла/перемогла в цьому матчі; чому техніка/тактика команди була слабкою; чому тренер зробив/не зробив заміни тощо), використовує докази та

аргументи; шукає спільне оптимальне рішення; допомагає здобувачам освіти розвивати критичне мислення і виховує здатність висловлювати власні думки.

Потім використовується метод «Рольові ігри», де пропонується кожному обрати гравця команди. Здобувач вищої освіти намагається досконало дослідити гравця, щоб зрозуміти, що мотивує його, керує діями тощо. Така здатність уявити себе відомим гравцем, поставити себе на його місце у грі, уявити себе в певній ситуації та діяти відповідно до обраної ролі впливає на розвиток аналітичного та творчого мислення, що дозволяє здобувачам освіти досліджувати та аналізувати різні варіанти техніко-тактичних дій.

Ще один метод – «Порожнє крісло» доречно упроваджувати при вивченні тем, що не мають однозначного підходу. Для цього методу потрібно заздалегідь підготувати декілька різних варіантів погляду на певну проблему або її вирішення. Записати усі варіанти на окремих слайдах, де на одному слайді буде просто знак питання. Наприклад тема: «Чи повинен сучасний захисник України бути фізично підготовленим?». Пропоновані думки:

- головним є виховання громадянських почуттів і свідомості, поваги до Конституції та інших законів України, соціальної активності і відповідальності за доручені державні та громадські справи;

- захисник України повинен прагнути до оволодіння військовими знаннями, відповідного рівня фізичної підготовки та витривалості;

- головним є виховання громадянських почуттів і свідомості, соціальної активності і відповідальності;

- наразі ми вже ніяк не можемо впливати на фізичну підготовленість захисників;

- кожен громадянин України, хто хоче стати сьогодні її захисником повинен обов'язково мати фізичну підготовку.

Кожному здобувачу освіти пропонується обрати ту думку, із якою він погоджується. Потім потрібно об'єднати здобувачів освіти, які обрали однакову думку, у групи (сесійні зали Zoom). Ті здобувачі, хто не підтримує жодної думки (або має власну думку), може обрати слайд зі знаком питання. Команди протягом

10 хвилин обговорюють у сесійних залах і визначають аргументи на користь їхньої позиції. А група, що обрала знак питання шукає спільне у всіх запропонованих варіантах.

Після обговорення командам пропонується обрати спікера, який братиме участь у дискусії. Попросіть спікери підписуються у нікнеймах назвою їхньої думки. Кожен представник команди має обґрунтувати свою позицію та представити найважливіший аргумент, підкріплений фактами. Але є обов'язкова умова дотримуватися правила, що право голосу мають лише ті, хто підписаний саме тією думкою, про яку йдеться, а якщо хтось хоче висловитися (підтримати або поставити запитання), то він має підписатися в нікнеймі як «Вільна думка». однак на виступ відводиться лише 30 секунд, тож потрібно висловлюватися стисло та по суті.

Як тільки спікери висловлять всі думки та аргументи, потрібно залучити інших учасників до дискусії. Потрібно заохотити всіх здобувачів освіти, щоб кожний підписав свій нікнейм «Вільна думка», але обов'язково стежити за регламентом. Наприкінці дискусії здобувачам освіти пропонується підбити підсумки. Викладач повинен обов'язково похвалити всіх за їхні думки і запитати, чи є такі, хто тепер змінив би свою позицію.

Такий прийом – «Порожнє крісло» активізує пізнавальну діяльність здобувачів вищої освіти, тому що вони не просто повторюють теоретичні відомості, а дискутують, наводять власні приклади з життя, актуальні випадки. Здобувачі освіти вчаться висловлювати думки, урахувати думку іншого, толерантно поводитися при протилежних думках, що формує їх фахові і спеціальні компетентності.

Таким чином, на основі власного досвіду, виокремлюємо наступні технології навчання, що дозволяють успішно розвивати критичне мислення при дистанційному навчанні у здобувачів освіти: мобільне навчання, змішане навчання та інтерактивні технології кооперативного навчання.

Список використаних джерел:

1. Пометун О. Запитання на уроці: Навіщо? До кого? Як і про що?: Метод. посібник для вчителів загальноосвітніх шкіл. Київ, 2019. 96 с.
2. Типова освітня програма для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти. 2019. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/602/fd3/0bc/602fd30bccb01131290234.pdf>

УДК 377.1

ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Олександра Чеботарьова

*Харківський механіко-технологічний фаховий коледж
імені О. О. Морозова*

Інновація – це творче використання новаторського досвіду педагогів – практиків та теоретичних наукових відкриттів, що дають позитивний педагогічний ефект. Стрімкі зміни у економіці, політиці, життя сучасної України вимагають зміни і в інших соціальних інститутах суспільства. У зв'язку з цим у нових соціокультурних умовах коледжі не можуть розвиватися, не оновлюючи своєї діяльності, не змінюючи змісту, форм, методів роботи. Розвиваються коледжі, що працюють в інноваційному режимі. Багато викладачів наголошують на унікальності інноваційного педагогічного руху, пов'язаного з інтелектуальним потенціалом і концепцією конкретних розробок у якості освіти.

Для того щоб педагогічний винахід набув статусу «інновації», необхідно, щоб воно мало такі відмітні ознаки: новизну, тобто ступінь популярності у сфері застосування даного нововведення; оптимальність, тобто мінімум витрати сил і засобів для досягнення результатів; результативність, тобто стійкість позитивних результатів у діяльності викладачів; можливість освоєння в масовому досвіді.

Таким чином, ми бачимо, що інновація виникає з реального життя коледжів. Для того, щоб дане нововведення набуло статусу інновації, воно має відповідати вищезазначеним вимогам, які можуть бути встановлені в

результаті моніторингу. Виходячи з фундаментальної ідеї підвищення якості освіти через створення умов для розвитку особистості викладача як творця педагогічного процесу, носія та суб'єкта загальної та професійної культури, які реалізують у педагогічній професії свій спосіб життєдіяльності, формуються стратегії оновлення системи освіти.

Таким чином, ми приходимо до висновку про необхідність вирішення проблеми якості освіти з урахуванням наступних значних чинників: складності та багатоаспектності поняття «якість освіти»; наявності альтернативних традицій інтерпретації систем освіти та їх якісних характеристик; наявності безлічі альтернативних ідей та стратегій розвитку освіти у сьогоденних умовах життєдіяльності.

УДК 377.1

ПРИЧИНИ ТА ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ ОСВІТНІХ ВТРАТ

Олена Чижова

***ВСП «Житлово-комунальний фаховий коледж ХНУМГ
імені О.М.Бекетова»***

Чим довше триває війна, тим актуальнішим стає питання повоєнної відбудови України. З ним пов'язано безліч важливих процесів.

Більшість біженців – жінки і діти. Найчисельніша група українців у ЄС – жінки віком 35-49 років, серед яких близько 70% з вищою освітою. Тобто рівень освіти українських біженців за кордоном на зараз вищий, ніж в середньому в Україні. За прогнозами експертів, кількість тих, які не повернуться, може сягати 3-3,5 млн. людей. А якщо припуститися думки, що після зняття обмежень чоловіки поїдуть з країни до дружин і дітей? Це суттєво вплине на українську економіку, бо наростити орієнтоване на експорт виробництво через брак робочої сили і дефіцит висококваліфікованих працівників буде складно. Отже, продумана політика з повернення мігрантів украї важлива для мінімізації таких втрат», – резюмують у Центрі економічної стратегії. Серед факторів, які біженці називають важливими для повернення додому, є такі: завершення війни, інтенсивність повоєнного відновлення,

надання допомоги людям з постраждалих регіонів і спрощення реінтеграції дітей у вітчизняну систему освіти.

Дослідження соціально-емоційних навичок учнів зараз проводять у 15 країнах світу. Україна також приєдналась до нього. «Саме зараз значення володіння СЕН навичками зростає. У час війни і після війни. У цей травматичний і пост-травматичний час. Коли немає часу реагувати, але ти маєш гнучко реагувати й зберегти себе, свою цілісність і цьому ми маємо вчити дітей», – каже амбасадорка проєкту Лілія Гриневич. За результатами дослідження будуть відбуватись зміни в середній школі.

Педагогічні працівники закладів фахової передвищої освіти не стоять осторонь викликів сьогодення, вчаться адаптуватись до аномальних умов. Так само, як відбулися карколомні зміни в опануванні ними цифровими технологіями, так само будуть опановані й навички Soft Skills для того, щоб сформувані ці універсальні непрофесійні якості як у себе, так і в молодого покоління. Ці навички допоможуть нам взаємодіяти між собою в команді, коли треба вміти донести свою думку учасникам команди зрозуміло й ввічливо.

Бажання постійно навчатися повинно стати навичкою, бо нові знання з'являються зі швидкістю змін у світі. Навчити бачити в змінах не проблеми, а можливості для розвитку.

Важливо також працювати над збільшенням рівня EQ (емоційний інтелект) як особистого, так і здобувачів освіти. EQ – це здатність людини розуміти як свої, так і емоції оточення, адекватно на них реагувати й керувати їхніми проявами. Тоді питання булінгу само собою відпаде, а високий рівень комунікації буде допомагати вирішувати складні задачі й боротися з труднощами.

Ось такий неповний перелік змін в освітньому просторі буде сприяти поверненню біженців додому, закриттю дефіциту висококваліфікованих працівників завдяки підготовці випускників закладів фахової передвищої освіти нового покоління.

ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ – ВІРТУАЛЬНИЙ АСИСТЕНТ ВИКЛАДАЧА

Зоя Чиновата

ВСП «Харківський фаховий коледж харчової промисловості ДБТУ»

Штучний інтелект (ШІ) вже активно використовується у багатьох сферах, таких як медицина, цифрові технології, автоматизація виробництва тощо. Вивчення цієї теми допомагає стати освіченим громадянином і об'єктивно оцінювати нові технології. Вивчення ШІ вимагає аналізу та критичного мислення. Здобувачі освіти навчаються розв'язувати складні проблеми, шукати раціональні рішення та розуміти наслідки використання ШІ в різних сферах життя. Навчання про ШІ допомагає студентам стати більш технологічно грамотними. Вони навчаються ефективно використовувати цифрові інструменти, аналізувати дані, працювати зі складними технологіями, та отримують нові навички, які будуть корисними в подальшому житті.

Як буде змінюватися ринок ШІ і куди рухатись далі? Фахівці прогнозують 5 основних етапів розвитку ШІ.

- 1) *Ранній етап (початкове зростання), 2-3 роки* – активний дослідницький інтерес і зростання, але ще недостатньо широке застосування.
- 2) *Визнання (прискорене зростання), 3-5 років* – багато успішних кейсів, привертання увагу великого бізнесу та інвесторів.
- 3) *Зрілість і стандартизація, 5-10 років* – формування стандартів, доступність технологій для малого і середнього бізнесу.
- 4) *Насичення, 10-12 років* – уповільнення зростання, технологічні обмеження, насичення ринку.
- 5) *Стійке зростання і інтеграція, 10+ років* – технологія стає частиною «нової норми» і широко інтегрується в різні сфери життя та бізнесу.

Використання ШІ може допомогти викладачам у створенні віртуальних асистентів, які допомагатимуть студентам вирішувати завдання, відповідати на запитання та допомагати у засвоєнні матеріалу.

Спектр функціональних можливостей ШІ неосяжний. ШІ може допомогти створити персоналізовані завдання для кожного студента, що

відповідає його потребам та рівню навчання, може бути використаний для автоматизації перевірки залікових робіт та тестів, що дозволить викладачам економити час та зосереджуватися на інших аспектах навчального процесу. Штучний інтелект може бути використаний для аналізу прогресу студентів, що дозволяє викладачам відстежувати, як здобувачі освіти засвоюють матеріал, та надавати індивідуальні рекомендації для покращення навчання. Віртуальний асистент може бути використаний для автоматизованої генерації змісту навчальних матеріалів, що дозволить освітянам швидко створювати нові методичні розробки, посібники та підручники. ШІ можна залучити для автоматизованої рекомендації матеріалів для навчання, що дозволить студентам отримувати рекомендації на основі їхнього рівня навчання та інтересів. Він може бути використаний для аналізу текстів, що дозволить викладачам швидко виявляти помилки в написанні та граматиці, а також надавати рекомендації щодо вдосконалення написання.

ШІ вміє аналізувати відео та презентації здобувачів освіти. Це дозволить викладачеві отримувати детальний фідбек щодо якості навчання та рекомендації щодо його поліпшення. Штучний інтелект може бути використаний для аналізу даних про навчання, таких як відвідуваність, успішність та інші метрики. Це може допомогти адміністрації приймати рішення щодо поліпшення навчального процесу. ШІ здатний генерувати тексти. Це зекономить час викладачів та дозволить їм більше часу приділити більш складним завданням.

Штучний інтелект може виконувати завдання, які ми пов'язуємо з людським мисленням, але він не може повністю повторити складні аспекти людського мислення. Тому освітянська праця ще довго буде поза конкуренцією!

**КУРСОВЕ ПРОЄКТУВАННЯ У ФОРМІ ВЕБ-КВЕСТУ –
ЦІКАВЕ ТА КОРИСНЕ НАВЧАННЯ**

Вікторія Чорна

Харківський державний професійно-педагогічний фаховий коледж

імені В. І. Вернадського

Дисципліна «Організація та методика професійного навчання», яка є узагальнюючою дисципліною всього психолого-педагогічного циклу, в своєму складі має не тільки лекційний матеріал, практичну та самостійну роботу, а і особливу форму індивідуальної самостійної роботи здобувачів освіти під керівництвом викладача – курсовий проєкт. Курсовий проєкт виконується з метою закріплення, поглиблення та узагальнення теоретичних знань, набутих здобувачами під час вивчення циклу дисциплін, розвитку та удосконаленню навичок їх практичного застосування, самостійного та комплексного розв'язання конкретного фахового завдання – проєктування власного уроку в/н. Під час курсового проєктування здобувачі оформлюють пояснювальну записку, розробляють графічну частину у вигляді інструкційно-технологічної карти до уроку в/н, здійснюють презентацію та захист свого проєкту.

Курсовий проєкт перевіряє не лише теоретичну й практичну підготовку майбутнього фахівця, але і його вміння працювати з літературою, досліджувати, аналізувати, систематизувати, узагальнювати педагогічний та науковий досвід, вести науково-педагогічні дослідження під керівництвом керівника курсового проєкту. Підготовка проєкту дає можливість здобувачам освіти систематизувати набуті теоретичні знання, перевірити їх якість, науково й креативно мислити, розвивати пізнавальну активність, аналізувати та порівнювати різні дидактичні підходи, розвивати навички ведення самостійної наукової роботи, оволодіти основними методами наукового дослідження, формулювати конкретні висновки та практичні рекомендації за темою курсового проєкту.

Мета та завдання курсового проєктування дуже складні, різнопланові, відповідальні та об'ємні. Свої труднощі зараз накладає дистанційне навчання

та емоційно-нервове перевантаження здобувачів освіти. Однією з технологій, яка основана на цікавому використанні новітніх технічних засобів та мережі Інтернет, вчить в ігровій формі знаходити необхідну інформацію, систематизувати її та вирішувати поставлені задачі, є веб-квест технологія. Відбувається переосмислення здобувачем освіти складних цілей навчання, у сучасному світі пріоритетом виступає здатність цікаво працювати з великим потоком інформації, знаходити, аналізувати, групувати, інтерпретувати та робити власні висновки. Веб-квест технології поєднують ідеї проєктного методу, проблемного та ігрового навчання, застосування інформаційно-комунікаційних технологій, тобто перетворюють складний процес курсового проєктування в цікавий, різноманітний, сучасний ігровий процес. Завдяки конструктивному підходу викладача до організації курсового проєктування, здобувачі освіти не лише добирають і упорядковують інформацію, отриману за посиланнями або QR-кодами з посібників, з Інтернету, а також скеровують свою діяльність на поставлене перед ними творче завдання – проєктування сучасного уроку виробничого навчання з запропонованими рішеннями по мотивації навчальної діяльності учнів, актуалізації та коригуванню їх знань та глибоке розуміння виконаної творчої роботи. Веб-квест дозволяє розвивати у здобувачів освіти творчі та креативні здібності, аналітичне мислення та інші компетентності, сприяє формуванню у них мотивації до навчальної та пізнавальної діяльності. Розробка та розв'язання різних завдань під час веб-квесту формує в учасників освітнього процесу навички пізнавальної діяльності, аналізу ситуацій та вирішення проблемних запитань. Досвід проведення квестів для здобувачів спеціальності 015 Професійна освіта показав, що квест-технології мають дидактичний потенціал, оскільки створюють сприятливі умови для самоосвіти та розвитку здобувачів освіти. Здобувачі освіти в цьому році успішно справилися з новим для них видом діяльності, зробили рефлексію процесу курсового проєктування, поділилися враженнями, спогадами та емоціями на сторінках колежанської студентської газети «Лідер».

КОМУНІКАЦІЇ ЗІ ЗДОБУВАЧАМИ ОСВІТИ З ВИКОРИСТАННЯМ НАВИЧОК SOFT SKILLS В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Світлана Чуйкова, Людмила Власенко, Ірина Клімова

ВСП «Харківський фаховий коледж харчової промисловості ДБТУ»

Освітній процес в умовах воєнного стану характеризується інтенсивним пошуком нових підходів до навчання, інноваційних форм організації, ефективних педагогічних та інформаційних технологій. Комунікація зі здобувачами освіти з використанням soft skills є ключовою для успішної взаємодії в освітньому середовищі, оскільки вона визначає якість і доступність навчання в умовах невизначеності та напруження.

Soft Skills – це навички соціальної взаємодії та міжособистісного спілкування, які включають елементи якостей характеру, комунікаційні вміння, спроможність працювати в команді та розв'язувати виробничі ситуації.

В умовах воєнного стану, тривалого дистанційного навчання, тривожності та небезпеки для ментального здоров'я учасників освітнього процесу ці навички є особливо важливим елементом для установа зв'язків і покращення комунікації між викладачем і здобувачами освіти.

Викладачі нашого закладу сприяють створенню сприятливого клімату, розбудови довіри та емпатії не тільки під час організації освітнього процесу, а й під час неформального спілкування. Мета педагогічних працівників – проявляти розуміння та підтримку студентів, які перебувають у стресових ситуаціях, формувати універсальні компетенції: комунікабельність, креативність, вміння працювати в команді та інші.

Використання гнучких стратегій та інформаційних технологій значно полегшує доступ до освіти для студентів, які опинилися в складних умовах та обмежені у доступі до закладу освіти. У нашому коледжі розвинуте багатофункціональне подання навчального матеріалу: через ліцензовану програму для відеоконференцій Zoom викладачі застосовують електронні навчально-методичні комплекси, презентаційні та відео матеріали, сучасна

CRM-система для керування розкладом занять, створення комплексу єдиного навчально-методичного забезпечення, портфоліо викладача, електронного журналу, відомостей про студента та його рейтинг, проведення онлайн-тестування здійснюється через навчальну хмару L-CLOUD, використовуються і додаткові інтернет ресурси: Classtime, Google Клас, Kahoot! та інші.

Підготовка фахівців з використанням сучасних освітніх технологій посилює мотивацію навчання, розширює можливості пошуку, обробки та збереження інформації, створює освітнє середовище з яскравим поданням інформації, відтворює реальний простір в технології мультимедіа, сприяє гнучкості видів контролю і оцінювання знань студентів, дає перспективи формування у студентів таких умінь, як швидка орієнтація у нестандартній професійній ситуації та прийнятті правильного рішення.

Гнучка комунікація учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану є ключовою умовою для ефективного навчання. Розвиток навичок Soft skills ефективно реалізуються в ряді студентських проєктів від коледжанського до міжнародного рівнів: «Відродження української стародавньої кухні за рецептами артбуку Ольги Кольорово «Жива українська кухня», ділова гра «Коледжанські корпорації», Всеукраїнський конкурсу творчих проєктів «Код Нації» у рамках Національного фестивалю «Код нації» та винахідницькі проєкти гуртків «Знавці холоду», «Холодильна майстерня», «Індустрія хлібно-макаронних ідей», «Тістечко».

Організація освітнього процесу коледжу в умовах воєнного стану відповідає на виклики часу і створює умови для розвитку гармонійної особистості, формування конкурентоздатного фахівця і виховання гідного громадянина України.

**ВИКОРИСТАННЯ НАВИЧОК «SOFT SKILLS» ПРИ ПІДГОТОВЦІ
ФАХОВИХ МОЛОДШИХ БАКАЛАВРІВ З ГАЛУЗЕВОГО
МАШИНОБУДУВАННЯ**

Микола Шаламов

Харківський автомобільно-дорожній фаховий коледж

Війна вносить корективи у життя людей. Специфічні умови, в яких перебувають усі учасники освітнього процесу, створюють постійне емоційне навантаження. Окрім того частина здобувачів освіти перебуває за кордоном. Усі ці фактори потрібно враховувати при організації освітнього процесу, передбачаючи комбінації очного та дистанційного навчання.

Підготовка студентів при вивченні спеціальних дисциплін спеціальності 133 «Галузеве машинобудування» повинна відповідати цілій низці вимог, під впливом яких формуються загальні та спеціальні компетентності, такі як: самостійно оновлювати знання; ставити проблеми та творчо мислити; приймати оригінальні рішення в нестандартних ситуаціях; формувати професійну вихованість; формувати професійну етику; удосконалення професійної майстерності; професійно самореалізовуватись; бути соціально-активною особистістю тощо. Таким чином, викладачі та керівники практик спеціальності будують фундамент у створенні професійної особистості студента.

Кожен студент по різному сприймає теоретичний матеріал, тому велику роль відіграє очне спілкування викладача зі студентом, яке зараз, на жаль, не завжди можливе. Інтернет не передає емоційний стан студента, тому постає проблема пошуку шляхів активізації студентської діяльності, відтворення зацікавленості у навчанні та у кінцевих результатах освітнього процесу. В умовах воєнного стану найважливішу роль відіграє практична підготовка та застосування макетів, відеоуроків, відеофільмів, відеороликів, щоб зробити візуалізацію та закріпити лекційний матеріал, особливо при вивченні спеціальних дисциплін спеціальності 133 «Галузеве машинобудування».

Для розвитку навичок «soft skills», потрібно проводити відповідні семінари, тренінги, олімпіади, профільні конкурси тощо, це допоможе набути впевненості та створить більше можливостей проявити лідерські якості характеру студентів. Орієнтуватись також необхідно на особисті якості здобувачів освіти, розподіляти їх за рівнем мотивації до освітнього процесу, створювати умови до розкриття додаткових м'яких навичок студентів (робота в гуртках та факультативах).

Якість освіти студентів при вивченні спецдисциплін залежить від навичок «soft skills», а саме: вміння слухати та говорити, емпатія; самоконтроль та самоорганізація; аналітичне мислення; вміння діяти у критичних ситуаціях; творчий підхід; лідерські якості; вміння бути членом колективу; емоційний інтелект.

Таким чином, важливим чинником у здобутті знань та вмінь, у формуванні професійного, конкурентоспроможного фахового молодшого бакалавра з галузевого машинобудування, успішного в майбутній виробничій діяльності є не тільки сформована професійна компетентність, а й опанування ним універсальних гнучких навичок «soft skills».

УДК 005.952:005.53

ФУНКЦІОНАЛ УНІВЕРСАЛЬНИХ ЯКОСТЕЙ В ОПИСІ ВАКАНСІЇ

Ольга Шахман, Марина Соломка

КЗ «Харківський фаховий вищий коледж мистецтв» ХОР

Вибір... Ми постійно стикаємося з цією проблемою. А чи є він у кожної людини? За визначенням Вікіпедії, загальнодоступної вільної онлайн-енциклопедії, «вибір – стадія волі, що має на увазі надання переваги внаслідок відкидання однієї з двох або більше альтернатив, інколи після періоду обмірковування».

Перший етап усвідомленого людиною вибору – вибір професії. Умови правильного вибору професії можна сформулювати так: «*хочу*» – бажання, інтереси, нахили особистості, «*можу*» – знання, здібності, психологічні

особливості, стан здоров'я, *«потрібно»* – потреби ринку праці в кадрах. Щоб зробити зважений вибір професії людині слід здійснити декілька кроків:

- ✓ скласти список відповідних професій;
- ✓ скласти перелік вимог до професії, що обирається;
- ✓ визначити значимість кожної вимоги;
- ✓ оцінити свою відповідність вимогам кожної з підходящих професій;
- ✓ підрахувати й проаналізувати очікувані результати, перевірити результати;
- ✓ визначити основні практичні кроки до успіху.

Другий етап – отримання спеціальної освіти в закладі фахової передвищої освіти і набуття протягом навчання специфічних професійно-практичних компетентностей.

Третій етап – працевлаштування і побудова успішної професійної кар'єри. Не дивлячись на складні сучасні реалії в країні, знайти роботу в регіоні є можливим – 3001 вакансія у Харкові розміщена на сайті Work.ua. Роботодавці платять за їх розміщення і вносять в вакансії перелік відповідних вимог, той функціонал (*набір функціональних можливостей та відповідних здібностей*), який їм потрібний для здійснення певних задач виробництва чи діяльності певної організації. В пошуках потрібної вакансії кожній особі слід провести *SWOT-аналіз (і аналіз місця працевлаштування, і особистий)*.

Soft Skills – комплекс надпрофесійних універсальних якостей, які відповідають за успішну участь у робочому процесі, високу продуктивність і, на відміну від спеціалізованих навичок, не пов'язані з конкретною сферою. Це: комунікація, гнучкість, постійне навчання, володіння тайм-менеджментом, емоційний інтелект, креативність, критичне мислення, стресостійкість, командна робота тощо. Існує умовна типологізація претендентів на вакансії: люди з лінійним типом продуктивності (*таких 70% населення*); «люди ривка», які на погляд керівника 95% часу абсолютно не працюють, але спроможні за годину вирішити задачу «під ключ»; «Т-образні люди», які можуть займатися найрізноманітнішими задачами, бо мають багатоплановий досвід і знання з різних областей (*за них борються рекрутери*) та інші. Досвідчені практики

описали типи співробітників, яких можна звільнити без жалю, а яких не хоче втрачати жодне керівництво; окреслили звички, яких слід уникати кожному, хто не бажає псувати свій професійний імідж. Цією інформацією активно користуються сучасні керівники, які створюють новий бізнес, оптимізують старе виробництво, надають можливості кожному члену колективу самореалізуватися і суттєво вплинути на функціонування організації.

Тож, переглядаючи вакансії в пошуках бажаного місця роботи, слід визначити тип претендента, до якого належите ви, ця інформація допоможе не лише вдало пройти співбесіду, але й адаптуватися в колективі і побудувати успішну професійну кар'єру. Бажано скористатися послугами підрозділу щодо сприяння працевлаштуванню здобувачів та випускників закладу ФПО, що тісно взаємодіє з державною службою зайнятості, яка опікується кадрами для регіону (*Харківський обласний центр зайнятості*).

Щоб стати цінним в будь-якому колективі будь-якої організації слід зміцнювати свої позиції, працювати на репутацію, розвивати не лише професійні навички, а й навички спілкування з людьми, навчатися постійно і багато, опановувати суміжні спеціальності, цікавитися інформацією про різні сфери життєдіяльності. Вірте в себе, у свої сили – й у вас повірять інші!

УДК 378.147

ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ МАТЕМАТИКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Ніна Швейда

Харківський автомобільно-дорожній фаховий коледж

Сучасну молодь називають цифровим поколінням, вони чимало часу проводять онлайн і не уявляють свого життя без новітніх технологій. Освіта переміщується в онлайн і стає справою життя людини, яка прагне навчатися і розвиватися.

Поняття «інновація» означає новизну, «цілеспрямовану зміну, що викликає перехід системи з одного стану в інший»; процес передавання в практику й освоєння ідеї, методу, засобу, технології.

Інноваційні методи навчання – це використання найсучасніших технологій, це методи викладання й навчання. На відміну від традиційного викладання, яке в основному зосереджується на тому, скільки знань можна передати студентам, інноваційні способи викладання глибоко вивчають те, що студенти справді вилучають із того, що ви викладаєте під час лекцій. В Україні у зв'язку з введенням воєнного стану відбувся перехід від звичайних класів до онлайн-класів і гібридного навчання. Однак, дивлячись на екрани ноутбуків, студентам легше відволіктися й зайнятися чимось іншим – уявити, що вони зосереджено навчаються. Сутність інтерактивного навчання полягає в тому, що освітній процес відбувається за умови постійної, активної взаємодії всіх студентів, де і студент і викладач є рівноправними, рівнозначними суб'єктами навчання. Організація інтерактивного навчання передбачає моделювання життєвих ситуацій, використання тестів, вікторин, спільне вирішення проблеми на основі аналізу поставленої задачі. Освітняни впроваджують в освітній процес інноваційні стратегії викладання в новій нормі, щоб зацікавити студентів і сприяти їх активнішому залученню, надати студентам кращий доступ до занять. Інноваційні підходи до навчання спонукають студентів досліджувати та відкривати нові речі та інструменти, щоб розширити свій кругозір, студенти вчать керувати своїм часом, розставляти пріоритети завдань, спілкуватися, краще працювати з іншими та багато іншого самостійно та критично мислити.

Кожен викладач сам обирає шляхи вирішення проблеми активізації уваги студентів. На своїх заняттях з математики я завжди цікавився думками студентів, спонукаю «поговорити» по темі; знаходимо разом шляхи спільного, раціонального вирішення проблеми; разом складаємо алгоритми рішень задач; уникаю одночасного отримання великої кількості знань і завдань – розбиваю інформацію заняття на менші частини. Актуальними також залишаються традиційні мотивація, стимулювання, збудження інтересу, створення проблемних ситуацій. Найпростіший спосіб захопити інтерес студентів «легкі перемоги», тобто на початку заняття дати завдання зрозумілі для більшості.

Групові проекти та командна робота ефективні і в онлайн-класі, якщо розбити великі проекти на кілька невеликих завдань, які потрібно виконати групами. Наприклад, на заняттях з математики, при вивченні геометричних тіл, пропоную застосувати метод проектів: кожна група готує інформацію чи то історичну довідку, чи то застосування в техніці, чи цікаві задачі практичного змісту. Групова робота розвиває критичне мислення студентів; вони набувають навичок роботи з інформацією; вчаться вирішувати пізнавальні, творчі завдання у співробітництві.

Таким чином, використання елементів інноваційних технологій разом із традиційними, дозволяє урізноманітнити діяльність студентів, а саме: навчає здобувати знання самостійно; акумулює вміння користуватися здобутими знаннями для вирішення нових завдань; сприяє набуттю комунікативних навичок і умінь; надає можливість знайомства з різними точками зору на одну проблему; навчає користуватися дослідницькими методами: збирати інформацію, факти, уміти їх аналізувати з різних точок зору, робити висновки; надає можливість висловлювати свої власні думки.

УДК 378.018.43

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙ ПРИ ВИВЧЕННІ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ТА ЛІТЕРАТУРИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Інна Шевченко

Харківський автомобільно-дорожній фаховий коледж

Розвиток сучасної освіти нерозривно пов'язаний з інформатизацією суспільства, а інформаційно-комунікаційна компетентність розглядається як пріоритетна. Кожен викладач у своїй роботі намагається знайти такі засоби навчання, які дозволять ефективно сформувати пізнавальний інтерес студентів, активізувати їх діяльність, мотивувати до навчання. Інноваційні освітні технології відкривають студентам доступ до нетрадиційних джерел інформації, підвищують ефективність самостійної роботи, дають нові можливості для творчості, дозволяють реалізувати принципово нові форми і методи навчання. Тому на заняттях української мови та літератури

намагаємося застосовувати якомога більше видів робіт із навчальними платформами.

В умовах онлайн навчання доцільно використовувати сервіси Zoom, Google Meet, Classroom, Classtime, Just Class, платформу Moodle. За їх допомогою можна організувати лекції, конференції, семінари, є можливість створювати і впорядковувати завдання, виставляти оцінки, коментувати та організувати ефективне спілкування із студентами в режимі реального часу. Зі свого власного досвіду хочу детальніше зупинитися на використанні платформ Google Classroom та Just Class.

За допомогою програми Google Classroom викладач може: створювати завдання з можливістю прикріплення посилань, створювати і зберігати файли на Google Диску; встановлювати терміни складання кожного конкретного завдання з точністю до хвилини (зручно використовувати при здачі контрольних, екзаменаційних робіт); планувати завдання заздалегідь; виставляти оцінки за виконані завдання, використовуючи гнучку шкалу оцінювання для кожного конкретного завдання; редагувати і коментувати завдання з відображенням правок в режимі реального часу; створювати індивідуальні завдання для кожного студента; розподіляти студентів на групи; додавати терміни виконання письмових робіт, змінювати шкалу оцінок, відстежувати перевірені завдання; відстежувати завдання для студентів (Клас створює для кожного курсу Google Календар і оновлює терміни, студенти можуть переглядати завдання в стрічці на сторінці робіт і в календарі курсу); переносити оцінки (можливість перенести підсумкові оцінки в Google таблиці).

Для перевірки та кращого засвоєння навчального матеріалу часто використовуємо платформу Just Class, яка дає можливість автоматично перевіряти й оцінювати виконані завдання; зберігати оцінки в особистому кабінеті викладача та студента; вправи гейміфіковані (кожна містить аудіо, відео чи фото та цікаву навчальну механіку, яка занурює студентів у освітній процес); допомагає припинити списування (можна встановити крайній строк і

час на виконання завдань, щоб студенти не встигли шукати правильні відповіді в інтернеті або радитися з одногрупниками); можна приховати показ правильних відповідей після виконання завдання, щоб студенти не ділилися ними із паралельними групами.

На сьогодні існує багато платформ, які дають змогу інноваційно організувати освітній процес. Ми представили ті, які безпосередньо використовуємо у своїй роботі. Організація роботи за допомогою зазначених платформ сприяє системній та відкритій взаємодії викладача та студентів, а також студентів між собою на всіх етапах освітнього процесу – теоретичного матеріалу, його закріпленні, при виконанні практичних завдань, обговоренні проблемних ситуацій та питань, контролі результатів навчальної діяльності.

УДК377.1

**ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ – ЗАПОРУКА ЯКОСТІ У ВИХОВАННІ
ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА СПЕЦІАЛЬНОСТІ
«ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ»**

Ніна Шевченко, Зоя Костенко

***Красноградський аграрно-технічний фаховий коледж
імені Ф.Я.Тимошенка***

Освітній процес в Україні спрямований на особистість, а тому в його межах основну увагу приділяють забезпеченню належних умов для формування кваліфікованого фахівця, який здатний гідно себе представити на міжнародній арені ринку послуг. З розвитком інформаційного простору все частіше більш затребуваними в суспільстві є спеціалісти з високим рівнем знань. Наразі особливо актуальним є навчання здобувачів освітніх послуг поза межами закладу, дистанційно, позааудиторно, що сприяє забезпеченню вільного доступу до освітньої та професійної підготовки. Це пов'язано з глобалізацією суспільства, економічними та соціальними змінами, надмірною інформатизацією та розширенням технічних можливостей, а також, що спостерігаємо сьогодні, обмеженістю людського спілкування внаслідок пандемій, що незаплановано з'являються у світі чи то через людську недбалість, чи то незалежно від особистісних чинників. В останнє десятиріччя

особливо помітними стали інноваційні технології та способи навчання, причому швидкість їхнього поширення надто велика, що уможливило появу інформаційного простору, у межах якого ми маємо змогу не лише навчатися, розвивати власний кругозір, а й надавати якісні освітні послуги для тих, хто зацікавлений у них. Актуальними є питання дистанційності в опануванні конкретної навчальної дисципліни.

Сучасний здобувач освітніх послуг набагато краще обізнаний із мобільними технологіями, він сприймає реальність по-новому, крізь призму мобільності, а тому практично не є проблемою для нього користуватися різними додатками, програмами, бути учасником он-лайн конференцій та практикумів, вступати в різні діалоги й отримувати багато корисної інформації від спілкування в серверах.

Спеціальність «Облік і оподаткування» – це найбільш приваблива економічна спеціальність для тих, хто хоче зрозуміти загальні принципи формування економічної інформації, яка використовується для управління підприємствами, організаціями, установами. Жодне підприємство будь-якої форми власності на сьогоднішній день не може обійтися без послуг висококваліфікованого фахівця з бухгалтерського обліку, адже всі вони зобов'язані вести бухгалтерську звітність, а всі інші види звітності (податкової, управлінської, статистичної, спеціальності) базуються саме на даних обліку. Сучасний ринок праці вимагає підготовлених бухгалтерів, які можуть вести облік як в ручному, так і автоматизованому режимі і можуть постійно розвиватись і удосконалюватись відповідно до змін в економіці та законодавстві.

Спеціальність «Облік і оподаткування» є також найпрестижнішою у сучасних умовах підготовки фахівців у сфері економічних знань. Інтеграційні процеси в економічному розвитку держави вимагають підготовки висококваліфікованих спеціалістів, які б могли забезпечити ведення обліку і контролю за фінансовою діяльністю підприємств; економічну обґрунтованість дій; об'єктивну оцінку фінансової результативності та законності прийнятих

управлінських рішень і їх виконання; прогнозування фінансових показників і проведення стратегічного економічного аналізу; контроль за раціональним використанням матеріальних, трудових та фінансових ресурсів.

Наші випускники отримують фундаментальну теоретичну і практичну підготовку щодо ведення бухгалтерського, управлінського, податкового та статистичного обліку, фінансового контролю і аудиту, оптимізації оподаткування, оцінки суттєвості подій, аналізу операцій та фінансового стану підприємств України різних форм власності.

УДК377.1

**ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ З ФІЗИЧНОГО
ВИХОВАННЯ В ЗМІСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХОВОГО
МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА**

Тетяна Шевченко

***Красноградський аграрно-технічний фаховий коледж
імені Ф.Я Тимошенка***

Останні часи світ перебуває у незвичних та складних умовах життя. З 2020 року пандемія COVID-19, а з 24 лютого 2022 року повномасштабна війна в Україні. Після перших шоків днів люди знаходять можливість мобілізуватися, усвідомити обставини, знайти шляхи повернення до активного життя. Майже всі викладачі фізичного виховання, вчителі фізичної культури, тренери та інші займаються питаннями дистанційної освіти з фізичного виховання і спорту. Безпекові заходи воєнного стану, карантинні заходи обмежують людину в «живому» спілкуванні, звичному для себе способі життя. Але найвагомішою проблемою є обмеження рухової активності. Вимушене дистанційне навчання стало викликом для всіх учасників освітнього процесу: викладачів, студентів та батьків [1].

Організація освітнього процесу під час дистанційного навчання здійснюється з дотриманням вимог законодавства про освіту, щодо захисту персональних даних, а також санітарних правил і норм [2]. Розробка дистанційного курсу розпочинається з планування. Планування складається з відповідних етапів. Викладач повинен скоригувати власні календарно-

тематичні плани; оптимізувати матеріал та очікувані результати, заплановані на період дистанційного навчання; сформулювати мету; скласти план виконуваних завдань; визначити інструментарій для праці та методику оцінювання виконаної роботи; переглянути графік своєї роботи, чітко визначити базові інструменти для роботи. Через чат телеграм, вайбер, відео зустрічей в ZOOM із студентами в режимі реального часу спланувати установочні лекції: надати тексти методичних розробок та визначити зустрічі для відповідей на запитання, щоб коли у студентів з'являються труднощі викладач був у змозі завжди їм допомогти та дати поради. Важливо при цьому визначити, як можливо визначити результати виконання та критерії оцінювання цих результатів, як викладач буде підтримувати студентів у виконанні вправ [1]. Під час карантину ефективним буде проведення студентами дистанційних лекцій, методичних та самостійних занять фізичними вправами під чітким керівництвом викладача, в умовах, у яких мешкає студент. Основною метою організації дистанційного навчання є досягнення свідомого, відповідального виконання фізичних вправ. Можливості он-лайн спілкування дозволяють викладачу досягнути цієї мети. Завдання викладача – співпрацювати з усіма учасниками освітнього процесу. У дистанційному навчанні з фізичної культури в когнітивна (внутрішня) мотивація відіграє головну роль.

Використовуючи відео для додаткової мотивації, можна організувати челенджі та онлайн змагання за різними методиками. Проведення уроків онлайн стає сильною стороною сучасного педагога. Посилання на YouTube, уроки у Viber – це краще ніж нічого. На сьогодні важливо відновити розуміння, що фізична активність і спорт важлива умова розвитку розуму і тіла. А фізична активність і заняття спортом покращують якість життя, знижують стресовий стан, підвищують працездатність організму. Відомо, що фізична культура і спорт є одним із важливих засобів різнобічного та гармонійного розвитку студентської молоді особливо під час військових дій в Україні.

Література:

1. Кухаренко В. М., Бондаренко В. В. Екстрене дистанційне навчання в Україні, X –2020, –409 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://duan.edu.ua/images/News/UA/Departments/Management/2020/monograph_ekstr_dyst_nav_ch.pdf.
2. 14. Колесник А.С. Використання інноваційних технологій під час занять з фізичної культури. «Молодий вчений», № 11 (63), листопад, 2018 р. С. 553–557.

УДК 378.091

**ЗАСТОСУВАННЯ ПРАКТИКО-ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ ПРИ
ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ НА ВІДДІЛЕННІ
«ПРАВознавство»**

Тетяна Шевченко

Харківський автомобільно-дорожній фаховий коледж

Застосування практико-орієнтованого підходу при організації освітнього процесу, впровадження інформаційно-педагогічних технологій в освітнє середовище в умовах дистанційного навчання, значно підвищує якість опанування студентами професійних компетентностей, забезпечує високу швидкість зворотнього зв'язку, сприяє вчасному опрацюванню отриманого навчального контенту, а ефективний пошук та розповсюдження інформації, доступ до її джерел незалежно від місця перебування студентів – забезпечує принцип академічної мобільності у фаховій передвищій освіті.

Формування готовності майбутніх юристів до діяльності в конкурентоспроможному середовищі потребує від викладачів юридичних дисциплін особливої підготовки щодо організації та проведення занять. Застосування кейс-методу або методу ситуаційних вправ, як одного з інтерактивних методів навчання, дає змогу наблизити освітній процес до реальної практичної діяльності майбутніх фахівців. Він сприяє розвитку винахідливості, вмінню вирішувати проблеми, розвиває здібності студентів, вчить проводити аналіз і діагностику проблеми. Тому, з метою полегшення процесу сприйняття студентами теоретичного матеріалу, їх зацікавленості у

навчанні та набуття навичок практичного застосування отриманих знань, викладачі відділення «Правознавство» застосовують досягнення, які надає сфера інформаційних технологій, з урахуванням великого обсягу інформації, розміщеної в інтернет-джерелах, та хаотичність її викладу.

В сучасних умовах Інтернет є потужним джерелом інформації, у тому числі такої, яка ще не зафіксована у друкованих навчальних матеріалах для студентів. Так, для підготовки кейсових завдань до практичних занять викладачі, наприклад можуть скористатися Єдиним державним реєстром судових рішень, що є цінним освітнім ресурсом, як з практичної, так і з наукової точки зору. Крім того, розглядаючи зі студентами оприлюднене судове рішення, як приклад вирішення спору щодо реальної ситуації, розширюються можливості міждисциплінарних зв'язків у процесі підготовки майбутнього юриста (матеріальних галузей права з теорією держави та права, процесуальними дисциплінами). Також, викладач може скористатися офіційним веб-порталом «Судова влада України», зокрема сайтом Верховного Суду, на якому розміщені періодичні, тематичні дайджести судової практики та огляди судової практики касаційних судів, що дасть основу для формулювання під час лекцій прикладів застосування норм права на практиці та розробки кейсів для практичних занять, забезпечить можливість в режимі реального часу розбирати разом зі студентами актуальну проблему.

Отже, застосування практико-орієнтованого підходу до організації освітнього процесу, а саме: розробка викладачами відділення «Правознавство» кейсових практичних завдань; робота зі статистичними даними реальних судових рішень; підготовка питань лекції, що розглядаються в межах теми заняття, з використанням посилання на відповідні інтернет-джерела, – надає можливість підняти рівень інформаційної компетентності студентів, сформувати у здобувачів освіти творчий спосіб мислення та кваліфіковано організувати дистанційний режим взаємодії між учасниками освітнього процесу в цілому.

**ОСОБИСТІСНО-ОРІЄНТОВАНІ ТЕХНОЛОГІЇ ІННОВАЦІЙНОГО
НАВЧАННЯ ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА НА ОСНОВІ
ПЕДАГОГІЧНОЇ СПІВПРАЦІ**

Людмила Шептухіна, Ірина Кісельова
Харківський фаховий коледж технологій та дизайну

Кардинальні перетворення, що відбуваються в сучасному суспільстві, зумовили необхідність докорінного оновлення системи освіти, розробки нової її парадигми, створення методології та технології організації освітнього процесу у вузах різного типу, переходу до інноваційної педагогічної діяльності.

Інноваційна педагогічна діяльність викладача та керівника або будь-якого його навчального підрозділу є комплексним, цілеспрямованим процесом. Він полягає у створенні, поширенні та послідовному використанні педагогічного нововведення, метою якого є задоволення інтересів людей у нових засобах, що веде до якісних змін системи організації освітнього процесу, способів забезпечення її ефективності, стабільності та життєздатності.

У закладах фахової передвищої освіти існує нагальна необхідність забезпечення інноваційної спрямованості педагогічної діяльності в сучасних умовах розвитку суспільства, яка обумовлена низкою наступних обставин:

- процеси соціально-економічних перетворень і технологічного переозброєння виробництва, що відбуваються, викликають необхідність докорінного оновлення системи освіти, методології та технології організації освітнього процесу;

- посилення гуманітаризації змісту освіти, безперервна зміна обсягу науково-технічних знань, розробка та запровадження нових навчальних дисциплін потребують постійного пошуку нових організаційних форм та технологій навчання;

- входження загальноосвітніх навчальних закладів у ринкові відносини, створення нових типів навчальних закладів, у тому числі і недержавних, створюють реальні передумови для їх розвитку та вдосконалення з метою досягнення конкурентоспроможності.

Внаслідок цього необхідна зміна освітньої парадигми або її суттєве перетворення. Необхідність такої зміни обумовлена основним протиріччям сучасної системи освіти, як якого виступає “суперечність між швидким темпом збільшення знань у сучасному світі та обмеженими можливостями їх засвоєння індивідом. Ця суперечність змушує педагогічну теорію відмовитися від абсолютного освітнього ідеалу (всебічно розвиненої особистості) та перейти до нового ідеалу – максимального розвитку здібностей людини до саморегуляції та самоосвіти”. Реалізації цієї мети сприяють основні напрями інноваційного навчання: особистісний підхід та творчий початок, використання новітніх інформаційних технологій, гуманізація та гуманітарнізація освіти. Розглянемо ці напрями інноваційного розвитку педагогічного процесу.

В останні роки інтерес широкої педагогічної громадськості до особистісно-орієнтованого підходу значно зростає. Він наполегливіше стверджується як ключовий психолого-педагогічний принцип організації освітнього процесу. Особистісно-орієнтований підхід визнаний сьогодні світовим педагогічним співтовариством як пріоритетний для всіх форм сучасної освітньої системи. Це означає, що у центрі навчання перебуває діяльність вчення, а чи не викладання, пізнавальна діяльність студента, максимально враховує його інтереси, індивідуальні здібності.

Під особистісно-орієнтованим навчанням розуміється освіта, що забезпечує розвиток та саморозвиток особистості студента, виходячи з її індивідуальних особливостей як суб'єкта пізнання та предметної діяльності. У центрі уваги особистісно-орієнтованого навчання – унікальна цілісна особистість, яка прагне максимальної реалізації своїх можливостей (самоактуалізації), відкрита для сприйняття нового досвіду, здатна на усвідомлений та відповідальний вибір у різноманітних життєвих ситуаціях. Особистісно-орієнтовані технології створюють умови для співробітництва, творчості та самоактуалізації особистості.

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН У КОЛЕДЖІ

Олена Шипова

Лозівська філія Харківського автомобільно-дорожнього фахового коледжу

Одним із шляхів модернізації української системи освіти є впровадження в освітній процес інноваційних технологій і методик. У сучасному світі викладачі вимагають переходу на нові інноваційні методи навчання, використання проблемних, творчих та активних прийомів під час проведення занять.

Вивчення природничих дисциплін дозволяє сформувати в студентів елементарні уявлення про природу, місце людини в ній, світ загалом. Ні для кого не секрет, що природничі науки цікаві й складні водночас. І щоб інтерес до хімії, біології, екології ті інших дисциплін не згасав, викладачі повинні використовувати різноманітні сучасні інноваційні методи навчання.

Інновації в освіті – це велика кількість послідовних дій, що спрямовані на оновлення та зміну цілей, змісту, організації, форм і методів навчання.

Інноваційні формати навчання сприяють створенню освітнього середовища, яке формує здатність студентів самостійно опрацьовувати інформацію та розвиває творчі навички.

Хоча існує багато методичних підходів, я особисто обрала та впроваджую такі: «Мозковий штурм» (застосовую на різних етапах заняття). Цей метод базується на використанні студентами знань, отриманих на попередніх заняттях. Він вимагає коротких, швидких і точних відповідей, передбачає вислуховування ідей без суперечок; інтерактивна вправа «Незакінчене речення» (застосовую на етапі узагальнення та систематизації знань); «Світове кафе» (метод, який дозволяє створювати цілеспрямовані, неформальні дискусії). Ця технологія дає можливість усім брати участь у розмові, створюючи відкриту, яскраву атмосферу. Я застосовую її під час вивчення дисципліни «Біологія», зокрема теми «Сталий розвиток та раціональне природокористування»; «Learning apps» (сервіс, який дозволяє

створювати та зберігати інтерактивні вправи). Завдання чудово підходять для узагальнення знань із дисципліни, їх можна повторити, якщо не виконали з першого разу.

Професійна орієнтація в природничих науках – це не просто освітня категорія, а принцип навчання, який передбачає набуття навичок і застосування природничих знань у повсякденному житті. Це один із важливих напрямів сучасної фахової передвищої освіти, де студенти стають активними учасниками освітнього процесу. При цьому важливо, щоб реалізація профорієнтації природничих дисциплін здійснювалася в поєднанні із сучасними вимогами та використанням освітніх технологій.

Отже, застосування сучасних інтерактивних технологій у поєднанні з традиційними та інноваційними техніками може ефективно використовувати нескінченний потік інформації для розвитку компетентних особистостей, які здатні навчатися протягом усього життя. Збільшуйте інтелектуальні ресурси та розвивайте власний характер.

УДК 371

ФОРМУВАЛЬНЕ ОЦІНЮВАННЯ З УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ОДИН ІЗ ВИДІВ МОТИВАЦІЇ ДО НАВЧАННЯ

Світлана Шморгун

Лозівська філія Харківського автомобільно-дорожнього фахового коледжу

Невід'ємною складовою освітнього процесу є оцінювання навчальних досягнень його учасників. Без перегляду й реалізації нових підходів до визначення рівня досягнень у навчанні студентів неможливі зміни в освітній системі.

Відповідно до мети освітнього процесу, затребуваним стає такий підхід до оцінювання, який виключає негативні аспекти навчання, сприяє індивідуалізації процесу, та підвищує мотивацію і самостійність студентів. Саме таким є формувальне, а не підсумкове оцінювання. У чому різниця між ними? У підсумковому оцінюванні суб'єктом виступає викладач. Саме він використовує і розробляє інструменти оцінювання (критерії, види робіт,

шкали) для визначення якості результатів навчання. У формувальному оцінюванні викладач втрачає свою монополію.

Звичайно, викладачі проводять формувальне оцінювання, але самооцінювання та взаємооцінювання також робить студентів суб'єктами цього процесу. Це стосується і критеріїв, за якими вони перевіряють письмові та усні роботи. Існують також навчальні ситуації, коли студенти у співпраці з викладачем спільно обирають певні типи завдань і самі оцінюють їх за певними критеріями.

Мета формувального оцінювання з української мови полягає в тому, що воно не повинно містити частки НЕ, жодних негативних суджень чи критики. Таке визначення рівня досягнень діагностує сфери, які потребують корекції, і допомагає покращити не результат, а процес навчання. Воно допомагає індивідуалізувати освітній процес, уникнути негативних моментів у навчанні, підвищити самостійність й мотивацію студентів до вивчення української мови.

Існують такі складові дієвого формувального оцінювання: система «педагог – студент»; самооцінювання, взаємооцінювання; активність у процесі навчання; корегування процесу навчання; вплив на мотивацію до вивчення української мови.

Алгоритм діяльності педагога щодо організації формувального оцінювання з української мови можна представити у вигляді такої послідовності дій: навчальні цілі; знання й розуміння студентами критеріїв оцінювання; ефективний зворотний зв'язок; забезпечення активної участі студентів у процесі пізнання; можливість і вміння студентів аналізувати власну діяльність (рефлексія).

Формувальне оцінювання не фіксують у журналі, тож постає запитання: як викладачу, який його застосовує, фіксувати інформацію про навчальні досягнення студентів з української мови?

Щоб збирати, пояснювати й фіксувати інформацію, викладач може записувати результати своїх спостережень за навчанням студентів в окремий зошит; збирати візуальні, аудіо-, відеозаписи, які виявляють рівень досягнень

учасників; робити відмітки про якість їхніх робіт порівняно з результатами тощо.

Отже, формувальне оцінювання – це неперервний цілеспрямований процес спостереження за навчанням студентів; він є необхідною умовою активної взаємодії всіх учасників освітнього процесу, у ході якого розвиваються навички творчого і критичного мислення, формується культура спільного обговорення у групі, а також формується середовище, що заохочує їх запитувати. Формувальне оцінювання підтримує впевненість студентів в тому, що кожен із них здатен покращити свої результати.

УДК 377.1

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ У ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

Наталія Шрамко

Харківський фаховий коледж технологій та дизайну

Головними напрямками у розвитку та використанні інноваційних технологій набуття знань є: розробка інтенсивних методів навчання, навчальних курсів і програм; системи модульного навчання; науково-методичне забезпечення освітнього процесу; комплексні діагностичні методики, тести по професійній орієнтації, методики соціально-психологічної оцінки. Сучасний педагог має виступати не стільки джерелом знань та контролюючим суб'єктом, скільки організатором самостійної активної пізнавальної діяльності здобувачів освіти, їхнім консультантом і помічником.

Потреба в оновленні освіти спричинила появу і поширення великої кількості нових підходів до організації освітнього процесу, методів та технологій навчання та виховання.

Якість навчання у закладах фахової передвищої освіти залежить від форм здійснення навчання. В умовах дистанційних технологій побудова системи якості навчання випускника визначатиметься, переважно, вище переліченими двома умовами. Перша умова – навчити студента вчитися. Інша

умова полягає в умінні самостійно навчатися. Навчатися управляти собою в житті, в тому числі в освітньому процесі.

Основу і зміст інноваційних освітніх процесів становить інноваційна діяльність, сутність якої полягає в оновленні педагогічного процесу, внесенні новоутворень у традиційну систему. Прагнення постійно оптимізувати освітній процес зумовило появу нових і вдосконалення використовуваних раніше педагогічних технологій різних рівнів і різної цільової спрямованості.

Підвищення якості освіти фахівців за рахунок подолання негативних тенденцій у сучасній освіті може бути досягнуте на основі використання комп'ютерних навчальних курсів, ІКТ. Використання цих ІКТ та відповідних засобів надають можливість здійснювати дистанційне навчання.

Становлення інноваційної освіти у закладах ФПО України є одним із найважливіших державних завдань. Це зумовлене переходом до нової суспільно-економічної системи, до демократичних цінностей, до пріоритету людського капіталу над усіма іншими його видами. Масову підготовку фахівців-інноваторів для усіх сфер життя можна здійснити лише на основі нових освітніх програм, побудованих на інноваційних принципах.

Найважливішим напрямом розвитку єдиного інформаційно-освітнього простору ЗФПО є використання ІКТ в освітньому процесі, включаючи: створення і впровадження в освітній процес разом із традиційними навчальними матеріалами сучасних електронних засобів його підтримки і розвитку; розроблення засобів інформаційно-технологічної підтримки і розвитку освітнього процесу; забезпечення якості електронних засобів підтримки і розвитку освітнього процесу підготовку фахівців, здатних ефективно використати в навчальному процесі ІКТ.

Використання інноваційних технологій у ЗФПО дозволяє не лише бути професійно підготовленою людиною (знання, уміння, навички), а й бачити розвиток, рух професійної думки, або, кажучи математичною мовою, знати «першу похідну» своєї професії. Тому використання інновацій має

ґрунтуватися на такому освітньому ресурсі, який може бути сконструйований як когнітивний простір, що відбиває зміну якості в цій професійній галузі.

Використання інноваційних технологій у фаховій передвищій освіті не лише розв'язує завдання традиційної освіти, а й озброює фахівця баченням перспективи розвитку професійної галузі, механізмів і технологій одержання якісно підготовлених фахівців, нових результатів на основі використання інноваційних форм, методів і технологій навчання.

УДК 378.147

**СУЧАСНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВИКЛАДАЧІВ
СПЕЦІАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН СПЕЦІАЛЬНОСТІ 133 «ГАЛУЗЕВЕ
МАШИНОБУДУВАННЯ»**

Олексій Шубний, Євген Шипов

Лозівська філія Харківського автомобільно-дорожнього фахового коледжу

Сучасна система освіти, орієнтована на вирішення питань інноваційного розвитку, висуває нові вимоги до рівня професійної компетентності викладачів у закладах фахової передвищої освіти.

Підвищення професійного рівня педагогів – необхідна умова модернізації системи освіти. Освіта є найважливішим засобом та ресурсом становлення креативної особистості, здатної та готової до життя в багатовимірному і швидкозмінному суспільстві. Принцип «освіта довжиною в життя» робить цей вид діяльності базовим для будь-якої людини нашого часу. Важливішим стає завдання постійної модернізації самої освіти та підвищення кваліфікації всіх учасників освітнього процесу. Ефективне вирішення проблем української освіти неможливе без подальшої професіоналізації тих, хто організовує та здійснює освітній процес, відмови від застарілих стереотипів та переходу на інноваційний рівень з одержанням запланованого результату. Усі учасники освітнього процесу мають оволодіти новими пріоритетними напрямками, функціями та орієнтирами, що мають бути спрямовані на забезпечення якості, доступності та ефективності освіти.

Характерною особливістю сучасного викладача спеціальних дисциплін спеціальності 133 «Галузеве машинобудування» є те, що він має володіти не

тільки базовими знаннями у своїй професійній діяльності, а й набором нових програмних засобів, які допомагають орієнтуватися в інформаційному просторі. Завдання педагога – підготувати компетентних професіоналів з активною життєвою позицією. Електронні ресурси, засновані на нових інформаційних технологіях, можуть допомогти в досягненні цього. Для підвищення якості освітнього процесу педагоги у своїй роботі можуть використовувати електронні ресурси, як-от презентації, електронні підручники, мультимедійні курси, освітні портали. Оскільки кожен такий ресурс в освітньому процесі вирішує обмежену кількість специфічних завдань, вони можуть використовуватися в поєднанні з традиційними технологіями або в комбінації один з одним як допоміжний засіб в освітньому процесі.

Використання електронних ресурсів в освітньому процесі має значний вплив на форму і спосіб подання навчального матеріалу, характер взаємодії студента й викладача і, відповідно, спосіб проведення занять. Водночас електронні засоби навчання не змінюють традиційних підходів, а підвищують їхню ефективність. Сучасні методи навчання базуються на принципах, які фактично змушують переосмислити ролі викладача та студента. Зобов'язання викладача в процесі застосування інноваційних технологій полягає в тому, щоб створити такі умови під час дистанційного навчання, які дозволили б розвинути у студентів уміння критично мислити, аналізувати, спонукали б їх до того, щоб ділитися своїми думками, ідеями та досвідом. Обов'язок студентів – максимально ефективно використовувати здобуті знання повною мірою та застосовувати їх на практиці. Проте основна відповідальність покладається на самодисципліну та бажання навчатися.

Отже, інноваційне середовище – це засіб для самовдосконалення, самореалізації та професійного розвитку викладача, у якому кожен педагог розвивається за власною траєкторією в зручному для нього темпі. Комп'ютерні інноваційні технології в навчанні є невід'ємною частиною цілісного освітнього процесу, що значно підвищує його ефективність.

**ПЕДАГОГІЧНІ ІННОВАЦІЇ З ДИСЦИПЛІНИ «МАТЕМАТИКА»
У ФАХОВІЙ ПЕРЕДВИЩІЙ ОСВІТІ**

Тетяна Щербина, Віктор Шарий

Лозівська філія Харківського автомобільно-дорожнього фахового коледжу

Кардинальні зміни у всіх галузях соціального життя, прогрес у науці та культурі, нові потреби у сфері педагогічної діяльності привели до необхідності модернізації системи освіти. Одним із можливих шляхів успішного вирішення завдань у цій галузі є пошук і введення інновацій, що забезпечують підвищення ефективності та якості освіти на всіх її рівнях.

За останні роки слово «інновація» міцно увійшло в наше життя. Це настільки широке поняття, що застосовується практично в будь-якій сфері людської діяльності. Воно використовується як синонім до терміна «нововведення». Нововведення – нове правило, цілеспрямована зміна, що вносить у середовище впровадження нові стабільні елементи, внаслідок чого відбувається перехід системи з одного якісного стану в інший. Нововведення в наукових дослідженнях розглядається як матеріалізована ідея можливого підвищення ефективності.

Викладач – центральна фігура в освіті, яка також стоїть перед необхідністю вдосконалювати свою діяльність, оскільки час та зусилля, потрібні для того, щоб нові ідеї та методи увійшли до практики, великою мірою залежать від готовності й здатності педагогів змінювати свою діяльність, освоювати нове й ставати творцями новітньої освіти. Наприклад, викладання дисципліни «Математика» зараз відрізняється від того, що було раніше. У наш час наука прогресує, існує більше можливостей і способів подати студентам новий матеріал для вивчення та засвоєння знань. Багато програм створено для побудови й обчислення графіків функцій із розділу «Алгебра», побудови малюнків та обчислення геометричних фігур із розділу «Геометрія». Легко перевірити засвоєння матеріалу студентами завдяки виконанню ними тестових завдань на різних платформах, а потім спільно розібрати всі не зрозумілі для них завдання.

Інновації з дисципліни «Математика» можуть бути спеціально спроектованими, розробленими за ініціативи викладача для нешаблонної подачі матеріалу та зацікавлення студентів у вивченні дисципліни.

Педагогічні інновації реалізуються в процесі діяльності, призначенням якої є зміна методів та змісту практики освіти з метою підвищення її ефективності. Характер застосування нововведення в різних умовах залежить від кваліфікації викладача, рівня навченості та вихованості студентів, способу життя. Варто зазначити, що самі по собі інновації важливі в тих випадках, коли традиційні способи розв'язання проблеми не дають позитивного ефекту незалежно від кваліфікації педагогів. Нині інноваційна діяльність є одним із суттєвих компонентів освітньої діяльності будь-якого навчального закладу. Стимулюють інноваційну спрямованість педагогічної діяльності насамперед, звичайно ж, соціально-економічні перетворення, які відбуваються в суспільстві й у самій системі освіти.

На нашу думку, під час проектування інноваційних процесів педагог виступає як конструктор, організатор, учасник інноваційної взаємодії, компетентний у сфері професійних і міжособистісних взаємин, носій певної особистісної та професійної позиції.

УДК 377.1

**ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА ТА ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ В ОЦІНЦІ
ФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ СТУДЕНТІВ У ЗМІСТІ ПІДГОТОВКИ
ФАХОВОГО МОЛОДШОГО БАКАЛАВРА В ХФКТД**

Едуард Щиковський

Харківський фаховий коледж технологій та дизайну

Під фізичним розвитком розуміють комплекс морфофункціональних показників, які визначають рівень вікового біологічного розвитку студента.

У коледжі використовуються такі напрямки: підтримка соціально-обґрунтованого рівня фізичної підготовленості студентів, протидія негативним факторам, вміння самостійно використовувати засоби фізичної культури в праці та відпочинку.

Доведено, що успіхів досягає та молодь, яка вміє оптимально

поєднувати високий рівень фізичної підготовленості та теоретичних знань.

Загальні методи оцінки фізичного розвитку складаються із: зовнішнього огляду, вимірювання морфологічних та функціональних показників, фотографування, вимірювання за допомогою приладів фізіологічної кривизни хребта, кутів руху у суглобах за допомогою кутоміра.

Для досягнення ефекту необхідне знання 4-х основних сторін, що характеризують їх рухову активність: фізичний розвиток, фізичну підготовленість, функціональний стан і адаптацію організму до м'язової діяльності.

Функціональний стан і адаптація організму до фізичних навантажень тісно пов'язані з серцево-судинною і дихальною системами та фізичною працездатністю.

На фізичний стан може впливати: спадковість, хвороби, інфекції, умови проживання, клімат, режим харчування, навантаження, відпочинок.

Серед різних методів оцінювання фізичного стану студентів найбільш оптимальними є анкетний і тестовий методи.

УДК377.1

РОЗВИТОК SOFT SKILLS СТУДЕНТІВ ПРИ ВИКЛАДАННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Олена Щірова

***ВСП «Житлово-комунальний фаховий коледж ХНУМГ
імені О.М.Бекетова»***

Перш за все, хотілося б звернути вашу увагу на те, що таке soft skills і для чого вони потрібні нашим студентам. Наскільки нам відомо, то soft skills або «м'які навички» – це саме ті особисті навички, які допомагатимуть нашим студентам якісно і успішно виконувати поставлені перед ними завдання у період навчання, а також згодом при виконанні професійних обов'язків. Під час викладання іноземної мови ми розвиваємо у наших студентів наступні «м'які навички»: це здібність до комунікації, терпіння, впевненість у собі та ефективно управління часом.

Щодо здатності до комунікації, то метою вивчення будь-якої іноземної мови є спроможність студентів спілкуватися іноземною мовою. Викладаючи іноземну мову, ми навчаємо наших студентів аналізувати своє мовлення, щоб зрозуміло донести їхні думки до слухача. Ми проводимо паралелі між іншомовним спілкуванням та порозумінням рідною мовою, що формує у студентів якісну здатність до комунікації.

Наступною «м'якою навичкою», яку ми розвиваємо під час викладання іноземної мови, є терпіння. Воно відіграє дуже важливу роль у різних сферах нашого життя. Студенти мають розуміти, що неможливо швидко вивчити іноземну мову. Потрібно багато практикуватися, постійно ставити невеликі цілі та досягати їх, щоб покращувати знання та вміння з іноземної мови. Саме розуміння даного процесу вивчення іноземної мови, а також часу для досягнення навчальних цілей і є запорукою розвитку терпіння у студентів.

Крім того, коли навчаємо іноземній мові, потрібно часто створювати для студентів ситуацію успіху, щоб розвивати їхню впевненість у собі. Ми маємо наголошувати, що всі люди роблять помилки, отож надихати студентів впевнено виражати свої особисті враження, користуючись інструментами іноземної мови. Впевненість у власних силах допомагатиме студентам мати віру у свої здібності, швидше приймати рішення, ефективно контролювати їхні емоції.

Більше того, ефективне управління часом є однією з найбажаніших навичок сьогодення. Під час викладання іноземної мови зараз ми обов'язково навчаємо наших студентів правильно розподіляти свій час, щоб виконувати завдання з більшою продуктивністю і з меншою кількістю стресу. Таким чином, студенти можуть запам'ятовувати більшу кількість інформації і отримувати задоволення від самого процесу вивчення іноземної мови.

Отже, викладаючи іноземну мову, ми також фокусуємося на розвитку soft skills студентів, які вони згодом зможуть ефективно використовувати у всіх сферах їхнього особистого життя та професійної діяльності.

**РОЗВИТОК SOFT SKILLS ЯК ВАЖЛИВИЙ КОМПОНЕНТ
ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНЦІЙ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНИХ
ВИПУСКНИКІВ ЕКОНОМІЧНОГО НАПРЯМУ**

Світлана Яковенко

Лозівська філія Харківського автомобільно-дорожнього фахового коледжу

Соціум, що динамічно змінюється, створює нові виклики перед системою фахової передвищої освіти. Який фахівець буде затребуваний завтра на ринку праці? Які ключові навички випускника коледжу допоможуть його успішній адаптації? Як в епоху глобальної цифровізації не втратити потенціал персоналізованої культури «традиційного суспільства»? У фокусі уваги при цьому виявляється такий значний чинник повсякденного життя коледжу, як культура комунікації «викладач – студент». Ми виходимо з того, що модель їхньої взаємодії стає полігоном для відточування навичок комунікативної компетентності випускника, які йому знадобляться для пошуку свого місця на ринку праці та успішної побудови кар'єри.

Виникає необхідність обговорення можливих методів розвитку soft skills у процесі професіоналізації з урахуванням важливості формування комунікативних компетенцій. Передусім це самонавчання – подання студентам завдань із зазначенням джерел для самостійної побудови моделей успішної поведінки. Читання літератури, прослуховування вебінарів у рамках заданих тем, які допомагають визначитися з розумінням набору елементів soft skills, необхідних для успішного професійного становлення. Також це залучення студентів до різноманітних проектно-дослідницьких робіт, підвищення власної ефективності у вирішенні інтелектуальних завдань. Важливе й структурування зворотного зв'язку під час складання програм різних дисциплін – враховувати час і способи надання зворотного зв'язку студентам. Зворотний зв'язок має бути як змістовний, так і емоційний. Також важливо, щоб в емоційному зворотному зв'язку брали участь не тільки викладачі, а й студенти всієї групи.

Змістовний зворотний зв'язок може здійснюватись у фронтальному та оперативному індивідуальному опитуванні, у періодичній постановці питань на з'ясування розуміння та аналізу навчального матеріалу. За допомогою змістовного зворотного зв'язку в процесі інтерактивної взаємодії можна прояснити, чи навчилися студенти міркувати, робити висновки, критично аналізувати інформацію, узагальнювати, конкретизувати чи зіставляти факти.

Емоційний зворотний зв'язок має формуватися в різних тренінгових програмах. Насамперед це навчання на досвіді нетворкінгу. Сучасна освіта важлива не лише здобуттям знань, а й нетворкінгом, але не в розумінні налагодження зв'язків для спілкування за розробленими схемами та правилами. Освіта цінна тими інформаційними зв'язками, які вона дає. Уміння структурувати знання, «склеювати» їх у глобальному інформаційному просторі, а потім застосовувати в різних ситуаціях спілкування, на різних соціальних рівнях. Можлива форма аналізу, виділення моделей успішної поведінки та комунікації фахівців, які мають високий рівень професійних компетенцій. Це спілкування з тьюторами груп, керівниками різного виду практики. Цінне спілкування з викладачами – практикуючими спеціалістами, робота з наставниками, стажування тощо.

Спеціальні завдання – це відповідно розроблені вправи, кейси (дослідження конкретних ситуацій із пропозицією оптимальних шляхів вирішення) для роботи на лекціях, семінарах, практичних заняттях, які формують певні компетенції (зокрема й комунікативні), виховують професійно-особистісні якості.

УДК377.1

РОЗВИТОК ЦИФРОВОЇ ГРАМОТНОСТІ СТУДЕНТІВ З ІНФОРМАТИКИ ТА МАТЕМАТИКИ

Лариса Якишина, Марина Карпенко, Світлана Кадигроб

Харківський машинобудівний фаховий коледж

Нові підходи до забезпечення та реалізації якісного освітнього процесу спрямовані на моделювання навчальної діяльності пристосованої до реалій та

водночас на досягнення програмних результатів у навчанні. В умовах дистанційної освіти у студентів часто виникають певні технічні проблеми з відсутністю комп'ютерної техніки. Тому, з метою забезпечення рівного доступу студентів до навчальних матеріалів та ефективного оцінювання результатів їхньої роботи, викладачі знаходять адаптовані та раціональні методи навчання. Наприклад, практичні роботи, обов'язкове домашнє завдання, проекти з інформатики та математики студенти вчать оформлювати в електронному вигляді на смартфонах, планшетах тощо.

В Харківському машинобудівному фаховому коледжі на заняттях з Інформатики, Інформаційних та цифрових технологій проводиться підготовка студентів до вивчення Google додатків та інших цифрових он-лайн додатків для їх подальшого використання в математиці і дисциплінах професійного напрямку.

Знайомі усім користувачам додатки Google (таблиці, документи, малюнки, презентації) добре адаптуються на смартфонах для розрахунків та оформлення виконання різних завдань з математики. Вони є безкоштовними для власників Google-акаунта, що робить ці продукти, безсумнівно, привабливим рішенням при роботі з оформленням практичних робіт в різних міжпредметних дисциплінах професійного напрямку.

І ще один напрямок цифрової грамотності це вміння використовувати он-лайн додатки для інженерних розрахунків при вирішенні складних обчислювальних задач в навчальному процесі, і науково-технічних розрахунків, які виникають при моделюванні технічних пристроїв і процесів, для візуалізації та аналізу побудованих функцій та об'єктів. За допомогою цифрової техніки можна вирішувати ряд елементарних математичних задач: обчислення інтегралів, розв'язання рівнянь та їх систем, розв'язання диференціальних рівнянь, дослідження та аналізування різних функціональних залежностей та статистичних даних та ін.. До таких он-лайн додатків можна віднести математичні пакети, графічні калькулятори для

інженерних розрахунків такі як: MathDF Graph, Desmos graphic calculator GeoGebra Mathway.

При використанні подібних он-лайн калькуляторів студентам потрібно відповідно оформити свої роботи та відправити викладачу для перевірки точності їх виконання. Студенти оформляють роботи у додатках Google Документах, при цьому застосовують вміння створення текстових формул, таблиць, графіків, діаграм, графічних зображень для вирішення геометричних задач з поясненнями та висновками. Результатом роботи є створений Google документ, який ефективно оформлений, зрозумілий для студента та зручний для перевірки викладачу.

Ефективність даного підходу полягає в тому, що за рахунок доступності та зрозумілості он-лайн додатків, спрощується обчислення складних математичних задач. Таким чином, можна визначити, що розвиток цифрової грамотності створює у студентів натхнення та творчий настрій, сприяє отримати задоволення від процесу навчання, підвищує мотивацію до вивчення математики та інших технічних дисциплін.

УДК 377.1

НАВІЩО ПОТРІБНІ НАВИЧКИ SOFT SKILLS?

Тетяна Ярошенко

Харківський фаховий коледж технологій та дизайну

Моя мета, як педагога і класного керівника – це розвиток студентів, виховання людей, орієнтованих на успіх, конкурентоспроможних на ринку праці.

Яких працівників більше цінують на підприємствах?

Яку людину більш охоче візьмуть на роботу?

Звісно, це людина, яка вміє комунікувати, вміє справити про себе гарне враження. Найчастіше, коли говорять про навички, мають на увазі професійні знання і вміння. Але не менш важливі й Soft Skills – універсальні непрофесійні якості, які допомагають нам взаємодіяти між собою в команді незалежно від

сфери діяльності. Такі навички потрібні для кожної роботи, основні з яких включаються в опис вакансій.

Для чого вони потрібні? Спілкування з людьми можна вважати однією з найголовніших навичок. Особливо актуальними навички комунікувати стали зараз, у воєнний час, коли навчання відбувається в форматі онлайн. Вміння спілкуватися у навчальних чатах, вести листування електронною поштою, етикет спілкування по відеозв'язку – все це важливі навички, від якості яких залежить і навчальна оцінка і оцінка студента, як людини. Адже вміння доносити свою думку лаконічно, зрозуміло і ввічливо справляє позитивне враження на оточуючих.

До навичків Soft Skills відносять також навички тайм-менеджменту – вміння планувати і розподіляти свій час, розвивати навички фокусування на головному і боротися з прокрастинацією. Співробітник, який справляється із завданнями вчасно, при цьому не витрачає на це занадто багато енергії, завжди буде цінуватися в компанії. Ось чому важливо, будучи студентами, виконувати всі завдання вчасно. Адже навчання в коледжі – це перший крок до успіху в обраній професії!